

Aḅan 'am wiya
awan

New Testament in Mbuko (CM:mqb:Mbuko)

Aḅan 'am wiya awan

New Testament in Mbuko (CM:mqb:Mbuko)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbuko

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mbuko

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
85377c5a-ee2b-5540-a6b5-8f8a5a729092

Contents

Mata	1
Markus	61
Lukas	100
Yuhana	169
Mer su way ahay	215
Ruma ahay	270
1 Korintu ahay	297
2 Korintu ahay	324
Galatiya ahay	341
Efesus ahay	351
Filipi ahay	361
Kolosiya ahay	368
1 Tesaloniki ahay	375
2 Tesaloniki ahay	381
1 Timote	385
2 Timote	393
Titus	399
Filemon	403
Ibəraninko ahay	405
Yakuba	427
1 Piyer	434
2 Piyer	442
1 Yuhana	447
2 Yuhana	454
3 Yuhana	456
Yuda	458
Cœn sə zubaɣ	461

Ləbara mugom a kawa ana Mata sə vinde anan ata awan **A dəkay way pə deftere a anan**

Mata a vinde d̄erewel a anan nà, anà Yahuda ahay sə dəkay anan nà, Yesu nə Almasihu. Saray bayak a Mata a dəkay anan nə way a Yesu sa ga ataya tə t̄era kawa ana d̄o maja'am a Mb̄erom ahay sa taa ja kwakwa ataya awan. Aday a dəkay anan d̄ukwen, Yesu winen apan i t̄etakan anan way anà d̄o ahay nà, a ga nə kawa a var Tawrita wiya a kawa ana Musa sa var kwakwa ata awan. Matanan, tə Yesu nà, Mb̄erom a rah anan wa way anahan sə dazlan sa ga tə Isəra'ila ahay ata awan.

Nga sa 'am ahay

Mb̄erom a sl̄ənay ahay Yesu, winen Almasihu awan (1.1 - 4.11)

Yesu a wazay à Galile aday à Yahudiya (4.12 - 25.46)

Yesu a mac aday a slabakay ahay à m̄əke wa (26.1 - 28.20)

Bije a Yesu ahay

Lukas 3.23-38

¹ H̄əna anan nà, d̄erewel sə sl̄əmay ana bije a Yesu Almasihu ahay. Winen m̄ə wahay a nà, pə zahav ana Dawuda wan sə kutov ana Ib̄ərahima.

² Ib̄ərahima a wahay Isiyaku, Isiyaku winen a wahay Yakob, Yakob ite a wahay Yahuda, tinen tə m̄ərak anahan ahay inde. ³ Yahuda winen a wahay atə Fares tə Jara pə uwar a sə ngaman Tamar ata wa. Fares a wahay Hes̄ərunu, Hes̄ərunu ite a wahay Aram, ⁴ Aram ite a wahay Aminadabu, Aminadabu ite a wahay Nasunu, Nasunu ite a wahay Salmuna. ⁵ Salmuna a wahay Bo'es pə uwar a sə ngaman Rahab ata wa. Bo'es ite a wahay Obed pə uwar a sə ngaman Rut ata wa. Obed ite a wahay Yisa, ⁶ Yisa ite a wahay bahay Dawuda.

Dawuda a wahay Sulimanu pə uwar anahan sə ngəzar pə Uriya wa ata awan. ⁷ Sulimanu ite a wahay Roba'am, Roba'am ite a wahay Abiya, Abiya ite a wahay Asa, ⁸ Asa ite a wahay Yusafat, Yusafat ite a wahay Yoram, Yoram ite a wahay Ujiya, ⁹ Ujiya ite a wahay Yotam, Yotam ite a wahay Akas, Akas ite a wahay Hejekiya, ¹⁰ Hejekiya ite a wahay Manasa, Manasa ite a wahay Amos, Amos ite a wahay Yusiya, ¹¹ Yusiya ite a wahay Yekoniya tə m̄ərak aya awan. A alay a tinen ata, bahay sə Babila a pak anan Isəra'ila ahay ù kon wa.

¹² Pə d̄əba a way ata wa asa, Yekoniya a wahay Salatiyel, Salatiyel ite a wahay Zorobabila, ¹³ Zorobabila ite a wahay Abihuda, Abihuda ite a wahay Eliyakim, Eliyakim ite a wahay Ajora, ¹⁴ Ajora ite a wahay Sadok, Sadok ite a wahay Akim, Akim ite a wahay Eliyada, ¹⁵ Eliyada ite a wahay Eliyjaru, Eliyjaru ite a wahay Matan, Matan ite a wahay Yakob, ¹⁶ Yakob ite a wahay Yusufu, mbaz ana Mariyama, may a Yesu sə ngaman Almasihu ata awan.

¹⁷ Abaslay zahav ata pə m̄ədire pə m̄ədire a b̄ənay ahay pə Ib̄ərahima wa hus pə Dawuda nà, kà gak bije ahay kuro nga anahan a fud̄o. A ban pə Dawuda wa ite, hus pə ana tinen sə h̄ədek à Babila d̄ukwen, kà gak bije ahay kuro nga anahan a fud̄o. A b̄ənay pə winen ata wa ite, hus pa sə wahay anan Almasihu ite nà, kà gak bije ahay kuro nga anahan fud̄o a re.

Awahay ana Yesu Almasihu
Lukas 2.1-7

¹⁸ Awahay ana Yesu Almasihu a tēra nā, natiya awan: Mariyama, may anahan ata nā, winen dāle ana Yusufu. A alay a tē gəbak zek fan bay nā, mēgala sē Apasay Cəncan a, a gan wan anā Mariyama. ¹⁹ Yusufu, dāle anahan ata nā, winen dō dīdek awan, a pərahan azar anā Mbərom. A nan sa ra apan waray pa 'am sē dō ahay bay. Anga nan, Yusufu a nan sē mbəsak anan dāle anahan tē wurwer.

²⁰ Winen apan i bayak pa 'am ata mba, maslay a Mbərom a kan zek i cən sē zubay inde. A jan, a wā: «Yusufu, dō sē zahav ana Dawuda, kē jəjar sē gəba anan dāle anak Mariyama bay, anga sa gan wan nā, mēgala sē Apasay Cəncan awan. ²¹ I wahay wan mungol awan, kē ngaman Yesu*, anga i tam anan dō anahan ahay i ines a tinen ahay wa.»

²² Way ata fok a tēra anga aday 'am ana Mbərom Ba Məduwen a sa ja tē dūngo ana dō mājā'am anahan ata, ā tēra. A wā:

²³ «Dəna dalay a i ga wan,
i wahay wan mungol awan,
ti ngaman Imanuwila.†»

²⁴ Yusufu a pədək pə ahan wa nā, a ga kawa ana maslay a Mbərom sa jan ata awan. A gəba anan dalay anahan Mariyama agay. ²⁵ Əna tē japak tē Mariyama bay, hus pa sē wahay anan wan anahan ata awan. Yusufu a daf apan sləmay Yesu a kutok.

2

Do sa san way ahay ta nay saa ca pə Yesu

¹ Yesu nā, winen mē wahay a ā Baytilama pə daliyugo sē Yahudiya. A alay ata nā, bahay sē Yahudiya a nē Hiridus. Pə dəba sē wahay anan Yesu wa nā, kəlire ahay ta nay ahay kwa ta day sē dara wa, ā Urəsəlima. Tinen aday nā, ta san way pə cəved sē mawuzlawazl ahay zle. Anga nan tē cəce pə dō ahay wa, ta wā: ² «Wan a mē wahay a, aday i sa tēra bahay sē Yahuda ahay ata nā, winen ahaw? Mē canak anan anā mawuzlawazl anahan a kē slabakak ahay ā dəlon wa. Ma nay sa naa həran ayak nga.»

³ Bahay Hiridus a sləne cəna, 'am ata kē wusek atan nga, winen tu dō sē Urəsəlima ahay fok. ⁴ Hiridus a halan nga anā bahay sē gəfan dūngo anā way ahay anga Mbərom, pi zek tē miter sē Tawrita ahay fok. A cəce patan wa, a wā: «Ti wahay Almasihu nā, ahaw?»

⁵ Tē mbədahan apan, ta wā: «Ti wahay Almasihu nā, ā Baytilama, pə daliyugo sē Yahudiya. Anga dō mājā'am a Mbərom kē vindek kwakwa, a wā:

⁶ «Iken Baytilama, wulen su doh pə daliyugo sē Yahudiya,
kē kəcak ā mamasl sē wulen su doh sē Yahudiya ahay bay jiga awan.
Anga bahay i sləray ahay nā, i iken wa,

aday i gan nga anā Isəra'ila dō uno ahay kawa dō sē jugwar təman ahay.*»

⁷ Natiya kutok, Hiridus a ngaman atan ayak anā kəlire ahay ū doh pə cakay anahan. A ngaman atan ayak mənəna dō ahay sa san apan, aday a cəce patan wa, a wā: «Kē cinen anan anā mawuzlawazl ata a slabak nā, ā alay wuraw?» Tē dakan anan kutok. ⁸ Pə dəba anahan a wa a jan atan asa, a wā: «Zlen ā

* **1:21** Yesu a nan sa ja nā, Mbərom a tam dō. † **1:23** Imanuwila a nan sa ja bine siwaw nā, Mbərom winen inde tē mənuko. * **2:6** Ca pə Mika 5.2; 2 Samiyel 5.2.

Baytilama, pølen anan wan ata lele. Ki ten anan à nga cəna, ka naa jen uno, aday nen ni zla saa həran ahay nga a cite.»

⁹Tinen ite, tə sləne anan 'am a bahay ata cəna, ta zla kutok. Mawuzlawazl a, tinen a sə canan kurre a ata, a njahan atan pa 'am wa. A dəzle pa nga su doh a aday wan a à man ata ata nà, mawuzlawazl ata a tavay dek. ¹⁰Tə canan anà mawuzlawazl sə tavay dek ata cəna, ta njad atlaslay mivel məduwen awan.

¹¹Ta zla ù doh a aday wan a winen à man ata ata awan. Ta tan à nga anà Yesu, tinen maya tə may anahan Mariyama. Tə dukwen gərmec ù vo, tə həran nga anà wan ata awan. Tə pəsak anan mbulo a tinen ahay, aday tə varan magwagway ahay cara cara: gura ahay, mətətək sə ləluway sə rəbas lele ataya awan, pi zek tə wurde sə ngaman *mira* ataya awan. ¹²Pə dəbə anahan a wa nà, Mbərom a dakan atan anan i cəen sə zúbay inde nà, tà ma ta man ana Hiridus sabay. Natiya ta zla agay tə cəved hinen kutok.

Atə Yusufu tə Mariyama ta zla à Misra

¹³Do a ataya ta zla way a tinen cəna, maslay a Mbərom a kan zek anà Yusufu i cəen sə zúbay inde, a jan, a wa: «Slabak! Zla anan wan tə may anahan a təkə à Misra, bina Hiridus i pəlay wan a anan, anga a nan sə lize anan. Njihen à man ata hus pə luvon a azanan ni jak, hayak ikwen ahay wa ata awan.»

¹⁴Matanan kutok Yusufu a slabak sə luvon, a zla anan Yesu tə Mariyama a təkə à Misra. ¹⁵Tə njahay à man ata hus pə amac ana Hiridus. Natiya, way ana Mbərom Ba Məduwen sa ja tə dungo ana dō maja'am anahan ata a təra. A wa: «Ni ngaman anà wan uno kwa pə daliyugo sə Misra wa.†»

Hiridus a vad anan gwaslay ahay

¹⁶Hiridus a ca apan nə dō ataya ta gak kawa ananahan sa jan atan ata sabay cəna, a ga mivel. A jan anà suje anahan ahay nà, tà vad anan gwaslay ahay à Baytilama wa fok, pi zek tu kon aya sa van nga ataya awan, a ban pa wan ma va a bay a wa, hus pa wan ma va cew ataya awan. Anga kawa anà kəlire ataya sə dakan anan alay a ana mawuzlawazl a sə sləray ahay ata nà, a baslay ava awan, i ga nə matanan. A vad atan fok.

¹⁷A təra kawa ana dō maja'am a Mbərom Yeremiya sa ja, a wa:

¹⁸«Zliyzloy kà gak à Rama,

ayam tə aja mawa kə zalak.

Rahilu winen apan i yam gwaslay anahan ahay.

A nan dowan à bənan mbac bay,

anga gwaslay anahan ahay tə məcak fok.‡»

Atə Yusufu tə Mariyama ta may agay à Misra wa

¹⁹Hiridus a mac cəna, maslay a Mbərom a kan zek anà Yusufu i cəen sə zúbay inde à Misra, ²⁰a jan, a wa: «Slabak! Zla anan wan tə may anahan a təkə pə daliyugo sə Misra wa, ma pə daliyugo sə Isəra'ila, anga dō sa gan may sa vad anan wan ataya tə məcak.»

²¹Yusufu a slabak, a gəbə anan wan tə Mariyama a təkə, ta ma pə daliyugo sə Isəra'ila kutok. ²²Aya əna, a sləne sa jəka sa pa 'am ana Hiridus nà, wan anahan sə ngaman Arkilawus ata nà, kə jəjarak sə njahay à man anahan pə daliyugo sə Yahudiya. Anga nan Mbərom a kan anan ahay i cəen sə zúbay inde way anahan tədə saa ga ata awan. Ta zla à Galile kutok, ²³tə njahay way a tinen à wulen su doh a sə ngaman Nazaratu ata awan. A təra matanan ata

† 2:15 Ca pə Hose'a 11.1. ‡ 2:18 Ca pə Yeremiya 31.15.

dukwen, anga do maja'am a Mbərom ahay ta jak, ta wa: «Ti ngaman Nazaratu ahay.»

3

Wazo a Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay

Markus 1.1-8; Lukas 3.1-18; Yuhana 1.19-28

¹ Yawa, à alay ata nà, dowan a inde tə ngaman Yuhana, a taa gan baptisma anà do ahay. A taa nahay à saf inde à kiɓe sə Yahudiya, aday a taa wazan anà do ahay. ² A wazay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, anga bahay a Mbərom winen bəse tə kwanay.»

³ Yuhana aday nà, winen do mbala ana do maja'am a Mbərom Ezaya sa ja apan ata awan, a wa:

«Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kiɓe, a wa:

“Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a fəhhe lele.*”»

⁴ Yuhana a nà, winen a pak pi zek nə zana ma han a tə sibɔk sə zlugweme awan, a ban zərkutov dukwen tə maslərapa sa zlay. Way sa pa anahan a nà, hayam ahay pi zek tə umam sə kiɓe aya awan. ⁵ Do sə Urasalima ahay pi zek tu do sə Yahudiya azar aya tatə do su kon sə cakay sə zlinder sə Urdon ataya fok, ta nay pə cakay anahan. ⁶ Tə dazlan sə dakay anan ines a tinen ahay, aday Yuhana a gan atan baptisma à zlinder sə Urdon ata inde.

⁷ Yuhana a canan anà Farisa ahay pi zek tə Saduki ahay ta nay pə cakay anahan saa ga baptisma nà, a jan atan, a wa: «Kwanay zahav sə kón ahay, do sa njak do ahay, waya sə dakak ikwen anan sa haw pə sariya ana Mbərom saa nay ahay ata wa anaw? ⁸ Gen mer su way lele aya aday sə dakay anan nə kə mbəsiken ines a kwanay ahay acəkan ata awan aday. ⁹ Kà saa bayiken à nga inde nà, kwanay wan ana Ibərahima ahay ata bay. Way ata i tam kwanay bay. Nen apan ni jak ikwen, Mbərom i mba apan sə təra anan kon a anaya wan ana Ibərahima aya tətə. ¹⁰ Mbərom kə lavak anan zek tə tirez, i gad anan dədazl si sé aday a wahay wan lele aya bay ata fok. I gad atan, aday i pak atan u uko inde.

¹¹ «Nen na gak ikwen baptisma nə tə a'am aday sə dakay a nə kə mbəsiken ines a kwanay ahay ata awan. Aya əna, dowan inde i nay à dəba uno wa, winen nà, i gak ikwen baptisma nə tə Apasay Cəncan awan aday tə uko. Winen nà, a zalay nen tə mazlaɓ lele. Na slak aday ni pəsakan anan liɓer sə təkarak anahan ahay à saray wa bay jiga awan. ¹² Gəsədaf inde à alay anahan sə wəvay anan ndaw, i gəzla anan ndaw pi zek wa tə janjar. I halan nga anà ndaw sa pak i de, aday i vak anan janjar tə uko a aday a mbacay kula itəbay ata awan.»

Yesu a ga baptisma

Markus 1.9-11; Lukas 3.21-22

¹³ Natiya kutok, Yesu a slabakay ahay pə daliyugo sə Galile wa, a nay ahay pə cakay ana Yuhana à zlinder sə Urdon. A nan nà, Yuhana à gan baptisma.

¹⁴ Abay Yuhana a ngam bay, a jan, a wa: «Nen adəka nə na gan may kù go baptisma. Aday iken asa nə ki nay ahay pə cakay uno nà, kəkamaw?»

¹⁵ Yesu a mbədahan apan, a wa: «À zlak à nga! Anga sumor a nà, gumo anan mer su way a abay tədə a nan à Mbərom gumo ata awan.»

Natiya kutok, Yuhana a təma, ¹⁶ a gan baptisma anà Yesu. Yesu a slabakay ahay à a'am wa cəna, a canan ayak anà bagəbaga mburom a təba pangaya, aday a canan ayak anà Apasay a Mbərom kawa badəbada, winen apan i

* 3:3 Ca pə Esaaya 40.3.

dazay ahay, a njahay apan. ¹⁷ 'Am dukwen a ndaray ahay kwa à bagəbaga mburom wa, a wa: «Həna anan nà, wan uno, ləliwe uno awan. Nə taslay mivəl bayak a nə tə winen awan.»

4

Fakalaw a nan sa njak a Yesu Markus 1.12-13; Lukas 4.1-13

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Apasay a Mbərom a zla anan Yesu à man sa saf inde à kiə, anga aday Fakalaw à sa njak anan. ² Yesu kà pak awan bay, luvon ahay kwa kuro fudo. Luvon tə ipec fok, kà pak awan bay jiga awan. May a han apan kutok.

³ Fakalaw a hədəken ayak pə cakay, a jan, a wa: «Kak iken nə Wan a Mbərom cukutok nà, jan anà kon a anaya tə təra dəf, aday ki pa bidaw?»

⁴ Yesu a mbədəhan apan, a wa: «Deftere a Mbərom a ja nà: “Do zənzen a a njahay uho nə tə way sa pa dəkdək bay, əna ta 'am ana Mbərom sa ja ataya fok.*”»

⁵ Fakalaw a zla anan Yesu à Urəsəlima, wulen su doh cəncan awan, a dəf anan pa nga su doh sə mazlaə a Mbərom, ⁶ a jan kutok: «Kak iken Wan a Mbərom a acəkan nà, ənga larak ayak zek à man a anan wa. Anga Deftere a Mbərom kà jak, a wa:

“Mbərom i jan anà maslay anahan ahay sa ba iken.

Ti kəcaw iken à alay a tinen inde,

anga aday kà saa bərgosl anan saray anak ahay pu kon bay.†”»

⁷ Yesu a mbədəhan apan, a wa: «Deftere a ja dukwen: “Kà sa ca azan pə Mbərom anak wa bay.‡”»

⁸ Matanan, Fakalaw a zla anan à bəzlom a inde, sololo cəvedəbay. A dakan pə bahay sə daliyugo tembərazem fok, tə mazlaə sə zlile a tinen aya take. ⁹ A jan kutok asa, a wa: «Way a anaya fok, ni varak atan, kak kə dukwek uno gərmec uə vo, aday kə hərək uno nga nà, na.»

¹⁰ Əna Yesu a jan kutok, a wa: «Zla à man a anan wa, iken Fakalaw, mbəsək nen. Anga mə vinde a à Deftere a Mbərom inde, a wa: “Həran nga nà, anà Mbərom Fetek a taayak, winen Bahay anak. Gan mer su way nà, anà winen a kərtək.§”»

¹¹ A alay ata kutok, Fakalaw a mbəsək anan Yesu. Maslay a Mbərom ahay ta nay, ta gan mer su way anà Yesu.

Yesu a dazlan anə mer su way anahan à Galile Markus 1.14-15; Lukas 4.14-15

¹² Pə luvon a inde, Yesu a sləne nə tə bənak anan Yuhana à dangay. A slabak, a ma pə daliyugo sə Galile. ¹³ A mbəsək Nazaratu, a zla way anahan saa nahay à Kafarnahum, wulen su doh a pa 'am sə bəlay sə Galile ata awan, pa day su kon sə Jabulon tə Neftalim ahay. ¹⁴ A ga matanan ata nà, aday 'am ana dō maja'am a Mbərom Ezaya sa ja ata à təra. A wa:

¹⁵ «Kon sə Jabulon aday kon sə Neftalim,

kwanay pa day uho sə Urdon, pə cəved sa zla à bəlay inde,

kwanay pə daliyugo sə Galile, à wulen su dō sə pəra ahay inde.

¹⁶ Kwanay mə njahay aya à luvon inde ataya,
ki cinen anan anà jiyjay məduwen awan.

* **4:4** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 8.3. † **4:6** Ca pə Jabuura 91.11-12. ‡ **4:7** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.16. § **4:10** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.13.

Kwanay mə njahay aya à man hərəkhərek ataya ù vo sə amac inde, jiyjay ata i dəvak ikwen kutok. * »

¹⁷ A bənay pə winen ata wa kutok nà, Yesu a dazlan sə wazay. A wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, anga bahay a Mbərom winen defefe coy.»

Yesu a ngaman anà do sa ban kələf aya inde

Markus 1.16-20; Lukas 5.1-11

¹⁸ Yesu winen apan i bar pa 'am sə bəlay sə Galile. A canan ayak anà dōwan aya inde tinen cew, do sa ban kələf ahay. Dōwan ataya nà, atə Simon, dōwan a Yesu sə ngaman Piyer ata awan, tə mərək anahan a inde, tə ngaman Andəre. Tinen apan ti ban kələf a tinen ahay tə zuvo. ¹⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay. Pərihen uno azar, aday ki bənen nə kələf sabay. Ki i njiden uno nà, do sə pəruho azar ahay adəka.» ²⁰ Kwayan'a tə mbəsak zuvo a tinen ahay, aday tə pərahan azar à Yesu.

²¹ Yesu a hədek pa 'am mənjoek asa, a tan à nga anà do ahay à kwalalan inde cew mungol aya awan. Dōwan ataya nà, atə Yakuba tə mərək anahan a inde tə ngaman Yuhana. Tinen tatə Zebede, bəbay a tinen awan, tinen apan ti ndakay anan zuvo a tinen ahay à kwalalan inde. Yesu a ngaman atan. ²² Kwayan'a wan ataya tə mbəsak anan kwalalan a tinen tə bəbay a tinen a təke, tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a mbar anan do sə dəvac ahay bayak awan

Lukas 6.17-19

²³ Yesu kə bərək pə daliyugo sə Galile fok. A dakan anan way anà Yahuda ahay ù doh sə wazay a tinen aya awan. A wazan atan ləbara mugom a sə bahay a Mbarom. A mbar anan do sə dəvac ahay cara cara pi zek tu do mə təra à məndak aya cara cara bayak awan. ²⁴ Ləbara anahan ata a ta 'am təday pə daliyugo sə Siriya fok. Ta nan anan ahay do sə dəvac ahay cara cara pi zek tu do jəje aya awan, do tə setene aya à nga inde, do tə məhərvov aya awan, do ma mac hawal si zek aya fok, a mbar atan. ²⁵ Man su do məduwen a a taa pərahan azar kutok. Ta nay ahay pə daliyugo sə Galile wa, kwa pə daliyugo sə ngaman Dekapol ata wa, kwa à Urəsalima wa, aday kwa pə daliyugo sə Yahudiya azar aya wa, aday kwa pə daliyugo sa day uho sə zlınder sə Urdon ata wa re.

5

Yesu a wazay à bəzłom

¹ Yesu a canan anà man su do ata nà, a ján à bəzłom saa njahay à man ata awan. Njavar anahan ahay dukwen, ta ján à man ata re. ² Yesu a dazlan sə wazan atan 'am a anan:

Ataslay mível su do sə pərahan azar anà Yesu ahay

Lukas 6.20-23

³ «Ataslay mível inde, anga dōwan aya aday ta san zle, tinen mətawak aya pa 'am a Mbərom ata awan, anga bahay a Mbərom ma var a nə anga tinen.

⁴ «Ataslay mível inde, anga do sa yam ahay, anga Mbərom i bənan atan mbac.

⁵ «Ataslay mível inde, anga do sə njahay səkəffe ahay, anga Mbərom i varan atan anan daliyugo.

⁶ «Ataslay mível inde, anga do sə pəlay sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom ata awan, anga Mbərom i man atan zek sa ga kawa a tinen sa gan may ata awan.

* 4:16 Ca pə Esaaya 8.23 - 9.1.

⁷ «Ataslay mível inde, anga dō sa gan sumor anà dō ahay, anga Mbərom i gan atan sumor.

⁸ «Ataslay mível inde, anga dō sə pəlay Mbərom tə mível kərtek awan, anga ti i canan tə ide a tinen njək anà Mbərom.

⁹ «Ataslay mível inde, anga dō sə ndakay dō ahay pi zek ataya awan, anga Mbərom i ngaman atan wan anahan ahay.

¹⁰ «Ataslay mível inde, anga dō aday tə jugwar panan 'am anga a pəlay sa ga way sa zlan à nga à Mbərom ata awan, anga i njahay pə kərtek a tatə Mbərom à bahay anahan inde.

¹¹ «Kak dō ahay tə gənahak ikwen, tə jugurak pikwen wa 'am, ta rak pikwen 'am kəriya awan, anga kə dəfen upo nga nà, ataslay mível inde anga kwanay re. ¹² Tislen mível bayak awan, anga Mbərom i varak ikwen magwagway məduwen a à bagəbaga mburom. Ta gan atan ahay anà dō maja'am a Mbərom a sə lahak ikwen ahay ataya kwakwa fok dukwen, kətana awan.»

Zətene tə jiyjay sə daliyugo

Markus 9.50; Lukas 14.34-35

¹³ «Matanan, kawa ana zətene su gom anan way sa pa ata nà, kwanay dukwen ki gumen anan daliyugo nə matanan re. Əna kak zətene awan a vad sabay nà, ki ma anan apan avad anahan a nə ta ma asa anaw? Zətene ata i gom sabay, ti lar anan, dō ahay ti ján apan à məndak.

¹⁴ «Kwanay nà, kawa jiyjay sə dəvan anà daliyugo, kawa wulen su doh ma han a à bəzlom. Wulen su doh a matanan ata nà, a dər zek itəbay. ¹⁵ Ta taa han uko pə lalam nə sa dər anan ta sə hərok apan tasa daw? Ti daf anan bugol nà, pə way sa daf lalam awan, aday à dəvan anà dō su doh ataya fok. ¹⁶ Matana re, lele bine siwaw nà, jiyjay a kwanay à dəvan anà dō ahay. Ata ti canan anà mer su way a kwanay a lele ataya awan, aday ti həran nga anà Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom ata awan.»

Atatək way pə Tawrita

¹⁷ «Kà sa bayiken sa jəka na nay sa naa mbazl anan Tawrita, kabay sa mbazl anan 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay nà, matanan bay. Na nay ahay adəka nà, sa naa rah anan wa, bina sa mbazl anan wa bay. ¹⁸ Nen apan ni jak ikwen tə dīdēm a həna: Hus pə ana daliyugo tə bagəbaga mburom saa lize azanan ata nà, kula alfabe inde kərtek à Deftere a Mbərom ti lar anan wa à məndak nà, ibay, si way a uda ataya fok ti təra aday. ¹⁹ Anga nan kutok, kuwaya kə mbəsakak anan, kabay kə tətakak anan anan anà dō hinen sə mbəsak anan nga sa 'am a mə baslay a kwa zek cədew a kərtek a nà, winen dukwen i təra dō zek cədew a à bahay a Mbərom inde re. Əna dəwan a kə təmahak sa ban anan 'am a Mbərom, aday kə dəkak anan anan anà dō hinen sa ban anan re cəna, i təra dō məduwen a à bahay a Mbərom. ²⁰ Nen apan ni jak ikwen anan həna re: Ki njiden sa zla à bahay a Mbərom a bay, kak si dīdek a kwanay i zalay anan dīdek sə miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay aday.»

A ga mível pu dō

²¹ «Kə sənən zle, Mbərom a jan anà bije a kwanay ahay nà: “Kà vad nga su dō bay.* Kuwaya kə vədak dō cəna, ti gan sariya.” ²² Əna nen ni jak ikwen həna kəma, kuwaya dəwan a kə gak mível pə njavar uno hinen cəna, kə slak ti gan sariya ca. Aday kuwaya dəwan a kə jak anan anà njavar uno hinen: “Iken nə wayaw?” cəna, kə slak aday dō sə lavay nga ahay ti halay nga sa gan sariya. Kuwaya kə jak anan anà njavar uno hinen: “Iken ka san Mbərom

* 5:21 Ca pə Gurtaaki 20.13.

bay” dukwen, 'am ata kà slak sa ban anan apan aday sa lar anan à dəlov sə uko inde coy.

²³ «Anga nan, kak iken ka nak ù doh sə mazlaḅ a Mbərom tə way a à alay inde coy, əna kə jalak pə way inde à wulen a kwanay tə njavar uno hinen anga kə nəsek anan cəna, ²⁴ mbəsak anan way anak à man ata aday, zla, pəlay ahay ayaw ana dawan anak ata, aday ki may ahay saa var way anak ata anga Mbərom a kutok.

²⁵ «Kak dawan a kə zlahak apak, aday ki sa zlen əga dō sa ga sariya cəna, pəlay panan asan zek pə cəved. Bina kə sak a dəzle tə iken əga dō sa ga sariya coy nà, dō sa ga sariya i sa varan iken à alay inde anà suje ahay. Tinen ite ti sa dərəzl iken ù doh sə dangay. ²⁶ Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Hus pə ananak saa hamay anan way anahan atə bay cəna, ti mbəsakay ahay iken ù doh sə dangay ata wa bay jiga awan.»

Aga mədigwed

Mata 19.9; Markus 10.11-12; Lukas 16.18

²⁷ «Kə slənen 'am a Mbərom a sa ja ata zle, a wa: “Kà ga mədigwed bay.†” ²⁸ Əna ni jak ikwen həna kutok nà, kuwaya fok, dawan a kə cak pə dō uwar a tə idə sa ga apan ubor cəna, ata kə gak mədigwed à mivəl anahan inde tə uwar ata awan. ²⁹ Matanan kutok, kak idə sə alay puway anak i sapat iken sa ga ines nà, ndaha anan, aday lar anan dərən pi zek anak wa. Anga suwan hawal si zek anak kərtek a à lize tə winen zek anak a fok sa saa lize à məkə sə mərda inde nà, na. ³⁰ Matanan re, kak alay puway anak i sapat iken sa ga ines nà, gad anan, aday lar anan dərən pi zek anak wa. Anga suwan hawal si zek anak kərtek a à lize, tə winen zek anak a fok saa lize à məkə sə mərda inde nà, na.

³¹ «'Am a Mbərom a ja, a wa: “Kuwaya dawan a kə rəzłak anan uwar anahan cəna, à varan dərəwel à alay inde sə dəkay anan nà, kə rəzłak anan.‡” ³² Əna nen ni jak ikwen həna kutok nà, kuwaya dawan à saa razl anan uwar anahan bay, si kak a ban atan pi zek tu dō aday. Aday uwar ma razl a kə złak à mbaz hinen, uwar ata kə gak mədigwed cite re. Matanan, dawan a kə gəbak uwar ma razl a cəna, kə gak mədigwed cite.»

Ambadəy

³³ «Asa, kə slənen zle, Mbərom a jan anà bije a kwanay ahay nà: “Ga anan way anak sə mbadəy apan ata awan. Kə mbadək pa 'am a Mbərom dukwen, rah anan ambadəy anak ata lele.” ³⁴ Əna nen ni jak ikwen həna kutok nà, kə saa mbadəy bay jiga awan: kwa à ga nə tə bagəbaga mburom, anga winen nə man sə njahay ana Mbərom; ³⁵ kwa à ga nə tə daliyugo, anga winen nə man sa daf saray ana Mbərom; kwa à ga nə tə Urəsəlima dukwen, kə mbadəy anan bay, anga winen wulen su doh ana Mbərom Ba Məduwen. ³⁶ Kà saa mbadəy anan kwa ta nga anak bay, anga ki mba apan sə mbəda anan sibək sa nga anak bay, kwa à ga nə zanzen awan, kwa à ga nə kwedekkwedək awan. ³⁷ Ki ja lele awan adəka cəna, “Ayaw” kak matanan nà, na, “'A'y” kak matanan bay cite nà, na. Anga 'am a sa ja azar aya nà, sa var nə Fakalaw.»

Aman anan uda siked sə ines anà dō

Lukas 6.29-30

³⁸ «Kə slənen 'am a Mbərom a sa ja ata zle, a wa: “Kak dawan a kə nəsek anak anan idə, ki nəsen anan idə cite. Kak dawan a a kadak anan nə slan, ki kadān anan uda slan a cite.§” ³⁹ Əna nen ni jak ikwen həna kutok nà, kə si men

† 5:27 Ca pə Gurtaaki 20.14. ‡ 5:31 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 24.1. § 5:38 Ca pə Gurtaaki 21.24; Farillaaji Lewinjko'en 24.20; Tooktaaki Tawreeta 19.21.

anan anan uda siked sə ines anà dō sə huwan ahay bay. Kak dōwan a kà dəcak anak pə cakay sləmay kərtek a nà, mbədahan anan apan cakay sləmay hinen re. ⁴⁰ Kak dōwan a a nan sa zlah apak anga aday i ngəzar panak zana anak məduwen a cəna, mbəsakan anan apan tegwere sə zana ata re. ⁴¹ Matanan, kak dō kà gak anak bəlaray sə tavak way anahan kilomiter kərtek nà, tavakan anan way sə kilomiter cew lele. ⁴² Dōwan a kà cəcihek panak way cəna, kà sa gan anan azay bay, varan. Matanan re, dō kà cəcihek panak gudire dūkwen, kà saa ngaman anan bay ata bay. Varan.»

Pəlen anan dō manide a kwanay ahay
Lukas 6.27-28, 32-36

⁴³ «Kə slənen 'am a Mbərom sa ja, a wa: "Pəlay anan dō sə məsudoh anak*", aday nan ide anà dō manide anak ite." ⁴⁴ Əna nen ni jak ikwen nà: Pəlen anan dō manide a kwanay ahay, gen amboh anga dō sə jugwar pikwen wa 'am ahay fok, ⁴⁵ anga aday kī gen way tədə anga wan ana Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom. Winen kəma, a dav anan pac anahan nà, pu dō lele aya tu dō lelibay aya təkə fok. A ga iven anahan pu dō sa ga mer su way lele aya tu dō sa ga mer su way lelibay aya təkə fok re. ⁴⁶ Kak kə pəlen nə dō sə pəlay kwanay ahay dəkdek nà, ki ben magwagway sa ma a kwanay pə Mbərom wa asa re anaw? Dō sə cakal jangal ahay dūkwen ta ga matanan re asanaw? ⁴⁷ Kak ki jen anan 'am anà zek a kwanay ahay dəkdek nà, ata ki gen way lele sə zalay dō azar aya daw? Kwa dō sə pəra ahay dūkwen ta ga nə matanan re. ⁴⁸ Təren dō lele aya à way ahay inde fok, kawa Bəbay a kwanay Mbərom, winen mən njahay a à bagəbaga mburom winen dō lele à way ahay inde fok ata awan.»

6

Atətak way pa 'am sa var way

¹ «Kwanay apan ki gen anan sumor anà dō nà, kà si gen anan pa 'am sə dō ahay anga aday tə canak ikwen bay. Bina, Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata i varak ikwen magwagway sabay.

² «Kak kə njadak way sa man anan zek anà dō nà, kà sa zlapay anan awan aday saa varan anan bay. Sa ga way ata matanan cəna, dō sə mbadəmbada ahay. Ta ga matanan nà, ù doh sə wazay ahay, aday à lumo ahay, anga aday dō ahay tə həran atan nga. Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna, tə njadak anan magwagway a tinen a coy. ³ Əna iken kəma, kak a nak sa man zek anà dō nà, ga anan tə wurwer awan. Kwa dō inde pə cakay anak dūkwen à san apan bay re. ⁴ Ga sumor anak nà, à midər a inde. Ata Bəbay anak Mbərom dūkwen i varak magwagway. Winen nà, a canan anà way ma ga à midər a inde ataya fok.»

Atətak way a Yesu pə amboh
Lukas 11.2-4

⁵ «À alay a ki gen amboh dūkwen nà, kà sa təren kawa dō sə mbadəmbada ahay bay. Tinen nə, a nan atan sa ga amboh nà, ti tavay jərek ù doh sə wazay ahay, kabay pə mægəzləga cəved ahay, anga aday dō ahay tà ca patan lele. Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna, tə njadak magwagway a tinen coy. ⁶ Iken, a nak sa ga amboh kəma, zla ù doh, tacay anan məsudoh lele, gan amboh anà Bəbay anak Mbərom. Mbərom nà, winen inde à man a mi dər ata awan. A canan anà way anak ma ga à man a mi dər ata re, i varak anan way anak a sə cəce panan ata awan. ⁷ Kwanay apan ki gen amboh ata dūkwen, kà sa

* 5:43 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18.

zilen anan 'am aya zededeŋe bay. Sə zalan anà 'am nà, ɔ sə pəra ahay. A ga patan nə Mbərom i təma amboh a tinen anga tə zalak anan anà 'am bayak a ata awan. ⁸ Kà si gen kawa ana tinen ata bay, anga Bəbay a kwanay awan aday nà, a san way a kwanay a saa cəce panan wa ata zle, mənǰəna kwanay sə dazlan anà amboh awan.

⁹ «Kwanay ki gen amboh kəma, gen nə natiya awan:

Bəbay a manay, iken à bagəbaga mburom,
do ahay tã san sləmay anak nə cəncan awan.

¹⁰ Bahay anak à ga zek à wulen à manay ite.

Way anak sa gan may à təra à wulen a manay pə daliyugo,
kawa anahan sə təra à bagəbaga mburom ata re.

¹¹ Varan umo way sa pa saa slan umo biten ata awan.

¹² Pəsən umo anan ines a manay ahay,
kawa ana manay sə pəsən anan anà ɔ sa gan umo ines ataya cite.

¹³ Ba manay pə way saa njak manay ahay wa ite,
anga aday mā sa zla i ines inde bay.

Dərgwaday manay à alay ana Fakalaw a wa.
[Anga bahay nà, iken.

Məgala anak tə mazlaɔ anak nà, inde sə coy.
Amen.]

¹⁴ «Kak kwanay apan ki pəsən anan anan ines anà ɔ sa gak ikwen ines ahay nà, Bəbay a kwanay, winen mə njahay a à bagəbaga mburom ata dukwen, i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay re. ¹⁵ Əna ka sak a pəsən anan anan ines anà ɔ azar aya bay cəna, Bəbay a kwanay dukwen i pəsek ikwen anan ines ahay bay ite re.»

Sumaya

¹⁶ «Kwanay apan ki gen sumaya nà, kà si ken anan ide a kwanay kawa kwanay ma ga mugo aya bay. Do sə mbadəmbada ahay nà, ta ga matanan. Tinen apan ti rac jər aday ɔ ahay tã san tinen apan ti ga sumaya. Əna nen apan ni jak ikwen həna, tə njadak anan magwagway a tinen coy. ¹⁷ Əna, iken ki ga sumaya nà, banay anan ide anak, ga apan amar lele, ¹⁸ anga aday ɔ ahay tã san iken apan ki ga sumaya bay jiga awan. Bina saa san anan way anak sa ga fok nà, si Bəbay anak Mbərom. Winen inde à man a mi ɔer ata awan. A canan anà way ata zle, aday i varak anan magwagway anak. Winen nà, a canan anà way mi ɔer aya fok.»

Man sa ɔer zlıle lele awan

Lukas 12.33-34, 11.34-36

¹⁹ «Matanan kutok, kà sa hilen anan nga anà way ahay pə daliyugo a anan anga kwanay a bay. Anga pə daliyugo a anan nà, mumok ahay inde, zəɔzeɔ sa ján mangaz pə way ahay dukwen inde, ti nes anan way ata fok. Aday ɔ sə akar ahay dukwen ti zlar anan doh ahay aday ti kəra anan way a kwanay sə halay ata awan. ²⁰ Əna hilen anan way anà nga a kwanay adəka nà, à bagəbaga mburom. A man ata nà, mumok ahay tə mangaz dukwen ti nes anan sabay. Aday dukwen ɔ sə akar ahay ti zlar anan doh aday sə kəra way ahay sabay re. ²¹ Anga, zlıle anak ma ɔaf a à man ata nà, mivəl anak a dukwen i ga nə cezlezlen'e à man ata re.

²² «Ide nà, kawa lalam sə ɔəvan jiyjay anà zek. Kak ide anak winen lele nà, ata zek anak a fok winen à jiyjay a inde. ²³ Əna kak ide anak lelibay nà, zek anak a fok winen i ide zənzen a inde. Saa varak jiyjay a nə ma asa anaw? Kak ide anak kə tərak ide zənzen a nà, takəɔimomma iken à luvon inde acəkan.»

*Atə Mbərom tə dala**Lukas 16.13*

²⁴ «Dowan saa mba apan sa gan mer su way anə bahay su doh ahay cew nà, ibay. Anga kə pələk anan do kərtek a lele nà, i nan ide anə dōwan a hinen ata awan. Kabay, tə njahak tu do kərtek a lele gerger cəna, i kədəy anan dōwan a hinen ata awan. Matanan, ki mben apan sa gan mer su way anə Mbərom aday sə pəlay dala cew maya dukwen, i ga zek bay re.

*Adaf nga pə Mbərom**Lukas 12.22-31*

²⁵ «Nen apan ni jak ikwen asa: Ká sa jilen pə way sa pa tə zana bay. Sifa si zek a zalay way sa pa, aday zek dukwen a zalay zana asanaw? ²⁶ Cen pə məvuhom ahay aday. Ta casl awan bay, ta car awan bay, tə halay awan itəbay. Əna Bəbay a kwanay a mə njahay a à bagəbaga mburum ata, winen apan i gan atan sumor ta sə varan atan way sa pa. Aday kwanay kə zilen anan məvuhom ahay bidaw? ²⁷ Waya à wulen a kwanay saa mba apan tə ajalay nga anahan sə zəga anan apan luvon sə njahay anahan mənjęk anaw?

²⁸ «Kak matanan cukutok nà, kə jilen pə zana kə zalak nə angamaw? Ənga, cen pə avərez sə way ahay sa hay ahay à kiđe ataya aday! Ta ga mer sə awan bay, ta han awan pi zek bay. ²⁹ Tə winen ata təke nà, nen apan ni jak ikwen: Kwa abay bahay Sulimanu tə zlile anahan a bayak ata təkede nà, kula kə pəkak zana lele aya pi zek kawa avərez sə way ahay à kiđe ataya bay re.

³⁰ Aday Mbərom winen apan i rəba anan daslam sə kiđe, tinen inde biten lele, aday sidew a cəna ti i han anan uko tə daslam ataya re. Kwanay do ma kac adaf nga a anan aya awan, kak Mbərom kə mbak apan sa ga mer su way matana nà, i mba apan sə pəkak ikwen zana pi zek lele aya zal way ahay, à kiđe ataya bidaw? ³¹ Matanan kutok, ká sa viwen anan nga anə zek a kwanay tə ajalay nga pə way sa pa, pə way sa sa, kabay pə zana sa pak pi zek ahay bay. ³² Sə pəlay way matanan ataya cəna, do sə pəra ahay. Aday Bəbay a kwanay Mbərom a dukwen a san zle, kwanay ki gen anan may anə way ataya way anahan. ³³ Əna lihen adəka sə pəlay bahay a Mbərom aday didək anahan awan. Ata winen a, i varak ikwen way a kwanay a sa gan may ataya fok re.

³⁴ Ká sa viwen anan nga anə zek a kwanay tə ajalay nga pə way sə sidew bay, anga sidew ata dukwen i gan nga anə zek anahan a cite. Pə ide sə cəde fok, way anahan aya inde i sla saa bayak apan.»

7*'Am sa man mungok i zek ahay**Lukas 6.37-38, 41-42*

¹ «Ká si men anan anan mungok ù do azar aya à mivel inde bay, anga aday Mbərom á sa mak ikwen anan mungok bay ite. ² Anga Mbərom i mak ikwen anan mungok nà, kawa ana kwanay sa man anan mungok anə do ahay ata cite. I lavak ikwen way nà, tə way mbala ana kwanay sə lavan anan anə do ahay ata cite re.

³ «Iken nà, ka mba apan sə canan anə cukol i ide ana mərak anak inde, aday dədom i ide anak a inde nà, ka mba apan sə canan sabay ata nà, angama kutok anaw? ⁴ Ka mba apan sa jan anə mərak anak: “Hayak anan, nə gəbak anan cukol i ide wa!” aday cəkəbay dədom zləngədda i ide anak a inde nà, kəkəməw? ⁵ Mbadəmbada bidəka! Gəbay anan dədom i ide anak a wa aday! Ata ki mba apan sə canan sə gəbay anan ahay cukol i ide anə mərak anak wa kutok cite.

⁶ «Matanan, ká sa viren anan anan way cəncan a aná kəla ahay bay, anga ti sa may ahay pikwen, ti ngalay kwanay awan. Ká sa viren anan anan mədine a kwanay ahay aná gadura ahay bay, anga tá sa ndərasl atan á dəndəlo6 inde bay, bina ti lize.»

Cəcihen, pəlen aday jen ayak 'am uho wa

Lukas 11.9-13

⁷ «Cəcihen! Mbərom i varak ikwen way a kwanay sə cəce ata awan. Pəlen! Ki ten anan á nga aná way a kwanay a sə pəlay ata awan. Jen 'am pi zek wa uho, aday ti təbak ikwen ayak wa. ⁸ Anga kuwaya kə cəcihek way cəna, ti varan. Kuwaya kə pəlak way dukwen, i njad way anahan a sə pəlay ata awan, aday kuwaya ká jak ayak 'am uho wa dukwen, ti təban ayak wa cite re.

⁹ «Matanan re, waya á wulen a kwanay saa varan kon á alay inde aná wan anahan, anga a cəce panan wa daf anaw? ¹⁰ Kabay kak wan a a cəce nə kələf ná, ki varan dədew á alay inde bay re asanaw? ¹¹ Kwanay do lelibay aya bugol dukwen, kə sənən a viren anan way lele aya aná wan a kwanay ahay. Aday Bəbay a kwanay Mbərom, winen á bagəbaga mburom ata ná, a san sə varan way lele aya aná do sə cəce panan wa way ahay zal mbala a kwanay sa san bidaw?

¹² «Way a tədə abay ki gen anan may do ahay tá gak ikwen anan ataya fok ná, lihen apan sa gan atan anan aday. Anga way a mə vinde aya á Tawrita inde, aday á Deftere ana do maja'am a Mbərom ahay inde fok ná, tə dazlan nə ta 'am ata awan.»

Məsudoh ahay cew

Lukas 13.24

¹³ «Zlen tə məsudoh a mə mbədəc a njulehwehwe ata awan. Anga məsudoh a zlabatam ata aday cəved anahan a dukwen ma da 'am a bay ata ná, a dəzle do ná, á man sə lize. Do sa zla ta man ataya nə bayak awan. ¹⁴ Əna məsudoh a mə mbədəc ata aday cəved anahan a dukwen ma da 'am ata ná, a dəzle do ná, á man sə sifa sa ndav bay ata awan. Do sa zla ta man ataya ná, tinen bayak aya itəbay.»

Do maja'am a Mbərom mungwalay aya awan

Lukas 6.43-44

¹⁵ «Bənen nga a kwanay lele pu do maja'am a Mbərom mungwalay aya wa. Ti zlak ayak á wulen a kwanay ahay inde ná, tinen kawa təman ahay, aday cəkəbay tinen nə kawa kəla ki6e ahay. ¹⁶ Ki sənən atan ná, pi mer su way a tinen aya wa. Anga jəgem i wahay buway kulibay. Matanan iyam dukwen i wahay maka kulibay re. ¹⁷ Matanan dədəzl si sé lele awan, i wahay wan lele cite re. Sé lelibay a dukwen i wahay wan lelibay aya cite. ¹⁸ Sé lele cəna, i wahay wan lelibay a kulibay, sé lelibay ite, i wahay wan lele aya kulibay re. ¹⁹ Sé sə wahay wan lele aya bay ata cəna, ti gad anan, ti lar anan u uko inde. ²⁰ Matanan, ki sənən anan do maja'am a Mbərom mungwalay aya nə pi mer su way a tinen aya wa.»

Njavar a Yesu guzgwez aya awan

Lukas 13.25-27

²¹ «Sənən anan pi zek wa lele re: Saa zla á bahay a Mbərom inde ná, do sə ngumo “Bahay, bahay” ataya fok bay. Əna saa dəzle cəna, do sa ga way kawa sa zlan á nga aná Bəbay uno, winen mə njahay a á mburom ata awan. ²² Kə dəzlek pə luvon saa ga sariya ata asanaw ná, do ahay bayan aya ti ja: “Bahay, bahay, ma mak anan anan 'am a Mbərom aná do ahay tə sləmay anak, mə rəzлак anan setene ahay tə sləmay anak, ma gak masuwayan sə way ahay

bayak a tə sləmay anak a re.”²³ Əna ni jan atan nà: “Kula nə sənək kwanay a bay jiga awan. Zlen ayak à man uno wa, kwanay do sa ga sədək ahay.”»

Jike su doh ahay cew

Lukas 6.47-49

²⁴ «Natiya kutok, dōwan a nə kuwaya kə slənek 'am uno a anaya, aday kə dəfak anan apan lele cəna, winen a a ga minje tə dōwan a inde ma san way awan, winen a han anan doh a anahan pə pəkərad. ²⁵ Iven a ga, zəlaka a haway, aday vəvara a ga, a 6al anan doh ata, əna hwiya kə mbəzłak anan bay, anga doh ata ma han a pə pəkərad. ²⁶ Aday dōwan a kə slənek anan 'am uno a anaya, aday kə dəfak anan apan bay ite nà, ata winen a ga minje tə dōwan a inde ma san way a bay awan. Winen a han doh anahan pə wiyen. ²⁷ Iven a ga, zəlaka a haway ahay, vəvara a ga, a 6al anan doh ata awan, a mbazł gərep gərep hele hele.»

²⁸ Yesu a ndav anan 'am anahan ataya cəna, wazo anahan ata a gan wadan wadan anà do ahay. ²⁹ Anga winen a dəkay anan way nə kawa do sə mazłab bina, kawa miter sə Tawrita ahay itəbay.

8

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə dugwad awan

Markus 1.40-45; Lukas 5.12-16

¹ Yesu a ndav anan atətək way anahan ataya nà, a dazay ahay à 6əzłom ata wa, aday do ahay bayak a tə pərahan azar. ² Dōwan a inde à man ata, winen do mə dugwad awan. A złak ayak pə cakay ana Yesu, a dukwen gərmec ù vo, a wa: «Ba Məduwen, kà złak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

³ Yesu a ndəfəy anan alay anahan, a laman, aday a jan kutok, a wa: «U no, mbar! Zugol anak kə ndəvak.» Kwayan'a dōwan a mə dugwad ata a mbar acəkan. ⁴ Yesu a jan asa, a wa: «Sləne lele, kà sa təkəren ləbara a anan anà dōwan bay, əna zla saa kan zek anà do sə gədan dundo anà way anga Mbərom, à zəzor iken. Aday varan way a Mbərom kawa ana Tawrita a Musa sa ja ata awan, aday do ahay tà san apan zugol anak kə ndəvak.»

Yesu a mbar anan bile ana bahay sə suje sə Ruma ahay

Lukas 7.1-10

⁵ Natiya kutok, Yesu a zla à wulen su doh sə Kafarnahum. Bahay sə suje ahay a inde à man ata awan, winen nà, Ruma ahay. A hədek pə cakay ana Yesu saa cəce panan maməzek. ⁶ A jan, a wa: «Ba Məduwen, bile uno a inde, winen mə nahay a àga nen. Winen ma mac saray aya awan, a ga dəce tə mindel.»

⁷ Yesu a mbədəhan apan, a wa: «Ni złak ayak saa mbar anan.»

⁸ Bahay sə suje ata a jan, a wa: «Ba Məduwen, na slak aday sa jəka ki zla àga nen ata bay. Əna ja 'am a kərtek cəna, bile uno ata i mbar asanaw? ⁹ Nen a aday nà, bahay uno ahay dukwen inde, aday nen nə bahay sə lavan nga anà suje ahay bayan aya re. Na sak a jan anà dōwan a kərtek a: “Zla tiya”, i zla. Na sak a jan anà do hinen: “Hayak à man a anan”, i nay ahay. Na sak a jan anà bile uno: “Ga natiya”, i ga anan acəkan.»

¹⁰ Yesu a sləne 'am anahan ataya cəna, a zlan à nga lele. A jan anà do sə pərahan azar ataya awan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Kula na tak anan à nga anà do sa daf upo nga lele kawa dōwan a anan à wulen su do sə Isəra'ila ahay bay. ¹¹ Ni jak ikwen: Do ahay bayak a, ti i halay ahay nga kwa pə daliyugo ahay wa fok, ti i pa way à bahay a Mbərom tatə Ibərahima, tatə Isiyaku, aday tatə Yakob. ¹² Əna do sa jəka tinen abay mə walay aya bugol

saa pa 'am sə bahay a Mbərom ataya nà, ti gucey atan uho ì ide zənzen a inde. A man ata nà, ti i yam aday ti i rac slan.»

¹³ Yesu a dazlan sa jan anà bahay sə suje ata awan, a wa: «Zla way anak agay! I tərak kawa ananak a sa daf upo nga ata awan.»

A alay ata awan ite, òile anahan ata a mbar acəkan.

Yesu a mbar dō sə dəvac ahay bayak awan

Markus 1.29-34; Lukas 4.38-41

¹⁴ Aya, Yesu a zla àga Piyer. A dəzle cəna, a tan ayak à nga anà jəje ana Piyer nà, winen mə nahay a, nga a bərzlan. ¹⁵ Yesu a laman alay anà uwar ata awan, aday nga a sə bərzlan ata a ndalay panan. A slabak, a dan way sa pa anà Yesu.

¹⁶ Suko anahan a ga cəna, ta ran ahay dō sə dəvac azar aya bayan awan, tinen tə setene aya à nga inde. Yesu a razl anan setene ahay ta 'am anahan sa jan atan, aday a mbar anan dō sə dəvac ataya fok. ¹⁷ A ga matanan ata aday 'am ana dō maja'am a Mbərom Ezaya sa ja ata à təra, a wa:

«Winen nà, kə gəbak pukò wa bəle a mənuko,

kə tavakak anan pukò wa dəvac ana mənuko ahay.*»

Dō sa gan may sə pərahan azar anà Yesu ahay

Lukas 9.57-62

¹⁸ Yesu a canan anà man su dō pə cakay anahan ata nà, a jan anà njavar anahan ahay tə takas way a tinen pa day uho sə bəlay. ¹⁹ Miter sə Tawrita a inde, a hədəken ayak pə cakay ana Yesu, a jan, a wa: «Miter, nen ni pərahak azar kwa aha fok.»

²⁰ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Hwehwe ahay nà, məke a tinen ahay inde, məvuhom sa nga mburom ahay dukwen, doh a tinen ahay inde, əna nen Wan su 'Dō nà, man sə nahay uno inde saa man uda ibay.»

²¹ Dowan a maza à wulen sə njavar a Yesu ahay wa a jan, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna vuro cəved nà zla agay, nà saa lay anan ahay bəbay uno aday.»

²² Yesu a mbədahan apan ite, a wa: «Mbəsak anan məsinde ahay tà la məsinde a tinen ahay. Iken, hayak, pəruho azar.»

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Markus 4.35-41; Lukas 8.22-25

²³ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a ján way anahan à kwalalan inde tə njavar anahan ahay. ²⁴ Tinen apan ti zla kutok, vəvara məduwen a a slabak kwayan'a pa nga sə a'am. Məsugurndolon sə miresl sə a'am a slabak, a njəvek ayak à kwalalan inde. Ata Yesu nà, winen apan i njak ahan.

²⁵ Njavar anahan ataya ta nay apan, tə pədək anan, ta jan, ta wa: «Ba Məduwen, mənuko apan dī lize. Tam mənuko ite!»

²⁶ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kə dəfen upo nga bayak a bay kələdaw?»

Coy Yesu a slabak hərom, a gafan 'am anà mad, a jan anà məsugurndolon sə a'am ahay tə mbəsak sa bal. Dekek, atə mad tə a'am tə tavay acəkan. ²⁷ Way ata a gan masuwayan anà dō ataya bayak awan. Anga nan ta ja, ta wa: «Dowan a anan ata nà, dō maw? Kwa atə mad tə məsugurndolon sə a'am ahay dukwen tə dəfan apan!»

Yesu a mbar anan dowan aya inde cew tə setene aya à nga inde

Markus 5.1-20; Lukas 8.26-39

* 8:17 Ca pə Esaaya 53.4.

²⁸ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a dəzle pa 'am sə bəlay, pa day uho su kon sə Gadarena ahay. A man ata nà, dōwan aya inde cew, tə setene aya à nga inde. Tinen aday nà, ta ga zlawan cəvedabay. Anga nan, dō ahay tə mbəsakak sa zla ta man ata awan. Dōwan ataya ta nay ahay à wulen sə jəvay ahay wa, tə zlangay tatə Yesu. ²⁹ Tə canan à Yesu cəna, ta zlah pi zek, ta wa: «Iken Wan a Mbərom, kə pəlay pumo wa həna kwayan'a nə maw? Ka nak sa naa ga alay tə manay kwayan'a mənjenja alay a Mbərom sa daf ata sə dəzley ahay ca daw?»

³⁰ Ta man a tinen ata daren mənjoek nà, gadura ahay inde, tinen apan ti rac apa. ³¹ Setene ataya tə cəce pə Yesu a wa, ta wa: «Kak a nak sa razl manay nà, varan umo cəved m̄ə ndərmađ à gadura a anaya inde.»

³² Yesu a jan atan kutok, a wa: «Zlen uda awan!» Tə zləray ahay ù dō ataya wa, ta zla à gadura ahay inde. Gadura ahay fok ite, ta haw kwa pa zar kon wa, tə dazak ayak kwa pa 'am məgujəguje wa à bəlay inde, tətah, tə lize uda awan.

³³ Dō sa gan nga anà gadura ataya ta haw à wulen su doh. Ta jan anà dō ahay way a sə təra pu dō cew ataya awan, aday pə gadura ahay re. ³⁴ Dō sə wulen su doh ahay fok, ta nay saa zlangay tə Yesu. Tə canan cəna, tə dubok anan Yesu, aday à zla ù kon a tinen ata wa.

9

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə təra à məndak awan *Markus 2.1-12; Lukas 5.17-26*

¹ Natiya kutok, Yesu a ján à kwalalan inde maza awan, a takas bəlay, a ma way anahan à Kafarnahum, wulen su doh anahan. ² A wulen su doh ata wa, dōwan aya inde tə gəban ahay dō pə lala, winen mə təra à məndak awan. Yesu a canan anà adaf nga a tinen ata cəna, a jan anà dōwan a mə təra à məndak ata awan, a wa: «Dəna uno, kə jalay awan sabay. Nə pəsek anan ines anak ahay coy.»

³ Aya əna, miter sə Tawrita ahay inde à man ata awan, tə jalay nà: «Dōwan a anan, winen apan i jənan pa 'am anà Mbərom.»

⁴ Yesu a san abayak nga a tinen ata zle coy. Anga nan a wa: «Kə jilen way lelibay a matanan à mível a kwanay inde nà, angamaw? ⁵ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: “Nə pəsek anan ines anak ahay” ata daw, kabay sa ja: “Slabak, zla” ata daw? ⁶ Əna u no kə sənən apan lele, nen Wan su Dō nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à dō ahay pə daliyugo.» A jan anà dōwan a mə təra à məndak ata: «Slabak, gəba lala anak, zla agay!»

⁷ Dōwan ata a slabak, a zla way anahan agay acəkan. ⁸ Dō ahay tə canan anà way ata cəna, tə jəjar pi zek, aday tə həran nga anà Mbərom, anga kə varak anan mazlaḅ matanan ata anà dō zənzen aya awan.

Yesu a ngaman anà Mata *Markus 2.13-17; Lukas 5.27-32*

⁹ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan. Winen apan i zla ata nà, a canan à dōwan a inde tə ngaman Mata, winen mə njahay a ù doh sə cakal jangal. Yesu a canan cəna, a jan: «Pəruho azar!» Mata a slabak, a pərahan azar acəkan.

¹⁰ Tə njahay pə tuwez əga Mata kutok, Yesu tə njavar anahan ahay. Aday dō sə cakal jangal ahay tu dō sə atahasl azar aya bayak a ta zlak ayak re. ¹¹ Farisa ahay tə canan anà way ata cəna, tə cəce pə njavar anahan ataya wa: «Miter a kwanay nà, a pa way pə kərtek a tu dō sə cakal jangal ahay, aday tu dō sə atahasl ahay nà, angamaw?»

12 Yesu a sləne anan lele nà, a jan atan, a wa: «Do dəvac a bay cəna, a gan may anà do sə disise bay, si do sə dəvac ahay. 13 Adəka bay, zlen saa tətak nà, 'am a ma ja à Deftere a Mbərom inde a anan: “U no do ahay tã gan sumor ĩ zek ahay, bina u no tã vuro gənwaw ma sla dungo aya bay.*” Nen a aday dukwen, na nay ahay sa naa ngaman anà do sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà do sə atahasl ahay.»

Acəce way pə sumaya

Markus 2.18-22; Lukas 5.33-39

14 Natiya kutok, njavar a Yuhana ahay tə cəce pə Yesu wa, ta wa: «Manay tə Farisa ahay, ma ga sumaya kutok nà, njavar anak ahay nə ta ga itəbay angamaw?»

15 Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, do mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya itədaw? Matanan bay! Əna pa pac a do sə gəba dalay ata, tə bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.

16 «Matana re, waya sə tapay zana wiya a pə zana anahan məduwer a anaw? Ibay. Anga à man sə banay anan nà, məgabal sə zana wiya ata i zəga anan apan məkə ana zana məduwer ata awan, i ngəraw. 17 Matana re, dowan sa mbađ mahay mə kwasay a bay a à mbulo sa zlay məduwer a dukwen ibay†. Anga mahay mə kwasay a bay ata kà sak a kwasay nà, i ngəraw anan mbulo sa zlay a məduwer ata awan, aday mahay dukwen i mbađ à məndak, mbulo sa zlay kə nəsek asa re. Anga nan, suwan sa mbađ mahay mə kwasay a bay à mbulo sa zlay wiya awan. Ata, awan saa nes dukwen ibay.»

Atə bahay a inde tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Markus 5.21-43; Lukas 8.40-56

18 Yesu winen apan i ja 'am anahan ataya nà, dowan inde winen bahay awan, a zlak ayak. A dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a jan, a wa: «Dəna uno kə məcak həna. Hayak əga nen. Kà daf apan alay anak aday à mbar ite.» 19 Atə Yesu tə njavar anahan ahay tə slabak, tə pərahan azar.

20 Uwar a inde à man ata ite, winen dəvac a, ava kuro nga cew. Mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa. Anga nan, a nay ahay à wulen sə do ahay ta sə dəba a Yesu. A dazlan, a laman alay nec anà 'am sə zana ana Yesu. 21 A jalay nà: «Kak nə njadək sə laman anà zana anahan a cəna, ni mbar asanaw!»

22 Yesu ite a mbəda 'am pə uwar ata, a canan, aday a jan: «Mazar uno, kə jalay awan bay, adaf nga anak pi nen ata kə mbərak iken.» A alay ata awan ite, uwar ata a mbar acəkan.

23 Yesu a dəzle əga bahay ata awan. A canan anà do sa fa gingec ataya pi zek tu do sa yam ataya fok nà, 24 a jan atan, a wa: «Zlen à man a anan wa, anga dəna a anan kə məcak bay. A njak ahan ca.» Man su do ataya tə mbasay apan.

25 Ta razl anan do ahay fok uho lele nà, Yesu a zla ù doh à man sə məsinde, a bənan anan alay anà dəna ata awan. Dəna ata a slabak hərom.

26 Matana kutok, ləbara ata a ta 'am təday pə daliyugo ata fok.

Yesu a mbar anan hurof aya inde cew

27 Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan. Pə cəved anahan ata kutok, hurof ahay cew tə pərahan ayak azar, tinen apan ti zlah, ta wa: «Iken wan a Dawuda, mā gak ĩ zek wa ite!» 28 Yesu a zla ù doh lele nà, hurof ataya

* 9:13 Ca pə Hose'a 6.6. † 9:17 Mbulo sa zlay nà, way sa mbađ uda mahay sə Yahuda ahay. Aday dukwen, kak winen wiya awan nà, à alay ana mahay sə kwasay uda nà, a ngəraw bay.

tə hədāken ayak pə cakay. Yesu a cəce patan wa, a wa: «Kə dəfen upo nga ni mba apan sa mbar kwanay acakan daw?»

Tə mbəđahan apan, ta wa: «Ayaw, mə dəfak apak nga.»

²⁹ Natiya kutok, Yesu a laman atan alay pə ide, aday a wa: «Â tərak ikwen kawa ana kwanay sə dəfay upo nga ata awan.» ³⁰ Ide a tinen ahay tə təba acakan ngurret.

Pə dəba wa nə, Yesu a gafan atan 'am pi zek wa lele, a wa: «Kâ sa təkəren anan 'am a anan anə dōwan bay jiga awan.» ³¹ Əna tinen ta zla cəna, tə təkər anan ləbara a Yesu kwa aha pə daliyugo ata fok.

Yesu a mbar anan dōwan a inde maandak awan

³² Dōwan a abay hurof ataya tinen apan ti zla way a tinen mba, dō ahay tə gəban ahay dōwan a inde anə Yesu. Dōwan ata a ja 'am bay, winen maandak awan, anga setene inde anan ə nga. ³³ Yesu a razl anan setene ata awan, aday dōwan a maandak ata a dazlan sa ja 'am kutok. Way a sə təra ata a gan masuwayan anə dō ahay. Anga nan ta ja, ta wa: «Way kawa həna anan ata, dōwan kə canak anan kula ə Isəra'ila bay fok.»

³⁴ Aya əna, Farisa ahay ta wa: «Sə varan məgala sa razl anan setene ahay nə, bahay sə setene aya awan.»

Do si mer su way ahay ta kac ike

³⁵ Yesu a bar ə wulen su doh ahay, aday a zla pu kon pu kon. Winen apan i tətakan anan way anə dō ahay u doh sə wazay ahay. A taa wazan atan ləbara sə bahay ana Mbərom mugom awan. Kə mbərak anan dō sə dəvac a tinen ahay fok, pi zek tu dō mə təra ə məndak aya fok re. ³⁶ Yesu a canan anə man su dō ata cəna, ta gan i zek wa, anga ta yak nga, tə dawarak kawa təman mənəjana dō sa gan atan nga ataya awan. ³⁷ Natiya kutok, a jan anə njavar anahan ahay, a wa: «Way sa pa inde ə guvo bayak a sə halan nga, əna dō sə halan nga aya ta kac ike. ³⁸ Suwan gen anan kem anə bahay sə guvo awan, ə zəga anan dō ahay ə guvo, anga sə halan nga anə way sa pa.»

10

Yesu a walay dō maslan anahan ahay kuro nga cew

Markus 3.13-19; Lukas 6.12-16

¹ Natiya awan, Yesu a ngaman anə njavar anahan kuro nga cew ataya pə cakay anahan. A varan atan məgala sa razl anan setene ahay, aday sa mbar anan dō sə dəvac ahay fok, tu dō mə təra ə məndak aya fok re. ² Sləmay su dō maslan anahan a kuro nga cew ataya nə, həna: mama'am awan, Simon, dōwan a Yesu sə ngaman Piyer* ata awan, tinen tə mərak anahan Andəre. Yakuba tinen tə mərak anahan Yuhana, tinen wan ana Zebede ahay. ³ Filip tə Bartilome, Tomas tə Mata dō sə cakal jangal ata awan, Yakuba wan ana Alfa, Tade, ⁴ Simon dō manide sə Ruma ahay ata awan, tə apan Yudas Iskariyot dō saa ga dəf pə Yesu ata awan.

Mer su way ana dō maslan a kuro nga cew ataya awan

Markus 6.7-13; Lukas 9.1-6

⁵ Yesu a slan anan dō maslan anahan ahay kuro nga cew ataya ta sa jan atan: «Kâ si zlen əga dō sə pəra ahay bay, kâ si zlen ə wulen su doh sə Samariya ahay bay re. ⁶ Kî zlen asanaw cəna, pə cakay sə Isəra'ila ahay, tinen kawa təman mə lize ataya awan. ⁷ A man a kwanay sa zla fok, dīken atan anan nə: “Bahay a Mbərom winen bəse tə kwanay coy.” ⁸ Mbəren anan dō ahay ə

* **10:2** Kawa sa ja nə, Pəkəraf.

dəvac a tinen ahay wa. Slabiken anan do ma mac aya re. Do mə dugwad aya dukwen, mbəren atan aday zugol a tinen a ndav. Rəzlen anan setene a do ahay wa. Kə njiden məgala ata dukwen kəriya awan, viren anan anə do ahay kəriya cite. ⁹ Kə sa gəben dala a alay bay, kwa dala sə gura, kwa sə gursa, kwa sə rəslom. ¹⁰ Kə sa gəben taḅay a alay bay, kə sa gəben zana ahay cew bay, kə si ren təkarak ahay saray cew bay, kə sa gəben daker a alay bay fok. Anga do si mer su way cəna, i pa nà, way sə herreb anahan.

¹¹ «Ka sak a dəzlen a wulen su doh cəna, pəlen do tədə i təma kwanay ata awan. Njihen əga winen hus a luvon a kwanay sa zla a man hinen. ¹² Kwanay apan ki i dəzlen əga do nà, jen atan kawa həna a anan: “Zay a tərak ikwen.” ¹³ Ata kak do su doh ataya tə təmahak kwanay nà, zay a kwanay a njahay patan acəkan. Aday kak do su doh ataya tə təmahak kwanay bay ite cəna, zay a kwanay a may ahay pikwen. ¹⁴ Matana re, kak dōwan aya tinen tə təmahak kwanay bay, kabay ta ngam sə sləne ‘am a kwanay bay nà, zlen way a kwanay a man ata wa, aday kə bəzləmen morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa. ¹⁵ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Pə luvon a aday Mbərom i gan sariya anə do sə daliyugo ahay ata nà, zek i naa dan anə do su kon ataya zal mbala ana Sodoma tə Gomora.†»

Dəce ahay inde pa 'am
Markus 13.9-13; Lukas 21.12-17

¹⁶ «Ni slan kwanay həna, kawa təman ahay a wulen sə kəla kibe ahay inde. Anga nan, təren do wurwer aya kawa dədew ahay, aday njihen səkəffe kawa badəbada ahay. ¹⁷ Ben nga a kwanay lele pu do sə daliyugo ahay wa, anga ti naa zla kwanay a man sə sariya ahay, ti naa ndəḅay kwanay u doh sə wazay ahay. ¹⁸ Ti naa ngəza kwanay pa 'am sə guverner ahay aday pa 'am sə bahay məduwen aya anga kwanay njavar uno ahay. Matanan ki gen side pa 'am a tinen ahay, aday pa 'am ana do sə pəra ahay re. ¹⁹ Kwa siwa siwa tə bənak kwanay a man sə sariya ahay nà, kə sa jilen a mivel a kwanay inde: “Mi i ja həna nə maw, aday mi ja kəkəməw?” bay. Anga ki njiden 'am i nak ikwen ahay a nga inde a alay ata awan. ²⁰ Anga 'am ata i nay ahay dukwen a nga a kwanay wa bay. Saa jak ikwen ahay nà, Apasay a Bəbay a kwanay Mbərom.

²¹ «Matanan, mərak ahay ti varan anan mərak a tinen ahay anə do ahay aday tā vad atan. Bəbay ahay dukwen ti gan anə gwaslay a tinen ahay matana re. Gwaslay ahay dukwen, ti slabak pə bəbay a tinen ahay aday do ahay tā vad atan re. ²² Do ahay fok ti nak ikwen idə anga kwanay njavar uno ahay. Əna dōwan a kə səmak anan anə dəce ata hus a ndav a inde nà, winen i tam. ²³ Kak do ahay ta gak alay tə kwanay u kon ata nà, zlen way a kwanay u kon hinen. Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen Wan su Do ni may ahay nà, ki mben apan sə zlangay alay pu kon sə Isara'ila fok aday bay.

²⁴ «Do sə jangay nà, i zalay miter anahan bay. Matanan, do sa ga mer su way əga do dukwen, i zalay bahay su doh ata bay re. ²⁵ Do sə jangay kə sak a dəzle u doh anə do sə jangan ata awan, kabay do si mer su way dukwen kə sak a dəzle a məduwen sə mazlaḅ ana bahay su doh ata awan, ata winen kə slak kutok. Kak aday tə ngamak uno i nen bahay su doh “Bə'elzebul†” nà, ti təra kwanay do su doh uno ahay fok a məndak kə zalak kutok bidaw?»

Lele sə jəjaran nà, anə wayaw?
Lukas 12.2-9

† 10:15 Ca pə Laataanooji 19. ‡ 10:25 Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

²⁶ «Anga nan, na wa: Kê jəjiren anan anà dō sa ga alay tə kwanay ahay bay. Way mi der aya fok ti kay ahay zek uho mba, aday 'am mə səsək aya asəsək fok, ti sləne zek kutok. ²⁷ Way uno sa jak ikwen mənuko taayak ataya fok, jen anan pə ide sə dō ahay fok kutok re. Way a kwanay sə sləne mə səsək asəsək ataya nà, jen anan pə zavay wa kutok. ²⁸ Kê jəjiren anà dō sa mba apan saa ndəvak ikwen anan sifa tətə ataya bay. Jəjiren anan adəka nà, anà Mbərom. Winen nà, i mba apan sə lize anan zlay si zek tə sifa a təkə à məkə sə marda ata awan. ²⁹ Tə dala anak mənək nà, ti pəkak apan kədəye ahay ngwer cew bidaw? Kədəye ataya nà, inde kərtek sə slahay pə nga mburom wa à məndak mənəkəna Bəbay Mbərom sa gan may nà, inde daw? ³⁰ Kwanay hənə dukwen, kwa sibək sa nga a kwanay, tinen mə baslay aya fok kərtek kərtek. ³¹ Anga nan, na jak ikwen: Kê jəjiren bay, bina kwanay kə zilen kədəye ahay bayak a asanaw!

³² «Natiya, kak dōwan a kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay “Nen dō a Yesu!” nà, nen dukwen, ni ja pa 'am ana Bəbay uno Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata: “Winen dō uno!” cite. ³³ Ənə dōwan kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay sa jəka a san nen Yesu bay cənə, nen dukwen ni jan anà Bəbay uno Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nà, na san anan bay ite re.»

Yesu a nəy anan nə zay bay, ənə maslalam

Lukas 12.51-53, 14.26-27

³⁴ «Natiya asa, kə jilen sa jəka na nay ahay nà, sə gəbəy ahay zay bay. Na nay sə gəbəy nə zay bay, ənə maslalam. ³⁵ Nen na naa njak anan atə wan pi zek tə bəbay anahan, aday atə dənə dalay a pi zek tə may anahan, atə dalay sa wan pi zek tə jəje anahan. ³⁶ Saa tərə pi zek dō manidə ahay nà, dōwan aya ù doh pə kərtek ata awan.

³⁷ «Dowan a kà sak a pəlay bəbay anahan kabay may anahan zal sə pəlay nen cənə, winen kà slak njavar uno bay. Aday dōwan kà sak a pəlay wan anahan kabay dənə anahan zal sə pəlay nen cənə, kà slak njavar uno bay re. ³⁸ Kak dōwan a kə tavakak dədom anahan mə zləlŋad a aday kə pərahak uno azar bay cənə, kà slak njavar uno bay re. ³⁹ Dowan a kə nak anan sa tam anan sifa anahan tə alay anahan a cənə, i lize anan adəka bugol. Ənə dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen ite nà, ata i njad anan way anahan adəka.»

Mərdok anga sə təma njavar a Yesu ahay

Markus 9.41; Lukas 10.16

⁴⁰ «Dowan a kə təmahak kwanay, a təma nà, nen awan. Aday dō sə təma nen dukwen, a təma dō sə slənay ahay nen ata awan. ⁴¹ Dowan a kə təmahak dō maja'am a Mbərom anga winen dō maja'am a Mbərom cənə, i njad mərdok anahan kawa ana dō maja'am a Mbərom ata awan. Aday dōwan a kə təmahak dō didək a anga winen dō didək a cənə, i njad mərdok anahan kawa ana dō didək ata re. ⁴² Nen apan ni jak ikwen tə didəm a hənə: Kuwaya dōwan a kə varak anan kwa 'am mə taslay a anà dō ma kac a kərtek à wulen sə njavar uno a anaya anga winen njavar uno nà, i njad magwagway anahan acəkan.»

11

Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay ata, a slan dō ahay à man a Yesu

Lukas 7.18-35

¹ Natiya kutok, Yesu a ndav anan sə dakan anan way anà njavar anahan ahay kuro nga cew ataya cənə, a zla way anahan à man maza aya awan, anga a nan sə tətakan anan aday sə wazan anan 'am a Mbərom anà dō sə wulen su doh sa man ataya fok.

² A alay ata ite, Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata aday nà, winen à dangay. A slәне лəbara si mer su way ana Yesu Almasihu sa ga ataya nà, a slanay anan njavar anahan ahay ite, tã nay pə cakay ana Yesu ³ saa cəce panan wa: «Iken nà, Almasihu dōwan a manay sə slәне i nay ahay mba ata daw? Kabay mǎ ba dō maza daw?»

⁴ Yesu a mbəfahan atan apan, a wa: «Zlen, təkəren anan anà Yuhana nà, way a kwanay sə slәне aday way a kwanay sə canan ataya awan. ⁵ Hurof ahay tə təbak ide, vədal ahay tinen apan ti zla tə saray a tinen, aday dō mǎ dugwad aya dukwen, zugol inde patan sabay anga tə mbərak. Mədəngazlak ahay, tinen apan ti slәне way tə sləmay a tinen ahay re, dō ma mac aya tə slabakak ahay à mǎke wa, aday dō mətawak aya tə slānek ləbara sa 'am mugom awan.

⁶ Ataslay mível i təran anà dō aday kə mbəsakak sa daf upo nga itəbay ata awan.»

⁷ A alay a njavar a Yuhana ahay tinen apan ti zla way a tinen kutok ata nà, Yesu a dazlan sa jan 'am ana Yuhana anà man su dō ata awan, a wa: «Ki zlen à kǐfe à man sa saf inde nà, saa cay ahay pa maw? Pə gusuko aday mad winen apan i bal anan ata daw? A'ay! ⁸ Əna aday ka si cen ahay nà, pa ma kutok anaw? Pu dō aday winen ma pak zana kǎfedeđe aya ata daw? Do sa pak zana kǎfedeđe aya dukwen, tinen nà, ù doh sə bahay ahay. ⁹ Aka aday ka si cen ahay nə pa ma kǎrtek a kutok anaw? Pu dō maja'am a Mbərom bidaw? Ayaw, winen dō maja'am a Mbərom acəkan, aday nen ni jak ikwen nà, winen a zalay dō maja'am a Mbərom ahay re. ¹⁰ Anga 'am inde mǎ vinde à Deftere a Mbərom inde, pə winen. Mbərom a wa: “Həna ni slan dō maslan uno, i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele.*”

¹¹ «Nen apan ni jak ikwen tə dǐdem a həna: A wulen su dō sə njahay ahay pə daliyugō nà, dōwan inde sə zalay anan Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata nà, ibay. Aya əna, dō ma kac awan à bahay a Mbərom inde ata ite nà, winen a zalay anan Yuhana tə mǎduwen. ¹² Kwa a bənay ahay à alay Yuhana sə dazlan sə wazan anan 'am sə bahay a Mbərom anà dō ahay hus ahay həna ata nà, dō manide ahay inde ta gak vəram tə bahay a Mbərom, aday a nan atan sə ngəzar anan. ¹³ Hus ahay pə Yuhana sə dǎzley, Deftere Tawrita a Musa, tə Deftere mbala ana dō maja'am a Mbərom ahay fok, ta jay ahay nà, pa 'am sə bahay a Mbərom awan. ¹⁴ Kak ki tǎmihen 'am uno kəmaya, 'am ana Deftere sa ja pə amay ana Eliya ata nà, kə tərak tə Yuhana kutok.† ¹⁵ Sləmay inde pə dōwan a sə slәне 'am a anan cəna, à slәне.

¹⁶ «Do a wuswes anaya həna ata nà, ni ga atan minje nà, ta maw? Ni ga atan minje cəna, tə gwaslay ahay sə njahay pə zavay sə wulen su doh, ti zlahan ayak anà gwaslay sa day hinen ataya, ta wa: ¹⁷ “Ma fak ikwen ayak gungozl, kə gərven bay. Ma fak ikwen ayak gingec, kə yimen bay re!” ¹⁸ Bina Yuhana kà nak, a pa way sa pa kəray bay, a sa mahay bay re, ta ja apan ta wa: “Winen tə setene à nga!” ¹⁹ Nen Wan su Do na nak, na pa daf kəray, na sa mahay kəray. Tinen apan ti ja upo re, ta wa: “Cen apan! Dōwan a anan nà, dō sə kutov, dō sə vaway nga, aday winen car su dō sə cakal jangal ahay pi zek tu dō sə atahasl ahay.” Aya əna, dō ahay ti san kǎlire‡ ana Mbərom winen lele, anga ti canan anà mer su way anahan sa ga ataya awan.»

Dəce pu kon aya sə tǎma 'am a Yesu bay ataya awan
Lukas 10.13-15

* **11:10** Ca pə Malakiya 3.1. † **11:14** Ca pə Malakiya 3.23-24. ‡ **11:19** Kǎlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

²⁰ Yesu a dazlan, a gafan 'am anà dō sə wulen su doh aya aday winen sa ga uda zek məduwen sə masuwayan anahan ahay ataya awan, anga tə ngəmak sa yam pə ines a tinen ahay itəbay ata awan. ²¹ A ja, a wa: «Iken, wulen su doh sə Kurajin, yam zek anak anga dəce i tak à nga. Iken, wulen su doh sə Baytisada dukwen, dəce i tak à nga re. Anga abay masuwayan aya ma ga à wulen su doh a kwanay ataya, tã ga atan à wulen su doh sə Tirus tə Sidon nà, dō sa man ataya ti yam pə ines a tinen ahay bidaw? Ti pak zana sə məsinde pi zek, ti kukot rəbã pa nga aday sə dakay anan tə yimak pə ines a tinen ahay tə didek awan. ²² Anga nan, nen apan ni dakak ikwen anan hana: Pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana atə Tirus tə Sidon nà, i dan atan 'am kawa ana kwanay bay.

²³ «Iken Kafarnahum, a ga apak nà, Mbərom i cakaf wa iken à mburom daw? Matana bay! Ki zla nà, à məkə sə mərda adəka coy. Anga masuwayan aya ma ga àga iken ataya nà, abay à ga nə tinen ma ga aya nə à wulen su doh sə Sodoma nà, ata tiya winen i ga inde hus biten cite re. ²⁴ Anga nan, ni jak ikwen: Pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana Sodoma i dan 'am kawa ananak bay.»

Yesu i dakan anan cəved sa man uda anà dō ahay

Lukas 10.21-22

²⁵ A alay ata awan, Yesu a ja, a wa: «Bəbay uno, iken Bahay sə bagəbaga mburom, iken Bahay sə daliyugo. Suse anak, anga kə dakak anan anan way a anaya anà gwaslay ahay, way ataya aday dukwen abay kə dərek anan pu dō sə kəlire ahay wa, pu dō sə asan way ahay wa. ²⁶ Ayaw, Bəbay uno, ka ga matanan, anga a zlak à nga anakiken awan.»

²⁷ Matanan, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bəbay uno kə varak uno anan way ahay fok. Dowan sa san Wan a Mbərom nà, ibay, si zek ana Bəbay Mbərom awan. Aday dōwan sa san Bəbay Mbərom dukwen ibay, si nen wan anahan awan, tu dō aday Wan a Mbərom a gan may sə dakan atan anan ataya awan.

²⁸ «Kwanay dō ma ya nga aya, kwanay tə way ma ba aya pa nga ata awan, hayak ikwen ahay pə cakay uno, aday ki njiden sa man uda awan. ²⁹ Pərihen anan azar lele nà, anà 'am uno ahay, tətiken way pi nen wa, anga nen nə dō səkəffe awan, ki gen dəce à alay uno wa itəbay. Ata aday, sifa a kwanay ahay ti man uda awan kutok. ³⁰ Anga 'am uno ahay nen sa jak ikwen ataya nà, ti njahak ikwen pa may. Way nen sə dəfak ikwen uda pa nga ata nà, i ba pikwen bay.»

12

Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan

Markus 2.23-28; Lukas 6.1-5

¹ Pə luvon a inde nà, Yesu tə njavar anahan ahay ta zla tə guvo sa ndaw. Njavar anahan ahay ta kad ndaw aday ta pa, anga may a han patan. Əna, pac ata nà, luvon sa man uda awan. ² Farisa ahay tə canan à way a tinen sa ga ata cəna, tə cəce pə Yesu a wa, ta wa: «Ca apan, njavar anak ahay nà, ta ga way aday tədə abay sa ga pə luvon sa man uda bay ata nà, angamaw?»

³ Yesu a mbədahān atan apan, a wa: «Kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu dō anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay daw? A ga nə kəkəməw?» ⁴ Dawuda a zla à jawjawa sə mazlaḅ a Mbərom inde, a ray pen ma ga nga a anga Mbərom, ta pa tu dō anahan ahay. Aday abay tədə sa pa pen ataya nà, si dō sə gədan dūngo anà way anga Mbərom ahay taayak bidaw?

* 12:3 Ca pə 1 Samiyel 21.2-7.

⁵ «Kabay kula kə jingen Tawrita itəbay daw? Do sə gədan dungo anə way ahay anga Mbərom nà, ta ga mer su way ù doh sə mazlaḅ a Mbərom nə pac pac, kwa tə luvon sa man uda awan.† Tə winen ata təkə dukwen, ines inde patan ibay re. ⁶Ni jak ikwen həna: Do sə zalay doh sə mazlaḅ a Mbərom inde həna à man a anan.

⁷«Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, Mbərom a wa: “U no do ahay tá gan sumor ĩ zek ahay, bina u no tã vuro gənaw ma sla dungo aya bay.‡” Ata nà, abay kə sənən anan 'am ata nà, ki viren anan ines anà do mənǰəna ines ahay həna biten ataya bay. ⁸Bina nen Wan su Do nà, nə lavan nga anə luvon sa man uda awan.»

Yesu a mbar anan dowan a inde ma mac alay awan

Markus 3.1-6; Lukas 6.6-11

⁹Natiya awan, Yesu a slabak, a zla ù doh sə wazay a inde. ¹⁰Dowan a inde à man ata, winen ma mac alay awan. Aday dukwen Farisa ataya, a nan atan sa man anan mungok anə Yesu pa sa ga mer su way pə luvon sa man uda ata awan. Anga nan tə cəce pə Yesu wa: «Tawrita a mənuko kə varak uko cəved sa mbar do pə luvon sa man uda awan daw?»

¹¹Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Hinahibay təman anak inde, aday kə slahak panak à məkə inde nà, ki gəbay anan à məkə wa, kwa á ga nə pə luvon sa man uda awan bidaw? ¹²Tə dīdem a nà, do a zalay təman bidaw? Anga nan, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kwa pə luvon sa man uda awan.»

¹³Yesu a jan anə dowan a ma mac alay a ata kutok: «Ndəḏoy anan alay!» Dowan ata a ndəḏoy anan alay acəkan, alay anahan kə pəsakak kawa alay a hinen ata re. ¹⁴Matana awan, Farisa ataya ta nay ahay uho, tə halay nga, aday tə pəlay cəved sə lize anan Yesu kutok.

Do si mer su way a Mbərom sə walay ata awan

¹⁵Aday Yesu a sləne ləbara a tinen ata cəna, a slabak à man ata wa, a zla way anahan. Do ahay tə pərahak anan azar bayak a re, aday a mbar anan do dəvac aya fok. ¹⁶A gafan atan 'am pi zek wa lele, tã sa jan anə dowan winen wayaw bay. ¹⁷Natiya awan, 'am a Mbərom sa ja tə dungo ana Ezaya ata a təra dīdek a kutok. Mbərom a wa:

¹⁸«Do si mer su way uno nen sə walay ata, həna!

Winen nà, ləliwe uno awan,

nə taslay anan mível nə tə winen awan.

Ni slənək ayak apan Apasay uno.

I ḏakan atan anan dīdek uno anə do su kon ahay fok.

¹⁹I ngam sə təre tu do bay, i zlah awan itəbay.

Dowan sə sləne dungo anahan pə cəved ibay.

²⁰Gusuko winen apan i kaḏ coy dukwen, winen i ndav a wa bay,

lalam winen apan i mbacay coy dukwen, winen i ndəvan wa alay itəbay re,

hus pə luvon mbala dīdek anahan saa tavay nga ata awan.

²¹Do ahay fok ti ḏəfan idə nà, anə sləmay anahan kərtek.Š»

Yesu a razl setene ahay tə mǰala a Mbərom

Markus 3.20-30; Lukas 11.14-23

²²Pə dəḅa anahan a wa nà, tə gəḅan ahay dowan a inde, winen hufof awan, aday maandak a re, anga setene inde anan à nga. Yesu a mbar anan. Dowan ata a ja 'am, a canan idə kutok. ²³Way a sə təra ata a gan masuwayan anə

† 12:5 Ca pə Limle 28.9-10. ‡ 12:7 Ca pə Hose'a 6.6. § 12:21 Ca pə Esaaya 42.1-4.

man su do ata fok. Ta ja, ta wa: «Dowan a anan na, winen Wan ana Dawuda manuko sa ba ata bidaw?»

²⁴ Aya ana Farisa ahay te slone cəna, ta ja, ta wa: «Dowan a anan na, se varan məgala sa razl anan setene ahay na, Bə'elzebul* bahay se setene ahay.»

²⁵ Yesu a san ajalay nga a tinen a zle. Anga nan a jan atan, a wa: «A bahay a wura wura fok cəna, kak do anahan aya 'am ka zlak atan pi zek bay na, bahay ata i nes wa. Wulen su doh a wura wura, gulom su doh a wura wura dukwen, kak do ahay uda ataya 'am ka zlak atan pi zek sabay cəna, i tavay nga sabay re. ²⁶ Kak Fakalaw bahay se setene ahay winen apan i razl setene ahay na, 'am ka zlak atan pi zek tu do anahan aya sabay. Matanan bahay anahan a i tavay nga sabay re. ²⁷ Kak nen na razl setene ahay te məgala ana Fakalaw na, aday wan a kwanay ahay ti sa razl setene ahay ne te məgala a waya kutok asa anaw? Anga nan, sa naa mak ikwen anan mungok na, wan a kwanay aya awan. ²⁸ Te didem awan, na razl setene ahay te məgala se Apasay a Mbərom. Matanan re, ki sənen anan kutok, bahay a Mbərom ka nak ahay a wulen a kwanay.»

²⁹ «Matana re, dowan saa zlan u doh u do gadan a saa ngəzəray panan way anahan ahay na, ibay. Si ka lahak apan kurre ka jawak anan dowan ata awan, aday i saa mba apan sa zlan u doh sa ray panan way anahan ahay na, na.»

³⁰ «Dowan aday winen ti nen bay cəna, ata winen do manide uno. Dowan a ka mak uno zek se halan nga ana do ahay bay, ata winen a i tan atan 'am.»

³¹ Anga nan ni jak ikwen həna, do zenzen a ka nasek kabay ka jənak anan pa 'am ana Mbərom na, Mbərom i pəse anan ines anahan ata awan. Aya ana, kak dowan a ka jənak anan pa 'am ana Apasay Cəncan a na, ata Mbərom i pəsen anan ines anahan ata itəbay fok. ³² Matanan re, kwa dowan a ne a ja 'am lelibay a pa Wan su Do, Mbərom i pəsen anan ines anahan ata, ana do sa ja 'am lelibay pa 'am ana Apasay Cəncan ata na, Mbərom i pəsen anan ines anahan ata kula ite sabay, kwa həna pe luvon se biten, kwa pe luvon saa nay.»

Dədəzl si se te wan anahan aya awan

Lukas 6.43-45

³³ «Kak dədəzl si se a ne sumor a cəna, wan anahan a i təra sumor a re. Aday kak dədəzl si se a ne sumor a bay ite, ata wan anahan a dukwen ne sumor a bay re cite. Anga nan, ta san dədəzl si se na, pa wan a wa. ³⁴ Kwanay aday na, zahav su kon ahay, ki mben apan sa ja 'am lele aya ne kəkəməw? Bina təbəlem su do a ja ne way sa nay ahay a mivəl anahan wa. ³⁵ Do lele a na, a san sa ja 'am zle ləfedede, anga 'am anahan ata a nay ahay na, kwa a mivəl anahan lele ata wa. Matanan, do se huwan dukwen a ja ne 'am se huwan, anga 'am anahan ata a nay ahay na, kwa a mivəl anahan a lelibay ata wa re. ³⁶ Nen ni jak ikwen hana: Pe luvon a Mbərom sa ga sariya ata na, do ahay ti mbədəhan apan ana nga a tinen ahay pa 'am a tinen ahay ma ja aya lelibay ataya fok. ³⁷ Mbərom i ban iken, kabay i mbəsak iken na, anga 'am anak ma ja awan.»

Do ahay ta gan may Yesu a gan atan masuwayan

Markus 8.11-12; Lukas 11.29-32

³⁸ Natiya awan asa, do ahay a wulen se Farisa ahay pi zek te miter se Tawrita aya ta jan ana Yesu, ta wa: «Miter, a nan umo, ga masuwayan se way kartek se dakay anan na, Mbərom a se slənay ahay iken acəkan ata awan.»

³⁹ Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «Do se biten ahay ne huwan aya fok, do se mbədəhan ləen ana Mbərom ahay. Tinen ta gan may na, ana masuwayan. Əna ti canan ana masuwayan se awan sabay, kak si masuwayan se təra pe

* 12:24 Bə'elzebul na, sləmay ana Fakalaw re.

Zonas, do maja'am a Mbərom ata aday.† 40 Kawa ana Zonas sa ga luvon ahay maakan à kutov sə kələf məduwen a inde ata nà, nen Wan su 'Do ni ga matanan luvon ahay maakan à məkə inde re. 41 Pə luvon sə sariya a Mbərom saa ga ata nà, do sə Nəniwe ahay ti slabakay ahay uho pə kərtek a tu do sə biten a anan ataya, ti gan atan sariya. Anga do sə Nəniwe ahay nà, tə sləne wazo ana Zonas cəna, ta yam pə ines a tinen ahay. Aday dukwen, do sə zalay Zonas winen inde à man a ana awan.

42 «Pə luvon sə sariya nà, bahay sə Saba dukwen i slabak sa gan sariya anà do sə biten a anaya awan. Anga kwa winen dərən təkede nà, kà nak ahay sa naa pəkak ayak sləmay pa 'am ana bahay Sulimanu, ma ja aya tə kəlire ata awan†. Əna, cen apan həna kutok, do sə zalay anan Sulimanu tə məduwen dukwen, winen inde à man a ana awan. Əna hwiya dowan a ngam sə sləne 'am anahan bay re.»

Amay ana setene à mivəl su do inde

Lukas 11.24-26

43 «Setene kà nak ahay ù do wa nà, i zla à man kife inde saa bar, saa pəlay man sa man uda awan. Əna kə njadak man bay nà, 44 i jan anà nga anahan: «Suwan ni ma ù doh uno nen a sa nay ahay wa ata awan.» Kà sak a may ahay nà, i tan à nga anà doh anahan a mama'am ata mə ndakay awan, mə fadaya a lele, dowan uda ibay. 45 Aday cəna, i ma pə dəba, i ray ahay apan setene azar aya cəwbe, sə zalay anan tə huwan asa, ti nay, ti njahay à dowan ata inde. Aday anjahay ana dowan ata nà, lelibay zal pa sə kukwa ata wa asa. Natiya dukwen, i tərən anà do sə biten a huwan ataya fok nà, matanan re.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Markus 3.31-35; Lukas 8.19-21

46 Yesu winen apan i jan 'am ata anà do ahay mba, mərak anahan ahay tatə may anahan ta nay, tə tavay uho. Ta gan may sa ja 'am tə winen. 47 Dowan a a jan anà Yesu, a wa: «Atə may anak tatə mərak anak ahay, tinen mə tavay aya uho. A nan atan sa jak 'am.»

48 Yesu a mbədahan apan, a wa: «May uno nà, wayaw? Mərak uno ahay nà, maya anaw?» 49 A sukwe alay pə njavar anahan ahay, a wa: «Sə tərə mərak uno ahay aday may uno nà, tinen. 50 Anga do sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nà, sə tərə may uno tə mərak uno nə winen adəka.»

13

Jike su do sa casl ndaw

Markus 4.1-9; Lukas 8.4-8

1 Natiya kutok, pə luvon ata kərtek awan, Yesu a nay ù doh wa, a zla way anahan sa jan 'am anà do ahay pa 'am sə bəlay. 2 Do ahay bayan a tə mindel ta nay ahay pə cakay anahan. Anga nan, a ján way anahan sə njahay à kwalalan inde. Do ahay ite tə tavay pa 'am məgugujuje. 3 Yesu a dakan atan anan way ahay bayan a tə jike ahay.

A jan atan, a wa: «Dowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. 4 Winen apan i casl ndaw ata kutok, zahav a guce panan pə cəved, aday məvuhom ahay tə dagay anan. 5 Zahav azar a, a guce pə saray pəkərad, ta hay ahay bəse, anga yugo inde bayan a ibay. 6 Əna pac a sləray cəna, a butoy anan aday a vak anan, anga sləlay a ibay. 7 Zahav mə mbəsakan a à alay inde ata a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed,

† 12:39 Ca pə Zonas 1-4. † 12:42 Ca pə 1 Laamiife 10.1-13.

ndaw ata kà nahak bay. ⁸ Əna zahav azar awan, a guce à məndak pə yugo lele awan. Ta nah bine siwaw nà, nga sa ndaw kərtek a cəna, hawal sa ndaw apan nə səkat, azar a kwa kuro mbərka, hinen ahay dukwen inde apan kwa kuro maakan.» ⁹ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Sləmay inde pə dowan a nə, à sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?

Markus 4.10-12; Lukas 8.9-10

¹⁰ Pə dəbə anahan a wa nà, njavar anahan ataya ta zla à man anahan sə cəce panan, ta wa: «Ka taa jan 'am anà dō ahay tə jike nà, angamaw?»

¹¹ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, way mi đer aya à bahay a Mbərom a inde ata nà, winen a kà gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Aday dō a azar a nà, Mbərom kə varak atan cəved sa san anan itəbay. ¹² Dō aday way anahan ahay inde nà, i njad apan re, way i ga inde apan bayan a kutok. Əna, dō aday awan anahan inde ibay ata, i lize anan mbala anahan a mənjoek ata re. ¹³ Natiya, na jan atan 'am tə jike nà, anga ti ca apan, əna tə canan bay, ti pak apan sləmay, əna tə sləne bay, ti san awan bay re. ¹⁴ 'Am mbala ana Ezaya sa ja ata a təra patan kutok. Mbərom a wa: "Ki pəken sləmay, əna ki slənen awan bay.

Ki cen apan tə ide, əna ki cinen anan anà awan bay.

¹⁵ Anga dō ataya nà,

tə tacak anan ide, anga aday tə canan anà awan bay,

tə dəngəzłak anan sləmay a tinen, anga aday tə sləne awan bay,

tə dərłak anan mivəl a tinen, anga aday tə san awan bay.

Bina, abay ti mbəđahan ləen anà ines a tinen ahay,

aday ni mbar atan.*»

¹⁶ «Əna kwanay nà, tislən mivəl, anga ide a kwanay ahay tə canan à way ahay zle, sləmay a kwanay dukwen ti sləne way ahay re. ¹⁷ Nen apan ni jak ikwen tə đidəm a həna: 'Dō maja' am a Mbərom ahay bayan a pi zek tu dō đidək aya bayak a ta gak anan may sə canan à way a kwanay a sə canan həna ata awan, əna tə canak anan anà awan bay. Ta gan may sə sləne way a kwanay a sə sləne həna ata awan, əna tə slənek awan bay re.»

Yesu a pəsak anan jike su dō sa casl ndaw ata awan

Markus 4.13-20; Lukas 8.11-15

¹⁸ «Natiya kwanay nà, sənen anan jike su dō sa casl ndaw ata kutok:

¹⁹ Kuwaya, dowan a kə slənek ləbara sə bahay a Mbərom, aday kə sənak anan bay cəna, 'Dō sə Sədək a nay ahay, a wudəh anan way a ma casl a à mivəl anahan inde ata awan. Cəved aday zahav sə guce apan ata nà, a ga minje tu dō matanan ata awan. ²⁰ 'Dō maza aya ite, tinen ta ga minje tə saray pəkərad, zahav sə guce apan ata awan. Tinen nà, tə slənek 'am a Mbərom cəna, tə təma anan tə ataslay mivəl awan. ²¹ Əna, 'am ata a pak sləlay à mivəl a tinen inde bay. Ti njahay mənjoek cəna, dəcə i tan atan a nga, kabay ajugwar 'am i nay ahay patan anga 'am ana Mbərom nà, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom. ²² 'Dō maza aya ite, tinen ta ga minje tə wulən sə adak zahav sə guce uda ata awan. Tinen tə slənek anan 'am a Mbərom nà, ti sapat zek tə way sə daliyugo ahay, ti gan may à zlıle sə daliyugo ahay. Way ataya nà, ti bənan mbiyed anà 'am a Mbərom aday à nah bay. ²³ Əna dō azar aya nà, tinen ta ga minje tə yugo lele awan, zahav sə guce uda ata awan. Tinen kutok, tə slənek 'am a Mbərom nà, ti san anan. Anga nan, ta zla nga uho pa 'am a Mbərom. Ti nah aday hawal sa ndaw ahay ti ga patan nə sakat, kwa kuro mbərka, kabay kwa kuro maakan.»

Jike sə azay sa sla à wulən sa ndaw inde

* 13:15 Ca pə Esaaya 6.9-10.

²⁴ Asa, Yesu a gan atan jike maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje tu do aday a zla à guvo, a casl ndaw. ²⁵ Əna luvon a ga bine siwaw nà, à alay a do ahay tinen apan ti njak ahan ata nà, do manidé a zla à guvo ata ite, a casl uda azay sa sla pa nga ana ndaw, a zla way anahan. ²⁶ Ndaw a hay, a har, a zla nga uho cəna, azay sa sla ata a ha, a har, a kay anan nga anahan uho cite. ²⁷ Do sa ga mer à guvo ana dowan ata ataya ta zla à guvo nà, ta may, ta jan: “Ka casl à guvo nà, ndaw asənə, aday azay sa sla a hay ahay uda awanaw?” ²⁸ A mbədahan atan apan, a wa: “Sa casl uda nà, do manidé uno.” Do ataya tə cəce panan, ta wa: “A nak mə ndaha anan wa həna daw?” ²⁹ A mbədahan atan apan: “A'ay, anga ki i ndihən anan pi zek ta ndaw! ³⁰ Mbəsiken anan tə nah pi zek hus pə luvon sa car ndaw aday. Ata ni jan anà do si mer su way uno ahay: Binen anan azay sa sla, viken anan, aday hilen anan nga anà ndaw i de uno kutok.”»

Jike sə zahav sa wan sə bəzan
Markus 4.30-32; Lukas 13.18-19

³¹ Yesu a jan atan 'am sə jike maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nà, ta wan sə bəzan†. Do a gəba wan awan, a casl anan à guvo anahan inde. ³² Wan sə bəzan nà, ma kac a à wulen sə zahav sə dədazl sə way sə kibe ahay fok. Əna kak ta sak a casl anan aday kà hak ite nà, a har a zalay dədazl si sé azar aya tə məduwen. A har dukwen, kawa dədazl si sé məduwen aya re. Məvuhom ahay ta mba apan sə njahay uda tu doh.»

Jike sə wudəh
Lukas 13.20-21; Markus 4.33-34

³³ Yesu a zəgahan atan anan 'am sə jike hinen asa, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nə tə wudəh. Uwar a ra mənjoek, a gan anan, a pak pə nuko anahan gəsadaf maakan. A la6 anan nà, nuko ata fok a kwasay, a zlambar.»

³⁴ Natiya kutok, Yesu a jan 'am a anaya anà man su do ata fok nə tə jike. Kà jak atan 'am sə awan maza mənjoəna jike bay. ³⁵ A ga matanan nà, aday 'am a Mbərom mbala Ezaya sə vinde anan ata à təra, bina Mbərom a wa: «Ni jan atan 'am tə jike,

ni dakan atan anan way mi der a, kwa à alay a daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay ataya awan.‡»

Yesu a pəsak anan jike sə azay sa sla à wulen sa ndaw ata awan

³⁶ Aday kutok, Yesu a mbəsak anan man sə do ahay ahay uho, a zla way anahan u doh. Njavar anahan ataya tə hədəken ayak pə cakay, ta jan: «Pəsakan umo anan ahay jike sə azay sa sla à wulen sa ndaw inde ata awan.»

³⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Do sa casl ndaw, winen Wan su Do. ³⁸ Guvo a nà, daliyugo. Ndaw a nà, do sə dəfan apan à Mbərom ataya awan. Azay sa sla kutok nà, do sə dəfan apan anà do sə huwan ataya ite re. ³⁹ Do sə Sədək sa casl azay sa sla ata nà, Fakalaw. Alay sa car ndaw dukwen, luvon sa ndav anan daliyugo. Do sa car ndaw ahay dukwen, tinen maslay a Mbərom ahay. ⁴⁰ Kawa ana do sa ra azay sa sla aday a vak anan ata nà, way i təra pə luvon sa ndav anan daliyugo dukwen matanan. ⁴¹ A alay ata nà, nen Wan su Do, ni slənay ahay maslay uno ahay aday ti fakan wa alay anà do sə huwan ahay aday sa man zek anà do ahay sa ga ines ataya fok à bahay a Mbərom wa. ⁴² Ti lar atan dukwen à bərom sə uko inde. A man ata awan, ti yam ta sa rac slan ngərcəca. ⁴³ A alay ata kutok, do didek aya nà, ti dav kawa pac à bahay a Bəbay a tinen Mbərom inde. Do aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am a anan!»

† 13:31 Yesu a ga minje nà, ti sé sə əga tinen a inde. ‡ 13:35 Ca pə Jabuurə 78.2.

Jike sə zlıle mi đer aya awan

⁴⁴ «Bahay a Mbərom a ga minje nà, tə zlıle mi đer a à guvo. Do a njad anan, a đer anan maza awan, a zla tə ataslay mível awan. A sukom anan dala tə way anahan ahay fok, a sukom anan guvo winen sa đer anan uda zlıle anahan ata kutok.

⁴⁵ «Asa, bahay a Mbərom a ga minje tu đo sa ga masa tə mədine ahay. ⁴⁶ A njad mədine lele awan, a sukom anan dala tə way anahan ahay fok, aday a sukom anan mədine ata kutok.»

Jike sə kələf à zuvo inde

⁴⁷ «Matanan re, bahay a Mbərom a ga minje nə tə zuvo ma lar a à dəlov inde, a ray ahay kələf ahay bayan a cara cara ata awan. ⁴⁸ A rah lele nà, đo sa ban kələf ahay tə ngəzahay anan uho kutok. Ti pəkay anan wa kələf ahay pə mægujeguje, tə walay a wa kələf lele aya à mbulo, aday kələf lelibay ataya đukwen tə guce atan. ⁴⁹ Way i naa təra pə luvon sa ndav anan daliyugo đukwen matanan. Maslay a Mbərom ahay ti nay ahay, ti walay anan đo sə huwan ahay à wulen su đo đidek aya wa. ⁵⁰ Ti lar anan đo sə huwan ahay à bərom sə uko inde, aday ti yam ta sa rac slan a ngərcəca à man ata awan.»

Jike sə way məduwer aya pi zek tə way wiya aya awan

⁵¹ Yesu a cəce way pə njavar anahan ahay wa kutok: «Kwanay kə sənen way a anaya fok đaw?»

Tinen ite tə mbəđahan apan, ta wa: «Ayaw, mə sənək.»

⁵² Anga nan, Yesu a jan atan kutok: «Kak miter sə Tawrita inde, aday kə đakak anan 'am sə bahay a Mbərom nà, kə tarak kawa bahay su doh sa ray anan way anahan ahay məduwer aya ù doh wa pi zek tə way wiya aya təkə def uho ata awan.»

*Do sə Nazratu ahay tə đəfak nga pə Yesu bay**Markus 6.1-6; Lukas 4.16-30*

⁵³ Yesu a ndav anan sa ja 'am ataya nà, a zla way anahan ⁵⁴ à Nazratu, kon anahan a sa har uda ata awan. A đazlan, a zla ù doh sə wazay, a tətakan anan way anà đo ahay à man ata awan. 'Am anahan ataya a gan atan masuwayan, aday ta wa: «A njaday ahay kəlire sə asan way ata awanaw? Aday a mba apan sa ga masuwayan a anaya nà, waya sə varan gədan ata anaw? ⁵⁵ Winen nà, wan ana đo sə cəced dədom ba? May anahan đukwen Mariyama. Məran aya đukwen, đə san atan zle, atə Yakuba tə Yusufu tə Simon tatə Yuda. ⁵⁶ Mərak anahan ahay dəna aya đukwen, đə san atan zle lele, tinen pə cakay a mənuko. Aday winen a njaday gədan matanan ata awanaw?» ⁵⁷ Anga nan, tə ngəmək sa đaf nga pə Yesu bay.

Yesu a jan atan kutok: «Do ahay ta gan nga anà 'am ana đo maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan awan, aday ù doh anahan a nà, dowan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay.»

⁵⁸ Yesu a ga masuwayan sə way à man ata nà, mənjoek ca, anga tə təmahak sa đaf apan nga bay.

14*Amac ana Yuhana, đo sa gan baptisma anà đo ahay**Markus 6.14-29; Lukas 3.19-20, 9.7-9*

¹ Ihe, à alay ata nà, Hiridus nə bahay a pə daliyugo sə Galile. A sləne pə ləbara ana Yesu nà, ² a jan anà đo anahan ahay, a wa: «Dowan ata nà, i ga nə Yuhana đo sa gan baptisma anà đo ahay ata kə mak uho. Anga nan, a mba apan sa ga masuwayan sə way ahay nà, na.»

³⁻⁴ Kwakwa ata nà, Hiridus a gəba anan Hirudiya, uwar ana wanbay anahan a inde, tə ngaman Filip. Anga nan, Yuhana a jan, a wa: «Ki jipen pə uwar tə mərak anak nə, lelibay. Way ata nà, ines!» Anga nan kutok, Hiridus a jan anà do ahay tã ban anan Yuhana. Ta ban anan, tə dəfak anan ayak ù doh sə dangay. ⁵ Anga nan kutok, a nan anà Hiridus sa vad anan Yuhana. Aya əna, kə vədak anan bay, anga a jəjaran anà Yahuda ahay, bina ta ca pə Yuhana nà, do maja'am a Mbərom wanahan.

⁶ Pa pac a inde kutok, azar uko sə bayak pə luvon sə wahay anan bahay Hiridus a ga. Dəna a Hirudiya a inde, a nay, a gərvan pa 'am anà Hiridus tu do anahan mə ngamay ataya. Agarav ata a zlan à nga anà Hiridus, ⁷ a mbaday i varan way anà dəna ata kawa anahan saa cəce panan ata fok.

⁸ Dəna ata ite, a zla à man ana may anahan, a cəce panan: «Nə cəce nə maw?»

May anahan a jan nà: «Cəce nà, tə gədak ahay nga a Yuhana.»

A may à man ana Hiridus, a cəce: «U no ki gad anan nga anà Yuhana, aday vuro anan ahay həna à kwatama inde.»

⁹ Way a mə cəce ata kə zlak anan à nga anà Hiridus sabay. Əna ba kə mbadak anan pa 'am ana do anahan mə ngamay aya coy. Natiya kutok a jan anà suje ahay tə varan ahay nga a Yuhana anà dəna ata kawa anahan sə cəce ata awan. ¹⁰ Suje a zla ù doh sə dangay saa gəday ahay nga ana Yuhana. ¹¹ Ta nay anan ta nga a Yuhana ma dəf a à kwatama inde, tə varan anan anà dəna a Hirudiya ata kutok. Winen ite a təma anan cəna, a varan anan anà may anahan. ¹² Njavar a Yuhana ahay ite, ta zla ù doh sə dangay, tə gəbay anan məsinde ana Yuhana, ta la anan. Pə dəba anahan a wa, ta zla sə təkəren 'am ata anà Yesu.

*Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo dāra
Markus 6.30-44; Lukas 9.10-17; Yuhana 6.1-14*

¹³ Yesu a sləne Yuhana kə məcak cəna, a slabak à man ata wa, a ján à kwalalan inde tə njavar anahan ahay dəkdek, a zla way anahan kəcah pə do ahay wa a kibe. Do ahay tə sləne sa jəka tinen à kibe ata nà, ta nay ahay à wulen su doh ahay wa, tə pərahan azar à kibe tə saray. ¹⁴ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa cəna, a canan anà do ahay bayak awan. Do ataya ta gan i zek wa. A dazlan, a mbəran atan anan do sə dəvac a tinen ahay.

¹⁵ Suko a ga bine siwaw nà, njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Luvon winen apan i ga! Aday həna dukwen mənuko à man kibe. Suwan, mbakan cəved anà do ahay tã zla à wulen su doh ahay. Ata ti njad sə sukum way sa pa ahay.»

¹⁶ Yesu ite, a mbədahan atan apan, a wa: «Ti gan may sa zla à man a bay, əna kwanay a viren atan way sa pa awan.»

¹⁷ Tinen ite tə mbədahan apan re, ta wa: «Awan inde pumo ibay! Inde həna dukwen si tapa sa pen ahay dāra tə kələf ahay cuwcuwwe coy.»

¹⁸ Yesu a jan atan: «Hayak ikwen anan ahay!» ¹⁹ A jan anà do ahay tə njahay pa nga sə gujed à məndak. A gəba anan tapa sa pen a dāra ataya, tə kələf a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a nğəran ayak anà Mbərom. A gazla anan tapa sə pen ataya i zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay, aday tə gazlan anan anà do ahay. ²⁰ Do ataya fok ta pak, tə rahak 6ah 6ah. Njavar anahan ahay tə halan nga anà mə mbəsak ataya nà, a ga cəkarak kuro nga anahan a cew re. ²¹ Do sa pa way à man ata dukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, ta ga mbulo dāra, mənjenja sə baslay anan uwar ahay pi zek tə gwaslay aya awan.

*Yesu a bar pa nga sə a'am tə saray
Markus 6.45-56; Yuhana 6.15-21*

²² Pə dəba ana way ata wa kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tá ján à kwalalan inde, aday t̄h lahan pa 'am sa zla pa day sə uho. Winen awan, i i mbəsak anan do ahay à dəba a tinen wa. ²³ Tə gəzla nga tə do ahay lele nà, a zla way anahan à bəzlom saa ga amboh, winen a taayan. Luvon a ga apan à man ata awan.

²⁴ A alay ata nà, kwalalan winen daren coy. Mad winen apan i vawan nga anà kwalalan pa nga sə a'am, anga tə zlangay uda awan. ²⁵ Aday ide kə cədek lele fan bay, Yesu a zla pə cakay a tinen cukwe cukwe pa nga sə a'am tə saray.

²⁶ Njavar anahan ataya tə canan winen apan i zla tə saray pa nga sə a'am ata cəna, tə jəjar pi zek yībye6, ta wa: «Həna anan nà, mədahan.» Ta ma nga sa zlah pi zek, anga zlawan cərkəke.

²⁷ Aya əna Yesu a canan atan cəna, a jan atan ayak 'am a kwayan'a, a wa: «Bənen mbac lele, nen awan, k̄h jəjren bay.»

²⁸ Piyer a jan 'am, a wa: «Bahay uno, kak iken acəkan nà, jo ahay i nen nà zlak ayak pa nga sə a'am tə saray a ite kwa!»

²⁹ Yesu a jan ahay: «Hayak!»

Piyer a dazay à kwalalan wa ca, a zla à man a Yesu tə saray aday pa nga sə a'am acəkan. ³⁰ Əna a canan ayak anà mad nà, a ma nga sə jəjar, aday a dazlan kwayan'a sə kəkar à a'am inde. Winen ite a zlah pi zek, a wa: «Bahay uno, tam nen ite!»

³¹ Natiya Yesu a bənan alay bəse, aday a jan kutok: «Adaf nga anak a kac ike daw? Sa gak hiyem hiyem nə maw?»

³² Ta ján way a tinen à kwalalan inde cew maya awan cəna, mad a mbəsak sa 6al cite. ³³ Njavar anahan a azar ataya tə həran nga, ta wa: «Acəkan, tə dīdem a nà, iken nə Wan a Mbərom.»

³⁴ Tə takasay ahay pa day sə agay lele nà, ta zla ù kon sə Gənesaret. ³⁵ Do su kon ataya ta san anan Yesu lele cəna, ta tar anan 'am a pə daliyugo a tinen fok. Anga nan, do ahay ta ray anan ahay do sə dəvac ahay fok. ³⁶ Ta gan amboh à mbəsakan cəved anà do dəvac ataya t̄h laman alay kwa anà 'am sə zana anahan, aday tá mbar ite. Do sə laman ataya fok, tə mbərak acəkan.

15

Atətak way sə bije ahay

Markus 7.1-13

¹ Natiya kutok, Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya ta nay ahay kwa à Urəsalima wa, pə cakay ana Yesu. Tə cəce panan, ta wa: ² «Njavar anak ahay nà, tə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay bay nə angamaw? Bina, ta pa daf manjəna sə banay alay kawa atətak way sə bije ahay.»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Aday kwanay dukwen, tə atətak way a kwanay nà, kə nəsen anan 'am a Mbərom angama kəla anaw? ⁴ Anga Mbərom a ja nà: “Dəfan apan anà bəbay anak tə may anak³” aday “Kuwaya dowan a kà jak 'am lelibay a pə bəbay anahan kabay pə may anahan nà, sa vad anan.†” ⁵ Əna kwanay ki jen nà, kak dowan a kà jak anan anà bəbay anahan kabay anà may anahan: “Way uno abay saa mak anan zek ata nà, kə tərak anà Mbərom.” ⁶ Ata i dəfan apan anà atə bəbay tə may sabay. Matanan kutok, kə nəsen anan way a Mbərom ma 6an awan, anga sə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay. ⁷ Kwanay aday nà, mbadəmbada aya awan. Ezaya kà jak pikwen 'am a Mbərom dīdem awan, Mbərom a wa:

* **15:4** Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16. † **15:4** Ca pə Gurtaaki 21.17; Farillaaji Lewiŋko'en 20.9.

8 “Do anaya tə həro nga nà, ta 'am dəkdek, mível a tinen aya nə dāren ti nen.

9 Tinen apan ti dukwo gərmec ù vo nə kəriya awan. Bina tinen apan ti tətakan anan anà dō ahay nà, way sa nga a tinen ahay dəkdek.†”»

Way sa ga məsagar pu dō
Markus 7.14-23

10 Yesu a ngaman ayak anà dō ahay tã nay pə cakay anahan. A jan atan, a wa: «Pəken uno sləmay, sənən 'am a anan. 11 Saa ga məsagar pu dō nà, way sa zla ta 'am ì zek su dō ata bay. Əna way sa ga məsagar pu dō nà, way sa nay ta 'am ì zek wa adəka.»

12 Njavar anahan ahay tə hədəken ayak pə cakay ta jan, ta wa: «'Am anak a sa ja ata nà, kə cəbak anan anà Farisa ahay nə, ka san bidaw?»

13 Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Zahav sə way a aday Bəbay uno winen à bagəbaga mburom ata sa casl bay ata cəna, ti ndaha wa zek. 14 Mbəsiken atan. Tinen nà, hufof sə bənan alay anà hufof ahay adəka. Kak aday dō hufof a winen apan i bənan alay anà dō hufof a cəna, ti slahay nə cew maya à gujar inde.»

15 Natiya kutok, Piyer a jan, a wa: «Dakan umo anan 'am sə jike ata ite!»

16 Yesu a mbədahan apan, a wa: «Hus həna dukwen, kwanay kə sənən fan bay daw? 17 Way sa zla ì zek su dō ta 'am nà, a zla nə à kutov a way anahan, a may uho tə mətīlen, kə sənən bay re daw? 18 Əna way sa nay uho ù dō wa ta 'am nà, a nay ahay nə kwa à mível wa. Ata sa ga məsagar pu dō nà, way ata kutok. 19 Anga sa nay à mível su dō wa kutok cəna, way kawa ajalay nga lelibay aya, avad nga su dō, aga mədīgwed, aga vuwar, akar, agad mungwalay, agədan azar ù dō. 20 Natiya, sa ga məsagar pu dō kutok nà, way ataya awan. Bina, apa way mənəjəna sə banay alay kawa ana bije a kwanay ahay sa ja nà, a ga məsagar pu dō bay.»

Uwar a inde winen Kanana ahay a daf nga pə Yesu
Markus 7.24-30

21 Yesu a slabak way anahan à man ata wa, a zla way anahan pə daliyugo sə Tirus tə Sidon. 22 A man ata awan, uwar a inde, dō sə pəra, winen Kanana ahay. A nay à man ata wa, pə cakay ana Yesu, a jan: «Bahay uno, wan a Dawuda, mo zek ite, bina dəna uno winen tə setene awan, a bənan dəvac bayak awan.» 23 Əna Yesu kə mbədahak anan apan bay.

Əna njavar anahan ahay ta nay, ta jan, ta wa: «Miter, kem, bal anan aday à mbəsak iken, bina winen apan i vawak uko nga tə abəbal awan.»

24 Yesu a mbədahan apan anà njavar anahan ahay, a wa: «Nen mə slənay a nà, anga dō sə pəra ahay bay. Əna nen mə slənay a nə pə təman mə lize aya à wulen sə Isəra'ila ahay wa ata awan.»

25 Uwar ata a hədek pə cakay anahan asa, a dukwen gərmec ù vo, a wa: «Bahay uno, mo zek!»

26 Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Sə gəba anan way sa pa sə gwaslay ahay, sə varan anan anà kəla ahay nà, sumor a daw?»

27 Natiya kutok asa, uwar ata a wa: «Matanan, bahay uno, əna kəla ahay dukwen ta pa way sə pəpas pə tuwez ana bahay a tinen ahay wa re asanaw?»

28 Yesu a ja, a wa: «Iken uwar a anan, adaf nga anak nə məduwen awan. A tərak nə kawa ananak sə pəlay ata awan.»

Natiya, à alay ata ite, dəna anahan ata a mbar.

Yesu a mbar do sɔ dɔvac ahay bayak awan

²⁹ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan pa 'am sɔ bɛlay sɔ Galile. A ján à bɛzlom, a njahay way anahan à man ata awan. ³⁰ Man su do a a nay ahay pɛ cakay anahan, ta zlan anan ayak tu do mɛ kuray saray aya awan, do hufof aya awan, do vɛdal aya awan, do maandak aya awan pi zek tu do sɔ dɔvac ahay bayak a cara cara. Tɛ nahay atan fok pɛ cakay à Yesu, aday a mbar atan fok re. ³¹ Ana do sɔ dɔvac ahay sa mbar fok ata nà, a gan masuwayan anà do ahay bayak a cite, anga tɛ canan anà do maandak aya ta ja 'am kutok, do vɛdal aya tɛ mbɛarak, do ma mac saray ataya tinen apan ti zla kutok, hufof ahay tɛ canan idɛ zle coy kwaler kwaler. Tɛ dazlan sɔ hɛran nga anà Mbɛrom sɔ Isɛra'ila ahay.

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo fudo

Markus 8.1-10

³² Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan: «Do a anaya tu go ì zek wa, anga mɛnuko pɛ kɛrtek a luvon maakan hɛna, way sa pa ibay. Ni mba apan sɔ mbɛsak atan tã zla agay ta may awan bay, anga ti sa ga bɛle pɛ cɛved.»

³³ Tinen ite ta jan: «Aday dɛ njadɛy way sa pa anga do a anaya fok à kiɛ inde à man a anan awanaw?»

³⁴ Yesu a cɛce patan wa kutok: «Tapa sɔ pen inde pikwen nɛ jugumaw?»

Tɛ mbɛdahan apan, ta wa: «Cuwɛ, tɛ kɛlef ahay mɛnjɛk.»

³⁵ Matanan Yesu a jan anà do ahay tɛ njahay à mɛndak. ³⁶ A gɛba anan tapa sɔ pen a cuwɛ ataya awan, pi zek tɛ kɛlef a tɛke, a gan ayak suse anà Mbɛrom, a gɛzla anan ì zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay tɛ gɛzlan anà do ahay. ³⁷⁻³⁸ Do a mɛ halay nga ataya fok, tinen mbulo fudo, mɛnjɛna sɔ baslay anan uda uwar ahay pi zek tɛ gwaslay ahay. Ta pak, tɛ rahak fok a tinen awan. Tapa sɔ pen mɛ mbɛsak ata nà, a ga cɛkarak cuwɛ re.

³⁹ Coy, Yesu a mbɛsak anan do ahay tɛ gɛzla nga. Winen a a ján à kwalalan inde sa zla pɛ cakay sɔ wulen su doh sɔ Magadan.

16

Farisa ahay tɛ Saduki ahay ta gan may Yesu à gan atan masuwayan

Markus 8.11-13; Lukas 12.54-56

¹ Natiya kutok, Farisa ahay pi zek tɛ Saduki ahay tɛ tavay den pɛ cakay anahan. Tɛ cɛce panan wa masuwayan sɔ way sa nay ahay à mburom wa, anga ta gan may sa ban anan pɛ kwande. ² Yesu a mbɛdahan atan apan, a wa: «Pac kɛ slahak ù doh nà, zamburom a ca ngɛlaɛaɛa, ata ki wen: “Sidew nà, pac ì dav.” ³ Aday duwdew sa pac sɔ slɛray ahay ite, kak matapasl kɛ dɛfak aday a ca ngɛlaɛaɛa nɛ ki wen: “Biten nà, iven ì ga.” Way sa ga à mburom tɛ way saa tɛra pɛ daliyugo fok nɛ kɛ sɛnen a agɛzlan anan alay pi zek wa nɛ lele, aday kɛ sɛnen pɛ way sɔ tɛra à alay a wuswes a anan inde sabay ata nà, angama kutok anaw? ⁴ Do sɔ biten ahay nà, huwan aya aday tɛ mbɛdahan lɛn anà Mbɛrom re. Tinen ta gan may nà, anà masuwayan. Əna ti canan anà masuwayan sɔ awan sabay, kak si masuwayan sɔ tɛra pɛ Zonas, do maja'am a Mbɛrom ata aday.»

A mbɛsak atan à man ata awan, a zla way anahan.

Wudɛh sɔ Farisa ahay ta sɔ Saduki ahay

Markus 8.14-21

⁵ Aday à alay a tinen apan ti takas bɛlay nà, njavar anahan ahay tɛ mbɛdɛkek anan nga sɔ gɛba tapa sɔ pen à alay inde. ⁶ Yesu a jan atan, a wa:

«Uffa ahak ikwen, bənen nga a kwanay nə lele pə wudəh sə Farisa ahay tə Saduki ahay wa.»

⁷ Əna tinen ta ja à wulen a tinen inde nà: «I ga nə a ja pə pen də gəbak à alay inde bay ata awan.»

⁸ Yesu ite a san way a tinen a sə bayak ata zle re. Anga nan, a cəce patan wa, a wa: «Kə bayiken, na ja nə anga tapa sə pen inde pikwen ibay nà, angamaw? Kwanay munok aya pa sa daf nga pə way. ⁹ Kə sənən apan fan bay daw? 'Am sə pen tapa dara, aday dō ahay mbulo dara ta pak, tə rahak aday kə mbəsakak re ata, aday kə rihen anan cəkarak ahay ata nà, kə mbədəkek ikwen à nga wa daw? ¹⁰ Aday 'am sə pen tapa cuwbe nen sə varan anà dō ahay mbulo fudo, ta pa, ta rah, aday kə rihen anan cəkarak ahay ata nà, kə sənən apan sabay kalədaw? ¹¹ Na jak ikwen nə 'am sə pen bay. Kwanay kə sənən bay nà, angamaw? Aya əna, bənen nga a kwanay pə wudəh sə Farisa ahay ta sə Saduki ahay wa lele.»

¹² Natiya kutok, ta sa san sa jəka a jan atan nə pə wudəh sə pen bay, əna pə atətak way sə Farisa ahay ta sə Saduki ahay nà, na.

*Piyer a dakay anan nà, Yesu nə Almasihu, Wan a Mbərom
Markus 8.27-30; Lukas 9.18-21*

¹³ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a slabak, a zla way anahan pə cakay sə wulen su doh a sə ngaman Kaysariya Filipi ata awan. A man ata awan, a cəce 'am pə njavar anahan ahay wa, a wa: «Dō ahay ta ja pi nen, nen Wan su Dō nà, nen nə wayaw?»

¹⁴ Tinen ite tə mbədahan apan, ta wa: «Dō hinen ahay ta wa, iken Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata awan. Dō maza aya ta wa, iken Eliya, dō maja'am a Mbərom. Dō azar aya dukwen ta ja nà, iken Yeremiya, dō maja'am a Mbərom, kabay iken dō hinen à wulen su dō maja'am a Mbərom ahay.»

¹⁵ Yesu a cəce asa, a wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen wayaw?»

¹⁶ Simon Piyer a mbədahan apan, a wa: «Iken nà, Almasihu, Wan a Mbərom, bahay sə sifa.»

¹⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Iken Simon, wan ana Zonas, iken nà, Mbərom kə dəfak apak alay sə mazlaḅ anahan coy. Anga sə dakak anan way a didek ata nà, Bəbay uno winen à bagəbaga mburom ata awan, bina dō zənzen a bay. ¹⁸ Pak sləmay, ni jak 'am inde həna: Iken nə Piyer, kawa sa ja nà, Pəkərad.* Pə pəkərad a anan kutok, ni halan apan nga anà dō sa daf upo nga ahay fok, aday məgala sə məke i i mbasay patan bay. ¹⁹ Ni varak lakile sə təba anan məsudoh sə bahay a Mbərom à alay inde. Aday way anak saa ban pə daliyugo cəna, winen ma ban a matanan à mburom re. Way anak saa pəsək anan pə daliyugo ite dukwen, winen mə pəsək a à mburom re ca.»

²⁰ Əna Yesu a gafan 'am anà njavar anahan ahay sə dakay anan winen nə Almasihu.

*Yesu a dakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məke wa
Markus 8.31 - 9.1; Lukas 9.22-27*

²¹ Natiya awan kutok, a bənay pə winen ata wa ite, Yesu a dazlan sa jan 'am tə njanjorzlom a anà njavar anahan ahay kutok, a wa: «Bəlaray ni zla à Urəsalima. Ata, məced sə Yahuda ahay, tə bahay sə gədan dongo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay ti ga alay ti nen tə mindel, ti vad nen. Aday pə luvon maakan anahan a cəna, nen ni slabakay ahay way uno à məke wa.»

* **16:18** Ta 'am a tinen, Piyer a nan sa ja nà, pəkərad.

²² Piyer ite a ngaman, ta zla kəcah, a gafan 'am, a wa: «A'ay, bahay uno. A tərak matanan bay!»

²³ Yesu a mbəda apan 'am, a jan: «Zlak ayak pə cakay uno wa, iken Fakalaw! Kə pəlay sə slaray nen à cəved' uno wa. Anga əjalay nga anak ata nà, a nay ahay 'u dō zənnen a wa, bina mbala a Mbərom ata bay.»

²⁴ Yesu a jan anà njavar anahan ahay fok kutok: «Kak dōwan a a nan sə pəruho azar nà, à mbəsak sə bayakan way anà nga anahan, à tavak dədom anahan mə zləngad' awan, à pəruho azar. ²⁵ Anga kà nak anan anà dōwan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen ite nà, i njad' anan uda way anahan. ²⁶ Bina, dō kà sak a njad' anan way sə daliyugo a anan fok anà winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, saa gan dədaffa nà, ma mba asa anaw? Ibay! Awan a inde aday dō zənnen i var sə bəmbad' anan sifa anahan nà, inde dāw? ²⁷ Nen Wan su Dō, ni nay ahay tə mazlaḅ a Bəbay uno mba, aday tə maslay anahan ahay re. I man anan anà kuwaya nà, kawa mer su way anahan a sa taa ga ata awan. ²⁸ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: 'Dowan aya inde à man a anan, ti mac bay si ti canan anà Wan su Dō i nay tə bahay anahan a təke aday.»

17

Zek a Yesu a mbəda pə idə ana njavar anahan ahay

Markus 9.2-13; Lukas 9.28-36

¹ Pə dəba anahan a wa kutok, a ga luvon ahay mbərka nà, Yesu a gəba pə azar Piyer, Yakuba tə apan Yuhana mərak ana Yakuba, ta ján taayak à bəzlom a inde zəbor awan. ² Tə dəzle cəna, zek a Yesu a mbədahan atan pə idə. Tə canan anà jər anahan nà, kawa sə kwakwa sabay, a wuteden atan kawa pac. Zana anahan pi zek dūkwen, a dav nə herre kawa jiyjay sə uko ma dav awan. ³ Njavar anahan ataya tə canan anà atə Musa tə Eliya dō maja'am a Mbərom ahay kwakwa, tinen apan ti ja 'am tatə Yesu.

⁴ Piyer a dazlan sa jan anà Yesu, a wa: «Bahay uno, mənuko à man a anan nə sumor awan. Kə zlak anak à nga nà, ni ngaray jawjawa ahay maakan, kərtek awan anga Musa, kərtek a ite anga Eliya, aday mədakwidok a nà, anga iken awan.»

⁵ Winen apan i ja 'am ata mba, mugudongudon a dazay, a van atan nga sərđədek. Aday 'am a ndəray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Həna a anan nà, wan uno ləliwe uno awan. Tə winen nà, nen ni taslay anan mivəl bayak awan. Slənen anan anan 'am anahan!»

⁶ Atə Piyer tə sləne 'am ata cəna, ta ma nga sə jəjar pi zek, tə slahay duboz. ⁷ Yesu a hədəken atan ayak pə cakay, a laman atan alay, a wa: «Slabiken, kə jəjiren bay.» ⁸ Ta sa cakaf nga asanaw nà, dōwan inde pə cakay ana Yesu sabay, a mbəsak winen a kərtek coy.

⁹ Tinen apan ti dazay à bəzlom ata wa mba, Yesu a jan atan, a wa: «Way a kwanay sə canan ahay à bəzlom wa ata nà, kà si jen anan à dōwan bay, hus pə luvon uno nen, Wan su 'Dō, saa slabakay à make wa ata awan.»

¹⁰ Njavar anahan ataya tə dazlan sə cəce panan wa: «Miter sə Tawrita ahay ta wa, Eliya i lahan anà Almasihu aday nà, angamaw?»

¹¹ Yesu a dūkwen a mbədahan atan apan, a wa: «Acəkan, Eliya i lahay aday i ndakay anan way ahay fok. ¹² Nen apan ni jak ikwen: Eliya kə nak ahay coy, aday dōwan kə sənək apan bay. Ta gak anan anà Eliya way kawa a tinen sa gan may sa ga fok. Aday dūkwen ti gan anà Wan su 'Dō azanan nə matanan re.» ¹³ Atə Piyer tə sənək kwayan'a a ja 'am ata nà, pə Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata awan.

Yesu a mbar anan wan a inde mæhærvov a taa ban anan

Markus 9.14-29; Lukas 9.37-43

¹⁴ Aday tæ dæzley ahay pæ cakay sæ do ahay cæna, dowan a inde a nay ahay, a dukwen gærmec ù vo anà Yesu, ¹⁵ a jan: «Bahay uno, wan uno winen lelibay. A gak ì zek wa ite. Mæhærvov a taa gan, a bənan dəvac bayak awan, a taa slahay anan ù uko inde kabay à a'am inde. ¹⁶ Na nak anan pæ cakay ana njavar anak ahay, əna ta mbak apan sə mbəro anan bay.»

¹⁷ Yesu a ja, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdaw? Kə sənən anan cəved a Mbərom bay re. Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw? Hayak ikwen uno anan ahay wan a aday!» ¹⁸ Yesu a jan 'am anà mæhærvov ata tə angəraz awan: «Hayak à wan a anan wa!» Mæhærvov ata a zləray à wan ata wa, wan ana dowan ata a mbar à alay ata acəkan.

¹⁹ Pə dəba anahan a wa kutok, njavar anahan ataya tə hədəken ayak pə cakay taayak a tinen awan, tə cəce: «Manay ma mba apan sə rəzlay anan wa setene ata bay nà, angama kərtek anaw?»

²⁰ Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «Anga adaf nga a kwanay a a kac ike. Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Kak abay adaf nga a kwanay à ga inde nə mənjøek kawa wan sə bəzan dukwen, ki jen anan anà bəzlom a anan ataya: “Zla à man a anan wa, zla tiya!” dukwen, i ndaha, i zla à man a kwanay sa jan “zla tiya” ata awan. Awan saa dak ikwen 'am ibay jiga awan. [²¹ Əna abay zahav sə setene həna anan nà, kak si ta sa ga amboh tə sumaya aday bina, a razl zek bay.]»

Yesu a dakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à mæke wa asa

Markus 9.30-32; Lukas 9.43-45

²² Pə luvon a inde nà, njavar a Yesu ahay mæ halay nga aya pə kərtek a à Galile. Yesu a jan atan 'am, a wa: «Nen Wan su Do nà, ti varan nen à alay inde anà do sə daliyugo ahay. ²³ Tinen ite, ti vad nen à mæke, aday pə luvon maakan anahan a cəna, ni slabakay ahay à mæke wa.» Njavar anahan ahay tə sləne 'am ata cəna, mbac a slahay patan wa tə mindel asa.

Yesu a var jangal

²⁴ Tə dæzle à Kafarnahum cəna, do sə cagal jangal anga doh sə mazlaḅ a Mbərom ahay, ta nay ahay pə cakay ana Piyer, ta jan: «Miter a kwanay nà, a var jangal anga doh sə mazlaḅ a Mbərom itəbay daw?»

²⁵ Piyer a mbədəhan atan apan, a wa: «A taa hamay ike!»

Aday à alay a tinen apan ti i zla ù doh mba kutok, Yesu a lah sə cəce pə Piyer wa: «Simon, a ga apak nà, bahay sə uho a anaya ti təma jangal nə pə waya wa anaw? Pə wan su kon aya wa daw, kabay pə mədurlon ahay wa daw?»

²⁶ Piyer a mbədəhan apan, a wa: «Pə mədurlon ahay wa.»

Yesu a wa: «Kak matanan nà, abay wan sə agay ahay nə ti hamay bay ba?»

²⁷ Aya əna, dā saa ga way sə cəban anà do ahay bay. Natiya, zla à bəlay, larak anan ayak kwaniyel anak à a'am inde. Kələf anak a saa bənay ahay pa 'am ata cəna, təban anan 'am, ki tan à nga uda à dala təde i sla anga mənumo cew ata awan. Varan atan anan kutok.»

18

Waya sə zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Markus 9.33-37, 42-48; Lukas 9.46-48, 17.1-2

¹ A lay ata awan ite, njavar a Yesu ahay tə hədəken ayak pə cakay, aday tə cəce panan, ta wa: «Waya sə zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?»

² Yesu a ngaman ayak anà wan cəfəw a, a tavay anan à mamasl pa 'am a tinen. ³ A wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kak kə mbədihen aday sə tara nga a kwanay kawa gwaslay ahay bay cəna, ki dəzlen à bahay a Mbərom inde bay. ⁴ Down a kà mak anan nga anahan à məndak kawa wan a anan nà, sə tara do məduwen a à bahay a Mbərom nà, winen awan.

⁵ «Kuwaya kà sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dōwan ata a təma nə nen awan. ⁶ Əna kak do kà vak atan saray pə cəved anà do cəfəw anaya sa daf upo nga ata nà, suwan pə winen tə banan van à dungo aday tə larak anan ayak à bəlay inde.

⁷ «Ayaw! Dəce inde pə daliyugo a anan, anga way ahay inde tinen apan ti njan saray anà do ahay. Way ataya ti ga inde hwiya, əna dəce inde anga do aday way ata a təra tə alay anahan ata awan. ⁸ Kak alay anak kabay saray anak i sapat iken i ines inde cəna, gad anan, lar anan dəren. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom, iken ma gad alay awan kabay tə saray anak slangalan a, tə winen aday ki i zla u uko sə mbacay itəbay ata inde tə alay aya cew, saray anak ahay səndaḅ cew nà, na. ⁹ Kak ide anak i sapat iken sa ga ines cəna, ndaha anan, lar anan dəren tə iken. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tə ide anak a kərtek mbiyan'a ta sa zla à dəlov sə uko inde tə ide anak aya cew maya nà, na.

¹⁰ «Gen anan ngatay anà zek lele anga pa sə kəfey anan do cacəfəw a anaya wa. Nen apan ni jak ikwen həna: Maslay a Mbərom ahay inde mə tavay aya pa 'am a Bəbay uno pac pac sa gan atan nga. [¹¹ Anga nen Wan su Do na nay ahay nà, sa tam anan do mə lize aya awan.]»

Jike sə təman mə lize awan

¹² «Kə bayiken nə kəkəməw? Kak dōwan a nà, təman anahan ahay inde səkat, aday kərtek à wulen a wa kə lizek nà, i ga kəkəməw? I mbəsak anan kwa kuro dəsudə nga dəsudə mə lize bay ataya à bəzlom, i zla saa pəlay anan winen mə lize ata bidaw? ¹³ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kak kə njadak anan mə lize ata nà, i taslay mivəl tə winen nə zal tə tinen mə lize a bay aya kwa kuro dəsudə nga dəsudə ataya awan. ¹⁴ Matanan kutok re, Bəbay a kwanay a winen à bagəbaga mburom ata nà, a nan dōwan à lize kwa kərtek à wulen su do ma kac a anan ataya wa bay ite re.»

Ki may anan mərak anak pə cəved sa ga ines wa nə kəkəməw?

¹⁵ «Yawa matanan, kak mərak anak kə gak ines nà, zla à man anahan awan, jan anan kwanay a cuwcuwwe, way anahan a sa ga lelibay ata awan. Kak kə pəkak anak apan sləmay nà, ki njad anan mərak anak maza awan. ¹⁶ Əna hinahibay i ngam sə pəkak apan sləmay pa 'am ata bay. Kak matanan nà, zla pə cakay anahan kwanay cew tu do hinen, kabay kwanay maakan à alay inde. Anga: “Kak dōwan a kə zlahak pu do nà, tə njad do sə side way ata do ahay cew kabay maakan”, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja.* ¹⁷ Kà sak a ngam 'am su do ataya bay re cəna, jan anan 'am ata pa 'am su do uno ahay, aday ata ti jan apan kutok. Kà sak a ngam sa pak apan sləmay bay re cəna, do matanan ata dūkwen, ca apan nə kawa do sə pəra, kabay winen do sə cakal jangal tə danakay ataya awan.

¹⁸ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Way a kwanay saa ban pə daliyugo cəna, i ban zek matanan à mburom. Way a kwanay saa pəsak anan həna pə daliyugo ata dūkwen, i pəsak zek à mburom re.

¹⁹ «Ni jak ikwen 'am hinen asa: Kak dōwan aya cew pə daliyugo aday 'am kà zlak atan pi zek sə cəce way cəna, Bəbay uno à bagəbaga mburom ata i varan

* 18:16 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

atan kawa ana tinen sa gan may ata awan. ²⁰ Anga dōwan aya cew kabay maakan ta sak a halay nga tē sləmay uno cəna, nen inde ā wulen a tinen a re.»

Jike su dō aday a ngam sə pəsen anan ines anā dō itəbay ata awan

²¹ Piyer a nay ahay pə cakay ana Yesu, a cəce panan: «Ba Məduwen, hinahibay, mərak uno inde, kə gak uno ines nā, ni pəsen anan nā, saray jugumaw? Hus ā saray cuwbe bidaw?»

²² Yesu a mbəđahan apan, a wa: «A'ay! Ki pəsen anan saray cuwbe bay, əna saray kwa kuro cuwbe məcapar cuwbe.

²³ «Matanan kutok, bahay a Mbərom a ga minje nā, tē bahay a inde, a nan dō si mer su way anahan ahay fok tē haman anan gudire anahan ahay fok cite.

²⁴ A dazlan anā mer su way ata cəna, tē bənan ahay dōwan a inde, dala ata apan nə bayak awan. ²⁵ Dōwan ata ite, zlile anahan a saa hamay anan gudire ata ibay. Bahay ata a jan anā dō si mer su way anahan a azar aya nə tē sukom anan way tē way ana dōwan ata fok, tu dō su doh anahan ahay, ti zek anahan a təke, aday i saa slan pə gudire anahan. ²⁶ Dōwan ata ite, a nay a dukwen gərmec ū vo anā bahay ata, a wa: “Amboh, ni hamak anan way anak ahay nə fok. Ga ngatay aday!” ²⁷ ‘Am anahan ata a gan i zek wa anā bahay ata awan, a mbəsakay anan zek anahan awan, aday a mbəsakan anan gudire ata fok re.

²⁸ «Dōwan ata a təmay uho lele nā, tē zlangay tu dō si mer su way hinen, aday abay gudire anahan inde apan ite. Aday dala anahan apan *dinar* səkat kərtəkəkke†. A ban anan, a jakan alay pə dongo. A jan, a wa: “Si ki humo anan dala uno həna.” ²⁹ Dō sə gudire anahan ata ite, a dukwen gərmec ū vo ite, a jan, a wa: “Amboh, ga ngatay aday, ni hamak anan way anak fok.”

³⁰ Əna winen nā, a ngam bay, a ban anan, a zla anan ā dangay, a dərazl anan hus pə luvon ana dōwan ata saa hamay anan gudire ata awan. ³¹ Dō a tinen a sa taa ga mer su way pi zek ataya tē canan cəna, a cəban atan bayak awan. Ta zla əga bahay ata awan, tē dakan anan ləbara ata awan.

³² «Bahay a tinen ata ite a ngaman ayak asa, a jan: “Iken nā, dō si mer su way lelibay awan. Nə mbəsakak anak anan gudire anak abay ki humo ata awan, anga ka gak uno amboh. ³³ Aday ka mba apan sə pəsen anan anā dō kwanay i mer su way inde maya ata kətanan bay nā, angamaw?” ³⁴ Anga nan bahay ata a ga apan mivəl, a ban anan maza awan, a varan anan ā alay inde anā sufe ahay, tē tacak anan ayak ā dangay, tā ga anan alay, hus pə luvon anahan sə hamay anan gudire ata awan.»

³⁵ Yesu a zəga anan asa, a wa: «Kak ka sak a pəsen anan anan ines anā mərak a kwanay ahay tē mivəl kərtək a bay cəna, Bəbay uno sə mburom ata i ga tē kwanay aya dukwen matanan kutok.»

19

Atətak way pa 'am sa razl uwar

Markus 10.1-12

¹ Yesu a ndav anan 'am ata cəna, a slabak way anahan ā Galile wa, a zla ā Yahudiya, ta day uho sə zlinger sə Urdon. ² Dō ahay bayan a tē pərahan azar, aday a mbar anan dō sə dəvac a tinen ahay.

³ Aday Farisa ahay tē həđəken ayak pə cakay saa ban anan pə kwande, ta jan: «Tawrita kə varak anan cəved anā mungol sa razl anan uwar kwa pa 'am wura wura daw?»

† 18:28 Dinar kərtək nā, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtək.

4 Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jingen way mə vinde à Deftere a Mbərom ata itəbay daw? A dəlen anahan a inde dukwen, Mbərom a ndakay do nà, mungol tə uwar.* 5 Aday a ja nà: “Anga nan, do mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tə may anahan, i hədek pə cakay ana uwar anahan. Cew maya a tinen a ti təra nà, zek kərtektəkke coy.†” 6 Ti naa təra kula inde zek cew sabay. Ti təra zek kərtək sə coy. Anga nan kutok, way a Mbərom sə japay anan ata, dowan à sa gəzla anan kula bay.»

7 Farisa ahay tə cəce asa: «Kak matanan cukutok nà, Musa a varan cəved ù do aday à varan derewel à alay inde anà uwar anahan aday à razl anan nà, angama kəla anaw?»

8 Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Musa a sa varak ikwen cəved sa razl anan uwar a kwanay ahay nà, anga akuray nga a kwanay a kə zalak. Cəkəbay, pə dəlen a wa dukwen, cəved inde sa razl uwar ibay re. 9 Nen apan ni jak ikwen: Kak dowan kə rəzlak anan uwar anahan, aday kə gəbak uda uwar hinen, dowan ata kə gak mədigwed, si kak a ban atan pi zek tu do aday.»

10 Njavar anahan ahay ta jan: «Kak abay matanan à wulen atə ana mbaz tə uwar nà, suwan tə gəba zek bay bidaw?»

11 Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Do ahay fok ta mba apan sə təma atətak way a anan bay. Si dowan aya Mbərom sə varan atan gədan ata way anahan aday. 12 Bina, do ahay inde tə gəba uwar bay anga tinen mə wahay aya matana coy. Azar aya dukwen tə dədəsl atan adədəsl. Do azar aya ite tə gəba uwar bay anga 'am sə bahay a Mbərom a wanahan. Do inde a nan sə təma atətak way a anan nà, à təma kutok.»

Yesu a dəfngama pə gwaslay ahay
Markus 10.13-16; Lukas 18.15-17

13 Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, do ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədew aya anà Yesu, anga aday à dəf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan do ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nà, ta ma nga sə gəfan 'am anà do ataya awan. 14 Əna Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kə gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek awan adəka nà, anà do sa ga minje tə tinen anaya ata awan.»

15 Yesu a dazlan a dəf ngama pə gwaslay ahay a kutok, aday a zla way anahan à man ata wa, a hədek way anahan ù kon hinen.

Njavar a inde zlıle awan
Markus 10.17-31; Lukas 18.18-30

16 Natiya asa, dowan a inde, winen njavar awan, a nay pə cakay ana Yesu. A cəce: «Miter, ni ga mer sa ma lele aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

17 Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə cəce puno wa way sa ga lele awan nà, angamaw? Do lele nà, ibay, si Mbərom a kərtək. Əna a nak sa zla à bahay a Mbərom nà, ban anan 'am sə Tawrita ahay.»

18 Winen ite a cəce pə Yesu wa: «'Am ana Tawrita wura aya anaw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə vad nga su do bay. Kə ga mədigwed bay. Kə ga akar bay. Kə gad mungwalay pu do bay. 19 Dəfan apan anà atə bəbay tə may anak.‡ Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.§»

* 19:4 Ca pə Laataanooji 1.27, 5.2. † 19:5 Ca pə Laataanooji 2.24. ‡ 19:19 Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20. § 19:19 Ca pə Farillaaji Lewinjko'en 19.18.

²⁰ Njavar ata a jan asa: «'Am ataya fok nà, nà bənak atan lele, a mbəsuko maza nà wuraw?»

²¹ Yesu a jan: «Kak a nak sə təra dō mənɲəna ines fok cəna, zla, sukom anan way tə way anak ahay fok, aday varan anan dala awan anà dō mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlıle anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²² Dowan ata a sləne 'am ata cəna, a cəban, a zla way anahan, anga winen zlıle awan.

²³ Yesu a jan anà njavar anahan ahay kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dıdem a həna: Ma dan 'am awan anà dō zlıle awan sa zla à bahay a Mbərom inde. ²⁴ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmađ tə məke sə ləpəre nà, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nà, dō sə zlıle sa zla à bahay a Mbərom inde.»

²⁵ Njavar a Yesu ahay tə sləne 'am ata cəna, a gan atan masuwayan. Anga nan ta wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁶ Yesu a zəzor atan, a wa: «Pu dō zənzen a nà, i ga zek kula bay, əna pə Mbərom nà, matanan bay. Way ahay fok a ga zek ca.»

²⁷ Piyer a mbədahan apan ta sa jan kutok: «Aday manay həna nà, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar. Saa tərən umo nà, magwagway wuraw?»

²⁸ Yesu a jan atan: «Nen apan ni jak ikwen tə dıdem a həna: Pə uho sa nay, à alay nen Wan su 'Do ni njahay pa man sə njahay sə bahay sə mazlaḅ uno nà, kwanay dō sə pəruho azar ahay đukwen, ki i nɲihen pa man sə njahay ahay kuro nga anahan a cew, sa gan sariya anà zahav sə İsəra'ıla ahay kuro nga anahan a cew ite re. ²⁹ Aday kuwaya dowan a kà mbəsakak doh anahan ahay, mərak anahan ahay, bəbay anahan pi zek ta may anahan, gwaslay anahan ahay kabay guvo anahan ahay anga sləmay uno cəna, i njad uła way anahan ahay nə məcapar bayak awan, aday i njad sifa sa ndav bay ata re. ³⁰ Anga aday kutok nà, dō sa lah pa 'am həna ataya bayak a ti i təra dō mə dədəḅa aya cite asa. Aday dō sə dəḅa ahay bayan a, azanan ti i təra dō ma lah aya ite.»

20

Jike su dō sa ga mer à guvo ahay

¹ Yesu a ja asa: «Way sa ga anan minje tə bahay a Mbərom nà, həna:

«Bahay su doh a inde a wule pərek sa ra dō ahay à guvo. ² Ta ga masa tu dō anahan a sa ra ataya nà, i haman atan hway cəna, dala sə *dinar* kərtek*. Aday a zla atan à guvo. ³ Tə njamde dəsudō asa, a zla sə pəlay dō ahay. A canan anà dō hinen ahay ite, tinen mə tavay aya, mer su way inde patan ibay. ⁴ A jan atan ite: “Zlen à guvo uno, ni hamak ikwen dala kawa sə dō ahay tədə sə haman ataya awan.” ⁵ Ta zla à guvo anahan ata re. Man ipec kà gak, bahay sə guvo a zla sə pəlay ahay dō maza aya re. A zla tə njamde maakan asa, a ga kawa sə kwakwakwa awan. ⁶ Tə njamde dāra a zla asa, a njad dō ahay mə tavay aya, mer su way inde patan ibay re. A cəce patan wa: “Kə tiven hway kəriya, ki gen mer sə awan bay nà, angamaw?” ⁷ Tə mbədahan apan, ta wa: “Dowan kà rak manay à guvo bay kutok nà, mə ga nə mer sa maw?” Bahay sə guvo ata a wa: “Hayak ikwen ahay, zlen à guvo uno, mer su way inde.”

⁸ «Pac a slahay ù doh nà, bahay sə guvo a jan anà bahay su dō si mer su way ahay: “Ngaman ayak anà dō si mer su way ahay, haman atan dala a tinen. Dazlan pu dō dœk ataya wa, ki ndav anan tu dō sə lahak ayak à guvo

* **20:2** Dinar kərtek nà, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

ata awan.”⁹ Do sa zla à guvo tə njamde dāra ataya ta zlak ayak. Ta njad kuwaya a tinen a dala sə *dinar* kərtek kərtek.¹⁰ Do sa zla à guvo pa 'am ataya ta zlak ayak bine siwaw nà, a ga patan nà tinen ti njad dala sə zalay anan do sa zlak ayak à guvo dœk ataya awan. Aday dükwen ta njad nà *dinar* kərtek kərtek a re.¹¹ Tə təma anan dala a tinen cəna, ta ma nga sə gungwazan anà bahay sə guvo, ta wa:¹² “Do sa nay ahay həniniye ataya dükwen, ta ga mer nə ler kərtek, aday iken pa haman atan hwiya kawa manay. Manay aday nà, ma ga mer nə hway à pac inde, ma yak nga nə ndəlekeke.”¹³ Bahay sə guvo a mbədahan apan anà dowan a tinen a kərtek a, a wa: “Car uno, na gak iken tə danakay bay! Kà zlak anak à nga kawa anumō sa ja ata coy. Matanan, ni hamak hway nà, *dinar* kərtek bidaw?¹⁴ Təma dala anak, zla way anak. U no ni varan anà dowan mädakwidok a anan kawa ananak.¹⁵ Abay ike ni mba apan sa ga anan mer su way tə dala uno kawa su no bidaw? Ka ga sərak nà, pi nen sa gan sumor anà do ahay ata dāw?”»

¹⁶ Yesu a zəga anan apan kutok, a wa: «Natiya, do mädakwidok aya ti naa lah, aday do mama'am aya dükwen ti naa təra mädakwidok aya kutok re.»

Yesu a dakay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa

Markus 10.32-34; Lukas 18.31-34

¹⁷ Yesu winen apan i zla à Urəsalima nà, a ngaman anà njavar anahan ahay kuro nga cew ataya à wulen sə do ahay wa, a jan atan, a wa:¹⁸ «Sənen anan hənə, mənuko apan dī zla à Urəsalima. A man ata awan, ti varan nen, Wan su Do, à alay inde anà bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, aday anà miter sə Tawrita ahay. Ti go sariya aday sa vad nen,¹⁹ ti varan nen à alay inde anà do sə pəra ahay. Tinen ite, ti mbasay upo, ti ndəbay nen, aday ti daray nen pə dədom mə zləngəd awan. Pə dəba anahan a wa, luvon maakan anahan i təra nà, nen ni slabakay way uno à məke wa.»

May ana atə Yakuba tə Yuhana a cəce way pə Yesu wa

Markus 10.35-45

²⁰ Natiya kutok, uwar ana Zebede, may ana atə Yakuba tə Yuhana, a zla pə cakay ana Yesu, a dukwen gərmec ù vo sə cəce panan wa way.²¹ Yesu a jan, a wa: «A nak nə maw?»

Uwar ata a mbədahan apan kutok, a wa: «Gwaslay uno ahay cew hənə! Varan atan cəved sə njahay pə cakay anak à bahay anak inde ite. Do kərtek a à alay puway anak inde, do hinen dükwen à alay gula anak inde ite.»

²² Əna Yesu a mbədahan atan apan ite: «Kə sənen way a kwanay a sə cəce ata bay jiyə awan. Ki mben apan sa sa məndolor sə dəce uno sa saa sa dāw?»

Atə Yakuba tə Yuhana ta wa: «Ha, mi mba apan!»

²³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Tə dīdem awan, ki i sen məndolor sə dəce kawa anumō saa sa, əna anjahay à alay puway uno, kabay à alay gula uno nà, nen saa var apan cəved a bay. Man ataya mə lavay zek aya nà, anà do a Bəbay uno sə walay atan saa njahay apan ataya awan.»

²⁴ Njavar a Yesu a azar ataya kuro tə sləne ləbara ata nà, ta ma nga sa ga mivəl pu do a cew ataya cite.²⁵ Matanan, Yesu a ngaman atan ayak fok pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «Kə sənen zle, bahay sə daliyugo ahay tinen apan ti ga bahay pə do ahay nə tə məgala. Aday do sə lavalan nga anà do ahay dükwen, ta ka anan nə məgala a tinen ahay.²⁶ Əna, à wulen a kwanay nà, way ataya tə təra itəbay. Adəka bay, a nan anà dowan a sə təra do məduwen a cəna, à gan mer su way anà do azar aya awan.²⁷ Aday, kak do a kwanay a kərtek a a nan sə təra do mama'am a cəna, à təra bīle a kwanay a fok aday.²⁸ Bina nen Wan su Do na nay ahay nà, aday do ahay tū go mer su way bay,

əna na nay ahay aday sa gan mer su way anà dō ahay adəka, ni var anan sifa uno saa bəmbaday anan ahay man su dō ahay à amac wa.»

Yesu a mbar anan hurof aya inde cew à Yeriko

Markus 10.46-52; Lukas 18.35-43

²⁹ Atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti zla way a tinen à Yeriko wa. Do ahay tinen apan ti pərahan azar bayak awan. ³⁰ Dowan aya inde cew hurof aya, tinen mə njahay aya pə cakay cəved. Tə sləne Yesu winen apan i zla tə cəved a tinen ata nà, tə dazlan sa zlah, ta wa: «Bahay a manay, wan a Dawuda, mə gak ĩ zek wa ite!»

³¹ Do a sa zla ataya ta ma nga sə gafan atan 'am, ta wa: «Ticen 'am, njihen tete.»

Əna dōwan a hurof ataya tə zəga anan apan sa zlah tə məgalak awan, ta wa: «Bahay a manay, wan a Dawuda, mə gak ĩ zek wa ite!»

³² Yesu a tavay jek, a ngaman atan ayak, a cəce patan wa: «A nak ikwen nà gak ikwen nə maw?»

³³ Tə mbədahan apan, ta wa: «Bahay, təban umo anan ide ite!»

³⁴ Ta gan ĩ zek wa anà Yesu. A laman anà ide a tinen. Kwayan'a ide a tinen ahay tə təba ngurret. Tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a zla à Urəsalima

Markus 11.1-11; Lukas 19.28-40; Yuhana 12.12-19

21

¹ Atə Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle bəse tə Urəsalima, defefe tə wulen su doh sə Baytifaji, pə cakay ana culok sə ngaman Ulivet ata nà, a slan njavar anahan ahay cew, ² ta sa jan atan: «Zlen à wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Ki ten anan à nga anà wan sə zungo a inde ta may anahan a ma ban awan. Natiya, pəsiken atan ahay, aday hayak ikwen uno atan ahay. ³ Ta sak a jak ikwen awan a dəp nà, mbədihen atan apan nə: “Bahay a gan atan may, i may atan həniniye.”»

⁴ A təra matanan, anga aday 'am ana dō maja'am a Mbərom sa ja ata à təra.

⁵ Mbərom a wa:

«Jen anan anà dō sə Urəsalima ahay nà:

Kagasl, bahay a kwanay winen apan i nay ahay, winen ma ján a pə zungo.

Winen pa wan sə zungo ta may anahan ata awan, anga winen dō mə nahay nga awan.*»

⁶ Njavar ana Yesu ataya ta zla, ta ga kawa anahan a sa jan atan ata awan.

⁷ Ta nan anan ahay zungo ata ta wan anahan a təke anà Yesu kutok, tə bəbat patan zana a tinen ahay aday Yesu a njahay apan. ⁸ Do azar aya asa, tə ngəway ahay alay si sé ahay aday sə bəbat pə cəved a re. ⁹ Do sə lahan pa 'am anà Yesu ataya, tatə dō sə dəba ahay fok, tinen apan ti zlah, ta wa: «Həren anan nga anà wan a Dawuda! Mbərom à daf alay sə mazlaḅ anahan pu dō saa nay tə sləmay anahan ata awan. Həren anan nga anà Mbərom à bagəbaga mburom.»

¹⁰ Yesu i dəzle à Urəsalima coy nà, wulen su doh ata fok a bal cuwad cuwad. Do ahay ta wa: «Dowan a anan nə winen wayaw?»

¹¹ Man sə dō ahay tə mbədā apan, ta wa: «Winen nə Yesu, dō maja'am a Mbərom, dō sə Nazaratu pə daliyugo sə Galile.»

Yesu a razl do sa ga masa ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom wa

Markus 11.15-19; Lukas 19.45-48; Yuhana 2.13-22

* 21:5 Ca pə Jekariya 9.9.

¹² Yesu a zla ù doh sɛ mazlaɓ a Mbɛrom kutok. A razl anan dɔ sɛ sukom anan way tɛ way ahay aday dɔ sɛ sukom way ahay fok uho. A fakay anan tabal su dɔ sɛ bɛmbaɗ dala ahay, pi zek ta man sɛ njahay su dɔ sɛ sukom anan way tɛ kurkudok ahay fok re. ¹³ A jan atan, a wa: «Mɛ vinde a à Deftere a Mbɛrom inde nà, natiya awan: “Ti ngaman anà doh sɛ mazlaɓ uno nà, doh sa ga amboh.†” Aday kwanay kɛ tɛren anan hɛna, lar su dɔ sɛ ngɛzar dɔ ahay a nɛ kɛkɛmaw?‡»

¹⁴ Hurof ahay pi zek tu dɔ vɛdal aya ta nay pɛ cakay ana Yesu ù doh sɛ mazlaɓ a Mbɛrom, a mbar atan fok. ¹⁵ Əna bahay sɛ gɛɗan dundo anà way ahay anga Mbɛrom pi zek tɛ miter sɛ Tawrita aya tɛ canan anà way a Yesu a sa ga masuwayan aya, aday tɛ slɛne gwaslay ahay ù doh sɛ mazlaɓ a Mbɛrom tinen apan ti zlah «Hɛren anan nga anà wan a Dawuda!». Way ata a gan atan nɛ wadan wadan. Tɛ dazlan sa ga mivel pɛ Yesu kutok. ¹⁶ Ta jan, ta wa: «Way a gwaslay ahay tinen apan ti ja ata nà, kɛ slɛne zle dɛp dɛw?»

Yesu a mbɛɗahan atan apan, a wa: «Nɛ slɛne zle. Kɛ jingen 'am ata à Deftere a Mbɛrom inde itɛbay kɛlɛɗaw? A wa: “A nak nɛ tɛbɛlem sɛ gwaslay ahay pi zek tɛ dundo sa wan gindez aya ti hɛrak nga.§”»

¹⁷ Yesu a mbɛsak atan à man ata awan, a zla way anahan à Baytiniya, a sa nahay à man ata awan.

Yesu a tahasl anan buway a inde

Markus 11.12-14, 20-24

¹⁸ Yesu winen apan i may ahay à Urɛsalima sidew a duwdew nà, may a han apan. ¹⁹ A canan ayak anà buway pɛ cɛved, a hɛɗɛken ayak ù vo. A ca apan nà, daslam a dɛkdek. Wan a ibay. A jan 'am anà buway ata awan: «Kula iken ki njad wan ite sabay.» Cɛna, buway ata a kuray sokok kwayan'a.

²⁰ Njavar anahan ahay tɛ canan cɛna, a gan atan masuwayan, tɛ cɛce: «Buway a anan a kuray bɛse kwayan'a kɛkɛmaw?»

²¹ Yesu a mbɛɗahan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tɛ dɛɗem a hɛna: Kak adaf nga a kwanay inde, aday awan kà gak ikwen hiyem hiyem bay cɛna, ki mben apan sa ga way uno sa gan anà buway a anan. Aday ki mben apan sa jan kwa anà bɛzlom a anan: “Slabak à man a anan wa, zla à bɛlay inde!” Aday i tɛra kawa ana kwanay sa ja ata acɛkan. ²² Kak adaf nga a kwanay inde nà, ki njiden anan way a kwanay saa cɛce à amboh a kwanay inde ataya nɛ fok.»

Sɛ varan mɛgala anà Yesu sa ga awan aya nɛ wayaw?

Markus 11.27-33; Lukas 20.1-8

²³ Yesu a ma ù doh sɛ mazlaɓ a Mbɛrom, aday winen apan i tɛtakan anan way anà dɔ ahay. Bahay sɛ gɛɗan dundo anà way ahay anga Mbɛrom, pi zek tɛ mɛced sɛ Yahuda ahay tɛ hɛɗɛken ayak pɛ cakay anà Yesu. Tɛ cɛce panan: «Ka ga way anak a anan ataya nɛ tɛ mɛgala ana wayaw? Sɛ varak cɛved a nɛ wayaw?»

²⁴ Yesu a a mbɛɗahan atan apan: «Nen dukwen, ni cɛce pikwen wa way kɛrtek. Kɛ mbɛɗihen uno apan aday. Ata nen ni jak ikwen ite, na ga way a anaya tɛ mɛgala a wayaw nà, na. ²⁵ Sɛ slɛnay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà dɔ ahay nɛ wayaw? Mbɛrom dɛw, kabay dɔ zɛnzen a dɛw?»

Tinen ite, tɛ mbɛɗa 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan hɛna nà, kɛkɛmaw? Kak dɛ sak a jɛka, Mbɛrom sɛ slɛnay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kɛ sɛnen apan zle cukutok nà, kɛ dɛfen apan nga bay nɛ angamaw?” ²⁶ Aday kak dɛ sak a jɛka, dɔ zɛnzen a sɛ slɛnay anan ahay nà, ata guko ngatay,

† 21:13 Ca pɛ Esaaya 56.7. ‡ 21:13 Ca pɛ Yeremiya 7.11. § 21:16 Ca pɛ Jabuuru 8.3.

bina man su do a dukwen i vawak uko nga. Bina a ga patan na, Yuhana na do maja'am a Mbərom.» ²⁷ Anga nan kutok, te mbədahan apan ana Yesu, ta wa: «Ma san bay!»

Yesu a wa: «Kak se matanan cukutok ata na, nen dukwen ni dakak ikwen anan dowan a se vuro məgala sa ga mer su way anaya bay re.»

Jike ana bəbay a inde te gwaslay anahan ahay cew

²⁸ Yesu a jan ana maced se Yahuda ataya asa, a wa: «Bayiken pe ləbara inde həna aday. Dowan a inde na, gwaslay anahan ahay inde cew. A jan ana wan kərtek awan: “Dəna uno, zla a guvo. Ka sa ga mer.” ²⁹ Wan ata a mbədahan apan ana bəbay anahan na: “Ni zla bay.” A jalay pe dəba anahan a wa na, a zla a guvo ata cukutok. ³⁰ Bəbay a tinen ata a zla pe cakay ana wan hinen, a jan kawa ana wama'am ata re. Wan ata ite a mbədahan apan ta sa ja na: “Ni zla.” Əna ka zlak a guvo ata bay adəka bugol. ³¹ A wulen se gwaslay ahay a anaya wa na, sa ga way sa zlan a nga ana bəbay na wan wuraw?»

Te mbədahan apan ana Yesu na: «Wan mama'am awan!»

Yesu a jan atan kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen te didem a həna: Do se cakil jangal ahay, te uwar sa jan uho te do ahay so ataya ti i lahak ikwen a bahay a Mbərom inde. ³² Yuhana do sa gan baptisma ana do ahay ka nak se dakak ikwen anan cəved lele se dəfan apan ana Mbərom, aday ka dəfen nga pa 'am anahan aya bay. Əna do se cakil jangal ahay, te uwar sa jan uho te do ahay so ataya, tinen te dəfak nga pa 'am ana Yuhana. Ke cinen anan, əna ke ngəmen se mbədahan ləen ana azla a kwanay lelibay ataya bay hwiya, aday ka dəfen nga pa 'am anahan bay re.»

Jike pu do sa ga mer a guvo ahay

Markus 12.1-12; Lukas 20.9-19

³³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Pəken sləmay pe jike a hinen həna re. Dowan a inde a jule taroz a guvo. A ga apan jal, a daf uda kudom məduwen a sa zlaɓ uda wan si se. A dɛzl uda lagad zəbor awan anga do sa ba anan guvo ata awan. A mbakan anan guvo a alay inde ana do si mer su way ahay, a zla way anahan a man daren awan.

³⁴ «A alay a do ahay tinen apan ti ban taroz na, bahay se guvo a slan do anahan ahay pe cakay ana do sa ga mer a guvo ahay saa təmahan ahay mbala anahan ite. ³⁵ Əna do se guvo ataya te canan atan cəna, ta ban atan. Ta ndazl anan do kərtek a ledədde. Do me slala cew a ta vad anan bəskol a məke. Do me slala maakan awan, ta ra apan kon sa tar anan gəngaf gəngaf. ³⁶ Bahay se guvo ata a zəga anan apan sa slan do ahay bayak a re. Əna do sa ga mer ahay a guvo, ta gan atan ne kawa ana do se kwakwa ataya re. ³⁷ Pe dəba a tinen ata wa fok na, bahay se guvo a slənan atan ayak wan si zek anahan awan. A bayak na: “Wan si zek uno dəgerger na, ti dəfan apan.” ³⁸ Cəkəbay do sa ga mer ahay te canan ana wan si zek anahan ata adəka na, ta ja a wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pa 'am se guvo a adəka ne winen. Bənuke anan, vəduko anan. Ata guvo a anan i təra a mənuko.” ³⁹ Ta ban anan wan ata awan, te ngəza anan uho a guvo wa, ta vad anan kutok.»

⁴⁰ Natiya kutok Yesu a cace: «Bahay se guvo ata ka sak a nay ahay te alay anahan a na, i ga anan do si mer su way ataya ne kəkəmw?»

⁴¹ Məced se Yahuda ataya te mbədahan apan, ta wa: «Bahay se guvo ka nak na, i ga atan alay ndəlekeke, aday i vad atan kutok. I mbəsakan anan guvo ata ana do maza aya awan, aday i njad patan wa magwagway se guvo anahan ata awan.»

⁴² Anga nan, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Kula ke jingen anan 'am a anan a Deftere a Mbərom inde itəbay kalədaw?»

“Kon mbala ana do sa dezl way ahay sa lar anan ata na,
 sa tara kon sa mide lele adaka na, winen.
 Sa ga way ata dukwen, zek ana Mbərom Fetek awan.

Way ata a gak uko masuwayan pa ide.*”

⁴³⁻⁴⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Kak dowan a kə slahak pu kon ata na, kon ata i nes anan. Aday kon ata kə sak a slahay pə dowan a ite dukwen, i ngəlad anan. Anga nan, Mbərom i təma pikwen wa bahay anahan, i varan anan anə do ahay aday ti dəfan apan ata awan.»

⁴⁵ Bahay sə gədan dungo anə way ahay pi zek tə Farisa aya tə sləne ləbara a Yesu a sa ga anan jike ata na, ta san zle kutok, Yesu a ja nə pə tinen. ⁴⁶ Tə pəlay abay sa ban anan, əna tə jəjaran anə man su do sə pərahan azar a Yesu ata awan. Bina do ataya ta ja na, Yesu nə winen do maja am a Mbərom.

22

Jike sə azar uko sə gəba dalay

Lukas 14.15-24

¹ Yesu a gəba jike maza asa sa jan anə do ahay. A jan atan, a wa:

² «Way maza həna sa ga anan minje tə bahay a Mbərom re. Bahay a inde a lavay anan zek tə way sa pa sə azar uko bayak a anga wan anahan i gəba dalay. ³ A slan do si mer su way anahan ahay saa ngaman ahay anə do mə ngamay ataya, pə way sa pa. Əna tə ngəmay ahay bay. ⁴ A slan do maza aya sa jan anə do mə ngamay ataya nə: “Way sa pa ma da coy. Nə vədak guson sa sla ahay, pi zek ta sla mə dədok aya awan. Way ahay fok nə lavak anan zek anga agəba dalay coy. Hayak ikwen ahay!” ⁵ Əna do a mə ngamay ataya ta gak anan nga anə angamay ata bay. Ta zla way a tinen ahay, do hinen ə guvo, do hinen ə lumo. ⁶ Do maza aya ite, ta ma nga sa ban anan do si mer su way ataya, ta ga atan alay, aday ta vad atan.

⁷ «A cəban anə bahay ata awan. A slan suje ahay saa vədəy anan do sa vad do ataya, aday sə vakən atan anan wulen su doh a tinen ahay fok. ⁸ Pə dəba anahan a wa asa, a jan anə do si mer su way anahan ahay, a wa: “Way sa pa mə lavay zek a anga azar uko sə gəba dalay coy. Əna do a mə ngamay ataya ta slak tədə sa pa anan bay. ⁹ Zlen ayak pə məgəzləga cəved ahay, ngimen anan ahay anə dowan a kwanay saa canan ataya fok, tə nay ə azar uko.” ¹⁰ Do si mer su way ataya ta zla pə cəved, tə halan nga anə do aday tinen sa njad ataya fok, do lele aya awan pə kərtek a tə do sə huwan ahay re. Natiya kutok, doh sə azar uko ata a rah tə do ahay bayak awan.

¹¹ «Zek a bahay a zlak ayak sa ca pə do a mə ngamay ataya kutok. Aya əna, a canan anə dowan a inde, winen nə, zana sə azar uko inde pi zek ibay. ¹² Bahay ata a jan: “Car uno, ka nay ə man a anan mənəjəna zana sə azar uko nə kəkəməw?” Dowan ata kə mbədahak anan apan awan a ibay. ¹³ Bahay a jan anə do si mer su way anahan ahay, a wa: “Jiwen anan, liren anan ayak uho, i ide zənzen inde, ə man aday do ahay ti yam ta sa rac slan ata awan.”»

¹⁴ Yesu a zəga anan kutok, a wa: «Mbərom a ngaman anə do ahay nə bayan awan, əna do mə walay aya ite nə, bayan a bay.»

Jangal anə bahay sə Ruma

Markus 12.13-17; Lukas 20.20-26

¹⁵ Natiya Farisa ahay tə halay nga, tə pəlay cəved sa ban anan Yesu pə mungok sa am anahan awan. ¹⁶ Ta slan njavar a tinen ahay pi zek tu do ana Hiridus ahay. Do ataya pə kərtek a kutok, ta jan ə Yesu, ta wa: «Miter,

* 21:42 Ca pə Jabuura 118.22-23.

ma san zle, iken nã do didem awan. Kã tãtakan anan anã do ahay dukwen, didek sã way ana Mbërom sa jan anã do ahay tã ga ata awan. Kã jëjaran anã 'am sã do ahay bay, kã zazor way sã wuted idë itãbay re. ¹⁷ Jan umo, kã bayak nã kãkãmaw? Cãved inde sã varan jangal anã bahay sã Ruma ðaw? Bãzi mã varan bay daw?»

¹⁸ Yesu a san sãdœk a tinen a zle. Anga nan a jan atan kutok: «Kwanay nã mbãdãmbãda aya ðaw? Ki ngen upo ðalay angamaw? ¹⁹ Ken uno anan ahay dala sã jangal awan aday!» Ta kan anan karanga awan. ²⁰ Yesu a tãma anan, aday a jan atan: «Pã karanga a anan nã, mezeze a wayaw, aday mã vinde apan nã, slãmãy a wayaw?»

²¹ Tã mbãdãhan apan kutok: «Wita nã, mezeze tã slãmãy ana bahay sã Ruma.»

Yesu a jan atan kutok: «Lele, kak matanan cukutok nã, viren anan anan way ana bahay sã Ruma anã bahay sã Ruma, aday way a Mbërom anã Mbërom a ite.»

²² Tã slãne cãna, a gan atan masuwayan. Tã mbãsak anan Yesu, ta zla way a tinen.

Aslabakay à mãke wa

Markus 12.18-27; Lukas 20.27-40

²³ Pã luvon ata kãrtek awan, azar su do aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pã cakay a Yesu sã cãce panan 'am. Tinen a aday nã, ta wa do kã mœcak nã i slabakay ahay sabay. Anga nan tã cãce 'am a anan pã Yesu wa, ta wa: ²⁴ «Miter, Musa kã vinderk umo, a wa: “Do kã mœcak aday kã mbãsakak uwar mãnãna wan nã, mœrak a mäsinde ata à gãba anan mœdukway sã uwar awan aday ti wahan mægije anã dõwan a ma mac ata awan.*” ²⁵ Dowan aya inde àga manay cuwãe, tinen tã mœrak ahay. Do zek mœduwen awan, a gãba uwar, a mac mãnãna sa njãd panan wan. Do sa mban apan a hãdek anan uwar ata mœdukway awan. ²⁶ Winen ite a mac re, tã wahak bay a re. Do mã slala maakan a hãdek anan asa ite re. Matanan fok a tinen a cuwãe awan, tã wahak pi zek tã uwar ata bay. ²⁷ Pã dãba a tinen a wa fok dukwen, zek a uwar ata a mac re. ²⁸ Ata pã luvon saa slabakay ahay à mãke wa ata nã, uwar ata i tãra nã uwar a wayaw? Bina cuwãe a tinen a, tã gãbak anan pa sã uwar a re.»

²⁹ Yesu a dazlan, a mbãdãhan atan apan kutok, a wa: «Kwanay apan ki zluwen à cãved wa, anga kã sãnen Deftere a Mbërom bay, kã sãnen mægala ana Mbërom bay re. ³⁰ Bina, do ahay tã slabakak ahay à mãke wa nã, kwa do mungol aya awan, kwa do uwar aya dukwen, ti i gãba zek ahay sabay fok. Anga ti i tãra à mburom nã, kawa maslay a Mbërom ahay. ³¹ Aday pa 'am sã slabakay ahay à mãke wa ata nã, kã jingen way ana Mbërom sa jak ikwen ata itãbay kãlãdaw? Mbërom a ja nã: ³² “Nen nã, Mbërom ana Ibrãhima, Mbërom ana Isiyaku, aday Mbërom ana Yakob.†” Mbërom, winen nã, Mbërom su do ma mac aya bay, ãna winen Mbërom su do tã sifa aya awan.»

³³ Do ahay bayak a tã slãnek atãtak way anahan ataya awan, aday atãtak way anahan ata a gan atan masuwayan.

Mama'am sa nga sa 'am mã baslay aya awan

Markus 12.28-34; Lukas 10.25-28

³⁴ Farisa ahay tã slãne sa jãka Yesu kã mbasak pã Saduki ahay ata nã, tã halay nga à man ata kãrtek awan. ³⁵ Do a tinen a kãrtek, winen miter sã Tawrita awan, a cãce panan wa way aday sa ban anan pã kwande, a wa:

* **22:24** Ca pã Laataanooji 38.8; Tooktaaki Tawreeta 25.5-6. † **22:32** Ca pã Gurtaaki 3.6, 15-16.

36 «Miter, à Tawrita inde nà, nga sa 'am mə baslay aya fok nà, wura məduwen a aday a zalay azar aya anaw?»

37 Yesu a mbədahan apan, a wa: «Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak nə tə mivél anak a təke, tə apasay anak a təke, aday tə abayak nga anak a təke.†» 38 Natiya sə təra nga sa 'am mə baslay a məduwen a aday a zalay azar aya nà, winen awan. 39 Hinen aday sə lavay tə winen ata hənə re: «Pəlay anan dō sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.‡» 40 Tawrita a Musa pi zek ta 'am ana dō mājə'am ana Mbərom ahay fok, tə bənay nə pa 'am a cew a anan ataya wa.»

*Almasihu nà, wan a wayaw?
Markus 12.35-37; Lukas 20.41-44*

41 Farisa ahay tinen mə halay nga à man ata hwiya. Anga nan, Yesu a cəce patan wa: 42 «Kwanay kə bayiken ma pə Almasihu anaw? Aday ki jen nə winen wan ana wayaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Winen wan ana Dawuda.»

43 Yesu a jan atan kutok, a wa: «Aday Dawuda a ngaman bahay anahan nà, kəkəma asa anaw? A ja 'am tə məgala ana Apasay Cəncan awan, a wa:

44 «Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno:

Njahay à alay puway uno,
aday ni nahay anan dō sa nak ide ahay,
ki ján patan tə saray.*»

45 «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nə “Bahay uno” bugol nà, winen i saa təra wan ana Dawuda nə, kəkəma asanaw?»

46 Downan kwa kərtək sə mbədahan apan nà, ibay. Pə dəba wa nà, kuwaya a jəjar sə cəce panan 'am maza awan.

23

*Bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa
Markus 12.38-39; Lukas 11.43, 46, 20.45-46*

1 Natiya, Yesu a jan 'am anà man sə dō ahay tə njavar anahan ahay, a wa: 2 «Miter sə Tawrita ahay pi zek tə Farisa ahay nà, mer su way a tinen aya nə sə dakan anan Tawrita a Musa anà dō ahay. 3 Dəfen anan apan anà atatak way a tinen, aday gen way a tinen sa jak ikwen ataya fok. Əna kɪ gen way a tinen sa ga ataya bay, anga tinen a ta ga way a tinen sa ja ata bay. 4 Bina, tə banan way ma ba aya pa nga anà dō ahay, əna ta ngam sa man atan zek sə tavakan atan pa nga kwa ta wan sə alay bay.

5 «Ta ga way ahay fok nà, pə ide sə dō ahay aday tə canan atan. Anga nan, zlangar a tinen sa nga aday sa daf pi zek ataya nà, məduwen aya awan. Aday way a tinen sa tam pa 'am sə zana a tinen ahay dukwen nà, zəbor aya re.*

6 Ta zlak à man sa pa way nà, tə pəlay man sə njahay lele aya awan. Tinen ù doh sə wazay ahay cəna, ta ca wa dukwen man zəbor aya awan. 7 Ta gan may nà, dō ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tə akərdəh aya awan, à wulen sə dō ahay inde fok. Aday ta gan may nà, dō ahay tə ngaman atan nə “Miter.”

† 22:37 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.5. § 22:39 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18. * 22:44 Ca pə Jabuura 110.1. * 23:5 Yahuda ahay ta taa nga zlangar cacədəw aya aday sə vinde uda 'am ana Mbərom ahay. Ata ti daf pi zek. Ta tam way kawa biye ahay zəbor aya pa 'am sə zana a tinen ahay re. Natiya a ga patan nà, ti mba apan sa may anan 'am a Mbərom à nga inde anga way ataya awan kutok.

⁸ «Əna kwanay nà, kə ngəmen tə ngamak ikwen “Miter” itəbay. Anga miter a kwanay inde nà, si kərtek. Kwanay fok nà, tə mərak ahay. ⁹ Kà sa ngimen anan anà dōwan “Bəbay” pə daliyugo bay. Bəbay a kwanay inde kərtek dūkwen, winen à mburom. ¹⁰ Kə ngəmen sə ngamak ikwen “Bahay nga” ahay bay re, anga bahay nga a kwanay inde nə kərtek, Almasihu. ¹¹ Dōwan a məduwen a à wulen a kwanay ata à təra adəka nà, dō si mer su way a kwanay. ¹² Dōwan a kə pəlak man sə njahay pa 'am sə dō ahay cəna, ti daf anan à dəbə à məndak adəka. Aday dō mə nahay nga sə njahay à dəbə ata ite nà, ti daf anan pa 'am sə dō ahay kutok.»

*Dəce pə miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay
Markus 12.40; Lukas 11.39-42, 44, 52, 20.47*

¹³ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dō sə mbadəmbadā ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kə ticen anan masudoh sə bahay a Mbərom pə dō ahay wa. A nak ikwen anà kwanay a sa zla uda bay, aday kwanay gədek a gafan 'am anà dō ahay sa zla uda re.

[¹⁴ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dō sə mbadəmbadā ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki ngəzəren way pə mədukway sə uwar ahay wa. Kwanay apan ki gen amboh dūkwen, ki gen nə zedədede bayak awan, anga aday dō ahay tə canak ikwen. Əna kwanay nà, Mbərom i gak ikwen sariya ma da 'am awan.]

¹⁵ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dō sə mbadəmbadā ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Kwanay apan ki bəren kwa aha pə daliyugo, pa nga sə bəlay ahay, anga aday kə njiden dō kərtek sə pərahak ikwen azar. Ata ki tərən anan dō saa njad sariya a Mbərom a zal kwanay a saray cew adəka.

¹⁶ «Dəce inde anga kwanay! Kwanay dō hurof aya aday ki jen ki bənen anan alay anà dō ahay ata awan. Aday ki wen: “Dōwan a kə mbadak anan tu doh sə mazlaḅ a Mbərom nà, wita kə mbadak bay. Əna kə mbadak tə gura a à doh sə mazlaḅ a Mbərom ata nà, ata ambaday anahan nə lele awan.” ¹⁷ Kwanay nə hurof aya aday bəlbəle aya nà, angamaw? Gura a aday à doh sə mazlaḅ a Mbərom ata nà, winen way ma gan nga awan, anga winen à doh sə mazlaḅ anahan. Sə zalay way hinen nə maw? Gura daw, kabay doh a sə təra anan gura ata cəncan ata daw? ¹⁸ Aday asa, ki wen: “Dōwan a kə mbadak anan ta man sə gədan dundo anà way anga Mbərom ata nà, wita kə mbadak bay. Əna kə mbadak tə way a ma gad dundo pa man ata nà, ata ambaday anahan nə lele awan.” ¹⁹ Kwanay nà, hurof aya acəkan! Sə zalay way nə maw? Way ma gad dundo coy ata daw, kabay man sə gədan dundo anà way aday a təra anan way ata cəncan a ata daw? ²⁰ Matanan, kak dōwan a a mbaday nə ta man sə gədan dundo anà way ata nà, kə mbadak anan tə way a ma gad dundo ata pi zek ta man sə gədan dundo anà way ata təke bidaw? ²¹ Dō sə mbaday anan tu doh sə mazlaḅ a Mbərom ata dūkwen, a mbaday nə tə Mbərom a sə njahay à doh sə mazlaḅ ata re. ²² Dō sə mbaday anan tə mburom ite a mbaday dūkwen ta man sə njahay a Mbərom, aday tə Mbərom a mə njahay a uda ata təke.

²³ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dō sə mbadəmbadā ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kə rəzlen anan à nga wa sa var alay mbok wa kərtek sə daslam ahay cara cara nə lele. Əna kə mbədəken anan à nga wa sa ga mer su way ta 'am məduwen aya à Tawrita inde, kawa sa ja nà, sa ga way tə cəved awan, sa gan sumor à dō, sa daf nga pə Mbərom tə mivəl kərtek awan. Abay təde ki gen nà, way ataya awan, mənəna sə mbəsak sa ga way a azar aya re. ²⁴ Kwanay hurof ahay, aday ki jen ki bənan anan alay anà

dó ahay! Kwanay apan ki dæzen anan a'am anga sə gəba anan wa makwakwad ahay, əna kwanay apan ki sədəken anan zugweme mənɟəna asan apan.

²⁵ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dó sə mbaɖəmbada ahay, wawayah, dæce i tərak ikwen! Kwanay nà, ki gen minje nə tə gəsa'am kabay tuwez. Kə cakiden anan day sə uho aya lele cəna coy. Aday cəkəbay, ta su doh sə mível a kwanay ahay nà, mə cakaɖ aya bay. Mível a kwanay ahay ma rah aya nà, tə ubor a kwanay ahay tə way a kwanay mə kəra aya awan. ²⁶ Kwanay Farisa ahay hurɔf aya awan, cakiden anan kutov sə gəsa'am a kwanay ahay, aday day sə uho a i saa təra mə cakaɖ a lele biɖaw?

²⁷ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dó sə mbaɖəmbada ahay, wawayah, dæce i tərak ikwen! Anga ki gen minje tə jəvay mə sluray aya awan. Ta day sə uho nà, a dav nə herre. Cəkəbay ta su doh aya nə ma rah a tə məsinde ahay, aday tə way mə wuslay aya cara cara bayak awan. ²⁸ Kwanay həna ðukwen, kətanən. Ta day sə uho nà, kwanay kawa dó ðiɖek aya awan, əna ta su doh a ite nà, kwanay ma rah aya tə mbaɖəmbada aday tə sədək aya ðəkdek.»

Sariya su dó mbaɖəmbada aya awan

Lukas 11.47-51

²⁹ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dó sə mbaɖəmbada ahay, wawayah, dæce i tərak ikwen! Kwanay apan ki dæzlen anan jəvay anà dó maja'am a Mbərom ahay. Kwanay apan ki sluren anan jəvay su dó ðiɖek aya awan, ³⁰ aday ki jen, ki wen: “Ta wa abay mǎ ga inde kwakwa ata tə bije a manay ahay nà, mǐ japay ahay tə tinen sa vad anan dó maja'am a Mbərom ahay bay.” ³¹ Kə ðikən anan həna ata nà, kwanay wan ana dó sa vad anan dó maja'am a Mbərom ataya re. ³² Həna nà, ki ndəven anan mer su way ana bije a kwanay sə dazlan ahay ataya cukutok daw?

³³ «Kwanay dədew ahay biɖəka, kwanay wan su kən ahay. Ki mben apan sa tam anan nga a kwanay à sariya sa zla à məkə sə marda ata wa nà, kəkəmwə? ³⁴ Matanan kutok, slənən anan 'am a anan aday: Ni slan dó maja'am a Mbərom ahay tu dó kəlire aya, aday tə miter ahay əga kwanay. Azar aya ki vəɖən atan kabay ki diren atan pə dədom mə zləŋgaɖ aya awan. Azar aya ite ðukwen, ki naa ndiβən atan ù doh sə wazay a kwanay ahay, ki hiwen atan azar ðukwen kwa ta sə wura fok asəka. ³⁵ Anga nan kutok, mez su dó ðiɖek aya sa mac pə daliyugo a anan ataya fok i nay ahay pikwen. A bənay ahay kwa pə amac ana Abel wa, hus pə amac ana Zakari, wan ana Barakiya, dowan a kwanay sa vad à gala su doh sə mazlaɖ a Mbərom à wulen ana atə man cəncan a ta man sə gəɖan dungo anà way ahay ata awan. ³⁶ Nen apan ni jak ikwen tə ðiɖem a həna, Mbərom i gan sariya anga way ataya fok nà, anà dó a wuswes a anan ataya awan.»

Yesu a yam anga wulen su doh sə Urəsaliima

Lukas 13.34-35

³⁷ «Hayaka Urəsaliima ahay! Kwanay dó sə Urəsaliima ahay! Kə vəɖən anan dó maja'am a Mbərom ahay, aday kə tiren anan dó a Mbərom sə slənək ikwen ahay ataya tu kon. Aday saray bayak a, na gak anan may sə halak ikwen nga anà kwanay dó sə Urəsaliima ahay ù vo uno, kawa man njəkar sə halan nga anà wan anahan ahay à bərgaslay inde ata awan. Hwiya kə ngəmen bay re. ³⁸ Ihe, doh sə mazlaɖ a Mbərom a kwanay i təra rəgay. ³⁹ Matanan, ni jak ikwen anan: Ki cinen uno sabay, si azanan ki naa cinen uno nà, à alay a aday ki i jen: “Mbərom à ðaf alay sə mazlaɖ anahan pu dó sa nay ahay tə sləmay anahan ata awan.”»

24

Do manide ahay ti i mbazl anan doh sə mazla6 a Mbərom *Markus 13.1-2; Lukas 21.5-6*

¹ Pə də6a anahan a wa, Yesu a nay ù doh sə mazla6 a Mbərom wa, winen apan i zla way anahan. Njavar anahan ahay tə hədek pə cakay anahan, aday tə dakan pu doh mi dezl aya à gala su doh sə mazla6 a Mbərom. ² Aday Yesu a jan atan kutok, a wa: «Kə cinen anan anà doh a anaya zle fok bidaw? Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: 'Do manide ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dinger zek pə hinen nà, ibay fok.»

Way saa lahan anà andav sə daliyugo ataya awan *Markus 13.3-13; Lukas 21.7-19*

³ Yesu a njahay à 6əzlom sə Ulivet. Njavar anahan ataya tə hədəken ayak pə cakay, tinen a taayak, aday tə cəce panan wa, ta wa: «Jan umo bidaw? Doh sə mazla6 a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san ki may ahay aday daliyugo i ndav coy anaw?»

⁴ Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, dowan à sa njak kwanay bay. ⁵ Anga do ahay bayak a ti gə6a sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu. Ti njak anan do ahay bayak awan. ⁶ Ki slənen ləbara sə vərəm ahay cara cara, kwa dəren, kwa bəse, əna kə jəjiren anan bay. Anga təktek way ataya ti təra aday. Əna wita kə dəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re. ⁷ Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tə bahay hinen. A man ahay cara cara may i ga, aday daliyugo i 6al matanan re. ⁸ Dəce ataya fok ti təra nə kawa wan sə dəlay anan uwar ti zek cew ata awan.

⁹ «À alay ata nà, ti varan kwanay à alay inde anà do ahay aday tà ga alay tə kwanay, tà vad kwanay à məke sa ndaw. Do su kon ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. ¹⁰ A alay ata kutok, do ahay bayak a ti mbəsak sa daf upo nga, ti ga daf pi zek ahay, ti nan ide i zek ahay re. ¹¹ Do maja'am a Mbərom mungwalay aya bayak a ti nay ahay, ti zluwe anan do ahay bayak a cite. ¹² Mer su way sə sədək i zakay aday asan zek sə do ahay bayak a i səfe. ¹³ Əna dowan a kə səmak anan hus à andav a inde cəna, winen i tam. ¹⁴ Ti dəkay anan ləbara sə bahay a Mbərom mugom a anan pə daliyugo kəzlek, aday do su kon ahay fok ti sləne anan. Ata daliyugo i sa ndav kutok.»

Do manide ahay ti naa mbazl anan Urəsalima *Markus 13.14-23; Lukas 21.20-24*

¹⁵ «Ki i cinen anan anà səkar sə lize way i tavay à man cəncan awan, kawa ana do maja'am a Mbərom Daniyel sa ja apan ata awan.* (Dowan a kə jingek anan 'am a anan nà, à sanan anan anà nga anahan nə lele.) ¹⁶ A alay ata asanaw nà, do sə Yahudiya ahay tà haw sa ma nga à 6əzlom ahay inde. ¹⁷ Do aday winen pa nga su doh dükwen à dazay, à haw, əna à sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay. ¹⁸ Dowan a winen à guvo dükwen, à saa nay ahay agay sa naa gə6ak ayak zana anahan bay re. ¹⁹ Wuna, pa pac ataya nà, dəce inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bək ataya re. ²⁰ Gen anan amboh à Mbərom aday ahaw a kwanay à sa təra à alay sa mad kabay pə luvon sa man uda bay. ²¹ Anga à alay ata nà, dəce i zalay, bina kwa ana Mbərom sə ndakay daliyugo hus ahay biten dükwen, dəce kawa winen ata kə tərak kula bay, aday inde i təra kula sabay re. ²² Əna, Mbərom kə kəkək

* **24:15** Ca pə Daniyel 9.27, 11.31, 12.11.

anan luvon ataya bay nà, abay dōwan saa tam nà, ibay. Əna, kà kəcak anan luvon awan anga dō anahan a sə walay ataya awan.

²³ «À alay ata nà, dōwan a kà jak ikwen: “Almasihu winen həna” kabay “Winen tiya” nà, kà sa dəfen apan nga bay. ²⁴ Anga almasihu ahay mung-walay aya bayak a ti nay ahay pi zek tu dō sə jəka tinen dō maja'am a Mbərom ahay. Ti ga minje sə way ahay, tə masuwayan aya cara cara sa njak anan kwa dō mə walay aya awan, abay a ga zek nà, na. ²⁵ Na jak ikwen anan pi zek wa kurre. Sənen pi zek lele.

²⁶ «Ta sak a jak ikwen: “Almasihu winen tiya pə pala à kiǝe” nà, kɪ zlen saa cay anan ahay bay. Kabay ta sak a jak ikwen: “Winen mi ǝer zek a həna” dukwen, kə təmihen 'am ata bay re. ²⁷ Bina Wan su Do i nay ahay nə kawa awuted a Mbərom sə wuted pərad, a dav kwa aha ata awan. ²⁸ A man a aday way ma mac a inde ata cəna, mugudok ahay ti halay nga bayak a nà, à man ata awan.

Luvon ana Wan su Do saa may ahay

Markus 13.24-27; Lukas 21.25-28

²⁹ «Pə luvon sə dəce ataya sa ndav cəna, pac i dav sabay, kiya dukwen matanan. Mawuzlawazl ahay ti gucey ahay à məndak, aday dukwen məgala sə way ahay à mburom ataya, ti ǝal. ³⁰ Ata minje mbala Wan su Do i kay ahay zek pa nga mburom kutok. A alay ata, dō su kon ahay fok ti zlah, ti yam. Ata, ti canan anà Wan su Do winen apan i may ahay pə matapasl ahay pa nga mburom tə məgala awan, aday tə mazlaǝ a bayak a re. ³¹ Məzləzlilen məduwen a i fa zek. Aday Wan su Do i slənay ahay maslay anahan ahay, ti halan nga anà dō anahan a sə walay ataya kwa ta sə wura fok hus pə magaga sə daliyugo.»

Minje sə buway

Markus 13.28-31; Lukas 21.29-33

³² «Sənen pə way ana buway sə ǝakak ikwen anan ata aday. Kə cinen anan anà alay anahan aya ta gak kulǝosloslo nà, ǝaslam aya dukwen ta ǝak, ata kə sənen zle coy viya winen apan i slay bəse. ³³ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə ǝakak ikwen anan ataya cəna, sənen a nà, nen Wan su Do, nen apan ni may ahay bəse, nen pə alay sə məsudoh. ³⁴ Nen apan ni jak ikwen tə ǝidəm a həna: Əlek dō sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra. ³⁵ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Dowan saa san luvon sa ndav anan daliyugo nà, ibay

Markus 13.32-37; Lukas 17.26-30, 34-36

³⁶ «Əna, dōwan saa san luvon sə way ataya nà, ibay. Maslay a Mbərom ahay ta san bay, nen wan anahan a dukwen na san bay. Sa san luvon a cəna, si zek a bəbay uno Mbərom awan. ³⁷ A alay a Wan su Do i may nà, way ahay ti təra nə kawa sə təra à alay ana Nuhu ata re.† ³⁸ A alay ata nà, dō ahay tinen apan ti taslay mivel sa pa way ahay, ta sa sa way a tinen ahay, mungol ahay ti gəǝa ǝalay, ǝəna ahay dukwen ti zla à mbaz, hus pə luvon ana Nuhu sa zla way anahan à kwalalan inde ata kutok. ³⁹ Do ataya fok, tə sənək pi zek bay, hus pə luvon ana a'am sa rah anan daliyugo aday a ra atan fok ata awan. A alay ana Wan su Do sa may ahay ata dukwen, i təra nə kətanən re.

⁴⁰ «À alay ata kutok, dō ahay cew ti ga mer à guvo kərtək awan, dō kərtək a nà, ti gəǝa anan, aday dō hinen nə ti mbəsak anan. ⁴¹ Uwar ahay cew ti gan pa van kərtək awan, dō kərtək a nà, ti gəǝa anan, aday dō hinen nə ti mbəsak

† 24:37 Ca pə Laataanooji 7.17-23.

anan. ⁴² Njihen cəna, mə lavay zek aya awan, bina kə sənen luvon ana Bahay a kwanay sa nay ata bay.

⁴³ «Sənen pə way inde lele aday: Kak bahay su doh awan, a san apan zle, à alay a həna anan nà, dō sə akar ahay ti nay ahay əga winen saə zləray anan ahay nà, dōwan ata i njak ahan dāw? I nahay nə tə ide cekərkarre anga aday dō sə akar ataya tā zlan ù doh bay, bīdāw? ⁴⁴ Anga nan kutok, kwanay dukwen, njihen mə lavay zek aya cekərkarre matanan re, bina, nen Wan su Do nà, ni i may ahay à alay a dūwuraw dukwen, ki sənen apan bay re.»

Do sa ga mer su way lele awan, tu dō sa ga mer su way lelibay awan
Lukas 12.41-48

⁴⁵ «Do sa ga mer su way lele awan, aday winen nə wurwer a ata nà, wayaw? Winen nà, dōwan a aday bahay su doh anahan a sə mbakan anan dō si mer su way ahay fok à alay anahan inde ata awan. Winen i varan atan way sa pa lele à alay aday tədə sa pa way ata awan. ⁴⁶ Ataslay mível i tərən anà dōwan ata awan, kak bahay su doh anahan kà mak agay aday kà tak anan ahay à nga winen apan i gan nga anà dō si mer su way anahan ataya lele nà, na. ⁴⁷ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna, bahay su doh anahan ata i mbəsakan anan way ahay à alay inde nə fok.

⁴⁸ «Aya əna, hinahibay ite, dō sa ga mer su way ata kà sak a jalay à nga anahan inde: “I ga nà bahay su doh uno i may bəse bay.” ⁴⁹ Winen gədek sa ga anan alay tə azar su dō si mer su way ahay, gədek pə way sa pa anahan ahay, sa pa, aday i sa mahay anahan tu dō sə vaway nga ahay. ⁵⁰ Sənen apan lele kutok, bahay su doh ana dōwan ata i may ahay nà, pə luvon a aday winen a i san apan bay jiga ata awan, kabay à alay a dukwen i san bay re. ⁵¹ Bahay su doh anahan ata kà sak a may ahay aday kà tak anan ahay à nga nà, winen apan i ga mer su way lelibay aya ata nà, i ga anan alay tə dōwan ata tə mindel. I razl anan à man su dō sə mbadəmbada ahay, aday ti rac slan tə ide sə ayam awan anga dəce à man ata awan.»

25

Jike sə dəna dalay ahay kuro

¹ «À alay a Wan su Do i may ata nà, i ga minje tə dəna dalay aya kuro sa ba dō sə gəba dalay ata awan. Tə gəba lalam a tinen ahay, ta zla sa ba dōwan a sə gəba dalay ata kutok. ² Cəkəbay, dəna ataya nà, dāra aya nə bəlbəle aya awan, dāra aya ite, ma san nga aya awan. ³ Dəna bəlbəle ataya cəna, tə gəbay lalam a tinen ahay mənjenja sə gəbay apan kwalaba sə kwalenjer maza awan. ⁴ Dəna ma san nga ataya nà, tə gəbay lalam a tinen ahay, tinen tə pəkay kwalenjer maza à kwalaba hinen ahay inde re. ⁵ Aya əna, dōwan sə gəba dalay ata kə njahak ayak bayak awan, dəna ataya fok tə dangwaz, ta njak ahan.

⁶ «Man luvon a ga bine siwaw cəna, tə sləne abəbal awan sə dō ahay, ta wa: “Do sə gəba dalay kə dəzlek ahay. Slabiken, təmihən anan!” ⁷ Dəna ataya fok tə pədek cəna, tə dazlan sə lavay anan zek tə lalam a tinen ahay fok. ⁸ Dəna bəlbəle ataya tə dazlan sa jan anà dəna ma san nga ataya kutok, ta wa: “Amboh, viren umo kwalenjer a kwanay ataya panan mənjoek mənjoek ite, bina lalam a manay ahay tinen apan ti mbacay pumo wa.” ⁹ Dəna ma san nga ataya tə mbədahan atan apan, ta wa: “A'ay, i slak uko fok bay. Suwan, zlen à wulen su doh, aday ki sukumen ahay pə dō sa ga masa ahay wa.” ¹⁰ Dəna bəlbəle ataya ta zla saa sukumay ahay kwalenjer à wulen su doh ahay wa kutok. A alay a tinen apan ti pəlay kwalenjer à wulen su doh wa ata awan, dō sə gəba dalay a dəzley ahay ite. Dəna ma san nga ataya tə slabak, ta zla à

man sə azar uko tatə do sə gəba dalay. Bahay su doh a tacay anan məsudoh anahan. ¹¹ A njahay zərata cəna, dəna dalay a azar ataya dāra aya, tə dəzley ahay ite. Ta jan ayak 'am anə bahay su doh uho wa, ta wa: “Kem, təban umo ayak wa ite!” ¹² Bahay su doh ata a jan atan ahay apan, a wa: “Tə dīdek a nā, na san kwanay bay.”»

¹³ Natiya kutok, Yesu a wa: «Anga nan, njihen mə lavay zek aya awan, anga kə sənən luvon a bay, kwa alay adəka sabay fan.»

Jike su do si mer su way ahay
Lukas 19.11-27

¹⁴ «Ā alay ata dukwen, i ga minje tə bahay su doh saa zla à man dāren ata awan. A ngaman anə do si mer su way ahay, a mbəsakan atan anan zlıle anahan. ¹⁵ A varan dala sə gura səkat dāra anə do kərtek awan. Anə dōwan hinen dukwen, dala sə gura səkat cew, aday anə do mə slala maakan a nā, dala sə gura səkat kərtek. A varan anə kuwaya dukwen, kawa ana dōwan a saa mba apan ata awan. A dazlan, a zla way anahan kutok.

¹⁶ «Kwayan'a, do sa njad dala sə gura səkat dāra ata a zla, a mbədə anan alay lele. Kə njadak apan wan a dukwen dala sə gura səkat dāra re. ¹⁷ Do sa njad dala sə gura səkat cew ata a zla, a mbədə anan alay, kawa dōwan a mama'am ata re. Kə njadak apan wan a dukwen dala sə gura səkat cew re. ¹⁸ Əna dōwan sə təma dala sə gura nə səkat kərtek ata, a zla, a la anan dala ana bahay anahan ata à məke inde, a dər anan uda awan.

¹⁹ «A njahay pə dəba wa bayak a nā, bahay a tinen ata a may agay. A cəce patan wa, ta ga anan tə dala sə gura anahan ahay nə kəkəməw. ²⁰ Do sa njad dala sə gura səkat dāra ata, a nay, a jan anə bahay anahan: “Kə varak uno dala sə gura səkat dāra. Ca apan, nə njadak apan wan aya səkat dāra re.” ²¹ Bahay anahan ata a jan nā: “Suse, iken do si mer su way lele aday dīdek a re. Ka gak mer su way lele awan tə way a aday abay bayak a bay ataya awan. Ni mbəsakak way ahay bayan a à alay inde re. Hayak wa ù doh. Taslumo mivəl pə kərtek awan.”

²² «Do sa njad dala sə gura səkat cew ata, a nay, a jan anə bahay anahan, a wa: “Bahay uno, kə varak uno dala sə gura səkat cew. Ca apan, nə njadak apan wan aya səkat cew re.” ²³ Bahay anahan ata a jan nā: “Suse, iken do si mer su way lele aday dīdek a re. Ka gak mer su way lele awan tə way a aday abay bayak a bay ataya awan. Ni mbəsakak way ahay bayan a à alay inde re. Hayak wa ù doh. Taslumo mivəl pə kərtek awan.”

²⁴ «Do sa njad dala sə gura səkat kərtek ata dukwen a nay, a jan anə bahay anahan, a wa: “Na san iken zle, iken do jinje awan. A man aday kə caslak ayak way bay ata dukwen, ka zla sə cəray wa way re. A man aday kə zəvak awan bay ata dukwen, ka ban panan way re. ²⁵ Nə jəjarak tə iken bayak awan. Anga nan, nə dərək anan dala anak à məke. Ahan way anak kutok.”

²⁶ «Bahay anahan ata a jan, a wa: “Iken nā, do lelibay awan, isew awan. Ka san apan zle, nen nā, do jinje awan. A man a nə caslak awan bay ata dukwen, nə cəray wa way re. A man aday nə zəvak ayak awan bay ata dukwen, na ban panan way re. ²⁷ Matanan, abay təde ki daf anan dala uno à bank, aday ata na mak agay nā, ni tan à nga anə dala uno tə wan a awan. ²⁸ Təmihen panan dala sə gura səkat kərtek ata awan, aday viren anan anan apan anə do aday dala sə gura anahan inde mbulo ata awan. ²⁹ Anga kuwaya way anahan inde cəna, ti zəgahan anan apan aday à ga inde apan bayak a adəka. Əna do aday way anahan nə mənjoek ata nā, ti ngəzar panan kwa mənjoek anahan ata re. ³⁰ Aday do si mer su way a isew a kəriya ata nā, liren anan ayak uho i ide zənzen a inde. A man ata nā, do ahay ti yam, ti rac slan.”»

Jike sə təman tə awak ahay

³¹ «Pə luvon a aday Wan su Do kà sak a nay ahay à mazla6 inde tə maslay anahan ahay fok cəna, i njahay tə mazla6 a pa man sə njahay sə bahay anahan. ³² Do sə daliyugo ahay pu kon pu kon fok ti halay nga pa 'am anahan. Aday i dazlan sə gəzla atan kawa do sə jugwar gənow ahay sə gəzla anan təman anahan ahay pi zek wa tə awak ahay day cew ata awan: təman ahay cara, awak ahay cara. ³³ I tavay anan təman ataya tə alay puway anahan, aday awak ahay dukwen, tə alay gula anahan.

³⁴ «Aday bahay i jan anà do sa day sə alay puway anahan ahay kutok: “Hayak ikwen ahay, kwanay do ana Bəbay uno sa daf pikwen alay sə mazla6 anahan ataya awan. Njihen à bahay anahan a inde kutok, bahay a anan mə lavay zek a nə anga kwanay kwa həna kabay, daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay. ³⁵ Anga, abay may a han upo, kə viren uno ahay way sa pa, abay jom u go, kə viren uno ahay a'am, abay nen mbəlok awan, kə təmihen ahay nen, kə liven upo zek, ³⁶ abay zana inde upo ibay, kə viren uno ahay zana pi zek, abay nen dəvac awan, ki men uno ahay zek, abay nen ù doh sə dangay, ki cen ahay upo.”

³⁷ «Do a didek ataya ti cəce panan wa: “Bahay a manay, mə canak may a han apak, aday mə varak way sa pa ata nà, siwaw? Mə canak jom a gak, aday mə varak a'am ata nà, ahaw? ³⁸ Mə canak iken mbəlok awan, aday mə təma iken, mə lavay apak zek ata nà, siwaw? Mə canak zana anak ibay, aday mə pəkak apak zana a nà, ahaw? ³⁹ Mə canak iken dəvac a, kabay iken ù doh sə dangay, aday ma zlak ayak sa cay ahay apak ata nà, siwaw?”

⁴⁰ «Bahay i mbədahan atan apan kutok: “Nen apan ni jak ikwen tə didek a həna: Way a kwanay sa gan anà mərak uno a kərtek ma kac ata nà, ki gen uno nà, i nen awan.”

⁴¹ «Kagasl, bahay i jan anà do sə alay gula anahan ataya kutok: “Kwanay do a Mbərom mə tahasl a anaya, zlen ayak pə cakay uno wa. Zlen ù uko sə mbacay itəbay ata inde, uko a mə lavay zek a nə anga Fakalaw tə maslay anahan ahay ata awan. ⁴² Abay may a han upo, kə viren uno ahay way sa pa bay, abay jom u go kə viren uno ahay a'am bay. ⁴³ Abay nen mbəlok awan, kə təmihen ahay nen bay, kə liven upo zek bay. Abay zana inde upo ibay, kə viren uno ahay bay. Abay nen dəvac awan, nen ù doh sə dangay, ki zlen ayak pə cakay uno sa cay ahay upo bay.”

⁴⁴ «Tə cəce panan wa: “Bahay a manay, mə canak aday may a han apak, kabay jom a gak, kabay iken mbəlok awan, kabay zana inde apak ibay, iken dəvac a, kabay iken ù doh sə dangay, aday ma mak anak ahay zek bay ata nà, siwaw?”

⁴⁵ «Ihe, Bahay i mbədahan atan apan kutok: “Nen apan ni jak ikwen tə didek a həna: Way a kwanay sa ngam sa gan anà do uno a anaya ma kac ataya kwa kərtek bay ata nà, ki gen uno bay ata nà, anà nen awan.”

⁴⁶ «Ti zla atan à man sə dəce sa ndav sabay ata awan, əna do didek aya kəma, ti njad sifa sa ndav bay ata ite.»

26

Wurwer sa ban anan Yesu

Markus 14.1-2; Lukas 22.1-2; Yuhana 11.45-53

¹ Yesu a ndav anan 'am a anaya fok cəna, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: ² «Kə sənen apan zle, a mbəsak luvon ahay cew coy aday azar uko sə Pasəka i sla. A alay ata ti ban nen, nen Wan su Do, ti varan nen anà do ahay aday ti darak ayak nen pə dədom mə zləngad awan.»

³ A alay ata ite, bahay sə gəđan dungo anə way ahay anga Mbərom, tə məced sə Yahuda ahay, tə halay nga əga Kayafas, bahay nga su do sə gəđan dungo anə way ahay anga Mbarom ata awan. ⁴ Tə jəjem 'am sa ban anan Yesu tə wurwer, aday sa vad anan. ⁵ Əna ta wa: «Də sa ban anan a azar uko inde bay, bina do ahay ti sa vəze puko.»

Uwar a inde a mbəđan amar pa nga anə Yesu

Markus 14.3-9; Yuhana 12.1-8

⁶ A alay ata nə, Yesu winen a Baytiniya, əga dowan a inde, tə ngaman Simon do mə dugwad awan.

⁷ Uwar a inde a zlak ayak a man anahan tə dunguzlok sə amar sə wurde a dala bayak awan. A mbəđ anan amar ata pa nga ana Yesu a alay a winen apan i pa way. ⁸ Njavar anahan ahay tə canan anə way anahan sa ga ata cəna, a ma nga sə cəban atan. Ta wa: «A nes anan amar a anan həna nə, pa maw? ⁹ Ta wa, abay tə sukom anan way tə amar a anan nə, i ga dala bayak awan, aday ti var anan dala awan anə do mətawak aya nə, ta gak way lele bidaw?»

¹⁰ Yesu dukwen a sləne way a tinen a sa ja ata zle re. A jan atan kutok, a wa: «Kə bənen anan mbiyed anə uwar a anan nə pa maw? Way anahan su go ata nə lele. ¹¹ Anga do mətawak aya nə, ti ga inde tə kwanay hwiya, əna nen ni ga inde tə kwanay hwiya itəbay. ¹² A pak upo amar a anan nə, a ga upo nə amar uno sa zla anan a məke. ¹³ Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: A man aday do ahay ti wazay anan ləbara uno mugom a anan kwa aha pə daliyugo fok nə, ti taker anan ləbara sə way ana uwar a anan sa ga həna ata awan.»

Yudas a sukom a way tə Yesu

Markus 14.10-11; Lukas 22.3-6

¹⁴ Natiya kutok, do kərtek a wulen su do maslan anahan kuro nga cew ataya wa, sə ngaman Yudas Iskariyot ata, a zla pə cakay sə bahay sə gəđan dungo anə way ahay. ¹⁵ A jan atan, a wa: «Kak nə varak ikwen anan Yesu nə, ki viren uno ma i nen awan anaw?» Tə baslay dala kwayan'a, tə varan dala sə gursa kwa kuro maakan. * ¹⁶ A ban pə winen ata wa kutok cəna, Yudas a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu.

Yudas i i ga daf pə Yesu

Markus 14.12-21; Lukas 22.7-14, 21-23; Yuhana 13.21-30

¹⁷ Natiya, a luvon mama'am sə azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata bine siwaw nə, njavar a Yesu ahay ta nay, tə cəce panan, ta wa: «A nak mə sa lavay anan zek tə way sa pa sə Pasəka ata nə, ahaw?»

¹⁸ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Zlen a wulen su doh sə Urəsalima əga mana, jen anan nə: "Miter a manay a ja nə: Alay uno i sla bəse. U no sa ga azar uko sə Pasəka tə njavar uno ahay nə, əga iken.»

¹⁹ Njavar anahan ataya ta ga kawa ana Yesu a sa jan atan ata awan, tə lavay anan uda zek tə way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

²⁰ Suko a a ga nə, Yesu a njahay pə tuwez tu do maslan anahan ahay kuro nga cew sa pa way pə kərtek awan. ²¹ Tinen apan ti pa way a kutok, Yesu a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Dowan a kərtek a wulen a kwanay inde, i i ga upo daf.»

²² 'Am ata a wusen nga anə njavar anahan ahay fok. Tə dazlan sə cəce panan fok a tinen a kərtek kərtek, ta wa: «Bahay, nen bay ba?»

²³ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Dowan a manay sa tar alay maya a tuwez inde ata, saa ga upo daf nə winen. ²⁴ Nen Wan su Do nə, ni mac, kawa

* 26:15 Ca pə Jekariya 11.12.

ana Deftere a Mbərom sa ja upo ata awan. Əna dəce i naa tan à nga anà dō saa ga upo daf ata awan. Suwan pə winen maka tə wahay anan bay jiga awan.»

²⁵ Yudas, dowan a saa ga apan daf ata, a cəce, a wa: «Miter, nen bay ba?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Iken a sa ja!»

Way sa pa cəncan awan

Markus 14.22-26; Lukas 22.15-20; 1 Korintu ahay 11.23-24

²⁶ A alay a tinen apan ti pa way mba, Yesu a gəba tapa sə pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa, aday a varan anan anà njavar anahan ahay, ta sa jan atan: «Təmihen, pen. Həna anan nà, zek uno awan.»

²⁷ Pə dəba anahan a wa nà, a gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a varan atan anan gəsa'am ata awan, ta sa jan atan nà: «Sen wa jubjəb, kwanay a fok. ²⁸ Həna anan nə mez uno mə pəkay a anga sə pəse ines sə dō ahay bayak awan. Tə mez uno a anan, Mbərom a ban 'am tə dō ahay. ²⁹ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem awan: I ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanaka pə luvon aday dī saa sa maza pə kərtek a à bahay a Bəbay uno inde.»

³⁰ Pə dəba anahan a wa nà, ta ga ara sə həran nga anà Mbərom, ta zla way a tinen à bəzlom sə Ulivet.

Atə Yesu tə Piyer

Markus 14.27-31; Lukas 22.31-34; Yuhana 13.36-38

³¹ A alay a tinen apan ti zla way a tinen ata kutok nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «À luvon a sə biten a anan inde, ki i mbəsiken nen, kwanay a fok. Anga Deftere ana Mbərom a ja nà: “Ni vad anan dō sə jugwar təman awan, aday dukwen təman ahay ti ta 'am.†” ³² Əna, na sak a slabakay ahay à məke wa nà, ni lahak ikwen à Galile.»

³³ Piyer a jan kutok, a wa: «Kwa à ga nə dō ahay fok ti mbəsak iken dəp nà, nen ni mbəsak iken itəbay.»

³⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna, Piyer: A luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

³⁵ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Kwa à ga nə ni mac anga iken dəp nà, ni ja kula na san iken bay itəbay!» Njavar a Yesu a azar ataya fok ta ja matanan re.

Yesu a ga amboh à Gecemene

Markus 14.32-42; Lukas 22.39-46

³⁶ Natiya kutok, tə dəzle à man a sə ngaman Gecemene ata tə njavar anahan ahay. Yesu a jan atan: «Njihen à man a anan, ni zla tiya saa gay amboh.»

³⁷ Winen apan i zla nà, a ngaman anà atə Piyer ta wan ana Zebede ahay cew, ta zla jiga awan. A dazlan sə jalay mərava sə dəce anahan ata kutok. ³⁸ A jan atan, a wa: «Mivel uno i ndərob, hus pa sa mac anan. Njihen à man a anan. Ben ti nen lele.»

³⁹ A zla pa 'am mənəcək nà, a slahay ta 'am duboz, a ga amboh kawa həna anan: «Bəbay uno, kà zlak anak à nga nà, ki gəba puno dəce saa nay upo a anan ata awan. Aya əna, way kawa su no nà, à təra bay, si kawa sa nak iken.»

⁴⁰ A ma à man ana njavar anahan a maakan ataya nà, a tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan. A jan anà Piyer: «Ki mben apan sa ba ti nen kwa ler kərtek bay asəka? ⁴¹ Ben lele, gen amboh, anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay. Apasay su dō zənnen a nà, a gan may sə dəfan apan anà Mbərom, əna zlay si zek anahan a bəle awan.»

† 26:31 Ca pə Jekariya 13.7.

⁴² A zla mə slala cew a dukwen, a ga amboh asa, a wa: «Bəbay uno, kak i njad zek aday dace a anan i zla puno wa bay cəna, nā sa anan adəka. Way a sa nak ata ā təra.»

⁴³ A may ahay pə cakay ana njavar anahan ataya asa, a tan atan ā nga nā, tə njakak ahan asa, ta mba apan sə təba ide kwa mənjoek bay jiga awan. ⁴⁴ A mbəsak atan, a zla saa ga amboh asa, kawa sə manan. ⁴⁵ Cəna, a ma pə dəba ā man ana njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Kwanay apan ki man anan uda awan daw, do sa njak ahan ahay? Kagasl, alay a kə slak həna kutok, aday ti varan nen Wan su Do ā alay inde anā do sə atahasl ahay. ⁴⁶ Slabiken, zluko. Do sa ga upo daf winen tiya, kə nak ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Markus 14.43-50; Lukas 22.47-53; Yuhana 18.3-12

⁴⁷ Yesu kə ndəvak anan 'am anahan ata fan bay, Yudas, do kərtek ā wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata, a dazley ahay pə cakay anahan. A njahan pa 'am wa anā do ahay bayak a tə way sə alay a hunjəslesle: maslalam a pi zek tə sukol aya re. Sə slənay atan ahay nə bahay sə gədan dundo anā way ahay pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay.

⁴⁸ Yudas, dowan a sa ga daf pə Yesu ata, 6a kə varak atan minje sə way, a wa: «Dowan a ni ban anan həmbok ata nā, winen awan. Bənen anan.»

⁴⁹ Kwayan'a, Yudas a hədək pə cakay ana Yesu, a jan: «Iken inde zay bidaw, Miter?» A varan alay, a ban anan pi zek həmbok.

⁵⁰ Yesu a jan kutok: «Car uno, ndav anan way a sə gəbay iken ā man a anan ata awan.» Do ahay ta zlak ayak kutok, ta ban anan, ves.

⁵¹ Dowan a kartek ā wulen su do a Yesu ataya, a ndahay maslalam anahan, a car anan bile ana bahay nga su do sə gədan dundo anā way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay kərtek a poc. ⁵² Əna Yesu a jan, a wa: «Ma anan maslalam anak ū doh anahan awan, anga do sa ban maslalam ahay ti lize nə tə winen awan. ⁵³ Aday asa, ka san sa jəka, nā gan may nə ni cəcə pə Bəbay uno wa, i sləno ahay maslay anahan ahay bayak a məcəpar a kuro nga cew bidaw? ⁵⁴ Aka aday, kak nə cəcihek maməzek ata nā, way a mə vinde upo ā Deftere a Mbərom inde ata i sa təra kəkəmwaw? Deftere a ja nā, i təra upo kawa həna anan.»

⁵⁵ Yesu a jan anā do ahay kutok, a wa: «Ki nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya sa ban nen kawa nen do sə ngəzar do ā cəved inde daw? Nen inde ū doh sə mazla6 a Mbərom pac pac, nen apan ni tətakan anan way anā do ahay, kə bənen nen bay. ⁵⁶ Əna way a anaya fok a təra cəna, aday way ana do maja'am a Mbərom ahay sa ja ā Deftere a Mbərom inde ataya tə təra.»

Kagasl kutok, njavar anahan ahay tə mbəsak anan, ta haw way a tinen fok.

Yesu winen pa 'am su do sə lavay nga sə Yahuda ahay

Markus 14.53-65; Lukas 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24

⁵⁷ Do sa ban anan Yesu ataya ta zla anan āga Kayafas, winen bahay nga su do sə gədan dundo anā way ahay anga Mbərom. Miter sə Tawrita ahay pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay tinen mə halay nga a ā man ata awan. ⁵⁸ Piyer winen apan i pərahan ayak azar ā dəba wa ā dəba wa, dezl ā gala ana bahay nga su do sə gədan dundo anā way ata awan. A zla ū doh ite re, tə njahay pi zek tu do si mer su way sə āga dowan ata ataya awan, anga sa ca pə andav sə sariya ana Yesu.

⁵⁹ Aday nā, bahay sə gədan dundo anā way ahay, pi zek tu do sə lavan nga anā Yahuda ahay, fok a tinen a ta ban bitem sə mungwalay ahay aday ti vad anan Yesu ā məke. ⁶⁰ Əna ta njad cəved a bay, kwa abay do sə mungwalay ahay bayak a tə ndəbak apan 'am ahay cara cara dəp nā, na. Kagasl, do ahay cew ta

nay, ⁶¹ ta wa: «Dowan a anan kà jak, a wa: “Ni mba apan sa mbazl anan doh sè mazla6 a Mbərom, ni han uda maza à luvon maakan inde.”»

⁶² Bahay nga su dō sə gədan dungo anà way ahay a slabak, a jan anà Yesu, a wa: «Kə mbəda apan itəbay kələdaw? Dō a anaya fok ta ja apak nə maw?»

⁶³ Yesu a njahay way anahan faafa. Bahay nga su dō sə gədan dungo anà way ahay ata a jan kutok, a wa: «Nen apan ni cəce panak həna. Mbaday tə sləmay a Mbərom, bahay sə sifa. Jan umo, iken nə Almasihu, Wan a Mbərom daw?»

⁶⁴ Yesu a mbədəhan apan kutok, a wa: «Matanan! Əna nen apan ni jak ikwen həna: Pa 'am kəmaya, ki cinen anan anà Wan su Dō, winen mə njahay a à alay puway ana Mbərom Ba Məgala. Ki cinen anan pə matapasl ahay pa nga mburom, winen apan i may ahay re.»

⁶⁵ Natiya, bahay nga su dō sə gədan dungo anà way ahay ata a ngəraw anan zana anahan pi zek wa, a wa: «Həna nà, di gan may anà side hinen re daw? Kə jənak anan pa 'am a Mbərom. Kə slənen 'am anahan a coy. ⁶⁶ Ki jen həna nə kəkəməw?»

Dō ahay tə mbədəhan apan, ta wa: «Winen tə mungok a coy. Kà slak sa vad anan.»

⁶⁷ Tə təfen mənə pə ide, tə duzlay anan tə alay, aday dō azar aya tə dəcan, ⁶⁸ ta wa: «Iken nə Almasihu, dō maja'am a Mbərom nà, jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?»

Piyer a wa a san Yesu bay

Markus 14.66-72; Lukas 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Natiya, Piyer winen mə njahay a à gala hwiya. Dəna sa ga mer su way a inde à man ata a nay, a jan: «Iken dukwen abay kwanay jiya tatə Yesu sə Galile ata re.»

⁷⁰ Əna Piyer a məman anan, pa 'am sə dō ahay fok, a wa: «Nen na san 'am anak a sa jay ata bay.»

⁷¹ Piyer a slabak, a zla way anahan à məgədəngəden uho. Dəna hinen asa a canan re, a jan anà dō ahay à man ata awan: «Həna a anan dukwen, winen tə Yesu sə Nazaratu ata re.»

⁷² Piyer a məman anan asa, a wa: «Ni mbaday, tə didək a, na san anan bay.»

⁷³ A njahay mənəjek asa, dō sa man ataya ta nay pə cakay a Piyer. Ta jan, ta wa: «Tə didəm awan, iken dō a tinen wanahan, anga miresl anak a a dəkay anan iken nə Galile ahay.»

⁷⁴ Kagasl Piyer a dazlan sə mbaday coy: «Kak na san dowan ata zle nà, Mbərom a tə alay anahan awan à tahasl nen! Na san dowan ata bay fok!»

Kwayan'a, njəkar a zlah. ⁷⁵ 'Am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «Njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.» A nay uho, a yam cədəək cədəək tə ide sə ayam.

27

Ta zla anan Yesu əga Pilatu

Markus 15.1; Lukas 23.1-2; Yuhana 18.28-32

¹ Ide a cəde siwa a cəna, bahay sə gədan dungo anà way ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay ta 6an 'am sa vad anan Yesu kutok. ² Coy tə jaway anan, ta zla anan əga Pilatu, guverner sə Yahudiya, winen Ruma ahay.

Amac ana Yudas

Mer su way ahay 1.18-19

³ Natiya, Yudas a ca apan nə ta gan anà Yesu nà, sariya sa vad anan à məkə cəna, a jalay anan cədəək cədəək, a zla à man ana bahay sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom tə məced sə Yahuda ahay, a man atan anan dala sə

gursa a tinen sə varan kwa kuro maakan ata awan. ⁴ A jan atan, a wa: «Nak ines, anga nə njəkak anan uda anà dō mənjàna ines.»

Əna tinen ite ta jan apan, ta wa: «Ma a manay apan anaw! Wita nà, baway anak kutok!»

⁵ Coy Yudas a dazlan, a guce anan dala ata à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom. A zla, a ngərew zek anahan tə liber.

⁶ Bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom ataya ta ra anan dala ata awan, ta wa: «Tawrita kə varak uko cəved sa tar anan dala a anan à kukwar sa daf dala su doh sə mazlaḅ a Mbərom bay. Anga tə dala ata tə sukom nə mez su dō.» ⁷ Ta ban apan à wulen a tinen a inde kutok, tə sukom anan guvo ana dō sa han səngəle a inde tə dala ata awan, aday ti taa la uda mədurlon ahay.

⁸ Anga nan kutok, hus həna đukwen, tə ngaman anà guvo ata nà, Guvo sə Mez. ⁹ Natiya 'am ana dō maja'am a Mbərom Yeremiya a təra, anga kə jak, a wa: «Ta ra dala sə gursa kwa kuro maakan, dala mbala ana Isəra'ila ahay sa ban apan sə sukom anan tə winen ata awan. ¹⁰ Tə sukom anan guvo ana dō sa han səngəle a inde, kawa ana Mbərom Fetek sə đuko anan ata awan.*»

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Markus 15.2-15; Lukas 23.3-5, 13-25; Yuhana 18.33 - 19.16

¹¹ Yesu, winen mə tavay a pa 'am ana guverner Pilatu. Pilatu ite, a cəce panan wa, a wa: «Iken nà, bahay sə Yahuda ahay daw?»

Yesu a mbədahən apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

¹² Bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə məced sə Yahuda ahay ta ndaḅ apan 'am, əna kə mbədahək apan bay. ¹³ Kagasl, Pilatu a cəce panan asa, a wa: «Kə slənek 'am ana dō sa ra apak 'am a anaya itəbay kələdaw?»

¹⁴ Yesu kə mbədahək apan kwa mənəcək bay fok, aday a gan masuwayan anà guverner Pilatu.

¹⁵ Pə azar uko sə Pasəka fok cəna, guverner a taa mbəsakan atan ahay dō kartek à dangay wa, dowan a kawa ana dō ahay saa cəce ata fok. ¹⁶ A alay ata ite, dowan a inde à dangay a re, dō ahay fok ta san anan lele. Tə ngaman Yesu Barabas. ¹⁷ Dō ahay tə halay nga, aday Pilatu a cəce patan wa kutok, a wa: «A nak ikwen nə mbəsakək ikwen ahay à dangay wa həna nà, wayaw? Yesu Barabas daw, kabay Yesu sə ngaman Almasihu ata daw?» ¹⁸ Pilatu a san zle, ta ban anan Yesu nà, anga sərək cərkəke.

¹⁹ A alay a Pilatu winen apan i ga sariya ù doh ata nà, uwar anahan a slənay apan dō, á jan nà: «Kə sa gan awan anà dowan a mənjàna ines a anan bay, bina avad a nə, cəen sə zúbay kə bənak uno mbiyed anga winen bayak awan.»

²⁰ Aya əna, bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tə məced sə Yahuda ahay, ta ran 'am anà dō ahay aday tə cəce Pilatu á mbəsakan atan anan Barabas aday á vad anan Yesu. ²¹ Guverner a cəce patan wa asa, a wa: «A nak ikwen nə mbəsakək ikwen ahay à wulen su dō a cew a anaya wa nə wayaw?»

Tə mbədahən apan, ta wa: «Mbəsakan umo ahay nə Barabas.»

²² A cəce patan wa: «Aday nà ga anan tə Yesu sə ngaman Almasihu ata nà, kəkəməw?»

Tə mbədahən apan pə kərtek a tinen a fok, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

²³ Pilatu a cəce asa: «A ga mer sa ma lelibay a anaw?»

Əna tə zəga anan sa zlah tə məgalak a, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

²⁴ Pilatu a ca apan nə i mba apan sa ga awan kwa mənəcək ibay, aday abəhal awan winen apan i zəga hwiya. Natiya kutok, a banay alay anahan pa 'am sə

* **27:10** Ca pə Jekariya 11.12-13; Yeremiya 18.2-3, 19.1-2, 32.6-15.

do ahay ta sa ja nà: «Ines sa vad anan dowan a anan inde upo ibay. Wita nà, kwanay sa san!»

²⁵ Do ahay fok tə mbədahan apan, ta wa: «Ines sa vad dowan a anan à njahay pa nga a manay ahay, aday pa nga a gwaslay a manay ahay.»

²⁶ Pilatu a mbəsakan atan anan Barabas. A jan anà suje ahay tē ndabay anan Yesu. Aday a varan atan anan, tē daray anan pə dədom.

*Suje ahay ta ran mindel anà Yesu
Markus 15.16-20; Yuhana 19.2-3*

²⁷ Suje anà Pilatu ahay ta zla anan tə Yesu ù doh sə guverner, aday tə halan nga anà suje ahay fok pə cakay. ²⁸ Tə culok panan zana, tə dəfan zana dəzdəz a pi zek, kawa sə bahay. ²⁹ Tə hanan jugo sə adak, tə dəfan à nga inde, tə varan sukol à alay puway anahan. Kagasl tə dukwen gərmec ù vo, ta ma nga sə mbasay apan, ta wa: «Bahay sə Yahuda ahay à ga inde sə coy!» ³⁰ Tə təfe apan mane, tə ngəzar panan sukol sə manan aday tə dəcan anan pa nga saray bayak awan. ³¹ Ta ndav anan sə mbasay apan nà, tə culok panan zana ata, ta man anan zana anahan pi zek kutok. Ta zla anan saa darak anan ayak pə dədom mə zləngəd awan.

*Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngəd awan
Markus 15.21-32; Lukas 23.26-43; Yuhana 19.17-27*

³² Natiya awan, tinen apan ti zla anan Yesu ata nà, suje ahay tə zlangay uda tə dowan a inde tə ngaman Simon, winen Siren ahay. Suje ahay ta gan bəlaray sə tavak dədom ata pə Yesu wa. ³³ Tə dəzle à man a inde tə ngaman Golgota, kawa sa ja nà, Kəlakasl-sa-Nga. ³⁴ A man ata nà, tə varan way mə kwasay a mə japay a tə ndəliwen a anà Yesu aday à sa. Əna Yesu a tukom anan cəna, a ngam sa sa bay.

³⁵ Coy tə darak anan ayak pə dədom mə zləngəd awan, aday tə gəzla anan zana a Yesu ahay à wulen a tinen ahay inde, ta sa ga apan caca. ³⁶ Tə njahay à man ata sa ba anan kutok. ³⁷ Tə vinde anan way a tinen a sa ban anan apan ata awan, tə lawak anan ayak pə dədom pa nga anahan. Tə vinde anan 'am ata nà, natiya awan: «Dowan a anan nə Yesu, bahay sə Yahuda ahay!» ³⁸ Tə darak ayak do sə akar aya inde cew re, do kərtek a tə alay puway, do hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen.

³⁹ Do sa zla ta man ataya awan fok ta 6al nga kwata kwata, tə gənhahan, ta wa: ⁴⁰ «Iken ka wa ki mbazl anan doh sə mazləb a Mbərom aday ki han anan maza awan à luvon maakan inde ba? Tam anan nga anak kwa! Kak iken Wan a Mbərom cukutok nà, dazay ahay pə dədom a wa bidaw?»

⁴¹ Bahay sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, tə məcəd sə Yahuda ahay, ta ma nga sa ran mindel a re. Ta wa: ⁴² «Kə təmək anan do azar aya awan, əna a mba apan sa tam anan nga anahan a bay. Winen bahay sə Isəra'ila acakan daw? À dazay həna pə dədom wa aday di sa daf apan nga kutok. ⁴³ A daf nga pə Mbərom, a wa winen wan anahan! Lele, cuko apan kutok, kak a nan à Mbərom sa tam anan həna nà, na.» ⁴⁴ Do sə akar ataya mə daray aya pə kərtek a tatə Yesu ataya ta ma nga sə gənhahan matanan re.

*Amac a Yesu
Markus 15.33-41; Lukas 23.44-49; Yuhana 19.28-30*

⁴⁵ Natiya, a ban pə man ipec wa nà, luvon a ga pə daliyugo fok takəđimbom, hus à njamde maakan. ⁴⁶ A ga njamde maakan nà, Yesu a zlah tə məgalak a,

a wa: «Eli, Eli, lama sabaktani?» Kawa sa ja nà: «Mbərom uno, Mbərom uno, kə mbəsak nen angamaw?†»

⁴⁷ Dó a mə tavay aya à man ata azar a tə sləne bine maw cəna, ta wa: «Winen apan i ngaman anà Eliya.» ⁴⁸ Dowan a tinen a kartek a haw, a gəba awan a kawa baf, a tar anan à way mə kwasay a inde, aday sarekeke re asa. A taran anan ayak tə gusuko zəbor awan aday Yesu à susceb. ⁴⁹ Əna dó a azar ataya ta wa: «Kak Eliya i nay saa tam anan nà, dī ca apan aday. Buko!» ⁵⁰ Yesu a zlah tə magalak awan asa, a mac way anahan.

⁵¹ A alay anahan a sa mac ata ite, zana sə gəzla anan man sə njahay a Mbərom pi zek wa tə dó ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata, a ngraw i zek wa əndem, a bənay ahay kwa à mburom wa hus à məndak. Aday dukwen daliyugo a ɓal, pəkərad ahay ta ta i zek wa. ⁵² Jəvay ahay tə təba re, aday dó a Mbərom ma mac ataya tə slabakay à məke wa bayak awan. ⁵³ Dó ataya tə jənay ahay à jəvay wa, aday pə dəba ana Yesu sə slabakay ahay à məke wa ata nà, ta zlak à Urəsalima, wulen su doh cəncan awan, aday dó ahay bayak a tə canak atan re.

⁵⁴ Suje sə Ruma ahay tə bahay a tinen, tinen apan ti ba pə Yesu. Tə canan anà daliyugo a sa ɓal pi zek tə way a sə təra ataya nà, tə jəjar pi zek anga way a sə təra ata awan. Ta ja, ta wa: «Tə didek awan, winen Wan a Mbərom.» ⁵⁵ Uwar ahay bayak a inde à man ata awan, tə tavay zad, tinen apan ti cak ayak apan. Tinen aday nà, tə pərahan ahay azar anà Yesu kwa à Galile wa, anga ti gan mer su way. ⁵⁶ A wulen sə uwar ataya nà, dī tan à nga anà Mariyama dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama may ana Yakuba tə Yusufu, aday may ana wan a Zebede aya inde à man ata re.

Tə gəba anan Yesu à məke

Markus 15.42-47; Lukas 23.50-56; Yuhana 19.38-42

⁵⁷ Suko a a ga cəna, dowan a inde zlile awan, winen Arimatiya ahay, a nay. Dowan ata nà, tə ngaman Yusufu, winen dukwen njavar ana Yesu. ⁵⁸ A zla à man ana Pilatu, a cəce panan məsinde ana Yesu. Pilatu dukwen kə təmahak anan anan, a varan cəved sa la anan Yesu. ⁵⁹ Yusufu a zla, a gəba anan məsinde, a nga anan apan rəkot a inde lele awan. ⁶⁰ A dəfak anan ayak à jəvay anahan a inde ma la a à jama inde wiya awan. A bətukwal apan bələn məduwan a, a tacay anan 'am sə jəvay kutok, a zla way anahan. ⁶¹ Mariyama, dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama hinen ata, tinen mə njahay aya pa 'am jəvay, ti ca apan.

Dó sa ba pə jəvay a Yesu ahay

⁶² Sidew a cəna, luvon sa man uda awan, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə Farisa ahay ta zla əga Pilatu. ⁶³ Ta jan anà Pilatu kutok, ta wa: «Bahay a manay, 'am inde kə mak umo ahay à nga inde. Bina, à alay a dó sə mungwalay a anan kə məcak fan bay ata nà, a wa: “Pə dəba sə amac uno wa luvon maakan nà, ni slabakay à məke wa.” ⁶⁴ Suwan həna nà, jan anà suje ahay tã ba anan jəvay awan luvon a maakan ataya cite. Bina njavar anahan ahay tã sa nay sə kəra anan məsinde anahan a bay. Ata ti jan anà dó ahay: “Yesu kə slabakak ahay à məke wa.” Aday mungwalay a həna anan ata nà, i zalay winen a mama'am ata re.»

⁶⁵ Pilatu a jan ata, a wa: «Suje ahay inde həna. Zlen, ká si ben anan jəvay ata kawa ana kwanay sa mba apan.»

⁶⁶ Ta zla, tə tapay anan 'am sə jəvay ata tə mətətək, ta pak suje ahay à man ata sa ba anan jəvay kutok.

28

*Yesu a slabakay ahay à mæke wa**Markus 16.1-10; Lukas 24.1-12; Yuhana 20.1-10*

¹ Pæ dæba sæ luvon sa man uda wa, kawa sa ja nà, pa pac sæ zaka, pørek, Mariyama dæna sæ Magədala tæ Mariyama hinen ata, ta zla sa cak ayak pæ jøvay. ² Natiya ca, daliyugo a bal kæzlek kæzlek, anga maslay a Mbørom a nay à mburom wa, a bætukwal anan bælalen ana tinen sæ tacay a 'am sæ jøvay ata, a njahay apan ton. ³ Maslay a Mbørom ata a dav næ kawa awuted a Mbørom sa dac ata awan. Zana anahan pi zek dufkwen a dav næ kawa lanja. ⁴ Do sa ba pæ jøvay ataya tæ canan cæna, tæ jøjar pi zek bayak awan, tæ tæra kawa dō ma mac aya awan.

⁵ Maslay a Mbørom ata a jan anà uwar ataya: «Kwanay nà, kâ jøjiren bay, bina na san zle, kwanay apan ki pælen Yesu, dōwan a tæ darak anan ayak pæ dædom mæ zlængad ata awan. ⁶ Winen inde à man a anan sabay! Kæ slabakak ahay à mæke wa kawa ananahan a sa ja ata awan. Əna, hayak ikwen ahay! Cen pa man a tinen sæ nahak anan ayak uda ata awan. ⁷ Aday zlen bæse, jen anan anà njavar anahan ahay nà: “Yesu kâ slabakak ahay à mæke wa. I lahak ikwen à Galile. Ki i cinen anan nà, à man ata awan.” Na jak ikwen anan coy.»

⁸ Kwayan'a, uwar ataya ta haw ahahaw pa 'am jøvay wa, tinen ma rah a tæ zlawan aday tæ ataslay mivel a re. Tinen apan ti zlan anan ayak tæ ləbara ata anà njavar a Yesu ahay kutok. ⁹ Kwayan'a Yesu a nay ahay, tæ zlangay uda tæ uwar ataya awan. Yesu a jan atan, a wa: «Zay daw?» Uwar ataya tæ hædæken ayak pæ cakay. Ta ban anan à saray a wa, tæ hëran nga. ¹⁰ Yesu a jan atan, a wa: «Kâ jøjiren bay. Zlen, jen anan anà mærak uno ahay næ tå zla pæ daliyugo sæ Galile. Ti i cuno nà, à man ata awan.»

'Am ana dō sa ba pæ jøvay ahay

¹¹ Uwar ataya tinen apan ti zla way a tinen kutok, suje sa ba pæ jøvay ataya azar aya ta zla à Urəsalima, tæ tækæren ləbara sæ way a sæ tæra ataya fok anà bahay sæ gædan dungo anà way ahay anga Mbørom. ¹² Tinen ite tæ halay nga pæ kærtek a tæ mæced sæ Yahuda ahay. Ta ban à wulen a tinen inde, tæ varan dala bayak a anà suje ahay, ¹³ tå jan atan nà: «Jen nà: “Mæ njækak ahan, aday njavar anahan ahay ta nak, tæ kærak anan mæsinde sæ luvon.” ¹⁴ Guverner kâ sak a slæne 'am a anan ite nà, manay a mi san sæ bənan mbac, mi təmay ahay kwanay à dæce ahay wa fok.» ¹⁵ Suje ataya tæ təma dala ata, aday ta ga kawa ana tinen a sa jan atan ata awan. Mungwalay ata kâ tak 'am à wulen sæ Yahuda ahay bayak a hus ahay biten.

*Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay**Markus 16.14-18; Lukas 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8*

¹⁶ Natiya kutok, njavar a Yesu ahay kuro nga kærtek ataya ta zla pæ daliyugo sæ Galile, ta zla à bəzlom a ba Yesu a kâ jak atan anan ata awan. ¹⁷ Tæ canan cæna, tæ dukwen garmec ù vo, əna dō a azar aya ta ma nga sa ja nà: «Hinahibay næ winen bay dæge.» ¹⁸ Yesu a hædæken atan ayak pæ cakay, a ja: «Mbørom kâ varak uno anan mægala pæ way sæ mburom ahay fok tæ mægala pæ way sæ daliyugo ahay fok. ¹⁹ Anga nan, zlen pæ cakay su dō su kon ahay fok, tæren atan njavar uno aya awan. Gen atan baptisma tæ sləmay ana Bəbay Mbørom, tæ sləmay ana Wan anahan, aday tæ sləmay ana Apasay Cəncan awan. ²⁰ Tætiken atan anan aday ti dæfan apan anà way uno sa jak ikwen ataya fok. Sənen anan, ni ga inde tæ kwanay pæ luvon pæ luvon hus pa sa ndav anan daliyugo.»

Ləbara mugom a kawa ana Markus sə vinde anan ata awan A dəkay way pə deftere a anan

Markus a vinde dərəwel a anan nà, sə dəkay anan Yesu winen Almasihu, Wan a Mbərom. Iken apan ki jinge dərəwel a Markus nà, ki njiđen anan Yesu kawa iken pə kərtek a tə Piyer. Kawa ana Piyer sə canan anà masuwayan a Yesu sa ga ata nà, ki canan pə mədire pə mədire, aday ki san kutok, Yesu nə winen wayaw.

Nga sa 'am ahay

Yesu a lavan zek anà mer su way anahan (1.1-20)

Yesu a ga mer su way anahan à Galile aday à Yahudiya (1.21 - 10.52)

Yesu winen à Urəsalima (11.1 - 15.47)

Yesu a slabakay à məkə wa (16.1-20)

Wazo a Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay

Mata 3.1-12; Lukas 3.1-18; Yuhana 1.19-28

¹ Ləbara mugom a, pə Yesu Almasihu, Wan a Mbərom, a dazlan nà, natiya awan.

² A təra kawa ana Ezaya, dō maja'am a Mbərom, sə vinde, a wa:

«Mbərom a jan ahay anà dō si mer su way anahan nà:

“Həna ni slan dō maslan uno,

i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele.

³ Down a inde, winen apan i zlah à saf inde à kiđe, a wa:

Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə taway nga a fəhhe lele. *”»

⁴ Matanan kutok, Yuhana dō sa ga baptisma, a zla à man sa saf inde. Winen apan i wazan à dō ahay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, təmihen sa ga baptisma, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay.»

⁵ Dō sə Urəsalima ahay pi zek tu dō sə Yahudiya azar aya fok, ta nay pə cakay a Yuhana. Tə dazlan sə dəkay anan ines a tinen ahay. Aday Yuhana a gan atan baptisma à zliinder sə Urdon inde. ⁶ Yuhana a aday nà, a daf pi zek nə zana ma han a tə sibək sə zlugweme awan, a ban zərkutov dukwen tə maslərapa sa zlay. Way sa pa anahan ite nà, hayam ahay pi zek tə umam sə kiđe aya awan.

⁷ A wazo anahan inde nà, a wa: «Down inde, i nay à dəba uno wa, a zalay nen tə mazla6 lele. Anga nan, nen na slak sə kudək, aday ni pəsakan anan lifər sə təkarak anahan bay. ⁸ Nen nà, na gak ikwen baptisma nə tə a'am, winen kəma, i i gak ikwen baptisma nə tə Apasay Cəncan awan.»

Yesu a ga baptisma

Mata 3.13 - 4.11; Lukas 3.21-22, 4.1-13

⁹ A alay ata kutok, Yesu a slabakay ahay, kwa à wulen su doh sə Galile sə ngaman Nazaratu ata wa, a nay ahay pə cakay a Yuhana à zliinder sə Urdon, aday Yuhana a gan baptisma. ¹⁰ Yesu winen apan i jənay à a'am wa cəna, a canan à bagəbaga mburom a təba pangaya, aday Apasay a Mbərom winen apan i dazay ahay apan kawa badəbada. ¹¹ Aday 'am a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa: «Iken wan uno, ləliwe uno awan. Nə taslay mivəl bayak nə tə iken.»

* 1:3 Ca pə Esaaya 40.3.

¹² Kwayan'a, Apasay a Mbərom a zla anan Yesu à man sa saf inde à kié. ¹³ Yesu, winen à man ata nə luvon kwa kuro fudo, Fakalaw winen apan i njak anan. Atə Yesu mə njahay a, pi zek tə way sə kié ahay, aday maslay a Mbərom ahay tinen apan ti gan mer su way.

Yesu a ngaman anà do sa ban kələfaya inde fudo

Mata 4.18-22; Lukas 5.1-11

¹⁴ A alay ata asanaw nà, bahay Hiridus a ban anan Yuhana à dangay. Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a ma pə daliyugo sə Galile. A wazay anan ləbara mugom a, mbala ana Mbərom sə slənay, ¹⁵ a wa: «Alay a kà slak həna, bahay a Mbərom winen defefe kutok. Mbiken ines a kwanay ahay, aday dəfen nga pə ləbara mugom awan.»

¹⁶ Natiya, Yesu a zla ta man sə bəlay sə Galile nà, a canan anà do sa ban kələf aya inde cew, atə Simon tə mərək anahan Andəre, tinen apan ti ban kələf tə zuvo a tinen ahay. ¹⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay. Pərihen uno azar, aday ki bənen nə kələf sabay. Ki i njiden uno nà, do sə pəruho azar ahay adəka.» ¹⁸ Kwayan'a tə mbəsak zuvo a tinen ahay, aday tə pərahan azar.

¹⁹ A hədek pa 'am mənjoek, a tan à nga anà dowan aya cew asa, atə Yakuba tə mərək anahan Yuhana, wan ana Zebede ahay. Tinen apan ti ndakay zuvo a tinen ahay à kwalalan inde. ²⁰ A ngaman atan ayak ite, kwayan'a tə mbəsak anan bəbay a tinen Zebede pi zek tu do si mer su way anahan ahay à kwalalan inde, tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a mbar anan dowan a inde tə setene à nga

Lukas 4.31-37

²¹ Atə Yesu tə njavar anahan a, sə ngaman ataya, ta zla way a tinen, tə dəzle à wulen su doh sə Kafarnahum. Pə luvon sa man uda awan, Yesu a zla à doh sə wazay†, a dazlan sə dakan atan anan way. ²² Wazo anahan a a gan atan masuwayan, anga winen a dakay way nə kawa do sə mazlaə bina, kawa miter sə Tawrita ahay itəbay.

²³ A alay ata ite, dowan inde à man ata awan, winen tə setene à nga inde. A zlah pi zek, ²⁴ a wa: «iken Yesu, do sə Nazaratu, ma a nak pə manay anaw? Ka nak sə lize manay ca daw? Na san iken zle lele, iken nə do maslan a Mbərom Cənan awan.»

²⁵ Cəna Yesu a gafan 'am tə məgalak awan, a jan nà: «Kə bəbal awan bay, hayak à dowan ata wa adəka.»

²⁶ Kwayan'a, setene ata a bal anan dowan ata kəzlek kəzlek, a zlah pi zek sə məgala, aday a nay à dowan ata wa bok.

²⁷ A gan masuwayan anà do ahay fok. Aday tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Həna anan nə maw? Mərike wiya a aday tə mazlaə a bidaw? Winen apan i jan 'am anà setene ahay, aday tə dəfan apan acakan!»

²⁸ Cəna, ləbara anahan a ata a ta 'am təfay pə daliyugo sə Galile ata fok.

Yesu a mbar do sə dəvac ahay bayak awan

Mata 8.14-17; Lukas 4.38-41

²⁹ Natiya, atə Yesu ta nay tatə Yakuba tə Yuhana, à doh sə wazay wa cəna, ta zla way a tinen əga atə Andəre tə Simon. ³⁰ Jəje ana Simon inde, winen mə nahay a à doh, anga nga a bərzlan. Yesu a dəzlek ayak cəna, tə təkəren ləbara awan. ³¹ Yesu a hədek pə cakay anahan, a bənan alay, a slabak anan. Nga sə bərazl a ndalay panan. Uwar ata a slabak, a dan atan way sa pa.

† 1:21 Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay.

³² Pə dəba ana pac sə slahay ù doh wa nà, do maza aya tə gəbay do sə dəvac a tinen ahay, pi zek tu do tə setene aya à nga inde ataya fok. Ta nay atan pə cakay ana Yesu. ³³ Do sa man ataya fok tə halay nga pə bərkwitek su doh ata awan. ³⁴ Yesu a mbar anan do sə dəvac ahay cara cara, a razl anan setene ahay à do ahay wa. Aday kə varak atan cəved anà setene ahay sa ja 'am bay, anga ta san anan zle lele.

Yesu a wazay à wulen su doh sə kibe ahay

Lukas 4.42-44

³⁵ Sidew a nà, Yesu a wule pərek, a zla à kibe à saf inde saa ga amboh à man ata awan. ³⁶ Atə Simon tu do aday tinen àga winen ataya, ta zla saa pəlay anan. ³⁷ Ta njad anan cəna, ta jan, ta wa: «Do ahay fok, tinen apan ti pəlay iken.»

³⁸ A mbədahan atan apan, a wa: «Zluko adəka nə à wulen su doh sə kibe ahay, aday ni saa wazan à do ahay à man ataya re. Anga na nay nà, saa ga mer su way ata awan.»

³⁹ Matanan acəkan, a bar pə daliyugo sə Galile fok. A wazay ù doh sə wazay ahay, a razl anan setene ahay à do ahay wa.

Yesu a mbar anan dowan a inde mə dugwad awan

Mata 8.1-14; Lukas 5.12-16

⁴⁰ Dowan a inde, winen mə dugwad awan, a nay pə cakay ana Yesu. A dukwen gərmec ù vo, a jan tə zəhha awan: «Kà zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

⁴¹ 'Am anahan ata, a gan i zek wa anà Yesu. A ndədoy alay, a laman, ta sa ja: «U no. Mbar! Zugol anak kə ndəvak.»

⁴² Cəna, mbəlak məduwen ata a ndalay pə dowan ata wa, a mbar kutok.

⁴³ Aya əna Yesu a gafan 'am pi zek wa lele, aday a razl anan, ta sa jan nà: ⁴⁴ «Zla wanak, aday kà sa təkəren ləbara a anan anà dowan bay. Əna zla saa kan zek anà do sə gədan dundo anà way anga Mbərom, à zəzor iken. Aday varan way anà Mbərom, kawa a Tawrita ana Musa sa ja, sa vad panak awiyaway. Natiya do ahay tà san apan, zugol anak kə ndəvak.»

⁴⁵ Əna, dowan ata a zla way anahan cəna, a gar anan do ahay tə ləbara kawa sə təra apan. Anga nan, Yesu a mba apan sa zla à wulen su doh ahay, pə ide su do ahay, sabay. A njahay wanahan nə, uho à kibe. Cəkəbay, do ahay tə zlak ayak pə cakay anahan ta day ahay wa fok.

2

Yesu a mbar anan dowan a inde mə təra à məndak awan

Mata 9.1-8; Lukas 5.17-26

¹ Pə dəba sə nahay mənjoek wa cəna, Yesu a may ahay à Kafarnahum. Do ahay fok tə sləne asa winen inde agay à wulen su doh. ² Tə halay nga bayak awan, aday man kə mbakak kwa mənjoek bay, uho kawa ù doh re. Aday Yesu winen apan i dakan atan anan 'am a Mbərom.

³ Do ahay fudə tə gəbak ayak dowan a tinen inde tə lala, winen mə təra à məndak awan. ⁴ Tə njadək man sə dəzle anan dowan ata pə cakay ana Yesu bay, anga do kə zalak ù doh awan, rod ahay à məsudoh ində. Anga nan kutok, ta jan pa nga su doh, tə təba anan nga su doh à man ana Yesu winen mə tavay a uda ata awan.* Tə taran anan ayak dowan pə lala ata tə lifər.

* 2:4 Nga su doh a tinen mi cəe6 a cəe6 bay. Tə pəpay a pəpay.

⁵ Yesu a canan anà adaf nga† a tinen ata cəna, a jan anà dowan a mə təra à məndak ata awan, a wa: «Dəna uno, nə pəsek anan ines anak ahay coy.»

⁶ Kutok nà, miter sə Tawrita ahay mə njahay aya inde à man ata awan. Tə jalay à nga a tinen inde, ta wa: ⁷ «Dowan a anan a ja 'am ata nà, angama kəlanaw? A jənan pa 'am anà Mbərom. Waya sa mba apan sə pəse ines su dō anaw, kak si Mbərom a aday bina!»

⁸ Yesu a san anan ajalay nga a tinen a kwayan'a, a jan atan: «Kə jilen à mivel a kwanay inde matana ata nà, angamaw? ⁹ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: “Nə pəsek anan ines anak ahay”, ata daw, kabay, sa ja: “Slabak, gəba lala anak, zla”, ata daw? ¹⁰ Əna u no kə sənən apan lele, nen Wan su Dō nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à dō ahay pə daliyugo.»

Matanan, a jan anà dowan mə təra à məndak ata awan: ¹¹ «Nen apan ni jak: Slabak, gəba lala anak, zla agay!» ¹² Cəna, a slabak, a gəba lala anahan pə idə sə dō ahay fok, a zla wanahan. A gan atan masuwayan. Anga nan, tə həran nga à Mbərom, ta wa: «Kula də canak anan anà way mə təra kawa həna anan bay.»

Yesu a ngaman anà Lewi

Mata 9.9-13; Lukas 5.27-32

¹³ Asa, Yesu a zla ta man sə bəlay sə Galile. Dō ahay fok ta zla pə cakay anahan, aday a dakan atan anan way. ¹⁴ Winen apan i zla ata nà, a canan ayak anà dowan inde tə ngaman Lewi†, wan ana Alfa, winen mə njahay a ù doh sə cakal jangal. Yesu a jan, a wa: «Pəruho azar!» Lewi a slabak ca, a pərahan azar acəkan.

¹⁵ Pə dəba anahan a wa, Yesu a njahay tə njavar anahan ahay sa pa way əga Lewi. Dō sə cakal jangal ahay pi zek tu dō sə atahasl ahay tə njahay pə cakay ana Yesu sa pa way à tuwez kərtek a wa, tinen bayak a sə pərahan azar.

¹⁶ Miter sə Tawrita à wulen sə Farisa ahay wa tə canan winen apan i pa way pə kərtek a tu dō sə cakal jangal ahay, aday tu dō sə atahasl ahay nà, tə cəce pə njavar anahan ahay wa, ta wa: «A pa way pə kərtek a tu dō sə cakal jangal ahay, aday tu dō sə atahasl ahay nə, angamaw?»

¹⁷ Yesu a sləne anan lele nà, a jan atan, a wa: «Dō dəvac a bay cəna, a gan may anà dō sə disise bay, si dō sə dəvac ahay. Nen na nay ahay sa naa ngaman anà dō sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà dō sə atahasl ahay.»

Acəce way pə sumaya

Mata 9.14-17; Lukas 5.33-39

¹⁸ Natiya, njavar a Yuhana ahay pi zek tə Farisa ahay, tinen apan ta ta ga sumaya. Dō ahay ta jan anà Yesu: «Njavar a Yuhana ahay ta sə Farisa ahay ta ga sumaya, aday mbala anak ahay nə ta ga itəbay nà, angamaw?»

¹⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, dō mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya ite daw? Matanan bay! A alay a tinen pi zek tatə dō sə gəba dalay ata nà, ti ga sumaya kula bay. ²⁰ Əna pa pac a dō sə gəba dalay ata, tə bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.

²¹ «Matana re, waya sə tapay zana wiya a pə zana anahan məduwer a anaw? Ibay. Anga à man sə banay anan nà, məgalal sə zana wiya ata i zəga anan apan məkə ana zana məduwer ata awan, i ngəraw.

† **2:5** Adaf nga: tə bayak pə Yesu aday ta daf apan nga. ‡ **2:14** Lewi: kawa sa ja nà, Mata. Sləmay su dō kərtek awan.

²² «Aday dukwen, dōwan sa mbađ mahay anahan mə kwasay a bay, à mbulo sa zlay[§] mēduwer a nà, ibay. Anga mahay mə kwasay a bay ata kà sak a kwasay uda nà, i ngəraw anan mbulo mēduwer ata awan. Ata mahay i mbađ, aday mbulo dukwen kə nəsek re. Sumor a nà, sa mbađ mahay mə kwasay a bay à mbulo wiya inde cite.»

*Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan
Mata 12.1-8; Lukas 6.1-5*

²³ Pa pac a inde nà, luvon sa man uda awan, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla tə guvo sa ndaw. Tinen apan ti zla ata nà, njavar anahan ahay ta kađ ndaw sa pa. ²⁴ Farisa ahay tə canan cəna, tə cəce pə Yesu wa kutok, ta wa: «Ca apan, ta ga way aday tədə abay sa ga pə luvon sa man uda awan bay ata nə angamaw?»

²⁵ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Kula kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu dō anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay dāw? A ga nə kəkəmw?» ²⁶ A alay a Abiyatar winen bahay nga su dō sə gəđan dungo anà way ahay anga Mbərom ata nà, Dawuda a zla à jawjawa sə mazlab a Mbərom, a ray pen ma ga nga anga Mbərom. Tədə abay saa pa đaf ata nà, tinen dō sə gəđan dungo anà way ahay taayak ba. Əna Dawuda kà pak tu dō anahan ahay re.»

²⁷ Yesu a jan atan kutok: «Mbərom a đaf luvon sa man uda awan nà, anga dō, bina a đaf dō anga luvon sa man uda awan bay. ²⁸ Kətanən, nen Wan su Do nà, nə lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

3

*Yesu a mbar anan dōwan a inde ma mac alay awan
Mata 12.9-14; Lukas 6.6-11*

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a zla ù doh sə wazay* maza asa. Dōwan inde à man ata ma mac alay awan. ² Dō manide a Yesu aya inde nà, tinen apan ti đəfan ide. Kak kə mbərak anan dōwan ata pə luvon sa man uda awan nà, ata aday ti man anan mungok. ³ Yesu a jan anà dōwan ma mac alay ata awan: «Slabak, tavay pa 'am sə dō ahay.»

⁴ Cəna, a cəce pə dō ahay wa, a wa: «Pə luvon sa man uda nà, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kabay cəved inde sa ga mer su way lelibay awan, dāw? Tədə sa tam anan sifa su dō dāw, bəzi lele nə sə lizen anan sifa dāw?» Əna ta ngam sə mbəđahan apan bay.

⁵ Yesu a ca patan nerre tə mível awan, aday asəder a tinen ata dukwen kə cəbak anan ite. A jan à dōwan ma mac alay a ata kutok: «Ndəđoy anan alay anak!» A ndəđoy anan acəkan, alay anahan a pasak ike. ⁶ Farisa ahay tə canan cəna, ta nay ahay uho, aday tə halay nga pə kərtek a tu dō ana Hiridus ahay, aday tə pəlay cəved sə lize anan Yesu.

Do ahay bayak a ta zla à man a Yesu

⁷⁻⁸ Yesu a slabak à wulen a tinen wa, a zla way anahan pə bəlay sə Galile tə njavar anahan ahay. Do ahay bayak a tə pərahak anan azar. Ta nay ahay kwa à Galile wa, kwa à Urəsalima wa, tu dō sə Yahudiya ahay fok, aday à Idumiya wa, pi zek tu dō ahay sa nay ahay kwa à dəba sə zlınder sə Urdon wa, aday tu kon sə cakay sə Tirus tə Sidon ahay wa fok.

§ 2:22 Mbulo sa zlay nà, way sa mbađ uda mahay kabay a'am sa sa, anga dō sa bar ahay. Aday dukwen, kak winen wiya a nà, a ngəraw kawa atə gəzla tə kukwar sa kađ ata bay. * 2:25 Ca pə 1 Samuyila 21.2-7. * 3:1 Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay.

⁹ Anga nan kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tã pëlan kwalalan cãdew awan, aday i njahay uda awan, bina dõ ahay tinen apan ti ngãdec anan kã zalak. ¹⁰ Kã mbërak dõ sã dëvac ahay bayak awan. Anga nan, dõ sã dëvac azar aya cara cara tã zëgahak ayak apan, aday tã njad sã laman à Yesu ite. ¹¹ Do sã setene ahay ite, tã canan à Yesu a cana, tã slahay pa 'am anahan, ta zlah, ta wa: «Iken nã Wan a Mbërom!» ¹² Yesu a gafan 'am anã setene ataya tã sa jan anã dõwan winen wayaw bay.

*Yesu a walay dõ maslan anahan ahay kuro nga cew
Mata 10.1-4; Lukas 6.12-16*

¹³ Pã dëba anahan a wa nã, Yesu a jãn way anahan à bëzlom, a ngaman ayak à dõ ahay kawa sa nan fok. Ta nay pã cakay anahan awan. ¹⁴ Winen ite, a walay wa kuro nga anahan a cew, a ngaman atan nã dõ maslan ahay. A jan atan, a wa: «Nã walay kwanay nã, aday ki njihen ti nen, ata ni slan kwanay saa wazay, ¹⁵ saa razl setene ahay tã mägala a nen saa varakikwen ata awan.»

¹⁶ Do a mã walay a kuro nga cew ataya nã, slëmay a tinen aya hëna: Simon (Yesu a ðaf apan slëmay hinen, a ngaman Piyer†), ¹⁷ atã Yakuba tã Yuhana, wan ana Zebede ahay (Yesu a ðaf patan slëmay re, a ngaman atan Bowanerges ahay, kawa sa ja nã, wan ma dac Mbërom ahay†), ¹⁸ Andëre, Filip, Bartilome, Mata, Tomas, Yakuba wan ana Alfa, Tade, Simon, dõ manidë sã Ruma ahay, ¹⁹ tã Yudas Iskariyot, dõ saa ga ðaf pã Yesu.

*Yesu a razl setene ahay tã mägala a Mbërom
Mata 12.22-32; Lukas 11.14-23, 12.10*

²⁰ Atã Yesu tã njavar anahan ahay ta may ahay agay. Asa, dõ ahay tã halay nga kã zalak, aday Yesu tã njavar anahan ahay tã njadak alay a sa pa way bay. ²¹ Do anahan ahay tã slëne 'am ata nã, ta nay sã gëbak anan ayak, anga dõ ahay ta wa: «I ga nã nga a vawan.»

²² Miter sã Tawrita aya inde, ta nay ahay kwa à Urësaliima wa. Ta wa: «Bã'elzebul apan!§» Azar aya ta wa: «Ayaw! Fakalaw sã varan mägala sa razl anan setene ahay.»

²³ Yesu a ngaman ayak anã dõ ataya pã cakay anahan, a jan atan 'am ta 'am sã jike, a wa: «Fakalaw i mba apan sa razl Fakalaw nã kãkëmaw? ²⁴ A wulen sã bahay kãrtek a inde nã, kak dõ anahan aya tinen apan ti vad zek nã, bahay ata i tavay nga mba ðaw? ²⁵ Kak dõ su doh ahay, 'am kã zlak atan pi zek bay nã, doh ata i tavay nga mba ðaw? A'ay. I gugwes. ²⁶ Matana re, kak Fakalaw kã slabakak pi zek anahan a nã, gëdan anahan a i gëzla cew nã, i tavay nga mba ðaw? A'ay. I lize.»

²⁷ «Dowan saa mba apan sa zla ù doh su dõ gëdan a saa ngëzëray panan way anahan ahay nã, ibay. Si kã lahak apan kurre kã jawak anan dõwan ata awan, aday i saa mba apan sa zlan ù doh sa ray panan way anahan ahay nã, na.»

²⁸ «Nen apan ni jak ikwen tã ðidëma a hëna: Do ahay ti ga ines, ti jënan pa 'am anã Mbërom dukwen, i pësen atan anan fok re. ²⁹ Əna dõ sã jënan pa 'am anã Apasay Cëncan a nã, i njad apëse 'am sã atahasl anahan kulibay. Anga ines anahan a sa ga ata nã, i njahay apan sã viyviya awan.»

³⁰ Yesu a ja matanan nã, anga dõwan ataya ta wa: «Apasay lelibay inde apan.»

*Mërak a Yesu ahay tatã may anahan
Mata 12.46-50; Lukas 8.19-21*

† 3:16 Kawa sa ja nã, Pëkërad. † 3:17 Anga ta ga mivel bënë bënë kawa adac a Mbërom. § 3:22 Bã'elzebul nã, slëmay ana Fakalaw re.

³¹ Pə dəḅa anahan a wa nà, mərak a Yesu ahay tatə may anahan ta nay. Tə dəzle cəna, tə tavay uho, ta slan apan dō saa ngaman ayak. ³² Dō ahay inde bayak a mē njahay a pə cakay anahan ta jan kutok, ta wa: «Atə may anak tə mərak anak ahay, tinen mē tavay aya uho, tə cəce iken.»

³³ Əna Yesu a mbəḁahan atan apan, a wa: «May uno, mərak uno ahay, ata nə atə wayaw?» ³⁴ A ca pu dō sa van nga tew ataya, a wa: «Sə tara mərak uno ahay aday may uno nà, tinen. ³⁵ Dō sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom ata nà, sə tara may uno tə mərak uno nə winen adəka.»

4

Jike su dō sa casl ndaw Mata 13.1-9; Lukas 8.4-8

¹ Yawa, Yesu a dazlan sə wazan à dō ahay maza pa 'am sə bəlay sə Galile. Dō ahay bayak a tə halay nga pə cakay anahan. Anga nan, a ján à kwalalan inde saa njahay uda pa nga sə bəlay. Dō ahay fok mē njahay a pə yugo. ² Yesu a dakan atan anan way ahay bayan a tə jike ahay. A wazo anahan a inde a jan atan, a wa:

³ «Pəken sləmay. Dowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. ⁴ Winen apan i casl ndaw ata kutok, zahav a guce panan pə cəved, aday məvuhom ahay tə dāgay anan. ⁵ Zahav azar a, a guce pə saray pəkərad, ta hay ahay bəse, anga yugo inde bayan a ibay. ⁶ Əna pac a sləray cəna, a butoy anan aday a vak anan, anga sləlay a ibay. ⁷ Zahav azar a a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay. ⁸ Əna zahav azar a a guce pə yugo lele awan. Winen a hay cəna, a har, a zla nga uho, a nah kutok. Kərtek awan, hawal sa ndaw apan nə kwa kuro maakan, hinen ahay, hawal sa ndaw kwa kuro mbərka. Azar aya inde dūkwən, hawal sa ndaw apan nə səkət səkət.»

⁹ Yesu a jan atan kutok: «Sləmay inde pə dōwan a nə, à sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw? Mata 13.10-17; Lukas 8.9-10

¹⁰ Pə dəḅa anahan a wa nà, Yesu winen taayak tu dō maslan anahan ahay kuro nga cew, tu dō maza aya ma van nga tew ata, tə cəce panan 'am anahan sa jan atan tə jike ata awan. ¹¹ Yesu a mbəḁahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, way mi dər aya à bahay a Mbərom a inde ata nà, winen a kà gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Əna dō maza aya nà, ti sləne way ahay fok nà, si ta 'am sə jike, ¹² anga aday:

Tà ca apan, əna tə canan bay,

tà pak apan sləmay, əna tə sləne bay.

Bina aday tá saa may ahay pə cakay ana Mbərom bay,

aday Mbərom à pəsen atan anan ines a tinen ahay bay.* »

Yesu a pəsak anan jike su dō sa casl ndaw ata awan Mata 13.18-23; Lukas 8.11-15

¹³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kə slənen 'am sə jike a anan bay dəge? Matanan acəkan! Ki i slənen 'am sə jike ahay kula sabay asanaw? ¹⁴ Dō sa casl ndaw ata nà, a casl nə 'am a Mbərom. ¹⁵ Zahav sa ndaw pə cəved ata nà, dō sə sləne 'am a Mbərom a ahay. Pə dəḅa anahan a wa nà, ti təma anan bəse, əna Fakalaw i nay, i wudəh anan 'am a ma casl à tinen inde ata awan, anga aday à hay bay.

* 4:12 Ca pə Esaaya 6.9-10.

16 «Do maza aya awan, ta ga minje tə zahav ma casl a pə saray pəkəraf ata awan. Tə slənek 'am a Mbərom nà, tə təma anan bəse tə ataslay mivél awan. 17 Əna 'am ata a pak sləlay à mivél a tinen inde bay. Anga nan, dəce i tan atan à nga, kabay ajugwar 'am i nay ahay patan anga 'am ana Mbərom nà, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom.

18 «Do maza aya ta ga minje tə zahav ma casl a à wulen sə adak inde. Tinen apan ti sləne 'am a Mbərom cite. 19 Əna way sə daliyugo inde cara cara. Ti sapat zek tə way sə daliyugo ahay, ti gan may à zlıle sə daliyugo ahay, ti ga ubor si zek pə way ahay cara cara. Way ataya fok nà, ti bənan mbiyed anà 'am a Mbərom, aday à nah bay.

20 «Do maza aya asa, ta ga minje tə zahav sa ndaw ma casl a pə yugo lele awan. Tinen apan ti sləne 'am ana Mbərom ma ja awan, tə təma anan lele, ta zla nga uho pa 'am a Mbərom. Anga nan, kərtek a i nah lele, hawal i ga apan kwa kuro maakan, hinen ahay ti nah dukwen, hawal i ga patan kwa kuro mberka, azar aya kutok ite, ti nah, hawal i ga patan səkat səkat.»

Man sa daf lalam *Lukas 8.16-18*

21 Yesu a jan atan asa, a wa: «Kak, tə hanak uko pə lalam nà, ti der anan ta sə hərok apan tasa, kabay ti daf anan ù vo lala daw? Lele nà, sa daf anan pə way sa daf lalam a bidaw? 22 Sənen anan, way mi der a, aday i njad zek bay nà, ibay. Wurwer sə way saa dazley ahay ipec məduwen a bay dukwen ibay re. 23 Anga nan kutok, kak do, sləmay inde apan cana, à sləne!»

24 A jan atan re asa: «Gen anan nga anà way a kwanay sə sləne ahay. Tasa a mbala a kwanay sə lavay anan way ata nà, Mbərom i lavak ikwen anan dukwen tə winen awan asa, aday i zəgahak ikwen anan apan. 25 Do kà təbak anan sləmay sə sləne 'am nà, Mbərom i zəgahan anan sə sləne 'am ite re. Aday do kə tacak anan sləmay, anga a nan sə sləne 'am bay nà, Mbərom i zəgahan anan sə tacan anan apan re.»

Jike sə zahav ma casl a à guvo

26 Yesu a jan atan 'am maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nà, tu do sa casl zahav à guvo. 27 A njak ahan, à njak ahan bay dəp nà, luvon tə ipec, zahav nə i ha, i har, mənəna winen sa san a təra nə kəkəməw nà, a san bay. 28 Yugo nà, a ha anan zahav taayak, a təra anan gujed, aday a təra anan gusuko, azanan asa, a zla nga uho, a nah zahav sə way asa re. 29 Pə dəba anahan sa nah ata wa asa, i bəbez dem anahan saa car, sə halan nga anga way kə nahak.»

Jike sə zahav sa wan sə bəzan *Mata 13.31-32, 34; Lukas 13.18-19*

30 A ja asa, a wa: «Di ga anan minje tə bahay a Mbərom nà, ta ma asa anaw? Kabay di dakay anan nə tə jike wura asa anaw? 31 Bahay a Mbərom a ga minje nà, ta wan sə bəzan†. Winen ma kac a pə zahav sə way sə daliyugo. 32 Əna aday tə caslak anan à məke cəna, a ha, aday a har nà, a zalay dədazl si sé azar aya awan. Alay si sé anahan aya nə məduwen aya awan. Məvuhom ahay ti mba apan sə njahay uda à sise anahan awan tu doh a tinen aya təkə.»

33 Yesu a təkəren 'am anà do ahay nà, tə jike ahay bayak a kawa həna anaya awan, aday kawa ana do ahay sa mba apan sə sləne. 34 Kà jak atan 'am sə awan maza mənəna jike bay. Əne pə dəba anahan a wa nà, atə Yesu, tinen mə mbəsak a taayak. A alay ata kutok, a dakan atan anan 'am sa jike aya awan.

† 4:31 Yesu a ga minje nà, ti sé sə əga tinen a inde.

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Mata 8.23-27; Lukas 8.22-25

³⁵ Pa pac ata kərtek awan, suko a ga bine siwaw nà, Yesu a jan anà njarvar anahan ahay, a wa: «Takasuko pa day uho.» ³⁶ Tə slabak, tə mbəsak anan do ahay mə halay nga kutok. Njarvar anahan ahay ta zla à kwalalan anahan sə lahan ata uda pa 'am ata awan, tə njahay uda awan. Tə gəba anan, ta zla way a tinen, aday kwalalan azar aya dukwen inde à man anahan ata awan. ³⁷ Tə dəzle à mamasl sə bəlay nà, vəvara məduwen a a slabak pa nga sə a'am. Məsugurdolon sə a'am ahay tə slabak, a nan à kwalalan sa rah coy. ³⁸ Yesu nà, winen ma njak ahan awan ta sə dəba, à slaway a inde, nga anahan ma daf a pə way aday à gan dədaf.† Njarvar anahan ahay tə dazlan, tə pədək anan ta sa jan: «Miter, di lize kutok nə, a gak à nga wa itəbay daw?» ³⁹ Yesu a slabak, a gafan 'am anà mad, a jan 'am anà məsugurdolon sə a'am ahay, a wa: «Njihen bəbətək bəbətək! Bəlay, iken dukwen ngatay aday, njahay tetəmtəme!» Mad a mbəsak sa bal, anga nan, bəlay dukwen kə njahak tetəmtəme acəkan. ⁴⁰ Yesu a cəce pə njarvar anahan ahay wa kutok: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kə dəfen upo nga fan bay kələdaw?» ⁴¹ Ta ma nga sə jəjar pi zek asa. Ta ja à wulen a tinen, ta wa: «Do wura həna anan anaw? Atə mad tə məsugurdolon sə a'am ahay dukwen tə dəfan apan ata nà?»

5

Yesu a mbar anan dowan a inde tə setene aya à nga inde

Mata 8.28-34; Lukas 8.26-39

¹ Yesu a nay pa 'am sə bəlay, pa day su kon sə Gerasina ahay, tinen tə njarvar anahan ahay fok. ² A dazay ahay à kwalalan wa cəna, dowan inde, winen tə setene aya à nga inde, a nay ahay à wulen sə jəvay ahay wa, i zla pə cakay a Yesu.

³ Dowan ata a taa nahay way anahan nà, à wulen sə jəvay ahay inde. Dowan a mba apan sa ban anan aday sə jaway anan bay. Tə jawak anan à səsile inde dəp nà, a kad anan fok. ⁴ Saray bayan awan, tə banak anan tə calalaw, alay tə saray a take fok, əna, a taa slad anan nduroc nduroc fok re. A zalan məgala ana do sə pəlay sa gan nga ataya fok. ⁵ Luvon tə ipec fok, winen apan i bar à wulen sə jəvay ahay inde. Winen apan i zlah à bəzlom ahay inde, aday a ta zek mbəlak awan tu kon.

⁶ Əna a canan ayak à Yesu winen apan i nay ahay cəna, a hawan ayak pa 'am, a dukwen garmec ù vo. ⁷ A zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: «Iken Yesu, Wan a Mbərom sə bagəbaga mburom, kə pəlay puno wa maw? Na gak kem tə sləmay a Mbərom, kà ga alay ti nen bay ite.» ⁸ A jan matanan ata nà, anga ba Yesu kà jak anan: «Iken apasay lelibay awan, hayak à dowan a anan wa.»

⁹ Yesu a cəce panan kutok: «Sləmay anak a nə wayaw?»

A mbədəhan apan: «Sləmay uno Daskalak, anga manay bayak awan.»

¹⁰ A dubok a Yesu tə mindel, a wa: «Kem, kà sa razl setene a anaya dərən pə daliyugo a anan wa bay ite.»

¹¹ A man ata aday nà, gadura ahay inde bayak a pa zar kon, mə jugwar aya awan. ¹² Apasay lelibay ataya ta jan à Yesu kutok: «Varan umo cəved, mə zla à gadura a anaya inde ite.» ¹³ Yesu a varan atan cəved acəkan, tə zla à gadura ahay inde. Ta nay à dowan ata wa, tə ndərmađ à gadura ahay inde kutok. Gadura ahay ta haw way a tinen, tə haway kwa ahay pa zar kon wa, tə dazak

† 4:38 Way sa daf apan nga à man sa njak ahan, aday à gan dədaf à nga ata awan.

ayak kwa pa 'am mægujeguje wa à bəlay inde. Gadura ahay ti ga mbulo cew, əne tə lizek fok.

¹⁴ Matanan, do sa gan nga anà gadura ahay tə canan cəna, ta haw way a tinen agay. Ta tan 'am anà ləbara awan à wulen su doh məduwen awan, aday à wulen su doh sə kiə ahay fok re. Do ahay ta nay ahay sa ca pə way ata awan.

¹⁵ Tə dəzley ahay pə cakay a Yesu cəna, tə canan à dōwan a apasay lelibay aya sa nay ahay wa ata awan, winen mə njahay awan, winen tə zana pi zek kutok. A san nga anahan zle lele coy. Aday ta ma nga pə ajəjar. ¹⁶ Do a sə canan anà masuwayan ataya tə təkəren ləbara sə təra pə dōwan ata awan, aday pə gadura ahay fok anà do sa zlak ayak ataya awan. ¹⁷ Do sa man ataya tə dazlan sə dubok Yesu aday à zla ù kon a tinen wa.

¹⁸ Yesu winen apan i ján à kwalalan inde mba, dōwan apasay lelibay aya sa nay ahay wa ata a jan anà Yesu nà: «Nə pərahak azar ite.» ¹⁹ Əna Yesu kə mbakak anan cəved sa zla maya tə winen bay, əna a jan, a wa: «Zla agay, təkəren anan anà do su doh anak ahay nə ləbara sə way sə təra apak ataya, aday ka gan i zek wa anà Mbərom Ba Məduwen nə kəkəməw ata awan.» ²⁰ Dōwan ata a zla way anahan, a dazlan sə təkəren anan ləbara ataya pə daliyugo sə Dekapol, kawa ana Yesu sa gan fok, aday a gan masuwayan anà do sə sləne ataya fok.

*Atə Zayrus tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan
Mata 9.18-26; Lukas 8.40-56*

²¹ Natiya, Yesu a takasay bəlay, a nay pa day sə agay asa. Do ahay tə halay nga pə cakay anahan bayak a pa 'am sə bəlay.

²² Dōwan inde, tə ngaman Zayrus, a zlak ayak à man a Yesu. Winen do məduwen awan, sə ləvan nga anà mer su way ù doh sə wazay nà, winen. A dəzley ahay pə cakay anahan nà, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu. ²³ A gan may kə zalak, a wa: «Dəna uno inde, winen dəvac awan, i mac! Kem, hayak, daf apan alay anak ite, aday à mbar, à njahay zay.» ²⁴ Yesu a slabak, a pərahan azar.

Aday, Yesu winen apan i zla nà, do sə pərahan azar ahay tə ngədec anan pə cəved. ²⁵ Uwar a inde à man ata awan, dəvac a ite re. Ava kuro nga cew, mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa hwiya. ²⁶ Kà gak dəce à alay sə doktor ahay wa nə bayak awan. Kə lizek anan zlile anahan fok, aday kə njadak apan zay bay re, dəvac anahan a ma nga sə zakay bugol.

²⁷⁻²⁸ Iyo, uwar ata kə slənek ləbara a Yesu. Anga nan, a nay ahay à wulen sə do ahay wa ta sə dəba anahan. A jalay nà: «Abay nà njad sə laman alay anà zana anahan a cəna, ni mbar.» A laman à zana awan cəna, ²⁹ mez anahan sa taan pəkay ata a dəkac ma kərtek. A jəjam anan zek anahan nà, cəcaḅ cəcaḅ a san zle kə mbərak à dəce anahan wa.

³⁰ Yesu ite, a san zle, məgala kə nak ahay à winen wa. A mbəda zle à wulen sə do ahay inde, a cəce: «Wayə sə lumo anà zana anaw?»

³¹ Njavar anahan ahay tə mbədəhan apan, ta wa: «Kə canan zle, do ahay tinen apan ti ngədec iken. Kutok nà, ki cəce do sə lamak asa daw?»

³² Əna Yesu winen apan i ca ide tuwwe hwiya, anga a nan sə canan à dōwan sa ga awan ata awan. ³³ Uwar ata a canan à masuwayan ata sə təra i zek anahan inde ata nà, a jəjar pi zek yiḅyeḅ anga zlawan. A nay, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a təkəren anan 'am ataya fok. ³⁴ Yesu a jan kutok, a wa: «Mazar uno, adaf nga anak pi nen ata kə mbərak iken! Həna dəvac anak inde sabay. Zla agay tə zay.»

³⁵ A alay a Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, do ahay ta nay əga Zayrus wa, winen do sə lavan nga anə doh sə wazay ata awan, ta wa: «Zayrus, dəna anak nə kə ndəvak zek. Kə vawan nga anə Miter fan sabay.»

³⁶ Yesu kə gak anan nga anə 'am a tinen ata bay, a jan anə Zayrus: «Kə jəjar bay, dəf upo nga lele cəna coy!»

³⁷ Kutok, Yesu a dazlan sa zla əga Zayrus asa. Əna kə mbakak anan cəved ə do ahay fok sə lagay anan bay, si anə Piyer, aday anə Yakuba tə mərak anahan Yuhana. ³⁸ Tə dəzle əga Zayrus nə, Yesu a sləne do ahay tinen apan ti yam tuhhwa, ti zlah, dəcə inde. ³⁹ A zla ù doh, a ja: «Kə bəbilen awan bay. Ki yimen angamaw? Dəna a anan kə məcak bay. A njak ahan ca!»

⁴⁰ Man su do ataya tə mbasay apan. Yesu a rəzlay atan uho fok, a mbəsak ù doh nə, bəbay ta may ana dəna ata awan, tə apan njavar anahan maakan ataya awan. Tə dəzle pə cakay ana dəna ata awan. ⁴¹ A bənan anan alay a dəna ata awan, a jan: «*Talita kumi!*» kawa sa ja nə: «Dənama, slabak!»

⁴² Kwayan'a, dəna ata a slabak, a dazlan sa bar. Aday do ahay tə jəjar pi zek bayan awan. Ava ana dəna ata nə, kuro nga cew. ⁴³ Yesu a gafan atan 'am lele, a wa tə saa jan ə dowan bay. A jan atan asa tə varan way sa pa ə dəna ata awan.

6

Do sə Nazaratu ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

Mata 13.53-58; Lukas 4.16-30

¹ Kagasl, Yesu a slabak ə man ata wa, a zla ù kon anahan ə Nazaratu asa. Njavar anahan ahay tə pərahan azar. ² Winen ə man ata awan, luvon sa man uda awan a dəzley ahay nə, Yesu a dazlan sə dakay anan 'am a Mbərom ù doh sə wazay*.

Do ahay bayan awan inde, tə sləne 'am sə tətək way a anahan ata nə a gan atan masuwayan, aday ta wa: «A tətəkay way a anaya awanaw? A njad kəlire sə asan way† a anan kəkəməw? Aday, a ga masuwayan həna anan cara cara nə ta maw? ³ Na wa, winen nə do sə cəcəd dədom ba? May anahan Mariyama bidaw? Mərak anahan ahay inde, atə Yakuba, tatə Yosés, Yuda, Simon, aday məran dəna aya dukwen inde, tinen ə wulen a mənuko awan ba?» Anga nan kutok, ta ngam sa dəf nga pə Yesu bay.

⁴ Yesu a jan atan, a wa: «Do ahay ta gan nga anə 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan awan, ə mamasl su do anahan aya awan, aday ù doh anahan a nə, dowan a gan nga anə 'am anahan ahay itəbay.»

⁵ Natiya, Yesu kə njadak sa ga masuwayan ə man ata kwa wura bay. Si a dəf alay pu do sə dəvac azar aya ngal, a mbar atan. ⁶ A gan ə winen awan wadan wadan, anga adaf nga a tinen inde pə Mbərom kwa mənəcək ibay.

Mer su way ana do maslan a kuro nga cew ataya awan

Mata 10.5-15; Lukas 9.1-6

Pə dəba a way ata wa nə, Yesu a zla pu kon sə daliyugo ata fok, a dakan anan way ə do ahay. ⁷⁻⁸ A alay ata awan, a nan ə Yesu sa slan anan do maslan anahan kuro nga cew ataya ə wulen su doh aya inde. A halan atan nga, aday a varan atan məgala sa razl apasay lelibay aya awan.

A jan atan kutok, a wa: «Ni slan kwanay nə cew cew. Kə saa gəben awan pə alay anga cəved bay, kwa way sa pa, kwa mbulo sə dala. Ki gəben nə, si sukol,

* **6:2** Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay. † **6:2** Kəlire a anan nə, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

⁹ təkarak, aday zana dukwen kərtek.» ¹⁰ A jan atan asa, a wa: «Kak ki zlen à wulen su doh a nà, njihen nà àga dōwan a sə təma uda kwanay ata awan. Ki njihen àga winen hus pə luvon a kwanay saa zla way a kwanay. ¹¹ Əna aday do sa man ataya tə təmahak kwanay bay ite nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kà bəzlaşmen morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa, anga aday tã san pi zek tinen tə ines aya awan.»

¹² Do maslan a Yesu ataya ta zla, tə wazan à dō ahay, aday t̄ mbədahan lœn i ines a tinen ahay. ¹³ Tə rəzlak setene ahay bayak awan, aday tə mbərak dō sə dəvac ahay bayak awan ta sə mbədan atan amar pa nga.

Amac ana Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay

Mata 14.1-12; Lukas 9.7-9

¹⁴ Iyo, bahay a inde məduwen awan, tə ngaman Hiridus, a sləne ləbara ana Yesu, anga dō ahay fok tinen apan ti təkər ləbara a Yesu kwa aha fok.

Do ahay ngal ta ja, ta wa: «Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay ata, kà mak uho.» Tə dakan à Yesu nà, Yuhana. Anga nan, ta ja nə, a mba apan sa ga masuwayan ahay ata nà, na.

¹⁵ Do maza aya ite, ta wa: «Yesu nà, Eliya†.»

Aday dō hinen ahay dukwen ta wa: «Winen nà, dō maja'am a Mbərom hinen, kawa dō maja'am a Mbərom sə kwakwa ataya awan.»

¹⁶ Əna Hiridus a sləne 'am ataya fok nà, a ja, a wa: «Yuhana, nen sa gad panan nga ata nà, kə slabakak ahay à məkə wa!»

¹⁷⁻¹⁸ Kwakwa ata nà, Hiridus a gəba anan Hirudiya, uwar ana wanbay anahan a inde, tə ngaman Filip. Anga nan, Yuhana a jan, a wa: «Ki jipen pə uwar tə mərak anak nə, lelibay. Way ata nà, ines!» Anga nan kutok, Hiridus a jan anà dō ahay tã ban anan Yuhana. Ta ban anan, tə dəfak anan ayak ù doh sə dangay.

¹⁹ Natiya kutok, Hirudiya a nan idə à Yuhana, a gan may sə lize anan. Əna, kə njadək apan cəved a bay. ²⁰ Aday dukwen Hiridus a jəjaran anà Yuhana. A san zle, Yuhana a nà, winen dō lele awan, aday didem a pa 'am a Mbərom. Anga nan re, a gan nga lele. A ta pak sləmay pa 'am anahan awan nà, a wusen nga, əna hwiya a gan may sə sləne asa.

²¹ Pə luvon a inde kutok, Hirudiya a njad cəved sa ban anan Hiridus pə kwande. Azar uko sə bayak pə luvon sə wahay anan bahay Hiridus a ga. A da way sa pa, a ngaman anà dō sə zllile ahay pə daliyugo sa Galile, pi zek tu dō sə lavan nga anà suje ahay fok, pi zek tə bahay sə daliyugo ataya awan. ²² Kutok nà, dənə a Hirudiya inde, a zlak ayak, a gərvan atan. Agərav anahan ata lele, kə zlak anan à nga anà bahay Hiridus tu dō anahan ahay fok. Aday Hiridus a cəce pə dənə ata wa, a wa: «A nak nə maw? Way anak saa cəce fok ni varak anan.» ²³ Dərzalah a mbađan apan, a wa: «Ni varak anan way anak saa cəce ata fok, kwa i dəzle hus pa sə gəzla anan bahay uno i zek wa cew dəp nà, ni varak anan.»

²⁴ Dəna dalay ata, a nay uho, a jan anà may anahan, a wa: «Mamay, nə cəce nə maw?»

May anahan a wa: «Cəce nà, t̄ gəđak ahay nga a Yuhana.»

²⁵ Cəna, dənə a dalay ata awan a may ahay pə cakay ana Hiridus, a jan, a wa: «U no ki gad anan nga anà Yuhana, aday vuro anan ahay hənə à kwatama inde.»

²⁶ Way a mə cəce ata kə zlak anan à nga anà Hiridus sabay fok. Əna bə kə mbađak anan pa 'am ana dō anahan mə ngamay ataya coy. I varan anan bay nà, i ga zek sabay. ²⁷ Matanan, a slan suje kərtek, aday à gəđan anan ahay

† 6:15 Eliya nà, dō maja'am a Mbərom kwakwa awan.

nga a Yuhana à kwatama inde. ²⁸ Suje ata a zla ù doh sə dangay, a gəday nga pə Yuhana wa. A nən anan à kwatama inde, a varan anà dəna a Hirudiya. Winen ite a təma anan cəna, a varan anan anà may anahan. ²⁹ Njavar a Yuhana ahay tə sləne ləbara awan cəna, ta zla saa gəbay anan ahay məsinde a Yuhana, ta la anan.

*Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo dara
Mata 14.13-21; Lukas 9.10-17; Yuhana 6.1-14*

³⁰ Aday, do maslan a Yesu ataya ta may agay kutok. Tə halan nga pə cakay, tə dazlan sə təkəren anan way a tinen sa ga, aday sa jan anà do ahay fok.

³¹ A alay ata nà, do ahay tinen apan ti zlak ayak, tinen apan ti zla way a tinen bayak awan. Atə Yesu tu do maslan anahan ahay ta njad cəved aday ti pa way bay. Anga nan kutok, Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay, hayak ikwen ahay taayak a kwanay awan, zluko à kiβe à man a dowan inde uda ibay ata awan. Ata, di njad sa man uda mənjœk.» ³² Ta ján à kwalalan inde, aday ta zla kəcah pə do ahay wa à kiβe.

³³ Do ahay bayak a tə canan atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti zla way a tinen. Aday dukwen ta san atan zle. Anga nan, do ahay ta nay ahay à wulen su doh ahay wa cara cara, ta haw tə saray à man ana Yesu saa zla. Tə lahan atan à Yesu tə njavar anahan ahay re.

³⁴ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa cəna, a canan anà do ahay bayak awan. Do ataya ta gan i zek wa, anga tinen kawa təman ahay, aday mənəna do sa gan atan nga. Anga nan, Yesu a dazlan sə dakan atan anan way ahay fok.

³⁵ Anga luvon winen apan i ga ata nà, njavar a Yesu ahay ta nay pə cakay anahan, ta wa: «Mənuko à man kiβe inde, aday luvon winen apan i ga. ³⁶ Suwan, mbakan cəved anà do ahay tã zla à wulen su doh ahay, pə culok ahay, aday ti i sukom way sa pa ahay.»

³⁷ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay a viren atan way sa pa awan.»

Njavar anahan ataya, ta jan, ta wa: «A nak ma saa sukumay ahay way sa pa ta dala sə *dinar*§ səkət cew, anga aday mi varan atan acəkan daw?»

³⁸ Yesu a cəce patan wa asa, a wa: «Tapa sə pen inde pikwen həna nə jugumaw? Ənga, cen apan aday.»

Ta cay ahay apan, ta jan: «Inde nà, tapa sə pen ahay dara, tə kələf ahay cew.»

³⁹ Kagasl, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tə njahay anan do ahay pə gujed məngədez a à man ata awan, njəbəkək cara cara. ⁴⁰ Tə njahay atan nà, njəbək cəna səkət cəkət, aday njəbək cəna kwa kuro dara kwa kuro dara.

⁴¹ Yesu a gəba anan tapa sə pen a dara ataya tə kələf a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a nğəran ayak anà Mbərom. A gəzla anan tapa sə pen ataya i zek wa, a varan anà njavar anahan ahay, aday tə gəzlan anan anà do ahay. Kutok, Yesu a gəzla anan apan kələf a cew ataya awan, a varan atan apan.

⁴² Do ataya fok ta pak, tə rahak 6ah 6ah.

⁴³ Pə dəba a way ata wa coy nà, njavar anahan ahay tə halan nga anà tapa sə pen tə kələf a mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak kuro nga anahan a cew. ⁴⁴ Do sa pa way à man ata dukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, mbulo dara.

*Yesu a bar pa nga sə a'am tə saray
Mata 14.22-33; Yuhana 6.15-21*

⁴⁵ Pə dəba anahan a wa cəna, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tã ján à kwalalan inde, aday tã lahan pa 'am sa zla à Baytisada pa day sə uho. Winen

awan, i i mbəsak anan do ahay à dəba a tinen wa. ⁴⁶ Tə gəzla nga tə do ahay kutok, a zla way anahan à bəzlom saa ga amboh.

⁴⁷ Luvon a ga coy nà, Yesu winen taayak anahan à məndak mba. Njavar anahan ahay dukwen tinen tə kwalalan a kwa à mamasl sə bəlay dərən coy. ⁴⁸ A canan atan ayak nà, tinen apan ti bal kwalalan nə tə gədan, anga tinen apan tə zlangay nga uda ta mad. Way ata fok a tərà nà, luvon uda mba. Ide a sa jəka i cəde nà, Yesu kə dəzlek à man a tinen winen apan i zla tə saray pa nga sə a'am. A ga kawa i saa gədan atan anan 'am.

⁴⁹ Njavar anahan ahay tə canan winen apan i zla tə saray pa nga sə a'am ata cəna, tə jalay nà, i ga nə mədahan. Anga nan kutok, ta zlah pi zek. ⁵⁰ Tə jəjar pi zek yibye6 anga tinen a fok tə canak anan.

Aya əna Yesu a canan atan cəna, a jan atan ayak 'am kwayan'a, a wa: «Bənen mbac lele, nen awan, kə jəjiren bay.»

⁵¹ A ján à kwalalan inde pə cakay a tinen awan cəna, mad a mbəsak sa bal cite. A man ata wa kutok, ajalay nga a tinen a mbədə wucəfed. Way ata a gan atan masuwayan ⁵² anga 'am sə masuwayan sə tərà tə tapa sə pen ata a ja nə maw nà, tə sənək anan bay re. Kurkwilen inde à sləmay a tinen.

Yesu a mbar do ahay à Gənesaret

Mata 14.34-36

⁵³ Tə takasay ahay pa day sə agay lele nà, ta zla ù kon sə Gənesaret. Ta ban anan kwalalan pa 'am sə bəlay. ⁵⁴ Tə dazay à kwalalan wa cəna, do ahay tə sənək ayak Yesu kwayan'a ⁵⁵ Do ahay tə sləne sa jəka Yesu winen à man tiya ata cəna, tə haway ahay tə day sə wulen su doh ahay wa fok. Tə dazlan sa ran ahay do sə dəvac mə nahay aya pə lala ataya fok. ⁵⁶ Ta man anahan sa zla fok cəna, a ga nà, culok, ki6e, kabay wulen su doh adəka, tə halan ahay do sə dəvac ahay. Tinen a tavay atan pa man sə lumo ahay fok. Ta gan amboh à mbəsakan cəved anà do dəvac ataya tē laman alay kwa anà 'am sə zana anahan, aday tā mbar ite. Do sə laman ataya fok, tə mbərac acəkan.

7

Atətak way sə bije ahay

Mata 15.1-9

¹ Farisa aya inde, tinen tə azar sə miter sə Tawrita ana Musa ahay, ta nay ahay kwa à Urəsalima wa, tə halay nga pə cakay ana Yesu. ² Tə canan anà njavar a Yesu azar aya tinen apan ti pa way mənɲəna sə banay alay kawa atətak way sə Farisa ahay. Ata pə tinen nà, njavar a Yesu ahay ta gak ines.

³ Anga aday nà, Yahuda ahay fok, mə zakan a anà Farisa ahay nà, tə dəfan apan anà atətak way sə bije a tinen ahay nə lele. Ta taa pa way aday mənɲəna sə banay alay kawa atətak way sə bije a tinen bay. ⁴ Kwa, ta nay ahay nə à kwasuko wa dukwen, tə banay zek, aday ta sa pa way. Tə dəfan apan anà atətak way sə bije azar aya dukwen lele, kawa acakad gəsa'am, kəlawə, aday tuwez ahay.

⁵ Anga nan kutok, Farisa ataya pi zek tə miter sə Tawrita ahay tə cəce pə Yesu wa, tə dazlan, ta wa: «Njavar anak ahay nà, tə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay bay nə angamaw? Bina, ta pa daf mənɲəna sə banay alay kawa atətak way sə bije ahay.»

⁶ Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «Kwanay aday nà, mbədəmbədə aya awan. Ezaya kə vindek 'am a Mbərom dīdem a anga kwanay, Mbərom a wa: “Do anaya tə hərə nga nà, ta 'am dəkdek, mivəl a tinen aya nə dərən ti nen.

7 Tinen apan ti dukwo gærmec ù vo nà kəriya awan.
Bina tinen apan ti tətakan anan anà dō ahay nà,
way sa nga a tinen ahay dækdek.*»

8 Yesu a jan atan asa: «Kwanay nà, kə mbiken 'am a Mbərom ma ja aya awan, anga sə pərahan azar anà 'am sə dō ahay. 9 Ambəsak 'am a Mbərom, aday sə mbədək pə anjahay sə bije ahay nà, a dak ikwen 'am bay. 10 Musa kà jak: “Dəfan apan anà bəbay anak tə may anak†” aday “Kuwaya dōwan a kà jak 'am lelibay a pə bəbay anahan kabay pə may anahan nà, sa vad anan.‡” 11 Əna kwanay ki jen nà, kak dōwan a kà jak anan anà bəbay anahan kabay anà may anahan: “Way uno abay saa mak anan zek ata nà, winen *korban*, kawa sa ja nà, kə tərak anà Mbərom.” 12 Ata i dəfan apan anà atə bəbay tə may sabay. 13 Matanan kutok, kə nəsən anan way a Mbərom ma ban awan, anga sə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay. Kwanay apan ki gen way maza aya cara cara kətanan re.»

*Way sa ga məsagar pu dō
Mata 15.10-20*

14 Yesu a ngaman ayak anà dō ahay maza awan, tã nay pə cakay anahan. A jan atan, a wa: «Pəken uno sləmay, kwanay a fok, sənən 'am a anan. 15 Way inde uho, i zla à kutov su dō saa ga apan məsagar nà, ibay. Əna, sa ga məsagar pu dō nà, way sa nay ù dō wa uho bugol adəka. [16 Kak sləmay inde pə dōwan sə sləne 'am nà, à pak sləmay.]»

17 Yesu a dazlan nà, a zla way anahan ù doh pə cakay sə dō ahay wa. Njavar anahan ahay tə cəce panan jəba sa 'am sə jike ataya awan. 18 Yesu a jan atan: «Kwanay dükwen, kə sənən fan bay daw? Way sa zlak ayak uho wa ù dō inde nà, i mba apan sa ga məsagar pu dō bay. 19 Anga way sa pa i zlan à mivél inde bay, si à kutes inde. Pə dəba anahan a wa nà, i may ahay uho. Kwanay kə sənən bay re daw?»

Yesu a ja kətanən nà, aday tã san nə way sa pa ahay fok lele.

20 A ja asa: «Way sa nay ahay ù dō wa uho nà, i ga apan məsagar kutok. 21 Anga sa nay à mivél su dō wa kutok cəna, way kawa aga vuwar, akar, avad nga su dō, 22 aga mədigwed, aga ubor, aga huwan, agad mungwalay, aga way sə wurwer ana ayaw si zek lelibay awan, aga sərak, agədan azar ù dō, ahəran nga anà zek anahan, aga way sə mindel. 23 Way ataya fok, ta nay fok nà, ù dō wa, aday ta ga məsagar pu dō acəkan.»

*Uwar a inde winen Sirofiniki ahay a daf nga pə Yesu
Mata 15.21-28*

24 Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a slabak way anahan à man ata a wa kutok, a zla à wulen su doh a inde, bəse tə Tirus§. A dazle cəna, a njahay əga dōwan inde, aday a nan abay dōwan à san apan bay. Əna dō ahay tə sənək apan.

25 Uwar a inde à man ata nà, dəna anahan inde, winen tə setene awan. A sləne ləbara a Yesu cəna, a nay pə cakay anahan. A dükwen gærmec ù vo. 26 Uwar ata nà, winen Sirofiniki ahay, a ja 'am sə Gərek. A jan anà Yesu, à razl anan setene à dəna anahan ata wa, apasay a sə vawan nga ata awan.

27 Aday Yesu a mbəfanan apan, a wa: «Mbəsak anan gwaslay ahay tã rah aday. Anga sə gəba anan way sa pa sə gwaslay ahay, sə varan anan anà kəla ahay nà, sumor a bay.»

* 7:7 Ca pə Esaaya 29.13. † 7:10 Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16. ‡ 7:10 Ca pə Gurtaaki 21.17; Farillaaji Lewin'ko'en 20.9. § 7:24 Tirus nà, winen pə daliyugo sə Sirofiniki ahay.

²⁸ Uwar ata a mbədahan apan, a wa: «Matanan, bahay uno. Əne kəla ahay dukwen ta pa way sa pa sə pəpas pə gwaslay ahay wa ata re asanaw!»

²⁹ Yesu a jan: «Anga 'am anak a anan, ki mba apan sa zla agay. Apasay sə vaway nga ata, kə nak ahay à dəna anak wa coy.»

³⁰ Uwar ata a zla agay, a dəzle cəna, a tan ayak à nga à dəna anahan mə nahay a pə biket. Apasay sə vaway nga ata kə nak à dəna ata wa acəkan.

Yesu a mbar anan dowan a inde mədəngazlak awan

³¹ Yesu a nay way anahan pə daliyugo sə Tirus wa. A zla tə daliyugo sə Sidon, a dəzle pə cakay sə bəlay sə Galile, pə daliyugo sə Dekapol.

³² A man ata kutok, dō ahay ta nan anan ahay dowan a inde mədəngazlak awan. Dowan ata nà, a sləne sləmay bay aday a ja 'am lelibay re. Ta gan amboh anà Yesu aday à daf apan alay, à mbar anan ite.

³³ Yesu a ngaman ayak à wulen sə dō ahay wa. Ta zla tə Yesu dal nà, Yesu a dəfan alay à sləmay inde. Aday, a təfe mənə pə alay, a laman anan à miresl anahan. ³⁴ A ca idə à mburom, a sakaf pi zek, a ja, a wa: «*Effata!*» kawa sa ja nà: «Təba zek!» ³⁵ Natiya cəna, sləmay anahan ahay tə təbak, miresl anahan dukwen kə pəsakak ite, a ja 'am lele kutok. ³⁶ Yesu a jan atan fok a tinen awan, tà sa jan à dowan bay. Winen apan i taa gafan atan 'am dəp nà, tinen tə zəga anan sə təkər ləbara awan. ³⁷ Dō sə sləne ləbara ataya fok, a gan atan masuwayan, ta wa: «Way anahan sa ga fok nə lele. Mədəngazlak ahay tə sləne sləmay, aday maandak ahay dukwen ta ja 'am kutok.»

8

Yesu a varan way sa pa anà dō ahay ti ga mbulo fudo

Mata 15.32-39

¹ A alay ata awan, dō ahay tə halay nga bayak a miza awan. Way sa pa dukwen inde patan ibay. Anga nan kutok, Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: ² «Dō a anaya tu go ĩ zek wa, anga mənuko pə kərtek a luvon maakan hana, way sa pa ibay. ³ Kak na sak a mbəsak atan ti zla agay ta may awan nà, ti ga bəle pə cəved. Aday dukwen dō azar aya ta nay ahay kwa à man dərən aya wa.»

⁴ Njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Mənuko à kifə kutok nà, dī saa njaday ahay way sa pa awan awana, aday saa slan ù dō a anan fok anaw?»

⁵ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Tapa sə pen inde pikwen nə jugumaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Cuwbe.»

⁶ Yesu a jan anà dō ahay, tē njahay à məndak, aday a gəba anan tapa sə pen a cuwbe ataya awan. A gan ayak suse anà Mbərom nà, a gəzla anan ĩ zek wa, aday a varan anan anà njavar anahan ahay, aday tē gəzlan anà dō ahay. Tə gəzla anan kutok. ⁷ Kələf cədəw aya inde patan mənjoek re. Yesu a ngəran ayak à Mbərom anga nan re. Aday a jan anà njavar anahan ahay tē gəzla anan kawa tapa sə pen ahay asa.

⁸⁻⁹ Dō a mə halay nga ataya fok, tinen ta ga mbulo fudo, ta pak, tə rahak. Tapa sə pen mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak cuwbe re.

Coy, Yesu a mbəsak anan dō ahay tə gəzla nga.

¹⁰ Cəna, Yesu a ján à kwalalan inde tə njavar anahan ahay. Ta zla way a tinen ù kon sə Dalmanuta.

Dō ahay ta gan may Yesu à gan atan masuwayan

Mata 16.1-4

11 Farisa aya inde, ta nay sa vad awiyaway tatə Yesu. Tə cəce Yesu ā ga masuwayan sə way sa nay ahay ā mburom wa, anga a nan atan sa ban anan pə kwande.

12 Yesu a sakaf, a ma anan apasay ā zar kutov lele nā, a ja, a wa: «Do sə biten ahay tə pəlay masuwayan nā, angamaw? Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna, ti njad minje sə masuwayan sabay fok.»

13 Coy, a mbəsak anan Farisa ataya awan, a ma way anahan ā kwalalan inde, sə takas bəlay pə day hinen asa.

*Wudəh sə Farisa ahay, aday mbala ana Hiridus ite
Mata 16.5-12*

14 Njavar a Yesu ahay tə mbədəkek anan nga sə gəba tapa sə pen ā alay inde. Tapa sə pen inde patan ā kwalalan inde nā, si kərtek coy. 15 Yesu a jan atan, a wa: «Uffa ahak ikwen! Bənen nga a kwanay nə lele pə wudəh sə Farisa ahay wa, tə wudəh ana Hiridus.»

16 Əna tinen ta ja ā wulen a tinen inde nā: «I ga nə a ja pə pen də gəbək ā alay inde bay ata awan.»

17 Yesu a sənən atan anan kwayan'a, a jan atan, a wa: «Kə bayiken, na ja nə anga tapa sə pen inde pikwen ibay nā, angamaw? Kə sənən apan fan bay dāw? Ki mben apan sə sləne 'am a anan bay kələdāw? Kurkwilen inde ā sləmay a kwanay dāw?»

18 «I dē inde pikwen asənə, kə cinen anan ā awan bay kələdāw? Sləmay inde pikwen asənə, kə slənən sləmay bay kələdāw?»

«Aday, kə mbədəkek ikwen ā nga wa dāw? 19 A alay a nə gəzla tapa sə pen ahay dara, anā do ahay tinen mbulo dāra nā, kə hilen anan nga a mə mbəsak a ata awan nə cəkarak jugumaw?»

Tə mbədəhan apan, ta wa: «Cəkarak kuro nga anahan awan cew.»

20 «Aya, aday nə gəzlan tapa sə pen cuwbe ā do ahay mbulo fudə nā, kə hilen anan nga ā mə mbəsak awan nə cəkarak jugumaw?»

Tə mbədəhan apan, ta wa: «Cuwbe!»

21 «Aya aday kə sənən həna bay nā, angama kutok anaw?»

Yesu a mbar anan dowan a inde, winen hurowan

22 Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle ā Baytisada kutok. Do ahay tə gəbay ahay dowan a inde, winen hurowan. Ta gan amboh anā Yesu aday ā laman alay ite.

23 Yesu a bənay anan dowan ata alay a wa, a zla anan kəcah ā wulen su doh wa. A tafen mənə pə idə, a daf apan alay. A cəce panan, a wa: «Kə canan ā way ahay zle dāw?»

24 Winen a mbədəhan apan, a wa: «Nen apan ni canan anā do ahay tinen apan ti zla, əna tinen kawā dədazl si sé ahay.»

25 Yesu a dəfan alay pə idə maza awan. Winen ite a zəzor way ahay lele, kə mbərak kutok, a canan idə zle coy.

26 Yesu a jan, a wa: «Zla agay. Kā ma tə wulen su doh sabay.»

*Piyer a dakay anan nā, Yesu nə winen Almasihu
Mata 16.13-20; Lukas 9.18-21*

27 Pə dəba anahan a wa nā, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla ū kon maza awan, pə cakay sə Kaysariya Filipi. A alay a tinen pə cəved mba nā, Yesu a cəce patan wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nen nā, nen nə wayaw?»

28 Njavar anahan ataya tə mbədəhan apan, ta wa: «Do hinen ahay ta wa iken Yuhana, do sa gan baptisma anā do ahay ata awan. Do maza aya ta wa,

iken Eliya, do maja'am a Mbərom. Do azar aya dukwen ta ja na, iken do karteke à wulen su do maja'am a Mbərom ahay.»

²⁹ Yesu a cace patan wa: «Aday kwanay a na, ki wen nen wayaw?»

Piyer a mbədahān apan, a wa: «Iken na, Almasihu.»

³⁰ Yesu a gafan atan 'am, a wa: «Kā saa dīken anan 'am a anan anā dōwan bay.»

*Yesu a dakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məke wa
Mata 16.21-28*

³¹ Cəna, Yesu a dazlan sə dakan anan anā njavar anahan ahay, a wa: «Bəlaray nen, Wan su Do na, ni ga dace bayak awan. Aday maced sə Yahuda ahay, tə bahay sə gədan dūngo anā way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay, ti lar nen, aday do ahay ti vad nen. Aday dukwen, luvon maakan pə dəba anahan a wa cəna, ni slabakay way uno à məke wa.» ³² A jan atan anan na, i ide inde.

Piyer ite a ngaman, ta zla kəcah, a gafan 'am. ³³ Yesu a mbəda 'am pə njavar anahan ahay, a cak ayak patan. Cəna, a gafan 'am anā Piyer, a wa: «Zlak ayak pə cakay uno wa, iken Fakalaw. Anga ajalay nga anak ata na, a nay ahay u do zenzen a wa, bina mbala a Mbərom ata bay.»

³⁴ Cəna, Yesu a ngaman ayak anā do ahay, tə njavar anahan aya təkə, a jan atan: «Kak dōwan a a nan sə pəruho azar na, à mbəsak sə bayakan way anā nga anahan, à tavak dədom anahan mə zləngad awan, à pəruho azar. ³⁵ Anga kā nak anan anā dōwan a sa tam anan sifa anahan na, i lize anan adəka. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen, aday anga ləbara uno mugom a anan ata na, i tam anan sifa anahan adəka. ³⁶ Bina, do kā sak a njad anan way sə daliyugo a anan fok anā winen, aday sifa anahan a na, kə lizek anan nə, sa gan dədəffa na, ma mba asa anaw? Ibay! ³⁷ Awan a inde aday do zenzen i var sə bəmbad anan sifa anahan na, inde daw?»

³⁸ «Do sə biten ahay na, mi nes aya awan, aday tə mbədahak anan ləen anā Mbərom. Aya əna, kak dōwan a kə gak waray sə dakay anan sləmay uno aday sə dakay anan 'am uno ahay na, nen ni ga anan winen kəkəməw? A alay a aday na mak ahay tə mazlab ana Bəbay uno Mbərom, aday tə maslay anahan cəncan aya ata na, nen Wan su Do dukwen ni naa pəkan waray i ide cite.»

9

¹ Yesu a ja asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a hənə: Dōwan aya inde à man a anan, ti mac mənəjnəna sə canan anā bahay a Mbərom bay. Si bahay a Mbərom i nay ti canan tə məgala awan aday.»

*Zek a Yesu a mbəda pə ide ana njavar anahan ahay
Mata 17.1-13; Lukas 9.28-36*

² Pə dəba anahan a wa kutok, a ga luvon ahay mbərka na, Yesu a gəba pə azar Piyer, Yakuba tə Yuhana, ta jan taayak à bəzlom a inde zəbor awan. A man ata kutok, zek anahan a mbədahān atan pə ide. ³ Zana anahan a mbəda kwedekkwedek, a dav herre kə zalak. Dōwan saa mba apan pə daliyugo sə banay zana kətanān na, ibay.

⁴ Njavar anahan a maakan ataya, tə canan anā atə Eliya tə Musa tə sləray, tinen apan ti ja 'am tatə Yesu.

⁵ Piyer a jan à Yesu, a wa: «Miter, mənuko à man a anan nə sumor awan. Mi ngaray jawjawa ahay maakan: karteke awan anga Musa, karteke a ite anga Eliya, aday mədakwidok a na, anga iken awan.» ⁶ Anga zlawan sa gan atan ata awan, Piyer a san way anahan a sa ja ata bay.

⁷ Pə dəba anahan a wa nà, mugudongudon a dazay, a van atan nga sərdədək. Aday 'am a ndəray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Həna a anan nà, wan uno ləliwe uno awan. Slənen anan anan 'am anahan.»

⁸ 'Am ata a ndav cəna, njavar ataya tə canak anan à dowan sabay. Si Yesu a kərtəkəkə pə cakay a tinen coy.

⁹ Tinen apan ti dazay à bəzlom ata wa mba, Yesu a jan atan, a wa: «Way a kwanay sə canan ahay à bəzlom wa ata nà, kà si jen anan à dowan bay, hus pə luvon uno nen, Wan su Do, saa slabakay à məkə wa ata awan.» ¹⁰ Njavar anahan ataya tə tamahak 'am ata awan, ta dər anan à mivəl inde, əna tə cəce pi zek ahay wa asa: «I slabakay à məkə wa aday nà, 'am ata a nan sa ja nə maw?»

¹¹ Anga nan, tə cəce pə Yesu wa, ta wa: «Miter sə Tawrita ahay ta wa, Eliya i lahan anà Almasihu aday nà, angamaw?»*

¹² A mbədahan atan apan, a wa: «Acəkan! Eliya i lahay, i ndakay anan way ahay fok. Aday dukwen Deftere a Mbərom a wa bəlaray, si Wan su Do i ga cəce bayan awan, aday do ahay ti kədəy anan nà, angamaw? ¹³ Nen apan ni jak ikwen: Eliya kà nak ahay, aday ta gak anan kawa a tinen sa gan may sa ga fok, kawa ana Deftere sa ja apan ata coy.»

*Yesu a mbar anan wan a inde məhərvov a taa ban anan
Mata 17.14-21; Lukas 9.37-43*

¹⁴ Yesu tə njavar anahan a maakan ataya tə dəzley ahay à man sə njavar anahan azar aya nà, tə canan anà do ahay bayak a ma van atan nga cərləw. Njavar anahan ahay tinen apan ti vad awiyaway pi zek tə azar sə miter sə Tawrita ahay. ¹⁵ Do ahay tə canan anà Yesu nà, a gan atan masuwayan tə mindəl. Tə haway ahay pə cakay anahan ahahaw sa naa jan 'am: «Iken inde zay daw?»

¹⁶ Yesu a cəce pə njavar anahan ahay wa, a wa: «Kə vəden awiyaway tə tinen nə pə maw?»

¹⁷ Do kərtək à wulen su do ahay wa a mbədahan apan, a wa: «Na nak anak anan ahay ta wan uno. Məhərvov a vawan nga. A mba apan sa ja 'am tətibay, a ban panan 'am. ¹⁸ Məhərvov ata kà nak apan kwa aha dukwen, ata i ban anan à məndak bərav. Aday ata mumbəf a rahan à 'am inde popo, i rac slan ngərcəcəcəcəcə, zek anahan a nà, a sərə anan sədcədcə. Na gak anan kem anà njavar anak ahay, aday tə rəzlay a wa məhərvov ata awan, əna ta mbak apan bay.»

¹⁹ Coy Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdaw? Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw? Hayak ikwen uno anan ahay wan a aday!»

²⁰ Ta nan anan ahay wan ata pə cakay anahan a kutok.

Coy, wan ata a canan à Yesu nà, məhərvov ata a ban anan, a bal anan zek a wan ata tə məgala, aday a slahay à məndak. I ja mawa tumbolombolo pə yugo, aday mumbəf à 'am inde popo bayak awan.

²¹ Yesu a cəce pə bəbay a wan ata wa, a wa: «Way a anan a dazlan sa gan nà, kwa siwaw?»

Dowan ata a mbədahan apan, a wa: «Kwa winen tə cədcəw awan. ²² Saray bayak a məhərvov a anan i ban anan, ata i slahay anan u uko inde, kabay à 'am inde, aday à mac. Əna na gak nə kem, nà gak i zek wa ite, kak ki mba apan nà, man umo zek ite.»

* **9:11** A Tawrita inde nà, abay Almasihu i sa nay ahay nà, Eliya i lahay aday.

²³ Yesu a mbəḏəfahan apan, a wa: «Ka ja, ka wa: “Kak ki mba apan” nà, angamaw? Pu do sa ḏaf nga pə Mbərom nà, way ahay fok ta ga zek asanaw?»

²⁴ Coy bəbay a wan ata a zlah pi zek, a wa: «Ni ḏaf nga pə Mbərom, əna ni mba apan sə ḏaf apan nga gem fan bay. Kem, mo zek ite.»

²⁵ Yesu a canan à ḏo ahay ḏukwen tinen apan ti zlak ayak à man a tinen bayak awan. Cəna, Yesu a ngəraz pə apasay ata, a jan: «Iken apasay a sə ḏəngazl ḏo aday sa 6an 'am pu ḏo wa a anan. Hayak à wan a anan wa! Kà naa ma apan sa zla à winen inde kula sabay.»

²⁶ Natiya, apasay ata a zlah pi zek, a 6al anan wan ata kəzlek kəzlek tə məgala, a nan ahay i zek wa bok. Wan ata nà, kawa ma mac a coy. ḏo ahay bayak a tə bayak nə, winen kə məcak. ²⁷ Əna Yesu a bənan alay, a slabak anan. Wan ata a tavay jek.

²⁸ Natiya, Yesu a may ahay agay nà, njavar anahan ahay tə cəce panan taayak a tinen awan, ta wa: «Manay ma mba apan sə rəzlay anan wa məhərvov ata bay nà, angama kərtek anaw?»

²⁹ Yesu a mbəḏəfahan atan apan, a wa: «Məgala hinen saa razl jəba sə məhərvov a anan nà, si sa ga nə amboh aday.»

*Yesu a ḏakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məke wa asa
Mata 17.22-23; Lukas 9.43-45*

³⁰ Natiya, pə ḏəḃa anahan a wa kutok, atə Yesu tə njavar anahan ahay tə mbəsak Kaysariya Filipi, ti takas ḏaliyugo sə Galile. A nan à Yesu nà, ḏowan à san anan winen à man ata bay, ³¹ anga a nan sə təkəren atan anan 'am a anan.

A jan atan kutok, a wa: «Nen Wan su ḏo nà, ti varan nen à alay inde anà ḏo sə ḏaliyugo ahay, aday ḏo ataya ti vad nen à məke. Pə ḏəḃa anahan a wa, ni i slabakay ahay à məke wa pə luvon maakan awan.»

³² Əna njavar anahan ataya tə sənək nga sa 'am anahan a sa jan atan ata bay, aday ḏukwen zlawan a gan atan sə cəce panan 'am anahan ata re.

*Wayə sə zalay ḏo hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?
Mata 18.1-5; Lukas 9.46-48*

³³ Natiya awan, atə Yesu tə njavar anahan ataya tə ḏəzle à Kafarnahum kutok. Ta zla ù doh a Yesu sə njahay uda ata nà, Yesu a cəce patan wa kutok, a wa: «Kə vəḏen ahay awiyaway sa 'am sa ma à cəved wa anaw?»

³⁴ ḏəkḏək njavar anahan ataya tə mbəḏəfahak anan apan bay. Anga abay pə cəved wa ata nà, tə vəḏək ayak apan awiyaway nə pa 'am sa jəka, à wulen a tinen wa nà, wayə məduwen a sə zalay ḏo anaw?

³⁵ Coy Yesu awan a njahay, aday a ngaman ayak anà njavar anahan a kuro nga cew ataya pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «A nan à ḏowan a sə təra ḏo mama'am a nà, à təra anan nga anahan nà, ḏo mədakwidok awan, à gan mer su way à ḏo ahay fok.»

³⁶ A ngaman ayak anà wan cəḏew awan, a tavay anan à mamasl pa 'am a tinen, a ban anan həmbok. A jan anà njavar anahan ataya kutok, a wa: ³⁷ «Kuwaya kə sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, ḏowan ata a təma nə nen awan. Aday ḏowan a kə təmahak nen ite nà, a təma nà, nen a taayak sabay. A təma nə Mbərom, ḏo sə sləmay ahay nen ata re.»

*Do sa nak uko ide bay nà, winen ḏo a mənuko
Lukas 9.49-50*

³⁸ Yuhana a jan anà Yesu kutok, a wa: «Miter, ma tak anan à nga anà ḏowan a inde winen apan i razl apasay lelibay aya à ḏo ahay wa tə sləmay anak. Əna mə gafak anan 'am, anga winen ḏo a mənuko bay.»

³⁹ Cəna, Yesu a mbəđahan apan, a wa: «Kê gifen anan 'am bay. Anga kuwaya kà gak masuwayan sə way tə sləmay uno nà, pə dəba i mba apan sa ja upo 'am lelibay a kwanay'a bay. ⁴⁰Do aday a nak uko ide bay ata nə, winen nə do a mənuko asanaw! ⁴¹Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya kə varak ikwen 'am sa sa manjək anga kwanay do ana Almasihu ahay nà, i təma magwagway anahan tə dīdem awan.»

Way sə fakay do ahay i ines inde

Mata 18.6-9; Lukas 17.1-2

⁴²Natiya, Yesu a ja asa, a wa: «Kak do kà vak atan saray pə cəved anà do cəđew anaya sa đaf upo nga ata nà, suwan pə winen tē banan van à dundo, aday tē larak anan ayak à bəlay inde. ⁴³Kak alay anak i sapat iken i ines inde nà, gad anan. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom iken ma gad alay awan, tə winen aday ki i zla à məkə sə mərda inde, man aday uko a mbacay itəbay ata tə alay aya cew nà, na. [⁴⁴A man ata nà, mətunay ahay ta mac bay, uko đukwen a mbacay bay.] ⁴⁵Kabay, kak saray anak i sapat iken i ines inde nà, gad anan. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tə saray anak slangalan a, tə winen aday ki i zla à məkə sə mərda inde saray anak ahay səndađ cew nà, na. [⁴⁶A man ata nà, mətunay ahay ta mac bay, uko đukwen a mbacay bay.] ⁴⁷Matanan re, kak ide anak i sapat iken sa ga ines nà, ndaha anan. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tə ide anak a kərtek mbiyan'a, ta sa zla à məkə sə mərda inde, tə ide anak aya cew maya nà, na. ⁴⁸A man ata nà, mətunay ahay ta mac bay, uko đukwen a mbacay bay.

⁴⁹«Tə dīdem a nà, azanan nə kuwaya i təra lele, kawa sluwed ma ga zətene awan, anga dəcə i guce ines a tinen ahay, kawa uko sə guce ruhom pə rəslom wa. ⁵⁰Zətene awan aday nà, way lele awan, əna kak zətene awan a vad sabay kəma, ki ma anan apan vad anahan a nə ta maw? Bugol bay, təren adəka nà, do ma ga zətene ma vad aya awan. Kwanay a fok, njihen zay tə kuwaya.»

10

Atətak way pa 'am sa razl uwar

Mata 19.1-12; Lukas 16.18

¹A mbəsak Kafarnahum kutok, a slabak, a zla way anahan tə daliyugo sə Yahudiya. A takas zlınder sə Urdon. A man ata awan, do ahay tə halan nga pə cakay asa, aday Yesu a tətakan atan anan way kawa anahan sa taa ga ata awan.

²Azar sə Farisa ahay ta nay ahay pə cakay anahan. Tə cəce panan way, anga a nan atan abay sa ban anan pə kwande. Ta wa: «Tawrita kə varak anan cəved anà mungol sa razl anan uwar anahan đaw?»

³Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Musa a jak ikwen nà, kəkəməw?»

⁴Tinen tə mbəđahan apan, ta wa: «Musa a ja nà, ki vinde derewel à alay inde anà uwar aday sa razl anan.»

⁵Yesu a jan atan asa, a wa: «Anga akuray nga a kwanay a kə zalak, Musa a saa varak ikwen cəved sə vinde derewel nà, na. ⁶Cəkəbay, à dəlen anahan a inde đukwen nà, matanan bay. «Mbərom a ndakay do nà, mungol tə uwar. ⁷Anga nan, do mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tə may anahan, i hədek pə cakay ana uwar anahan. ⁸Cew maya a tinen a ti təra nà, zek kərtektəkke coy.*» Ti naa təra kula inde zek cew sabay. Ti təra zek kərtek sə coy. ⁹Anga nan kutok, way a Mbərom sə japay anan ata nà, dowan á sa gəzla anan kula bay.»

* 10:8 Ca pə Laataanooji 1.27, 2.24.

¹⁰ Ta zla ù doh tə njavar anahan ahay nà, tə cəce panan 'am ata taayak maza asa. ¹¹ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Kak dōwan kə rəzlak anan uwar anahan, aday kə gəbak uda uwar hinen, dōwan ata kə gak mədigwed pə uwar a mama'am ata awan. ¹² Matana awan, kak uwar kə mbakak anan mbaz anahan, aday do hinen kə gəbak anan ite nà, uwar ata kə gak mədigwed cite re.»

*Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay
Mata 19.13-15; Lukas 18.15-17*

¹³ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, do ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədəw aya anà Yesu, anga aday á daf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan do ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nà, ta ma nga sə gafan 'am anà do ataya awan. ¹⁴ Yesu a canan cəna, a ga mível pə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kə gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek a dəka nà, anà do sa ga minje tə tinen anaya ata awan. ¹⁵ Nen apan ni jak ikwen tə dídem a həna: Kuwaya kə təmahak Mbərom bahay anahan kawa wan cədəw bay nà, Mbərom i ga apan bahay kula itəbay.»

¹⁶ Coy, a ra atan, a ban atan pi zek həmbok, a dəfan atan alay pa nga, a gan atan amboh.

*Do zlile awan
Mata 19.16-30; Lukas 18.18-30*

¹⁷ Yesu a ban cəved anahan sa zla way anahan. Dōwan inde a haway apan ahahaw. A dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a cəce panan: «Miter lele a anan, ni ga nə ma aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁸ Yesu a mbəđahan apan: «Ka wa nen lele a nà, angamaw? Dōwan inde lele ibay, si Mbərom a kərtek. ¹⁹ Ka san nga sa 'am a Mbərom mə baslay aya zle asanaw? Ká vad nga su do bay, ká ga mədigwed bay, ká ga akar bay, ká gad mungwalay pu do bay, ká ran mindel ù do bay, dəfan apan anà atə bəbay anak tə may anak.†»

²⁰ Dōwan a zlile ata a wa: «Miter, 'am ataya fok nà, nə bənak atan lele, kwa à alay a nen cədəw a mba.»

²¹ Yesu a zəzor anan lele, a pəlay anan cəvedabay. A jan, a wa: «Wita nà, a mbakak way kərtektakke. Zla, sukom anan way tə way anak ahay fok, aday varan anan dala awan anà do mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlile anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²² A sləne 'am ataya cəna a tacay pə idé sərət, a cəban, a zla way anahan, anga winen zlile awan.

²³ Yesu a ca pə do ahay tə idé tuwwe, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Wuna! Ma dan 'am awan anà do zlile awan sa zla à bahay a Mbərom inde.»

²⁴ 'Am ata nà, a gan anà njavar a Yesu ahay wadan wadan. Əna Yesu a jan atan asa, a wa: «Dəna uno ahay, ma da 'am a sa zla à bahay a Mbərom inde! ²⁵ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmađ tə məke sə ləpəre nà, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nà, do sə zlile sa zla à bahay a Mbərom inde ata awan.»

²⁶ A gan atan masuwayan bayak a asa, tə cəce pi zek ahay wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁷ Yesu a zəzor atan asa, a wa: «Pu do zənzen a nà, i ga zek kula bay, əna pə Mbərom nə a ga zek ca. Anga pə Mbərom nà, way ahay fok a ga zek.»

† 10:19 Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20.

²⁸ Piyer a dazlan sa jan kutok, a wa: «Manay hëna nà, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar bidaw?»

²⁹ Yesu a jan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a hëna: Kuwaya kə mbakak doh anahan, kabay mərak anahan ahay, kabay may anahan, kabay bəbay anahan, kabay gwaslay anahan ahay, kabay guvo anahan ahay, anga nen aday anga ləbara uno a mugom a nà, ³⁰ i i njad anan uda saray səkat hëna à anjahay anahan pə daliyugo a anan inde: doh ahay, mərak ahay, may ahay, gwaslay ahay, guvo ahay à yime inde, pi zek tə ajugwar 'am sə daliyugo a təke fok. Aday pə uho saa nay ata dukwen, i njad sifa sa ndav bay ata awan. ³¹ Anga aday kutok nà, do sa lah pa 'am hëna ataya bayak a ti i təra do mə dədəba aya cite asa. Aday do sə dəba ahay bayan a, azanan ti i təra do ma lah aya ite.»

Yesu a dakay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa

Mata 20.17-19; Lukas 18.31-34

³² Atə Yesu tə njavar anahan ahay, tinen pə cəved ti zla à Urəsalima. Yesu, winen a nà, pa 'am, do azar a nə pə dəba. Njavar anahan ahay tinen apan ti jəjar, aday zlawan a gan à man su do sə pərahan atan azar ataya re.

Natiya, Yesu a ngaman à njavar a kuro nga anahan a cew ataya taayak, a jan atan way saa təra apan ata awan.

³³ A wa: «Sənen anan hëna, mənuko apan di zla à Urəsalima. A man ata awan, ti varan nen, Wan su Do, à alay inde anà bahay sə gadan dungo anà way ahay anga Mbərom, aday anà miter sə Tawrita ahay. Ti go sariya aday sa vad nen, ti varan nen à alay inde anà do sə pəra ahay. ³⁴ Tinen ite ti mbasay upo, ti cəre upo məne, ti ndəbay nen, ti vad nen kutok. Pə dəba a wa nà, ni i slabakay ahay à məke wa pə luvon maakan anahan awan.»

Atə Yakuba tə Yuhana tə cəce way pə Yesu wa

Mata 20.20-28

³⁵ A njahay pə dəba wa mənjoek nà, atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebede ahay, tə hədəken ayak pə cakay ana Yesu. Ta jan, ta wa: «Miter, way inde a nan umo mi cəce aday ki gan umo anan.»

³⁶ Yesu a cəce patan wa: «A nak ikwen na ga anga kwanay hëna nə maw?»

³⁷ Tə mbəfahan apan: «Ka sak a njahay à man sə bahay anak inde azanan nà, a nan umo nə, dəf manay, do kərtek a à alay puway anak inde, do hinen dukwen à alay gula anak inde ite.»

³⁸ Yesu a jan atan: «Kə sənen way a kwanay a sə cəce ata bay jiya awan. Ki mben apan sa sa məndolor sə dəce uno sa saa sa daw? Ki təmihen sa ga baptisma kawa anuno saa ga ata daw?»

³⁹ Tə mbəfahan apan, ta wa: «Ha, mi mba apan!»

Yesu a wa: «Tə didem awan, ki i sen məndolor sə dəce kawa anuno saa sa, ki i gen baptisma kawa anuno saa ga. ⁴⁰ Əna anjahay à alay puway uno, kabay à alay gula uno nà, nen saa var apan cəved a bay. Man ataya mə lavay zek aya nà, anà do a Mbərom sə walay atan saa njahay apan ataya awan.»

⁴¹ Njavar a Yesu a azar ataya kuro tə sləne ləbara ana atə Yakuba tə Yuhana cəna, ta ma nga sa ga patan mivél. ⁴² Anga nan, Yesu a ngaman atan ayak fok pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «Kə sənen zle, do ahay ta ca pa nga a tinen kawa bahay sə daliyugo ahay ata nà, tinen ti ga bahay pə do ahay nə tə məgala. Do sə lavan nga anà do ahay dukwen, tinen ta ka anan nə məgala a tinen ahay. ⁴³ Cəkəbay, à wulen a kwanay nà, way ataya tə təra itəbay. Adəka bay, a nan anà dowan a sə təra do məduwen a cəna, à gan mer su way anà do azar aya awan. ⁴⁴ Aday, kak do a kwanay a kərtek a a nan sə təra do mama'am a cəna, à təra bile sə do ahay fok. ⁴⁵ Anga nen Wan su Do na nay ahay nà, aday

do ahay tû go mer su way bay, əna na nay ahay aday sa gan mer su way anə do ahay adəka, ni var anan sifa uno saa bəmbadəy anan ahay man sə do ahay à amac wa.»

Yesu a mbar anan hurof a inde tə ngaman Bartime

Mata 20.29-34; Lukas 18.35-43

⁴⁶ Pə dəba anahan a wa, Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle à Yeriko nà, ta zla à wulen su doh ata wa tu do ahay bayak tə pərahak atan azar. Tinen apan ti zla kutok, dowan inde hurof awan, winen mə njahay a sə dubok way pə cakay cəved. Dowan ata nà, tə ngaman Bartime, wan a Time. ⁴⁷ A sləne Yesu sə Nazaratu winen apan i zla ta man ata cəna, a dazlan sa zlah, a wa: «Yesu, wan ana Dawuda, amboh! Nà gak i zek wa ite!»

⁴⁸ Do ahay bayak a tə gafan 'am, ta jan nà: «Tacay 'am! Njahay tete.»

Əna dowan ata a ngam sə təma 'am a tinen ata bay jiya awan. A ma nga sə zakay anan sa zlah tə məgalak adəka, a wa: «Wan ana Dawuda, amboh! Nà gak i zek wa ite!»

⁴⁹ Yesu a sləne cəna, a tavay jek, a jan anə njavar anahan ahay nà: «Ənga, ngimen anan ayak à nay à man uno awan.»

Tə ngamən à dowan ata kutok, ta jan: «Slabak! Kə jəjar bay. Ban mivəl. Winen apan i ngamak adəka!»

⁵⁰ Dowan ata a slabak hərom, gem larak ayak gwedere anahan pi zek wa, a nay pə cakay a Yesu kutok.

⁵¹ Coy Yesu a cace panan, a wa: «A nak nà gak nə maw?»

Dowan a hurof ata a mbədahan apan kutok, a wa: «Amboh, Miter. Ni gan may nà, təbo anan ide uno ite.»

⁵² Yesu a jan: «Ki mba apan sa zla way anak. Anga kə dəfak upo nga, kə mbərak.»

Cəna ide anahan a təba ngurret, a canan ide zle lele. A pərahan azar anə Yesu, aday ta zla pi zek jiya awan.

11

Yesu a zla à Urəsalima

Mata 21.1-11; Lukas 19.28-40; Yuhana 12.12-19

¹ Atə Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle bəse tə Urəsalima, defefe tə wulen su doh sə Baytifaji tə Baytiniya, pə cakay ana culok sə ngaman Ulivet ata nà, a slan njavar anahan ahay cew, ² ta sa jan atan, a wa: «Zlen à wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Kə dəzlen à man ata nà, ki ten anan à nga anə wan sə zungo a inde ma ban awan, aday dowan kə jənak apan kula bay re. Natiya, pəsiken anan ahay, aday hayak ikwen anan ahay. ³ Kak dowan kə cəcihek pikwen wa, kə jak ikwen: “Ki i gen anan maw?” nà, mbədihən anan apan nə: “Bahay a gan may. I may anan ahay həniniye.”»

⁴ Ta zla kutok. Tə dəzle cəna, tə njadək anan ayak wan sə zungo ata ma ban a pə gərved sə məsədoh a inde. Tə dazlan sə pəsak anan cəna, ⁵ do mə tavay aya inde à man ata tə cəce pə njavar a Yesu ataya wa: «Kə pəsiken anan wan sə zungo a nà, ki gen anan maw?»

⁶ Njavar a ataya tə mbədahan atan apan kawa ana Yesu sə təkəren atan ata awan. Tə dazlan sə mbəsək atan kutok. ⁷ Ta nan anan ahay zungo ata anə Yesu kutok, tə wadad apan zana a tinen ahay. Yesu a njahay apan. ⁸ Yesu winen apan i zla nà, do ahay tə bəbot zana a tinen ahay pə cəved ite, aday do a azar aya tə ngərway ahay alay si sé ahay à guvo wa, tə bəbot cite. ⁹ Do sə

* **11:8** Andakay anan cəved matanan anga sə təma mbəlok mə zakay a kawa bahay.

lahan pa 'am anà Yesu ataya, tatə dō sə dəba ahay fok ta zlah, ta wa: «Həren anan nga anà Mbərom! Mbərom á daf alay sə mazlaḅ anahan pu dō saa nay tə sləmay anahan ata awan. ¹⁰ Mbərom á daf alay sə mazlaḅ anahan pə bahay ana Dawuda, bije ana mənuko, bahay anahan saa nay ata awan. Həren anan nga anà Mbərom á bagəbaga mburom!»

¹¹ Coy, aday Yesu a dazle á Urəsalima kutok, a zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. A ca idé tuwwe pə way ahay fok nà, a zla way anahan á Baytiniya tə njavar anahan a kuro nga cew ataya, anga suko kà gak kə zalak.

Yesu a tahasl anan buway a inde

Mata 21.18-19

¹² Sidew a kutok, tinen apan ti nay ahay á Baytiniya wa nà, may a han pə Yesu. ¹³ A canan ayak á buway pa 'am a tinen dəren mba nà, a ga apan dukwen wan i ga inde, anga winen tə daslam a lele. A hədəken ayak pə cakay lele, a zlan ayak ù vo nà, a njad apan nə daslam a dəkdek, anga aday dukwen alay sə wahay wan ana buway bay. ¹⁴ Yesu a jan 'am anà buway kawa anà dō, a wa: «Dowan á saa tukom wan anak kula sabay!» Njavar anahan ahay dukwen tə slənek 'am ata awan.

Yesu a razl dō sa ga masa ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom wa

Mata 21.12-17; Lukas 19.45-48; Yuhana 2.13-22

¹⁵ Tə dazle á Urəsalima maza nà, Yesu a zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. A man ata nà, dō sə sukum anan way tə way ahay inde, pi zek tə dō sə sukum way ahay fok. Cəna, a ma nga sə bəlay atan ahay uho. A fakay anan tabal su dō sə bəmbad dala ahay, pi zek ta man sə njahay su dō sə sukum anan way tə kurkudok ahay fok re. ¹⁶ A gafan 'am anà dō ahay sə takasay anan gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom tə way a pa nga. ¹⁷ Aday a tətakan atan anan way ta sa jan atan, a wa: «Mə vinde a á Deftere a Mbərom inde bidaw: “Ti ngaman anà doh sə mazlaḅ uno nà, doh sa ga amboh su dō su kon ahay kəzlek.†” Aday kwanay kə təren anan həna, lar su dō sə ngəzar dō ahay a nə kəkəməw?‡»

¹⁸ Bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, tə sləne 'am ata cəna, ta ma nga sə pəlay wurwer sa vad anan wa Yesu. Tə jəjaran á man su dō awan, anga azar su dō a nà, atətak way a Yesu a zlan atan nga.

¹⁹ Luvon a ga cəna, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla way a tinen á Urəsalima wa.

Buway mə kuray awan - adaf nga pə Yesu ta sə aga amboh

Mata 21.20-22

²⁰ Sə duwdew, atə Yesu tinen apan ti zla way a tinen, tə canan anà buway ata, kə kurak sokokkwa tə sləlay a təke. ²¹ A man ahay á nga inde anà Piyer, a jan anà Yesu: «Miter, ca pə buway a anan, iken sə tahasl anan ata, kə kurak sokok fok.»

²² Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «Sənen a kutok, dəfen nga pə Mbərom.

²³ Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Do kə sak a jan á bəzlom a anan: “Slabak á man a anan wa, zla á bəlay inde” nà, aday kə jəjarak bay, kə gudicek bay, kə dəfak apan nga cəna, i təran kawa anahan sa daf apan nga ata acəkan.

²⁴ Anga nan, nen apan ni jak ikwen, kə cəcihen way á amboh a kwanay inde nà, dəfen apan nga. Ki njidən anan coy, aday i tərak ikwen acəkan. ²⁵ Kak kə tiven sa ga amboh coy, aday way kə mak ikwen ahay á nga inde, way inde a cəbak ikwen pu dō nà, pasen anan anan, anga aday Bəbay a kwanay winen

† 11:17 Ca pə Esaaya 56.7. ‡ 11:17 Ca pə Yeremiya 7.11.

à bagəbaga mburom ata à pəsak ikwen anan ines a kwanay ahay re. [²⁶ Əna aday, kak kə pəsən anan anan ines a marak a kwanay ahay bay nà, Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom dukwen i pəsek ikwen anan ines ahay bay ite re.]»

Sə varan məgala anà Yesu sa ga awan aya nə wayaw?

Mata 21.23-27; Lukas 20.1-8

²⁷ Ta may ahay à Urəsalima kutok. Yesu a zla sa bar ù doh sə mazla6 a Mbərom nà, bahay sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tə maced sə Yahuda ahay tə hədəken ayak pə cakay anà Yesu. ²⁸ Tə cəce panan: «Ka ga way anak a anan ataya nə tə məgala ana wayaw? Sə varak cəved sa ga kətanan nà, waya kərtek anaw?»

²⁹ Yesu a mbəđahan atan apan: «Nen dukwen ni cəce pikwen wa way kərtek. Kà mbəđihen uno apan aday. Ata nen ni jak ikwen ite, na ga way a anaya tə məgala a wayaw nà, na. ³⁰ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà do ahay nə wayaw? Mbərom daw, kabay do zənzen a daw? Mbəđihen uno ahay apan.»

³¹ Tinen ite, tə mbəđa 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan həna nà, kəkəməw? Kak da sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kə sənən apan zle cukutok nà, kə dəfen apan nga bay nə angamaw?”

³² Aday kak da sak a jəka, do zənzen a sə slənay anan ahay nà, ata guko ngatay!» Tə jəjar ta man su do awan, anga do ahay fok ta ca pə Yuhana nà, kawa do maja'am a Mbərom acəkan. ³³ Anga nan kutok, tə mbəđahan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay!»

Yesu a wa: «Kak sə matanan cukutok ata nà, nen dukwen ni dakak ikwen anan dowan a sə vuro məgala sa ga mer su way anaya bay re.»

12

Jike pu do sa ga mer à guvo ahay

Mata 21.33-46; Lukas 20.9-19

¹ Yesu a dazlan sa jan 'am tə jike anà do ahay, a wa: «Dowan a inde a jule təroz à guvo. A ga apan jal, a daf uda kudom məduwen a sa zla6 uda wan si sé. A dezl uda lagad zəbor awan anga do sa ba anan guvo ata awan. A mbakan anan guvo à alay inde anà do si mer su way ahay, a zla way anahan à man dərən awan.

² Alay a a sla kutok, do ahay tinen apan ti ban təroz nà, bahay sə guvo a slənay ahay do saa təmahan anan ayak mbala anahan. ³ Do sə guvo ahay tə canan anà do maslan ata cəna, ta ban anan, ta ndazl anan ledədde. Tə mbəsak anan, a zla agay alay kəray awan. ⁴ Bahay sə guvo a slənay ahay do maslan maza awan. Ta ban anan, ta gan mbəlak pa nga, tə walay panan agənah pəleslesle. ⁵ Bahay sə guvo a slənay njavar maza asa re. A saa dəzle pə winen kutok nà, ta vad anan bəskol. Matanan, bahay sə guvo kə slənək do ahay nə bayak awan. Ta ndazl anan do hinen ahay, aday ta vad atan azar aya nà, na.

⁶ «A mbakan anà bahay sə guvo nà, wan si zek anahan awan kartektəkke, aday wan ata dukwen ləliwe anahan awan. A slənay anan pə cakay su do si mer su way anahan ahay à guvo anahan ata awan. A jalay nà: “Anga wan si zek uno dəgerger nà, ti dəfan apan ite.”

⁷ «Cəkəbay do sa ga mer ahay ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pa 'am sə guvo a adəka nə winen awan. Bənuko anan, vaduko anan. Ata guvo a anan i təra a mənuko.” ⁸ Ta ban anan, ta vad anan acəkan. Tə laray anan məsinde awan à guvo wa əgem.»

⁹ Yesu a cæce: «Bahay sə guvo ata nà, i ga nə maw? Tə dídem a nə, i may ahay agay, i lize anan dō sa ga mer à guvo anahan ataya fok. Aday i varan anan guvo ata anà dō maza aya awan. ¹⁰ Kəmaya! Kə jingen 'am ana Deftere a Mbərom a anan itəbay kələdaw? Deftere a wa:

“Kon mbala ana dō sa dezl way ahay sa lar anan ata nà,
sə təra kon sə mide lele adaka nà, winen.

¹¹ Sa ga way ata dukwen, zek ana Mbərom Fetek awan.

Way ata a gak uko masuwayan pə ide.*»

¹² Do sə njahan pa 'am wa anà Yahuda ahay tə sləne 'am ataya, tə pəlay cəved saa ban anan, anga ta san zle Yesu a ja jike sa 'am ata nà, pə tinen. Əna tə jəran anà dō ahay. Anga nan re, tə mbəsak anan Yesu, ta zla way a tinen.

Jangal anà bahay sə Ruma

Mata 22.15-22; Lukas 20.20-26

¹³ Ta slan dō ahay à wulen sə Farisa ahay wa, tu dō ana Hiridus ahay, aday ta saa ban anan Yesu à balay sa 'am anahan aya awan. ¹⁴ Ta jan, ta wa: «Miter, ma san zle, iken nə dō dídem awan. Kə jəran anà 'am sə dō ahay bay, kə zəzor way sə wuted ide itəbay re. Kə dakay anan cəved a Mbərom dukwen tə dídem awan kawa anahan sa ja. Həna nà, dakan umo anan. Cəved inde sə varan jangal anà bahay sə Ruma daw? Bəzi mē varan bay daw?»

¹⁵ Yesu a san pə mbədəmbada a tinen a zle. A jan atan: «Ki ngen upo balay angamaw? Viren uno ahay karanga, na ca apan aday.»

¹⁶ Tə varan ahay karanga awan.

A cæce patan wa: «Pə karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mə vinde apan nà, sləmay a wayaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Wita nà, mezeze tə sləmay ana bahay sə Ruma.»

¹⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sə Ruma anà bahay sə Ruma, aday way a Mbərom anà Mbərom a ite.»

Anahan sə mbəda apan kətanana, a gan atan masuwayan.

Aslabakay à məke wa

Mata 22.23-33; Lukas 20.27-40

¹⁸ Azar su dō aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pə cakay a Yesu sə cæce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa dō kə məcak nə i slabakay ahay sabay. Tə cæce 'am a anan pə Yesu wa, ta wa: ¹⁹ «Miter, Musa kə vindek umo, a wa: “Do kə məcak aday kə mbəsakak uwar mənəjəna wan nà, mərak a məsinde à gəba anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan məgije anà dowan a ma mac ata awan.†” ²⁰ Matanan, dowan aya inde cawbē, tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəba uwar, a mac mənəjəna sa njad panan wan. ²¹ Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan. Winen ite a mac mənəjəna wan re. Do mə slala maakan awan a hədek anan uwar ata ite re.

²² Hus a dukoy pu dō tə bahay cawbē awan kutok, kə məcak re. Aday uwar ata dukwen kə məcak re. Tə mbəsakak wan uho kwa kərtek bay re. ²³ Aday həna azanan kutok nà, pə luvon saa slabakay ahay à məke wa ata nà, uwar ata i təra nə uwar a wayaw? Bina cawbē a tinen a, tə gəbak anan pa sə uwar a re.»

²⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay apan ki zluwen à cəved wa, anga kə sənən Deftere a Mbərom bay, kə sənən məgala ana Mbərom bay re.

²⁵ Do ahay ti slabakay à məke wa nà, kwa dō mungol aya awan, kwa dō uwar aya dukwen, ti i gəba zek ahay sabay fok. Anga ti i təra à mburom nà,

²⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay apan ki zluwen à cəved wa, anga kə sənən Deftere a Mbərom bay, kə sənən məgala ana Mbərom bay re.

²⁵ Do ahay ti slabakay à məke wa nà, kwa dō mungol aya awan, kwa dō uwar aya dukwen, ti i gəba zek ahay sabay fok. Anga ti i təra à mburom nà,

* 12:11 Ca pə Jabuuru 118.22-23. † 12:19 Ca pə Laataanooji 38.8; Tooktaaki Tawreeta 25.5-10.

kawa maslay a Mbərom ahay. ²⁶ Əna aday, 'am sə slabakay ana dō ma mac aya à məkə wa nà, kə jingen Deftere a Mbərom kula itəbay daw? Mbərom a jan ahay anà Musa, ù uko sə vəragaz† wa nə: “Nen Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku, aday Mbərom ana Yakob” ba? ²⁷ Mbərom, winen nà, Mbərom su dō ma mac aya bay, əna winen Mbərom su dō tə sifa aya awan. Anga nan kə zluwen à cəved wa adəka bugol.»

Mama'am sa nga sa 'am mə baslay aya awan
Mata 22.34-40; Lukas 10.25-28

²⁸ Əna, miter sə Tawrita inde à man ata awan, kə slənek avad uway sa 'am a tinen ata awan. A ca pə Yesu sə mbədahan apan anà Saduki ahay ata lele. A nay, a cəce panan, a wa: «Nga sa 'am mə baslay aya fok nà, wura məduwen a aday a zalay azar aya anaw?»

²⁹ Yesu a mbədahan apan: «Sə təra mama'am sa nga sa 'am mə baslay a nà: “Iken Isəra'ila, pak sləmay. Mbərom Fetek, Bahay a mənuko, winen kərtek bahay awan. ³⁰ Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak, tə mivəl anak a təkə, tə apasay anak a təkə, tə abayak nga anak a təkə, aday tə məgala anak a təkə. ³¹ Nga sa 'am mə baslay a tə bahay cew a nə həna: “Pəlay anan dō sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan. ^{*}” Nga sa 'am inde mə baslay awan saa zalay həna anaya nà, ibay.»

³² Miter sə Tawrita ata a jan, a wa: «Acəkan, miter, ka jak dīdek. Mbərom nə kərtek. Mbərom maza sa ga anan minje nà, ibay. ³³ Anga nan, lele nà, dō zənzen i pəlay anan Mbərom nə tə mivəl anahan a təkə, tə abayak nga anahan a təkə, aday tə məgala anahan a təkə. Aday i pəlay anan dō sə cakay su doh anahan kawa winen sə pəlay anan nga anahan ata awan. Sə təma sə dəfan apan anà 'am a anaya dükwen, a zalay way ma tak aya awan, tatə way mə waslay aya sə varan à Mbərom ataya fok.»

³⁴ Yesu a ca apan nə dōwan ata kə mbədahak apan lele tə mərīke awan. A jan, a wa: «Iken dəren tə bahay a Mbərom a bay!»
Pə dəba wa nà, kuwaya a jəjar sə cəce panan 'am maza awan.

Almasihu nà, wan a wayaw?
Mata 22.41-46; Lukas 20.41-44

³⁵ Pə dəba wa, Yesu winen apan i tətakan anan way anà dō ahay ù doh sə mazlaə a Mbərom nà, a cəce, a wa: «Kəkəma aday miter sə Tawrita ahay ta jəka, Almasihu nà, wan ana Dawuda anaw? ³⁶ Dawuda ta nga anahan awan a ja tə məgala sə Apasay Cəncan awan, a wa: “Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno, a wa: Njahay à day sə alay puway uno, aday ni nahay anan dō sa nak idə ahay, ki ján patan tə saray.†”

³⁷ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nə “Bahay uno” bugol nà, winen i saa təra wan ana Dawuda nə, kəkəma asanaw?»
Də ahay bayak a tə sləne 'am a Yesu ata tə ataslay mivəl awan.

Bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa
Mata 23.1-36; Lukas 20.45-47

³⁸ A atətək way anahan ataya inde nà, a jan atan, a wa: «Bənen nga a kwanay pə Miter sə Tawrita ahay wa, anga a nan atan sa bar nà, tə rəkot aya

† 12:26 Vəragaz: uko a ban ù vo sə way, aday winen ma gad a bay. Ca pə Gurtaaki 3.2-4, 6, 15-16.

§ 12:30 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.4-5. * 12:31 Ca pə Farillaaji Lewinjko'en 19.18. † 12:36 Ca pə Jabuura 110.1.

awan, aday dukwen ta gan may nà, do ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tã akərdeh aya awan, à wulen sã do ahay inde fok. ³⁹ Tinen ù doh sã wazay ahay cəna, ta ca wa dukwen man zəbor aya awan. Ta zlak à man sa pa way nà, tã pəlay man sã njahay lele aya awan. ⁴⁰ Tinen apan ti ran mindel anà mədukway sã uwar ahay. Ti ngəzar patan wa doh a tinen ahay. Dukwen, pə ide su do ahay nà, tã zədeh amboh nã kawa do lele aya awan. Do matanan ataya nã, sariya a tinen a nà, ma da 'am awan.»

*Mədukway sã uwar a inde, a ndav pi zek sã varan way anà Mbərom
Lukas 21.1-4*

⁴¹ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a njahay à man sã do ahay sã pəkak ayak way à kukwar sã dala ù doh sã mazlã a Mbərom ata awan. Winen apan i ca pu do sã pəkak ayak dala ataya awan. Do sã zliile ahay tã pəkak ayak dala bayak awan. ⁴² Coy, mədukway sã uwar a inde aday mətawak awan, a zlak ayak ite. A gucek ayak uda dala sərɔdɔde aya cew, kawa sa ja nà, dala bayak a bay. ⁴³ Anga nan, Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tã didem a həna: Mədukway sã uwar a mətawak a anan ata kə varak à kukwar sã dala inde nà, zal do ahay a sa pak ataya fok. ⁴⁴ Anga do ahay fok ta var nà, mənjøek pə way a tinen a bayak a ataya wa. Əna mədukway sã uwar a anan ata, kwa à ga nã winen mətawak a dɔp nà, kə ndəvak pi zek. Anga a var anan nà, ta sa pa way anahan a tãke fok.»

13

*Do manide ahay ti i mbazl anan doh sã mazlã a Mbərom
Mata 24.1-2; Lukas 21.5-6*

¹ Yesu a nay ù doh sã mazlã a Mbərom ata wa cəna, do kərtek à wulen sã njavar anahan ataya a jan, a wa: «Miter, ca pu kon a anaya awan, aday pə idezl anahan aya ite tã rəba ike!»

² Yesu a mbədahan apan: «Kə canan anà way a mi dɛzl a anan ba? Do manide ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dinger zek pə hinen nà, ibay fok.»

*Way saa lahan anà andav sã daliyugo ataya awan
Mata 24.3-14; Lukas 21.7-19*

³ Pə dəba wa, winen mə njahay a à bəzlom sã Ulivet, a mbəda 'am pu doh sã mazlã a Mbərom. Piyer, Yakuba, tatə Yuhana tã Andəre nà, tinen taayak a tinen a tatə Yesu. Tã cəce panan, ta wa: ⁴ «Jan umo bidaw? Doh sã mazlã a Mbərom i saa mbazl nã siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san i tɛra kutok anaw?»

⁵ Yesu a dazlan sã dakan atan anan kutok, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, dowan à sa njak kwanay bay. ⁶ Anga do ahay bayak a ti gəba sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nã Almasihu. Ti njak anan do ahay bayak awan. ⁷ Ka sak a slənən ləbara sã vəram, kwa dərən, kwa bəse, kã sa jajiren bay. Anga təktek way ataya ti tɛra aday. Əna wita kə dəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re. ⁸ Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tã bahay hinen. Daliyugo i bal à man ahay cara cara, may i ga matanan re. Dəce ataya fok ti tɛra nã kawa wan sã dəlay anan uwar ti zek cew ata awan.

⁹ «Gen anan nga i zek à kwanay, anga ti ban kwanay aday ti zla kwanay pa 'am sã sariya ahay. Ti ndəzlay kwanay ù doh sã wazay ahay wa. Anga kwanay njavar uno ahay, ki tiven atan pa 'am ana bahay ahay pi zek tã guverner ahay, aday ki gen side pa 'am a tinen ahay. ¹⁰ Anga bəlaray ləbara mugom a à wazay zek pu kon ahay fok. ¹¹ Kwa siwa siwa tã bənak kwanay sa ga sariya pa 'am a tinen nà, kã sa jilen sa jəka mi i ja nã maw ata bay. Jen nã 'am a sa nak ikwen ahay à nga inde à alay ata awan. Anga 'am a kwanay a saa ja ata nà, i nay à

nga a kwanay wa bay. Saa jak ikwen nə Apasay Cəncan awan. ¹² Mərak ahay ti varan anan mərak a tinen ahay anə do ahay aday tǎ vad atan. Bəbay sa wan ahay ti gan anə gwaslay a tinen ahay nǎ, matanan. Gwaslay ahay dukwen, ti slabak pə bəbay a tinen ahay aday do ahay tǎ vad atan. ¹³ Do ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. Əna dowan a kǎ səmak anan hus a andav a inde cəna, winen i tam.»

Do manide ahay ti naa mbazl anan Urəsəlima

Mata 24.15-28; Lukas 21.20-24

¹⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Ki i cinen anan anə səkar sə lize way a man aday tǎde i tavay uda bay ata awan. (Dowan a kǎ jingek anan 'am a anan nǎ, ə sənən anan anə nga anahan nǎ lele.) A alay ata asanaw nǎ, do sə Yahudiya ahay tǎ haw sa ma nga a bəzlom ahay inde. ¹⁵ Do aday winen pa nga su doh dukwen ə dazay, ə haw, əna ə sa ray ahay way anahan ahay u doh wa bay. ¹⁶ Dowan a winen a guvo dukwen, ə saa nay ahay agay sa naa gəbak ayak zana anahan bay re. ¹⁷ Wuna, pa pac ataya nǎ, dǎce inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a ə bak ataya re. ¹⁸ Gen anan amboh a Mbərom aday way ataya tǎ sa tǎra a alay sa mad bay. ¹⁹ Anga pə luvon ataya nǎ, dǎce i zalay, bina kwa ana Mbərom sə ndakay daliyugo hus ahay biten dukwen, dǎce kawa winen ata kǎ tǎrak kula bay, aday inde i tǎra kula sabay re. ²⁰ Əna, Bahay Mbərom kǎ kəcak anan luvon ataya bay nǎ, abay dowan saa tam nǎ, ibay. Əna, kǎ kəcak anan luvon awan anga do anahan a sə walay ataya awan.

²¹ «Asa, dowan a kǎ jak ikwen: “Almasihu winen həna” kabay: “Winen tiya” nǎ, kǎ sa dǎfen apan nga bay. ²² Anga almasihu ahay mungwalay aya bayak a ti nay ahay pi zek tu do sə jaka tinen do maja'am a Mbərom ahay. Ti ga minje sə way ahay, tǎ masuwayan aya cara cara sa njak anan kwa do mə walay aya awan, abay a ga zek nǎ, na. ²³ Kwanay nǎ, uffa ahak ikwen. Gen anan nga anǎ zek lele. Nǎ jak ikwen anan kurre nǎ, anga nan.»

Luvon ana Wan su Do saa may ahay

Mata 24.29-35; Lukas 21.25-33

²⁴ «Ə alay a pə dǎba ana dǎce ataya wa nǎ, pac i dav sabay, kiya dukwen matanan. ²⁵ Mawuzlawazl ahay ti gucey ahay ə mǎndak, aday dukwen mǎgala sə way ahay a mburom ataya, ti bal. ²⁶ Ata aday ti canan anə Wan su Do winen apan i may ahay pa nga sə matapasl ahay pa nga mburom tǎ mǎgala bayak awan, aday tǎ mazlab a re. ²⁷ Aday Wan su Do i slənay ahay maslay anahan ahay, ti halan nga anə do anahan a sə walay ataya kwa ta sə wura fok hus pə magaga sə daliyugo.»

Minje sə buway

²⁸ «Sənən pə way ana buway sə dǎkak ikwen anan ata aday. Kǎ cinen anan anə alay anahan aya ta gak kulǎosloslo nǎ, daslam aya dukwen ta dǎk, ata kǎ sənən zle coy viya winen apan i slay bəse. ²⁹ Matanan re, kǎ cinen anan anə way uno sə dǎkak ikwen anan ataya cəna, sənən a nǎ, nen Wan su Do, nen apan ni may ahay bəse, nen pə alay sə mǎsudoh. ³⁰ Nen apan ni jak ikwen tǎ didem a həna: Əlek do sə biten ahay ti i mac nǎ, way ataya fok ti tǎra. ³¹ Daliyugo i ndav, kǎrngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nǎ, i ndav itəbay.»

Dowan saa san luvon sa ndav anan daliyugo nǎ, ibay

Mata 24.36-44

³² «Əna, dowan saa san luvon sə way ataya nǎ, ibay. Maslay a Mbərom ahay ta san bay, nen wan anahan a dukwen na san bay. Sa san luvon a cəna, si zek a bəbay uno Mbərom awan. ³³ Gen anan mǎkəlǐngesl i zek a kwanay ahay.

Bānen nga a kwanay, anga kə sənən luvon a bay. ³⁴Way matanan i təra nā, kawa dō saa zla à man dāren awan. A mbāsakan anan doh anahan anā dō si mer su way anahan ahay nə kərtek tə kərtek, kuwaya ti mer su way awan. Dō sa ba doh dūkwen, a jan nā: “Ba pu doh!” ³⁵Anga nan kutok nā, təren dō mə lavay zek aya awan! Bahay su doh ata i may nə siwaw nā, kə sənən bay. A ga nə suko, man luvon, alay a njəkar sa zlah, kwa duwdew dūkwen, alay ataya fok cəna i nay. ³⁶Kā sak a nay, kwanay ma njak ahan aya nə lelibay. ³⁷Kawa anuno sa jak ikwen həna ata nā, ni jan anan anā dō ahay fok: Təren dō mə lavay zek aya awan!»

14

Wurwer sa ban anan Yesu

Mata 26.1-5; Lukas 22.1-2; Yuhana 11.45-53

¹A mbāsak luvon ahay cew nā, azar uko sə Pasəka, aday sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata i sla kutok. Bahay sə gədan dongo anā way ahay anga Mbərom, pi zek tə miter sə Tawrita aya awan, a nan atan sa ban anan Yesu tə wurwer, aday sa vad anan. ²Anga nan ta ja 'am à wulen a tinen ahay inde, ta wa: «Dā sa ban anan à azar uko inde bay, bina dō ahay ti sa vəze puko.»

Uwar a inde a mbədan amar pa nga anā Yesu

Mata 26.6-13; Lukas 12.1-8

³Yawa, Yesu winen à Baytiniya, àga dōwan a inde, tə ngaman Simon dō mə dugwad awan. Yesu winen apan i pa daf nā, uwar a inde a nay ahay, tə amar sə wurde anahan tə dunguzlök awan à alay inde. Ta da amar ata aday nā, tə nardi. Masa anahan a dūkwen mənəcək bay. A kad panan 'am awan aday à təba, a mbədan anan pa nga anā Yesu.

⁴Matanan kutok, way ana uwar ata sa ga ata nā, a cəban anā dō azar aya bayak awan. Ta ja à wulen a tinen ahay inde, ta wa: «A nes anan amar a anan kəriya həna nā, angamaw? ⁵Ta wa, abay tē sukom anan way tə amar a anan nā, i zalay dala sə *dinar** səkət maakan, aday ti var anan dala awan anā dō mətawak aya nā, ta gak way lele bidaw?» Ta ga mivel pə uwar ata awan.

⁶Kutok, Yesu a jan atan, a wa: «Mbəsiken anan, abay kə bānen anan mbiyed nā, angama kərtek anaw? Way anahan su go ata nə lele. ⁷Dō mətawak aya nā, ti ga inde tə kwanay hwiya. Kā nak ikwen nā, ki gen atan sumor awan kwa siwa mba asanaw? Əna nen ni ga inde tə kwanay hwiya itəbay. ⁸Way abay i mba apan sa ga ata nā, kā gak anan həna kurre anga nen: A lah anan upo amar uno sa zla anan à məkə. ⁹Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: A man aday dō ahay ti wazay anan ləbara uno mugom a kwa aha pə dāliyugo fok nā, ti təkər anan ləbara sə way ana uwar a anan sa ga həna ata awan.»

Yudas a sukom a way tə Yesu

Mata 26.14-16; Lukas 22.3-6

¹⁰Natiya kutok asa, Yudas Iskariyot a zla àga bahay sə gədan dongo anā way ahay anga Mbərom, anga aday à gan atan daf pə Yesu. Winen a aday nā, dō kərtek à wulen su dō maslan a Yesu ahay kuro nga cew ataya awan. ¹¹Tə sləne 'am anahan a cəna, tə taslay mivel bayak a tə Yudas, tə zlapay sə haman dala. A bənay pə winen ata wa kutok cəna, Yudas a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu.

Alavay zek sa da daf sə Pasəka

Mata 26.17-25; Lukas 22.7-23; Yuhana 13.21-30

* **14:5** Dinar kərtek nā, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

¹² Natiya asa, à luvon mama'am sə azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata, aday à pac sə waslay wan sə təman sə Pasəka ata inde, njavar a Yesu ataya ta jan: «A nak mâ sa lavay anan zek tə way sa pa sə Pasəka ata nà, ahaw?»

¹³ A wulen sə njavar anahan ataya wa nà, Yesu a slan dō ahay cew. A jan atan: «Zlen à wulen su doh sə Urəsalima. Ki zlingen tə dōwan a inde kəlawā pa nga, aday winen apan i may ahay à a'am wa. Pərihen anan azar. ¹⁴ U doh anahan a saa dəzle uda ata nà, jen anan anà bahay su doh ata nà: “Miter a manay a ja nà: Doh a aday mi i pa uda daf sə azar uko sə Pasəka tə njavar uno ahay ata nà, wuraw?” ¹⁵ Ata i dəkak ikwen pə sewene a inde məduwen awan, mə lavay zek a coy. Kê ndiken uko anan uda way ahay fok à man ata awan.»

¹⁶ Njavar anahan ataya ta zla. Tə dəzle cəna, ta tan ayak à nga anà way ahay nà, kawa ana Yesu sa jan atan. Tə lavay anan uda zek tə way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

Yudas i i ga daf pə Yesu

¹⁷ Suko a a ga nà, atə Yesu ta nay ahay tu dō maslan anahan ahay kuro nga cew. ¹⁸ Tinen mə njahay a, ti pa way kutok, Yesu a ja, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Dowan a kərtek à wulen a kwanay inde, mənuko apan dī tar alay à tuwez jiga awan həna, i i ga upo daf.»

¹⁹ 'Am ata a wusen atan nga fok. Tə dazlan sə cəce pənan fok a tinen a kərtek kərtek: «Nen bay ba?»

²⁰ Yesu a jan atan asa, a wa: «Dowan ata nà, à wulen a kwanay a kuro nga cew a anaya awan. Manay apan mi tar alay à tuwez miya awan. ²¹ Tə dīdem a nà, nen Wan su Dō nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja upo ata awan. Əna dəce i naa tan à nga anà dō saa ga upo daf ata awan. Suwan pə winen maka tē wahay anan bay jiga awan.»

Way sa pa cəncan awan

Mata 26.26-30; Lukas 22.15-20; 1 Korintu ahay 11.23-25

²² Coy, tinen apan ti pa way ata kutok, Yesu a gəba tapa sə pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa, a varan atan, a wa: «Təmihen. Həna anan nà, zek uno.» ²³ Pə dəba anahan a wa nà, a gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a varan atan anan gəsa'am ata awan, aday tã sa wa way ju6j06 fok a tinen awan. ²⁴ A jan atan, a wa: «Həna anan nà, mez uno mə pəkay awan anga dō ahay bayak awan. Tə mez uno a anan, Mbərom a ban 'am tə dō ahay. ²⁵ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: I ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanaka pə luvon aday dī saa sa maza à bahay a Mbərom inde.»

²⁶ Pə dəba anahan a wa nà, ta ga ara sə həran nga anà Mbərom, ta zla way a tinen à bəzlom sə Ulivet.

Atə Yesu tə Piyer

Mata 26.31-35; Lukas 22.31-34; Yuhana 13.36-38

²⁷ Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Kwanay a fok, ki i hiwen, ki i mbəsiken nen. Anga Deftere ana Mbərom a ja nà: “Ni vad anan dō sə jugwar təman awan, aday dukwen təman ahay ti ta 'am.†”» ²⁸ Aday Yesu a zəga anan asa, a wa: «Na sak a slabakay ahay à məkə wa nà, ni lahak ikwen à Galile.»

²⁹ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Kwa à ga nə dō ahay fok ti mbəsak iken dəp nà, nen ni mbəsak iken itəbay.»

† 14:27 Ca pə Jekariya 13.7.

³⁰ Yesu a jan: «Nen apan ni jak tə dɪdɛm a hɔna: A luvon a sɔ biten a anan inde, zukwa njɛkar i saa zlah saray cew nà, ka jak saray maakan, ka san nen bay.»

³¹ Piyer a ma pa 'am anahan ata maza awan, a wa: «A ga nɔ ni mac anga iken dɛp nà, ni ja kula na san iken bay itəbay!» Fok a tinen a ta ja 'am kɛrtek awan.

Yesu a ga amboh à Gecemene

Mata 26.36-46; Lukas 22.39-46

³² Natiya, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla à man sɔ ngaman Gecemene. Tə dɛzle à man ata kutok nà, a jan anà njavar anahan ahay: «Njihen à man a anan à alay a nen ni gay ahay amboh.»

³³ Winen apan i zla nà, a ngaman anà Piyer, anà Yakuba, aday anà Yuhana, ta zla jiga awan. Zlawan a dazlan sa ban anan, a jɛjar pi zek. ³⁴ A jan atan asa: «Mivel uno i ndəroɓ hus pa sa mac anan. Njihen à man a anan, ben lele.»

³⁵ A zla à man a tinen ata wa mənjɔk cəna, a slahay à məndak duboz. A ga amboh aday dɛce ata à zla panan wa ite, abay à ga zek nà, na. ³⁶ A wa: «*Abba*†, bəbay uno, pə iken nà, way ahay fok ta ga zek. Gəba puno dɛce saa nay upo a anan ata ite. Aya əna, way kawa su no nà, à tɛra bay, si kawa sa nak iken.»

³⁷ A ma à man ana njavar anahan a maakan ataya nà, a tan atan ahay à nga nɔ ma njak ahan aya awan. Anga nan a jan anà Piyer: «Simon, iken ma njak ahan a dɛw? Ka mbak apan sa ba kwa ler kɛrtek bay asəka? ³⁸ Ben lele, gen amboh anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay. Apasay su dɔ zənzen a nà, a gan may sɔ dɛfan apan anà Mbərom, əna zlay si zek anahan a bəle awan.»

³⁹ Yesu a ma maza asa, a ga amboh kawa anahan sɔ manakwakwa awan.

⁴⁰ A may ahay pə cakay ana njavar anahan ataya asa, a tan atan à nga nà, tə njəkak ahan asa, ta mba apan sɔ tɛba idɛ kwa mənjɔk bay jiga awan. Aday ta san sa jan hɔna nɔ maw bay.

⁴¹ A zla, a ga amboh asa, a may ahay tə bahay maakan awan. A jan atan: «Kwanay apan ki men anan uda dɛw, dɔ sa njak ahan ahay? Coy, alay a kà slak hɔna kutok, aday ti varan nen Wan su Do à alay inde anà dɔ sɔ atahasl ahay.

⁴² Slabiken, zluko. Do sa ga upo daf winen tiya, kà nak ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Lukas 22.47-53; Yuhana 18.3-12

⁴³ Yesu kə ndəvak anan 'am ata fan bay cəna, Yudas, dɔ kɛrtek à wulen sɔ njavar anahan aya inde kuro nga cew ata a dɛzley ahay. A njahan pa 'am wa anà dɔ ahay bayak a tɛ way sɔ alay a hunjəslesle: maslalam a pi zek tə sukol aya re. Sə slənay atan ahay nɔ bahay sɔ gədan dundo anà way ahay, pi zek tə miter sɔ Tawrita ahay, aday tə mɛced sɔ Yahuda ahay. ⁴⁴ Yudas, dɔwan a sa ga daf pə Yesu ata, ɓa kə varak atan minje sɔ way, a wa: «Dowan a ni ban anan həmbok ata nà, winen awan. Bənen anan, aday kɪ gen anan nga lele, zlen anan kutok.»

⁴⁵ A dɛzlek ayak cəna, a zla pə cakay ana Yesu bəse. A jan 'am: «Miter!» A dazlan a varan alay, a ban anan pi zek həmbok. ⁴⁶ Cəna ves, dɔ ahay ta ban anan. ⁴⁷ Do kɛrtek à wulen su dɔ a Yesu mə tavay a à man ataya, a ndahay maslalam anahan, a car anan bɪle ana bahay nga su dɔ sɔ gədan dundo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay kɛrtek a poc. ⁴⁸ Yesu a jan anà dɔ ahay, a wa: «Ki nen upo tɛ maslalam aya aday tə sukol aya sa ban nen kawa nen dɔ sɔ ngəzar dɔ à cəved inde dɛw? ⁴⁹ Pac pac

† 14:36 *Abba*: Kawa sa ja nà, «bəbay» ta 'am sɔ Aramayak.

nen inde tə kwanay ù doh sə mazlaḡ a Mbərom, nen apan ni tətakan anan way anà do ahay, əna kə bənen nen bay. Əna way a anan a təra həna nà, aday 'am ana do maja'am a Mbərom ahay sa ja upo à Deftere a Mbərom inde ata à təra.»

⁵⁰ Njavar anahan ahay tə mbəsak anan, ta haw way a tinen fok. ⁵¹ Wan a inde nà, winen apan i pərahan azar anà Yesu. Zana pi zek dukwen gwedere kərtektəkke. Tə pəlay abay sa ban anan, ⁵² aya əna alay a tinen a dəzle nà, pə zana ata awan. Winen ite a pəsakay anan ahay gwedere ata à zar wa, gədek sa haw zek kəray a gweder gweder.

Yesu winen pa 'am su do sə lavay nga sə Yahuda ahay

Mata 26.57-68; Lukas 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24

⁵³ Do sa ban anan Yesu ataya ta zla anan əga bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay. Bahay sə gədan dundo anà way ahay, tə məced sə Urəsalima ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya tə halay nga fok a tinen awan.

⁵⁴ Piyer winen apan i pərahan ayak azar à dəḡa wa à dəḡa wa. A dəzlek ayak à gala ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way nà, a njahay à wulen su do si mer su way ahay su doh ata awan. Tə njahay pə uko anga alay sa mad.

⁵⁵ Aday nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tu do sə lavan nga anà Yahuda ahay, fok a tinen a ta ban bitem sə mungwalay ahay aday ti vad anan Yesu à məke. Əna ta njad cəved a bay, ⁵⁶ kwa abay do sə mungwalay ahay bayak a tə ndəḡak apan 'am ahay cara cara dəp nà, na. Aday 'am a tinen awan kà zlak atan pi zek bay re.

⁵⁷ Do hinen ahay tə slabak tə mungwalay a tinen ite, ta wa: ⁵⁸ «Manay nà, mə slənek a wa: “Doh sə mazlaḡ a Mbərom a ma han a tə alay su do a anan nà, ni mbazl anan, aday nen ni han anan à luvon maakan inde tə alay su do zənen a sabay.”» ⁵⁹ Tə winen ata təkə dukwen side ata kà zlak atan pi zek bay.

⁶⁰ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay a slabak à wulen sə do ahay inde, a cəce pi zek à Yesu a wa, a wa: «Kə mbəda apan itəbay kələdaw? Do a anaya fok ta ja apak nə maw?»

⁶¹ Yesu a njahay way anahan faafa. Kə təḡak anan 'am anahan a bay jiga awan.

Bahay nga sə dowan ata a mənahan anan asa: «Iken nà, Almasihu, wan a Mbərom mbala do ahay sə həran nga ata daw?»

⁶² Yesu a mbədahan apan kutok: «Ayaw! Nen nà, winen awan. Kwanay dukwen ki cinen anan anà Wan su Do, winen mə njahay a à alay puway ana Mbərom Ba Məgala. Ki cinen anan pə matapasl sa nga mburom, winen apan i may ahay re.»

⁶³ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ata a sləne 'am ataya nà, a ngəraw anan zana anahan pi zek wa, a wa: «Həna nà, dī gan may anà side hinen re daw? ⁶⁴ Kə jənak anan pa 'am a Mbərom. Kə slənen 'am anahan a coy. Ki jen həna nə kəkəmwaw?» Fok a tinen ta gan nə sariya sə mac.

⁶⁵ Do azar aya ta ma nga sə təfe apan məne. Tə kərtan way pə ide, tə dəcan, aday ta jan: «Jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?» Do si mer su way ahay ta zla anan, tə dəcan ite.

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.69-75; Lukas 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27

⁶⁶ Piyer nà, winen à gala hwiya, mə njahay a pə uko. Dəna sa ga mer su way əga bahay nga su do sə gədan dundo anà way, a nay ahay. ⁶⁷ A canan anà Piyer nà, a zəzor anan cəna, a jan: «Iken dukwen do ana Yesu sə Nazratu ata ba?»

⁶⁸ Piyer a mæman anan, a wa: «Nen na san 'am anak ata sa jay hœna ata bay.» A slabak, a hœdœkey ahay à mægœdengœden uho. [Njœkar a zlah kœrtek.]

⁶⁹ Dœna ata a canan asa cœna, a jan anœ do a mœ njahay ataya awan, a wa: «Hœna anan œukwen do a tinen aya kœrtek awan.» ⁷⁰ Piyer a mæman anan asa.

A njahay mœnjœk asa cœna, do sa man ataya ta jan à Piyer: «Ki mba apan sœ mœman zek bay! Tœ didem awan, iken do a tinen, anga iken Galile ahay re.»

⁷¹ Piyer a dazlan sœ mbœdœy coy: «Kak na san dœwan ata zle nœ, Mbœrom a tœ alay anahan awan œ tahas! nen! Nen na san dœwan ata bay!»

⁷² Kwayan'a, njœkar a zlah mœ slala cew awan. Piyer a slœne cœna, 'am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «Njœkar i saa zlah saray cew nœ, ka jak saray maakan ka san nen bay.» Sœkwelkwele mœ tavay awan, a dazlan ayam.

15

Ta zla anan Yesu œga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Lukas 23.1-5; Yuhana 18.28-38

¹ Ide a cœde siwa a cœna, bahay sœ gœdan dungo anœ way ahay ta ma anan 'am i zek tœ mœced sœ Yahuda ahay pi zek tœ miter sœ Tawrita ahay, tœ halay nga tu do sœ mbœda alay pa 'am azar aya fok. Coy tœ jaway anan Yesu, ta zla anan œga Pilatu, guvernœr sœ Yahudiya, winen Ruma ahay.

² Pilatu a kutok a cœce 'am pœ Yesu wa: «Iken nœ, bahay sœ Yahuda ahay dœw?»

Yesu a mbœdœhan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

³ Bahay sœ gœdan dungo anœ way ahay ta ndœb 'am pœ Yesu nœ, anga way ahay cara cara bayak awan.

⁴ Pilatu a cœce panan asa: «Kœ mbœda apan itœbay dœw? Ca pœ way aya tinen sa zlah anan œpak ata awan!»

⁵ Yesu ite a ngam sœ mbœda apan bay fok. Ambœda apan bay a Yesu ata a gan masuwayan anœ bahay Pilatu.

Ta ga sariya sa vad' a Yesu

Mata 27.15-26; Lukas 23.13-25; Yuhana 18.39 - 19.16

⁶ Pœ azar uko sœ Pasœka fok cœna, bahay a taa mbœsakan atan ahay do kœrtek à dangay wa, kawa ana tinen sœ cœce fok. ⁷ A alay ata ite, dœwan a inde tœ ngaman Barabas nœ, tinen tœ dœwan aya inde tœ vœze pœ Ruma ahay à wulen su doh, tœ vœdak uda awan nga su do re. Anga nan, winen à dangay.

⁸ Natiya kutok, do ahay fok ta zlak ayak, tœ cœce kawa ana tinen sa taa ga sœ kukwa awan. ⁹ Pilatu a cœce patan wa, a wa: «A nak ikwen nœ mbœsakak ikwen anan ahay bahay sœ Yahuda ahay dœw?» ¹⁰ Anga a san zle lele, bahay sœ gœdan dungo anœ way ahay ta ban anan Yesu nœ, anga sœrak cœrkœke.

¹¹ œna bahay sœ gœdan dungo anœ way ahay tœ pœkan 'am anœ man su do ata fok aday tœ cœce pœ bahay wa nœ, Barabas.

¹² Pilatu a cœce pœ do ahay wa asa: «Aday nœ ga anan tœ dœwan a kwanay sœ ngaman bahay sœ Yahuda ahay ata nœ, kœkœmaw?»

¹³ Ta zlah azlazlah, ta wa: «Darak anan ayak pœ dœdom!»

¹⁴ Pilatu a cœce: «A ga mer sa ma lelibay a anaw?»

Tœ zœga anan sa zlah, ta wa: «Darak anan ayak pœ dœdom!»

¹⁵ Pilatu a nan sa ga nœ, way sa zlan à nga anœ do ahay. Anga nan, a mbœsakan atan anan Barabas. A jan anœ suje ahay tœ ndœbay anan Yesu. Aday a varan atan anan, tœ daray anan pœ dœdom.

Suje ahay ta ran mindel anà Yesu

Mata 27.27-31; Yuhana 19.2-3

¹⁶ Suje ahay ta zla anan Yesu à man sà njahay a tinen à gala su doh àga Pilatu. Tə halan nga anà suje ahay fok. ¹⁷ Tə dəfan zana dəzđaz a pi zek, kawa sə bahay, tə hanan jugo sə adak, tə dəfan à nga inde. ¹⁸ Tə dazlan sa jan 'am kawa ana bahay kutok, ta wa: «Bahay sə Yahuda ahay à ga inde sə coy!» ¹⁹ Tə dəcan pa nga tə sukol, tə tafe apan məne, tə dukwen gərmec ù vo, tinen mə rihe nga aya awan.

²⁰ Ta ndav anan sə mbasay apan nà, tə culok panan zana ata, ta man anan zana anahan pi zek kutok. Ta zla anan saa darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan.

Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngad awan

Mata 27.32-44; Lukas 23.26-43; Yuhana 19.17-27

²¹ Tinen apan ti zla anan Yesu ata kutok, tə zlangay tə dōwan a inde tə ngaman Simon, dō sə Siren ahay, winen dukwen bəbay ata ana Aleksandire tə Rufus. Winen a aday nà, winen apan i may ahay à kibe wa. Suje ahay ta gan bəlaray sə tavak dədom ata pə Yesu wa.

²² Ta zla anan tə Yesu pa man sə ngaman Golgota ata, kawa sa ja nà, Kəlakasl-sa-Nga. ²³ A man ata nà, dōwan aya inde abay a nan atan sə varan way mə kwasay a mə japay a tə ndəliwen awan, aday à man zek à dəce anahan inde. Əne Yesu a ngam bay.

²⁴ Tə dazlan tə daray anan pə dədom. Tə gəzla anan zana a Yesu, ta ga caca pə zana anahan ata à wulen a tinen ahay inde, aday sa san anan pi zek wa saa njad zana ataya nə wayaw.

²⁵ Tə daray anan Yesu nà, i ga njamde dəsudō*. ²⁶ Tə vinde way a tinen a sa ban anan apan ata awan: «Bahay sə Yahuda ahay.» Tə tapan anan pə dədom ata awan.

²⁷ Tə darak ayak dō sə akar aya inde cew re, dō kərtek a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen. [²⁸ Kawa ana Deftere sa ja ata nà, a təra matanan acəkan. A wa: «Tə baslay anan à wulen su dō mi nes aya inde.†»]

²⁹ Dō sa zla ta man ataya fok ta bal nga kwata kwata, tə gənhahan, ta wa: «Na wa, iken ka wa ki mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom aday ki han anan maza awan à luvon maakan inde ba? ³⁰ Ənə dazay ahay pə dədom a wa kutok, aday tam anan nga anak bidaw!»

³¹ Matanan, bahay sə gədan dundo anà way ahay, miter sə Tawrita ahay pə kərtek a, ta ran mindel à wulen a tinen, ta wa: «Kə təmak anan dō azar aya awan, əna a mba apan sa tam anan nga anahan a bay. ³² Kak də canak anan anà Almasihu bahay sə Yahuda ahay kə dazak ahay pə dədom wa həna ata nà, dī daf apan nga acəkan!»

Dō aya tinen mə daray aya tatə Yesu ataya dukwen ta ma nga sə gənhahan ite re.

Amac a Yesu

Mata 27.45-56; Lukas 23.44-49; Yuhana 19.28-30

³³ A ban pə man ipec wa nà, luvon a ga pə daliyugo fok takəđimbom, hus à njamde maakan‡. ³⁴ Tə njamde maakan kutok cəna, Yesu a zlah tə məgalak

* 15:25 Njamde dəsudō: pac a may ahay apa sa sla wa dā. † 15:28 Ca pə Esaaya 53.12. ‡ 15:33 Njamde maakan: pac à man sa zla apa sa sla inde dā.

a, a wa: «*Elowa, Elowa, lama sabaktani?*»^S Kawa sa ja nà: «Mbərom uno, Mbərom uno, kə mbəsak nen, angamaw?»^{*}

³⁵ Do a mə tavay aya à man ata azar a tə sləne bine maw cəna, ta wa: «Winen apan i ngaman anà Eliya həna!»

³⁶ Down a tinen a kərtek a a haw, a gəba awan a inde kawa baf, a tar anan à way mə kwasay a inde, aday sərekeke re. Tə taran anan ayak tə gusuko zəbor awan aday Yesu à susəb. Ta wa: «Kak Eliya i nay sa naa dazay anan ahay pa man a anan wa nà, di ca apan aday. Buko!»

³⁷ Əna Yesu a zlah tə məgalak awan, a mac way anahan.

³⁸ Cəna, zana sə gəzla anan man sə njahay a Mbərom pi zek wa tə do ahay, ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata, a ngəraw i zek wa əndem, a bənay ahay kwa à mburom wa hus à məndak.

³⁹ Bahay sə suje a mə tavay a pa 'am ana atə Yesu a mə daray ataya kə canak anan a mac nə kəkəməw. Anga nan a wa: «Tə didek awan, winen Wan a Mbərom.»

⁴⁰ Uwar ahay inde à man ata awan, tə tavay zad, tinen apan ti cak ayak apan. A wulen sə uwar ataya nà, di tan à nga anà Mariyama dəna sə Magədala ahay, tatə Salome, aday Mariyama may ana Yakuba zek cəfəw awan tatə Yoses. ⁴¹ A alay a Yesu winen à Galile nà, uwar ataya ta taa pərahan azar, aday ta taa gan mer su way re. Uwar azar aya dukwen inde bayak a tə pərahak anan ahay azar à Urəsalima, tinen inde à man ata re.

Tə gəba anan Yesu à məke

Mata 27.57-61; Lukas 23.50-56; Yuhana 19.38-42

⁴² Pac ata nà, luvon sə lavay zek anga luvon sa man uda awan. Kawa sa ja nà, luvon sə lahan anà luvon sa man uda awan. Suko awan a ga nà, ⁴³ Yusufu, do sə Arimatiya ahay, a nay. Winen do tə mazlaḅ awan à wulen su do sə lavay nga ahay. Winen apan i ba bahay a Mbərom re. A sa mbac sa zla à man ana Pilatu, a cəcihey ahay cəved sa la anan Yesu. ⁴⁴ Pilatu a sləne sa jəka Yesu kə məcak coy nà, a gan masuwayan, anga pə winen nà, Yesu kə məcak bəse kak matanan nà, na. Pilatu a ngaman ayak anà bahay sə suje ata awan, a cəce panan: «A mac nà, kə njahak bayak a cəw?» ⁴⁵ Bahay sə suje ata a ndav anan sə təkəren ləbara cəna, a jan anà Yusufu nà: «Ka a gəba məsinde anak, la!» ⁴⁶ Yusufu a sukəm apan rəkot, a dazay anan ahay məsinde a Yesu pə dədom mə zləngad ata wa. A nga anan apan rəkot ata awan, a cəfak anan ayak à jəvay a ma la à jama inde ata awan.† A bətukwal apan bələlən məduwen a, a tacay anan 'am sə jəvay. ⁴⁷ Atə Mariyama, dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama, may ana Yoses, ta ca pa man a ta la anan uda Yesu ata awan.

16

Yesu a slabakay ahay à məke wa

Mata 28.1-8; Lukas 24.1-12; Yuhana 20.1-10

¹ Pə dəba ana luvon sa man uda awan wa nà, Mariyama sə Magədala, tə Salome, tatə Mariyama may ana Yakuba, tə sukəm amar lele aya sə rəbas dun'a ata awan, saa gak ayak pə məsinde a Yesu à jəvay inde.

² Ta pac sə zaka awan duwdew, pac winen apan i gay ahay tərdussa, uwar ataya ta zla pa 'am jəvay. Pac kə gak cəf lele way anahan, ta sa dəzle nà, na.

³ Tinen apan ti ja à wulen a tinen inde ta wa: «Wayaa saa bətukolok uko anan

§ 15:34 'Am ataya nà, tinen ta 'am sə Aramayak. * 15:34 Ca pə Jabuura 22.2. † 15:46 Jəvay a tinen ma la a ù kon inde kawa doh. Anga nan ta mba apan sa zla uda awan.

bəlälən a pa 'am jəvay wa anaw?»⁴ Tə cakaf nga nà, tə canan ayak anà bəlälən a məduwen ata mə bətukwal a pa 'am jəvay wa, mə jəkay a coy.

⁵ Ta zla à jəvay inde, ta ca idé nà, tə canan à dōwan inde njavar awan mə njahay tə alay puway, winen tə zana pi zek sədek awan aday kweđekkweđek. A gan atan masuwayan, ta ma nga pə ajəjar yíbya6.

⁶ Əna dōwan ata a jan anà uwar ataya, a wa: «Kə jəjiren bay! Kwanay apan ki pəlen nə Yesu sə Nazaratu, dōwan a tinen sə darak anan ayak pə dədom mə zləngad ata awan. Cen apan. Man sə nahay anahan awan nə həna. Winen inde à man a anan sabay. Kə slabakak!⁷ Həna nà, zlen! Kà si jen anà njavar anahan ahay tatə Piyer nà: “I lahak ikwen à Galile. Ki cinen anan nà, à man ata awan, kawa anahan sa jak ikwen.”»

⁸ Kwayan'a, uwar ataya ta haw ahahaw pa 'am jəvay wa tə ajəjar awan, anga zlawan a gan atan. Tə təkərek anan 'am ata anà dōwan kwa kərtek bay anga tinen apan ti jəjar.

Yesu a kan zek anà Mariyama sə Magədala, aday anà njavar anahan ahay cew

Mata 28.9-10; Yuhana 20.11-18

⁹ Yesu a slabakay ahay à məkə wa nà, pac sə zaka duwdew pərek. Mama'am awan a kan zek anà Mariyama, dəna sə Magədala ahay ata, Yesu sə rəzlay ahay wa apasay lelibay aya cuw6e à winen wa ata awan. ¹⁰ Mariyama ata awan a zla sə đakan anan ləbara awan anà dō sa taa japay tatə Yesu ataya, tinen apan ti yam anga mbac kə slahak patan wa. ¹¹ Tə sləne sa jəka winen inde tə sifa awan, aday Mariyama kə canak anan đukwen, tə təmahak sa đaf apan nga bay.

¹² Pə dəba wa đukwen nà, Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay cew ti zek hinen. Tinen a aday nà, tinen apan ti nay à wulen su doh wa sa zla tə kibe. ¹³ Njavar ataya đukwen ta mak, tə təkərek anan ləbara awan anà njavar anahan azar ataya awan, əna tə təmahak atan anan bay re.

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Lukas 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

¹⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a kan atan zek anà njavar anahan ahay kuro nga anahan a kərtek, tinen mə njahay a ti pa đaf. A gafan atan 'am anga tə đafak apan nga bay, aday anga kurkwilen à sləmay a tinen ahay inde, bina tə təmahak 'am su dō sə canan kə slabakak ataya bay.

¹⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Zlen kwa ta sə wura pə daliyugo fok. Diken anan ləbara mugom a anan kwa anà waya fok. ¹⁶ Kuwaya, dōwan a kə đafak apan nga pə ləbara ata awan aday kə təmahak sa ga baptisma nà, i tam. Aday dōwan a kə đafak apan nga bay ite nà, Mbərom i gan sariya. ¹⁷ Do ma đaf upo nga aya awan ti njad sa ga way masuwayan aya awan. Ti razl setene ahay tə sləmay uno, ti njad sa ja 'am wiya aya awan. ¹⁸ Hinahibay ti ban dədew tə alay kabay ti varan atan leke dəp nà, i gan atan awan bay. Ti đafan alay pa nga ana dō sə đəvac ahay nà, ti mbar à đəvac a tinen ahay wa.»

Yesu a jan à Mbərom

Lukas 24.50-53; Mer su way ahay 1.9-11

¹⁹ Pə dəba ana Bahay Yesu sa jan atan 'am ata wa nà, zek anahan a cakaf à məndak wa, a zla à mburom saa njahay à alay puway ana Mbərom. ²⁰ Njavar anahan ataya ite ta zla saa wazay anan ləbara mugom ata kwa ta sə wura fok.

Bahay Yesu a varan atan mægala sa ga masuwayan, aday dō ahay tâ san 'am a tinen nà, dīdem aya awan.*

* **16:20** Andav cəđew a inde re, kawa à Deftere sa 'am sə mbuzom.

Ləbara mugom a kawa ana Lukas sə vinde anan ata awan A dəkay way pə deftere a anan

Lukas a vinde anan dərewel a anan nà, sə dəkay anan ləbara a Yesu, anay anahan pə daliyugo, mer su way anahan sa ga ataya awan, amac anahan, aday asləbakay anahan à məke wa. Lukas a vinde ləbara a anan nà, anà dō fok, dō aday tinen Yahuda ahay bay ataya aday anà Yahuda ahay re. Lukas winen doktor awan, aday kà gak anan nga sə təkər anan ləbara a anan tə cəved a lele təhhe kawa way a sə təra ataya awan.

Nga sa 'am ahay

Alay sə wahay Yesu (1.1 - 4.13)

Yesu i wazay aday i mbar dō sə dəvac ahay à Galile (4.14 - 9.50)

Yesu i zla à Urəsalima (9.51 - 19.27)

Lumo a Yesu mədakwidok a à Urəsalima (19.28 - 23.56)

Yesu a slabakay ahay à məke wa aday a kan zek anà njavar anahan ahay (24.1-53)

Adazlan anahan awan

¹⁻² Na jak anak ayak 'am, iken Tiyufil dō məduwen awan.

Do azar aya tə canak anan tə idé a tinen awan, anà way a Mbərom sa ga à wulen a manuko inde kurre ataya awan. Aday Mbərom a slan atan sə dəkay anan ləbara sə way a tinen sə canan ata awan. Tinen dukwen tə dəkak umo anan re. Do ahay bayak a à wulen a manay wa, ta rak apan zek sə vinde anan ləbara ata awan. ³ Nen həna dukwen nə bənak anan bitem sə cəce anan way a sə təra kurre ataya awan, aday həna nə gəzlan alay pi zek wa lele kutok. Anga nan, u no sə vindek anan ayak way ataya pə mədire pə mədire akiken Tiyufil. ⁴ Nə vindek anan ayak iken ite nà, aday kà san anan didek sə way a iken sə tək həna ata awan.

Masley a Mbərom a dəkay anan ləbara saa wahay Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay

⁵ Natiya awan, à alay a Hiridus winen bahay a pa nga sə daliyugo sə Yahudiya ata nà, dōwan a inde tə ngaman Zakari. Winen dō sə gədan dūngo à way ahay anga Mbərom, dō sə slala ana Abiya. Dalay anahan inde tə ngaman Elizabet winen dəna sə slala ana Haruna, bahay sə gədan dūngo anà way a re. ⁶ Tinen cew maya tə dalay anahan nà, dō sa ga way didek aya pa 'am a Mbərom. Tə dəfan apan anà nga sa 'am ana Bahay Mbərom mə baslay aya nà, dəc dəc lele. ⁷ Əna wan a tinen ibay, anga dalay anahan Elizabet ata nà, dərlay awan. Tə wahak wan bay, hus ta gak məduwer.

⁸ Natiya kutok, pə luvon a inde, Zakari winen apan i ga mer su way anahan ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, anga alay a saa ga mer su way a tinen tu dō sə slala ana Abiya ahay kà slak. ⁹ Dō sə gədan dūngo à way ataya ta taa gəzla anan mer su way ata pə luvon pə luvon. Pac ata kutok, alay a ca pə Zakari. A zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, à man cəncan awan, aday a vak anan awan a inde kawa ləluway a rəbas ike lele dun'a.

¹⁰ A lay a Zakari winen apan i vak awan ata ù doh sə mazlaḅ a Mbərom à man a cəncan ata nà, dō a Mbərom ahay tinen apan ti gan amboh à Mbərom uho kurkwer.

¹¹ Zaməma nà, Zakari a canan anà maslay a Mbərom mə tavay a à man sə vakan way anà Mbərom, ta day sə alay puway. ¹² Zakari a canan cəna, a ma nga pə ajəjar, zlawan a gan tə mindel. ¹³ Əna maslay a Mbərom a jan: «Kə jəjar bay, Zakari, anga Mbərom kə slənek anak anan amboh anak. Dalay anak Elizabet i wahak wan mungol awan, aday ki ngaman anà wan ata nà, Yuhana. ¹⁴ A alay ata awan, ki taslay mivel tə mindel, anga wan ata awan. Do ahay bayak a təkede ti taslay mivel anga awahay ana wan ata re, ¹⁵ anga i təra do məduwen a pa 'am a Mbərom. I sa mahay bay, i sa way mə kwasay aya bay re. I saa nay ahay à kutov a may anahan wa nà, winen ma rah a tə Apasay Cəncan awan. ¹⁶ I may anan ahay do sə Isəra'ila ahay bayak a à man ana Bahay Fetek, Mbərom a tinen. ¹⁷ I nay ahay kawa do maja'am a Mbərom tə məgala sə apasay a kawa ana Mbərom sə varan anà Eliya, do maja'am anahan kwakwa ata awan. Wan anak ata i mbəda anan mivel sə bəbay ahay ta day a wan a tinen ahay, anga aday 'am à zlan atan pi zek. I mbəda anan mivel su do sə dəfan apan anà Mbərom bay ataya aday ti saa bayak nga kawa do didek aya kutok ite. Aday ata, do ahay ti ga inde mə lavay zek aya awan, anà Bahay a mənuko.»

¹⁸ Natiya, pə dəba anahan a wa ite, Zakari a cəce pə maslay a Mbərom ata wa, a wa: «Ni i san aday way ata i təra acəkan nà, kəkəməw? Anga nen nà, məced a coy, aday dalay uno dukwen ava anahan sə wahay wan sabay re.»

¹⁹ Maslay a Mbərom ata a mbədahan apan, a wa: «Nen nà, jibirila. Nen mə tavay a pa 'am a Mbərom sa gan mer su way. A slənay ahay nen həna nà, sa naa dəkak anan ləbara sa 'am a mugom a anan ata awan. ²⁰ Way uno sa jak i təra acəkan ata nà, kə dəfak nga pa 'am uno ata bay. Anga na awan, ki təra do maandak awan, kə mba apan sa ja 'am tətibay. Ki njahay tete dezl pə luvon ana way ata i təra aday.»

²¹ A alay ata ite, do ahay tinen apan ti ba anan Zakari uho. A gan masuwayan anà do sə uho ataya, anga kə njahak ayak ù doh ata bayak awan.

²² Zakari a nay uho kutok nà, a mba apan sa jan 'am anà do ahay sabay, anga kə tərak do maandak awan. A jan atan 'am nà, tə alay. Cəna, do ahay ta san zle i ga nə kə canak anan ahay anà awan a à man a cəncan ata wa.

²³ Natiya kutok, alay sa ga mer su way ana Zakari ù doh sə mazlaə a Mbərom a ndav nà, a zla way anahan agay. ²⁴ Pə dəba sə way ataya wa nà, uwar anahan Elizabet a təra do. Anjahay way sə kiya dāra ahay nà, winen a njahay way anahan agay, a wa: ²⁵ «Na gak anan i zek wa à Mbərom, anga həna waray sə dərlay inde upo sabay, aday do ahay ti mbasay upo sabay re.»

Maslay a Mbərom a dakan anan à Mariyama i i wahay wan

²⁶ Natiya, kiya a gan mbərka anà Elizabet nà, Mbərom a slənay ahay maslay anahan jibirila à wulen su doh a inde tə ngaman Nazaratu, pə daliyugo sə Galile. ²⁷ A slənay anan ahay əga dəna inde dalay awan, tə ngaman Mariyama, dəle a Yusufu. Yusufu ata nà, winen do sə slala ana Dawuda bije anahan.

²⁸ Maslay a Mbərom ata a zla pə cakay a Mariyama kutok, a jan: «Na jak anak 'am, dənama. Taslay mivel bayak awan, anga Mbərom kə gak anak nga tə asan zek anahan. Mbərom Fetek winen inde tə iken.»

²⁹ Əna Mariyama a sləne 'am a matana ata cəna, a wusen nga tə mindel. Winen apan i bayak, a wa: «Aday u jo 'am matana ata jiya nà, a nan sa ja nə maw?»

³⁰ Maslay a Mbərom ata kutok a wa: «Kə jəjar bay, Mariyama, anga Mbərom kə gak anak sumor. ³¹ Həna nà, ki təra do ti zek cew awan. Ki i wahay wan mungol awan, ki dəf apan sləmay nà, Yesu. ³² I təra do məduwen a pa nga

sə dō ahay fok. Ti ngaman nà, wan a Mbərom sə bagəbaga mburom. Bahay Fetek Mbərom i man anan bahay ana bije anahan Dawuda. ³³ I ga bahay pa nga sə Isəra'ila ahay nà, pa sə viyviya awan. Bahay anahan i ndav kulibay.»

³⁴ Mariyama a mbədahan apan anà maslay a Mbərom ata awan, a wa: «Həna nà, kula mə zlangak tə dōwan bay kutok nə aday way ata i təra nà, kəkəməw?»

³⁵ Maslay a Mbərom a mbədahan apan, a wa: «Apasay Cəncan a i dazay apak, məgala a Mbərom sə bagəbaga mburom i nay apak sərdədek kawa mezeze. Anga nan, wan a iken saa wahay ata nà, winen cəncan awan, ti ngaman nə Wan a Mbərom. ³⁶ Ənga ca apan həna, Elizabet, dəna a mərbay anak, winen mə təra dō awan, i wahay wan. Abay dō ahay tə bayak nà, winen dərlay a coy, əna həna kiya kà gak anan mbərka kutok. ³⁷ Way aday Mbərom a mba apan sa ga anan bay nà, ibay.»

³⁸ Mariyama a mbədahan apan, a wa: «Nen nà, dō si mer su way anà Bahay Mbərom coy. Mbərom awan, à ga kawa ananak a su jo a anan ata awan.»

Pə dəba wa kutok, maslay a Mbərom ata a zla way anahan.

Mariyama a zla saa can ahay idé anà Elizabet

³⁹ Pə dəba anahan a wa nà, Mariyama a slabak, kwayan'a a zla à 6əzlom, à wulen su doh a inde pə daliyugo sə Yahudiya. ⁴⁰ A zla əga Zakari. A dəzle cəna, a jan 'am anà Elizabet.

⁴¹ Elizabet a sləne 'am ana Mariyama ata cəna, wan ana Elizabet à kutov ata a 6al kuzleđ kuzleđ. Aday Apasay Cəncan a a zlan à mivəl inde ana Elizabet. ⁴² A jan anà Mariyama tə məgalak awan, a wa: «Mbərom kə đəfak apak alay sə məzla6 anahan zal uwar ahay pə daliyugo fok. Ngama ana Mbərom inde pa wan anak a saa wahay ata awan.» ⁴³ Aday a ja asa, a wa: «May ana Bahay uno i nay ahay əga nen kawa həna ata nà, Mbərom sa ma uno ite anaw? ⁴⁴ Anga nə sləne 'am anak iken su jo ata cəna, wan a dazlan sa 6al à kutov uno, anga wan ata kə taslak mivəl tə mindel. ⁴⁵ Ataslay mivəl i tərak iken anga kə đəfak nga pa 'am ana maslay a Mbərom a sa jak ata awan, way ata i təra.»

Mariyama a həran nga anà Mbərom Ba Məduwen

⁴⁶ Natiya kutok, Mariyama a ga ara, a wa:

«Mivəl uno i həran nga anà Mbərom Ba Məduwen.

⁴⁷ Apasay uno i taslay mivəl anga Mbərom, winen dō sa tam nen.

⁴⁸ Anga winen kə bayakak pi nen 6ile anahan, aday na slak awan bay ata awan.

Ayaw, həna kutok dō ahay fok ti taa ja coy, nen uwar tə ngama a Mbərom awan.

⁴⁹ Mbərom Ba Məgala kà gak uno mer su way lele aya bayak awan. Sləmay anahan nà, cəncan awan.

⁵⁰ Dō sa đaf apan nga ahay nà, ta gan ĩ zek wa pa sə viyviya awan.

⁵¹ Kà gak mer su way ahay tə məgala sə alay anahan njənnjan awan.

Kà tak anan 'am anà dō sa gan may anà ahar nga ahay à man ahay cara cara fok.

⁵² Kə dazak anan ahay bahay ahay à man sə njahay a tinen ahay wa, aday kə slabakak anan nga anà dō mə nahay nga aya awan.

⁵³ Kə rahak anan dō may sa han patan ataya tə way lele aya awan, əna dō sə zlıle ahay nà, kə rəzłak atan alay məgəbar aya awan.

⁵⁴ Kà mak anan zek anà dō si mer su way anahan Isəra'ila ahay.

Ta gak anan ĩ zek wa, kə mbəđəkek atan à nga wa bay, kà gak atan asan zek hwiya.

⁵⁵ Kawa anahan sə zlapan anan anà bije a mənuko ahay, tatə Ibərahima, aday tə slala anahan ahay ata nà, i ga anan way ata hwiya.»

⁵⁶ Mariyama a njahay tə Elizabet way sə kiya maakan, aday a zla way anahan agay kutok.

Awahay ana Yuhana, do sa gan Baptisma anà do ahay

⁵⁷ Natiya, alay a a sla aday Elizabet i njad wan kutok. A wahay wan mungol awan. ⁵⁸ Do sə cakay su doh anahan ahay tu do sə zaav anahan ahay tə sləne sa jəka Elizabet kà gak anan i zek wa anà Mbərom ata nà, ta nay saa taslay mivəl pə kərtek awan.

⁵⁹ Natiya, wan ata a njahay luvon jəmaakan nà, do ahay ta nay ahay saa gədan mədəndalas, sa daf apan sləmay. Abay ta gan may sə ngaman tə sləmay ana bəbay anahan Zakari. ⁶⁰ Əna may anahan awan a mbəda apan, a wa: «Matana bay. Sləmay anahan a nà, Yuhana.»

⁶¹ Tə mbədahan apan, ta wa: «Matana bay. Anga sləmay a dowan inde matana pə slala anak ibay.»

⁶² Tə cəce pə bəbay a wa, kawa mədəngazlak wulak wulak tə alay, aday sa san, a nan sə ngaman anà wan anahan a nà, wayaw. ⁶³ Natiya kutok, Zakari a cəce way sə vinde apan way, aday a vinde apan 'am aya awan: «Sləmay anahan a nà, Yuhana.» Way ata a gan atan masuwayan.

⁶⁴ Cəna kwayan'a, Zakari a mba apan sa ja 'am, aday a dazlan sə həran nga anà Mbərom kutok.

⁶⁵ Natiya, do sə cakay su doh anahan ahay fok ta ma nga sə jəjar, aday à bəzlom sə daliyugo sə Yahudiya ataya fok, tinen apan ti təkər ləbara sə way a sə təra ata awan. ⁶⁶ Do sə sləne ləbara sa 'am ataya fok, ta ma nga sə bayak, ta wa aday: «Ləbara a wan ata i naa ga nà, kəkəməw?» Anga alay sə mazləb a Mbərom Ba Məduwen inde pa wan ata awan.

Zakari a zambad a Mbərom anga sumor anahan

⁶⁷ Pə dəba a wa kutok, Apasay Cəncan awan a rahan à mivəl inde anà Zakari, bəbay ana wan a ata awan. Natiya awan, a dazlan sa ma anan 'am a Mbərom, a wa:

⁶⁸ «Zambaduko anan Bahay Fetek, Mbərom ana Isəra'ila ahay, anga kà gak atan nga lele, kə təkək atan ahay à bile wa.

⁶⁹ Kə slənak uko ahay anà mənuko ite, do sa tam do məgala awan pə slala ana Dawuda wa, do sa ga mer su way anahan ata awan.

⁷⁰ Bina ba kà jak anan matanan kwakwa ta 'am ana do maja'am anahan cəncan aya awan,

⁷¹ a wa, i təmay ahay mənuko à alay ana do manide a nuko ahay wa, aday à alay ana do sa nak uko ide ahay wa fok.

⁷² Natiya, Mbərom a kay anan ahay sumor anahan sə zlapan anan anà bije a mənuko ahay ata awan,

anga a bayak pə aban 'am a tinen ata hwiya,

⁷³ way a Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima, bije a mənuko ata awan.

⁷⁴ A wa, i təmay ahay mənuko à alay ana do manide a mənuko ahay wa, aday di mba apan sa gan mer su way mənəjna ajəjar,

⁷⁵ di gan mer su way tə cəved awan mənəjna ines ahay,

pə ide a Mbərom, hus pə luvon a sifa a nuko saa ndav pə daliyugo wa.»

⁷⁶ Zakari a ja hwiya asa re, a wa:

«Iken, wan a cədəw a ana awan, ti naa ngamak do maja'am a Mbərom sə bagəbaga mburom, anga ki lahan anà Ba Məduwen, sə ndakan anan cəved anahan,

⁷⁷ aday sə dakan anan anà dō anahan ahay nà,
winen i naa tam atan ta sə pəsen atan anan ines a tinen ahay.

⁷⁸ Anga winen nà, dō sa ga sumor, aday dō sə asan zek re.
A kay puko jiyjay anahan à mburom wa,
kawa pac sə sləray ata awan.

⁷⁹ Jiyjay ata i dəvan ayak anà dō sə ide zənzen ataya awan,
tinen bəse dō sə məke ahay coy ata awan,
i lagay mənuko à cəved sə zay inde.»

⁸⁰ Natiya, pə dəba anahan a wa, Yuhana a har, a san nga lele, a zla way anahan à saf inde. A njahay à man ata dezl pə luvon anahan sa kan ahay zek anà Isəra'ila ahay ata kutok.

2

Awahay ana Yesu Almasihu

Mata 1.18-25

¹ A alay ata ite, bahay sə Ruma Agustus a jan anà dō si mer su way anahan ahay tə baslay anan sləmay su dō pə daliyugo anahan ahay ataya fok. ² Wita nà, mama'am sə baslay dō pə daliyugo sə Ruma ahay ata awan. A təra nà, à alay a Kiriniyus winen dō sə lavan nga anà daliyugo sə Siriya ata awan. ³ Anga nan kutok, kuwaya fok a zla saa vindek anan ayak sləmay anahan à wulen su doh ana bije anahan.

⁴ Natiya kutok, Yusufu ite a slabak à Nazaratu pə daliyugo sə Galile wa, a zla pə daliyugo sə Yahudiya à wulen su doh sə Baytilama, man sə wahay ana bije anahan Dawuda. ⁵ Aday ta zla saa vindek anan ayak sləmay a tinen tə Mariyama, dəle anahan, winen mə təra dō awan.

⁶ A alay a tinen à Baytilama à man ata kutok nà, wan a dəlay anan Mariyama, bina kà slak pə kiya anahan. ⁷ Aday a wahay wan mungol a murkwaya anahan, a kumboh anan à zana inde, a nahay anan à kuđom* inde, bina man inde sə nahay ù doh sabay, anga mbəlok ahay tə zalak ayak.

Do sa 6al gənwah ahay ta zla à Baytilama

⁸ Natiya awan, dō sa 6al way ahay inde à kife sa man ata awan, tinen apan ti ba pə gənwah a tinen ahay sə luvon. ⁹ Maslay a Mbərom a sləray ahay à wulen a tinen inde. Jiyjay sə mazla6 a Mbərom a dəvay ahay patan pəzlad pəzlad, aday ta ma nga sə jəjar tə mindel.

¹⁰ Əna maslay a Mbərom ata a jan atan nà: «Kê jəjiren bay, anga na nak ikwen anan ahay nà, tə ləbara mugom a, sə taslan anan mivəl anà dō ahay fok. ¹¹ Do sa tam dō mə wahay a anga kwanay biten à Baytilama, wulen su doh a Dawuda. Winen nà, Almasihu, Ba Məduwen. ¹² Ki i sənən anan pə minje sə way a anan: Ki njiden anan ayak wan cədeu a ndələbəcəbe mə kumboh a à zana inde, aday mə nahay awan à kuđom† inde.»

¹³ Kwayan'a cəna, daskalak, maslay a Mbərom azar aya tə sləray ahay, tə jəpəy tə maslay a Mbərom ata awan. Tə taslay mivəl pə kərtek awan, tə həran nga anà Mbərom ta sə zambad anan, ta wa:

¹⁴ «Zambaduko anan Mbərom à bagəbaga mburom.

Zay à ga inde pə daliyugo à wulen su dō anahan a sa zlan à nga ataya awan.»

¹⁵ Pə dəba anahan a wa nà, maslay a Mbərom ataya tə mbəsak anan dō sa 6al way ataya awan. Ta ma way a tinen à man a Mbərom nà, dō sa 6al way

* 2:7 Kuđom sə Mbuko bay. Awan a kawa kuđom aday ta taa pak uda apa sə gənwah ahay. † 2:12 Kuđom sə Mbuko bay. Awan a kawa kuđom aday ta taa pak uda apa sə gənwah ahay.

ahay ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: «Zluko à Baytilama, cuko ahay pə way a sə təra à man ata kawa ana maslay a Mbərom sə dəkak uko anan ata awan.»

¹⁶ Cəna, tə slabak, ta zla kwayan'a, ta tan ayak à nga anà atə Mariyama tə Yusufu aday ta wan a cədəw a ata, mə nahay awan, à kuđom[†] inde. ¹⁷ Do sa bəl gənwah ahay tə canan à wan ata cəna, tə dazlan sə dəkay anan way kawa ana maslay a Mbərom sa jan atan pa wan ata ata awan. ¹⁸ 'Am ana do sa bəl way ataya a ma nga sa gan masuwayan anà do sə sləne 'am a tinen ataya awan. ¹⁹ Əna Mariyama nà, a daf anan à nga inde way a sə təra ataya fok kəcek kəcek, a taa jalay apan à mivəl anahan inde.

²⁰ Pə dəba anahan a wa nà, do sa bəl way ahay ta ma way a tinen à kiβe à man sə gənwah a tinen ahay. Tinen apan ti zambad a Mbərom, tinen apan ti həran nga, anga way a tinen sə canan ta sə sləne ataya fok. Kə tərak kawa ana maslay a Mbərom a sa jan atan ayak kurre ata acəkan.

Ađaf sləmay pə wan

²¹ A njahay pə dəba wa kwasuko kərtek nà, alay a a sla sə gəđan mədəndalas anà wan ata kutok. Ta daf apan sləmay a nà, Yesu. Sləmay ata nà, sləmay mbala ana maslay a Mbərom sə dəkakan anan anà Mariyama, à alay a kə tərak do fan bay a ata awan.

Ta zla anan tə Yesu saa ka anan ù doh sə mazlaβ a Mbərom

²² Alay sa ga mudo ana Mariyama a ndav kutok, kawa ana Tawrita ana Musa sə dəkay anan nà, ta zla anan tə Yesu à Urəsəlima sə dəkakan anan à Mbərom, ù doh sə mazlaβ a Mbərom awan, ²³ anga mə vinde a à Tawrita a Mbərom inde nà: «Murkwaya sə wan mungol a cəna, ma ga nga awan, anà Mbərom. §» ²⁴ Aday ta var way ta 'am kəray awan, anga mə vinde a à Tawrita a Mbərom inde matanan: «Sa var nà, kurkudok ahay cew, kabay badəbada ahay cew.*»

Simiyon a ngəran anà Mbərom anga Yesu

²⁵ A alay ata ite, dowan a inde à Urəsəlima à man ata awan, tə ngaman Simiyon, winen do didek a aday a jəjaran anà Mbərom cəvedəbay. Winen apan i ba anay ana do saa tam anan Isəra'ila ahay ata awan. Apasay Cəncan a dukwen inde à mivəl anahan. ²⁶ Ba Apasay Cəncan a kə dəkakan anan, i mac fan bay si i canan anà Almasihu a Mbərom saa slənay anan ahay ata aday.

²⁷ A alay ata ite, Apasay a Mbərom kà nak anan ahay Simiyon ù doh sə mazlaβ a Mbərom. Aday bəbay a Yesu ta may anahan ta nak anan ahay Yesu à man ata, saa zugulan way kawa mə vinde a à Tawrita ana Mbərom inde ata awan. ²⁸ Cəna, Simiyon a təma anan wan à alay anahan inde, a gan suse anà Mbərom, a wa:

²⁹ «Bahay Mbərom, 'am anak a su jo kurre ata kà gak zek kutok.

Həna nà, mbəsak nen βile anak nà mac. Nen à zay inde kutok.

³⁰ Anga həna nə canak anan tə ide uno njək anà do iken sə slənay saa tam anan do ahay ata awan.

³¹ Winen, iken sə lavan a zek anà do sə daliyugo ahay fok ata awan.

³² Winen nà, jiyjay sə dəkakan anan way anà do sə daliyugo ahay fok, aday winen i varan mazlaβ anà do anak Isəra'ila ahay.»

³³ 'Am ana Simiyon sa jan à nga wa anà Yesu ata nà, a gan masuwayan à bəbay anahan tə may anahan a təke fok.

[†] 2:16 Kuđom sə Mbuko bay. Awan a kawa kuđom aday ta taa pak uda apa sə gənwah ahay. § 2:23

Ca pə Gurtaaki 13.2, 12. * 2:24 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 12.8.

³⁴ Natiya kutok, Simiyon a ðaf patan ngama, aday a jan anà Mariyama, may a Yesu awan, a wa: «San apan lele, wan anak a anan nà, i naa ðəcan saray anà Isəra'ila ahay bayak awan, aday i naa tərən cəved sa njad sifa anà Isəra'ila ahay bayak a re. Winen i təra ðo saa ðakan anan Mbərom anà ðo ahay, əna ðo ahay ti təma 'am anahan bay. ³⁵ I kay anan ahay uho abayak nga su ðo mi der ataya awan. Əna iken, Mariyama nà, way i cəbak à mivəl inde kawa ta ndaz iken zlac zlac tə maslalam.»

Anna a ngəran anà Mbərom

³⁶ A Urəsalima à man ata nà, ðo maja'am a Mbərom a inde uwar awan, tə ngaman Anna. Winen ðəna ana Fanuwel, ðo sə zaav ana Aser. Uwar ata winen məduwer a coy. Ba kə njahak abay pi zek tə mbaz ava cəwbe tə ðalay anahan awan, əna mbaz a mac panan. ³⁷ A njahay winen mədukway sə uwar awan, ava anahan kə gak həna kutok kwa kuro jəmaakan nga anahan a fuðo. Winen apan i ga mer su way ù doh sə mazlaḅ a Mbərom hwiya, luvon tə ipec a təkə. Winen apan i ga amboh tə sumaya awan.

³⁸ A alay a Simiyon tə Yesu a à alay inde ata nà, Anna a zla à man a tinen awan, a gan suse à Mbərom. A təkəren ləbara a Yesu anà ðo sa ba aday Mbərom i tam anan Urəsalima ataya awan.

Atə Yusufu tə Mariyama ta ma pə dəba à Nazaratu

³⁹ Pə dəba anahan a wa, atə bəbay a Yesu tə may anahan ta ndav anan sa ga way kawa məvinde a à Tawrita a Mbərom inde ataya nà, ta ma way a tinen pə dəba à wulen su doh a tinen à Nazaratu pə ðaliyugo sə Galile kutok. ⁴⁰ Natiya awan, wan ata kə hərak. Kə njadək məgala lele, kə njadək kəlire† lele re, aday Mbərom a pəlay anan cəvedabay.

Yesu ma va kuro nga cew awan, ù doh sə mazlaḅ a Mbərom

⁴¹ Atə bəbay a Yesu tə may anahan ta taa zla pə ava pə ava saa gay ahay azar uko sə Pasəka à Urəsalima wa. ⁴² Ava ana Yesu a ga kuro nga anahan a cew kutok nà, ta zla pə kərtek a à azar uko ata, kawa ana Isəra'ila ahay sa taa zla ata awan.

⁴³ Azar uko a ndav nà, atə bəbay anahan tə may anahan ta ma pə dəba sa zla agay. Əna wan a tinen Yesu ata nà, winen mətak njahay way anahan à Urəsalima. Aday atə bəbay anahan tə may anahan nà, tə sənək pi zek bay.

⁴⁴ Tinen tə bayak nà, i ga inde à wulen su ðo a tinen ahay. Ta zla way sə luvon kərtek nà, winen ibay hwiya. Matanan tə ðazlan sə pəlay anan à wulen su ðo a tinen ahay, tə mandala anahan ahay wa. ⁴⁵ Əna ta tak anan à nga à wulen su ðo ataya inde bay, ta ma pə dəba à Urəsalima, saa pəlay anan ahay à man ata wa.

⁴⁶ Hus pə luvon maakan anahan a ta saa tan à nga ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, winen mə njahay awan, à wulen sə miter sə Tawrita ahay inde. Winen apan i pak sləmay pa 'am a tinen, aday winen a ðukwen winen apan i cəce patan wa 'am ahay ite. ⁴⁷ A ma nga sa gan həbəkəkka anà ðo sa pak sləmay pa 'am anahan ataya fok, anga 'am anahan a sə mbəðahan atan apan ata nà, tə mərike sa san way awan.

⁴⁸ Atə bəbay anahan tə may anahan tə canan kutok nà, a gan atan həbəkəkka re. Anga nan awan, may anahan a jan, a wa: «Wan uno, ka gan umo ata nà, way maw? Ma yak nga sə pəlay iken tə bəbay anak aday zek kə ðak umo ndəlekeke sə pəlay iken nà, angamaw?»

⁴⁹ A mbəðahan atan apan, a wa: «Kə pəlen nen nà, angamaw? Kə sənən apan abay sa jəka, ni njahay ù doh ana Bəbay uno bidaw?»

† 2:40 Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

⁵⁰ Əna tə sənək anan 'am anahan a sa jan atan ata bay.

⁵¹ Pə dəfa anahan a wa kutok nə, Yesu a ma tə tinen a təke fok à Nazaratu. Kə dəfak anan apan anà atə bəbay anahan tə may anahan. May anahan nə, a dəf anan way a sə təra ataya fok à nga anahan inde kəcek kəcek lele.

⁵² Natiya awan, Yesu winen apan i har, winen apan i san nga kurkwer. A zlan à nga anà Mbərom, aday a zlan à nga anà do ahay fok re.

3

Wazo a Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay

Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Yuhana 1.19-28

¹ Natiya, Tiberiyas kə gak à bahay inde ava kuro nga dəra pə daliyugo sə Ruma ahay fok; sə lavan nga anà daliyugo sə Yahudiya nə, Pontiyos Pilatu; sə lavan nga anà daliyugo sə Galile nə, Hiridus; mərak anahan Filip dukwen a lavan nga anà kon sə Ituriya, tə daliyugo sə Tarakunitis; Lisaniya dukwen a lavan nga anà daliyugo sə Abilene. ² Atə Anas tə Kayafas ite, tinen bahay nga su do sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom. A alay ata ite kutok, Mbərom a jan ahay 'am anahan anà Yuhana, wan ana Zakari, winen mə njahay a nə, à saf inde taayak.

³ Yuhana a bar à wulen su doh sa mban anà zlider sə Urdon ataya fok ta sə wazan anà do ahay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, təmihen sa ga baptisma, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay.»

⁴ Matanan kawa ana Ezaya, do maja'am a Mbərom sə vinde à Deftere a Mbərom inde, a wa: «Down a inde, winen apan i zlah à saf inde à kişe, a wa:

“Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a lele fəhhe.

⁵ Futor ahay fok, rihe a wa, ndisen uda awan.

Bəzlom tə culok ahay, mbəzlen a wa, à ga fəkətuwwa lele.

Cəved mə slaray aya fok, tə tavay nga.

Cəved mi nes aya fok, tə ndakay zek lele.

⁶ Matanan, do ahay fok ti san apan Mbərom i tam anan do ahay kutok. *»

⁷ Natiya kutok, do ahay bayak a tinen apan ti zla à man a Yuhana, aday à sa gan atan baptisma. Yuhana a jan à do ataya, a wa: «Kwanay zahav su kən ahay, do sa njak do ahay, waya sə dakak ikwen anan sa haw pə sariya ana Mbərom saa nay ahay ata wa anaw? ⁸ Gen mer su way lele aya aday sə dakay anan nə kə mbəsiken ines a kwanay ahay acəkan ata awan aday. Bina, kə sa dəfen ajalay nga a kwanay ta sa jəka: “Manay nə, wan ana Ibərahima ahay asanaw” ata bay. Nen apan ni jak ikwen, Mbərom i mba apan sə təra anan kon a anaya, wan ana Ibərahima aya tətə. ⁹ Mbərom kə lavak anan zek tə tirez, i gad anan dədazl si sé aday a wahay wan lele aya bay ata fok. I gad atan, aday i pak atan à uko inde.»

¹⁰ Do ataya tə cəce panan kutok, ta wa: «Aday mə ga həna nə, kəkəma kutok anaw?»

¹¹ Yuhana a mbədəhan atan apan, a wa: «Do aday zana anahan ahay inde cew ata nə, à varan panan wa anà do aday zana anahan ibay ata awan. Do aday way sa pa anahan inde ata dukwen, à varan panan wa anà do hinen, aday way sa pa anahan inde apan itəbay ata awan.»

¹² Do sə cakal jəngal ahay ite ta zlak ayak à man a Yuhana anga aday à gan atan baptisma ite re. Tə cəce panan, ta wa: «Miter, mi ga həna nə, kəkəma ite anaw?»

* 3:6 Ca pə Esaaya 40.3-5.

¹³ A mbəḏəfahan atan apan, a wa: «Kā sa təmihen way pə ḏo ahay wa zal pə mbala ana bahay a kwanay sa jak ikwen ata bay.»

¹⁴ Suje ahay ite asa tə cəce panan, ta wa: «Aday manay həna nà, má ga kəma ite anaw?»

A mbəḏəfahan atan apan, a wa: «Kə ngəzəren dala pu ḏo ahay wa tə məgala, kabay ta sa gaḏ patan mungwalay bay. Tislen mivel nà, pə dala sa ga mer su way a kwanay aḏəka.»

¹⁵ Anga nan kutok, ḏo ataya fok tinen apan ti bayak à nga a tinen inde ta sa ja nà: «Həna anan nà, i ga nə Almasihu bay dəge?»

¹⁶ Əna Yuhana a mbəḏəfahan atan apan à tinen ata fok, a wa: «Nen nà, na gak ikwen baptisma nà, tə a'am cənà coy. Əna, ḏo hinen inde i nay ahay pə ḏəba uno wa mba, winen a zalay nen tə mazlaḏ lele. Nen, na slak sə həḏək pə cakay anahan aday ni pəsakan anan liḃer sə təkarak anahan bay. Winen kà sak a nay ahay nà, i naa gak ikwen baptisma nà, tə Apasay Cəncan awan, aday ta uko. ¹⁷ ḏowan ata nà, i nay ahay tə gəsəḏaf anahan a à alay inde saa vəvay ndaw, anga sə gəzla anan ndaw pi zek wa tə janjar. Aday i halan nga anà ndaw i de anahan, janjar ḏukwen i ḏəfan uko, i vak anan wa tə uko sə mbacay kula itəbay ata awan.»

¹⁸ Natiya, Yuhana a ḏakan anan ləbara sa 'am a Mbərom mugom a, anà ḏo ataya nà, ta 'am a ma ja a anaya awan, aday ta 'am azar aya re.

¹⁹ Cəkəbay, bahay a inde ite, tə ngaman Hiridus. A ngəzar anan uwar a inde tə ngaman Hirudiya, pə wanbay anahan wa. Aday ḏukwen winen apan i ga way lelibay aya inde azar aya bayan a re. Anga nan, Yuhana a jan apan anga mer su way anahan a lelibay ataya awan. ²⁰ Əna Hiridus a ga way lelibay a miza awan, zal way ata asa re. A ban anan Yuhana, a ḏəfak anan ayak à dangay.

Yesu a ga baptisma

Mata 3.13-17; Marku 1.9-11

²¹ Natiya awan, à alay ana Yuhana winen apan i gan baptisma anà ḏo ahay mba ata nà, a gan baptisma anà Yesu ite re. A alay a Yesu winen apan i ga amboh ata nà, bagəbaga mburom a təba pangaya. ²² Apasay Cəncan a dazay ahay apan ti zek a kawa badəbada dəgurzelehhe. 'Am a ndəray ahay kwa à bagəbaga mburom wa, a wa: «Iken nà, wan uno, ləliwe uno awan. Nen a na taslay mivel bayak a nə tə iken awan.»

Bije ana Yesu ahay

Mata 1.1-17

²³ A alay a Yesu sə dazlan sə ḏakay anan ləbara sa 'am a Mbərom ata nà, ava anahan i ga way sə kwa kuro maakan ahay. Pə ana ḏo ahay sə bayak nà, winen wan ana Yusufu. Aday kutok, Yusufu winen wan ana Heli, ²⁴ Heli wan ana Matat, Matat wan ana Lewi, Lewi wan ana Melki, Melki wan ana Yanay, Yanay wan ana Yusufu, Yusufu wan ana Matatiya, ²⁵ Matatiya wan ana Amos, Amos wan ana Nahom, Nahom wan ana Hesəli, Hesəli wan ana Nagay, ²⁶ Nagay wan anan Mahata, Mahata wan ana Matatiya, Matatiya wan ana Semeyon, Semeyon wan ana Yosek, Yosek wan ana Yoda, ²⁷ Yoda wan ana Yowanan, Yowanan wan ana Reza, Reza wan ana Zorobabila, Zorobabila wan ana Salatiyel, Salatiyel wan ana Neri, ²⁸ Neri wan ana Melki, Melki wan ana Adi, Adi wan ana Kosam, Kosam wan ana Elmadem, Elmadem wan ana Eri, ²⁹ Eri wan a Yosuwə, Yosuwə wan ana Eliyezer, Eliyezer wan ana Yorim, Yorim wan ana Matat, Matat wan ana Lewi, ³⁰ Lewi wan ana Simiyon, Simiyon wan ana Yahuda, Yahuda wan ana Yusufu, Yusufu wan ana Yonam, Yonam wan ana Eliyakim, ³¹ Eliyakim wan ana Meliya,

Meliya wan ana Mena, Mena wan ana Matata, Matata wan ana Natan, Natan wan ana Dawuda, ³² Dawuda wan ana Yisa, Yisa wan ana Obed, Obed wan ana Bo'es, Bo'es wan ana Salmuna, Salmuna wan ana Nasunu, ³³ Nasunu wan ana Aminadabu, Aminadabu wan ana Adāmin, Adāmin wan ana Arāni, Arāni wan ana Hesəruru, Hesəruru, wan ana Fares, Fares wan ana Yahuda, ³⁴ Yahuda wan ana Yakob, Yakob wan ana Isiyaku, Isiyaku, wan ana Ibərahima, Ibərahima wan ana Tarak, Tarak wan ana Nakor, ³⁵ Nakor wan ana Saruku, Saruku wan ana Ragaw, Ragaw wan ana Falek, Falek wan ana Eber, Eber wan ana Sala, ³⁶ Sala wan ana Kaynam, Kaynam wan ana Arəfasada, Arəfasada wan ana Sem, Sem wan ana Nuhu, Nuhu wan ana Lemek, ³⁷ Lemek wan ana Matusala, Matusala wan ana Anuhu, Anuhu wan ana Yeret, Yeret wan ana Meleliyel, Meleliyel wan ana Kaynam, ³⁸ Kaynam wan ana Enos, Enos wan ana Setu, Setu wan ana Adama, Adamu ata nā, wan ana Mbərom awan.

4

Fakalaw a nan sa njak a Yesu

Mata 4.1-11; Markus 1.12-13

¹ Coy, pə dəba ana Apasay Cəncan a sa nay ahay pə Yesu ata wa nā, Yesu a may ahay à zlinder sə Urdon wa. Aday Apasay ata a zla anan à man sa saf inde à kibe. ² Winen à saf inde à man ata nā, luvon kwa kuro fudo, Fakalaw winen apan i njak anan. Luvon kwa kuro fudo ata fok nā, Yesu kà tukumok awan bay jiga awan. Luvon ata a ndav kutok nā, may a han apan tə mindel.

³ Coy kutok, Fakalaw a jan, a wa: «Kak iken nə Wan a Mbərom cukutok nā, jan anā kon a anan à təra daf bidaw?»

⁴ Yesu a mbədəhan apan, a wa: «Ba mə vinde a à Deftere a Mbərom inde coy, a wa: “Do zənzen a a njahay uho nə tə way sa pa dəkdek bay.*”»

⁵ Asa, Fakalaw a zla anan pa nga sə bəzlom zəbor awan, a dakan pə bahay sə daliyugo tembərazem fok, kawa akəbac ide. ⁶ A jan, a wa: «Daliyugo a anan fok, ni varak anan pə alay anak. Ki lavan nga tə mazlaḅ sə zliile anahan a təke fok. Anga way a iken sə canan anaya fok nā, mə vuro a à alay uno inde. Ni mba apan sə varan anan anā dōwan a kawa su no. ⁷ Kə dukwek uno gərmec ù vo aday kə harak uno nga nā, way a anaya fok ni varak atan.»

⁸ Yesu a mbədəhan apan, a wa: «Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde, a wa: “Həran nga nā, anā Mbərom Fetek a taayak, winen Bahay anak. Gan mer su way nā, anā winen a kərtek.†”»

⁹ Pə dəba anahan a wa asa nā, Fakalaw a zla anan Yesu à wulen su doh sə Urəsalima, a ján anan pa nga su doh sə mazlaḅ a Mbərom a cəkədek a aday sololo re. Aday a jan kutok, a wa: «Kak iken Wan a Mbərom a acəkan nā, ənga larak ayak zek kwa à man a anan wa à məndak bidaw! ¹⁰ Anga Deftere a Mbərom kà jak, a wa: “Mbərom i jan anā maslay anahan ahay sa ba iken” asanaw? ¹¹ Aday dukwen, a wa: “Ti kəcaw iken à alay a tinen inde, anga aday kà saa bərgosl anan saray anak ahay pu kon bay.‡” bidaw?»

¹² Yesu a mbədəhan apan asa re, a wa: «Deftere a Mbərom a ja nā: “Kā sa ca azan pə Mbərom anak wa bay.§”»

¹³ Pə dəba anahan a wa, Fakalaw kə yak nga dəftakar pə Yesu wa. Coy a mbəsak anan, a zla way anahan pə cakay anahan wa, si pac a hinen asa.

* 4:4 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 8.3. † 4:8 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.13. ‡ 4:11 Ca pə Jabuura 91.11-12. § 4:12 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.16.

Yesu a dazlan anà mer su way anahan à Galile

Mata 4.12-17; Markus 1.14-15

¹⁴ Pə dəba ana way ataya wa fok kutok, Yesu a may ahay pə daliyugo sə Galile, winen ma rah məgala sə Apasay a Mbərom awan. Do ahay tə dazlan sə taker anan ləbara sa 'am anahan awan, anà do ahay à wulen su doh sa man ataya fok, pu kon pu kon. ¹⁵ Yesu a dukwen kə dakak anan anan 'Am a Mbərom anà do ahay ù doh sə wazay ahay. Do sa man ataya fok ta ma nga sə varan zlangar.

Do sə Nazaratu ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

Mata 13.53-58; Markus 6.1-6

¹⁶ Yesu a may ahay a Nazaratu, wulen su doh a winen sa har uda ata awan. Pə luvon sa man uda awan, kawa anahan sa taa ga, a zla ù doh sə wazay ata awan. A slabak anga aday i jangan Deftere a Mbərom anà do ahay. ¹⁷ Tə varan ahay Deftere ana Ezaya, do maja'am a Mbərom. A təba anan Deftere ata awan, a njad man sə jinge, winen apan i ja nà:

¹⁸ «Apasay a Mbərom Fetek inde pi nen.

A zəba nen anga aday sə dakan anan ù do mətawak aya awan, ləbara mugom awan.

A slənay ahay nen sa jan anà do sə dangay ahay nà: “Həna ti mbəsak kwanay coy”,

aday anà huruf ahay nà: “Həna ide a kwanay i təba kutok”.

A slənay ahay nen saa tam anan do aday tinen apan ti ga atan alay ataya à dace a tinen ahay wa,

¹⁹ aday sa naa dakay anan ava a Mbərom sa kay anan ahay sumor anahan ata kà slak.*»

²⁰ Pə dəba wa kutok, a tacay anan Deftere ata awan, a man anan anà do sa ga mer su way ù doh ata awan. A njahay way anahan kutok. Do su doh ataya fok ide pə winen həməcəce, tinen apan ti ca apan.

²¹ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Way a kwanay sə sləne à Deftere a Mbərom wa ata nà, həna biten way ata kà gak zek coy.»

²² 'Am anahan a lele sa jan atan ata nà, a gan atan masuwayan. Ta wa: «Winen nà, do lele awan. Əna aday na wa, winen nà, wan ana Yusufu ba? Aday a gəbay wurwer sa san way a anahan a matanan ata awanaw?»

²³ Natiya, Yesu a jan atan apan kutok, a wa: «Na san zle, ki saa jen uno jike sa 'am kawa həna a anan awan: “Doktor, ənga mbar zek anak tə alay anak awan. Matanan, way anak a manay sə sləne iken sa ga à Kafarnahum ata fok nà, ənga ga anan ù kon anak awan ite bidaw?”»

²⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Do ahay ta gan nga anà 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan a nà, dowan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay. ²⁵ Nen apan ni jak ikwen tə didəm a asa re. A alay ana Eliya do maja'am a Mbərom winen inde mba ata nà, iven kà gak bay ava maakan tə kiya mbərka. May kà nak pə daliyugo bayak awan. Aday dukwen, mədukway sə uwar ahay nà, inde pə daliyugo sə Isəra'ila re asanaw? ²⁶ Əna Mbərom kə slənek anan Eliya əga mədukway sə uwar ataya bay. Si Mbərom a slan anan nà, əga mədukway sə uwar a inde winen à Sarəfat pu kon sə Sidon bidaw?† ²⁷ Aday à alay ana Elize do maja'am ana Mbərom ata dukwen do mə dugwad aya inde bayak a pə daliyugo sə Isəra'ila, əna Elize kə mbərak dowan kwa kərtək bay. Si a mbar anan nà, Na'aman taayak, winen dukwen do sə daliyugo sə Siriya.‡»

* 4:19 Ca pə Esaaya 61.1-2. † 4:26 Ca pə 1 Laamiife 17.8-16. ‡ 4:27 Ca pə 2 Laamiife 5.1-14.

²⁸ Natiya kutok, do mə njahay aya u doh sə wazay ata, tə sləne 'am ata cəna, a cəban atan tə mindel, mivəl a tinen a ban nə kawa uko. ²⁹ Tinen a fok tə slabak, tə ngəza anan kucəcərən kucəcərən, ta zla anan zad' à wulən su doh wa. Wulən su doh a tinen ata nà, pa nga sə culok. Ta zla anan pə zalan, aday ti i fakan ayak alay à man ata wa. ³⁰ Əna a nay ahay à wulən a tinen wa, a zla way anahan.

*Yesu a mbar anan dowan a inde tə setene à nga
Markus 1.21-28*

³¹ Pə dəba anahan a wa, Yesu a slabak à man ata wa, a zla à wulən su doh sə Kafarnahum pə daliyugo sə Galile. Pə luvon sa man uda awan, a dakan atan anan way u doh sə wazay. ³² Wazo anahan a a gan atan masuwayan, anga a dəkay anan way nə, tə mazlaḅ awan, dodok dodok lele.

³³ Dowan inde u doh à man ata awan, winen tə setene à nga inde. A zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: ³⁴ «Iken Yesu, do sə Nazaratu, ma a nak pə manay anaw? Ka nak sə lize manay ca daw? Na san iken zle lele, iken nə do maslan a Mbərom Cəncan awan.»

³⁵ Cəna Yesu a gafan 'am tə məgalak awan, a jan nà: «Kə bəbal awan bay, hayk à dowan ata wa adəka.»

Cəna bəram, setene ata a lar anan dowan ata à məndak à wulən su do ahay inde à man ata awan. A nay à dowan ata wa bok, a mbəsak anan mənəjəna sa gan awan kwa mənəcək. ³⁶ Way a sə təra ata kə gak anan masuwayan anà do ataya fok, ta ma nga sə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Jəba su do wura həna anan anaw? Winen apan i jan 'am anà setene ahay tə məgala sə mazlaḅ awan, aday tə bənan à 'am wa acəkan re.»

³⁷ Do ataya ta tan 'am à ləbara ana Yesu pə daliyugo ata təday fok.

*Yesu a mbar do sə dəvac ahay bayak awan
Mata 8.14-17; Markus 1.29-34*

³⁸ Natiya awan, Yesu a nay u doh sə wazay wa cəna, a zla əga Simon. A tan ayak à nga anà jəje a Simon winen lelibay. Nga a bərzlan tə mindel. Ta gan kem, à mbar anan ite. ³⁹ Yesu a zla pə cakay anahan awan, a kudək apan. A ngəraz pə dəvac sa nga sə bərazl ata cəna, a ndalay panan. Kwayan'a, uwar ata a slabak, a dan atan way sa pa.

⁴⁰ Pə dəba ana pac sə slahay u doh wa ite nà, do ahay ta zlak anan ayak tu do sə dəvac a tinen ahay cara cara bayak awan, à man a Yesu. A dazlan sa daf patan alay kərtek kərtek a tinen awan, aday tə mbərak fok. ⁴¹ Apasay lelibay aya ta nak ahay à do ahay wa bayak awan. Apasay lelibay ataya tinen apan ti zlah kurkwer, ta wa: «Iken nà, Wan a Mbərom wanahan!» Əna Yesu a ngəraz patan, a gafan atan 'am anga aday tə ja matanan bay. Bina ta san zle, winen nà, Almasihu a wanahan.

*Yesu a wazay à wulən su doh sə kiḅe ahay
Markus 1.35-39*

⁴² İde a cəde sidew a nà, Yesu a zla à wulən su doh ata wa, a zla à kiḅe, à saf inde. Əna do ahay ta zla saa pəlay anan. Ta tan ayak à nga kutok, ta gan may nà, abay à mbəsak atan bay.

⁴³ Əna Yesu a jan atan nà: «Abay təde ni zla adəka, saa dəkay anan ləbara sa 'am mugom a sə bahay a Mbərom, anà do sə wulən su doh sə kiḅe ahay re. Bina nen mə slənay a bugol nà, saa ga mer su way ata awan.»

⁴⁴ A zla sə wazay pu kon pu kon u doh sə wazay ahay à wulən su doh sə Yahudiya ataya inde fok.

5

*Yesu a ngaman anà do sa ban kələf aya inde
Mata 4.18-22; Markus 1.16-20*

¹ Pə luvon a inde, Yesu winen mə tavay a pa 'am sə bəlay sə Gənesaret. Do ahay inde bayak a à man anahan, tinen apan ti ngəđac zek ahay tə mindel, anga a nan atan sə sləne 'am a Mbərom.

² Coy a canan ayak anà kwalalan ahay cew pa 'am məgugujuje. Do sa ban kələf ahay tə dazak ahay wa, tinen apan ti banay anan zuvo a tinen ahay.

³ A ján à kwalalan kərtek a inde, mbala ana Simon. A jan anà Simon a nà, á hədək anan kwalalan anahan ata pa 'am məgugujuje wa mənəcək, sa ma nga à mamasl awan. Coy Yesu a a njahay uda awan, a dazlan sə wazan anà do ahay kutok.

⁴ Yesu a ndav anan 'am anahan ata nà, a jan anà Simon, a wa: «Hədək anan kwalalan pa man sə a'am səđek awan, aday kà liren ayak zuvo à a'am inde sə bənay ahay wa kələf ahay.»

⁵ Simon a mbəđahan apan, a wa: «Miter, ma gak mer su way ata matanan sə luvon a anan ndekərkerre, mə njəkak ahan bay, mə nahay apan nə hwiyo. Aday đukwen mə bənak kələf a kwa kərtek bay. Əna ka jak umo həna ata nà, mi təma sə larak anan ayak zuvo aya à a'am inde aday bidaw!»

⁶ Tə larak anan ayak zuvo à a'am inde bine siwaw nà, kələf ahay bayak a tə rahak anan zuvo. Bəse coy a nan anà zuvo sə məndah. ⁷ Tə ngaman ayak anà do à kwalalan hinen inde ataya, saa man atan zek. Do ataya tə dəzlek ayak nà, ta rah anan kwalalan a tinen a cew ataya fok tə kələf ahay. Bəse coy a nan anà kwalalan ataya sə kəkar à a'am inde, anga ta ba ike kə zalak.

⁸ Simon Piyer a canan anà way a matanan ata cəna, a nay à man a Yesu. A dukwen garmec ù vo, a ja nà: «Ba Məduwen uno, mbəsak nen cəpak, bina nen nà, nen do sə atahasl.»

⁹ Simon tu do si mer su way anahan ataya ta ma nga pə ajəjar anga kələf a sa ban ata kə zalak pə alay a mindel a wa, bayak a jiga awan. ¹⁰ Way ata kə gak anan masuwayan anà atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebede ahay, tinen do sa ga mer su way kərtek a tatə Simon ata re.

Əna Yesu a jan anà Simon, a wa: «Kə jəjar bay. Iken ki təra həna adəka nà, do sə njudo do sə pəruho azar ahay, bina iken do sa ban kələf sabay.»

¹¹ Ta may anan ahay kwalalan a tinen ahay, tə tavay atan pa 'am məgugujuje asa. Cəna tinen mbəsak ayak way a tinen ahay fok à man ata awan, tə pərahan azar à Yesu kutok.

*Yesu a mbar anan đowan a inde mə dugwad awan
Mata 8.1-4; Markus 1.40-45*

¹² Natiya, Yesu winen ù kon hinen asa. Tə zlangay tə đowan a inde mə dugwad awan. Đowan ata a canan à Yesu cəna, a lar zek à məndak pa 'am anahan, a gan amboh, a jan nà: «Ba Məduwen, kə zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno á ndav ite.»

¹³ Yesu a ndəđoy alay, a laman ta sa jan nà: «U no. Mbar! Zugol anak kə ndəvak.»

Kwayan'a, đəvac a đowan ata a ndalay panan, kə mbərak.

¹⁴ Coy, Yesu a gafan 'am pi zek wa lele, a jan, a wa: «Kà sa təkəren ləbara a anan anà đowan bay. Əna zla saa kan zek anà do sə gəđan đungo à way ahay anga Mbərom, á zəzor iken. Aday kə var way kawa ana Tawrita ana Musa sa ja, aday do ahay tà san apan zugol anak kə ndəvak.»

¹⁵ Kwa abay Yesu kə jak anan kə sa đakan anan à đowan bay təkədə nà, sləmay a Yesu a ma nga sə zakay sa ta 'am pə daliyugo ata təđay bayak awan.

Do ahay ta nay ahay à man anahan bayak a sa naa slәне 'am anahan, aday à mbar atan à dэvac a tinen ahay wa.

¹⁶ Əna Yesu a a zla way anahan, a njahay à man sa saf inde, aday a taa gan amboh à Mbərom à man ata awan.

Yesu a mbar anan dawan a inde mə təra à məndak awan

Mata 9.1-8; Markus 2.1-12

¹⁷ Pə luvon a inde asa, Yesu winen apan i tətakan way anà do ahay. Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita ahay tinen inde mə njahay a pə cakay anahan. Do ahay ta nay ahay kwa pu kon ahay wa cara cara: do sə Galile ahay, do sə Urəsalima ahay pi zek tu do sə Yahudiya azar aya re. Aday məgala a Mbərom inde pə Yesu sa mbar anan do ahay.

¹⁸ A alay ata ite, dawan aya inde tə gəbak ayak do pə lala, winen mə təra à məndak awan. Ta gan may sa zla anan u doh à man a Yesu, aday ti nahay anan pa 'am anahan. ¹⁹ Əna ta san sa jəka ti zla anan u doh nə ta sə wuraw bay, anga do kə zalak u doh awan, rođ ahay à məsudoh inde. Ta ján pa nga su doh, tə pəpas man, aday tə tarak anan ayak dawan a pə lala ata tə liber u doh, dinger à man a Yesu awan. A dəzle à wulen su do bayak ata inde, tə nahak anan ayak pa 'am a Yesu.

²⁰ Yesu a canan anà adaf nga a tinen ata nà, a jan anà dawan a dэvac ata awan, a wa: «Car uno, nə pəsek anan anan ines anak ahay coy.»

²¹ Pə dəba a 'am anahan ata wa kutok nà, Farisa ahay, tə miter sə Tawrita ahay, ta ja ta nga ta nga, ta wa: «Jəba su do wura həna anan sə jənan pa 'am anà Mbərom matana ata anaw? Waya sa mba apan sə pəse ines su do anaw, kak si Mbərom a aday bina!»

²² Yesu a san way a tinen sə jalay ata zle kwayan'a, a jan atan, a wa: «Kə jilen way matanan à mivel a kwanay inde nà, angamaw? ²³ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: “Nə pəsek anan ines anak ahay” ata daw, kabay sa ja: “Slabak, zla” ata daw? ²⁴ Əna u no kə sənən apan lele, nen Wan su Do nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à do ahay pə daliyugo.»

A jan anà dawan a mə təra à məndak ata kutok, a wa: «Nen apan ni jak: Slabak, gəba lala anak, zla agay.»

²⁵ Cəna, dawan ata a slabak pə ide su do ataya fok. A gəba lala anahan a sə nahay apan ata awan, a zla way anahan agay, ta sə həran nga anà Mbərom.

²⁶ Way ata a gan masuwayan u do ataya fok, aday tə həran nga anà Mbərom, ta ma nga pə ajəjar, ta wa: «Biten a anan nà, də canak anan anà way ma ga masuwayan awan.»

Yesu a ngaman anà Lewi

Mata 9.9-13; Markus 2.13-17

²⁷ Pə dəba anahan a wa, Yesu a may ahay u doh wa nà, a canan anà do sə cakal jəngal a inde tə ngaman Lewi*, winen mə njahay a u doh sə cakal jəngal. Yesu a jan, a wa: «Pəruho azar!» ²⁸ Dawan ata a slabak kwayan'a, a mbsak way anahan ahay fok à man ata awan, a pərahan azar.

²⁹ Pə dəba wa kutok Lewi sə dawan ata a da way sa pa bayak a əga winen sə təma anan Yesu. Do sə cakal jəngal ahay tu do azar aya bayak awan, tinen apan ti pa way sa pa pə kərtek a tatə Yesu.

³⁰ Aya əna Farisa ahay tə miter sə Tawrita ahay nà, way ata kə zlak atan à nga bay. Anga nan, ta jan anà njəvar a Yesu ataya, ta wa: «Kwanay apan ki pen way a aday ki sen way pə kərtek a tu do sə cakal jəngal ahay aday tu do sə atahasl ahay nà, angamaw?»

* 5:27 Lewi ata nà, sləmay anahan Mata re.

³¹ Yesu a jan atan, a wa: «Do dɔvɔc a bay cɛna, a gan may anà dɔ sɛ disise bay, si dɔ sɛ dɔvɔc ahay. ³² Nen na nay ahay sa naa ngaman anà dɔ sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sɛ ngaman anà dɔ sɛ atahasl ahay, anga aday tɔ yam pə ines a tinen ahay.»

Acɛce way pə sumaya

Mata 9.14-17; Markus 2.18-22

³³ Farisa ahay pi zek tɛ miter sɛ Tawrita ahay ta jan anà Yesu, ta wa: «Njavar ana Yuhana ahay ta sɛ Farisa ahay ta taa ga sumaya tɛ amboh a kutok nà, aday mbala anak ahay ta ga itəbay nà, angama kəlanaw?»

³⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, dɔ mɛ ngamay aya à man sɛ gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya itədaw? Matanan bay! ³⁵ Əna pa pac a dɔ sɛ gəba dalay ata tɛ bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.»

³⁶ Natiya kutok, Yesu a təkəren atan 'am sɛ jike a anan, a wa: «Kula dɔwan saa ngerway anan ahay zana wiya a aday i tam anan pə zana mɛduwer a nà, ibay asanaw? Kak dɔwan a kà gak matanan nà, kə nɛsek anan zana wiya ata bidaw? Aday zana mɛduwer ata dukwen nà, i zla pi zek tɛ zana wiya ata bay ba? ³⁷ Aday dukwen, dɔwan saa mbaɗ mahay mɛ kwasay a bay a à mbulo sa zlay mɛduwer a inde nà, ibay.† Dɔwan a kà sak a ga matanan cəna, mahay a mɛ kwasay a bay ata kà sak a kwasay uda nà, i ndazl anan mbulo ata awan. Mahay i pak, aday mbulo dukwen kə nɛsek. ³⁸ Kak matanan bay cəna, si ti pak mahay mɛ kwasay a bay awan, à mbulo wiya a inde cite. ³⁹ Dɔwan a kà sak mahay mɛ kwasay a nà, i gan may anà mɛ kwasay a bay ata sabay asanaw? Anga ta ja nà, lele a nɛ mɛ kwasay ata awan.»

6

Yesu nà, winen bahay sɛ luvon sa man uda awan

Mata 12.1-8; Markus 2.23-28

¹ Pə luvon sa man uda a inde nà, atə Yesu tɛ njavar anahan ahay tinen apan ti zla tɛ guvo sa ndaw kutok nà, njavar anahan ahay ta kaɗ ndaw, ta pa.

² Əna azar sɛ Farisa aya sɛ canan atan ataya ta jan atan nà: «Ki gen way aday tɛde abay sa ga pə luvon sa man uda bay ata nə, angamaw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kula kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu dɔ anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay dɔw? A ga nə kəkəməw?» ⁴ Dawuda a zla à jawjawa sɛ mazlaɓ a Mbərom, a ray pen ma ga nga anga Mbərom ata awan, a pa, aday dɔ anahan ahay dukwen, kə varak atan, ta pak re. Abay tɛde saa pa nà, dɔ sɛ gədan dungo à way ahay anga Mbərom dəkdek bidaw?»

⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen Wan su Do nà, nə lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

Yesu a mbar anan dɔwan a inde ma mac alay awan

Mata 12.9-14; Markus 3.1-6

⁶ Natiya awan, pə luvon sa man uda hinen asa, Yesu a zla ù doh sɛ wazay, winen apan i wazay. Dɔwan a inde à man ata awan, alay puway anahan ma mac awan. ⁷ Miter sɛ Tawrita ahay tɛ Farisa ahay tinen apan ti dɛfan idɛ anà Yesu, ata aday, kak kə mbərak anan dɔ pə luvon sa man uda awan nà, ti njad apan alay sa 'am sa man anan mungok kutok.

† **5:37** Mbulo sa zlay nà, way sa mbaɗ uda mahay kabay a'am sa sa, anga dɔ sa bar ahay. Aday dukwen, kak winen wiya awan nà, a ngeraw kawa atə gəzla tɛ kukwar sa kaɗ ata bay. * **6:3** Ca pə 1 Samiyel 21.2-7.

⁸ Aya əna, Yesu nə a san way a tinen sə bayak ata zle. Anga nan, a jan anə dōwan a ma mac alay ata, a wa: «Slabak! Tavay à wulen su dō anaya inde.» Cəna, dōwan ata a slabak, a tavay jek à wulen su dō ataya inde.

⁹ Natiya, Yesu a jan anə miter sə Tawrita ahay tə Farisa ataya fok, a wa: «U no sə cəce pikwen wa: Pə luvon sa man uda nə, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kabay cəved inde sa ga mer su way lelibay awan, daw? Təde sa tam anan sifa su dō daw, bəzi lele nə sə lizen anan sifa daw?»

¹⁰ Yesu a ca patan nerre fok, a jan anə dōwan a ma mac alay ata kutok, a wa: «Ndədoy anan alay anak.»

Dowan ata a ndədoy anan alay anahan cəna, wuret alay anahan kə pəsakak.

¹¹ Əna, way ata kə cəbak anan anə dō ataya awan. Ta ma nga sa vad apan awiyaway, aday kəkəma ti i ga anan tə Yesu anaw.

Yesu a walay dō maslan anahan ahay kuro nga cew

Mata 10.1-4; Markus 3.13-19

¹² A luvon ataya inde kutok nə, Yesu a jan wanahan à bəzlom saa ga amboh. A nahay apan hwiyo p tə ide cekərkərre sa gan amboh anə Mbərom.

¹³ Ide a a cəde kutok bine siwaw nə, Yesu a jan anə njavar anahan ahay tə halay nga pə cakay anahan. Ta nay ahay kutok nə, a walay wa kuro nga anahan a cew. A ngaman atan nə, dō maslan ahay.

¹⁴ Sləmay a tinen aya həna: Simon, dōwan a Yesu a ngaman tə sləmay hinen, Piyer† ata awan, aday Andəre, mərak ana Simon, Yakuba, Yuhana, Filip, Bartilome, ¹⁵ Mata, Tomas, Yakuba wan ana Alfa, Simon dō manide sə Ruma ahay, ¹⁶ tə apan Yuda wan ana Yakuba aday tə apan Yudas Iskariyot, dō saa ga daf pə Yesu ata awan.

Yesu a mbar anan dō sə dəvac ahay bayak awan

Mata 4.23-25

¹⁷ Pə dəba anahan a wa nə, atə Yesu tu dō maslan anahan ataya tə dazay à bəzlom wa, tə tavay pa man barbara a fadada. Njavar a Yesu azar aya tinen inde à man ata bayak awan. Aday man su dō azar aya ta nay kwa ù kon a azar aya wa, kawa dō sə Urəsalima pi zek tu dō sə Yahudiya azar aya, tə apan dō sə wulen su doh aya bəse tə bəlay ataya, kawa dō sə Tirus ahay aday tu dō sə Sidon ahay fok, tinen à man ata awan.

¹⁸ Ta nay ahay nə, sa naa pak sləmay pa 'am anahan ahay, aday sa naa njad zay si zek a tinen ahay. Aday dō setene sə hurvos atan ataya dukwen ta nak ahay, aday fok tə mbərak re. ¹⁹ Kuwaya a gan may sə laman alay à Yesu, anga məgala sa mbar dō ahay a nay à winen wa, aday a mbar atan fok.

Ataslay mivəl tə dəcə

Mata 5.1-12

²⁰ Natiya awan, Yesu a ca pə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa:

«Ataslay mivəl inde anga kwanay, dō mətawak aya awan,

anga bahay a Mbərom ma var a nə anga kwanay.

²¹ Ataslay mivəl inde anga kwanay, dō may a han pikwen həna ataya awan,

anga ki naa rihen pə luvon a inde nə, mbodol mbodol mba.

Aday ataslay mivəl inde anga kwanay, dō sə jalay mərava ahay ite asa,

anga ki naa mbisen pə luvon a inde mba.

²² Kak həna dō ahay ta nak ikwen ide,

tə rəzlak kwanay à wulen a tinen wa,

tə gənahak ikwen,

ta jak pikwen 'am lelibay aya anga kə dəfen nga pi nen Wan su Do nə,

† 6:14 Piyer: kawa sa ja nə, Pəkərad.

tislen mivel aɔ́aka.

²³ Pə luvon a ta gak ikwen way matana ataya cəna, tislen mivel, ndəzlen tə ambasay aɔ́aka, anga Mbərom i varak ikwen magwagway məduwen a à bagəbaga mburom.

Anga bije a tinen ahay dukwen ta gak anan ahay anə dō maja'am a Mbərom ahay kətanən re.

²⁴ Əna, kwanay dō sə zlile ahay nà, dəcə inde pikwen, anga ɓa kə njiden panan magwagway a kwanay həna pə daliyugo coy.

²⁵ Kwanay, dō ma rah aya həna ataya awan, dəcə inde pikwen, anga may i naa rawad kwanay pə luvon a inde mba.

Kwanay, dō à ambasay inde həna ataya awan, dəcə inde pikwen, anga ki naa yimen ta sə jalay mərəva pə luvon a inde mba.

²⁶ Kak həna dō ahay ta ja pikwen nə 'am lele aya nà, dəcə inde pikwen, anga bije a tinen ahay dukwen tə varak anan zlangar matanan anə dō maja'am mungwalay ataya re.»

Pəlen anan dō manide a kwanay ahay

Mata 5.38-48, 7.12

²⁷ Pə dəɓa anahan a wa, Yesu a jan atan asa, a wa:

«Kwanay dō sə puko sləmay ahay, nen apan ni jak ikwen: Pəlen anan dō manide a kwanay ahay, gen anan sumor anə dō sa nak ikwen ide ahay.

²⁸ Pəsən 'am lele aya anə dō sə tahasl kwanay ahay. Gen amboh anə Mbərom anga dō sa ga alay tə kwanay ahay.

²⁹ «Dowan a kə dəcak anak pə cakay sləmay kərtək a nà, mbəɔ́ahan anan apan day hinen asa. Kabay dowan a kə ngəzərak panak zana anak məduwen a sa pak pi zek ata nà, mbəsakan anan apan tegwere sə zana ata re.

³⁰ «Dowan a kə cəcihek panak wa way nà, kà sa gan anan azay bay, varan. Kabay dowan kə ngəzərak panak wa way anak nà, mbəsakan anan, kə cəcə a panan bay.

³¹ «Way a aday həna ki gen anan may dō ahay tá gak ikwen anan nà, gen atan anan dukwen matanan re.

³² «Kak kə pəlen nà, dō sə pəlay kwanay ahay dəkdek nà, waya saa ngərak ikwen apan anaw? Kwa dō sə atahasl ahay dukwen tə pəlay nà, dō sə pəlay atan ataya re asanaw? ³³ Kabay, kak ki gen anan sumor nə ù dō sa gak ikwen sumor ahay dəkdek ata nà, mərdok sə ayanga a kwanay wuraw? Abay dō sə atahasl ahay nà, ta ga nə matanan bay cara daw?

³⁴ «Kak kə viren anan gudire nà, anə dowan aya aday kə sənən zle ti mba apan sə hamak ikwen anan uda tətə ataya nà, waya saa ngərak ikwen apan anaw? Kwa abay dō sə atahasl ahay təkede tə varan gudire nà, anə dowan aya aday ta san zle ti mba apan sə haman atan anan uda tətə ataya bidaw?

³⁵ Əna, aɔ́aka bay, pəlen anan dō manide a kwanay ahay, gen atan sumor, viren atan gudire, əna mənɓəna sə bayak sa jəka ti sa haman umo anan uda mba ata awan. Kak ki gen matanan nà, ki i njiden magwagway bayak awan, ki tərən nə wan a Mbərom sə bagəbaga mburom ahay. Anga Mbərom awan, winen a gan sumor nà, anə dō sa ngar pə alay itəbay ataya awan, aday anə dō sə huwan ahay fok re. ³⁶ Gen anan sumor i zek ahay, anga Bəbay a kwanay Mbərom nà, winen dō sa gan sumor ù dō.»

'Am sa man mungok i zek ahay

Mata 7.1-5

³⁷ «Kà si men anan anan mungok ù dō azar aya à mivel inde bay. Ata Mbərom dukwen i mak ikwen anan mungok bay ite re. Kə bənen dō à mivel inde bay. Ata Mbərom dukwen i ban kwanay tə sariya bay ite re. Pəsən anan

anan ines anà dō ahay, aday Mbərom dukwen i pəsek ikwen anan à kwanay aya ite re.

³⁸ «Viren anan way anà dō ahay, aday Mbərom dukwen i mak ikwen anan uda awan. I mak ikwen uda nà, tə way sə lavay way maduwen awan, aday i tambal anan, i jəjak anan uda nə lele. I rahak ikwen anan cucucəe aday i pəkak ikwen ayak uda à mbulo inde. Mbərom i lavak ikwen ayak uda nà, tə way a kwanay sə lavan uda anà dō ahay ata awan.»

³⁹ Yesu a təkəren atan 'am sə jike hinen asa, a wa: «Dō hurof a nà, i mba apan sə bənan alay anà hurof car a tətə dāw? Kak matanan nà, ti slahay a ujar inde cew maya bidāw? ⁴⁰ Dō sə jangay nà, i zalay miter anahan bay. Əna dō sə jangay ata i ndav anan ajangay anahan aday ti sa lavay tə miter anahan ata kutok ba?»

⁴¹ A jan atan asa, a wa: «Iken nà, ka mba apan sə canan anà cukol i ide ana mərak anak inde, aday dədom i ide anak a inde nà, ka mba apan sə canan sabay ata nà, angama kutok anaw? ⁴² Ka mba apan sa jan anà mərak anak: “Ənga, nə gəbak anan ahay cukol i ide wa”, aday cəkəbay iken a nə dədom i ide anak a inde zəlŋgəddā nà, kə gəbak anan ahay wa bay re asanaw? Mbadambada bidəka! Ənga, gəbay anan ahay dədom i ide anak a wa, aday ki ca ide lele. Ata aday ki i mba apan sə gəbay anan ahay cukol ide anà mərak anak wa nà, na.»

Dədezl si sé tə wan anahan aya awan

Mata 7.16-20, 12.33-35

⁴³ Natiya, Yesu a jan atan asa, a wa: «Dədezl si sé lele a nà, i wahay wan lelibay a bay. Dədezl si sé lelibay a ite nà, i wahay wan lele aya bay. ⁴⁴ Anga na awan, dā san anan dədezl si sé ahay fok nà, pa wan a tinen aya wa. Dowan i mba apan sə bənay ahay wan sə buway i sé sə jəgem wa nà, ibay. Dowan sa sə bənay ahay maka i sé sə iyam wa dukwen ibay re. ⁴⁵ Dō lele a nà, a san sa ja 'am zle ləfedede, anga 'am anahan ata a nay ahay nà, kwa à mivəl anahan a lele ata wa. Aday dō sə huwan ite nà, a ja nə 'am sə huwan, anga 'am anahan ata a nay ahay nà, kwa à mivəl anahan a lelibay ata wa re. Bina təbələm su dō a ja nə way sa nay ahay à mivəl anahan wa.»

Jike su doh ahay cew

Mata 7.24-27

⁴⁶ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan atan, a wa: «Kə ngimen uno “Bahay, Bahay!” nà, aday ki gen way a kawa nen sa jak ikwen aday kī gen ata bay asanaw? ⁴⁷ Ni dəkak ikwen anan həna. Dō zənzen a kà nak à man uno, kə slək 'am uno, kə dəfak anan apan lele nà, winen a ga minje nə tə wayaw? ⁴⁸ Winen a ga minje nà, tu dō sə ndakay doh. A pak saray a nà, a la məke sədek dezl pə pəkərad, a pəkay ahay saray su doh anahan pə pəkərad ata wa kutok. Zəlaka a haway ahay, a van nga anà doh a mi dezl ata awan, əna doh ata kə mbəzłak bay, anga saray su doh ata ma pak a lele. ⁴⁹ Əna dō sə sləne 'am uno aday kə dəfak anan apan bay ata nà, winen a ga minje tu dō sa dezl doh anahan pə yugo mənəna sa pak a saray a ata awan. Iven a ga, zəlaka a haway ahay, a van nga anà doh ata cəna, doh ata a mbazł seked seked kwayan'a.»

7

Yesu a mbar anan bile ana bahay sə suje sə Ruma ahay

Mata 8.5-13

¹ Natiya kutok, pə dəba anahan a wa, Yesu a ndav anan 'am anahan sa jan anà dō ahay nà, a slabak, a zla way anahan à wulen su doh sə Kafarnahum.

² Bahay sə suje ahay a inde à man ata awan, winen nà, Ruma ahay. Ləliwe sə bile anahan a inde dɔvac awan, bəse winen apan i ndav zek coy. ³ Matanan, bahay sə suje ata a sləne pə ləbara a Yesu cəna, a slənay ahay mæced sə Yahuda ahay à man anahan sa naa gan kem, aday á zla saa mbar anan bile anahan ata ite.

⁴ Natiya, dɔ ataya tə dəzley ahay à man a Yesu nà, tə dubok anan, ta gan kem, ta sa jan nà: «Dowan ata nà, abay kə slənen anan ayam anahan ite nà, tədə. ⁵ Winen a pəlay dɔ a mənuko ahay tə mindel, aday sə hanan umo doh sə wazay ata dɔkwen, winen a re.»

⁶ Natiya awan, Yesu a zla tə mæced ataya kutok. Abay bəse tinen apan ti dəzle àga bahay sə suje ata kutok nà, dɔwan ata a slənay car anahan ahay pə cəved sa naa jan à Yesu nà: «Ba Məduwen, ká yay nga sa nay ahay bay, anga nen na slak tədə aday ki dəzley ahay àga nen bay. ⁷ Anga nan, na ca apan nà, ni zlak ayak ta nga uno awan, à man anak a nà, na slak bay. Ja 'am anak a dasl kərtek cəna, bile uno i mbar. ⁸ Nen a aday nà, bahay uno ahay dɔkwen inde, aday nen nə bahay sə lavan nga anà suje ahay bayan aya re. Na sak a jan anà dɔwan a kərtek a: “Zla tiya”, i zla. Na sak a jan anà dɔ hinen: “Hayak à man a anan”, i nay ahay. Na sak a jan anà bile uno: “Ga natiya”, i ga anan acəkan.»

⁹ Natiya, Yesu a sləne anan 'am ataya fok cəna, a zlan à nga lele. A mbədəhahay 'am pu dɔ sə pərahan ayak azar ataya, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didək awan, kula na tak anan à nga anà dɔ sa daf upo nga lele kawa dɔwan a anan à wulen su dɔ sə Isəra'ila ahay bay.»

¹⁰ Dɔ maslan ataya ta ma pə dəba àga bahay sə suje ata kutok. Taa tan ayak à nga anà bile anahan ata nà, kə mbərak, winen inde zay coy.

Yesu a mbar anan wan ana mədukway sə uwar inde, ma mac awan

¹¹ Natiya kutok, pə dəba anahan a wa nà, Yesu a zla à wulen su doh a inde tə ngaman Nayin. Njavar anahan ahay, tə dɔ ahay bayak a tə pərahan azar.

¹² Base Yesu winen apan i dəzle à wulen su doh ata inde nà, tə zlangay tu dɔ ahay tə gəbak ahay məsinde, tinen apan ti zla anan à məke. Məsinde ata nà, wan ana mədukway sə uwar a inde, mənduwel awan. Dɔ ahay bayak a tinen apan ti zla tatə uwar ata pa 'am jəvay.

¹³ Aday kutok, Yesu Ba Məduwen a canan à mədukway sə uwar ata cəna, a gan í zek wa, a jan, a wa: «Njahay way anak, ká yam bay.»

¹⁴ Cəna, a zla, a laman alay anà lala sə gəba məsinde ata awan, dɔ sə gəba məsinde ataya tə tavay. Yesu a jan anà məsinde ata, a wa: «Wan ada, nen apan ni jak: Slabak!»

¹⁵ Cəna, wan ata a slabak acəkan, a njahay tun, winen apan i ja 'am. Aday Yesu a man anan à alay inde anà may anahan.

¹⁶ Dɔ sə canan à way a Yesu a sa ga ata nà, ta ma nga pə əjəjar, tə həran nga anà Mbərom ta sa ja nà: «Dɔ maja'am a Mbərom məduwen a kə nak ahay à wulen a mənuko inde» aday «Mbərom kə nak sa man zek anà mənuko dɔ anahan Isəra'ila ahay.»

¹⁷ Ləbara sə way a Yesu a sa ga ata a ta 'am tədəy pə daliyugo sə Yahudiya, aday pu kon azar a sa mban atan ataya fok.

Yuhana, dɔ sa gan baptisma anà dɔ ahay ata a slan dɔ ahay à man a Yesu Mata 11.2-19

¹⁸ Natiya awan, njavar ana Yuhana dɔ sa gan baptisma anà dɔ ahay ata, tə təkəren anan ləbara sə way a Yesu sa ga ataya fok anà miter a tinen. Yuhana a ngaman anà njavar anahan ahay cew, ¹⁹ a slan atan à man a Yesu Ba

Məduwen, saa cəce panan: «İken nà, Almasihu, dōwan a manay sə sləne i nay ahay mba ata dāw? Kabay mâ ba dō hinen dāw?»

²⁰ Do maslan a Yuhana ataya tə dəzle à man a Yesu nà, tə cəce panan kutok, ta wa: «Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay a slənay manay à man anak saa cəce panak: İken nà, Almasihu dōwan a manay sə sləne i nay ahay mba ata dāw? Kabay mâ ba dō hinen dāw?»

²¹ A alay ata ite, Yesu winen apan i mbar dō sə dəvac ahay bayak a, à dəvac a tinen ahay wa cara cara, tu dō sə setene ahay, aday kə təbak anan anan ide anà hurof ahay bayak awan.

²² Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Zlen, təkəren anan anà Yuhana nà, way a kwanay sə canan aday sə sləne: Hurof ahay tə təbak ide, vədal ahay tinen apan ti zla tə saray a tinen, aday dō mə dugwad aya dukwen, zugol inde patan sabay anga tə mbarak. Məđəngazlak ahay, tinen apan ti sləne way tə sləmay a tinen ahay re, dō ma mac aya tə slabakak ahay à məke wa, aday dō mətawak aya, tə slənek ləbara sa 'am mugom awan. ²³ Zay i tərən anà dō aday kə mbəsakak sa daf upo nga itəbay ata awan.»

²⁴ Pə dəba ana dō maslan a Yuhana ataya sa zla way a tinen ata wa nà, Yesu a dazlan sa jan 'am ana Yuhana anà man su dō ata awan, a wa: «Ki zlen à kibe à man sa saf inde nà, saa cay ahay pa maw? Pə gusuko aday mad winen apan i bal anan ata dāw? A'ay. ²⁵ Əna aday ka si cen ahay nà, pa ma kutok anaw? Pu dō aday winen ma pak zana kəlfedede aya ata dāw? Do sa pak zana kəlfedede aya aday tinen zlıle aya ata dukwen, mə njahay aya way a tinen à gala bahay ahay. ²⁶ Aka aday ka si cen ahay nə pa ma kərtek a kutok anaw? Pu dō maja'am a Mbərom bidaw? Ayaw, winen dō maja'am a Mbərom acəkan, aday nen ni jak ikwen nà, winen a zalay dō maja'am a Mbərom ahay re. ²⁷ Anga 'am inde mə vinde à Deftere a Mbərom inde, pə winen. Mbərom a wa:

“Həna ni slan dō maslan uno,

i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele.*”

²⁸ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen ni jak ikwen ite nà, dōwan inde mə wahay a pə daliyugo sə zalay Yuhana nà, ibay. Aya əna, dō ma kac awan à bahay a Mbərom inde ata ite nà, winen a zalay anan Yuhana tə məduwen.»

²⁹ Do ahay, tu dō sə cəkal jəngal aya təkə fok, tə sləne 'am ataya cəna, tə sənək way a Mbərom ahay fok nà, lele aya awan, bina tə ngəmak baptisma ana Yuhana coy. ³⁰ Əna Farisa ahay tə miter sə Tawrita ahay, tə təmahak kawa ana Mbərom sa gan may tə ga ata bay, bina tə ngəmak baptisma ana Yuhana ata itəbay.

³¹ Yesu a ja asa re, a wa: «Do a wuswes anaya həna ata nà, ni ga atan minje nà, ta maw? Ta ga minje nə tə wayaw? ³² Ta ga minje tə gwaslay mə njahay aya pə zavay sə wulen su doh, tinen apan ti zlahan i zek ahay, ta sa ja nà: “Ma fak ikwen ayak gungozl, kə gərven bay. Ma fak ikwen ayak gıngec, kə yimen bay re!” ³³ Anga Yuhana a nay ahay, winen a sa mahay bay, a taa ga sumaya re. Əna ki wen: “Winen mə vaway nga awan”. ³⁴ Əna nen, Wan su Do, na nay ahay, na pa daf kəray, na sa way kəray nà, ki wen: “Cen apan! Dəwan a anan nà, dō sə kutov, dō sə vaway nga, aday winen car su dō sə cəkal jəngal ahay pi zek tu dō sə ines ahay.” ³⁵ Aya əna, dō ahay ti san kəlire ana Mbərom winen lele, anga ti canan anà mer su way anahan sa ga ataya awan.»

Yesu əga dōwan a inde tə ngaman Simon, winen Farisa ahay

* 7:27 Ca pə Malakiya 3.1.

³⁶ Natiya kutok, dōwan a inde tə ngaman Simon, winen Farisa ahay. A ngaman à Yesu saa pa way àga winen miya awan. Yesu a zla àga dōwan ata, tə njahay sa pa way pə kərtek a kutok.

³⁷ Uwar a inde à wulen su doh ata awan, winen nà dō sə atahasl. A sləne sa jaka Yesu winen apan i pa way àga Simon, Farisa ahay ata cəna, a nay ahay àga dōwan ata awan, tə amar sə wurde anahan a à dunguzlok inde. ³⁸ Uwar ata a tavay à dəba ana Yesu base à man sə saray anahan. Winen apan i yam gweguzguzze, ide sə ayam anahan a dazlan sə banay anan saray a Yesu kusler kusler. A ma nga sə təkad panan ide sə ayam anahan ata tə sibək sa nga anahan, a ban anan saray à Yesu həmbok, a pak apan amar sə wurde ata kutok.

³⁹ Natiya kutok, Simon, Farisa sə dōwan a sə ngaman ayak à Yesu àga winen ata, a canan à way a matanan ata cəna, a jalay ta nga ta nga, a wa: «Dowan a anan i ga nà, dō maja'am a Mbərom bay aday bina, a san sa jaka uwar sə laman a anan ata, winen dō sə atahasl dukwen a san bay ata nə kəkəməw?»

⁴⁰ Pa 'am anahan ata kutok, Yesu a jan, a wa: «Simon, way inde u no sa jak.» Simon a mbədahan apan, a wa: «Miter, ja asanaw!»

⁴¹ Yesu a jan kutok, a wa: «Dowan a inde nà, gudire anahan inde pə dō ahay cew. Pu dō kərtek awan, dala anahan apan mbulo səkət dāra, pu dō hinen ite, mbulo kwa kuro dāra. ⁴² Əna dō sə dala ata a ca patan cew miya dukwen, dōwan saa mba apan sə haman anan dala anahan ata tətə nà, ibay. Anga nan, a mbəsakan atan anan dala anahan ata fok sə coy awan. Əna à wulen su dō a cew ataya wa nà, iken kə bayak saa pəlay anan dōwan ata tə mindel nà, dōwan a dūwuraw?»

⁴³ Simon a mbədahan apan, a wa: «I ga nə, saa pəlay anan dōwan ata tə mindel nà, dō aday winen sə mbəsakan anan dala zek məduwen a ata awan.» Yesu a jan apan kutok, a wa: «Ka jak 'am dīdem awan.»

⁴⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a mbədə 'am pə uwar ata awan, aday a jan anà Simon, a wa: «Na wa, kə canak anan anà uwar a anan ba? Nen na nak àga iken, əna kə varak uno a'am aday anga nà banay anan saray uno ahay bay. Əna winen kə banak uno anan saray tə ide sə ayam anahan, aday pa təkad panan tə sibək sa nga anahan re bīdāw? ⁴⁵ Aday iken nà, kə təmahak nen ta sa ban nen həmbok həmbok bay. Əna winen nà, kwa anuno sa nay ahay àga iken nà, kə mbəsakak sə buno anan saray uno ahay həmbok həmbok bay. ⁴⁶ Iken kə mbədak uno amar sə wurde pa nga bay, əna winen kə mbədak amar sə wurde pə saray uno ahay re. ⁴⁷ Anga nan, nen apan ni jak: Winen nà, i pəlay nen tə mindel, anga ines anahan ahay bayak a dukwen mə pəse aya awan. Əna dō aday ines anahan ahay mə pəse a mənjoək akinen ata nà, winen dukwen i pəlay nen tə mindel bay re.»

⁴⁸ Natiya pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan anà uwar ata, a wa: «Mazar uno, ines anak ahay mə pəse aya coy.»

⁴⁹ Do a sa pa way pə kərtek a tə winen ataya fok tə dazlan sə jalay ta nga ta nga, ta wa: «Jəba su dō wuru aday kwa sə pəse ines pu dō wa dukwen a mba apan re ata anaw?»

⁵⁰ Əna Yesu a jan à uwar ata asa, a wa: «Adaf nga anak pi nen kə təkək iken. Zla tə zay!»

8

Uwar sə pərahan azar anà Yesu ahay

¹ Natiya, pə dəba anahan a wa a njahay əngal nà, Yesu a zla tə njavar anahan a kuro nga cew ataya awan, à wulen su doh ahay, aday pu kon pu kon. A dakay anan ləbara sə bahay a Mbərom mugom awan. ² Uwar aya inde tə

pərahan azar. Uwar ataya nà, 6a Yesu kà mbərak atan à dəvac a tinen ahay wa, aday kà rəzlak ahay setene à nga a tinen ahay wa re. A wulen sə uwar a sə pərahan azar ataya inde nà: Mariyama, dəna sə Magədala ahay, aday Yesu sə rəzlay ahay setene ahay cuwəe à nga anahan a wa ata awan; ³ tə apan Yuwana, uwar ana Huza, dō məduwen a sa ga mer su way əga Hiridus; tə apan Suzana; aday tə apan azar sə uwar aya bayak a re. Uwar ataya ta mak anan zek à Yesu tə njavar anahan ahay tə zlile a tinen.

Jike su dō sa casl ndaw

Mata 13.1-9; Markus 4.1-9

⁴ Pə wulen su doh ahay wa cara cara, dō ahay bayak a tə halay nga à man a Yesu. A dazlan sa jan atan 'am tə jike, a wa: ⁵ «Dowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. Winen apan i casl ndaw ata kutok nà, zahav a guce panan pə cəved. Dō ahay tə dədəsl anan, aday məvuhom ahay tə dāgay anan. ⁶ Zaav sa ndaw azar a a guce panan pə saray pəkərad. A hay ahay, aday a kuray kwayan'a, anga man ata mə naaz a sabay. ⁷ Zahav mə mbəsakan a à lay inde ata a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay. ⁸ Əna azar sə zaav a mə mbəsak ata, a guce pə yugo lele awan. A hay, a har, a nah wan pə hawal sa ndaw kərtek a nà, səkat səkat.»

Pə dəba sa 'am ata wa asa nə, a jan atan 'am tə məgalak awan, a wa: «Sləmay inde pə dowan a nə, à sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?

Mata 13.10-17; Markus 4.10-12

⁹ Pə dəba anahan a wa kutok nà, njavar anahan ahay tə cəce panan, ta wa: «Jike sa 'am anak a sa ga sə manan ata nà, a nan sa ja nə maw?»

¹⁰ Yesu a mbəfahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, way mi dər aya à bahay a Mbərom a inde ata nà, winen a kà gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Əna dō azar aya nà, ti sləne way ahay fok nà, si ta 'am sə jike. Anga nan:

Tinen apan ti ca apan, əna tə canan bay,

aday ti pak apan sləmay, əna tə sləne bay re. * »

Yesu a pəsak anan jike su dō sa casl ndaw ata awan

Mata 13.18-23; Markus 4.13-20

¹¹ Coy, Yesu a wa: «'Am sə jike anan a nan sa ja nà, natiya awan: Zaav sa ndaw nà, 'am a Mbərom. ¹² Dō azar aya ta ga minje ta ndaw mə guce pə cəved ata awan. Tinen nà, tə sləne anan 'am a Mbərom bəse, əna Fakalaw i nay, i wudihay anan 'am ata à mivəl a tinen wa, anga aday tə daf apan nga sa tam bay. ¹³ Dō azar aya ite, ta ga minje tə zaav sa ndaw mə guce pə saray pəkərad ata awan. Tinen nà, tə slənek 'am a Mbərom cəna, tə təma anan tə ataslay mivəl awan. Əna 'am ata a pak sləlay a mivəl a tinen inde bay. Zanaka dəcə sə daliyugo kà nak, tə way sa njak dō anahan aya cəna, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom. ¹⁴ Dō azar aya ite, ta ga minje tə zaav sa ndaw sə guce à wulen sə adak ahay inde ata awan. Tinen tə slənek 'am a Mbərom nà, way sə daliyugo ahay inde cara cara ti njak atan. Kawa ti jalay nga pə way sə daliyugo ahay, ti gan may anà zlile sə daliyugo, ti taslay mivəl sa ga ubor pə way sə daliyugo ahay cara cara. Way ataya ti bənan mbiyed anà 'am a Mbərom à mivəl a tinen inde, aday 'am ata à zla nga uho saa nah bay. ¹⁵ Əna dō azar aya ite asa, tinen ta ga minje tə zaav sa ndaw sə guce pə yugo lele ata awan. Tə sləne 'am a Mbərom nà, ta ban anan tə mivəl kərtek a lele. Kwa dəcə kə njadak

* 8:10 Ca pə Əsaaya 6.9.

atan dukwen, tə mbəsak bay re. Ta ban mível, aday ta zla nga uho pa 'am a Mbərom.»

Man sa daf lalam

Markus 4.21-25

¹⁶ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan atan asa, a wa: «Dowan saa daf uko pə lalam aday i der anan ta sə hərok apan tasa, kabay i dɛrek anan ayak ù vo lala nà, ibay asanaw? I daf anan bugol nà, pa man jəgad awan, anga aday idɛ jiyjay á dəvan anà dɔ sa zla ù doh ataya fok lele. ¹⁷ Ayaw, way a mi dɛr a aday dɔwan i canan bay nà, i ga inde sabay. Akar sa 'am ma ja aya bay dukwen, i kay zek pa 'am su dɔ ahay à man ipec inde.»

¹⁸ A jan atan asa, a wa: «Gen wurwer pə way a kwanay sə sləne ahay. Anga dɔ kə tək anan sləmay sə sləne 'am nà, Mbərom i zəgahan anan sə sləne 'am ite re. Aday dɔ kə tacak anan sləmay, anga a nan sə sləne 'am bay nà, Mbərom i tama panan mənɔək anahan a abay sə bayak, kə slənek anan coy ata re.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Mata 12.46-50; Markus 3.31-35

¹⁹ Mərak a Yesu ahay tatə may anahan ta nay ahay à man anahan, əna ta mbak apan sə dɛzle dɛzl à man anahan a bay, anga dɔ ahay inde bayak a kə zalak. ²⁰ Anga nan, dɔ ahay ta jan à Yesu, ta wa: «Atə may anak tə mərak anak ahay tinen mə tavay aya uho, ta gak may.»

²¹ Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pi nen nà, atə may uno tə mərak uno ahay nà, dɔ sə sləne 'am a Mbərom ahay, aday sə dɛfan apan ataya awan.»

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Mata 8.23-27; Markus 4.35-41

²² Pə luvon a inde asa, Yesu a ján à kwalalan inde tə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Takasuko pa day uho!» Ta ra zek, ta zla.

²³ A alay a tinen apan ti takas tə kwalalan mba ata ite, Yesu a njak ahan à kwalalan ata inde. Zaməma nà, vəvara əduf a slabakay ahay pa nga sə bəlay ata awan, a'am a ma nga sa rah anan kwalalan, aday bəse tinen apan ti lize coy.

²⁴ Natiya njavar anahan ahay tə hədek pə cakay anahan, tə pədek anan, ta jan, ta wa: «Miter, miter! Aday mənuko apan dɛ lize bəse coy asanaw!»

Cəna, Yesu a slabak, a gafan 'am anà atə mad tə məsugurdolon sə a'am ahay tə məgalak awan. Cəna, a'am a tavay dekek, awan a bal sabay fok.

²⁵ Natiya Yesu a jan anà njavar anahan ataya awan, a wa: «Kə dɛfen upo nga jiga nə kəkəməw?»

Njavar anahan ataya ta ma nga pə əjəjar, a gan atan masuwayan. Ta ja à wulen a tinen, ta wa: «Do wura həna anan anaw? A gafan 'am anà atə mad tə a'am ahay dukwen, tə dɛfan apan re ata nà, jəba su dɔ wura kəlanaw?»

Yesu a mbar anan dɔwan a inde tə setene aya à nga inde

Mata 8.28-34; Markus 5.1-20

²⁶ Pə dəba anahan a wa kutok, atə Yesu tə njavar anahan ahay tə takas pə day hinen, tə dɛzle ù kon sə Gerasina ahay. Kon ata, winen dinger pa 'am anà daliyugo sə Galile.

²⁷ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa bine siwaw nà, dɔ su kon ataya inde a nay ahay pə cakay anahan kwayan'a. Dɔwan ata nà, setene ahay ta taa ban anan. A taa pak zana pi zek sabay, aday a taa nahay agay sabay re. Əna a taa nahay way anahan ahay nà, à wulen sə jəvay ahay inde. ²⁸⁻²⁹ Abay setene ata a taa ban anan nà, saray bayak a way anahan. Ta taa ban anan tə calalaw, alay tə saray a tək, aday tə jaway anan à səsilə inde, anga sa gan nga. Tə

winen ata tåke nà, a slađ anan way ataya nduroc nduroc, aday setene ataya tå vawan nga sa haw way anahan à kiđe re.

A canan à Yesu nà, a zlah pi zek tå mągalak awan, a dukwen garmec ù vo, a wa: «Iken Yesu, Wan a Mbərom sə bagəbaga mburom, kə pəlay nə ma pi nen wa anaw? Na gak anak kem, kà ga alay ti nen bay ite.»

A ja matana ata nà, anga 6a Yesu kà jak anan anà apasay lelibay ata à nay à dowan ata wa ata awan.

³⁰ Yesu a cəce panan kutok, a wa: «Sləmay anak a nə wayaw?»

A mbədahan apan, a wa: «Tə ngumo nə Daskalak.» Dowan ata a ja matanan ata nà, anga setene ahay inde bayak a ĩ zek anahan inde.

³¹ Setene ataya tå dubok a Yesu, ta wa: «Amboh, kem à nak ite. Kà sa razl manay daren aday mē lize dənam à məke sə mərda inde bay ite.»

³² A man ata awan, dowan aya inde, tinen apan ti 6al gadura ahay pa zar kon bayan awan, gadura ataya tinen apan ti rac apa a tinen ahay. Əna setene ataya ta gan kem à Yesu, ta wa: «Kem, amboh, ənga varan umo cəved mā zla à gadura tiya ataya inde ite.» A varan atan cəved.

³³ Natiya, setene ataya tå zləray à dowan ata wa, ta zla à gadura ataya inde cəna, gadura ataya tå pəkay anan ahay ahaw kwa pa zar kon wa, tå dazak ayak kwa pa 'am mąguguje wa à bəlay inde. Fok a tinen awan, tå lizek à a'am ata inde dədam.

³⁴ Do sa gan nga anà gadura ataya tå canan à way a sə təra ata cəna, ta haw saa dəkay anan ləbara sə way a sə təra patan tå gadura a tinen ataya fok à wulen su doh məduwen awan, aday à wulen su doh sə kiđe ahay fok re. ³⁵ Do ahay tå zləray ahay à wulen su doh ataya wa. Ta zla saa ca pə ləbara sə way a sə təra ata awan. Tə dazley à man a Yesu nà, ta tan à nga anà dowan a setene ahay sa nay ahay à winen wa ata, mə njahay a à man a Yesu, winen tå zana pi zek kutok. A san nga anahan zle lele coy. Aday ta ma nga pə ajəjar. ³⁶ Do a sə canan anà masuwayan ataya nà, tå təkəren ləbara sə ambar ana dowan ata anà do ahay fok. ³⁷ Do su kon ataya ta ma nga sa gan kem à Yesu aday à zla ù kon a tinen wa, anga tə jəjarak tə way ata tə mindel. Natiya kutok, Yesu a ma way anahan à kwalalan inde sa zla way anahan.

³⁸ A alay a Yesu winen apan i ján à kwalalan inde sa zla way anahan ata nà, dowan a setene sa nay ahay à winen wa ata a gan kem, aday tå zla maya ite. Əna Yesu a man 'am pi zek wa ta sa jan nà: ³⁹ «Ma agay, aday kà sa dakan anan anà do ahay way a Mbərom sa gak ataya fok.» A zla way anahan, a dəkay anan ləbara sə way a Yesu a sa ga anga winen ata à wulen su doh inde fok.

Atə Zayrus tå uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Mata 9.18-26; Markus 5.21-43

⁴⁰ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a takasay ahay bəlay, a may ahay pə day sə Galile kutok. A tan ahay à nga anà do ahay mə halay nga bayak a, tinen apan ti ba anan. Tə təma anan tə ataslay mível awan.

⁴¹ A alay ata kutok ite, dowan a inde tə ngaman Zayrus kà zlak ayak à man a Yesu. Winen do məduwen awan, sə lavan nga anà mer su way ù doh sə wazay nà, winen. A nay, a dukwen garmec ù vo anà Yesu, a gan kem aday à zla àga winen ite, ⁴² anga dəna anahan a inde mənduwel a ma va kuro nga cew awan, winen apan i mac bəse coy.

A alay a Yesu winen apan i zla àga dowan ata kutok nà, do ahay bayak a tinen apan ti ngədec anan.

⁴³ Uwar a inde à wulen su do ataya ite, mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa. Kà gak a pi zek nà, ava kuro nga cew. Kə lizek anan dala anahan fok sa haw a pi zek wa dukwen, dowan kà mbak apan sa mbar anan bay re.

⁴⁴ Uwar ata a hæðakey à dæða a Yesu, a laman anà 'am sà zana a Yesu pec. Cæna, cænþjælan dævac anahan kà ndalak panan. Kà mbærak, mez a pækan ahay à kutov wa sabay.

⁴⁵ Natiya, Yesu a cæce pu dō sà pærahan azar ataya wa, a wa: «Way a sà lumo anaw?»

Kuwaya a ma nga sa ja nà: «Nen bay.» Æna Piyer a mbæðahan apan, a wa: «Miter, dō ahay nà, tinen apan ti ngædec iken kutok nà, aday ki cæce way a sà lamak anaw re asa dāw?»

⁴⁶ Æna Yesu a jan atan, a wa: «Ayaw, æna nen a na san dōwan kà lamak uno nà, anga mægala inde kà nak ahay i nen wa.»

⁴⁷ Uwar ata a ca apan nà, Yesu kà sænak apan, i mba apan sa ðer panan zek sabay. Anga nan, a nay ahay pa 'am anahan slæbslæb tæ ajæjar awan, a dukwen gærmec ù vo anà Yesu à wulen su dō ataya inde. A ðakan anan anà man su dō ata læbara anahan sà laman anà Yesu, aday à alay anahan sà laman ata nà, a mbar kwayan'a ata awan.

⁴⁸ Pæ dæða a 'am anahan ata wa nà, Yesu a jan anà uwar ata, a wa: «Mazar uno, adaf nga anak pi nen ata kà mbærak iken! Zla agay tæ zay.»

⁴⁹ A alay a Yesu winen apan i ja 'am ata mba cæna, dō maslan a nay ahay åga Zayrus wa, winen dō sà lavan nga anà doh sà wazay ata awan. A jan anà Zayrus a nà: «Dæna anak næ, kà ndævak zek coy. Hæna nà, kà vawan nga anà miter sabay.»

⁵⁰ Yesu a slæne 'am ana dō maslan ata cæna, a jan anà Zayrus nà: «Kæ jajar bay, daf upo nga lele cæna coy! Dæna anak nà, i mbar.»

⁵¹ Tæ dæzle åga Zayrus kutok nà, Yesu a mbakan cæved sa zla ù doh tæ winen a nà, anà Piyer, anà Yuhana tæ Yakuba, tæ apan anà bæbay a dæna ata tæ may anahan cæna coy. ⁵² Yesu a tan ayak à nga anà dō ahay bayak a tinen apan ti yam dæna ata, tuhhwa. Æna Yesu a jan atan, a wa: «Kæ yimen bay, anga dæna a anan kà mæcak bay. A njak ahan ca.»

⁵³ Man su dō ataya tæ mbasay apan, anga ta san zle, dæna ata nà, abay kà mæcak wanahan.

⁵⁴ Æna Yesu a hæðaken ayak pæ cakay anà dæna ata awan, a bænan alay, a ja tæ mægalak awan, a wa: «Dænama, na jak nà, slabak!»

⁵⁵ Cæna, dæna ata a mbar, a slabak acækan. Coy Yesu a jan atan kutok: «Viren anan ahay way sa pa aday à pa.»

⁵⁶ Way a Yesu a sa ga ata a gan masuwayan anà bæbay a dæna ata tæ may anahan a tæ mindel. Æna Yesu a jan atan, a wa: «Way a sà tæra a anan fok nà, kà si jen anà dōwan bay.»

9

Mer su way ana dō maslan a kuro nga cew ataya awan Mata 10.5-15; Markus 6.7-13

¹ Natiya pæ luvon a inde, Yesu a halan nga anà dō maslan anahan a kuro nga cew ataya awan. A varan atan mægala tæ mazlæb awan, sa razl setene ahay, aday sa mbar anan dō sà dævac ahay re. ² A slan atan saa ðakay anan læbara sa 'am sà bahay a Mberom, aday ta sa mbar anan dō sà dævac ahay.

³ A slan atan, ta sa jan atan kutok, a wa: «Zlen! Æna way kawa dæker, mbulo, way sa pa, aday dala nà, kà sa gæben à alay inde bay. Aday ki gæben zana pi zek ðukwen kartektække re. ⁴ Kæ dæzlen à man a aday tæ tæmahak kwanay åga dōwan a nà, kà sa hæðaken way a kwanay åga dōwan ata wa bay. Njihen nà, åga dōwan a sà tæma kwanay åga winen ata awan, hus pæ luvon a kwanay saa zla way a kwanay ata awan. ⁵ Æna aday dō sa man ataya tæ tæmahak kwanay bay ite nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kà bæzlæmen a morbodok

su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa, anga aday tâ san pi zek tinen tə ines aya awan.»

⁶ Natiya, do maslan anahan ataya ta ra zek, ta zla pu kon pu kon sə đakay anan ləbara mugom a sa 'am sə bahay a Mbərom kwa aha fok. Aday tinen apan ti mbar anan do sə đəvac ahay re.

A nan à Hiridus sa san Yesu nə wayaw

Mata 14.1-12; Markus 6.14-29

⁷ Natiya kutok, Hiridus, bahay sə Galile, a sləne pə ləbara si mer su way a Yesu a sa ga tə njavar anahan ahay ataya awan. Aday do ahay tinen apan ti taker ləbara anahan ata re nà, a wusen nga tə mindel. Anga do azar aya awan, tinen apan ti ja nà, ta wa: «I ga nà, Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata kà mak uho.»

⁸ Do azar aya ite ta wa: «Sə sləray ahay nà, Eliya.»

Do azar aya ite asa ta wa: «I ga nà, do kərtek à wulen su do maja'am a Mbərom sə kwakwa ataya kà mak uho.»

⁹ Əna Hiridus nà, a wa: «Aday Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata nà, nə gəđak panan nga. Aday sa ga mer su way matana ataya, hus sləmay anahan a saa ndar ndənnan ata nə waya asa anaw?»

Natiya Hiridus a gan may sə canan anà Yesu aday á san anan.

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo đara

Mata 14.13-21; Markus 6.30-44; Yuhana 6.1-14

¹⁰ Natiya pə dəba anahan a wa nə do maslan a Yesu a sa slan ataya ta mak ahay à man anahan. Tə đakan anan way a kawa ana tinen sa gay à man ataya wa ata fok. Aday Yesu a ngaman atan taayak a tinen a, ta zla zad, bəse tə wulen su doh a sə ngaman Baytiseda ata awan.

¹¹ Natiya, do ahay ta san patan tinen tiya nà, ta zla, ta njad anan Yesu tə njavar anahan ahay à man ata awan. Yesu a təma atan, a đakan atan anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom. A mbar anan do a sa gan may anà zay a tinen ahay re.

¹² Natiya kutok, suko a ga lele nà, do maslan ataya ta zla pə cakay a Yesu, ta jan nà: «Suwan, mbakan cəved anà do ahay tâ zla pə culok ahay, à wulen su doh ahay, anga aday tâ saa pəlay way sa pa, ta man sə nahay aya, bina mənuko à man kibe inde asanaw?»

¹³ Əna Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Kwanay a viren atan way sa pa awan.»

Tə mbəđahan apan, ta wa: «Inde pumo nà, tapa sa pen ahay đara tə apan kələf ahay cew. Kak si ka gan may mâ zla à wulen su doh ahay inde, saa pəlay ahay way sa pa aday ata bina, həna anan i slan anà man su do a anan bay asanaw?»

¹⁴ Do sa pa way à man ata đukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a đəkdek aday nà, ta ga mbulo đara.

Əna Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Jen anà do ahay tə njahay njəbukbək. Man kərtek cəna, i ga do ahay kwa kuro đara, kwa kuro đara.»

¹⁵ Njavar anahan ataya, ta ga mer su way a kawa ananahan a sa jan atan ata awan.

¹⁶ Yesu a gəba anan tapa sa pen a đara ataya, tə kələf a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a ngəran ayak anà Mbərom. A gəzla anan i zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay aday tə gəzlan anan anà do ahay.

¹⁷ Do ataya fok ta pak, tə rahak 6ah 6ah. Tə halan nga anà mə mbəsak a patan wa ata awan, aday kə rahak anan cəkarak ahay kuro nga anahan a cew re.

Piyer a dakay anan nà, Yesu nà winen Almasihu

Mata 16.13-19; Markus 8.27-29

¹⁸Pə luvon a inde, Yesu winen apan i ga amboh taayak anahan awan. Aday njavar anahan ahay dukwen tinen inde bəse à man anahan kutok. Yesu a cəce patan wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nen nà, nen nə wayaw?»

¹⁹Tə mbəđahan apan ite, ta wa: «Do hinen ahay ta wa, iken nà, Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata awan. Do maza aya ta wa, iken Eliya, do maja'am a Mbərom. Do azar aya dukwen ta ja nà, iken do kərtək à wulen su do maja'am a Mbərom ahay sə kwakwa ataya sa may uho.»

²⁰Aday Yesu a cəce patan wa asa, a wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen nà, wayaw?»

Natiya kutok nà, Piyer a mbəđahan apan, a wa: «Iken nə Almasihu, do ana Mbərom sə sləmay ahay ata awan.»

²¹Yesu a sləne 'am ata cəna, a gafan atan 'am, a wa: «Əna kà sa dīken anan anan anà dowan bay.» ²²A jan atan asa, a wa: «Bəlaray nen Wan su Do nà, ni ga dəce bayak awan. Aday məcəd sə Yahuda ahay, tə bahay sə gəđan dundo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay ti lar nen, aday do ahay ti vad nen. Əna pə luvon maakan anahan a cəna, nen ni slabakay ahay à məke wa.»

Dəce inde pə cəved sə pərahan azar anà Yesu

Mata 16.20-28; Markus 8.30 - 9.1

²³Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, Yesu a jan ù do sə pərahan azar ataya fok, a wa: «Kak dowan a a nan sə pəruho azar nà, à mbəsak sə bayakan way anà nga anahan, à tavak dədom anahan mə zləngəd ata kəla luvon fok, à pəruho azar. ²⁴Anga kà nak anan anà dowan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dowan a kə lizek anan sifa anahan anga nen nà, i tam anan sifa anahan adəka. ²⁵Bina, do kà sak a njad anan way sə daliyugo a anan fok anà winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, sa gan dədəffa nà, ma mba asa anaw? İbay!

²⁶«Asa, kak dowan a kə gak waray sə dakay anan sləmay uno aday sə dakay anan 'am uno ahay nà, nen ni ga anan winen kəkamaw? A alay a aday na mak ahay tə mazlaḅ uno awan, tə mazlaḅ ana Bəbay uno Mbərom, aday tə maslay anahan cəncan aya ata nà, nen Wan su Do dukwen ni naa pəkan waray i ide cite.

²⁷«Nen apan ni jak ikwen tə dīdek awan: Dowan aya inde à man a anan, ti mac mənəna sə canan anà bahay a Mbərom bay.»

Zek a Yesu a mbəda pə ide ana njavar anahan ahay

Mata 17.1-8; Markus 9.2-8

²⁸Natiya kutok, a njahay pə dəba ana 'am a tinen ata wa way sə lumo kərtək nà, Yesu a gəba pə azar, Piyer, Yuhana tə Yakuba. A ján à bəzlom saa ga amboh.

²⁹A alay a winen apan i ga amboh à bəzlom à man ata bine siwaw nà, zek anahan a mbəda, aday zana anahan dukwen a dav herre kwedekkwedek. ³⁰⁻³¹Cəna, dowan aya inde cew, atə Musa tə Eliya, tə sləray à jiyjay sə mazlaḅ a Mbərom inde. Tinen apan ti kad bala tatə Yesu, pə amac anahan saa təra à wulen su doh sə Urəsəlima, anga sa ndav anan wa mer su way anahan ata awan.

³²Cəkəbay Piyer tə Yuhana, aday tatə Yakuba nà, tinen ma njak ahan aya awan. Ahan ata kə gumak atan tə mindel, əna tə pədək pə ahan wa nà, tə canan anà jiyjay sə mazlaḅ a Yesu, tu do a cew ataya mə tavay aya pə cakay a Yesu.

³³A alay a do a cew ataya tinen apan ti gəzla nga tatə Yesu ata nà, Piyer a jan à Yesu, a wa: «Miter, mənuko à man a anan nə sumor awan. Natiya mi ngaray

jawjawa ahay maakan: kærtek awan anga Musa, kærtek a ite anga Eliya, aday mædakwidok a nà, anga iken awan.» Piyer a ja 'am anahan ata nà, so, bina a gæzlan alay anà 'am anahan ata bay jiga awan.

³⁴ A alay a Piyer winen apan i ja 'am ata nà, mugudongudon a dazay, a van atan nga særdædek. Njavar a Yesu ataya ta ma nga pæ ajæjar anga mugudongudon a sa van atan nga ata awan.

³⁵ Cæna, 'am a ndæray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Wita nà, wan uno, dō nen sæ walay anan ata awan. Slænen anan anan 'am anahan!»

³⁶ Pæ dæba ana Mbærom sa jay ahay 'am à mugudongudon ata wa cæna, tæ canak anan anà dōwan miza pa nga a Yesu wa sabay. A alay ata ite, njavar anahan ataya tæ njahay way a tinen tete, tæ tækærek anan anan læbara sæ way a tinen sæ cænan ata anà dōwan bay.

Yesu a mbar anan wan a inde mæhærvov a taa ban anan

Mata 17.14-18; Markus 9.14-27

³⁷ Ide a cæde sidew a kutok, Yesu a dazay ahay à bæzlom wa tæ njavar anahan a maakan ataya awan. Tæ dæzley ahay cæna, dō ahay bayak a ta zla saa zlangay tæ tinen.

³⁸ A wulen su dō a bayak ata wa, dōwan a inde à man ata a zlah pi zek tæ mægalak awan, a wa: «Miter, amboh. Na gak anak kem, anga wan uno mænduwel a hœna anan à gak i zek wa ite. ³⁹ Mæhærvov a taa ban anan. A alay a aday kè bænak anan nà, a ma nga sa zlah pi zek, winen apan i nguçe, aday dukwen mumbof a rahan à 'am inde næ popo. Winen apan i ga anan alay ta wan a anan tæ mindel, aday kè bænak anan dukwen, a man uda bæse bay re. ⁴⁰ Na gak anan kem anà njavar anak ahay, aday tâ razl panan apasay sæ mæhærvov ata ite dukwen, ta mbak apan bay re.»

⁴¹ Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kælædaw? Kæ sœnen anan cæved a Mbærom bay re. Ni njahay tæ kwanay, aday ni sœmen anà way a kwanay ahay næ hus à siwaw?» A jan anà bæbay a wan ata kutok, a wa: «Ænga, hayak anan ahay wan anak ata à man uno awan aday.»

⁴² A alay a wan ata winen apan i nay ahay à man a Yesu ata nà, apasay sæ mæhærvov ata a ban anan kwayan'a bœram à mændak. Winen apan i nguçe, nguc nguc.

Cæna, Yesu a lar angæraz pæ apasay sæ mæhærvov ata tæ mægalak awan. Kwayan'a, a ndalay panan sæ coy. A man anan à alay inde à bæbay anahan awan. ⁴³ Way a sæ tæra ata a gan masuwayan anà dō sa man ataya tæ mindel, anga mægala sæ mazlæb a Mbærom ata awan.

Yesu a dakay anan amac anahan asa

Mata 17.22-23; Markus 9.30-32

œna dō ataya fok tinen apan ti jalay pæ way a Yesu sa ga ataya mba nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: ⁴⁴ «Pæken slæmay lele pa 'am uno nen a saa jak ikwen a hœna ata awan. Nen Wan su 'Do nà, ti varan nen à alay inde anà dō sæ daliyugo ahay.»

⁴⁵ œna njavar anahan ataya tæ sœnak nga sa 'am anahan a sa jan atan ata bay. Nga sa 'am ata mi der a patan wa, anga aday tâ san anan 'am anahan a sa jan atan ata bay. Aday dukwen zlawan a gan atan sæ cæce panan 'am anahan ata re.

Waya sæ zalay dō hinen tæ mæduwen à bahay a Mbærom inde anaw?

Mata 18.1-5; Markus 9.33-37

⁴⁶ Natiya, pæ dæba anahan a wa asa kutok, njavar anahan ahay tinen apan ti vad awiyaway pa 'am sa jæka waya mæduwen à wulen a tinen inde anaw.

⁴⁷ Kwayan'a, Yesu a san way sæ mível a tinen ata zle coy. A ngaman ayak

anà wan cəɖew awan, a tavay anan pə cakay anahan awan. ⁴⁸ A jan atan, a wa: «Kuwaya kà sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dōwan ata a təma nə nen awan. Aday dōwan a kə təmahak nen ite nà, a təma nə Mbərom, dō sə slənay ahay nen ata awan. Bina dōwan aday həna winen cəɖew a à wulen a kwanay inde fok ata nà, winen nə dō məduwen a kutok.»

*Do sa nak ikwen ide bay nà, winen dō a kwanay
Markus 9.38-40*

⁴⁹ Yuhana a jan anà Yesu, a wa: «Miter, ma tak anan à nga anà dōwan a inde winen apan i razl apasay lelibay aya à dō ahay wa tə sləmay anak. Əna mə gafak anan 'am, anga winen dō a mənuko bay.»

⁵⁰ Əna Yesu a mbəɖahan apan, a wa: «Kà gifen anan 'am bay. Do aday a nak ikwen ide bay ata nà, winen nə dō a kwanay asanaw!»

Do sə Samariya ahay tə ɖəfak nga pə Yesu bay

⁵¹ Natiya, alay a Yesu saa zla pə daliyugo wa à mburom winen apan i slay ahay bəse coy ata nà, a jan i zek anahan nə ni zla à Urəsalima aday. ⁵² A slan dō maslan anahan ahay pa 'am. Ta zla à wulen su doh sə Samariya a inde. Tə dəzle nà, tə pəlan man sə nahay à man ata awan. ⁵³ Dō sə wulen su doh ataya tə təmahak a bay, anga ɓa tə slənek, a nan sa zla à Urəsalima.

⁵⁴ Əna ata Yakuba tə Yuhana, njavar anahan ahay, tə canan anà way ataya nà, ta jan anà Yesu, ta wa: «Ba Məduwen, a nak mə jan uko à dazay ahay patan à mburom wa aday à lize atan daw?»

⁵⁵ Əna Yesu a cak ayak patan basl tə ide, [a jan atan, a wa: «Ata nà, inde pikwen nə apasay wuraw? ⁵⁶ Anga nen Wan su Dō nà, na nay ahay anga sə lize anan sifa sə dō ahay bay, əna anga sa tam anan.»]

Cəna, ta zla way a tinen u kon hinen.

*Do sa gan may sə pərahan azar anà Yesu ahay
Mata 8.19-22*

⁵⁷ Natiya, tinen pə cəɖeɖ sa zla mba ata nà, dōwan a inde a jan à Yesu, a wa: «Nen ni pərahak azar kwa aha fok.»

⁵⁸ Yesu a sləne 'am ana dōwan ata nà, a jan, a wa: «Hwehwe ahay nà, məke a tinen ahay inde, məvuhom sa nga mburom ahay dukwen, doh a tinen ahay inde, əna nen Wan su Dō nà, man sə nahay uno inde saa man uda ibay.»

⁵⁹ A jan anà dō hinen asa, a wa: «Hayak, pəruho azar!»

Əna dōwan ata a mbəɖahan apan, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna vuro cəɖeɖ nà zla agay, nà saa lay anan ahay bəbay uno aday.»

⁶⁰ Yesu a mbəɖahan apan, a wa: «Mbəsak anan məsinde ahay tá la məsinde a tinen ahay. Əna iken, zla saa ɖakay anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom.»

⁶¹ Dō hinen ite a jan à Yesu, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna mbuko cəɖeɖ saa jan ahay 'am pi zek wa anà dō su doh uno ahay aday.»

⁶² Yesu a mbəɖahan apan ite, a wa: «Dō kə bənak alay pi jəe sa ga mer aday winen apan i ca ide à dəɓa kurkwer nà, kà slak saa ga mer su way à bahay a Mbərom inde bay.»

10

Yesu a slan njavar anahan ahay kwa kuro cuwɓe nga cew

¹ Pə dəɓa anahan a wa nà, Yesu a walay njavar maza aya awan, tinen kwa kuro cuwɓe nga cew. A slan atan pa 'am anahan cew cew à wulen su doh ahay inde, aday ta man anahan a sa zla uda ataya fok re.

² A slan atan ta sa jan atan, a wa: «Way sa pa inde à guvo bayak a sə halan nga, əna dō sə halan nga aya ta kac ike. Suwan gen anan kem anà bahay sə guvo awan, à zəga anan dō ahay à guvo, anga sə halan nga anà way sa pa.

³ «Zlen, na slan kwanay kawa wan sə təman ahay à wulen sə kəla kié ahay inde. ⁴ Əna way kawa dala, mbulo, təkarak nà, kà sa gəben à alay inde bay. Kà sa mbədəken awan pə cəved, anga sa jan 'am anà dō ahay bay re.

⁵ «Kə dəzlen əga dōwan a nà, jen anà dō su doh ataya nà, zay a Mbərom à təra à gulom su doh a anan inde. ⁶ Kak dō sa gan may à zay a Mbərom inde à gulom su doh ata nà, zay a kwanay i təran anà dōwan ata awan. Kak matanan bay cəna, zay a kwanay i təran atan bay. Əna zay a kwanay ata, i may ahay pə kwanay awan. ⁷ Njihen à gulom su doh a sə təma uda kwanay ata awan. Pen way, aday sen way a tinen a saa varak ikwen ata fok. Anga dō si mer su way i pa nà, way sə herreḅ anahan. Kà sa bəren awan pu doh pu doh bay.

⁸ «Kə dəzlen à wulen su doh a aday tə təmahak uda kwanay ata nà, pen way a tinen saa varak ikwen ata fok. ⁹ Mbəren anan dō sə dəvac ahay kawa ana kwanay sa tan à nga à man ata awan. Aday jen atan dūkwen: “Bahay a Mbərom, winen defefe coy.” ¹⁰ Əna kə dəzlen à wulen su doh a aday tə təmahak kwanay à man ata bay cəna, zlen, kà sa tiven à məgəzləga cəved, aday jen atan nà: ¹¹ “Mi bəzləmak ikwen anan morbodok sə wulen su doh a kwanay pə saray a manay ahay wa anga ines a kwanay. Əna sənən apan lele, bahay a Mbərom winen defefe tə kwanay coy.” ¹² Əna nen apan ni jak ikwen, pə luvon sə sariya nà, zek i naa dan anà dō su kon ataya zal dō sə Sodoma ahay.* »

Dəce pu kon aya sə təma 'am a Yesu bay ataya awan
Mata 11.20-24

¹³ Yesu a ja asa, a wa: «Iken, wulen su doh sə Kurajin, yam zek anak anga dəce i tak à nga. Iken, wulen su doh sə Baytisađa dūkwen, dəce i tak à nga re. Anga abay masuwayan aya ma ga à wulen su doh a kwanay ataya, tà ga anan à wulen su doh sə Tirus tə Sidon nà, dō sa man ataya ti yam pə ines a tinen ahay bidaw? Ti pak zana sə məsinde pi zek, ti njahay à məndak à rəḅa inde aday sə dəkay anan tə yimak pə ines a tinen ahay tə didek awan. ¹⁴ Anga na awan, pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana atə Tirus tə Sidon nà, i dan atan 'am kawa ana kwanay bay.

¹⁵ «Iken Kafarnahum, a ga apak nà, Mbərom i cakaf wa iken à mburom dəw? Matana bay! Ki zla nà, à məke sə mərda adəka coy.»

¹⁶ Natiya, Yesu a jan anà njavar anahan ataya kutok, a wa: «Dō kə slənek ikwen anan nà, kə slənek uno anan re. Dōwan a kə təmahak kwanay bay nà, a təma bay nà, nen awan. Aday asa dō kə təmahak nen bay, a təma bay nà, zek a Mbərom a sə slənay ahay nen ata awan.»

Njavar a Yesu ma slan a kwa kuro cuwḅe nga cew ataya ta may agay

¹⁷ Dō maslan a kwa kuro cuwḅe nga cew ataya ta may ahay tə ataslay mivel awan. Ta nay, ta jan à Yesu nà: «Ba Məduwen! Kwa apasay lelibay aya dūkwen tə bənak umo à 'am wa anga sləmay anak.»

¹⁸ Yesu a jan atan ite, a wa: «Nə canak anan anà Fakalaw kə slahak ahay à bagəbaga mburom wa kawa Mbərom a wuted ike. ¹⁹ Əna ihe! Anga məgala sə mazləḅ uno, ni varak ikwen cəved ki jənen pa nga sə dədew ta sə rəje aya awan, aday ki gen bahay pə manide a kwanay Fakalaw, pə way ahay fok. Awan saa ga alay tə kwanay nà, inde sabay. ²⁰ Aya əna kə tislən mivel həna

* 10:12 Ca pə Laataanooji 19.1-29.

anga apasay lelibay aya tə bənak ikwen à 'am wa cəna coy bay. Tislen mível həna adəka nà, anga sləmay a kwanay ahay mə vinde awan, à mburom.»

Ataslay mível a Yesu

Mata 11.25-27, 13.16-17

²¹ A alay ata kutok, Apasay Cəncan a a taslan a mível anà Yesu. A həran nga anà Mbərom, a wa: «Bəbay uno, iken Bahay sə bagəbaga mburom, iken Bahay sə daliyugo. Suse anak, anga kə dəkak anan anan way a anaya anà gwaslay ahay, way ataya aday dükwen abay kə dəkək anan pu dō sə kəlire ahay wa, pu dō sə asan way ahay wa. Ayaw, Bəbay uno, ka ga matanan, anga a zlak à nga anakiken awan.»

²² A jan anà dō sa man ataya kutok, a wa: «Bəbay uno Mbərom kə varak uno anan way ahay fok. Dowan sa san sa jəka nen wan anahan nə ibay, si zek ana Bəbay Mbərom awan. Aday dükwen, dōwan sa san Bəbay uno nə wayaw nə, ibay, si nen wan anahan awan, tu dō aday Wan a Mbərom a gan may sə dakan atan anan ataya awan.»

²³ Pə dəbə anahan a wa Yesu a mbədə 'am pə njavar anahan ahay, a jan atan anà tinen a dəkdek, a wa: «Tislen mível anga kə cinen anan anà way a anaya awan. ²⁴ Nen apan ni jak ikwen: 'Dō maja 'am a Mbərom ahay tə bahay ahay bayak a ta gak anan may sə canan à way a kwanay a sə canan həna ata awan, əna tə canak anan anà awan bay. Ta gan may sə sləne way a kwanay a sə sləne həna ata awan, əna tə slənek awan bay re.»

Jike pu dō sə Samariya a inde a ga sumor lele awan

²⁵ Natiya awan, miter sə Tawrita a inde a slabak, anga a nan sa ban anan Yesu pə kwande. A cəce pə Yesu wa kutok, a wa: «Miter, ni ga nə mer sa ma aday ni sa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

²⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka tan à nga mə vinde a à Deftere sə Tawrita inde nə maw? Iken apan ki jinge nà, a ja nə maw?»

²⁷ A mbədahan apan anà Yesu ite, a wa: «Mə vinde uda nà: "Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak, tə mível anak a təkə, tə apasay anak a təkə, tə məgala anak a təkə, tə abayak nga anak a təkə†" aday "Pəlay anan dō sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.‡"»

²⁸ Yesu a jan: «Wita nà, lele. Zla, kaa ga matanan kawa iken a sə baslay ata, aday ki njad sifa sa ndav bay ata kutok.»

²⁹ Əna miter sə Tawrita ata a nan sə dəkay anan nà, acəce 'am anahan ata nə lele awan. Anga nan, a cəce pə Yesu wa asa, a wa: «Aday dō sə cakay su doh uno ata nə wayaw?»

³⁰ Yesu a mbədahan apan kutok, a jan nà: «Dowan a inde a slabak à Urəsəlima wa, i zla à Yeriko. Pə cəved kutok, dō sə akar ahay ta kad apan, tə culok panan zana, ta ndazl anan ledədəfe. Ta zla way a tinen, tə mbəsək anan nə hədek hədek kawa i ndav zek coy.

³¹ «À man ata dükwen, dō sə gədan dundo anà way anga Mbərom a inde, a nay tə cəved ata cite. A canan anà dōwan ata mə nahay a gwehəhhe nà, a zla way anahan tə zlawak canghha.

³² «Cəpəpa asa, dō hinen a nay ahay ta man ata re, winen dō sa ga mer su way ù doh sə mazlaə a Mbərom. A nay, a ca pə dōwan ata matana re cəna, a ban cəved tə zlawak, a zla way anahan ite.

³³ «Əna Samariya a inde, winen apan i zla à man anahan doren a ite, a dəzley à man ata nà, a canan anà dōwan a mə nahay a gwehəhhe ata awan, a gan i zek wa. ³⁴ A hədəken ayak pə cakay, a pəkan disise ahay pə mbəlak

† 10:27 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.5. ‡ 10:27 Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 19.18.

anahan a pi zek ataya awan, a banan apan. A slabak anan, aday a zləzlam anan pə zungo anahan, a zla anan à wulen su doh, à man sə təma mbəlok ahay, a gan nga anà dōwan ata lele.

³⁵ «Ide a cəde sidew a nà, a varan dala sə *dinar*^S ahay cew anà bahay su doh ata awan. A jan nà: “Gan nga anà dōwan a anan lele. Kwa à ga nə kə lizek anan dala anak anà nga dəp nà, pə luvon a ni may ahay ta man a anan ata nà, ni naa hamak anan dala anak kutok.”»

³⁶ Yesu a cəce pə miter sə Tawrita ata wa kutok, a wa: «À wulen a su dō a maakan ataya inde nà, sə təra dō sə cakay su doh ana dōwan aday dō sə akar ahay sa kad apan ata nà, wayaw?»

³⁷ Miter sə Tawrita ata a mbəđahan apan anà Yesu kutok, a wa: «Sə təra dō sə cakay su doh anahan nà, dōwan a sa gan sumor ata awan.»

Yesu a jan kutok, a wa: «Əna, iken zla, kà sa ga matanan ite.»

Yesu winen àga ata Marta tə Mariyama

³⁸ Natiya awan, atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen pə cəved sa zla à Urəsalima nà, tə dəzle à wulen su doh a inde. A man ata nə, uwar a inde tə ngaman Marta, a təma atan àga winen.

³⁹ Məran a uwar ata inde dəna awan, tə ngaman Mariyama. A nay ahay pə cakay a Yesu, a njahan ù vo, winen apan i pak sləmay pa 'am ana Yesu sa ja ataya fok. ⁴⁰ Cəkəbay Marta nà, nga winen apan i wusen ti mer su way à mbak inde.

Natiya kutok, Marta a nay ahay à man a Yesu, a jan, a wa: «Ba Məduwen! Dəna a anan winen mə njahay a pə cakay anak kəriya awan, aday zek winen apan i do ti mer su way ahay taayak uno kutok nà, ka jan ù mo zek ite bidaw?»

⁴¹ Yesu a mbəđahan apan, a wa: «Hey Marta, hey Marta! Iken nà, kə varak anan nga anak pi mer su way ahay bayak a ba? ⁴² Əna way inde kərtek lele awan, tədə sə varan anan nga anak. Mariyama a varan anan nga anahan nà, anà way ata awan. Dəwan saa gafan apan 'am nà, inde sabay.»

11

Atətak way a Yesu pə amboh

Mata 6.9-13, 7.7-11

¹ Pə luvon a inde, Yesu winen apan i ga amboh à man a inde. A ndəvay anan ahay sa ga amboh ata nà, dō kərtek à wulen sə njavar anahan ahay wa a jan: «Ba Məduwen, dakan umo anan sa gan amboh anà Mbərom, kawa ana Yuhana sə dakan anan anà njavar anahan ahay ata ite.»

² A mbəđahan atan apan, a wa: «Kwanay apan ki gen amboh anà Mbərom nà, jen nə natiya awan:

Bəbay a manay, dō ahay tã san sləmay anak nə cəncan awan.

Bahay anak à ga zek à wulen a manay ite.

³ Varan umo way sa pa saa slan umo ata pə luvon pə luvon fok ite.

⁴ Pəsen umo anan ines a manay ahay,

kawa ana manay sə pəsen anan anà dō sa gan umo ines ataya cite.

Ba manay pə way saa njak manay ahay wa ite,

anga aday mǎ sa zla i ines inde bay.»

⁵ A jan atan asa, a wa: «Hinahibay məndala anak inde, aday ki zla àga winen gak à luvon inde. Ki jan nà: “Amboh, məndala uno. Daf kə mbakak pikwen wa mənjęek ite daw? Ənga, vuro ite! ⁶ Anga car uno a inde, a may ahay à man a wa, winen àga nen, əna way sa pa inde upo sə varan ibay.” ⁷ Natiya kutok,

məndala anak ata i mbəđahak ahay apan ù doh wa ta sa jak nà: “Kà bəbulo ahay awan bay wuna! Nə tacak anan məsudoh uno coy, manay apan mi njak ahan tə gwaslay uno ahay. Ni mba apan sə slabak aday sə varak ayak way sa pa sabay!”»

⁸ Natiya Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen: Məndala anahan ata i slabak sə varan ahay way anahan a sa gan may ata awan. I varan ahay nà, anga sa jəka winen məndala anahan ata bay, əna anga winen apan i bəbalan ayak awan uho wa hwiya ata awan.

⁹ «Natiya kutok, nen apan ni jak ikwen: Cəcihen! Mbərom i varak ikwen way a kwanay sə cəce ata awan. Pəlen! Ki ten anan à nga anà way a kwanay a sə pəlay ata awan. Jen 'am pi zek uho, aday ti təbak ikwen ayak wa. ¹⁰ Anga kuwaya kə cəcihek way cəna, ti varan. Kuwaya kə pəlak way đukwen, i njad way anahan a sə pəlay ata awan, aday kuwaya kə jak ayak 'am pi zek uho wa đukwen, ti təban ayak wa cite re.

¹¹ «Kwanay bəbay ahay, wan anak kə cəcihek panak kəlef nà, ki mba apan sə varan dədew à yime sə kəlef inde bay asanaw? ¹² Kabay wan anak a cəce panak slay nà, ki mba apan sə varan rəje à yime sa slay inde bay re asanaw? ¹³ Kwanay đo lelibay aya adəka nà, kə sənən a viren anan way lele aya anà wan a kwanay ahay zle. Matana re, Bəbay a kwanay Mbərom winen à bagəbaga mburom đukwen, i mba apan sə varan Apasay Cəncan a anà đo sə cəce panan ataya fok bidaw?»

Yesu a razl setene ahay tə məgala a Mbərom

Mata 12.22-30; Markus 3.20-27

¹⁴ Pə luvon a inde, Yesu a rəzlay anan ahay setene ù do maandak a wa, aday dowan ata a dazlan sa ja 'am njəlen'en'e. Way ata a gan masuwayan anà do ataya awan. ¹⁵ Əna do azar aya ta wa: «Sə varan məgala a aday sa razl setene ataya nà, Bə'elzebul*, winen bahay sə setene ahay.» ¹⁶ Do azar aya ite ta gan may sa ban anan pə kwande. Anga nan, tə cəce panan à gan atan masuwayan sə way sa nay ahay à mburom wa.

¹⁷ Əna Yesu a san way a tinen sə jalay ata zle kwayan'a. A jan atan kutok, a wa: «À bahay a wura wura fok cəna, kak do anahan aya 'am kə zlak atan pi zek bay nà, bahay ata i nes wa. Doh ahay đukwen ti təra nə rəgay ahay, ti mbazl seked seked. ¹⁸ Matanan re, kak Fakalaw kə gak vəram ti zek anahan a nà, bahay anahan a đukwen i tavay nga đaw? Natiya, kwanay ki jen, nen na razl setene ahay nə tə məgala ana Fakalaw nà, angamaw? ¹⁹ Kak nen na razl setene ahay tə məgala ana Fakalaw nà, aday wan a kwanay ahay ti sa razl setene ahay nə tə məgala à waya kutok asa anaw? Anga nan, sa naa mak ikwen anan mungok nà, wan a kwanay aya awan. ²⁰ Tə đidəm awan, na razl setene ahay tə məgala sə Apasay a Mbərom. Matanan re, ki sənən anan kutok, bahay a Mbərom kə nak ahay à wulen a kwanay.»

²¹ A ja asa, a wa: «Kak do gədan a, aday mə lavay zek a tə way sə alay anahan a, i ba way su doh anahan ahay lele nà, way anahan ahay ti lize đaw? ²² Əna do sə zalan məgala à nga wa kə nak ite, kə zalak anan winen tə mungol nà, i ngəzar panan way sə alay anahan sə lavay anan zek ata awan, i gəzla anan zliile anahan a sə ngəzar pə dowan ata wa anà car anahan ahay.

²³ «Do sə pəlay nen bay ata nà, winen nə do manide uno. Dowan a kə mak uno zek sə halan nga anà way ahay bay cəna, sa tan 'am à kiđe nà, winen awan.»

Amay ana setene à mivəl su do inde

Mata 12.43-45

* **11:15** Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

²⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Setene kà nak ahay ù dō wa nà, i zla à man kibe inde saa bar, saa pəlay man sa man uda awan. Əna kə njadak man bay nà, i jan anà nga anahan: “Suwan ni ma ù doh uno nen a sa nay ahay wa ata awan.” ²⁵ Kà sak a may ahay nà, i tan à nga anà doh anahan a mama'am ata mə ndakay awan, mə faday a lele. ²⁶ Aday cəna, i ma pə dəba, i ray ahay apan setene azar aya cuwbe, sə zalay anan tə huwan asa, ti nay, ti njahay à dōwan ata inde. Aday anjahay ana dōwan ata nà, i təra lelibay a zal pa sə kukwa ata wa asa.»

Mbərrom a daf ngama anahan nà, pu dō sə sləne 'am anahan ahay

²⁷ Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, uwar a inde à wulen su dō ataya, a ja tə məgalak awan, a wa: «Mbərrom kə dəfak ngama anahan pə uwar a sə wahay iken, aday iken sa sa pay anahan a ata awan.»

²⁸ Əna Yesu a mbədahan apan ite, a wa: «Mbərrom a daf ngama adəka nà, pu dō sə sləne 'am anahan ahay, aday sə dəfan apan anà 'am anahan a ma ja ataya awan.»

*Dō ahay ta gan may Yesu à gan atan masuwayan
Mata 12.38-42*

²⁹ Natiya kutok, dō ahay bayak a tinen apan ti zlak ayak à man a Yesu asa. Coy, a jan atan kutok, a wa: «Dō sə biten ahay nà, tinen huwan aya awan. Tinen ta gan may nà, anà masuwayan. Əna ti canan anà masuwayan sə awan sabay, kak si masuwayan sə təra pə Zonas, dō maja'am a Mbərrom ata aday. ³⁰ Kawa ana Mbərrom sə dəkay anan mazlaḅ sə sləmay anahan anà dō sə Nəniwe ahay tə masuwayan sə təra pə Zonas† ata nà, nen, Wan su Dō, həna dükwen ni təran anà dō sə biten ahay nə matanan re. ³¹ Pə luvon sə sariya nà, bahay sə Saba dükwen i slabak sa gan sariya anà dō sə biten a anaya awan. Anga kwa winen dären təkede nà, kà nak ahay sa naa pəkak ayak sləmay pa 'am ana bahay Sulimanu, ma ja aya tə kəlire ata awan.‡ Əna, cen apan həna kutok, dō sə zalay anan Sulimanu tə məduwen dükwen, winen inde à man a ana awan. Əna hwiya dōwan a ngam sə sləne 'am anahan bay re. ³² Pə luvon sə sariya a Mbərrom saa ga ata nà, dō sə Nəniwe ahay ti slabakay ahay uho pə kərtək a tu dō sə biten a anan ataya, ti gan atan sariya. Anga dō sə Nəniwe ahay nà, tə sləne wazo ana Zonas cəna, ta yam pə ines a tinen ahay. Aday dükwen, dō sə zalay Zonas winen inde à man a ana awan.»

*Idé nà, way sa kan anan jiyjay anà zek
Mata 5.15, 6.22-23*

³³ Yesu a ja asa, a wa: «Dowan saa daf uko pə lalam, aday i dər anan, kabay i hərok apan tasa nà, ibay. Əna i daf anan lalam ata nà, pə way sa daf lalam awan, anga aday idé jiyjay à dəvan anà dō sa zla ù doh ataya fok lele.

³⁴ «Idé anak nà, kawa lalam sə dəvan jiyjay anà zek anak. Kak idé anak winen lele nà, ata zek anak a fok winen à jiyjay a inde. Əna, kak idé anak a lelibay nà, zek anak kə tərak kawa winen i idé zənzen a inde. ³⁵ Gan nga anà zek anak lele, bina idé jiyjay anak à sa tərak kawa idé zənzen bay. ³⁶ Kak zek anak a fok i idé jiyjay inde nà, aday kə mbakak uda man sə idé zənzen mənəcək bay nà, zek anak fok i təra idé jiyjay, kawa lalam sa kak anan jiyjay ata awan.»

*Yesu a man a mungok anà Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya awan
Mata 23.1-36; Markus 12.38-40*

³⁷ Yesu a ndav anan 'am anahan ata mba cəna, Farisa a inde, a ngaman pa daf əga winen. Ta zla əga dōwan ata kutok, ta pa daf miya awan. ³⁸ A gan

† 11:30 Ca pə Zonas 1 - 4. ‡ 11:31 Ca pə 1 Laamiife 10.1-13.

masuwayan anà Farisa ata, anga Yesu a pa daf mənǰəna sə banay alay kawa atatak way sə bije a tinen ahay ata awan.

³⁹ Yesu a san way anahan a sə bayak ata zle. Anga nan, a jan, a wa: «Kwanay Farisa ahay nà, ki gen minje nə tə gəsa'am kabay tuwez. Kə cakiden anan day sə uho aya lele cəna coy. Aday cəkəbay, ta su doh sə mivəl a kwanay ahay nà, mə cakad aya bay. Mivəl a kwanay ahay ma rah aya nà, tə ubor aday tə huwan ahay. ⁴⁰ Kwanay nà, demdemem sə do ahay! Mbərom a ndakay way ahay nà, day sə uho tə day su doh a təkə bidaw? ⁴¹ Way a à siked a kwanay kabay à tuwez a kwanay inde ataya nà, viren anan anan anà do mətawak aya awan, aday way a azar aya fok ti i tərak ikwen cədan'a kutok.

⁴² «Əna kwanay Farisa ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Kə rəzlen anan à nga wa sa var alay mbok wa kərtek sə daslam ahay cara cara nə lele. Əna kə mbədəken anan nga tə didek anahan, tə asan zek anahan ahay. Abay təde ki gen nà, way ataya awan, mənǰəna sə mbəsak sa ga way a azar aya re.

⁴³ «Kwanay Farisa ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga ki zlen ù doh sə wazay ahay cəna, ki cen wa dukwen, man zəbor aya awan. Ki gen anan may nà, do ahay ta jak ikwen anan 'am à kwasuko nà, tə akərdeh aya awan, à wulen sə do ahay inde fok.

⁴⁴ «Wita nà, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga ki gen minje nà, tə jəvay, aday do ahay tə canak anan bay ata awan. Do ahay tinen apan ti bəran pa nga mənǰəna sa san apan.»

⁴⁵ Pə dəba ana 'am a Yesu a sa jan atan ata wa nà, do kərtek à wulen sə miter sə Tawrita ahay a mbədəhan apan, a wa: «Ta 'am anak a sa ja ata nà, kə tərak manay à məndak re bidaw?»

⁴⁶ Yesu a mbəda apan, a wa: «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki taviken anan way ma ba aya tə mindel ata pa nga anà do ahay, anga aday tə gəba. Əna kwanay a dukwen, ki men atan apan zek kwa ta wan sə alay bay re.

⁴⁷ «Wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki dəzlen anan jəvay anà do maja'am a Mbərom ahay. Aday cəkəbay, sa vad anan do ataya nà, bije a kwanay aya awan. ⁴⁸ I ga nà, way a bije a kwanay ahay sa ga à alay ataya nà, kə zlak ikwen à nga. Bina, sa vad anan do maja'am a Mbərom ataya nà, bije a kwanay aya awan. Aday kwanay həna dukwen, kwanay apan ki dəzlen anan jəvay ataya re angamaw? ⁴⁹ Anga nan, Mbərom kə jak, a wa: “Ni slan do maja'am uno ahay tu do maslan uno ahay. Ti vad anan azar su do a tinen aya awan, aday ti ga anan alay tu do azar aya re.” ⁵⁰ Anga, kwa pa sə ndakay daliyugo wa, hus həna nà, tinen apan ti ndav anan do maja'am uno ahay ta sa vad atan à məke sa ndaw. Anga nan, ni naa cəce mez ana do uno ahay nà, pu do sə biten a anan aya wa. ⁵¹ A bənay ahay kwa pə amac ana Abelš wa, hus pə amac ana Zakari, winen ma vad a à gala su doh sə mazlaə a Mbərom à wulen ana atə man cəncan a ta man sə gədan dundo anà way ahay ata awan.* Ayaw, acəkan, Mbərom i naa gan sariya anà do sə biten a anaya awan, anga way ataya fok.

⁵² «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga kə ticen anan cəved sa san Mbərom. Aday kwanay a dukwen, ki zlen à cəved ata inde sabay re. Aday kə gifen anan 'am anà do sa gan may sa zla tə cəved ataya re.»

⁵³ Natiya kutok, pə dəba ana 'am anahan ataya wa nà, a slabakay way anahan à man ata wa. Cəna, miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay, ta ga apan

mivel. Tə cəce panan way ahay cara cara bayak awan,⁵⁴ anga ta gan may nà, abay Yesu á nes 'am cəna, ata ti ban anan pə kwande.

12

Aba zek pə way lelibay a wa

Mata 10.26-27

¹ Natiya, à alay ata a ite, do ahay tə halay nga bayak awan, a baslay zek bay. Tinen apan ti zla nà, tə jənan pə saray i zek ahay. Yesu a dazlan sa jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bənen nga a kwanay nə lele pə wudəh sə Farisa ahay wa, anga tinen nà, do sə mbədəmbədə ahay. ² Way mi der aya fok ti kay ahay zek uho mba, aday 'am mə sə səcək aya asəsək fok, ti sləne zek kutok. ³ Anga nan, 'am a kwanay sa ja i ide zənzen a inde ata nà, ti sləne zek i ide jiyjay a inde, aday 'am a kwanay sə səcək asəsək taayak u doh a kwanay ataya dukwen, ti sləne zek kawa ki jen nə uho pə zavay wa.»

Lele sə jəjaran nà, anà wayaw?

Mata 10.28-31

⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen, car uno ahay: Kə jəjiren anà do sa mba apan saa ndəvak ikwen anan sifa tətə ataya bay, anga pə dəbə anahan a wa nà, ti i mba apan sa ga awan inde sabay. ⁵ Do a aday tədə ki jəjiren anan ata nà, nen apan ni dakak ikwen anan: Jəjiren anan adəka nà, anà Mbərom. Winen nà, i mba apan sə ndəvak ikwen anan sifa tətə, aday pə dəbə anahan a wa dukwen, i mba apan sa zla kwanay à məke sə mərda inde re. Ayaw, sumor a nà, jəjiren anan anà dowan ata kutok.

⁶ «Slənen asa aday, na wa kə sənen zle, tə sukom kədəye ahay dāra tə dala sərədəde aya cew bidaw? Əna aday dukwen, Mbərom a san patan zle fok re asanaw! ⁷ Kə jəjiren awan bay jiga awan. Kwa sibək sa nga a kwanay ahay dukwen mə baslay aya kərtek kərtek fok coy. Pə Mbərom nà, kwanay kə zilen a kədəye ahay gəmgam asanaw!»

Yesu i man zek u do sə dakay anan ləbara anahan ahay

Mata 10.32-33, 12.32, 10.19-20

⁸ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa re, a wa: «Kak dowan a kə jak pa 'am su do sə daliyugo ahay “Nen do a Yesu!” nà, nen Wan su Do dukwen, ni ja pa 'am ana maslay a Mbərom ahay: “Winen do uno!” cite re. ⁹ Əna dowan kə jak pa 'am su do sə daliyugo ahay sa jəka a san nen Yesu bay cəna, nen dukwen ni jan anà maslay a Mbərom ahay nà, na san anan bay ite re.

¹⁰ «Do kə jənak uno pa 'am i nen Wan su Do nà, Mbərom i pəsen anan. Əna kak dowan a jənan pa 'am nə anà Apasay Cəncan a nà, wita Mbərom i pəsen anan ines anahan kula itəbay.

¹¹ «Kwa siwa siwa tə bənak kwanay aday ta zlak kwanay pa 'am sə sariya u doh sə wazay ahay, kabay pa 'am ana bahay sə daliyugo ahay, kabay pa 'am su do məduwen aya dəp nà, kə sa jilen sa jəka aday mi i mbədəhan atan apan nə, kəkəməw kabay mi i ja nə maw ata bay. ¹² Anga à alay ata nà, Apasay Cəncan a i dakak ikwen anan 'am a kwanay a saa ja ata awan.»

Jike su do zliile a mindel awan

¹³ A wulen su do a bayak ata wa kutok, dowan a inde a jan anà Yesu, a wa: «Miter, ənga, jan anà mərak uno à gəzlan umo anan way a bəbay a manay sa mac panan ata awan.»

¹⁴ Əna Yesu a mbədəhan apan, a wa: «Dowan a anan, nen nə tərak do sa gak ikwen sariya, kabay sə gəzlak ikwen anan zliile a kwanay ahay bay asanaw?»

¹⁵ Natiya, a jan anà dō ataya fok kutok, a wa: «Bānen nga a kwanay pa sə pəlay zlile wa. Anga sə bənan anan sifa uho anà dō zənnen a nà, way anahan ahay, kabay zlile anahan ahay bay.»

¹⁶ Natiya awan, Yesu a təkəren atan jike sa 'am a anan kutok, a wa: «Dowan a inde nà, zlile awan, guvo anahan ahay inde pa man ma ndaḅ aya awan. Kà gak apan way bayak a tə mindel. ¹⁷ Dowan ata a jalay à mivel anahan inde kutok, a wa: “Man i sla sa pak anan uda way uno ma ga bayak a anaya fok bay kutok nà, ni ga nə kəkəməw?”

¹⁸ «Coy a jan i zek anahan a kutok, a wa: “Nə njadək anan nga sa 'am a kutok. Suwan ni kad anan de uno ahay fok, ni han uda məduwen aya awan, aday ni pak anan uda ndaw uno tə way sa pa uno azar ataya fok. ¹⁹ Aday ni jan à nga uno nà: Zek uno, way anak inde mə ndakay man a bayak awan, i nday bay, i slak way sə ava bayak a wanahan. Man uda kutok, pa way sa pa anak ahay aday bay itədaw! Ənga, sak ayak way həna anan aday, mbasay, taslay mivel bayak awan.”

²⁰ «Əna Mbərom a mbədahan apan, a wa: “Dowan a mindel a anan awan, à luvon a sə biten a anan inde nà, ni gəba anan sifa anak. Əna aday way anak a sə halan nga bayak a anan ata nà, waya saa pa anan kutok anaw?”»

²¹ Yesu a ndav anan ta sa jan atan kutok, a wa: «Matanan awan, pu dō sə halan nga anà zlile bayak a, anà nga anahan a dəkdek ata nà, i naa tərən matana re, bina pə ide a Mbərom nə winen dō mətawak awan.»

Adaf nga pə Mbərom Mata 6.25-34

²² Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Nen apan ni jak ikwen həna: Kà sa jilen pə way sa pa tə zana bay. ²³ Sifa si zek a zalay way sa pa, aday zek dukwen a zalay zana re. ²⁴ Ənga, cen pə ngahak ahay aday. Ta casl awan bay, ta car awan bay, aday de a tinen ahay dukwen ibay. Əna Mbərom winen apan i varan atan way sa pa re. Əna kwanay, pə ide a Mbərom nà, kə zilen a məvuhom ahay lele bidaw?»

²⁵ «Way a wulen a kwanay saa mba apan tə ajalay nga anahan a sə zəga anan apan luvon sə njahay anahan mənjoek anaw? ²⁶ Kak ki mben apan sa ga way mənjoek kawa wita bay asənə, aday kə jilen pə way azar aya nà, angama kutok anaw? ²⁷ Ənga, cen pə avərez sə way ahay sa hay ahay à kiḅe ataya aday. Ta ga mer sə awan bay, ta han awan pi zek bay. Tə winen ata təkə nà, nen apan ni jak ikwen: Kwa abay bahay Suliman tə zlile anahan a bayak ata təkede nà, kula kə pəkak zana lele aya pi zek kawa avərez sə way ahay à kiḅe ataya bay re. ²⁸ Həna dəp nà, Mbərom winen apan i rəba anan daslam sə kiḅe ahay, aday sidew a dukwen ti i han anan uko tə daslam ataya re. Kwanay dō ma kac adaf nga a anan aya awan, kak Mbərom kə mbak apan sa ga mer su way matana nà, i mba apan sə pəkak ikwen zana pi zek lele aya zal way ahay, à kiḅe ataya bidaw?»

²⁹ «Matana awan, kwanay nà, kà sa yan anan nga i zek a kwanay ahay sə pəlay nə way sa pa kabay way saa sa ata bay. Kə jilen pə way ataya bay re. ³⁰ Anga jəba sə way kawa way ataya ata nà, sa ya apan nga sə pəlay nà, dō sa san Mbərom bay ataya awan. Əna kwanay a nà, ki gen anan may anà way ataya dukwen, Mbərom Bəbay a kwanay a san apan zle re. ³¹ Suwan, pəlen adəka nà, bahay a Mbərom, aday way a kwanay sa gan may ataya nà, Mbərom awan, i varak ikwen atan kutok re. ³² Kə jəjiren awan bay, dəna uno ahay, anga Mbərom a gan may sə varak ikwen anan bahay anahan.»

Man sa der zliile lele awan

Mata 6.19-21

³³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Sukumen anan way tə way a kwanay ahay, aday kâ viren anan anan dala awan, anà dō mətawak aya awan. Təmen mbulo sa daf dala lele aya, aday sa nes itəbay ataya awan. Ndiken ayak man pə zliile a kwanay ahay à bagəbaga mburom. Anga à man ata nà, zliile a kwanay ahay ti lize itəbay. Dō sə akar ahay ti njad apan alay bay, mumok ahay dukwen ti mba apan sa pa anan sabay re. ³⁴ Anga, zliile a kwanay ma daf a à man ata nà, mível a kwanay a dukwen i ga nə cezlezlen'e à man ata re.»

Do si mer su way lele awan

³⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Liven zek lele. Hinen anan lalam a kwanay ahay lele. ³⁶ Təren nà, kawa dō sa ga mer su way ahay, tinen sa ba anan bahay su doh a tinen i may ahay à man sə gəba uwar wa ata awan. Kwa à ga nə bahay su doh ata à may ahay agay nə siwa siwa cəna, tinen inde mə lavay zek a sə təban ayak wa. ³⁷ Kak bahay su doh ata a may agay, aday a tan à nga anà dō si mer su way anahan ataya ma njak ahan aya bay, tinen apan ti ban pu doh cekərkərre nà, ngama i tərən anà dō ataya awan. Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Winen a ta nga anahan awan, i jawad zek, i ngaman atan ahay, i varan atan man sə njahay, aday i gəzlan atan way sa pa tə alay anahan awan, ti pa kutok. ³⁸ Kak bahay su doh a tinen ata a may nə man luvon kabay əduw təkede, aday a tan atan ahay à nga nə tinen tə ide cekərkərre nà, ngama i tərən anà dō sa ba pu doh ataya awan.

³⁹ «Sənen pə way inde lele aday: Kak bahay su doh awan, a san apan zle, à alay a hənə anan nà, dō sə akar ahay ti nay ahay əga winen saa zlaray anan ahay nà, dowan ata i nahay nə tə ide cekərkərre anga aday dō sə akar ataya tã zlan ù doh bay, bidaw? ⁴⁰ Kwanay dukwen, njihen mə lavay zek aya cekərkərre matanan re, bina, nen Wan su 'Do nà, ni i may ahay à alay a duwuraw dukwen, ki sənen apan bay re.»

Do sa ga mer su way lele awan, tu dō sa ga mer su way lelibay awan

Mata 24.45-51

⁴¹ Natiya, pə dəba ana 'am a Yesu a sa jan atan ata wa kutok nà, Piyer a jan, a wa: «Ba Məduwen, ka ja 'am sə jike a anan ata nà, anga manay daw, bəzi anga dō ahay fok daw?»

⁴² Yesu a mbədahan apan, a wa: «Do sa ga mer su way lele awan, aday winen nə wurwer a ata nà, wayaw? Winen nà, dowan a aday bahay su doh anahan a sə mbakan anan dō si mer su way ahay fok à alay anahan inde ata awan. Winen i varan atan way sa pa lele à alay aday tədə sa pa way ata awan.

⁴³ Zay i tərən anà dowan ata awan, kak bahay su doh anahan kà mak agay aday kà tak anan ahay à nga winen apan i gan nga anà dō si mer su way anahan ataya lele nà, na. ⁴⁴ Matana awan, nen apan ni jak ikwen lele, bahay su doh anahan ata i mbəsakan anan way ahay à alay inde nə fok.

⁴⁵ «Aya əna, hinahibay ite, dō sa ga mer su way ata kà sak a jalay à nga anahan inde: “I ga nà, bahay su doh uno i may bəse bay.” Winen gədek sa ga anan alay tə azar su dō si mer su way ahay, gədek pə way sa pa anahan ahay, sa pa, aday winen apan i vaway nga tə mahay anahan ahay re. ⁴⁶ Sənen apan lele kutok, bahay su doh ana dowan ata i may ahay nà, pə luvon a aday winen a i san apan bay jiga ata awan, kabay à alay a dukwen i san bay re. Bahay su doh anahan ata kà sak a may ahay aday kà tak anan ahay à nga nà, winen apan i ga mer su way lelibay aya ata nà, i ga anan alay tə dowan ata tə mindel. I razl anan, i sa njahay tu dō lelibay aya awan.

⁴⁷ «Hinahibay do si mer su way a inde, aday a san way kawa ana bahay su doh anahan sa gan may á ga anan ata awan. Aya əna, dōwan ata kə lavak anan zek, aday kə gak anan way kawa sa zlan à nga anà bahay su doh anahan ata bay re. Kak matanan nà, ti jan pə akəta nə lele, ti vad anan alay bayak awan. ⁴⁸ Əna do si mer su way hinen inde, winen a san sa ga way a kawa sa zlan à nga anà bahay su doh anahan ata bay. Winen nà, ti jan pə akəta nə manjək kəriya awan, anga a san bay. Tə varak anan way anà dōwan a bayak a nà, ti cəce panan wa nə bayak a re. Dōwan a aday tə mbakak anan anan way à alay inde bayak nà, ti naa cəce panan dukwen bayak a re.»

*'Am i zlan pi zek anà do ahay sabay anga Yesu
Mata 10.34-36*

⁴⁹ Natiya awan, Yesu a dazlan sa ja asa, a wa: «Nen na nay ahay nà, anga sa naa dəfan uko anà daliyugo, aday na gan may nə uko ata abay á han kwayan'a. ⁵⁰ Nen ni dazay təzlev həna à dəcə inde kawa do sə dazay à a'am inde à alay a winen sa ga baptisma ata awan. Əna hwiya nen ni sa məndolor sə dəcə ata hus à anday a inde. ⁵¹ Kwanay ki jen nà, nen na nay ahay anga aday zay á ga inde pə daliyugo daw? Cəkəbay matanan bay, na nay sə gəzla anan do ahay pi zek wa adəka bugol. ⁵² Azanan do ahay dāra a gulom su doh kərtek a inde nà, ti gəzla. Do ahay maakan awan, 'am i zlan atan pi zek tu do cew aya sabay. Do a cew ataya dukwen, 'am i zlan atan pi zek tu do maakan ataya sabay re. ⁵³ Bəbay sa wan i nes pi zek ta wan anahan, aday wan ata dukwen, ti nes pi zek tə bəbay anahan ata re. May sa wan i nes pi zek tə dəna anahan, aday dāna ata dukwen, ti nes pi zek tə may anahan ata re. May sa wan dukwen i nes pi zek tə dalay ana wan anahan, aday dalay ana wan anahan ata dukwen, ti nes pi zek tə jəje anahan ata re.»

*Agəzlan alay pi zek wa anə way saa təra ahay
Mata 16.2-3*

⁵⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kə cinen anan anà mburom kə gəbak ahay vegege tə day sə dəlon wa nà, ki wen, iven i gay ahay, aday a ga ike acəkan re. ⁵⁵ Ka sak a cinen anan à mad winen apan i ma nga à dəlon nà, ki wen ata herreḅ i ga, aday a ga ike acəkan re. ⁵⁶ Matana awan, kwanay do sə mbədəmbədə ahay, way sa ga à mburom tə way saa təra pə daliyugo fok nə kə sənən a agəzlan anan alay pi zek wa nə lele, aday kə sənən pə way sə təra à alay a wuswes a anan inde sabay ata nà, angama kutok anaw?»

*'Am á zlak ikwen pi zek tu do manidə anak
Mata 5.25-26*

⁵⁷ Pə dəba anahan a wa, Yesu a jan atan asa, a wa: «Kwanay a ki mben apan sə gəzlan alay pi zek wa anə way lele aya tə lelibay aya ta nga a kwanay a bay jiga nà, angamaw? ⁵⁸ Hinahibay, dōwan a kə zlahak apak, aday kwanay pə cəved sa zla à man sə sariya mba nə, suwan 'am á zlak ikwen pi zek. Njiden zay à wulen a kwanay inde, à alay a kwanay pə cəved mba ata awan. Bina tə mungok anak ata təkə, dōwan ata kə sak a dəzle iken à man su do sa ga sariya ahay nà, ti mak anan mungok aday do sa ga sariya i varan iken à alay inde anà suje ahay, ti tacak ayak iken à dangay. ⁵⁹ Nen apan ni jak: Hus pə ananak saa hamay anan way anahan a sa zlah anan apak ata bay cəna, ti mbəsakay ahay iken ù doh sə dangay ata wa bay jiga awan.»

13

Suwan sə mbədahan lən ĩ nes daw, kabay sə lize daw?

¹ A alay ata ite, dōwan aya inde à man ata awan, ta jan à Yesu ləbara su do sə Galile ahay, ta wa: «Pilatu kə vədak anan Galile ahay à alay a tinen apan ti

gədan dungo anà way anà Mbərom, aday mez a tinen kə japak tə mez sə way a ma gad dungo aya ata awan.»

² Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jilen nà, dō a ma vad ataya ta mac matanan nà, anga tinen dō sa ga ines ahay zal a dō sə Galile azar ataya dāw? ³ Nen apan ni jak ikwen nà, matanan bay, əna kwanay həna dukwen kə mbədihən anan ləən anà ines a kwanay ahay bay cəna, ki lizen kawa dō ataya cite re. ⁴ Kabay dō a kuro nga jəmaakan sa mac à Silowam, à alay a doh zabor a sa mbazl patan ata nà, kə jilen tinen ta gak ines ahay zal dō sə Urəsalima azar ataya fok dāw? ⁵ Nen apan ni jak ikwen nà, matanan bay re. Əna kwanay həna dukwen, kə mbədihən anan ləən anà ines a kwanay ahay bay ite nà, ki lizen dənam kawa dō ataya re.»

Jike sə buway sə wahay bay ata awan

⁶ Yesu a jan atan 'am sə jike a anan awan, a wa: «Dowan a inde a jule buway à guvo anahan, a nay saa bənak ayak wa wan awan, əna kə bənak bay, anga kə wahak bay. ⁷ Dowan ata a jan anà dō sa ga mer su way à guvo ata, a wa: «Həna kə gak əva maakan, nen apan ni ta nay əbay sə bənak ayak wa wan sə buway anan, əna nə njadək bay anga kə wahak bay. Suwan gad anan, bina winen apan i nəso anan guvo kəriya nə pa maw?» ⁸ Əna dowan ata a jan nà: «Bahay su doh uno, suwan mbəsak anan apan sə tə viya a anan kərtek aday, ni lan à cakay wa, ni pəkan bərbor tuwwe nə, ⁹ izəne pac hinen ahay nà, i wahay kəməw? Kak kə wahak bay re nà, aday kə gad anan kutok.»»

Yesu a mbar anan uwar a inde pə luvon sa man uda awan

¹⁰ Pə luvon a inde nà, luvon sa man uda awan, aday Yesu winen apan i wazay ù doh sə wazay. ¹¹ A man ata awan, uwar a inde mə təra à məndak a əva kuro nga jəmaakan, anga setene sa gan. A mba apan sə tavay bay. A zla nà, mə kərdeh a tuhha. ¹² Yesu a canan anà uwar ata cəna, a ngaman ahay, aday a jan, a wa: «Mazar, kə mbərak à atəra à məndak anak wa!» ¹³ Cəna, a daf apan alay, kwayan'a uwar ata a tavay lele kutok, a həran nga anà Mbərom.

¹⁴ Cəkəbay, way ata kə cəbak anan anà dō sə lavan nga anà doh sə wazay ata, anga Yesu sa mbar anan uwar ata pə luvon sa man uda ata, ata awan. A jan anà dō ahay kutok, a wa: «Luvon ahay inde mbərka sa ga mer su way ahay, əna suwan ki nen ahay à luvon a mbərka ataya inde aday sa mbar, bina si pə luvon sa man uda aday bay.»

¹⁵ Yesu Ba Məduwen a mbədahan apan, a wa: «Kwanay nà, dō sə mbədambada ahay kələdāw? Pə luvon sa man uda nà, kə pəsiken sla a kwanay ahay, kabay zungo a kwanay ahay sa zla atan à man saa varan atan a'am bidaw? ¹⁶ Uwar a həna anan nà, winen dō sə zaav ana Ibərahima. Fakalaw kə gak anan alay əva kuro nga jəmaakan nà, əbay tədə sə pəsakay anan ahay à alay a Fakalaw wa pə luvon sa man uda itəbay kələdāw?»

¹⁷ 'Am ana Yesu a sə mbədahan atan apan ata a pəkan waray i ide inde anà dō manide anahan ataya fok. Əna dō azar ataya fok tə taslak mivəl anga mer su way ana Yesu a sa ga lele ataya awan.

Jike sa wan sə bəzan

Mata 13.31-32; Markus 4.30-32

¹⁸ Pə dəba anahan a wa əsa, Yesu a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nà, ta maw? Aday ni ga anan minje həna nà, ta maw? ¹⁹ Ta ga minje nə tə wan sə bəzan. * Dowan a a gəba, a casl anan à guvo anahan, a hay ahay, a təra dədəzl

* 13:19 Yesu a ga minje nà, ti sé sə əga tinen a inde kawa kemsire.

si sé mæduwen awan, aday mævuhom ahay tæ ndakay apan doh pæ alay si sé anahan aya ata awan.»

Jike sə wudah

Mata 13.33

²⁰ A dæba wa asa re, Yesu a ja, a wa: «Bahay a Mbærom ta ga minje næ ta ma asanaw? ²¹ Ta ga minje tæ wudah sə kwasay way ata awan. Uwar a ra mænjoek, a gan anan, a pak pæ nuko anahan gəsadaf maakan. A la6 anan nà, nuko ata fok a kwasay, a zlambar.»

Jike sə mæsudoh mæ mbædec awan

Mata 7.13-14, 21-23

²² Natiya, à alay a Yesu winen apan i zla à Urəsalima nà, a takas kon a azar aya, tæ wulen su doh ahay. Aday winen apan i tètakan way anà do ahay.

²³ A alay ata kutok nà, dōwan a inde, a cæce panan, a wa: «Ba Mæduwen, waka Mbærom i tam a nà, azar su do ahay əngal cəna coy daw?»

Yesu a mbædahan atan apan, a wa: ²⁴ «Njæzlen pi zek sa zla à bahay a Mbærom inde tæ mæsudoh a mbædec a njulehwehwe ata awan. Nen ni jak ikwen, do ahay bayak awan, ti gan may sa zla uda awan, əna ti mba pi zek bay. ²⁵ Aday, alay a i nay, bahay su doh i slabak nà, i tacay anan mæsudoh anahan kutok. Ata kwanay nà, kwanay uho mba. Matanan, ki dæzlen anan sə dæcan ayak anà mæsudoh, ta sa ja nà: “Manay uho ite. Bahay su doh a manay, tæban umo ayak wa ite.”

«Bahay su doh ata i mbædahak ikwen ahay apan ta sa ja nà: “Kwanay mayanaw, na san kwanay bay fok.”

²⁶ «Aday ki dizlen anan sa ja kutok: “Da pak way sa pa, da sak way fok tatæ iken awan, aday kə wazak à wulen su doh a manay re.”

²⁷ «I mbædahak ikwen ahay apan hwiya ta sa ja nà: “Na jak ikwen lele, na ja næ kwanay mayanaw nà, na san bay jiga awan. Mbæsiken nen səfek. Zlen ayak à man uno wa, kwanay do sə huwan ahay.”

²⁸ «À alay ata kutok nà, ki cinen anan anà Ibərahima, Isiyaku tæ Yakob, aday tu do maja'am a Mbærom ahay fok à bahay a Mbærom inde. Ata kwanay nà, ki yimen, ki ræcen slan, anga tæ tacak pikwen uho. ²⁹ Do ahay ti halay ahay nga kwa pæ daliyugo ahay wa fok, kwa ta sə wura wa fok. Ti nay pæ kærtek a sa pa way à bahay a Mbærom inde. ³⁰ Sənen apan lele kutok, azar su do a ma lah aya pa 'am həna ata nà, ti naa tæra do mædakwidok aya awan. Aday azar su do a mædakwidok ataya ite, ti naa tæra do ma lah aya pa 'am cukutok.»

Asæder sə Urəsalima ahay

Mata 23.37-39

³¹ A alay ata ite, Farisa aya inde, ta nay ahay pæ cakay a Yesu, aday ta jan: «Zla way anak à man a anan wa, bina Hiridus a gan may sa vad iken.»

³² Əna Yesu a mbædahan atan apan, a wa: «Zlen ka si jen anà do sə wurwer a kawa wan ana ayah ata nà: Luvon sə biten ta sə sidew næ, nen apan ni razl apasay lelibay aya awan, ni mbar anan do sə dævac ahay. Aday pæ luvon maakan anahan a nà, ni ndav anan mer su way uno. ³³ Aya əna, sumor a ni pərahan azar anà cæved uno biten, sidew, aday anjahay sidew kærtek, bina a zla pi zek aday do maja'am a Mbærom à mac uho à man aya bay, sumor a nà, à Urəsalima awan.

³⁴ «Hayaka Urəsalima ahay! Kwanay do sə Urəsalima ahay! Kə væden anan do maja'am a Mbærom ahay, aday kə tiren anan do a Mbærom sə slənak ikwen ahay ataya tu kon. Aday saray bayak a, na gak anan may sə halak ikwen nga anà kwanay do sə Urəsalima ahay ù vo uno, kawa man njəkar sə halan nga

anà wan anahan ahay à bərgaslay inde ata awan. Əna hwiya kə ngəmen bay re. ³⁵ Ihe, doh sə mazla6 a Mbərom a kwanay i təra rəgay. Nen ni jak ikwen anan: Ki cinen uno sabay, si azanan ki naa cinen uno nà, à alay a aday ki i jen: “Mbərom à daf alay sə mazla6 anahan pu do sa nay ahay tə sləmay anahan ata awan.†»

14

Yesu a mbar anan dowan a inde pə luvon sa man uda awan

¹ Pə luvon sa man uda a inde nà, bahay sə Farisa ahay a inde, a ngaman à Yesu saa pa way sa pa àga winen. Əna à man ata kutok nà, do a à man sa pa daf ataya, tə dəfan ide anà Yesu zuhhwe nə lele.

² Aday dowan a inde à man ata awan, zek anahan a fok nà, ma tar a dəngəleffe, anga dəvac a gan, winen pa 'am a Yesu. ³ Yesu a cəce pə miter sə Tawrita tə Farisa mə ngamay ataya wa, a wa: «Pə luvon sa man uda nà, cəved inde sa mbar anan do dəvac a daw, kabay cəved ibay daw?»

⁴ Do ataya tətəte way a tinen, ta ngam sə mbədəhan apan bay.

Coy Yesu a mbəda 'am pə dowan a ata kutok, a mbar anan, aday a jan à zla way anahan.

⁵ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan ù do sa man ataya asa, a wa: «Kwanay nà, hinahibay wan anak kabay sla anak kə slahak à kurok inde kwa pə luvon sa man uda nà, ki zəbəy anan ahay wa way anak kwayan'a bidaw?»

⁶ Tətəte way a tinen ta mbak apan sə mbədəhan apan bay re.

Jike pa man sə njahay à man sə way sa pa

⁷ Natiya, à man ata kutok, Yesu a ca pu do a mə ngamay a ataya nə, ta ca nà, man sə njahay lele aya awan. Anga nan, a gan atan jike sa 'am a anan, a wa: ⁸ «Kak tə ngamak anak à azar uko sə gəba dalay nà, kà sa lah sə njahay à man lele inde bay, anga hinahibay à wulen su do a mə ngamay ataya inde nà, do sə zalay iken tə məduwen, i ga inde uda awan. ⁹ Ata, bahay su doh a sə ngamak ikwen ata, i nay pə cakay anak, i jak kutok: “Mbəsakan man sə njahay a anan anà dowan a anan.” Ata nà, waray i gak sa zla saa njahay à man sə njahay a sə dəba ata inde bidaw? ¹⁰ Adəka bugol nà, kak tə ngamak anak à man a nà, kà sa njahay, à man sə njahay su do məduwen aya inde bay. Ata do sə ngamak ikwen ata kà sak a canak nà, i jak: “Car uno, hayak! Ka naa njahay à man a lele a anan inde.” Ata i varak mazla6 lele pa 'am su do a mə ngamay a à azar uko ataya awan. ¹¹ Matana awan, kak dowan a kə hərak anan nga i zek anahan nà, ti təra anan à məndak. Aday kak dowan a kə mak anan nga anahan à məndak ite nà, ti həran nga nə lele.»

¹² Pə dəba anahan a wa nà, a jan anà dowan a sə ngaman anà do ahay à azar uko àga winen ata kutok, a wa: «Ka sak a da way sa pa sə azar uko nà, kà saa ngaman apan anà car anak ahay, kabay mərak anak ahay, tu do anak ahay, aday anà do sə cakay su doh anak zlıle aya ata bay. Anga tinen nà, ti naa ga azar uko pə luvon a inde, aday ti ngamak saa hamak anan uda awan. ¹³ Əna kak ka dak way sa pa sə azar uko nà, suwan ngaman apan anà do mətawak aya awan, anà do mə təra à məndak aya awan, tu do vədal aya awan, aday anà do hufof aya awan. ¹⁴ Natiya Mbərom i daf apak alay sə mazla6 anahan, anga do ataya nà, ti mba apan sə hamak anan uda bay. Əna Mbarom i i hamak anan uda awan, pə luvon anahan saa slabakay anan ahay do dīdek aya à məke wa ata awan.»

† 13:35 Ca pə Jabuura 118.26.

Jike sə azar uko məduwen awan

Mata 22.1-10

¹⁵ Natiya kutok, dōwan a inde à wulen su dō sa pa daf pə kərtek a tatə Yesu ataya, a sləne jike sa 'am ata cəna, a wa: «Ataslay mivəl i tərən anà dō sa pa way sa pa anahan à bahay a Mbərom inde ata awan.»

¹⁶ Coy Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Dowan a inde, a ga azar uko məduwen awan, a da way sa pa, aday a ngaman apan anà dō ahay bayak awan. ¹⁷ Alay sa pa daf i sa sla kutok nà, a jan anà dō si mer su way anahan, a wa: “Zla, ka sa jan anà dō uno sə ngaman atan ataya nə, tã nay həna kutok, anga way sa pa mə lavay zek a coy.”

¹⁸ «Əna dō a mə ngamay ataya fok ta ma nga sa may 'am pi zek wa, ta sa ja: “Mi zlak ayak sabay.” Dō mama'am a a jan anà dō maslan ata, a wa: “Nə sukumak guvo həniniye. Ni zla təktek saa cay apan aday, na gak kem, á sa cəbak bay ite.”

¹⁹ «Dō hinen ite a wa: “Nə sukumak sla ahay kuro. Suwan nà sa cay pə mer su way a tinen aya aday. Na gak kem. A sa cəbak bay ite.”

²⁰ «Dō hinen ite asa a wa: “Nen nə gəbay dalay həniniye, anga nan, ni mba apan sa zlak ayak həna bay.”

²¹ «Natiya kutok, dō maslan ata a ma agay à man ana bahay su doh anahan, a təkəren anan way ataya fok. Way ata a cəban anà bahay su doh ata kutok, a jan anà dō maslan anahan ata, a wa: “Zlak ayak nə anga anga à man sə halay nga sə dō ahay ahay tə mægəzləga cəved ahay à wulen su doh inde, aday ngaman ahay anà dō mətawak aya awan, anà dō mə təra à məndak aya awan, anà dō hurof aya awan, aday tu dō vədal aya təkə fok.”

²² «Dō si mer su way ata a zla saa ngaman ù dō ataya awan. Anjahay capəpa nà, a may agay, a nay, a jan anà bahay su doh anahan nà: “Kawa iken su jō ata nà, nə ngamak anan ahay ù dō ataya awan, əna doh kə rahak fan bay. Man mə mbəsak a inde mba.”

²³ «Bahay su doh ata a jan anà dō si mer su way anahan ata asa, a wa: “Zla pə cəved sə kibe ahay fok, à guvo ahay. Kà jan anà dōwan aya iken saa tan atan à nga ataya fok nà, təktek tã nay ahay, anga aday doh uno á rah. ²⁴ Tə didek a nà, dō a mə ngamay a mama'am ataya aday sə ngəmay ahay bay ata nà, ti naa tukom way sa pa uno sabay.”»

Cəved sə pərahan azar à Yesu

Mata 10.37-38

²⁵ Pə dəba anahan a wa, à alay a Yesu winen pə cəved mba ata nà, dō ahay bayak a tinen apan ti pərahan azar. Coy, a ma ide à dəba, a jan atan, a wa:

²⁶ «Dowan kə pərahak uno ahay azar, aday a nan sə təra njavar uno nà, á pəlay nen, zal bəbay anahan, zal may anahan, zal uwar anahan, zal gwaslay anahan ahay, zal marak anahan ahay, aday zal zek anahan a təkede re! ²⁷ Kak dōwan a kə tavakak dədom anahan mə zləngad a aday kə pərahak uno azar bay cəna, kà slak sə təra njavar uno bay.

²⁸ «Matanan, kak dōwan inde à wulen a kwanay, a nan sa han doh məduwen a lele a nà, i njahay tun, sə bayak apan aday bidaw? I jan à nga anahan kutok: “Doh ata i sa ndav nà, i pa puno fok nə dala jugumaw?”, i san anan pi zek wa aday re ba? ²⁹ Bina, kà sak a pak a saray awan, aday doh ata kə ndəvak sa han sabay nə, dō sə canan ataya nə ti mbasay apan bidaw? ³⁰ Dō ataya ti ja nà: “Dowan a həna kə pəkək saray su doh, əna kə mbak pi zek sa ndav a wa sabay!”

³¹ «Matanan re, kak bahay a inde, a nan sa ga vərəm tə bahay su kon hinen nà, i njahay tun sə bayak apan aday bidaw? I ca apan dō anahan ahay nə tinen mbulo kuroroo nà, i sla pi zek sa ga vərəm tu dō mbulo kwa kuro cew

nà, i san anan pi zek wa aday re ba? ³² Kak bahay ata kà cak apan i sla pi zek saa ga vëram tã dõwan ata tãtibay cãna, i slan dõ maslan ahay pã cakay anã bahay a hinen ata, à alay a winen dãren mba, i man ù vo ta sa man ayak 'am pi zek wa anga aday tã njad zay.

³³ «Natiya awan, kak dõwan kã mbësakak anan way anahan ahay fok bay nã, i mba apan sã tãra njavar uno bay re.»

Zõtene aday a vad sabay ata awan

Mata 5.13; Markus 9.50

³⁴ Pã dãba anahan wa nã, a jan atan 'am sã jike asa, a wa: «Kã sãnen apan zle, zõtene nã, way lele awan. Òna aday kak zõtene ata a vad sabay nã, ti man anan ahay avad anahan a hãrbebe ata, awana mba anaw? Indë sabay.

³⁵ Zõtene ata nã, kã tãrak way kãriya awan, i tãra way lele a anga yugo sabay, aday i tãra way lele a kawa barbõr sabay re. 'Do ahay ti guce anan nã uho kãriya awan. Natiya kutok, slëmay inde pã dõwan a sã slãne 'am a anan nã, à slãne.»

15

Jike sã tãman mã lize awan

Mata 18.12-14

¹ Natiya, dõ sã cakar jangal ahay, pi zek tu dõ sã atahasl ahay bayak awan, tã halay nga à man a Yesu anga aday ti slãne 'am anahan aya awan. ² Anga nan, Farisa ahay tã Miter sã Tawrita ahay ta ma nga sa ja 'am à wulen a tinen a inde ngura ngura ngura, ta wa: «Dõwan a anan a tãma aday dõ sã atahasl ahay tã pa way tã winen nã, angama aday anaw?»

³ Anga nan kutok, Yesu a gan atan jike sa 'am a anan, a wa:

⁴ «Izãne dõ inde à wulen a kwanay, aday tãman anahan ahay inde sãkat. Kwa à ga sã lize nã kãrtek a dõp nã, i mbësak azar sã tãman a kwa kuro dãsudõ nga dãsudõ ataya à kibë, aday i zla saa pëlay anan ahay kãrtek ata hus pa sa njadã anan ahay re asanaw? ⁵ Aday, kã njadãk anan ahay tãman a kãrtek ata nã, i dãfay a way anahan jap pã jugom, i may agay nã, tã ataslay mivel a kutok. ⁶ Kã dãzlek ahay agay nã, i ngaman ahay anã car anahan ahay, tu dõ sã cakay su doh anahan ahay, aday i jan atan: “Tasluko mivel, anga nã njadãk anan ahay tãman uno a sã lize ata awan.”

⁷ «Natiya awan, hãna, nen apan ni jak ikwen, kak dõ sã atahasl kãrtek kã yimak pã ines anahan nã, ataslay mivel i ga inde à mburom bayak awan. Ataslay mivel ata i zalay ataslay mivel anga dõ ahay kwa kuro dãsudõ nga dãsudõ didek aya, aday ta gan may sa yam pã ines a tinen ahay bay ataya awan.»

Jike sã dala mã lize awan

⁸ Pã dãba wa a jan atan 'am sã jike hinen asa, a wa: «Uwar a inde nã, karanga anahan ahay inde kuro, aday kak kãrtek a kã sak a lize panan nã, i ga kãkãmaw? I han nã uko pã lalam anahan, aday i ca doh anahan ata fok ta sã fadãy anan lele. I pëlay bõtek bõtek hus pa sa njadã anan dala anahan ata bidãw? ⁹ Kak kã sak a njadã a dala anahan ata nã, i ngaman anã mëndala anahan ahay tu dõ sã cakay su doh anahan ataya, i jan atan: “Tasluko mivel pã kãrtek awan, anga nã njadãk anan dala uno sã lize ata awan.”

¹⁰ «Matanan re, ni jak ikwen, kak aday dõ kãrtek kã yimak pã ines anahan ahay nã, maslay a Mbõrom ahay ti taslay mivel anga winen re.»

Jike sa wan mã lize awan

¹¹ Yesu a ja asa, a wa: «Dõwan a inde nã, wan anahan ahay inde cew. ¹² Wan zek cãdew ata a jan à bãban anahan, a wa: “Bõbay uno, vuro anan zlile uno

nen saa njad à alay saa pa 'am anak azana ata awan.” Aday dowan ata a gəzlan atan anan zlıle anahan acəkan.

¹³ «Pə dəba wa mənjoek nà, wan a cədwew ata a halan nga anà way anahan ahay fok, a sukom a way, aday a zla way anahan pə daliyugo hinen dāren. A man ata nà, a lize anan zlıle anahan ata fok ta sə gəsle anan pə way kəriya awan.

¹⁴ «Dala a ndav panan cəna, may a ga pə daliyugo ata tə mindel. Dəce sə way sa pa dukwen a dazlan saa gan kutok. ¹⁵ Anga nan, a zla saa ga mer su way àga dō su kon ataya awan. Dowan ata a slan anan saa ba gadura ahay à kibe. ¹⁶ A pəlay abay sa pa way sa pa mbala ana gadura ahay ata awan, anga may a han apan, əna dowan a ngəman a bay.

¹⁷ «A dazlan sə jalay pə anjahay anahan à alay a winen àga bəbay anahan ata awan, a ja: “Dō si mer su way a bəbay uno ahay dukwen, tinen apan ti pa way sa pa kawa sa nan atan, a mbəsak patan wa re, aday nen acəka bugol ni mac ta may à man a anan nà, angamaw? ¹⁸ Suwan ni ma agay, aday ni i jan anà bəbay uno nà: Bəbay uno, na gak ines pa 'am a Mbərom, aday pa 'am anak re. ¹⁹ Na slak həna ki ca upo kawa nen wan si zek anak sabay, təra nen kawa dō si mer su way anak kərtek awan.” ²⁰ Natiya a slabak, a may agay kutok.

«Bəbay anahan a canan ayak dāren winen apan i nay ahay cəna, a gan ahay i zek wa. A haw apan, a ban anan həmbok pi zek. ²¹ Wan ata a jan à bəbay anahan kutok, a wa: “Bəbay uno, na gak ines pa 'am à Mbərom, aday pa 'am anak re. Na slak həna kà ca upo kawa nen wan si zek anak sabay.”

²² «Əna bəbay anahan ata a jan ù dō si mer su way anahan ahay, a wa: “Kagasl, gəben uno ahay zana lele aya awan, pəken anan pi zek. Dəfen anan wurdek à alay inde, aday pəken anan təkarak à saray inde. ²³ Pəsiken ahay guson sa sla ma har a lele ata awan, wasluko, duko, aday puko tə ataslay mivəl awan. ²⁴ Anga abay wan uno a anan nà, kə tərak kawa ma mac awan, aday həna winen inde tə sifa awan. Kə lizek coy, əna nə njadak a way uno.” Tə dazlan sa ga azar uko tə ataslay mivəl awan.

²⁵ «À alay a tinen apan ti ga azar uko agay ata nà, wan a dowan ata zek məduwen a, winen à guvo. Winen apan i may à guvo wa mba aday i dazley ahay agay bəse nà, a sləne dō ahay tinen apan ti ga ara tə agrav awan. ²⁶ A ngaman ù dō si mer su way a bəban anahan ahay kərtek, a cəce panan ləbara awan. ²⁷ Dowan ata a mbədahan apan, a wa: “Mərak anak kà mak agay, aday bəbay a kwanay a vad guson sa sla, anga kə njadak anan winen inde zay.”

²⁸ «Wan a zek məduwen ata a ngam sa zla ù doh sabay. A cəban, a ga mivəl. Bəbay anahan a nay uho saa dəbukok anan ayak ù doh. ²⁹ Əna a mbədahan apan anà bəbay anahan, a wa: “Ngatay, bəbay uno. Ava bayan awan, nen apan ni gak mer su way nə lele mənəna sa gak isew. Na taa dəfak apan re, aday tə winen ata təke dukwen, kula kə varak uno kwa wan sə awak zləkətev a anaya anga sa ga anan azar uko tə məndala uno ahay bay re. ³⁰ Aday wan anak kə lizek anan dala anak tə uwar sa jən uho ahay. Həna a may ahay agay nə kə vədak anan guson sa sla anga winen asa re!”

³¹ «Bəbay anahan a jan: “Wan uno, iken nà, iken inde ti nen a hwiya asanaw? Abay way uno ahay fok nà, ananak a bidaw? ³² Sumor a nà, dī ga azar uko tə ataslay mivəl awan, anga mərak anak a anan nà, kə tərak kawa ma mac awan, aday həna winen inde tə sifa awan. Kə lizek coy, əna də njadak anan.”»

16

Jike pu do sa ga mer su way tɔ wurwer awan

¹ Pɛ dɛʒa anahan a wa asa, Yesu a jan anɔ njavar anahan ahay, a wa: «Dowan a inde nɔ, winen zlile awan, aday dukwen do inde kɛrtek sɛ lavan nga anɔ do si mer su way anahan ahay re. ɔna do ahay ta ma 'am pɛ dowan ata ɔ man a bahay su doh anahan ta sa ja nɔ: “Do si mer su way anak a anan winen apan i nes anan dala anak kɛriya awan.”

² «Bahay su doh ata a slɛne 'am ata cɛna, a ngaman anɔ dowan ata kwayan'a, aday a jan, a wa: “Nɛ slɛnek do ahay ta mak apak 'am. Duko anan mer su way anak iken a sa ga anan tɔ zlile uno nen sɛ mbakak anan ata awan, bina iken ki tɛra do si mer su way uno sabay.”

³ «Do si mer su way ata a ma nga sɛ jalay kutok, a wa: “Aday hɛna jiga nɔ, ni ga nɛ kɛmaw? Bahay su doh uno kɛ larak nen i mer su way anahan wa re. Bɛnuko jɛ, ni mba apan bay, aday ni dubok way pɛ do ahay wa, wita dukwen waray re. Pa ga hɛna jiga nɔ, kɛma kutok anaw, zek uno? ⁴Iyo, hɛna nɛ njadak anan nga sa 'am a nen saa ga ata kutok. Aday kwa bahay su doh uno kɛ larak nen i mer su way anahan wa dukwen, do ahay ti tɛma nen ɔga tinen re.”

⁵ «A ngaman ahay anɔ do sɛ tɛma gudire pɛ bahay su doh anahan ataya wa kɛrtek kɛrtek fok. A cɛce pu do mama'am a wa, a wa: “Gudire ana bahay su doh uno inde apak nɛ jugumaw?”

⁶ «Dowan ata a mbɛdahan apan, a wa: “Gudire sɛ amar ana bahay su doh anak inde upo, gungwan sɛkat.”

«Do si mer su way ata a jan, a wa: “The, tɛma dɛrewel sɛ gudire anak hɛna kwayan'a. Njahay aday vindey apan nɔ, gungwan sɛ amar kwa kuro dɛra bina sɛkat sabay.”

⁷ «A jan anɔ do hinen asa, a wa: “Aday iken, gudire ana bahay su doh uno inde apak nɛ juguma ite anaw?”

«A mbɛdahan apan, a wa: “Gudire sa ndaw anahan inde upo buho sɛkat dɛra.”

«Do si mer su way ata a jan nɔ: “The, gɛʒa dɛrewel sɛ gudire anak kagasl, aday vindey ahay apan nɛ gudire sa ndaw ata nɔ, buho sɛkat fudɔ.”

⁸ «Bahay su doh anahan ata kɛ varak anan zlangar anɔ do si mer su way anahan ata awan, anga dowan ata kɛ gak mer su way sɛ wurwer ɔ wulen a tinen inde. Anga do sɛ daliyugo a anan aya nɔ, tɛ zalay do sɛ ide jiyjay ahay ta sa ga mer su way sɛ wurwer.

⁹ «Natiya, nen apan ni jak ikwen, kwanay nɔ, bɛnen car tɛ do ahay tɛ zlile sɛ daliyugo a anan aday bidaw? Ata, zlile sɛ daliyugo a kɛ sak a ndav pikwen wa nɔ, Mbɛrom i tɛma kwanay pɛ cakay anahan a sɛ coy kutok.

¹⁰ «Kak dowan aday kɛ mbak apan sa gan nga anɔ way bayak a bay ata tɛ cɛved a nɔ, kwa way bayak a dukwen i mba apan sa gan nga tɛ cɛved a re. Aday kak dowan a a mba apan sa gan nga anɔ way bayak a bay ata tɛtibay nɔ, kwa way bayak a dukwen i mba apan sa gan nga tɛtibay re. ¹¹Matanan, kak abay ki mben apan sa gan nga anɔ zlile sɛ daliyugo a anan tɛtibay nɔ, waya saa mbakak ikwen anan zlile dɛdek a aday ki gen anan nga anaw? ¹²Kak aday abay ki mben apan sa gan nga anɔ zlile su do hinen ahay tɛtibay nɔ, waya sa varak ikwen mbala ana kwanay a saa lavay ata mba asa anaw?»

*Atɛ Mbɛrom tɛ dala
Mata 6.24*

¹³ «Dowan saa mba apan sa gan mer su way anɔ bahay su doh ahay cew nɔ, ibay. Anga kɛ pɛlak anan do kɛrtek a lele nɔ, i nan ide anɔ dowan hinen ata awan. Kabay, tɛ njahak tu do kɛrtek a lele gerger cɛna, i kɛdey anan dowan

a hinen ata awan. Matanan, ki mben apan sa gan mer su way anà Mbərom aday sə pəlay dala, cew maya dukwen, i ga zek bay re.»

Atə Yesu tə Farisa ahay

Mata 11.12-13, 5.31-32; Markus 10.11-12

¹⁴ Farisa aya inde à man ata tə sləne 'am a Yesu ma ja ataya fok nà, ta ma nga sə mbasay apan anga tinen a aday nà, tə pəlay zlile tə mindel.

¹⁵ Anga nan, Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay aday nà, ki gen anan may, do ahay ta ca pikwen nə, kawa do lele aya awan. Əna cəkəbay Mbərom nà, a san way sə mível a kwanay aya zle. Bina way aday do ahay tə həran nga ata nà, Mbərom a ca pə way ata ite nə, kawa way ma ga mənjadək awan. ¹⁶ Kwakwa ata nà, do ahay tə pərahan azar anà Mbərom nə ta sə dəfan apan ana Tawrita a Musa tə deftere ana do maja'am a Mbərom ahay. Əna a bənay ahay kwa pə ana Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata wa nà, do ahay tinen apan ti dəkay anan ləbara sə bahay a Mbərom mugom awan. Natiya kuwaya kà gak anan may sə ndərfoç uda zek, anga sə dəzle a uda awan. ¹⁷ Aya əna, Tawrita a Musa nə lele hwiya. Andav a daliyugo tə bagəbaga mburom nà, wita way ma da 'am a bugol bay. Ma da 'am a adəka nà, sə lize a wa alfabe kərtek à Tawrita a Musa wa, i ga zek bay.

¹⁸ «Matanan re, kuwaya kə rəzlak anan uwar anahan, aday kə gəbak uda uwar hinen nà, wita kə gak mədigwed. Dowan kə gəbak uwar a ma razl a ata dukwen, winen kə gak mədigwed ite re.»

Atə Lazarus tə dowan a inde zlile awan

¹⁹ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan atan, a wa: «Dowan a inde nà, winen zlile awan. Zana anahan a sa pak pi zek təkede nà, lele awan, aday sə dala bayak a re. Pə luvon, pə luvon fok nà, winen mə njahay a nə, à barbarar inde.

²⁰ Dowan a inde ite, tə ngaman Lazarus, winen mətawak awan. A taa nahay nə pə məsudoh a dowan ata awan, aday zek anahan a dukwen, mbəlak a dəkdek.

²¹ A gan may sa pa way sa pa sə pəpasay pə dowan a zlile ata wa ata awan. Kəla ahay dukwen, ta nay ahay sə ndəlkef anan mbəlak a anahan a ataya awan.

²² «Natiya kutok, dowan mətawak ata a mac, aday maslay a Mbərom ahay tə gəbak anan ayak à man ana Ibərahima, pə cakay a Mbərom. Do sə zlile ata dukwen a mac ite re, aday ta la anan à məkə. ²³ A man ata kutok nà, dowan a zlile ata, winen apan i ga dəcə bayak awan. A ca ide à mburom, a canan ayak anà Ibərahima tə Lazarus, tinen miya awan, doren. ²⁴ A zlah pi zek, a wa: "Ibərahima! Kem, nà gak i zek wa ite! Amboh, slan Lazarus, à tar wan sə alay anahan à a'am inde, aday i naa təlo pə miresl aday u go ziyya ite. Bina nen apan ni ga dəcə u uko a anan inde tə mindel.»

²⁵ «Ibərahima a mbədahan ahay apan ite, a wa: "Matanan, wan uno. Əna ənga, bayak pə anjahay anak à alay iken tə sifa mba ata aday. Iken nà, kə njahak à barbarar a inde, aday Lazarus nà, kə gak dəcə bayak awan. Həna ite nà, winen, winen apan i man uda à man a anan, aday iken ite dukwen, ki ga dəcə kutok. ²⁶ Tə winen ata təkə dukwen, cəved inde aday do a manay i dəzlek ayak à man a kwanay nà, ibay, kabay do a kwanay i nay à man a manay dukwen, i ga zek bay re. Anga məkə inde sololo à wulen a nuko.»

²⁷ «Dowan ata a mbədahan apan asa: "Amboh, Ibərahima! Kem, slan Lazarus əga bəbay uno ite. ²⁸ Anga mərak uno aya inde dərə nà, u no Lazarus à sa təkəren atan 'am à sləmay ite, anga aday tā sa nay à man sə dəcə uno a anan inde sabay ite.»

²⁹ «Ibərahima a mbədahan apan asa, a wa: "Tawrita a Musa tə deftere ana do maja'am a Mbərom ahay inde asənə, mərak anak ataya tə dəfan atan apan bidaw?»

³⁰ «Dowan ata a jan asa, a wa: “A'ay! Ibərahima, bəbay uno, wuna! Əna, hinahibay do sə məke kà zlak patan dezl nà, ti yam pə ines a tinen ahay tə didek awan.”

³¹ «Ibərahima a jan, a wa: “Matanan. Əna kak mərak anak ataya tə slənek anan anan 'am a Musa tu do maja'am a Mbərom ataya bay cana, kwa do sə məke a â zla təkede nà, ti slənen a bay re.”»

17

Am sə pəse ines ahay

Mata 18.6-7, 21-22; Markus 9.42

¹ Yesu a jan anà njarav anahan ahay asa, a wa: «Hwiya way ahay inde, tinen apan ti zla anan do zənzen a i ines ahay inde. Aya əna, dəce i tərən anà do sa njak anan do ahay aday tã ga ines ataya awan. ² Natiya, ata pə dowan a sa njak anan do ahay ata nà, suwan pə winen tã banan van à dungo, aday tã larak anan ayak à bəlay inde. Bina, do aday winen apan i njak do ahay matanan ata nà, Mbərom i ga anan alay tə dowan ata zal pa sa lar anan à bəlay inde ata wa. ³ Matanan, liven anà zek a kwanay ahay lele.

«Aday, kak mərak anak inde, kà gak ines nà, suwan dakan anan tə təpa təpa awan. Winen ite kə təmahak, kə mbəsakak anan ines anahan ata nà, pəsen anan. ⁴ Kwa abay à ga winen apan i gak ines pə luvon kərtək a saray cuwbe, aday winen apan i nay ahay à man anak dukwen saray cuwbe ta sa ja nə “Amboh, nə yimak pə ines uno!” nà, iken dukwen, pəsen anan acəkan ite re.»

Adaf nga pə Yesu

⁵ Natiya, pə dəba anahan a wa nà, do maslan a Yesu ataya ta jan nà: «Ba Məduwen, man umo zek aday adaf nga a manay pə Mbərom à zəga ite!»

⁶ Bahay a tinen ata a mbədahan atan apan nà: «Kwa adaf nga a kwanay à ga inde nə mənjoek, kawa wan sə bəzan mənjoek nà, ki mben apan sa jan anà dədazl sə ngəvəray: “Ndaha à man a anan wa, aday ka saa njahay à bəlay inde!” dukwen, i bənak ikwen à 'am wa re.»

Do si mer su way lele awan

⁷ Yesu a ja asa, a wa: «Hinahibay dowan a kwanay kərtək a, aday do si mer su way anahan inde, winen apan i ga mer su way à kiβe, kabay winen apan i bal təman ahay. Kà mak ahay à kiβe wa nà, bahay su doh anahan i jan: “Hayak ahay, pa daf!” kwanan'a daw? ⁸ I jan adəka bugol nà: “Do ahay way sa pa, mbədahan anà zana, aday kà naa vuro way sa pa tə way sa sa aya awan.” Aday i jan: “Iken, ki naa pa nà, pə dəba anahan a wa!” bidaw? ⁹ Kwanay kə jilen nà, i gan suse anà do si mer su way anahan ata anga kà gak anan mer su way ataya daw?

¹⁰ «Kwanay a dukwen matanan re. Ka sak i gen anan mer su way mbala a Mbərom sa jak ikwen: “Gen anan!” ataya nà, jen adəka nà: “Manay nà, do sa ga mer su way anak ahay ca. Ma ga nə mer su way mbala ana manay a saa ga ata awan.”»

Yesu a mbar anan do mə dugwad aya inde kuro

¹¹ Natiya, à alay a Yesu winen apan i zla à Urəsəlima nà, a zla tə wulen ana daliyugo sə Samariya tə Galile. ¹² A sa jəka i dəzle à wulen su doh a inde nà, tə zlangay tə dowan aya inde kuro, mə dugwad aya awan. Tə tavay zad, ¹³ aday ta jay 'am tə məgalak awan, ta wa: «Amboh Yesu, bahay a manay, m̄a gak i zek wa ite!»

¹⁴ Yesu a canan atan ayak ite cəna, a jan atan, a wa: «Zlen, aday ka si ken anan anan zek a kwanay anà dō sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom.» A alay a tinen apan ti zla à man ana dō sə gədan dungo à way ahay ataya kutok nà, tinen a fok tə mbərak.

¹⁵ Əna dō a kərtek à wulen a tinen ata wa, a ca apan kə mbərak ata nà, pəlasl, a ma pə dəba à man a Yesu, a dazlan sə həran nga anà Mbərom tə məgalak awan. ¹⁶ A dəzley ahay à man a Yesu cəna, a dukwen gərmec ta sə rihen nga ù vo, a ngəran kutok. Dəwan ata nà, winen Samariya ahay.

¹⁷ Yesu a cəce kutok, a wa: «Na wa, dō a kuro ataya fok nà, tə mbərak re ba? Aday azar su dō a dəsudə ataya nà, tinen aha kəlanaw? ¹⁸ Dəwan sə jalay apan aday sa naa ngəran anà Mbərom nà, ibay, si mədurlon a anan taayak kələdaw?» ¹⁹ Pə dəba wa kutok, a jan anà dəwan ata awan: «Slabak, zla way anak. Mbərom kə mbərak iken anga kə dəfak upo nga.»

Yesu i sa may ahay nà, ma i təra aday anaw?

Mata 24.23-28, 37-41

²⁰ Nətiya, pə dəba anahan a wa kutok Farisa ahay tə cəce pə Yesu wa, ta wa: «Bahay a Mbərom a i sa slay ahay nà, siwaw?»

Winen a mbədahan atan apan, a wa: «Bahay a Mbərom a i slay ahay aday nà, dəwan i canan tə ide bay. ²¹ Dəwan i mba apan sa jəka: “Bahay a Mbərom nə winen həna” kabay “Winen tiya” bay re. Əna, sənen apan lele, bahay a Mbərom nà, winen à mivəl a kwanay aya inde adəka coy.»

²² Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Alay a inde i slay ahay, aday ki gen anan may sə cinen uno apan way sə luvon kərtek à wulen a kwanay inde. Əna i ga pikwen zek bay re. ²³ Ti naa jak ikwen asa: “Almasihu nə winen həna” kabay “Winen tiya” nà, kà sa ngəmen sa zla à man ataya bay. ²⁴ Anga nen, Wan su Də, ni may ahay nà, kawa awuted a Mbərom sə wuted pərad, aday dō ahay fok ta san apan zle ata awan. ²⁵ Əna way ata i saa təra nà, nen Wan su Də ni ga dəce bayak awan, aday dō a sə wuswes anan aya dukwen, ti ngam nen bay re.

²⁶ «À alay a Wan su Də i may nà, way ahay ti təra nə kawa sə təra à alay ana Nuhu ata re.* ²⁷ A alay ata nà, dō ahay tinen apan ti taslay mivəl sa pa way ahay, ta sa sa way a tinen ahay, sə gəba uwar ahay, aday sa var a dəna a tinen ahay à mbaz, hus pə luvon ana Nuhu sa zla way anahan à kwalalan inde ata kutok. Pə dəba anahan a wa cəna, iven sukwat ahay ngəv ngəv kutok, pa rah anan daliyugo nə fadəfa, pa lize anan dō ataya fok.

²⁸ «Aday asa, ni i may ahay nà, i ga nə kawa way sə təra à alay ana Ludu ata awan. A alay ata nà, dō ahay tinen apan ti pa way, ti sa way ahay, tinen apan ti sukom anan way tə way a tinen ahay, aday tinen apan ti sukom uda re, tinen apan ti casl guvo ahay, aday tinen apan ti han doh ahay re. ²⁹ Aday, pə luvon ana Ludu sa nayo way anahan à Sodoma wa ata nà, uko pi zek tə mətatok sə uko awan, tə pəkay ahay à mburom wa, dənam lize anan dō ataya fok re.† ³⁰ Aday pə luvon uno nen Wan su Də saa may ahay ata nà, way ahay ti təra matanan. Dəwan saa san pi zek nà, ibay re.

³¹ «Əna pə luvon ata kutok nà, dō aday winen pa nga su doh dukwen à dazay, à haw, əna à sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay. Dəwan a winen à guvo dukwen, à saa nay ahay agay bay re. ³² Ənga, bayiken pə way a uwar a Ludu sa ga ata aday.‡ ³³ Matanan, dəwan a kə gak anan may sa tam anan sifa

* **17:26** Ca pə Laataanooji 6.5-12, 7.6-23. † **17:29** Ca pə Laataanooji 19.24-25. ‡ **17:32** Ca pə Laataanooji 19.26.

anahan nà, i lize anan. Aday dō sɛ lize anan sifa anahan nà, i tam anan aɔ́ka bugol.

³⁴ «Nen nà, ni jak ikwen anan aɔ́kan: Pə luvon ata nà, kwa dō ahay cew mə nahay a pə lala kərtek a dɛp nà, dō kərtek a nà, ti gə́ba anan, aday dō hinen nə ti mbəsak anan. ³⁵ Kwa uwar ahay cew tinen apan ti gan pə kərtek a dɛp nà, dō kərtek a nà, ti gə́ba anan, aday dō hinen nə ti mbəsak anan. [³⁶ Kabay dō ahay cew tinen à guvo kərtek a inde dɛp nà, dō kərtek a nə ti gə́ba anan, aday dō hinen nə ti mbəsak anan.]]»

³⁷ Njavar anahan ahay tɛ cəce panan kutok, ta wa: «Ba Məduwen, way ata i sa ga zek jiya nà, ahaw?»

A mbə́dahan atan apan, a wa: «À man a aday way ma mac a inde ata cəna, mugudok ahay ti halay nga bayak a nà, à man ata awan.»

18

Jike pə mədukway sɛ uwar a inde tɛ bahay

¹ Pə də́ba anahan a wa nà, Yesu a gan jike sa 'am a anan anà njavar anahan ahay, anga aday tã sa ya nga sa gan amboh anà Mbərom bay. ² A jan atan kutok, a wa:

«À wulen su doh a inde nà, bahay sa man ata nə a jə́jaran anà Mbərom bay jiga awan, aday a tɛma 'am a dɔwan itəbay fok re. ³ Mədukway sɛ uwar a inde à wulen su doh ata ite, a taa nay ahay cuhcəh àga bahay ata awan, a jan anà bahay ata nà: “Amboh, go anan sariya uno inde à wulen a manay tu dō manidə uno ite.” ⁴ Əna hwiya bahay ata a ngam sa gan anan sariya anà uwar ata bay, hus sariya anahan ata kə njahak bayak awan.

«Coy, bahay ata a jalay à mivel anahan inde, a wa: “Kwa abay nə jə́jaran à Mbərom bay, kwa nə tɛma 'am su dō bay təkədə nà, ⁵ suwan ni gan anan sariya anahan a anan. Bina mədukway sɛ uwar a anan winen apan i taa wuse nga ta sa nay ahay àga nen sidew sidew anga 'am sɛ sariya anahan a anan.”»

⁶ Pə də́ba anahan a wa kutok nà, Bahay Yesu a jan atan asa, a wa: «Ənga, jilen pə way a bahay a sa ga ata lele aday! ⁷ Kwanay kə sənən apan ite bay daw? Matanan, Mbərom bugol nà, i man zek anà dō anahan sa taa gan amboh luvon tɛ ipɛc ataya re bidaw? I ga apan munok bay asanaw? ⁸ Nen apan ni jak ikwen anan həna: Mbərom i man zek anà dō anahan ataya bəse. Aya əna, nen, Wan su Do ni saa may ahay pə daliyugo nà, ni tan ahay à nga anà dō sa daf upo nga ahay dɛp daw?»

Jike pə Farisa inde, tu dō sa cakal jangal

⁹ Natiya, dō azar aya inde à man ata, tinen tɛ jalay nà, tinen dō dīdek aya awan. Aday tɛ kədəy anan dō azar aya re. Anga nan, Yesu a gan atan jike miza asa, a wa:

¹⁰ «Dowan aya inde cew ta zla ù doh sɛ mazlaɓ a Mbərom saa ga amboh. Dowan a kərtek a nà, Farisa ahay, aday dō hinen ite nà, winen dō sɛ cakal jangal.

¹¹ «Farisa ata a tavay, a ga amboh à mivel anahan inde, a wa: “Mbərom, suse anak anga nen nà, dō mi nes a kawa dō azar aya ite bay. Aday nen dukwen kawa dō sɛ cakal jangal a anan ite bay re. Nen dō sɛ akar bay, nà ga mədīgweɔ́ bay, aday nen huwan a bay re. ¹² Na ga sumaya pə lumo fok nə, saray cew. Nə njadak way cəna, à kuro wa fok nà, nə varak anan kərtek awan.”

13 «Do sə cakal jangal ata ite, a tavay dāren, a nan sa ca ide à mburom bay fok. A ma nga sə jalay mārava si zek anahan*, a wa: «Mbərom, amboh. Nā gak i zek wa ite, anga nen nā, do sə atahasl.»»

14 Natiya, Yesu a ndav anan kutok, a wa: «Sa zla agay dīdek a pa 'am a Mbərom a nā, do sə cakal jangal ata awan, bina Farisa ata bay. Anga dōwan kə hərək anan nga i zek nā, Mbərom i man anan nga anahan à mändak. Aday dōwan kə mak anan nga anahan à mändak ite nā, Mbərom i həran nga adəka.»

*Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay
Mata 19.13-15; Markus 10.13-16*

15 Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nā, do ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədəw aya anā Yesu, anga aday à daf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan do ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nā, ta ma nga sə gafan 'am anā do ataya awan.

16 Yesu a ngaman ahay anā gwaslay ahay pə cakay anahan, aday a jan anā njavar anahan ataya ite, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kə gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek a adəka nā, anā do sa ga minje tə tinen anaya ata awan. 17 Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a hənā: Kuwaya kə təmahak Mbərom bahay anahan kawa wan cədəw bay nā, Mbərom i ga apan bahay kula itəbay.»

*Bahay a inde zlıle awan
Mata 19.16-30; Markus 10.17-31*

18 Pə dəba anahan a wa nā, bahay a inde a cəce pə Yesu wa, a wa: «Miter, lele a anan, ni ga nə ma aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

19 Yesu ite a mbədahan apan, a wa: «Ka wa nen lele a nā, angamaw? Dōwan inde lele ibay, si Mbərom a kərtek. 20 Na wa, ka san nga sa 'am a Mbərom mə baslay aya zle asanaw? Kā ga mədıgweđ bay, kə vad nga su do bay, kə ga akar bay, kə gad mungwalay pu do bay, dəfan apan anā atə bəbay anak tə may anak.†»

21 Dōwan ata a mbədahan apan kutok, a wa: «'Am ataya fok nā, nə bənək atan lele, kwa à alay a nen cədəw a mba.»

22 Yesu a sləne 'am a dōwan ata cəna, a jan nā: «Tə winen ata təke nā, way inde kərtek kə mbədəkeke panak re: Zla, sukom anan way tə way anak ahay fok, aday kə gəzlan anan dala a anā do mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlıle anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

23 Əna dōwan ata a sləne anan 'am a Yesu ata cəna, a cəban, anga winen zlıle awan.

24 Yesu a zəzor anan dōwan ata lele nā, a wa: «Ma dan 'am awan anā do zlıle awan sa zla à bahay a Mbərom inde. 25 Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmađ tə məke sə ləpəre nā, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nā, do sə zlıle sa zla à bahay a Mbərom inde ata awan.»

26 Do sə sləne 'am anahan a sa ja matanan ataya nā, ta wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

27 Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pu do zənzen a nā, i ga zek bay, əna pə Mbərom nā, way ahay fok a ga zek ca.»

28 Pə dəba anahan a wa nā, Piyer a jan ite, a wa: «Aday manay hənā nā, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar asanaw?»

* 18:13 Dōwan ata a dəcan à mbac anahan. Ata əga tinen, a nan sa ja nā, kə jalay mārava si zek anak.

† 18:20 Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20.

²⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do aday kə mbəsakak anan doh anahan, kabay dalay anahan, kabay mərak anahan ahay, kabay do anahan ahay, kabay gwaslay anahan ahay anga bahay a Mbərom ata nà, ³⁰ kwayan'a həna, i naa njad anan uda way anahan ataya bayak awan, zal panan adəka. Aday i njad anan uda way anahan ahay cəna coy bay re. Azanan, pə uho saa nay ata nà, i naa njad nà, sifa sa ndav bay ata pa 'am re.»

*Yesu a dakay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa
Mata 20.17-19; Markus 10.32-34*

³¹ Natiya, Yesu a ngaman anà do maslan anahan a kuro nga cew ataya demdem kəcah à wulen sə do ahay wa, a jan atan nà: «Ihe, pəken sləmay pa 'am a anan aday. Sənen anan həna, mənuko apan di zla à Urəsalima. A man ata kutok nà, way ana do maja'am a Mbərom ahay sə vinde pi nen, Wan su Do, ataya fok i i ga zek kutok. ³² Ti varan nen à alay inde anà do sə pəra ahay. Tinen ti mbasay upo, ti ro mindel, ti cəre upo məne, ³³ ti ndabay nen, aday ti i vad nen kutok. Əna cəkəbay aday, pə luvon maakan anahan a nà, ni i slabakay ahay way uno à məke wa.»

³⁴ 'Am anahan a sa jan ù do maslan anahan ataya nà, tinen tə sənək anan 'am ata bay jiga awan. Pə tinen nà, 'am ata mi der a mba, anga 'am ata a nan sa ja nə maw nà, tə sənək a bay re.

*Yesu a mbar anan hurof a inde à Yeriko
Mata 20.29-34; Markus 10.46-52*

³⁵ Natiya, à alay a Yesu winen apan i dəzle à wulen su doh sə Yeriko bəse coy nà, hurof a inde mə njahay a pə cakay cəved, winen apan i dubok way pə do ahay wa. ³⁶ Dowan a hurof ata a sləne nə do ahay tinen apan ti zla tə cəved ata nà, a cəce patan wa, ləbara awan. ³⁷ Do ataya ta jan nà: «Yesu do sə Nazaratu, winen apan i zla tə cəved a anan.»

³⁸ A sləne 'am ata cəna, a zlah pi zek, a wa: «Yesu, wan ana Dawuda, nà gak i zek wa ite!»

³⁹ Do mə lahay a pa 'am a Yesu pə cəved ataya ta ma nga sə gafan 'am, ta jan nà: «Tacay 'am. Njahay tete.»

Əna hwiya dowan ata a ngam sə təma 'am a tinen ata bay. A ma nga sə zakay anan azlah tə məgalak a bugol, a wa: «Amboh, wan a Dawuda, nà gak i zek wa ite!»

⁴⁰ Yesu a sləne 'am anahan ata nà, a tavay jek, a jan ù do ataya nə: «Ənga, bənen anan ahay alay à man uno a aday.» Tə bənan ahay alay à man a Yesu awan. A dəzley pə cakay anahan a nà, Yesu a cəce panan kutok, a jan: ⁴¹ «A nak nà gak nə maw?»

Dowan ata a mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, u no, təbo anan ide uno ahay ite!»

⁴² Yesu a jan: «Kə mbərak coy! Ka mbar nà, anga kə dəfak upo nga ata awan.»

⁴³ Kwayan'a, ngurret ide anahan ahay tə təbak acəkan. Winen ite gədek sə pərahan azar anà Yesu. A dazlan sə həran nga anà Mbərom, aday do sə canan anà way ata fok, ta ma nga sə həran nga anà Mbərom ite re.

19

Atə Yesu tə Zakayus

¹ Natiya kutok, Yesu a dəzle à Yeriko, aday winen apan i zla tə wulen su doh ata awan.

² Dowan a inde à wulen su doh ata, tə ngaman Zakayus, winen zlıle awan, aday winen bahay su do sə cakal jangal ahay. ³ A gan may sə canan anà Yesu ite, əna a mba apan sə canan bay, anga do ahay inde bayak awan, aday dukwen winen do betele a re. ⁴ A haw pa 'am, a ján ĩ sé sə ngəvəray inde, anga aday á canan à Yesu, bina Yesu winen apan ĩ zla tə cəved sa man ata awan.

⁵ Yesu a dəzle ù vo sə ngəvəray ata nà, a cak ayak uda ide, aday a canan ayak anà Zakayus. A jan ayak, a wa: «Zakayus, dazay ahay kagasl bəse. Bina, bĭten nà, ni zla àga iken, nen nə mbəlok anak awan.»

⁶ Zakayus a sləne 'am ata cəna, a dazay ahay ĩ sé ata wa kwayan'a, ta zla tə Yesu àga winen awan, a təma anan Yesu tə ataslay mível awan.

⁷ Do ataya fok tə canan anà Yesu sa zla àga Zakayus ata nà, a cəban atan. Anga nan ta ma nga sə gədan azar, ta wa: «A zla àga do sə atahasl a anan jiga nə ləbara maw?»

⁸ Natiya kutok, Zakayus a tavay pa 'am a Yesu, a jan: «Miter, nen nà, ni gəzla anan zlıle uno wurasl ĩ zek wa, aday ni varan anan əngal awan, anà do mətawak aya awan. Aday asa, kak way su do inde nə ngəzərak panan tə danakay dukwen, ni man anan uda məcapar fudo.»

⁹ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Biten a anan nà, zay a Mbərom kə tərak à gulom su doh a anan, bina Mbərom kə təmak iken. Iken a dukwen, zahav ana İbrahimə guzgwez a re asanaw? ¹⁰ Anga, nen Wan su 'Do, na nay ahay nà, sə pəlay do mə lize aya awan, aday sa tam atan.»

Jike su do si mer su way ahay *Mata 25.14-30*

¹¹ Pə dəbə anahan a wa nà, Yesu a gan jike sa 'am anà do sa pak sləmay pa 'am anahan ataya awan. Anga tinen tə bayak nà, Yesu ĩ saa dəzle à Urəsəlĭma nə, bahay a Mbərom ĩ ĩ kay zek uho kutok. ¹² Anga nan a jan atan, a wa:

«Dowan a inde nà, winen ngəlaw awan, a slabak sa zla pə daliyugo dərən awan, anga aday ti ĩ dəfay anan ahay bahay a pu do anahan ahay, aday ĩ may agay. ¹³ A alay a winen apan ĩ ra zek sa zla nà, a ngaman anà do si mer su way anahan azar aya kuro, aday a gəzlan atan dala sə mbədə anan alay anà tinen a fok. A varan anà kuwaya fok dala sə gura kərtek. A jan atan nà: “Mbədĭhen anan alay, hus pə luvon uno saa may ahay ata awan.”

¹⁴ «Pə dəbə anahan a wa nà, do a sə wulen su doh anahan ataya tə sləne sa jəka winen kə zlak pə daliyugo dərən a aday ti dəfay anan ahay bahay pa nga a tinen ata nà, a cəban atan anga tə pəlay anan bay. Anga nan ta slan do ahay à dəbə anahan wa saa jan anà do sa man ataya nà: “A nan umo dowan ata á njahay bahay a pa nga a manay bay.”

¹⁵ «Tə winen ata təkə dukwen hwiya tə dəfak anan ahay bahay a pa nga a tinen təktek. Winen a may ahay agay kutok. A ngaman anà do anahan a winen sə gəzlan atan dala ataya fok, aday a nan sa san, ta ga nə ma tə dala anahan a sə gəzlan atan ata anaw.

¹⁶ «Do mama'am awan, a nay ahay, a jan: “Bahay uno, iken kə vuro nə dala sə gura kərtektəkke. Əna dala anak kə wahak ahay apan kuro, uwec wa may sə dala a re.”

¹⁷ «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: “Ka gak mer su way lele tə way bayak a bay awan. Anga nan, həna ni dəf iken bahay awan, aday ki ləvan nga anà wulen su doh ahay kuro.”

¹⁸ «Do mə slala cew awan, a nay ahay ite, a jan: “Bahay uno, iken kə vuro dala sə gura nə kərtektəkke, əna dala anak kə wahak ahay apan dərə, uwec wa may sə dala a re.”

19 «Bahay ata a mbəđahan apan, a wa: “Iken đukwen ka gak mer su way lele a re. Nə đəfak iken bahay awan, ki lavan nga anə wulen su doh ahay đara ite.”

20 «Do hinen a nay ahay ite asa, a jan anə bahay ata, a wa: “Bahay uno, dala anak həna, nə ndakak apan man a zana inde. 21 Nə jəjarak tə mindel. Na san zle, iken do jinje awan. Anga ə man a aday kə đəfak ayak way bay, ka zla sa ray ahay way ə man ata wa re. A man a aday kə caslak ayak way bay, ka zla sə cəray wa way re.”

22 «Bahay ata a mbəđahan apan, a wa: “Iken nə, do lelibay awan. Ni gak sariya pa 'am anak a anan. Ka san apan zle nen nə, do jinje awan. A man a nə đəfak way bay đukwen nə gəbay ahay wa way re. Aday ə man a nə caslak awan bay đukwen, nə cəray wa way re bidaw? 23 Kak sə matanan nə, kə nduko ayak man pə dala uno ə bank bay nə, angamaw? Aday ata na mak agay nə, kagasl ni tan ahay ə nga nə kə wahak apan bidaw?”

24 «A jan anə do ahay kutok, a wa: “Təmihen panan dala a kərtek a anan, aday viren anan anan apan anə do a aday dala anahan kə wahak apan wan a kuro ata awan.”

25 «Tinen tə mbəđahan apan ite, ta wa: “Ba Məduwen, winen bugol nə, dala anahan nə inde kuro asənə, mi varan anan apan asa daw?”

26 «A jan atan, a wa: “Nen nə, ni jak ikwen anan: Kuwaya way anahan inde cəna, ti zəgahan anan apan adəka, əna do aday way anahan nə mənjoek ata nə, ti ngəzar panan kwa mənjoek anahan ata re. 27 Aday đukwen, abay kurre ata nə, do manide uno ahay ta gan may nə təra bahay a bay bugol asanaw? Əna kagasl, ənga, bənen atan ahay pa 'am uno ə man a anan, aday kə vəđen atan kutok.”»

Yesu a zla ə Urəsalima

Mata 21.1-11; Markus 11.1-11; Yuhana 12.12-19

28 Pə dəba ana 'am anaya wa nə, Yesu a njahan pa 'am wa anə do ahay, sa zla ə Urəsalima. 29 Tə dəzle bəse tə wulen su doh sə Baytifaji tə Baytiniya, pə cakay ana culok sə ngaman Ulivet ata nə, a slan njavar anahan ahay cew ta sa jan atan nə: 30 «Zlen ə wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Kə dəzlen ə man ata nə, ki ten anan ə nga anə wan sə zungo a inde ma ban awan, aday dowan kə jənək apan kula bay re. Natiya, pəsiken anan ahay, aday hayak ikwen anan. 31 Kak dowan a kə cəcihek pikwen wa “Ki i gen anan maw?” nə, jen anan: “Bahay a gan may.”»

32 Do maslan a cew ataya ta zla kutok, ta tan ayak ə nga nə, kawa ana Yesu sa jan atan ayak ata acəkan. 33 Tə dazlan sə pəsak anan zungo ata nə, bahay sə zungo ataya tə cəce patan wa, ta wa: «Ki pəsiken umo anan wan sə zungo a nə, angamaw?»

34 Tə mbəđahan atan apan nə: «Bahay a manay a gan may.»

35 Ta nan anan ahay zungo ata anə Yesu kutok, tə bəbat apan zana a tinen ahay, aday tə zləzlan anan apan Yesu kutok.

36 Tə dazlan sa zla kutok nə, do ahay tə wadad zana a tinen ahay pə cəved. 37 Natiya, ə alay a tinen apan ti dazle ə Urəsalima bəse, ə man sə kəkarak anan ayak bəzłom sə Ulivet ata nə, njavar anahan ahay fok tə taslay mivel. Ta ma nga sə həran nga anə Mbərom tə məgalak awan, anga masuwayan a tinen a sə canan ataya awan.

38 Ta wa: «Mbərom ə dəf alay sə mazlaḅ anahan pə bahay a saa nay tə sləmay anahan ata awan.*»

«Zay inde ə mburom! Mbərom, winen Bahay sə mazlaḅ!»

* 19:38 Ca pə Jabuura 118.26.

³⁹ Farisa aya inde à wulen su dō ataya awan, ta jan à Yesu nà: «Miter, jan anà njarar anak anaya nà, tō mbəsak sə bəbal awan.»

⁴⁰ Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen, ni jak ikwen, kwa tinen tō njahay way a tinen təkede nà, kon ahay dukwen ti zlah re asanaw?»

Yesu a yiman anan anà wulen su doh sə Urəsəlima

⁴¹ A alay a tinen apan ti dazle à Urəsəlima bəse coy ata nà, Yesu a canan ayak anà Urəsəlima, aday a dazlan sə yiman anan anà wulen su doh ata awan. ⁴² A wa: «Iken, wulen su doh a anan, abay kà san zay a sə dazley ahay apak biten a anan ata nà, suwan bidaw? Əna way ata kə dārek panak zek həna, anga nan kə sənək a bay. ⁴³ Wawayah wuna, iken wulen su doh a anan. Luvon anak a inde i slay ahay mba. Dō manidə anak ahay ti vak nga tə way sə alay aya awan, tə day ahay wa fok. Ti tacay iken. ⁴⁴ Dō manidə anak ataya ti lize iken tə gwaslay anak aya təkə. Ti mbazl a way ahay nə fok, kon hinen saa dinger zek pə hinen nà, ibay. Way ataya ti təra nà, anga kə sənək pə luvon a Mbərom a sa nay aday sa mak zek ata bay.»

Yesu a razl dō sa ga masa ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom wa

Mata 21.12-17; Markus 11.15-19; Yuhana 2.13-22

⁴⁵ Pə dəḅa anahan a wa kutok, Yesu a zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. Aday a dazlan sə rəzlay a wa dō sa ga uda masa ahay. ⁴⁶ A jan atan nà: «Ihe! Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde nà, natiya awan: “Ti ngaman anà doh sə mazlaḅ uno nà, doh sa ga amboh.†” Aday kwanay kə təren anan həna, lar su dō sə ngəzar dō ahay a nə kəkəməw?‡»

⁴⁷ Pə dəḅa anahan a wa kutok, a taa wazay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata nà, pac pac. Əna bahay sə gəḁan dundo anà way ahay, tə miter sə Tawrita ahay, aday tu dō sə lavan nga anà dō ahay ahay nà, ta gan may sa vad anan. ⁴⁸ Əna cəved a aday ti i ban anan nə kəkəməw ata nà, tə sənək bay, anga dō ahay inde bayak a sa ta pak sləmay pə atətak way anahan nə lele tə mindel.

20

Sə varan məgala anà Yesu sa ga awan aya nə wayaw?

Mata 21.23-27; Markus 11.27-33

¹ Natiya, pə luvon a inde nà, Yesu winen apan i tətakan anan way anà dō ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. Aday winen apan i dakan atan anan 'am sə ləbara mugom a re. A alay ata kutok ite, bahay sə gəḁan dundo anà way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, pi zek tə məced sə Yahuda ahay tə həḁəken ayak pə cakay anà Yesu, ² tə cəce panan, ta wa: «Dakan umo anan aday, ka ga way anak a anan ataya nə tə məgala ana wayaw? Sə varak cəved a nə wayaw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen dukwen ni cəce pikwen wa way kərtek aday re. Jen uno ite aday. ⁴ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà dō ahay nə wayaw? Mbərom daw, kabay dō zənnen a daw?»

⁵ Tinen ite, tə mbəḁa 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan həna nà, kəkəməw? Kak ḁa sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kə sənən apan zle cukutok nà, kə ḁəfen apan nga bay nə angamaw?”

⁶ Aday kak ḁa sak a jəka, dō zənnen a sə slənay anan ahay nà, dō ahay ti tar manuko tu kon, anga tə ḁəfak apan nga, Yuhana nà, winen dō maja'am a Mbərom acəkan.»

⁷ Anga nan kutok, tə mbədahan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay.»

† 19:46 Ca pə Esaaya 56.7. ‡ 19:46 Ca pə Yeremiya 7.11.

⁸ Yesu a wa: «Kak sə matanan cukutok ata nà, nen ðukwen ni ðakak ikwen anan ðowan a sə vuro mǎgala sa ga mer su way anaya bay re.»

Jike pu ðo sa ga mer à guvo ahay

Mata 21.33-46; Markus 12.1-12

⁹ Pə ðəbà anahan a wa nà, Yesu a gan jike a anan anà ðo ahay, a wa: «Ðowan a inde a jule tǎroz à guvo. A mbakan anan guvo à alay inde anà ðo si mer su way ahay, a zla way anahan à man ðären awan. Kə njahak ayak bayak awan.

¹⁰ «Natiya, alay a a sla kutok, way ahay ðukwen tə nahak, bahay sə guvo ata a slənay ahay ðo maslan anahan sa naa təmahān ayak way sə guvo ata pu ðo anahan a sə mbəsak atan à guvo anahan ataya wa. Əna ðo si mer su way ahay tə canan anà ðo maslan ata cəna, ta ban anan, ta ndazl anan ledəddə. Tə mbəsak anan, a zla agay alay kəray awan.

¹¹ «Bahay sə guvo a slənay ðo miza re, winen ðukwen ta ndazl anan, tə walay panan agənah pəleslesle, ta razl anan, a ma way anahan alay kəriya re. ¹² Bahay sə guvo a slənay ðo mə slala maakan a re. Pə winen ite nà, ta ga apan mbəlak bayak awan, aday tə rəzlay anan ahay à guvo wa re.

¹³ «Bahay sə guvo a wa: “Aday ni ga həna nà, kəkəma aday anaw? Suwan ni slan wan uno ləliwe a anan. Winen nà, izəne ti ðəfan apan ite.”

¹⁴ «Cəkəbay ðo sa ga mer ahay tə canan anà wan ata adəka nà, ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pə 'am sə guvo a adəka nə winen. Bənuکو anan, vəduکو anan. Ata guvo a anan i təra a mənuko.” ¹⁵ Wan ata a sa dəzlek ayak siwa a cəna, tə ngəza anan uho à guvo wa, ta zla anan zad, ta vad anan à məkə sa ndaw kutok.»

Pə ðəbà anahan a wa nà, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Aday həna nà, bahay sə guvo ata i ga anan ðo si mer su way ataya nə kəkəməw? ¹⁶ Bahay sə guvo ata nà, i may ahay agay, i lize anan ðo sa ga mer à guvo anahan ataya fok. Aday i varan anan guvo ata anà ðo maza aya awan.»

Əna ðo sə sləne 'am ana Yesu ataya tə mbəðahan apan, ta wa: «Wita matanan nà, i ga zek kula bay asanaw?»

¹⁷ Yesu ite a ca patan, aday a jan atan, a wa: «Ənga, bayiken pə way a mə vinde à Deftere inde a anan aday. Way ata a nan sa ja nə məw? A wa: “Kon mbala ana ðo sa dezl way ahay sa lar anan ata nà,

sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen.*”

¹⁸ «Kuwaya kə slahak pu kon ata nà, kon ata i nes anan. Aday kon ata kà sak a slahay pə ðowan a ite ðukwen, i ngəlad anan.»

Jangal anà bahay sə Ruma

Mata 22.15-22; Markus 12.13-17

¹⁹ A man ata kutok nà, miter sə Tawrita ahay, pi zek tə bahay sə gəðan dundo anà way ahay inde re. Tinen ta gan may sa ban anan Yesu, anga ta san zle, Yesu a ga jike sa 'am ata nà, pə tinen awan. Əna ta mbak apan sa ban anan bay, anga tə jəjaran anà man su ðo awan. ²⁰ Tə dazlan sə ðəfan ide anà Yesu, ta slan ðo ahay pə cakay anahan, anga aday ti ca panan azan. Ðo ataya tə təra anan nga a tinen à man a Yesu nə kawa tinen ðo ðidek aya awan. Ta gan may sa ban anan à acəce 'am a tinen ahay inde, anga aday ti varan anan anà bahay sə lavay daliyugo.

²¹ Ðo ataya tə cəce pə Yesu wa kutok, ta wa: «Miter, ma san zle, way anak sə ðakay anan, ta 'am anak sa ja ahay fok nà, ðidek aya awan. Pə iken nà, ðo ahay fok həroo à alay kərtək a wa, iken apan ki ðakay anan cəved a Mbərom nà, tə ðidek awan. ²² Əna mbəðahan umo pə acəce 'am a manay a inde həna

* 20:17 Ca pə Jabuurā 118.22.

aday: Cæved inde sə varan jangal anā bahay sə Ruma daw? Bəzi mē varan bay daw?»

²³ Yesu a san wurwer a tinen a zle. Anga nan a jan atan, a wa: ²⁴ «Ənga, viren uno ahay karanga kərtek aday bidaw?» Tə varan ahay kutok. A jan atan asa: «Diken uno anan aday, pə karanga a anan nā, mezeze a wayaw, aday mē vinde apan nā, sləmay a wayaw?»

Tə mbədahan apan ite, ta wa: «Wita nā, mezeze tə sləmay ana bahay sə Ruma.»

²⁵ Yesu a mbədahan atan apan ite, a wa: «Lele, kak matanan cukutok nā, viren anan anan way ana bahay sə Ruma anā bahay sə Ruma, aday way a Mbərom anā Mbərom a ite.»

²⁶ Do ataya ta ca apan nā, Yesu kə bənak atan pə kwande. Ta mbak apan sə njad apan alay sa 'am sa ban anan pə 'am sə do ahay sabay. Aday 'am anahan a sə mbədahan atan apan matanan ata dukwen kə gak atan masuwayan, tə njahay way a tinen ndədek.

Aslabakay à məke wa

Mata 22.23-33; Markus 12.18-27

²⁷ Pə dəba anahan a wa nā, azar su do aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pə cakay a Yesu sə cəce panan 'am. Tinen a aday nā, ta wa do kə məcak nə i slabakay ahay sabay. ²⁸ Tə cəce 'am a anan pə Yesu wa, ta wa: «Miter, Musa kə vindek umo, a wa: “Do kə məcak aday kə mbəsakak uwar mənəna wan nā, mərak a məsinde ā gəba anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan məgije anā dowan a ma mac ata awan.†” ²⁹ Aya əna, dowan aya inde cuwbe, tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəba uwar, a mac mənəna sa njad panan wan. ³⁰ Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan, aday kə njadak panan wan bay re, ³¹ hus pə do mə slala maakan a dukwen matanan asa re. A tərə nə matanan, matanan, hus tinen a cuwbe fok tə məcak mənəna sa njad wan pə uwar ata wa. ³² Coy uwar ata dukwen kə məcak à dəba wa re. ³³ Əna aday kutok nā, pə luvon saa slabakay ahay à məke wa ata nā, uwar ata i tərə nə uwar a wayaw? Bina cuwbe a tinen a, tə gəbak anan pə sə uwar a re.»

³⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pə uho a mənuko a anan nā, do ahay tinen apan ti zəba uwar ahay, aday uwar ahay dukwen tinen apan ti zla à mbaz re. ³⁵ Əna azanan pə uho saa nay ahay ata nā, do aday ti slabakay à məke wa ataya aday təde ta slak sə dəzle uda ataya nā, kwa do mungol aya awan, kwa do uwar aya dukwen, ti i gəba zek ahay sabay fok. ³⁶ Anga tinen nā, ti mac sabay, tinen kawa maslay a Mbərom ahay coy. Ti tərə wan a Mbərom ahay, anga tə slabakak ahay à məke wa coy ata awan.

³⁷ «Pa 'am sə aslabakay à məke wa nā, Musa dukwen kə jak anan cərah awan, do ma mac aya nə ti i slabakay wanahan. A alay ana Musa sə vinde anan labara a Mbərom sa jan ahay 'am ù uko sə vərəgaz wa ata nā, a vinde, a wa, Bahay a mənuko nā, winen: “Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku, aday Mbərom ana Yakob‡” bidaw? ³⁸ Mbərom, winen nā, Mbərom su do ma mac aya bay, əna winen Mbərom su do tə sifa aya awan. Anga Mbərom a ca pə do ahay fok nā, tinen tə sifa aya awan.»

³⁹ Azar su do à wulen sə miter sə Tawrita ataya inde, ta jan a Yesu nā: «Miter, ka jak 'am lele awan.»

⁴⁰ Pə dəba wa nā, kuwaya a jəjar sə cəce panan 'am maza awan.

Almasihu nā, wan a wayaw?

Mata 22.41-46; Markus 12.35-37

† 20:28 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 25.5-6. ‡ 20:37 Ca pə Gurtaaki 3.6.

⁴¹ Pə dəbá anahan a wa ná, Yesu a cəce patan wa, a wa: «Kəkəma aday dō ahay ta jəka, Almasihu ná, wan ana Dawuda anaw? ⁴² Anga Dawuda a ta nga anahan a dukwen ká jak á Deftere Jabura inde, a wa:

“Mbərom Fetek a jan aná Bahay uno:

Njahay á alay puway uno,

⁴³ aday ni nahay anan dō sa nak idé ahay,

ki ján patan tə saray.Š”

⁴⁴ «Kak Dawuda a ngaman aná Almasihu nə “Bahay uno” bugol ná, winen i saa təra wan ana Dawuda nə, kəkəma asanaw?»

Bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa

Mata 23.1-36; Markus 12.38-40

⁴⁵ Natiya, Yesu a jan 'am aná njavar anahan ahay pa 'am ana dō ataya fok, a wa: ⁴⁶ «Ihe, bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa. A nan atan sa bar ná, tə rəkot aya awan. Ta gan may ná, dō ahay ta jan atan 'am á kwasuko ná, tə akərdeh aya awan, á wulen sə dō ahay inde fok. Tinen ù doh sə wazay ahay cəna, ta ca wa dukwen man zəbor aya awan. Ta zlak á man sa pa way ná, tə pəlay man sə njahay lele aya awan. ⁴⁷ Tinen apan ti ngəzar way pə mədukway sə uwar ahay wa. Tinen apan ti ga amboh dukwen, ta ga nə zededeđe bayak awan, anga aday dō ahay tē canan atan. Əna tinen ná, Mbərom i gan atan sariya ma dá 'am awan.»

21

Mədukway sə uwar a inde a ndav pi zek sə varan way aná Mbərom

Markus 12.41-44

¹ Yesu winen ù doh sə mazlaḅ a Mbərom mba ata, a ca pu dō sə zlile ahay ná, tinen apan ti pak dala á kukwar sa pak dala inde. ² Aday a canan aná mədukway sə uwar a inde mətawak awan, a gucek ayak uda dala sərdəde aya cew ite, kawa sa ja ná, dala bayak a bay.

³ Əna Yesu a jan á dō ahay, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dídek awan: Mədukway sə uwar a mətawak a anan ata ná, kə varak dala zal dō ahay fok.

⁴ Anga dō ahay fok ta var ná, mənəcək pə way a tinen a bayak a ataya wa. Əna mədukway sə uwar a anan ata, kwa á ga nə winen mətawak a dəp ná, kə ndəvak pi zek. Anga a var anan ná, ta sa pa way anahan a təkə fok.»

Dō manidé ahay ti i mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom

Mata 24.1-2; Markus 13.1-2

⁵ Azar su dō əngal tinen apan ti ja 'am pu doh sə mazlaḅ a Mbərom ata awan, ta wa: «Ənga, cen pu doh a anan aday, mi dezl a tu kon lele aya awan, aday tə way mə varan a aná Mbərom lele ataya awan.»

Əna Yesu a jan atan, a wa: ⁶ «Alay a inde, i slay ahay mba, way a kawa ana kwanay sə canan mə rəba a anan ataya fok ná, dō manidé ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dinger zek pə hinen ná, ibay fok.»

Way saa lahan aná ndav sə daliyugo ataya awan

Mata 24.3-14; Markus 13.3-13

⁷ Natiya, dō a sə sləne 'am anahan ataya tə cəce panan, ta wa: «Miter, doh sə mazlaḅ a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san way ataya ti ga zek bəse anaw?»

⁸ A mbədahan atan apan, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, dōwan á sa njak kwanay bay. Anga dō ahay bayak a ti gəba sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu. Əna ká sa təmihen sə pərahan atan azar bay.

⁹ Ki slänen ləbara sə vərəm ahay, aday dō ahay ti vəze pi zek ahay kwa aha fok, əna ká sa jəiren bay. Anga təktek way ataya ti təra aday. Əna wita kə dəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re.»

¹⁰ Natiya kutok, Yesu a jan atan asa, a wa: «Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tə bahay hinen. ¹¹ Daliyugo i 6al, məgara i ga inde, may i ga inde re, way ataya ti təra ə man ahay cara cara. Kwa ə bagəbaga mburom, minje sə way məduwen aya fok ti təra, aday dō ahay ti jəjar.

¹² «Əna way ataya ti sa təra aday nà, dō ahay ti ban kwanay. Ti varan kwanay ə alay inde anə bahay ahay sa gak ikwen sariya ù doh sə wəzay ahay, aday ti zla kwanay ə dangay. Ti zla kwanay pa 'am ana bahay sə daliyugo ahay, aday pa 'am ana guvner ahay anga kwanay njavar uno ahay. ¹³ Way ataya ti təra nà, anga sə varak ikwen cəved sa ga side sa 'am uno pa 'am a tinen. ¹⁴ Ká sa bayiken sa jəka “mi i mbədahan atan apan nà, kəkəməw?” ata bay, ¹⁵ anga nen awan, ni dəkak ikwen a way, aday ni varak ikwen kəlire sa ja 'am. Aday dō manidə a kwanay ahay ti mba apan sa ja 'am sabay re.

¹⁶ «Dō a kwanay ahay, tə mərak a kwanay ahay, tə car a kwanay ahay, ti varan kwanay anə dō manidə a kwanay ahay, aday ti vad anan azar su dō a kwanay aya re. ¹⁷ Dō ahay fok ti nak ikwen idə anga kwanay njavar uno ahay. ¹⁸ Tə winen ata təkə nà, kwa sibək sa nga a kwanay ahay kərtek a dükwen i lize bay. ¹⁹ Tiven lele. Ata ki gen matanan nà, ki təmen anan sifa a kwanay.»

*Do manidə ahay ti naa mbazl anan Urəsalima
Mata 24.15-21; Markus 13.14-19*

²⁰ Yesu a ja asa, a wa: «Ka sak a cinen anan anə dō manidə ahay ta vak anan nga anə Urəsalima cəna, ata sənən anan, alay sa mbazl anahan a kə slak coy kutok. ²¹ A alay ata asanaw nà, dō sə Yahudiya ahay tə haw sa ma nga ə 6əzlom ahay inde, dō sə wulen su doh sə Urəsalima ataya tə haw wa. Aday dō azar aya tinen ə kiβe ataya dükwen, tə haw re, əna tə may nga ə wulen su doh bay.

²² «Anga pə luvon ataya nà, Mbərom i kəta anan dō ahay, kawa ana Deftere sa ja apan ata kutok. ²³ Wuna, pa pac ataya nà, dəcə inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a ə bak ataya re. Dəcə i ga bayak a pə daliyugo, anga Mbərom i ga mivel pu dō sə Yahudiya ataya awan. ²⁴ Dō manidə ahay ti vad anan dō ataya tə maslalam. Ti jaway atan, aday ti zla atan ù kon azar aya cara cara. Dō sə pəra ahay dükwen ti mbazl anan wulen su doh sə Urəsalima a anan, hus pə alay a tinen a saa ndav.»

*Luvon ana Wan su Dō saa may ahay
Mata 24.29-31; Markus 13.24-27*

²⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «À alay ana Wan su Dō saa may ahay nà, ki sənən anan nà, pə minje ana atə pac tə kiya wa, aday pə minje ana mawuzlawazl ahay wa re. Pə daliyugo dükwen, zlawan i gan anə dō su kon ahay kəzlek, aday ajalay nga a tinen i wuse, i gan atan hərbəbəkka, anga agungol ana zəlaka ə zlınder. ²⁶ Dō ahay ti mac nà, anga zlawan a saa gan atan ata cərkəke, aday anga way a saa təra ataya awan. Aday dükwen məgala sə way ahay ə mburom ataya, ti 6al re.

²⁷ «À alay ata kutok, ti canan anə Wan su Dō winen apan i may ahay pa nga sə matapasl ahay pa nga mburom tə məgala awan, aday tə mazla6 a bayak a re. ²⁸ Kə cinen anan anə way ataya kə dazlak anan matanan ata cəna, bənen mivel, cen idə ə mburom, anga alay a kə dəzlek ahay Mbərom i tam kwanay kutok.»

*Minje sə buway**Mata 24.32-35; Markus 13.28-31*

²⁹ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a gan atan jike, a wa: «Ənga, cen pə buway ti sé azar aya aday. ³⁰ Ka sak a cinen atan tinen apan ti da daslam pi zek nà, kə sənən apan zle, viya winen apan i slay coy. ³¹ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə dəkak ikwen anan ataya cəna, sənən a nà, bahay a Mbərom dükwen winen apan i slay ahay bəse coy.

³² «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Əlek do sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra. ³³ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Ben a nga a kwanay

³⁴ «Ben a nga a kwanay, anga aday ajalay nga a kwanay ahay á sa wuse pa 'am sə azar uko ahay bay, kabay pa 'am sa sa mahay bay, aday pa 'am sə vaway nga bay, aday anga dəce sə daliyugo ahay bay re. Anga kak nga a kwanay kə wusek tə way ataya nà, luvon ata i slay ahay pikwen gangaf mənəna kwanay sa san pi zek. ³⁵ Andav a daliyugo i nay ahay nà, kawa balay sa mbazl way dənəm ata awan. Matanan, do ahay kəzlek pə daliyugo fok ti san pi zek bay re. ³⁶ Anga nan, njihen mə lavay zek aya hwiya, gen amboh, anga aday kə njiden məgala sa tam pə way a saa təra ataya wa. Ata nen, Wan su Do, na sak a may ahay nà, ki tiven uno pa 'am lele.»

³⁷ Natiya awan, Yesu nà, a taa dakan anan way anà do ahay ù doh sə mazlaḡ a Mbərom sə ipec. Aday sə luvon nà, a taa nahay way anahan ahay á bəzlom sə Ulivet. ³⁸ Aday, ide kə cədek sidew a cəna, do ahay ta zla á man anahan ù doh sə mazlaḡ a Mbərom saa sləne atətək way anahan ahay.

22*Yudas a sukom a way tə Yesu**Mata 26.1-5, 14-16; Markus 14.1-2, 10-11; Yuhana 11.45-53*

¹ Alay sə azar uko sə Pasəka aday sa da tapa sə pen mə zlambar a bay ata, winen apan i dəzley ahay bəse coy. ² Bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə Miter sə Tawrita ahay, tə pəlay cəved sa vad anan Yesu, anga zlawan sə do ahay a gan atan.

³ Natiya kutok, Fakalaw a zlan á mivəl inde anà Yudas, sə ngaman Iskariyot, winen do kərtek á wulen su do maslan a Yesu kuro nga cew ataya wa. ⁴ Aday Yudas ata a zla, tə jəjem 'am tə bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom ataya, pi zek tə bahay sa ba pu doh sə mazlaḡ a Mbərom ahay. Tə pəlay cəved anga aday Yudas á gan atan daf pə Yesu. ⁵ Do ataya tə taslay mivəl bayak a tə Yudas, tə zlapay sə haman dala. ⁶ A zlan á nga kutok, aday a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu, a nan aday dowan á san apan bay re.

*Alavay zek sa da dafsə Pasəka**Mata 26.17-25; Markus 14.12-21; Yuhana 13.21-30*

⁷ Natiya awan, azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata a sla, aday ti waslay wan sə təman sə Pasəka ata kutok. ⁸ Yesu a slan Piyer tə Yuhana, a jan atan nà: «Zlen, ka saa lavay uko a zek tə way sa pa sə azar uko, aday dī saa pa.»

⁹ Tə cəce panan: «A nak mə sa lavay anan zek tə way sa pa ata nà, ahaw?»

¹⁰ A mbədan atan apan, a wa: «Ihe, kə dəzlen á wulen su doh sə Urəsəlima nà, ki zlingen tə dowan a inde kəlawə pa nga, aday winen apan i may ahay á a'am wa. Pərihen anan azar dezl ù doh anahan a saa zla uda ata awan,

¹¹ aday ki jen anà bahay su doh ata nà: «Miter a manay a ja nà: Doh a aday

mi i pa uda ďaf sĕ azar uko sĕ Pasĕka tĕ njavar uno ahay ata nĕ, wuraw?»
 12 Ata i ďakak ikwen pĕ sewene a inde mĕduwen awan, mĕ lavay zek a coy. Kĕ ndiken anan uda way ahay fok ĕ man ata awan.»

13 Ta zla kutok, ta tan ayak ĕ nga anĕ way ahay fok nĕ, kawa ana Yesu sa jan atan ayak ata awan. Tĕ lavay anan uda zek tĕ way sa pa sĕ azar uko sĕ Pasĕka kutok.

Way sa pa cĕncan awan

Mata 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Korintu ahay 11.23-25

14 Alay a sa sla kutok nĕ, atĕ Yesu tu ďo maslan anahan ahay tĕ njahay pĕ kĕrtek awan, sa pa way sĕ azar uko. 15 A jan atan, a wa: «Na gak anan may tĕ mindel sa pa way sĕ azar uko a anan tĕ kwanay, zukwa ďace uno i sa nay nĕ, na. 16 Anga, nen apan ni jak ikwen, ni naa pa way sĕ azar uko sabay, si azar uko a anan i ga zek ĕ bahay a Mbĕrom aday.»

17 A gĕba gĕsa'am, a ngran ayak anĕ Mbĕrom, aday a jan atan, a wa: «Tĕmihen anan, aday sen wa jĕbjeĕ kwanay a fok, 18 anga ni jak ikwen, i ban pĕ luvon sĕ biten a anan wa nĕ, ni naa sa way kawa hĕna a anan sabay, si azanan ĕ alay ĕ bahay a Mbĕrom kĕ nak aday.»

19 Aday a gĕba tapa sĕ pen, a ngran ayak anĕ Mbĕrom, a gĕzla anan i zek wa, a varan atan, a wa: «Hĕna anan nĕ, zek uno awan, ma var a ĕ yime a kwanay inde ata awan. Kĕ ti gen matanan ĕ wulen a kwanay anga sĕ jalay pi nen.»

20 Matana asa re, pĕ ďĕba a way a tinen sa pa ata wa, a gĕba gĕsa'am, a varan atan anan, a wa: «Tĕ gĕsa'am a anan nĕ, Mbĕrom a ban'am wiya tĕ ďo ahay. A ban'am a nĕ tĕ mez uno ma pak a anga kwanay ata awan. 21 Aya ĕna, ihe! Do sa ga upo ďaf ata, winen apan i pa way pĕ kĕrtek a ti nen ĕ man a anan awan. 22 Tĕ ďidem a nĕ, nen Wan su Do nĕ, ni mac, kawa ana Deftere a Mbĕrom sa ja upo ata awan. ĕna ďace i naa tan ĕ nga anĕ ďo saa ga upo ďaf ata awan.»

23 Njavar anahan ataya tĕ dazlan sĕ cĕce pi zek ahay wa, ta wa: «Aday waya ĕ wulen a nuko sa ga way ata anaw?»

Waya sĕ zalay ďo tĕ mĕduwen a anaw?

24 Pĕ ďĕba anahan a wa nĕ, avad awiyaway a slabak ĕ wulen su ďo maslan ahay inde pa'am sa jĕka, ĕ wulen a tinen inde, sĕ zalay ďo tĕ mĕduwen nĕ wayaw?

25 Yesu a jan atan: «Bahay sĕ daliyugo ahay tinen apan ti ga bahay pĕ ďo ahay nĕ tĕ mĕgala. ĕna hwiya ta gan may ďo ahay tĕ varan atan zlangar, aday tĕ ja nĕ, tinen ďo sa man zek ĕ ďo ahay re. 26 Aya ĕna, a kwanay nĕ, matana itĕbay. Do mĕduwen a ĕ wulen a kwanay inde nĕ ĕ tĕra kawa ďo cĕdew awan. Do sa lavan nga anĕ ďo ahay ďukwen ĕ tĕra adĕka nĕ, kawa ďo si mer su way.

27 «Do mĕduwen a nĕ, wayaw? Do mĕ njahay a ĕ man sa pa way ata ďaw, kabay ďo sa gan mer su way ata ďaw? Do mĕduwen a nĕ, winen mĕ njahay a ĕ man sa pa way ata ba? ĕna, nen ĕ wulen a kwanay inde nĕ, kawa ďo si mer su way.

28 «Aday kwanay nĕ, ďo mĕ njahay aya ti nen pac pac ĕ ďace uno ahay inde fok. 29 Kawa ana Bĕbay uno sĕ vuro ahay bahay ata nĕ, nen ďukwen ni tĕra kwanay bahay aya re, 30 anga aday ki sen way, ki pen way pĕ kĕrtek a ti nen ĕ bahay uno inde. Ki i njihen ĕ man sĕ njahay sĕ bahay inde, sa gan sariya ĕ zaav sĕ Isĕra'ila ahay kuro nga cew ataya awan.»

Atĕ Yesu tĕ Piyer

Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Yuhana 13.36-38

³¹ Yesu a jan anà Piyer, a wa: «Simon, Simon! Fakalaw kà njadak pikwen cəved sə tambal kwanay, kawa ndaw aday sə gəzla anan pi zek wa tə janjar ata awan. ³² Əna na gak amboh anà Mbərom anga iken, Simon, aday kə mbəsak sa daf nga pi nen bay. Aday iken kə jalak pə ines anak, kə mak pə cəved nà, kə varan məgala anà mərak anak ahay ite.»

³³ Piyer a jan, a wa: «Ba Məduwen, nen mə lavay zek a sa zla tə iken kwa à dangay, kwa hus pə amac uno dukwen nen inde re.»

³⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Piyer, ni jak tə dīdek awan, à luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

Alavay zek tə dala, tə mbulo aday tə maslalam

³⁵ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa, a wa: «Anuno sa slan kwanay mənənəna dala, mənənəna mbulo, aday mənənəna təkarak nà, awan a inde ki gen dəcə a daw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «A'ay. Ma gak dəcə sə awan bay.»

³⁶ A jan atan asa, a wa: «Əna, həna adəka kutok nà, dō tə dala awan, tə mbulo a nà, à gəba. Do a aday maslalam inde apan ibay nà, à gəba kəlmije anahan, à sukoma a way, aday à sukoma a maslalam kutok. ³⁷ Anga nen apan ni jak ikwen, tə vindek anga nen à Deftere inde, ta wa: “Winen mə baslay a à wulen su dō sə atahasl ahay inde. *” Way a aday mə vinde pi nen ata nà, təktek i təra.»

³⁸ Njavar anahan ahay ta jan nà: «Ba Məduwen, ihe, maslalam ahay inde hana cew.»

A jan atan: «Coy, i sla dā!»

Yesu a ga amboh à Gecemene

Mata 26.36-46; Markus 14.32-42

³⁹ Yesu a nay ù doh wa, a zla kawa anahan sə kwakwa ata awan, à bəzlom sə Ulivet. Njavar anahan ahay tə pərahan azar. ⁴⁰ A dəzle à man ata nà, a jan atan, a wa: «Gen amboh anà Mbərom anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay.»

⁴¹ A zla pə cakay a tinen wa zad, a dukwe gərmec, a ga amboh, a wa: ⁴² «Bəbay uno, kə zlak anak à nga nà, gəba puno dəcə saa nay upo a anan ata ite. Aya əna, way kawa su no nà, à təra bay, si kawa sa nak iken.»

[⁴³ Natiya maslay a Mbərom a nay à mburom wa, a kan zek à Yesu sa man a mivel ù doh. ⁴⁴ Winen apan i jalay mərava a tə mindel, a ga amboh tə məgalak awan. Winen apan i ga amboh ata nà, herreḅ anahan a təra kawa məcərkazlay si mez, aday à laray pə yugo.]

⁴⁵ A slabak pə amboh wa bine siwaw nà, a ma à man ana njavar anahan a maakan ataya awan. A tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan, anga mbac kə slahak atan tə mindel. ⁴⁶ A jan atan nà: «Kə njəken ahan nà, angamaw? Slabiken, gen amboh anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Yuhana 18.3-11

⁴⁷ Yesu kə ndəvak anan 'am ata fan bay, dō ahay bayak a ta nay ahay. Yudas, dō kərtək à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata, winen a njahan atan ahay pa 'am wa. A hədəkey pə cakay a Yesu aday sa ban anan həmbok. ⁴⁸ Əna Yesu a jan, a wa: «Iya, Yudas! Cəkəbay, a nak sə njəko uda awan, i nen Wan su Do nà, ta sa ban nen həmbok matana daw?»

* 22:37 Ca pə Esaaya 53.12.

⁴⁹ Do aya tinen jiga pə kərtek a tatə Yesu ataya tə canan à way a saa təra ata nà, ta jan nà: «Ba Məduwen, mē wacay atan tə maslalam dāw?»

⁵⁰ Cəna, do kərtek à wulen a tinen wa, a car anan bile ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay sə alay puway poc.

⁵¹ Əna Yesu a jan atan nà: «Mbiken! Kà slak da.»

A laman anà sləmay a dowan ata, a mbar anan.

⁵² Aday Yesu a jan anà bahay sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə bahay sa ba pu doh sə mazlaḅ a Mbərom ataya, aday tə maced sə Yahuda aya sa nay apan sa ban anan ata nà: «Ki nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya kawa nen nà, do sə ngəzar do à cəved inde dāw? ⁵³ A alay a nen inde tə kwanay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom pac pac dəp nà, kə bənen nen dāw? Əna həna nə alay a kwanay kà slak, alay ana bahay sə setene ahay sa ga bahay à luvon inde ata awan.»

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.57-58, 69-75; Markus 14.53-54, 66-72; Yuhana 18.12-18, 25-27

⁵⁴ Natiya, do ahay ta ban anan Yesu kutok, ta zla anan əga bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay. Piyer winen apan i pərahan ayak azar à dəḅa wa à dəḅa wa. ⁵⁵ Do ahay ta han uko à gala, aday tə njahay apan tuw nà, Piyer dukwen a njahay à wulen a tinen inde cite re.

⁵⁶ Dəna sa ga mer su way ù doh ata a canan à Piyer winen mə njahay pə uko ata nà, a zəzor anan, a wa: «Həna ana ata nà, do a Yesu a re.»

⁵⁷ Əna Piyer a məman anan, a wa: «Dalay a anan, nen, na san a dowan a anan bay jiga awan!»

⁵⁸ Pə dəḅa wa mənəcək, do hinen a canan asa, a wa: «Iken dukwen do a Yesu a re.»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «A'ay, wan ada. Nen do anahan bay wuna!»

⁵⁹ A njahay pə dəḅa wa capəpa nà, do hinen inde a mənahan anà 'am ata hayəḅ hayəḅ, a wa: «Tə didem awan, həna anan ata nà, do a Yesu awan, bina winen Galile ahay.»

⁶⁰ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Wan ada, a nak sa ja nə maw? Na san 'am anak ata bay wuna.»

Mənəna sa ndav anan 'am anahan ata cəna, njəkar a zlah kwayan'a.

⁶¹ Coy, Bahay Yesu a mbədahay 'am, a cay ahay pə Piyer, aday cəna 'am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «À luvon a sə biten a anan inde, aday njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.» ⁶² Coy Piyer a nay uho, a yam cədəək cədəək tə ide sə ayam.

Do ahay ta ran mindel à Yesu

Mata 26.67-68; Markus 14.65

⁶³⁻⁶⁴ Do sa ba pə Yesu ataya tinen gədek sə gənahan. Tə kərtan zana pə ide, aday tə dəcan, tə cəce panan kutok: «Jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?»

⁶⁵ Ta jan 'am sə suwat ahay à nga wa cara cara.

Yahuda ahay ta gan sariya anà Yesu

Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Yuhana 18.19-24

⁶⁶ Ide a cəde sidew a cəna, maced sə Yahuda ahay pi zek tə bahay sə gədan dundo anà way ahay, aday tə miter sə Tawrita ahay, tə halay nga fok. Ta zla anan Yesu à man sa ga sariya a tinen, ⁶⁷ tə cəce panan, ta wa: «Kak iken nə Almasihu, do ana Mbərom sə slənay saa tam anan do sə daliyugo ahay ata nà, dakan umo anan bidaw?»

A mbədahan atan apan, a wa: «Həna nə dəkak ikwen anan dəp dukwen, ki dəfen apan nga bay. ⁶⁸ Aday nə cəce pikwen wa dukwen, ki mbədihen uno

apan bay re. ⁶⁹ Aya əna, azanan pa 'am nà, nen, Wan su Do, ni i njahay tə alay puway ana Mbərom Ba məgala.»

⁷⁰ Tinen a fok ta jan, ta wa: «Həna nà, iken nə Wan a Mbərom cukutok daw?»

A mbədahan atan apan: «Ayaw! Kawa ana kwanay a sa ja ata awan.»

⁷¹ Ta ja kutok, ta wa: «Həna nà, di gan may anà side hinen re daw? Mənuke də slənek tə sləmay a nuko à 'am anahan wa coy asanaw?»

23

Ta zla anan Yesu əga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Markus 15.1-5; Yuhana 18.28-38

¹ Pə dəba anahan a wa kutok nà, do sa gan sariya anà Yesu ataya fok, tə slabak ta zla anan əga Pilatu, do sə Ruma, winen bahay a pə daliyugo sə Yahudiya. ² Ta ndaḅ 'am ahay cara cara pə Yesu, ta wa: «Winen apan i tərən awan anà do a manay ahay. A wa dowan ə varan jangal anà bahay sə Ruma bay fok. Aday dukwen a wa winen nà, Almasihu, bahay awan.»

³ Pilatu a cəce 'am pə Yesu wa, a wa: «Iken nà, bahay sə Yahuda ahay daw?» Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

⁴ Pilatu a jan anà bahay sə gədan dundo anà way ahay tu do a mə halay nga bayak ata awan, a wa: «Na tak anan à nga anà mungok sa ban anan apan dowan a anan bay.»

⁵ Əna, do ataya tə mənahan asa, ta wa: «Winen apan i tərən awan anà do ahay ta 'am anahan ataya pə daliyugo sə Yahudiya fok. A dazlan ahay kwa pə daliyugo sə Galile wa, dezl həna kə njadak anan ahay à man a anan re.»

⁶ Pilatu a sləne 'am ata cəna, a wa: «Dowan a anan nà, winen Galile ahay daw?» ⁷ A sləne sə jəka Yesu a nay nà, pə daliyugo ana Hiridus wa ata nà, a wa tə zla anan əga Hiridus, anga à alay ata dukwen, Hiridus a winen inde agay anahan awan, à Urəsalima.

Ta zla anan Yesu əga Hiridus saa gan sariya

⁸ Hiridus a canan à Yesu cəna, a zlan à nga. Kə njahak bayak awan, a gan may sə canan à Yesu, anga ba do ahay tə təkərek anan ləbara anahan awan. Winen a bayak nà, i canan à Yesu winen apan i ga masuwayan.

⁹ Hiridus a cəce 'am ahay pə Yesu wa bayak awan, əna Yesu kə mbədahak anan apan bay.

¹⁰ Bahay sə gədan dundo anà way ahay, tə miter sə Tawrita ahay tinen inde à man ata re. Tinen, tə zəga anan sa ndaḅ apan 'am asa.

¹¹ Coy Hiridus tə suje anahan ahay ta ca apan nà, gəsən'a, ta ma nga sə mbasay apan. Ta pak apan zana lele awan, aday ta ma anan əga Pilatu asa.

¹² Pə luvon ata ite, atə Hiridus tə Pilatu ta ban car kutok, bina abay həren, tinen nà, tə ngəlinge i zek bay way anahan.

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Mata 27.15-26; Markus 15.6-15; Yuhana 18.39 - 19.16

¹³ Pilatu a halan nga anà bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tu do sə lavan nga anà do ahay, aday tu do azar aya bayak awan. ¹⁴ A jan atan: «Kə bənen uno ahay dowan a anan. Ki jen nà, winen apan i tərən awan anà do ahay. Ihe, nə cəcihek panan həna nà, pa 'am a kwanay a fok. Ki jen nà, winen tə mungok awan. Əne, nen nə njadak apan way kawa ana kwanay sa ja, abay tədə sa man anan mungok ata bay. ¹⁵ Hiridus dukwen kə mak anan ahay à man ana awan, anga kə tak anan à nga à mungok sə awan aday abay tədə

sa vad anan apan ata bay re. ¹⁶ Anga nan, ni ndabay anan cəna coy, aday ni mbəsak anan.»

[¹⁷ A jan atan matanan ata nà, anga azar uko sə Pasəka kà slak ahay cəna, a ta mbəsakan atan anan ahay dō sə dangay kərtek.]

¹⁸ Əna tinen a fok ta zlah tə məgalak awan, ta wa: «Ma gan may ki mbəsakay ahay nà, Barabas, aday dōwan a anan nà, kà vad anan.»

¹⁹ Barabas sə dōwan ata nà, winen à wulen su dō sə vəze pə Ruma ahay à Urəsalima ataya awan. Aday winen nə kà vədak nga su dō re. Ta ban anan à dangay nà, anga nan.

²⁰ Pilatu a man atan anan 'am ata asa, anga winen nà, a nan sə mbəsak anan Yesu. ²¹ Əna dō ataya ta zlah tə məgalak a asa, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom! Darak anan ayak pə dədom!»

²² Pilatu a jan atan tə slala maakan a asa, a wa: «A ga mer sa ma lelibay a anaw? Nen nə njadək apan ines sa man anan mungok aday abay tədə sa vad anan apan à məke itəbay. Suwan ni ndabay anan cəna coy, aday ni mbəsak anan.»

²³ Əna dō ataya tə zəga anan sa zlah tə məgalak awan. Ta gan may si tə darak anan ayak pə dədom. Tə njadək apan cəved anga abəbal awan a tinen ata awan. ²⁴ Pilatu a təma sa ga kawa ana a tinen sa gan may ata kutok.

²⁵ A mbəsakay anan ahay Barabas, kawa ana tinen sə cəce panan ata awan, dōwan aday 6a tə bənak anan à dangay anga a vəze pə Ruma ahay, aday dukwen kə vədak uda nga su dō re, ata awan. Yesu nà, Pilatu a varan atan anan ahay, aday tà ga anan alay kawa ana tinen sa gan may ata kutok.

Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngad awan

Mata 27.32-44; Markus 15.21-32; Yuhana 19.17-27

²⁶ Natiya kutok, suje ahay tinen apan ti zla anan Yesu nà, tə zlangay tə dōwan a inde tə ngaman Simon, winen dō sə Siren ahay, winen apan i may ahay à kibe wa. Ta ban anan, tə tavakan dədom mə zləngad a mbala Yesu ata, aday à pərahan anan ayak azar à də6a wa.

²⁷ Dō ahay bayak a, tinen apan ti pərahan ayak azar à də6a wa anà Yesu. A wulen a tinen nà, uwar aya inde, tinen apan ti yam gweguzguzze anga winen. ²⁸ Yesu a mbədahay patan 'am, a jan atan ahay, a wa: «Dəna sə Urəsalima ahay, kə yimen anga nen bay. Yimen adəka nə zek a kwanay, aday wan a kwanay ahay re!» ²⁹ Anga alay sə dəce winen apan i nay ahay. Ata, sa naa taslay mivel nà, uwar aday winen dərlay awan, tə uwar aday kə wahak fan bay ata awan, tatə uwar aday kula dōwan kə sak pay anahan bay ata awan. ³⁰ Aday, dō ahay ti dazlan sa ja nà: “Bəzlom ahay, mbəzlen ahay pumo!

Culok ahay dukwen anga ndisen ahay pumo ite!*

³¹ Nen nà, kawa dədom məngədaz awan. Aday ta sak u go way a anaya anà nen, dədom məngədaz ata nà, ti naa gan anà dō aday tinen kawa dədom mə kuray ataya ite nə, kəkəma asanaw!»

³² A man ata ite nà, dō sə akar aya inde cew. Suje ahay ta ra atan anga ines a tinen, saa vad atan tatə Yesu. ³³ Tə dəzle à man sə ngaman Kəlakas-l-sa-Nga ata nà, tə daray anan Yesu tu dō sə akar a cew ataya pə dədom à man ata awan, dō kərtek a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen.

³⁴ Yesu a gan amboh anà Mbərom, a wa: «Bəbay uno, pəsen atan anan ines a tinen, anga ta san way a tinen a sa ga həna ata bay.»

Suje ahay tə gəzla anan zana a Yesu ahay à wulen a tinen ahay inde, ta sa ga apan caca.

³⁵ Aday dō a mə tavay aya à man ata awan, tinen apan ti ca ide həməcəcce. Bahay sə Yahuda aya inde ite, tinen apan ti təra anan Yesu à məndak, ta wa:

* 23:30 Ca pə Hose'a 10.8.

«Kà tɛmak anan dɔ azar aya asanaw! Kak winen Almasihu, dɔ a Mbɛrom mɛ walay saa tam anan dɔ a acɛkan nà, à mbar a zek anahan a ite bidaw?»

³⁶ Suje ahay dukwen tɛ hɛdɛken ayak pɛ cakay, sa jan ayak 'am sɛ suwat. Tɛ varan ayak way mɛ kwasay a inde, aday sɛrekeke re aday à sa. Ta jan: ³⁷ «Kak iken bahay sɛ Yahuda ahay nà, tam anan nga anak a kutok bidaw?»

³⁸ Tɛ vinde way pɛ pɛlungwad, ta wa: «Hɛna anan nà, bahay sɛ Yahuda ahay.» Aday tɛ tapak anan ayak pa nga sɛ dɛdom a mɛ zɛlɛngad ata awan.

³⁹ Natiya, dɔ kɛrtek à wulen su dɔ sɛ akar a mɛ daray aya pɛ dɛdom ata awan, a gɛnahan à Yesu ite, a wa: «Na wa iken nà, Almasihu bɛ? Ənga, tam a zek anak, aday kà tam manay ite bidaw?»

⁴⁰ Əna dɔ anahan a hinen ata a gafan ayak apan 'am, a wa: «Iken nà, kɛ jɛjɛran anà Mbɛrom itɛbay daw? Anga iken dukwen dɔ ma ban a kawa winen a re asanaw! ⁴¹ Mɛnumo da sa dɛce a anan nà, tɛdɛ anga ines anumo sa ga ata awan. Əna winen nà, kà gak awan itɛbay asanaw!»

⁴² Natiya, dɔwan ata a jan à Yesu, a wa: «Ka sak a nay ahay tɛ mazlaɓ sɛ bahay anak a nà, aday kem, kà bayak upo ite.»

⁴³ Yesu a mbɛdahan apan kutok, a wa: «Nen apan ni jak tɛ didɛm a hɛna: Pɛ luvon a sɛ biten a anan, dɛ zlumo à jerne a Mbɛrom inde.»

Amac a Yesu

Mata 27.45-46; Markus 15.33-41; Yuhana 19.28-30

⁴⁴⁻⁴⁵ Natiya awan, à man ipɛc inde nà, luvon a ga pɛ daliyugo fok takɛɛmbom, hus à njamde maakan.

Aday zana sɛ gɛzla man sɛ njahay a Mbɛrom pi zek wa tu dɔ ahay ù doh sɛ mazlaɓ a Mbɛrom ata, a ngɛraw à mamasl a wa ɛndem. ⁴⁶ Yesu a zlah tɛ mɛgalak awan, a wa: «Bɛbay uno, ni mbɛsakak anan ayak sifa uno à alay anak inde.†»

Pɛ dɛba anà 'am anahan ata wa nà, a mac way anahan.

⁴⁷ Bahay sɛ suje sa man ataya ata, a canan à way a sɛ tɛra ata nà, a hɛran nga anà Mbɛrom, a wa: «Dɔwan a anan nà, winen dɔ didɛk a acɛkan.»

⁴⁸ Do sa nay sa cak ayak apan ataya fok tɛ canan à way a sɛ tɛra i ide a tinen inde ata nà, kuwaya fok a haw way anahan gɛrlɛhlah ta nga mugo. ⁴⁹ Əna dɔ sa san anan ataya pi zek tɛ uwar sɛ pɛrahan ahay azar kwa à Galile wa ataya, tɛ tavay zad, ta ca pɛ way a sɛ tɛra ataya awan.

Tɛ gɛba anan Yesu à mɛke

Mata 27.57-61; Markus 15.42-47; Yuhana 19.38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Natiya kutok, dɔwan a inde tɛ ngaman Yusufu, winen dɔ sɛ Arimatiya ahay pɛ daliyugo sɛ Yahudiya. Winen apan i ba bahay a Mbɛrom. Winen dɔ didɛk a pa 'am a Mbɛrom. Abay winen nà, dɔ kɛrtek à wulen su dɔ sa gan sariya anà Yesu ataya awan, ɛna winen nɛ kà tɛmahak 'am a tinen ata itɛbay.

⁵² A zla à man a Pilatu saa cɛce panan cɛved sɛ gɛba mɛsinde a Yesu aday i sa la anan. ⁵³ A njad cɛved ata kutok nà, a zla, a dazay anan ahay mɛsinde a Yesu pɛ dɛdom mɛ zɛlɛngad ata wa. A nga apan rɛkot a inde, a dɛfak anan ayak à jɛvay ma la a à jama inde, à man a aday kula tɛ dɛfak ayak uda mɛsinde bay ata awan. ⁵⁴ Way ata a tɛra nà, ta pac sɛ dezele, aday defefe luvon sa man uda winen apan i slay uda bɛse.

⁵⁵ Uwar sɛ pɛrahan ahay azar anà Yesu kwa ahay à Galile wa ataya tɛ pɛrahan azar anà Yusufu dezl pa 'am jɛvay, aday ta ca pa sɛ dɛfak anan ayak Yesu à mɛke inde ata awan. ⁵⁶ Aday ta ma way a tinen agay, tɛ lavay a zek tɛ

† 23:46 Ca pɛ Jabuuru 31.6.

amar sə wurde sə rəbas lele dun'a ata awan. Aday ta man uda awan pə luvon sa man uda awan, kawa ana Tawrita a Musa sə dakan atan anan.

24

Yesu a slabakay ahay à mæke wa

Mata 28.1-10; Markus 16.1-8; Yuhana 20.1-10

¹ Ta pac sə zaka* kutok, pærek duwdew, uwar ataya tə wule pa 'am jəvay. Ta zla anan tə amar a tinen sə lavak anan ayak zek ata kutok. ² Tə dæzle nà, ta tan ayak à nga anà bəlèlen mə bətukwal a pa 'am jəvay wa, mə jəkay awan. ³ Ta zla à jəvay ata inde† mæreh kutok, əna ta tak anan à nga anà zek sə məsinde a Yesu Ba Məduwen bay re. ⁴ A gan atan nà, wurdədəsdəssa.

Kwayan'a, dowan aya inde cew ta kan atan zek. Aday tinen tə zana aya pi zek, a dav nà, herre kwedekkwedek. ⁵ Uwar ataya tə canan à dowan a cew ataya cəna, ta ma nga sə jəjar, tə rihe nga a tinen ahay ù vo.

Cəna, dō ataya ta jan atan: «Waka dō nə tə sifa coy asənə, kə pəlen anan à wulen sə məsinde ahay wa nà, angama mba asanaw? ⁶ Winen inde à man a anan sabay. Kə slabakak ahay à mæke wa. Bayiken pa 'am anahan a sa jak ikwen à alay a kwanay à Galile ata awan. A wa: ⁷ «Təktek, nen, Wan su Dō nà, ni slahay à alay su dō sə atahasl ahay inde, ti darak ayak nen pə dədom mə zləngad awan. Aday pə luvon maakan a anahan a nà, ni slabakay ahay à wulen sə məsinde ahay wa.»

⁸ Natiya, 'am a Yesu a sa jan atan ata a man atan ahay à nga inde kutok.

⁹ Coy, ta may way a tinen pa 'am jəvay wa, tə dakan anan ləbara ata anà njavar a Yesu a kuro nga kərtek ataya awan, aday anà azar su dō ahay a fok re. ¹⁰ Sa man anan ləbara ata anà dō maslan ataya nà, Mariyama sə Magədala, tə Yuwana, aday tə Mariyama, may a Yakuba, aday uwar a azar a sə pərahan atan ayak azar ataya re.

¹¹ Dō ataya tə sləne ləbara sa 'am ata cəna, tə dəfak apan nga bay. A ga patan nà, kawa uwar ataya ta jan atan nà, 'am sə uwar ahay kəriya awan.

¹² Əna Piyer nà, a slabak, a haw pa 'am jəvay. A dæzle cəna, a zərdek ayak ide à jəvay inde. Awan uda ibay. Mə mbəsak a nà, zana vərre gərəvve kəriya awan. A zla agay, əna way ata a gan nə wurdədəsdəssa hwiya.

Pə cəved sa zla à Emawus

Markus 16.12-13

¹³ Ta pac ata kərtek awan, dō ahay cew à wulen sə njavar anahan ataya wa, tinen apan ti zla à wulen su doh a inde sə ngaman Emawus ata awan, dərən pi zek wa tə Urəsalima nà, i ga way sə kilomiter kuro nga kərtek. ¹⁴ Tinen apan ti zla nà, ti kad bala pə ləbara su way a sə təra ata kurkwer.

¹⁵ Tinen apan ti kad bala a tinen ata mba cəna, degeslef Yesu a njadək atan ayak pə cəved. Ta zla pə kərtek awan. ¹⁶ Tə canak anan à Yesu, əna awan a kə nahak atan pə ide. Anga nan, tə sənək a bay.

¹⁷ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Kə kiden bala pa ma à cəved wa anaw?»

Tə tavay jərəm ma ga mugo aya awan. ¹⁸ Dowan a kərtek a sə ngaman Keliyupas ata a mbədahan apan, a wa: «Dō sə Urəsalima ahay fok ta san pə way a sə təra à luvon a anaya inde kutok nà, sa san apan ite bay nə, iken kərtek kələdaw?»

¹⁹ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Ma sə təra anaw?»

* **24:1** Zaka nà, tə ngaman Zlaba re. † **24:3** Jəvay a tinen ma la a ù kon inde kawa doh. Anga nan ta mba apan sa zla uda awan.

Tə mbəđahan apan: «Way sə təra pə Yesu, dō sə Nazaratu ata awan. Winen nə dō maja'am a Mbərom. Dō tə məgala si mer su way a, aday tə mazlaḅ sa 'am a, pa 'am a Mbərom aday pa 'am sə dō ahay fok re. ²⁰ Bahay sə gəđan dundo anə way ahay pi zek tu dō sə lavan umo nga ahay, ta ban anan, tə varan anan anə Ruma ahay, ta gan sariya saa vad' anan, tə darak anan ayak pə dədom. ²¹ Abay manay mə jalay nā, winen nə dō saa tam anan Isəra'ila ahay. Aday way a sə təra apan ata dukwen həna kə gak way sə luvon maakan re. ²² Natiya dukwen, uwar sə əga manay ahay tə vawak umo nga wadan wadan, anga sə duwdew a anan tə wulek pa 'am jəvay, ²³ əna ta tak anan à nga anə məsinde anahan a à jəvay inde sabay re. Ta may agay, ta jan umo ləbara awan, ta wa: «Maslay a Mbərom ahay ta kan umo zek, ta jan umo nā, winen inde tə sifa awan!» ²⁴ Aday, dō sə əga manay ahay ta zlak saa cay ide pa 'am jəvay ata wa dukwen, ta tan ayak à nga anə way a kawa ana uwar ataya sa jan umo, əna ta tak anan à nga anə məsinde a bay re.»

²⁵ Natiya, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Hey, kwanay dō sa san awan bay ahay, dō mənok aya sa daf nga pa 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay! ²⁶ Abay Almasihu i sa zla à mazlaḅ sə bahay anahan inde nā, təktek i ga dəcə ndəlekeke aday bidaw?»

²⁷ Aday a dakan atan anan 'am kawa ma jay a pə winen à Deftere a Mbərom inde, ata a dazlan ahay à deftere a Musa ahay wa, hus anan à deftere su dō maja'am a Mbərom ahay inde fok.

²⁸ Natiya, tinen apan ti dəzle à wulen su doh a tinen saa zla uda ata bəse nā, Yesu a ga kawa i zla way anahan ta man hinen. ²⁹ Əna ta ngam à zla patan wa bay. Ta jan nā: «Pac kə slahak ù doh aday luvon winen apan i ga bəse kutok nā, suwan njahuko à man a anan.» Yesu a may ahay, a njahay tə tinen.

³⁰ A alay sa pa way nā, Yesu a gəḅa tapa sə pen, a ngəran anə Mbərom, a gəzla anan tapa sə pen ata i zek wa, a varan atan anan. ³¹ Natiya, ide a cəden atan lele, ta san anan kutok. Cəna sawayah a zla pa man sə ide a tinen wa. ³² Ta jan i zek ahay kutok, ta wa: «Kawa anahan sa jak umo ahay 'am pə cəved' wa, aday sə dəkak umo anan 'am sə Deftere a Mbərom ata nā, a gak umo ahay nə mbadada bidaw?»

³³ Tə slabak kwayan'a, ta ma à Urəsalima. Ta tan ayak à nga anə njavar anahan ahay kuro nga kərtek ataya, tu dō azar aya mə halay nga awan.

³⁴ Dō a mə halay nga ataya ta jan ù dō cew ataya kwayan'a, ta wa: «Yesu Ba Məduwen kə slabakak ahay acəkan, bina Simon kə canak anan!»

³⁵ Dō a cew ataya ite tə təkəren anə dō ataya way sə təran atan ayak pə cəved' wa, aday taa san a Yesu nā, à alay a winen sə gəzla anan tapa sə pen afa awan.

Yesu a kan zek anə njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

³⁶ Tinen apan ti ja 'am ata mba kutok, Yesu a tavay jek à wulen a tinen inde. A jan atan, a wa: «Zay à tərak ikwen.»

³⁷ Cəna, tanday mbac a slahay patan wa, zlawan a gan atan. Tə bayak, i ga nə tə canan anə məđahan.

³⁸ A jan atan nā: «Kə jəjiren nā, angamaw? Kwanay a fok kə bayiken way à nga a kwanay inde cuwcew nā, angamaw? ³⁹ Cen pə alay uno tə saray uno ahay. Həna anan nā, nen awan. Limen uno, cen upō. Məđahan nā, kəlakasl tə sluwed' si zek inde apan ibay. Əna, kə cinen uno həna nā, matana bay asanaw!»

⁴⁰ A jan atan 'am ata nā, a kan atan anan alay anahan ahay pi zek tə saray anahan ahay. ⁴¹ Ta mbak apan sa daf nga pə way ata fan bay, anga ataslay mivel a tinen a kə zalak, aday way ata a gan atan masuwayan re. Yesu a cəce

patan wa kutok, a wa: «Way sa pa inde pikwen daw?» ⁴² Tə varan ahay kəlef ma vak aya mənjoek. ⁴³ A gəba, a rac i ide a tinen a inde.

⁴⁴ A jan atan: «Həna anan nà, way nen sə dakak ikwen anan, à alay a nen inde tə kwanay mba ata awan. Abay way aya inde mə vinde a pi nen à Tawrita a Musa, tə deftere ana do maja'am a Mbərom ahay, tə Jabura ahay. Təktek way ataya fok tē təra.»

⁴⁵ A təban atan anà abayak nga a tinen, aday tā san 'am sə Deftere a Mbərom. ⁴⁶ A jan atan: «Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, natiya. Təktek Almasihu nà, i ga dəce, aday i slabakay à məke wa pə luvon maakan awan.

⁴⁷ Ti wazay à mazlaḅ sə sləmay anahan inde pə daliyugo fok, i dazlan nà, à Urəsalima wa, ti ja: “Mbədihen anan ləen anà ines a kwanay ahay, aday Mbərom i pəsek ikwen anan.” ⁴⁸ Saa side anan way ataya nə kwanay awan.

⁴⁹ Azanan nà, nen a, ni slənak ikwen ahay way a, kawa ana Bəbay uno sə zlapak ikwen anan ata awan. Əna, njihen à wulen su doh sə Urəsalima hus pə luvon a ni slənak ikwen ahay məgala sa nay à mburom wa ata aday.»

Yesu a jan à mburom

Markus 16.19-20; Mer su way ahay 1.9-11

⁵⁰ Yesu a zla atan à wulen su doh wa. Ta zla bəse tə Baytiniya. A cakaf alay à mburom, a dəf patan ngama. ⁵¹ A alay a winen apan i dəf patan ngama ata mba cəna, a jan à wulen a tinen wa. Mbərom a gəbak anan ayak à man anahan.

⁵² Tinen ite tə həran nga anà Yesu, aday ta ma à Urəsalima tə ataslay mivel a bayak awan. ⁵³ Ta taa zla à doh sə mazlaḅ a Mbərom nà, pac pac, sa taa həran nga anà Mbərom.

Ləbara mugom a kawa ana Yuhana sə vinde anan ata awan Adakay way pə deftere a anan

Yuhana a təkər anan ləbara a Yesu nà, tə cəved anahan cara, bina kawa deftere azar aya sə təkər anan ata bay. A gəba mer su way a Yesu masuwayan aya cuwbe, anga sə təkər anan atətak way a Yesu, aday sə dakay anan nà, Yesu nə wayaw. A wulen sə atətak way a anaya kutok, Yesu a gəba minje sə way ahay kawa a'am, jiyjay, məsudoh, pen, do sə jugwar təman, sə dakay anan winen aday nə, winen wayaw.

Nga sa 'am ahay

Yesu nə winen wayaw (1.1-51)

Masuwayan a Yesu ahay cuwbe (2.1 - 11.44)

Luvon a Yesu mədakwidok aya pə daliyugo (11.45 - 19.42)

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay (20.1 - 21.25)

Almasihu Yesu nà, winen nə 'am a Mbərom

¹ Mama'am awan, abay Mbərom kə ndakak daliyugo fan bay ata nà, dōwan a inde tə ngaman 'am. 'Am ata nà, tinen tə Mbərom nə maya awan, aday winen nə, Mbərom. ² Tinen tə Mbərom a nà, pə dəlen a wa maya kurre wanahan. ³ Ta 'am ata nà, Mbərom a ndakay anan way ahay kəzlek. Way mə ndakay a mənəna 'am ata nà, ibay. ⁴ Sifa a nay ahay nà, à 'am ata wa. A tərən anà do sə daliyugo ahay nà, jiyjay. ⁵ Abay luvon nà, inde wanahan, jiyjay ata a dav uda awan, aday luvon a mba apan sə mbacay anan bay.

⁶ Natiya, Mbərom a slənay ahay dōwan a inde tə ngaman Yuhana. ⁷ Yuhana a nay ahay kawa side, sə dakan anan jiyjay ata anà do sə daliyugo ahay, aday tà daf apan nga. ⁸ Yuhana ta nga anahan a nà, winen jiyjay ata bay. Əna, a nay saa ga side sə dakay anan nə jiyjay ata awan. ⁹ Jiyjay a guzgwez ata, winen apan i nay ahay pə daliyugo, sə dəvan anà do ahay kəzlek.

¹⁰ 'Am ata nà, abay winen inde pə daliyugo. Mbərom a ndakay daliyugo a nà, tə winen awan. Əna do sə daliyugo ahay təkede tə sənək anan bay. ¹¹ A nay ahay nà, pə daliyugo anahan a wanahan, əna do anahan aya dukwen tə təmahək anan bay. ¹² Cəkəbay, do azar aya nà, tə təmahək anan, tə dəfək apan nga. Anà do ataya nà, 'am ata kə varək atan cəved sə təra atan wan ana Mbərom ahay. ¹³ Tə təra wan a Mbərom ahay nà, pə ruhom si zek bay, pa sə wahay sə bəbay ahay bay. Tə təra nə, anga Mbərom kə tərək bəbay a tinen coy.

¹⁴ 'Am ata a təra do ti zek awan, kə njahək a wulen a manay. Mə canək anan anà mazlaḅ anahan awan. A njad mazlaḅ ata nà, anga winen a nà, wan ana Bəbay Mbərom, winen wan mənduwel awan. Mbərom a kay anan ahay sumor anahan tə didem anahan ahay fok nà, tə winen awan.

¹⁵ Yuhana kə jak apan tə məgalək awan, a wa: «Winen nà, do, nen sa jak ikwen, na wa: “Do inde i nay ahay à dəba uno wa, əna winen nà, a zalay nen asa, anga à alay a nen mə wahay a fan bay dukwen nà, winen inde coy.”»

¹⁶ Mənuko a jiya də njadək sumor à alay anahan wa, sumor pa nga sə sumor. ¹⁷ Mbərom a varək uko anan ahay Tawrita nà, tə alay ana Musa. Əna sumor a Mbərom tə didem anahan nà, a kay atan ahay anà do ahay tə alay ana Yesu Almasihu. ¹⁸ Mbərom a aday nà, dōwan kula kə canək anan bay. Əna, wan

anahan a mǝnduwel ata, winen mǝ njahay a tǝ Bǝbay anahan maya awan, winen kǝ kak uko anan ahay Mbǝrom awan.

Side ana Yuhana, dǝ sa gan baptisma ǝ dǝ ahay

Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Lukas 3.1-18

¹⁹ Side ana Yuhana a dazlan nǝ, natiya awan: Pa pac a inde nǝ, mǝced sǝ Yahuda ahay tǝ slǝnay ahay dǝ sǝ gǝdan dungo anǝ way anga Mbǝrom ahay kwa ǝ Urǝsalima wa, tinen pǝ kǝrtek a tu dǝ sa man atan zek ù doh sǝ mazlǝb a Mbǝrom ahay. Tǝ cǝce pǝ Yuhana wa, ta wa: «Iken nǝ, iken wayaw?»

²⁰ Yuhana dǝkwen kǝ mǝmanak atan anan bay, a jan atan anan ngǝlarak, a wa: «Nen nǝ, Almasihu bay.»

²¹ Tǝ cǝce panan asa, ta wa: «Aday iken nǝ waya kutok anaw? Iken nǝ Eliya kǝlǝdǝw?»

Yuhana a mbǝdǝhan atan apan, a wa: «A'ay. Nen nǝ, Eliya bay.»

Ta jan, ta wa: «Yo, iken nǝ dǝ maja'am a Mbǝrom, manay sa ba ata dǝw?»

Yuhana a wa: «A'ay, matanan bay!»

²² Dǝ ataya ta jan kutok, ta wa: «Siya, aday iken nǝ wayaw? A nan umo sa man ayak 'am anǝ dǝ sǝ slǝnay manay ahay. Ka jan anǝ nga anak a nǝ, iken wayaw?»

²³ Yuhana a mbǝdǝhan atan apan asa, a wa: «Nen nǝ, dǝ mbala ana dǝ maja'am a Mbǝrom Ezaya sa jǝka:

“Dowan a inde, winen apan i zlah ǝ saf inde ǝ kiǝe, a wa:

Ten anan cǝved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cǝved ata mǝ tavay nga a fǝhhe lele.*”»

²⁴ Aday ǝ wulen su dǝ mǝ slǝnay a pǝ cakay ana Yuhana ataya nǝ, Farisa ahay uda awan. ²⁵ Tǝ cǝce panan, ta wa: «Kak iken Almasihu bay, iken Eliya bay, aday dǝ maja'am a Mbǝrom hinen ata bay re nǝ, ka gan baptisma anǝ dǝ ahay angamaw?»

²⁶ Yuhana a mbǝdǝhan atan apan, a wa: «Nen na gak ikwen baptisma nǝ, tǝ a'am. Əna, dǝ inde ǝ wulen a kwanay, kǝ sǝnen a bay, ²⁷ i nay ahay ǝ dǝba uno wa. Nen na slak sǝ pǝsakan anan libǝr sǝ tǝkarak anahan bay.»

²⁸ Natiya, way a anaya fok a tǝra nǝ, ǝ wulen su doh sǝ ngaman Baytiniya ata awan, pǝ day uho sǝ zliner sǝ Urdon, ǝ man ana Yuhana sa gan baptisma anǝ dǝ ahay ata awan.

Yesu nǝ, wan sǝ tǝman ana Mbǝrom

²⁹ Ide a cǝde sidew a cǝna, Yuhana a canan ayak anǝ Yesu winen apan i zlak ayak. A wa: «Tiya, wan sǝ tǝman ana Mbǝrom saa pǝse anan atahasl sǝ daliyugo ata awan! ³⁰ Winen nǝ, dǝwan a nen sa jak ikwen, na wa: “Dowan a inde, i nay ahay ǝ dǝba uno wa, a zalay nen, anga ǝ alay a nen mǝ wahay a fan bay dǝkwen nǝ, winen nǝ, winen inde coy.” ³¹ Winen wayaw nǝ, abay na san bay. Əna, na nay saa gan baptisma anǝ dǝ sǝ Isǝra'ila ahay nǝ, aday tǝ san anan lele.»

³² Yuhana a ga apan side asa, a wa: «Nǝ canan anǝ Apasay a Mbǝrom a dazay ǝ bagǝbaga mburom wa kawa badǝbada, a njahay apan. ³³ Abay na san winen nǝ wayaw bay. Əna Mbǝrom, dǝ sǝ slǝnay ahay nen sa ga baptisma tǝ a'am ata, kǝ jak uno, a wa: “Ki canan anǝ Apasay i dazay ahay pu dǝ, i njahay apan. Dowan ata nǝ, i ga baptisma tǝ Apasay Cǝncan awan.”»

³⁴ Yuhana a ja asa, a wa: «Nǝ canak anan acǝkan. Winen nǝ Wan a Mbǝrom. Ni side 'am ata awan.»

Njavar a Yesu mama'am aya awan

* 1:23 Ca pǝ Esaaya 40.3.

³⁵ Natiya kutok, ide a cæde sidew a nà, Yuhana winen mæ tavay a à man ata tæ njavar anahan ahay cew. ³⁶ A canan à Yesu winen apan i bar ta man ata nà, a ja, a wa: «Cen apan! Wan sæ tæman a Mbærom, winen tiya.»

³⁷ Njavar a Yuhana cew ataya tæ slæne 'am ata cæna, tæ pærahan azar anà Yesu. ³⁸ Yesu a ma ide à dæba nà, a canan atan ayak, tinen apan ti pærahan azar nà, a cæce patan wa: «Kæ pælen maw?»

Ta jan: «*Rabi*, man sæ njahay anak ahaw?» Ta 'am a tinen «*Rabi*» a nan sa ja nà, «Miter».

³⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay! Kà ni cen apan!»

Ta zla pæ kærtek awan, tæ canan à man sæ njahay ana Yesu. A tæra nà, tæ njamte fudò. A alay ata, tæ tæfek pi zek jiga hus à suko.

⁴⁰ Natiya, dò a cew a sæ slæne side aday sæ pærahan azar anà Yesu ataya nà, d'owan a inde kærtek, tæ ngaman Andære, mærak ana Simon Piyer. ⁴¹ Natiya, Andære a zla a pælay anan mærak anahan Simon, a jan: «Manay mæ njadak anan Almasihu!» Almasihu ta 'am hinen næ Kristo. A nan sa ja næ dò ma ga amar awan.

⁴² Andære a lagay anan Simon pæ cakay ana Yesu. Yesu a canan nà, a zæzor anan, a jan, a wa: «Iken nà, Simon wan ana Yuhana bidaw? Pa 'am azanan nà, slæmay anak i i tæra næ Kefas.» Ta 'am a tinen, Kefas a nan sa ja nà, pækærad.†

Yesu a ngaman anà atæ Filip tæ Nataniyel

⁴³ Sidew a nà, a nan anà Yesu sa zla pæ daliyugo sæ Galile. Tæ zlangay tæ Filip, a jan: «Pæruho azar!» ⁴⁴ Filip a aday nà, winen Baytisada ahay, tinen ù kon kærtek a tatæ Piyer tæ mærak anahan Andære.

⁴⁵ Filip a zla à man ana Nataniyel ite, a jan: «Dowan a aday atæ Musa tu dò mæja'am ana Mbærom ahay sæ vinde apan à Deftere inde ata nà, mæ njadak anan kutok. Winen næ Yesu wan ana Yusufu, dò sæ Nazaratu ahay.»

⁴⁶ Nataniyel a jan apan, a wa: «Kak way lele a nà, i nay ahay à Nazaratu wa dæw?»

Filip a jan: «Hayak ahay, ca apan!»

⁴⁷ Yesu a canan anà Nataniyel nà, winen apan i nay ahay pæ cakay anahan, a ja, a wa: «Cen apan! Dò sæ Isæra'ila didem a, aday a njækan uda anà dò itæbay ata hæna!»

⁴⁸ Nataniyel a cæce pæ Yesu wa, a wa: «Ka san nen ta maw?»

Yesu a mbædahan apan, a wa: «Kurre, Filip dukwen kè ngamak anak fan bay ata nà, næ canak nà, iken ù vo sæ buway mba.»

⁴⁹ Nataniyel a jan apan kutok: «Miter, iken næ Wan ana Mbærom. Bahay sæ Isæra'ila nà, iken.»

⁵⁰ Yesu a mbædahan apan asa, a wa: «Ka daf upo nga nà, anga nen sa jak, na wa: Næ canak anak ù vo sæ buway ata, bidaw? Ki i canan anà way ahay sæ zalay hæna anan tæ mæduwen aya mba. ⁵¹ Ni jak tæ didem a nà: Ki i cinen anan anà bagæbaga mburom mæ tæba awan, aday ki cinen anan anà maslay a Mbærom ahay ti ján, ti dazay ti nen, Wan su Dò.‡»

2

Azar uko sæ gæba dalay à Kana

¹ Yawa, luvon cew pæ dæba anahan a wa nà, azar uko sæ gæba dalay a tæra à Kana, pæ daliyugo sæ Galile. May ana Yesu winen inde à man ata awan.

† 1:42 Ta 'am hinen dukwen, Kefas a nan sa ja Piyer. ‡ 1:51 Yesu a nan sa ja nà, winen kawa sæsala sa zla à mburom.

² Dukwen tə ngamak atan ayak anə atə Yesu tə njavar anahan ahay à man ata re.

³ A alay sa sa mahay sə azar uko kutok, mahay a ndav pə dō ahay wa. Anga nan, may a Yesu a jan, a wa: «Mahay inde pə dō ahay sabay!»

⁴ Yesu a mbədahan apan, a jan, a wa: «Uwar a anan, kə vuwo nga ti mer su way ata nə angamaw? Alay uno kà slak fan bay.»

⁵ May anahan a jan anə dō si mer su way ahay, a wa: «Gen kawa anahan saa jak ikwen ata fok!»

⁶ Matanan, tugoy su kon ahay inde à man ata ma la aya mbərka sa taa pak uda a'am. Kərtek sə tugoy ataya nà, a gəba a'am i ga way sə liter səkət, kawa sa ja bine siwaw nà, kəlawə mbərka. Tə a'am sə tugoy ataya awan, Yahuda ahay ta taa banay anan saray, zek, tə cakad a way, kawa sə pəra a tinen ahay.

⁷ Yesu a jan anə dō sa ga mer su way ahay: «Rihen anan tugoy a anaya tə a'am.» Tə ngahay a'am awan, ta rah anan tugoy ataya cesl cesl. ⁸ Yesu a ja kutok: «Həna nà, ngihen ahay wa asa, zlen anan anan ayak anə bahay sə azar uko.» Ta ga kawa anahan sa jan atan ata awan.

⁹ Bahay sə azar uko ata, a tukom anan nà, kə tərak mahay coy. Əna, winen nà, a san sa jəka mahay a, a nay ahay nə tə wura wa anaw bay. Sa san nà, dō sə ngahay ataya dəkdek. A ngaman ayak anə dō sə gəba dalay ata awan, a jan: ¹⁰ «Abay dō ahay ta taa lahan anan anə dō ahay nà, mahay mugom awan. Kagasl, mahay kə vawak atan nga nà, ti var winen mugom a bay ata awan. Aka aday iken nà, kə dərək anan mugom awan hus həna nə kəkəməw?»

¹¹ Natiya awan, masuwayan ana Yesu sa ga mama'am awan, a təra nà, à wulen su doh sə Kana, pə daliyugo sə Galile. A kay anan ahay mazlaḅ anahan, aday njavar anahan ahay ta daf apan nga.

¹² Pə dəba anahan a wa, ta zla way a tinen à wulen su doh sə Kafarnahum tatə may anahan tə mərak anahan ahay pi zek tə njavar anahan ahay, aday tə njahay à man ata luvon ahay mənjøek ca.

Yesu a razl do sa ga masa ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom wa

Mata 21.12-13; Markus 11.15-17; Lukas 19.45-46

¹³ Natiya, alay sə azar uko sə Pasəka ana Yahuda ahay i sa dəzley bəse nà, Yesu a zla à Urəsəlima kutok. ¹⁴ A njadak ayak ù doh sə mazlaḅ a Mbərom à man ata nà, dō sa ga masa ahay. Do hinen ahay tə sukom anan way ta sla ahay, tə təman ahay, tə kurkudok ahay, aday dō a azar aya nə, dō sə bəmbad dala ahay. Tinen a fok mə njahay aya pə tabal a tinen ahay.

¹⁵ Natiya kutok, Yesu a japay anan 'am sə liḅer ahay, aday a təra anan məkiḅek awan, a rəzlay atan ahay gənaw ahay uho: sla ahay, təman ahay. A dazlan, a guce anan dala a tinen ataya à məndak, a hərok anan tabal su dō sə bəmbad dala ataya fok. ¹⁶ A jan anə dō sə kurkudok ahay re, a wa: «Zlen anan awan anaya à man a anan wa. Kə təren anan doh ana Bəbay uno doh sa ga uda masa bay.»

¹⁷ Njavar anahan ahay ta ma nga sə jalay pa 'am ma ja a à Deftere inde ata awan. 'Am ata a wa: «Asan zek su doh anak nà, winen apan i ban à mivəl uno inde bayak a kawa uko.*»

¹⁸ Bahay sə Yahuda ahay tə cəce pə Yesu wa kutok, ta wa: «Gədan anak inde sa ga way ataya daw? Əna ga masuwayan, aday mǎ san gədan inde apak matana acəkan.»

¹⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Mbəzlen anan doh sə mazlaḅ a Mbərom a anan. Aday nen ni han anan maza à luvon maakan inde.»

* 2:17 Ca pə Jabuurə 69.10.

²⁰ Ta jan, ta wa: «Do ahay ta han doh a anan nà, ava ahay ta gak kwa kuro fudo nga mbərka. Aday iken nà, ki han anan à luvon maakan inde kələdaw?»

²¹ Yesu a ga minje tu doh ata nà, pi zek anahan. ²² Pə dəba ana Yesu sə slabakay ahay à məke wa nà, njavar anahan ahay tə jalay pa 'am anahan ataya jiga awan. Ta dəf nga pa 'am ma ja à Deftere a Mbərom inde ataya awan, aday ta dəf nga pa 'am anahan ata awan.

Yesu a san way sə mivəl sə do ahay zle fok

²³ Natiya awan, à alay sə azar uko sə Pasəka ata fok nà, Yesu a njahay à Urəsəlima à man ata awan. Do ahay bayak a tə dəfak apan nga, anga tə canak anan anà masuwayan anahan ahay sa ga. ²⁴ Aya əna, Yesu kə ngəmak sa dəf patan nga bay, anga winen a san əjalay nga su do ahay zle kəzlek. ²⁵ Yesu kə pələk sa jəka dowan à dakan anan əjalay nga su do kwa mənəcək bay, anga a san way sə mivəl sə do ahay zle fok.

3

Atə Yesu tə Nikodemus

¹ Dowan inde à wulən sə Farisa ahay inde, tə ngaman Nikodemus. Dowan ata nà, winen do kərtek à wulən sə məcəd sə Yahuda ahay inde. ² Nikodemus kutok, a nay ahay pə cakay ana Yesu sə luvon. A jan a wa: «Rabi*, na san zle, iken nà, miter ana Mbərom sə slənay ahay, anga kula dowan kə gak masuwayan sə way kawa ananak ite nà, ibay. Kak si Mbərom winen tə dowan ata awan.»

³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Do zənzen a nà, i mba apan sa zla à bahay a Mbərom inde bay, kak si i təra do mə wahay a mə slala cew a aday.»

⁴ Nikodemus a cəce panan kutok a wa: «Do kə gak məduwer coy nà, i njad ti wahay anan maza awan nà, kəkəməw? Dowan ata i njad sa ma à kutov ana may anahan maza awan, aday may anahan i wahay anan asa kələdaw?»

⁵ Yesu a jan: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Kak dowan a mə wahay a miza tə a'am bay, aday tə Apasay Cəncan awan bay cəna, dowan ata i mba apan sa zla à bahay ana Mbərom inde bay. ⁶ Do sə daliyugo ahay tinen apan ti wahay, əna tə wahay nə zek dəkdek. Aday do mə wahay a tə Apasay Cəncan ataya nà, tinen do ana Apasay Cəncan aya awan. ⁷ 'Am a anan à gak masuwayan adəka bay. Kawa anuno sa jak, bəlaray tə wahay kwanay tə slala cew a aday. ⁸ Mad a bal nà, à man anahan kawa sa gan may. Kə sləne zle, əna ka san sa jəka a nay awanaw bay. A zla nə ahaw dukwen, ka san man anahan a bay re. Do mə wahay a tə Apasay Cəncan awan a dukwen a təra nà, matanan re.»

⁹ Nikodemus a cəce maza awan pə Yesu, a wa: «I sa njad zek ata nà, kəkəma kəlanaw?»

¹⁰ Yesu a mbədahan apan: «Iken adəka nà, miter sə Yahuda ahay, əna ka san way ataya bay kələdaw? ¹¹ Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Manay mə təkər nà, way ana manay sa san. Manay apan mi side dukwen way ana manay sə canan tə ide a manay. Əna hwiya kə təmihen side a manay bay. ¹² A alay a nə təkərek ikwen way sə daliyugo ahay nà, kə dəfen upo nga bay. Həna ni dəkak ikwen anan way saa təra à mburom, ki i mben apan sa dəf nga pa 'am uno ahay kəkəma kutok anaw?»

¹³ «Dowan saa zla kula à bagəbaga mburom nà, ibay. Si nen, Wan su Do, sa nay ahay à mburom wa. ¹⁴ Kawa ana Musa sə laway dədew sə rəslom dəzdzaz

* 3:2 Rabi: Rabi nà, ta 'am sə Aramayak. A nan sa ja nà, Miter.

a pə dədom à kiḃe kwakwa ata nà, do ahay ti laway nen, Wan su Do, dukwen matanan re.† ¹⁵ Aday kuwaya kə dəfak nga pa Wan su Do nà, i njad sifa sa ndav bay ata awan. ¹⁶ Mbərom nà, a pəlay anan daliyugo cəvedabay. Anga nan awan, a varay anan wan anahan mənduwel a coy. Natiya kutok, kuwaya kə təmahak sa dəf nga pa wan ata nà, i lize bay, əna i njad sifa sa ndav bay ata awan. ¹⁷ Mbərom a slənay ahay wan anahan nà, sa nay saa gan sariya sa ban anan do sə daliyugo ahay bay. Əna a nay sa tam anan do sə daliyugo ahay adəka.

¹⁸ «Kuwaya kə təmahak sa dəf nga pa Wan a Mbərom nà, sariya inde saa ban anan sabay. Aday dowan a kə təmahak sa dəf nga pa wan a Mbərom a mənduwel ata bay ite nà, winen kə slahak à sariya inde coy adəka. ¹⁹ Sariya ata aday nà, anga 'am a anan: Jiyjay a nay ahay pə daliyugo, əna do sə daliyugo ahay tə pəlay luvon zal jiyjay, anga tinen apan ti ga nà, mer su way lelibay aya awan. ²⁰ Kuwaya winen apan i ga mer su way lelibay aya cəna, ata winen apan i nan ide anà jiyjay. I gan may sa nay à jiyjay inde bay, anga winen a jəjaran anà jiyjay saa kay anan mer su way anahan ma ga a à luvon inde ata awan. ²¹ Kuwaya, dowan a kə gak mer su way sə dīdem nà, winen nà, i nay, i bar i ide jiyjay inde, anga aday jiyjay à dəvan pi mer su way anahan lele aya ma ga pa 'am a Mbərom.»

Atə Yesu tə Yuhana, do sa ga baptisma ata awan

²² Natiya kutok, Yesu a zla way anahan pə daliyugo sə Yahudiya tə njavar anahan ahay. Tə njahay pi zek à man ata awan, aday a gan baptisma anà do ahay. ²³ Yuhana ite winen apan i gan baptisma anà do ahay à wulen su doh sə Aynun, anga a'am inde à man ata bayak awan. Aynun awan aday nà, dərən tə wulen su doh sə Salim bay. Do ahay bayak a ta zla pə cakay anahan saa gay ahay baptisma. ²⁴ A alay ata nà, Yuhana ma ban a à dangay fan bay.

²⁵ Pa pac a inde, njavar ana Yuhana ahay tu do kərtek à wulen sə Yahuda ahay tinen apan ti vad uway pa 'am sə cəncan sə way ahay pi zek tə cəncan si zek. ²⁶ Anga nan, ta zla pə cakay ana Yuhana. Ta jan, ta wa: «Miter, dowan a iken sə side apan, kə zlingen pa 'am zlinger sə Urdon ata nà, həna winen dukwen, winen apan i gan baptisma anà do ahay. Do ahay dukwen tinen apan ti zla fok pə cakay anahan.»

²⁷ Yuhana a mbəđahan atan apan, a wa: «Dowan sa njad awan mənəna Mbərom a sə varan anan nà, ibay asanaw! ²⁸ Kwanay kə slənen anan 'am uno coy. Na jak: Nen nà, Almasihu bay, əna Mbərom a slənay nen nà, aday nà lahan pa 'am ca. ²⁹ Uwar nà, anà do sə gəḃa dalay a way anahan. Aday car ana do sə gəḃa dalay dukwen, a tavay uho saa pak sləmay. Kə slənek winen apan i nay coy nà, i taslay mivel ta 'am anahan aya fok. Matanan, nen nə taslay mivel dukwen nà, na. ³⁰ Natiya awan nà, məduwen uno à kac, mbala anahan à zəga adəka.»

Do sa nay ahay à bagəbaga mburom wa

³¹ «Do sa nay ahay à mburom wa nà, winen pa nga su do a kəzlek. Do sə daliyugo ahay dukwen, tinen pə daliyugo. Ta ja nà, 'am sə daliyugo dəkdek. Do sa nay à bagəbaga mburom wa ata nà, winen pa nga sə do ahay fok. ³² Way anahan sə canan tə way anahan sə sləne, a ga side dukwen pə way ataya awan. Əna dowan sə təma side anahan a nà, kwa kərtek ibay. ³³ Kuwaya kə təmahak side anahan nà, a san zle, Mbərom winen do sə dīdek. ³⁴ Do maslan a Mbərom cəna, winen apan i ja dukwen 'am ana Mbərom, anga Mbərom a, winen apan i rah anan tə Apasay anahan. ³⁵ Bəbay Mbərom nà, a pəlay

† 3:14 Ca pə Limle 21.

wan anahan cəvedabay. Kə varak anan gədan pa nga sə way ahay kəzlek. ³⁶ Kuwaya kə dəfak nga pa wan a Mbərom nà, kə njadak sifa sa ndav bay ata awan. Kuwaya kə təmahak anan Wan a Mbərom bay ite nà, i njad sifa kulibay, aday Mbərom i ga apan mivel sə coy.»

4

Yesu tə uwar sə Samariya a inde pə kurok

¹ Farisa ahay tə sləne nà, Yesu winen apan i njad njavar ahay aday winen a gan baptilma anà dō ahay a zalay Yuhana. ² Aday nà, Yesu a kà gak anan baptilma anà dōwan kwa kərtək bay. Sa ga mer su way ata nà, njavar anahan aya awan.

³ Yesu a sləne 'am a tinen ata cəna, a mbəsak daliyugo sə Yahudiya, a ma pə dəbə à Galile. ⁴ Anga nan, si i takas dukwen tu kon sə Samariya. ⁵ Natiya awan, a dəzle à wulen su doh a inde tə ngaman Sikar, bəse tə guvo ana Yakob a inde, a varan anan kwakwa anà wan anahan Yusufu.* ⁶ A man ata kutok, kurok ana Yakob inde.

Natiya kutok, man i pec a ga nà, Yesu a njahay pa nga kurok, anga kà yak nga tə cəved. ⁷⁻⁸ A alay ata awan ite nà, njavar anahan ahay, ta zlak à wulen su doh saa pəlay way sa pa.

Aday uwar sə Samariya a inde a nay ahay pə kurok saa ngahak ayak a'am. Yesu a cəce panan a'am, a wa: «Vuro a'am ite.»

⁹ Həren aday nà, 'am a zlan atan pi zek ana Yahuda ahay tə Samariya ahay bay. Anga nan, uwar ata awan a jan, a wa: «Iken nà, Yahuda ahay, nen dukwen Samariya ahay. Ki cəce puno a'am sa sa kələdaw?»

¹⁰ Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Abay kà san sumor ana Mbərom saa ga, aday kà san dōwan a sə cəce panak a'am sa sa ata nà, iken ki cəce panan a'am sə varan sifa anà dō ahay ata adəka.»

¹¹ Uwar ata a jan anà Yesu, a wa: «Mazar, na ca apak nə cəfgal sə ngahay a'am inde apak ibay! Kurok a anan dukwen sololo. Ki njad a'am sə varan sifa anà dō ahay ata nà, ta maw? ¹² Bije a manay Yakob sə varan umo kurok a anan dukwen, kà sak wa a'am. Winen tə gwaslay anahan ahay fok, aday tə gənaw anahan aya təke, ta sak wa a'am. Aday iken kə zalay Yakob tə məduwen kələdaw?»

¹³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kuwaya kà sak a'am sə kurok a anan nà, jom i gan asa. ¹⁴ Aya əna, dōwan kà sak a sa a'am mbala uno saa varan ata nà, jom i gan kula sabay, anga a'am ata i təra kawa zəlaka à winen inde, i varan sifa sa ndav bay ata awan.»

¹⁵ Uwar ata a jan, a wa: «Vuro a'am ata awan, aday jom ũ go sabay, nà sa may ahay sə ngahak ayak a'am pə kurok wa kula sabay re bidaw?»

¹⁶ Yesu a jan apan, a wa: «Zla, ngaman ahay anà mbaz anak, hayak ikwen ahay à man a anan aday.»

¹⁷ Uwar ata a ja kutok, a wa: «Mbaz uno ibay!»

Yesu a jan, a wa: «Ka jak didəm awan, kak ka wa mbaz anak ibay nà, na!

¹⁸ Anga ka zlak à mbaz həna saray dāra, aday dōwan a həna kwanay maya ata dukwen, winen mbaz sə pəzugoy anak a bay re.»

¹⁹ Uwar ata a mbədahan anà dūngo kutok, a wa: «Miter, nə sənək iken nə dō maja'am ana Mbərom. ²⁰ Bije a manay ahay dukwen tə harak anan nga anà Mbərom pə bəzlom a manay a anan, əna kwanay Yahuda ahay nà, ki wen, man sə həran nga anà Mbərom kərtək nà, si à Urəsaliima.»

* 4:5 Ca pə Laataanooji 33.19.

²¹ Yesu a jan, a wa: «Uwar, tɔma 'am a nen sa jak hɛna ata awan: Alay awan i sla azanan, ki hɛren anan nga anɔ Bɔbay Mbɛrom nɔ, ɔ ɔzlom a anan dɛkdɛk sabay, kwa ɔ Urɛsalima taayak sabay re. ²² Kwanay Samariya ahay aday nɔ, kɛ sɛnen dɔwan a kwanay sɛ hɛran nga ata bay. ɔna manay Yahuda ahay nɔ, ma san dɔwan a manay sɛ hɛran nga ata zle, anga Mbɛrom a tam anan dɔ ahay nɔ, tɔ alay a manay Yahuda ahay. ²³ Aday, alay a i nay ahay mba, kɔ slak coy adɔka, Apasay Cɛncan a, sa kay anan didem ana Mbɛrom ata, i sɛnan anan zek anɔ dɔ ahay. Natiya awan, dɔ sa dɔf nga pɛ Mbɛrom tɔ didem ataya ti san sɛ hɛran nga pa man pa man ahay fok. Anga a nan anɔ Mbɛrom awan nɔ, dɔ sɛ hɛran nga matanan ataya awan. ²⁴ Mbɛrom nɔ, apasay sɛ varan sifa anɔ dɔ ahay. Dɔ ahay ti hɛran nga nɔ, tɔ didem a aday tɔ mɛgala sɛ Apasay Cɛncan a re.»

²⁵ Uwar ata a mbɛdahan apan, a wa: «Na san zle, Almasihu i i nay ahay. Kɔ nak coy nɔ, i dɔkak uko anan way ahay fok.»

²⁶ Natiya, Yesu a mbɛdahan apan, a wa: «Nen a sa jak 'am ata nɔ, winen awan!»

²⁷ Njavar a Yesu ataya ta may ahay kutok. Tɔ canan anɔ Yesu winen apan i ja 'am tu dɔ uwar a nɔ, a gan atan masuwayan. Aday dɔwan kwa kɛrtek kɛ cacihek pɛ uwar ata wa sa jɛka: «Kɛ pɛlay panan maw?» nɔ, ibay. Kabay, dɔwan sa jan anɔ Yesu: «Ki jen 'am angamaw?» dɔkwen, ibay re.

²⁸ Uwar ata a dazlan nɔ, a mbɛsak anan kɛlaw a anahan pɛ kurok, a nay agay, a jan anɔ dɔ ahay, a wa: ²⁹ «Hayak ikwen ahay aday, cen pɛ dɔwan inde, u jo hɛna way uno ahay sa ga ataya fok. Hinahibay nɔ, i ga nɔ winen Almasihu dɛge?»

³⁰ Dɔ ahay ta nay ahay ɔ wulen su doh wa kutok, ta zla pɛ cakay ana Yesu.

Guvo sa ndaw ma nah awan

³¹ A alay ata kutok, njavar a Yesu ahay ta jan, ta wa: «Miter, suwan pa way manjɔek aday.»

³² Yesu a mbɛdahan atan apan, a wa: «Way sa pa uno inde, kɛ sɛnen bay.»

³³ Njavar anahan ahay tɔ cɛce pi zek ahay wa, ta wa: «Dɔwan kɛ varak anan ahay way sa pa dɛge?»

³⁴ Yesu a jan atan kutok: «Way sa pa uno awan nɔ, adɛfan apan anɔ dɔ sɛ slɛnay ahay nen, aday sa ga mer su way anahan sɛ mbuko ɔ alay inde ata awan. ³⁵ 'Am ana kwanay inde ka ti jen nɔ: “A mbɛsak hɛna kiya fudɔ, way ahay ti saa nah, aday saa car.” Aya ɛna nen ni jak ikwen, cen pɛ guvo ahay lele. Ndaw kɛ nahak, kɔ slak sa car coy. ³⁶ Dɔ sa car ndaw ɔ guvo su dɔ nɔ, i halan nga anɔ ndaw ana bahay sɛ guvo, aday i njad magwagway anahan pɛ dɔwan ata wa. Ndaw ata nɔ, kawa sa ja, dɔ sa njad sifa sa ndav bay ataya awan. Anga aday dɔ sa casl pi zek tu dɔ sa car tɔ taslay mivel cew maya awan. ³⁷ 'Am sɛ jike inde asa, a ja nɔ: “Dɔ sa casl winen cara, dɔ sɛ halan nga dɔkwen, winen cara.” Winen ata nɔ, 'am didem awan. ³⁸ Na slan kwanay nɔ, saa cɛray ɔ man aday kwanay kɛ cislɛn bay ata wa. Dɔ maza aya sa casl, kwanay dɔkwen kɛ njiden anan magwagway ti mer su way a tinen.»

Samariya ahay bayak a tɔ dɛfak nga pɛ Yesu

³⁹ Dɔ sɛ Samariya ahay ɔ Sikar bayak a tɔ tɛmahak sa dɔf nga pɛ Yesu anga side ana uwar ata sa jan atan: «U jo anan way uno ahay sa ga ataya fok.» ⁴⁰ Ta nay ahay pɛ cakay ana Yesu nɔ, ta jan ɔ njahay tɔ tinen mba. Yesu a njahay ɔga tinen kutok luvon ahay cew. ⁴¹ Dɔ ahay bayak a tɔ dɛfak nga pɛ Yesu asa, anga tɔ slɛnek 'am anahan. ⁴² Anga nan, ta jan anɔ uwar ata awan: «Hɛna nɔ, mɔ dɛfak nga pɛ Yesu nɔ, anga 'am anak sa jan umo ata bay. Cɛrkɛke ma dɔf

apan nga, mə təma nà, anga manay awan mə slənek 'am anahan aya awan. Ma san zle, winen nà, do sa tam anan do ahay acəkan.»

Yesu a mbar anan wan ana do si mer su way ana bahay inde

⁴³ Pə dəba à luvon cew ata wa nà, Yesu a mbəsak atan, a zla way anahan à Galile. ⁴⁴ Yesu a kà jak, a wa: «Do ahay ta gan nga anà 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan a nà, dowan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay.»

⁴⁵ Tə dəzle pə daliyugo sə Galile awan nà, do sa man ataya tə təma anan lele, anga tinen ta zlak à azar uko sə Pasəka à Urəsalima, aday tə canak anan ahay à mer su way anahan sa ga ata awan.

⁴⁶ Natiya, Yesu a ma way anahan à Kana pə daliyugo sə Galile, à man anahan sə mbəda anan a'am mahay awan ata awan. Dowan a inde, winen məduwen a à man ata awan, winen do si mer su way ana bahay sə daliyugo ata awan. Wan ana dowan ata winen dəvac awan, aday mə nahay a à wulen su doh sə Kafarnahum.

⁴⁷ Dowan ata a sləne sa jəka Yesu winen pə daliyugo sə Yahudiya sabay, winen à Galile nà, a zla pə cakay anahan, a jan: «Zlumo à Kafarnahum, aday ki saa mbəro anan wan uno inde mə nahay a, winen dəvac awan, i mac coy.»

⁴⁸ Yesu a jan, a wa: «Ki dəfen upo nga fan bay, si ki cinen anan anà masuwayan ahay aday daw?»

⁴⁹ Dowan ata a mbədəhan apan kutok, a wa: «Hayak əga nen aday. Wan uno ata i saa mac.»

⁵⁰ Yesu a wa: «Zla agay, wan anak kə mbərak!»

Winen a dəf nga pa 'am ana Yesu ata awan, a zla way anahan agay kutok.

⁵¹ Winen pə cəved sa zla agay mba, do anahan ahay ta nay agay wa, ta jan: «Wan anak nə kə mbərak coy!»

⁵² Dowan ata a cəce patan wa: «A njad sa man uda awan nà, siwaw?»

Tə mbədəhan apan: «Avad a sə ipec, tə njamde kərtek, nga sə bərazl a ndalay panan nà, na.»

⁵³ Bəbay a wan ata, a may anan ahay à nga inde 'am à Yesu sa jəka: «Wan anak kə mbərak» ata nà, kəslsla alay ata acəkan. Ta dəf nga pə Yesu tu do su doh anahan ahay fok.

⁵⁴ Masuwayan a Yesu sa ga ata nà, winen mə slala cew a sə təra à Galile. A təra pə dəba anahan sa may ahay à Yahudiya wa ata awan.

5

Yesu a mbar dowan a inde mə təra à məndak awan

¹ Pə dəba anahan a wa mənjoek nà, Yahuda ahay ta zla saa zar uko à Urəsalima. Yesu dukwen a zla ite. ² A man ata nà, məsudoh a inde tə ngaman Məsudoh sə Təman ahay. Dəlov a inde ma la awan, aday ta ga apan galak ahay dəra tew. A'am ata nà, tə ngaman Baytizata ta 'am sə Yahuda ahay nà, na. ³ Do sə dəvac ahay cara cara bayak a mə nahay aya ù vo sə galak ataya awan: hurof ahay, vədal ahay, pi zek tə do sə jəje ahay. [Tinen apan ti ba, hinahibay a'am i 6al, ⁴ anga pac a hinen ahay nà, maslay a Mbərom a dazay ahay à a'am ata inde, i 6al anan. A'am ata kə bəlak nà, dowan a sa lah uda pa 'am ata cəna, winen kə mbərak à dəvac anahan wa, kwa à ga nə dəvac wura wura fok.]

⁵ Dowan a inde dəvac awan à man ata, kə gak à dəvac inde ava kwa kuro maakan nga anahan a jəmaakan. ⁶ Yesu a canan cəna, a san zle, dəvac kə njahak apan. Anga nan, a cəce panan: «A nak sa mbar à dəvac anak wa daw?»

⁷ Dowan ata a mbəđahan apan, a wa: «Wan ada, dowan uno inde saa zla nen à a'am inde, ibay. A'am kə ɓalak dəp nà, kwa nə rəzlen à nga wa kəma kəma dukwen, do maza awan i luho uda awan.»

⁸ Yesu a jan asa: «Slabak, gəba lala anak, zla way anak kutok.»

⁹ Dowan ata a mbar ca, a gəba lala anahan, a zla təpa təpa.

Cəkəbay, pac ata nà, luvon sa man uda awan. ¹⁰ Anga nan, bahay sə Yahuda ahay ta jan anà dowan ata awan: «Biten nà, luvon sa man uda awan. Cəved anak inde sə tavak lala anak pa nga ibay.»

¹¹ Winen ite a mbəđahan atan apan, a wa: «Dowan a sa mbar nen ata u jo nà, gəba lala anak, zla way anak.»

¹² Dowan ataya tə cəce panan, ta wa: «Dowan a sa jak: “Gəba lala anak, zla” ata nà, wayaw?»

¹³ Dowan ata dukwen a san sa mbar anan nə wayaw bay. Bina Yesu a dukwen kà zlak way anahan à man ata wa səmad bəse, anga do ahay bayak a à man ata awan.

¹⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a tan ayak à nga anà dowan ata awan ù doh sə mazlaɓ a Mbərom. A jan, a wa: «Həna nà, kə mbərak. Kà saa ga ines sabay, anga way sə zalay winen ata à sa nay ahay apak sabay.»

¹⁵ Dowan ata a zla sa jan anà bahay sə Yahuda ahay nà, sa mbar anan nə Yesu. ¹⁶ Natiya kutok, bahay sə Yahuda ataya tə dazlan sə jugwar 'am pə Yesu wa asa, anga a mbar anan do pə luvon sa man uda awan.

¹⁷ Əna Yesu a đakan atan anan lele, a wa: «Bəbay uno nà, winen apan i ga mer su way nə pac pac. Nen dukwen si ni ga mer su way kətana awan.»

¹⁸ Anga 'am anahan ataya awan, Yahuda ataya tə zəga anan sa nan ide hus pa sə pəlay sa vad anan à məkə adəka. Anga sa jəka, winen a ga mer su way pə luvon sa man uda ata dəkdek sabay, əna a wa Mbərom nə bəbay anahan. Matanan, a lavay anan nga anahan tə Mbərom.

Mbərom kə varak anan gədan anahan fok anà wan anahan

¹⁹ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen, wan a Mbərom nà, ni mba apan sa gə way ta nga uno itəbay. Ni ga nà, way mbala ana Bəbay uno sa ga, way aday nə canak anan ata awan. Kawa ana Bəbay uno sa ga jiga awan, nen ni ga winen a re, ²⁰ anga aday nà, Bəbay uno a pəlay nen, a đuko anan way anahan sa ga ahay fok. I đuko pə way sə zalay həna anaya awan mba. Nen wan nà, ni ga atan. Way ataya cəna, ti gak ikwen masuwayan.

²¹ «Natiya, kawa ana Bəbay uno sə slabak anan do ma mac aya awan, aday a varan atan sifa ata nà, nen wan anahan dukwen ni varan sifa anà do kawa su no anà nen matanan re.

²² «Aday asa, Bəbay uno nà, kə pəlak sa gan sariya anà dowan kwa kərtek bay, əna a mbəsak anan sariya fok à alay uno inde nen wan anahan. ²³ Anga aday do ahay tə hərə nga anà nen wan anahan, kawa sə həran nga anà Bəbay uno sə slənay nen ata awan. Kak dowan a a hərə nga anà nen wan anahan bay nà, a həran nga anà Bəbay uno bay re.

²⁴ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya dowan a kə slənek 'am uno aday kə dəfak nga pu do sə slənay ahay nen nà, winen kə njadak sifa sa ndav bay ata awan, sariya i ban anan itəbay. Kawa sa ja bine siwaw nà, kə takasak ahay à amac wa, kà zlak à sifa inde.

²⁵ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Alay a i slay ahay, kà slak adəka coy, do ma mac aya ti sləne dugo uno, nen Wan a Mbərom, aday do sə sləne ahay fok ti njahay uho tə sifa awan. ²⁶ Kawa ana Bəbay uno sa mba apan sə njahay anan do ahay uho ata nà, nen wan anahan dukwen a vuro gədan sə

njahay anan do ahay uho re. ²⁷ A vuro gədan a nà, aday nà gan sariya anà do ahay, anga nen Wan su Do.

²⁸ «'Am a anan à gak ikwen masuwayan bay. Alay a awan kà slak anga do ma mac aya aday tə sləne dungo uno, ²⁹ aday ti slabakay ahay à məke a tinen ahay wa. Do sa taa ga way lele aya awan, ti may uho saa njad sifa. Aday do sa taa ga nə way sə cəfan anà Mbərom ite, ti may uho nà, sariya i ban atan. ³⁰ Na ga sariya nà, kawa ana Mbərom a su jo. Ni mba apan sa ga awan ta nga uno bay. Sariya uno sa ga nà, winen lele, anga nen na ga way sa nga uno bay. Na ga nà, way mbala ana do sə slənay ahay nen ata awan, aday kawa sa nan.»

Do sə side ana Yesu ahay

³¹ Yesu a ja asa, a wa: «Abay kak na gan side anà nga uno nà, ata side uno kà zlak tə didem a bay asanaw. ³² Əna dowan a inde, winen a ga side anga nen, aday na san zle side anahan nà, tə didem awan. ³³ Kwanay awan, kə slənen do pə cakay ana Yuhana, kà jak ikwen side anahan, aday side anahan nà, didem awan. ³⁴ Abay nə pəlay side su do zənzen a bay. Əna na ja pə Yuhana ata nà, aday kə təmen à amac wa. ³⁵ Anga Yuhana kə tarak nà, kawa lalam ma han uko awan. Winen apan i dav. Jijjay anahan ata kə zlak ikwen à nga, əna à alay a inde mənəcək coy.

³⁶ «Aya əna, 'am sə side uno inde sə zalay side mbala ana Yuhana. 'Am sə side ata nà, mer su way a Bəbay uno su jo: “Ga anan!” ata awan. Ni ga mer su way a anan ata nà, anga saa side, nen na nay ahay nə pə cakay ana Bəbay uno wa.

³⁷ «Abay Bəbay uno do sə slənay ahay nen ata dukwen, winen apan i ga upo side a re. Kwanay kula kə slənen anan dungo anahan itəbay, aday kula kə cinen anan bay re. ³⁸ Kula kə bənen 'am anahan à mivəl a kwanay inde bay, anga kə dəfen nga pi nen, do anahan sə slənay ahay à wulen a kwanay ata bay.

³⁹ «Kwanay apan ki jingen Deftere a Mbərom, anga a ga pikwen nà, ki njiden wa sifa sa ndav bay ata awan. Aday cəkəbay Deftere ata dukwen a təkər nà, 'am sə side sa ga pi nen a re. ⁴⁰ Əna, a nak ikwen sa nay ahay pə cakay uno aday kə njiden sifa didem ata bay re.

⁴¹ «Nə pəlay sa njad mazlaḅ pə do ahay wa bay. ⁴² Əna na san kwanay aya zle. Kwanay kə pəlen Mbərom bay. ⁴³ Na nay ahay nà, à sləmay ana Bəbay uno inde. Aday, cen apan. Kə ngəmen sə təma nen bay re. Aday, kak dowan a maza à nay ahay ta 'am sa nga anahan həna nà, ki təmihen anan, winen adəka nà, tə alay cuwcew awan. ⁴⁴ Kwanay kə pəlen ayaw mbala ana Mbərom bay, əna kuwaya a pəlay nà, ayaw sə do ahay. Aday ki mben apan sa dəf upo nga nà, kəkəma asanaw?

⁴⁵ «Kà sa jilen sa dəkə nen ni zlah pikwen pə cakay ana bəbay uno Mbərom bay. Əna Musa, do a kwanay sa dəf apan nga ata awan, winen saa zlah pikwen. ⁴⁶ Aday abay kə dəfen ahay nga pa 'am ana Musa ahay aday nà, ki dəfen nga həna pa 'am uno ahay re. Anga Musa aday dukwen a vindey ahay nà, anga nen awan. ⁴⁷ Natiya, kak kə dəfen nga pə way mbala anahan mə vinde aya bay nà, ki i mben apan sa dəf nga pa 'am uno bay re.»

6

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo dāra

Mata 14.13-21; Markus 6.30-44; Lukas 9.10-17

¹ Pə dəḅa anahan a wa nà, Yesu a takas bəlay sə Galile a inde, a zla pa day uho. Tə ngaman anà bəlay ata nà, Tiberiyas re. ² Do ahay tə pərahan azar

bayak awan, anga tə canak anan anà mer su way anahan ma ga masuwayan aya awan, a mbar anan dō sə dāvac ahay.

³ Yesu a ján way anahan à 6əzlom tə njavar anahan ahay, tə njahay à man ata awan. ⁴ Azar uko sə Pasəka dukwen i sla bəse. ⁵ Yesu a cakaf nga bine maw nà, a canan anà dō ahay bayak a tinen apan ti nay pə cakay anahan. Anga nan kutok, a jan anà Filip: «Di njad sə sukumay ahay way sa pa sə varan anà dō ahay a anan fok awanaw?» ⁶ A cəce ata nà, aday á san way mbala a Filip saa mbəđahan apan ata awan. Bina, Yesu a nà, a san way anahan saa ga zle.

⁷ Filip a mbəđahan apan, a wa: «Kak aday a nak uko sa jəka dī varan way sa pa anà man su dō a anan nà, kwa dala sə *dinar** səkat cew dukwen i sla awan bay asanaw!»

⁸ Mərak ana Simon Piyer a inde, tə ngaman Andəre, winen njavar ana Yesu a re. A jan, a wa: ⁹ «Wan inde həna à man a anan, tapa sə pen ahay inde apan dāra. Kəlef ahay dukwen inde apan cew! Aka aday i sla ma, anga man su dō a anan anaw?»

¹⁰ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Jen anan ù dō a anaya fok tə njahay a məndak.»

Gujed inde məngədez a à man ata awan. Dō ahay tə njahay apan kutok. Dō ahay à man ata dukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, ta ga mbulo dāra.

¹¹ Yesu a gəba anan tapa sə pen a dāra ataya awan, a ngəran ayak anà Mbərom aday a gəzlan anan anà dō ahay. A ga anan tə kəlef dukwen matanan. Kuwaya kə njadək kawa sa nan.

¹² Tinen ata fok, ta rah nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay: «Hilen anan nga anà tapa sə pen mə mbəsak ata awan, anga aday á sa nes bay.» ¹³ Tə halan nga anà mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak kuro nga anaha a cew.

¹⁴ Dō ahay sə canan anà masuwayan ana Yesu a sa ga ata nà, ta wa: «Tə dīdem awan, dōwan a anan nà, i ga nà, winen dō maja'am a Mbərom saa nay ahay pə daliyugo azanan ata awan.»

¹⁵ Yesu a san zle, dō ahay ti nay ahay saa ban anan aday ti i daf anan bahay awan sə məgala. Anga nan, a zla way anahan səmad à 6əzlom maza awan.

*Yesu a bar pa nga sə a'am tə saray
Mata 14.22-33; Markus 6.45-52*

¹⁶ Natiya awan, suko a a ga cəna, njavar ana Yesu ahay tə dzay pa 'am sə a'am sə bəlay. ¹⁷ Ta ján à kwalalan inde sa zla à Kafarnahum. A alay ata dukwen, ide kə bənak lele coy, aya əna Yesu winen inde tə tinen ibay hwiya. ¹⁸ A'am a bal tə məgalak awan, anga mad winen apan i bal bayak awan. ¹⁹ Kwalalan a haw pa nga sə a'am i ga kilometer dāra kabay mbərka nà, tə canan anà Yesu, winen apan i nay ahay tə saray pa nga sə a'am, aday winen bəse tə tinen coy. Tinen ite tə jəjar pi zek.

²⁰ Coy Yesu a jan atan, a wa: «Nen awan! Kə jəjiren bay.»

²¹ Natiya kutok, a nan atan sə gəba anan à kwalalan inde, aday kwayan'a kwalalan ata kə dəzlek pə yugo à man a tinen sa gan may ata coy.

Dō ahay tə pəlay anan Yesu

²² Sidew a nà, dō sə njahay pa day sə bəlay hinen ataya tə pəlay anan Yesu. Anga ta san zle, avad awan nà, kwalalan inde nə kərtektəkke. Aday ta san zle re, Yesu nà, kə jənak à kwalalan mbala ana njavar anahan ahay sə gəba ata bay. Ta zla nà, mənəna winen. ²³ Əna kwalalan azar aya inde ta nay ahay à Tiberiyas wa. Tə dəzley ahay nà, dinger pa man ana Yesu sə varan tapa sə

* 6:7 Dinar kərtek nà, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

pen anà dō ahay ta sə ngəran anà Mbərom ata awan. ²⁴ Dō ahay ta ca ide cəna, Yesu winen ibay, aday njavar anahan ahay dukwen tinen ibay. Natiya tə gəba kwalalan ahay sa zla a Kafarnahum saa pəlay Yesu.

Way sa pa sa var sifa nà, zek a Yesu awan

²⁵ Ta njad anan winen pa day uho, tə cəce panan, ta wa: «Miter, ka nay ahay à man a anan nə siwaw?»

²⁶ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kə pəlen nen nə, anga ki pen way həniniye, aday kə rihen re ata awan. Bina, masuwayan uno sa gak ikwen ata nà, kə sənən bay. ²⁷ Kə mbədaken sa ga mer su way sa njad way sa pa sa nes ata adəka bay. Suwan adəka, gen nà, mer su way sa njad way sa pa sə njahay pa sə viyviya ata awan. Way sa pa ata nà, a var sifa sa ndav bay ata awan. Saa varak ikwen anan nà, nen Wan su Dō. Anga Bəbay uno awan, kə təmahak sa daf anan upo mazlaḅ anahan pə ide sə dō ahay.»

²⁸ Dō ahay tə cəce panan asa, ta wa: «Mi njad sa ga ma, kawa ana Mbərom sə pəlay anaw?»

²⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Mer su way ana Mbərom sə pəlay nà, dəfen nga pi nen, nen dō anahan mə slənay ata awan.»

³⁰ Tə cəce panan re, ta wa: «Mi daf apak nga ata nà, ki gan umo nə masuwayan a wuraw? Ki ga nə maw? ³¹ Bije a manay ahay ta pak manu à kiḅe. Kawa ana Deftere sa ja apan ata: “A varan atan way sa pa à kiḅe. Way sa pa ata dukwen a dazay ahay à mburom wa.†”»

³² Yesu a mbədahan atan apan maza re, a wa: «Ki wen, sə varak ikwen way sa pa sə dazay ahay à mburom wa nà, Musa. Əna matanan bay. Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Sə varak ikwen way sa pa guzgewez awan, aday sa nay ahay à mburom wa nà, Bəbay uno awan. ³³ Way sa pa a Mbərom saa varak ikwen ata nà, nen, dō sə dazay ahay pə kərngay à mburom wa ata awan. Aday saa varan sifa anà dō ahay pə daliyugo dukwen, nen awan.»

³⁴ Ta jan asa, ta wa: «Wan ada, varan umo way sa pa ata pac pac hwiya bidaw?»

³⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Daf sa var sifa nà, nen awan. Dowan a kə nak pə cakay uno nà, may i han apan kula sabay. Aday dōwan a kə dəfak nga pi nen dukwen, jom i gan kula sabay. ³⁶ Aya əna na jak ikwen: Kə cinen uno, əna kə dəfen upo nga bay hwiya. ³⁷ Bəbay uno kə varak uno anan kuwaya fok cəna, i nay ahay pə cakay uno awan. Aday kuwaya kə nak ahay pə cakay uno cəna, ni lar a bay. ³⁸ Anga na nay ahay à mburom wa nà, sa naa ga way su no anà nen bay, əna sa naa ga way sa nan anà dō sə slənay ahay nen. ³⁹ Aday way ana dō sə slənay ahay nen ata sa nan nà, həna: Nà saa lize anan dō winen sə vuro ataya kwa kərtek bay, əna pa pac sa ndav anan daliyugo nà, nə slabakay atan ahay à məke wa uho. ⁴⁰ Natiya awan, kuwaya kə canak uno anà nen Wan ana Mbərom, aday kə dəfak upo nga nà, dōwan ata i njad sifa sa ndav bay ata awan. Aday nen ni slabakay anan ahay à məke wa pa pac sa ndav anan daliyugo. Sa nan à Bəbay uno nà, way ata awan.»

⁴¹ Anga nan kutok, Yahuda ahay tə dazlan sə gədan azar ana Yesu, anga a wa: «Nen nà, way sa pa sə dazay ahay à mburom wa ata awan.»

⁴² Ta wa: «Na wa, winen nə Yesu ba? Wan ana Yusufu bidaw? Da san atə bəbay anahan tə may anahan a təke bidaw? Aka aday, i jəka winen a dazay ahay à mburom wa nà, kəkəməw?»

† 6:31 Ca pə Gurtaaki 16.4.

⁴³ Yesu a jan atan, a wa: «Mbəsiken sa gad azar à wulen ana kwanay ahay. ⁴⁴ Dowan saa njad sa nay ahay pə cakay uno nà, ibay, si kak Bəbay uno a sə slənay ahay nen ata kə jərahak apan sa nay anan aday. Kuwaya dōwan a kə njadək sa nay ahay pə cakay uno nà, nen ni slabakay anan ahay à məkə wa pa pac sa ndav anan daliyugo. ⁴⁵ Do maja'am ana Mbərom ahay tə vindək, ta wa: «Tinen a kəzlek, Mbərom i dakan atan anan way.†» Dowan a kə slənek 'am ana Bəbay uno, aday kə təmahak atətək way anahan nà, i nay ahay pə cakay uno. ⁴⁶ Kula dōwan kə canak anan anà Mbərom bay, si nen, dō sa nay ahay pə cakay ana Mbərom a wa, nen kərtek nə, nə canak anan à Bəbay acəkan.

⁴⁷ «Natiya awan, nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Dowan a kə dəfak upo nga nà, kə njadək sifa sa ndav bay ata awan. ⁴⁸ Way sa pa sa var sifa ata nà, nen awan. ⁴⁹ Bije a kwanay ahay ta pak *manu*§ à saf inde. Kə varak atan sifa bay. Anga nan, fok a tinen a tə məcak à saf inde. ⁵⁰ Yo, dō sa pa tapa sə pen sə dazay ahay à mburom wa ata nà, à ga nə kuwaya i mac itəbay. ⁵¹ Nen nà, way sa pa sa nay ahay à mburom wa ata awan, way sa pa sa var sifa. Dowan a kə pak way sa pa ata nà, i mac kula itəbay. Way sa pa ata nà, zek uno awan. Ni var anan anga aday dō ahay tà njad sifa.»

⁵² 'Am a anaya awan a gəban atan ahay agad azar sa ga mivel anà Yahuda ataya asa, ta wa: «I varak uko zek anahan aday dī pa nà, kəkəməw?»

⁵³ Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen Wan su Do nà, kak ki pen zek uno bay, aday ki sen mez uno bay nà, sifa i ga inde à kwanay ibay. ⁵⁴ Əna dōwan a kə pak zek uno aday kə sak mez uno re cana, dōwan ata kə njadək sifa sa ndav bay ata awan, aday ni slabakay anan ahay à məkə wa pa pac ana daliyugo saa ndav. ⁵⁵ Anga zek uno bine siwaw nà, way sa pa guzgwez awan, aday mez uno dūkwen way sa sa guzgwez a re. ⁵⁶ Kuwaya kə pak zek uno, kə sak mez uno nà, winen kə japak ti nen; nen nə japak tə winen re. ⁵⁷ Bəbay uno, dō sa var sifa nà, sə slənay ahay nen nà, winen awan. Nen nə njahay uho nà, anga winen. Matanan, kuwaya kə pak zek uno nà, i njahay uho anga nen cite re.

⁵⁸ «Natiya, way sa pa sə dazay ahay à mburom wa nà, zek uno kutok. Bije a kwanay ahay nà, ta pak *manu* sə dazay à mburom wa à saf inde. Aday pə dəba anahan a wa dūkwen, tə məcak fok re. Aya əna, kuwaya dōwan a kə pak way sa pa mbala uno saa var ata nà, i mac kula itəbay.»

⁵⁹ A alay ata nà, Yesu winen apan i wazay ù doh sə wazay ana Yahuda ahay à wulen su doh sə Kafarnahum, a saa ja 'am a anaya nà, na.

'Am a Yesu ahay sə varan sifa sa ndav bay anà dō ahay ata awan

⁶⁰ Do ahay bayan a à wulen sə njavar ana Yesu ahay tə sləne 'am ataya cəna, ta wa: «'Am anaya ma da 'am aya awan. Waya sa mba apan sə təma kətanən anaw?»

⁶¹ Yesu a san zle tinen apan ti gədan azar pa 'am ataya awan. Anga nan, a jan atan, a wa: «'Am uno kə mbədəhak ikwen anan ajalay nga a kwanay daw?»

⁶² Aday, azanan kə cinen anan anà nen, Wan su Do, nen apan ni ján à man sə njahay uno kwakwa ata awan. Ata aday, ki i jen kəkəmə asanaw? ⁶³ Sa var sifa nà, Apasay a Mbərom. Zek su dō zənzen a nà, a mba apan itəbay. 'Am a nen sa jak ikwen ataya nà, sə zəbay ahay Apasay tə sifa nà, tinen aya kutok. ⁶⁴ Əna, dōwan aya inde à wulen ana kwanay nà, ta dəf upo nga itəbay.»

† 6:45 Ca pə Esaaya 54.13. § 6:49 Manu nà, way sa pa sə awan inde a dazay à mburom wa. Ca pə Gurtaaki 16.

Anga kurre a ata dukwen Yesu a san do saa daf apan nga ta didem a bay ataya zle, aday a san down a saa ga apan daf ata zle re.

⁶⁵ Yesu a zega anan asa, a wa: «Anga nan, na jak ikwen, na wa: “Down saa njaf sa nay pe cakay uno na, ibay, si kak Bəbay uno a se slanay nen ata ke jərahak apan sa nay anan pe cakay uno awan.”»

⁶⁶ A bənay ahay kwa pe alay ata wa na, njavar a Yesu ahay bayak a ta zla way a tinen, ta ngam se pərahan azar sabay.

⁶⁷ Kutok, Yesu a jan ana do maslan a kuro nga cew ataya awan: «Kwanay dukwen, a nak ikwen sa zla way a kwanay re daw?»

⁶⁸ Simon Piyer a mbədahan apan kutok, a wa: «Miter, mi zla na, pe cakay ana wayaw? 'Am anak na, 'am sa var sifa sa ndav bay, pe cakay ana Mbərom.

⁶⁹ Aday manay ma daf apan nga, ma san zle, iken na, do cəncan a sa nay pe cakay ana Mbərom wa.»

⁷⁰ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen a se walay kwanay, kwanay a kuro nga anahan a cew. Aday cəkəbay down a kwanay a kərtek a na, winen bahay se setene awan.»

⁷¹ A ja 'am ata na, pa wan ana Simon Iskariyot, se ngaman Yudas ata awan. Anga kwa a ga na, Yudas ke tarak do kərtek a wulen se njavar ahay kuro nga cew ataya wa dukwen, saa ga daf pe Yesu na, winen awan.

7

Mərak ana Yesu ahay te dafak apan nga bay

¹ Pe dəba anahan a wa na, Yesu a bar pe daliyugo se Galile fok. A nan abay sa zla pe daliyugo se Yahudiya bay, anga a nan ana bahay se Yahuda ahay sa vad anan.

² Aya əna, azar uko se jawjawa ahay winen bəse na, ³ mərak ana Yesu ahay ta jan, ta wa: «Mbəsak man a anan, zla way anak pe daliyugo se Yahudiya. Aday ata njavar anak ahay te canan ana mer su way anak ahay. ⁴ Down a, a nan do ahay te san anan na, a der zek sa ga mer su way itəbay. Ki ga mer su way a anaya asənə, ga atan pe ide se do ahay fok.»

⁵ Kwa mərak aya dukwen te dafak apan nga bay.

⁶ Yesu a jan atan: «Ke dəzlek pe alay uno tade ata fan bay. Pe kwanay na, alay wura wura cəna tade, əna kətanən bay. ⁷ Do se daliyugo ahay ti mba apan sa nak ikwen ide itəbay. Nen a na, do se daliyugo ahay ti no ide anga nen apan ni kay anan mer su way a tinen ma ga aya na, tinen lelibay. ⁸ Kwanay na, zlen a man se azar uko ata awan. Əna nen ni zla bay, anga alay uno ke dəzlek fan bay.»

⁹ A jan atan 'am ata cəna, winen a a njahay a Galile.

Yesu winen a azar uko se jawjawa ahay

¹⁰ Pe dəba ana mərak a Yesu ahay fok sa zla a azar uko na, Yesu a dukwen a zla cite. Əna ke kak anan zek ana do ahay bay.

¹¹ Bahay se Yahuda ahay te pəlay anan a wulen se do ahay wa a man se azar uko ata awan, te cəce: «Winen ahaw?» ¹² Do ahay te səsək a səsək a wulen a tinen ahay inde. Do a azar aya ta wa: «Winen do lele awan.» Do a azar aya dukwen ta wa: «A'ay, winen apan i lize anan do ahay adəka.» ¹³ Əna down sa ja 'am ataya te njezlnejlezl a dukwen ibay, anga te jəjaran ana bahay se Yahuda ahay.

¹⁴ Natiya awan, luvon se azar uko ahay ta zla panan əngal na, Yesu a zla u doh se mazlaḅ a Mbərom, a dazlan se tətakan anan way ana do ahay. ¹⁵ A gan

masuwayan ana bahay sə Yahuda ahay. Anga nan tə cəce, ta wa: «Dowan a anan kə jingek bay kutok nà, a njad mərīke kawa həna anan nə kəkəməw?»

¹⁶ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Way nen sa ta jak ikwen ata nà, a nay ahay i nen a wa bay, əna a nay ahay nà, ù dō sə slənay ahay nen ata wa. ¹⁷ Kuwaya, kak dōwan a kə təmahak sa ga mer su way kawa sa nan anà Mbərom cəna, i san sə gəzla way ahay pi zek wa. Matanan, kak na ja 'am ana Mbərom, kabay na ja 'am sa nga unō, aday tə məgala unō nà, i san kutok. ¹⁸ Kuwaya, kak a ja nà, 'am sa nga anahan, i pəlan mazlāb anà nga anahan. Əna kuwaya kə pələk sə həran nga anà dō sə slənay anan ahay nà, dōwan ata dūkwen, dō dīdem awan, mungwalay inde apan ibay. ¹⁹ Na wa, Musa kə varak ikwen Tawrita à alay inde ba? Əna dōwan kwa kərtek sə dəfan apan nà, ibay asanaw? Kə pəlen sa vad nen nà, angamaw?»

²⁰ Dō ahay tə mbədahan apan kutok, ta wa: «Setene inde anak à nga dəge, nga i vawak kələdaw! Waya sə pəlay sa vad iken anaw?»

²¹ Yesu a mbədahan atan apan: «Na ga way kərtektakke cəna, kə gak ikwen masuwayan jiga awan. ²² Musa a jak ikwen nà, 'am sa gad mədəndalas. Cəkəbay, sə dazlan nə Musa bay, əna bije ahay kwakwa tə lahak anan apan. A wa, kə gədan anan mədəndalas à wan ana kwanay ahay pə luvon jəmaakan anahan sə wahay anan. Anga nan, kwa à ga nə pə luvon sa man uda dəp nà, kwanay apan ki gəden anan mədəndalas anà wan a kwanay a re. ²³ Kə gəden anan mədəndalas anà wan, aday kə sa mbəsiken anan 'am ana Musa à dəba bay, kwa à ga nə luvon sa man uda nà, na. Aday, a cəbak ikwen anà kwanay pi nen, anga na mbar anan zek su dō zənzen a təsəes fok pə luvon sa man uda nà, angamaw? ²⁴ Mbəsiken sə gədan azar anà dō pə way sa ca apan tə ide, əna sənən anan way ataya tə dīdek aya aday.»

Yesu nà, Almasihu daw?

²⁵ Dō ahay à wulen su dō sə Urəsəlima ataya ta wa: «Na wa, Yesu nà, winen dō ahay tə pəlay sa vad anan ata ba? ²⁶ A ja 'am tə njezlnjezlezi awan. Dowan sə gafan 'am ibay. Natiya awan nà, dō a mənuko məcəd aya ta san zle winen nə Almasihu daw? ²⁷ Aya əna, kak winen nə Almasihu nà, dōwan i san man anahan awan, a nay ahay awanaw bay. Aday dōwan a anan ata nà, dā san man anahan a zle asanaw!»

²⁸ A alay ata nà, Yesu winen apan i tətakan anan way anà dō ahay ù doh sə mazlāb a Mbərom. A zəga anan tə dūngo mə təba lele, a wa: «Kə sənən nen zle daw? Aday kə sənən man uno sa nay wa ata zle daw? Na nay nə gəbay nà, 'am sa nga unō bay. Dowan a sə slənay nen ata nà, dō dīdem awan. Aka aday, kə sənən anan bay asanaw? ²⁹ Nen nà, na san anan zle, anga na nay ahay nə pə cakay anahan a wa. Sə slənay ahay nen nà, winen awan.»

³⁰ Tə pəlay sa ban anan à man ata kutok, əna dōwan kə njadək sə laman bay, anga kə slak pə alay anahan a bay. ³¹ Cəkəbay, dō ahay bayak a tə dəfak apan nga, ta wa: «Almasihu a kə sak a nay ahay nà, i ga masuwayan ahay sə zalay dōwan a anan kələdaw?»

Farisa ahay ta slan dō ahay saa ban Yesu

³² Farisa ahay tə sləne asəcək 'am sə dō ahay ata pə Yesu nà, tə halay nga tə bahay sə gədan dūngo anà way ataya awan. Aday tə jəjem 'am, ta slan dō sa ba pu doh sə mazlāb a Mbərom ahay saa banay anan.

³³ Yesu a ja, a wa: «Nen ni njahay tə kwanay mənjoek mba. Pə dəba anahan a wa nà, ni ma pə cakay ana dō sə slənay ahay nen. ³⁴ Ki i pəlen nen, ki njīden nen sabay, anga ki mben apan sa zla à man uno saa zla ata bay.»

³⁵ Bahay sə Yahuda ahay tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «I zla aha anahan aday mənuko saa mba apan sa njad anan itəbay ata kəlanaw? Aday i zla əga

Yahuda ahay tinen à wulen sà Gerek ahay ata daw? I zla saa dakan atan anan way anà Gerek ahay däge? ³⁶ Winen awan a wa: “Ki pàlen nen, aday ki njiden nen bay, anga ki mben apan sa zla à man uno sa zla ata bay.” A nan sa ja aday nà maw?”

Zalaka sà a'am sa var sifa

³⁷ Luvon sa ndav anan azar uko cəna, a zalay luvon azar aya tə mazlaḅ. Pa pac ata awan, Yesu a tavay à wulen sà do ahay. A ja 'am tə mǎgalak awan, a wa: «Kuwaya, jom a gan cəna, à nay ahay pə cakay uno, aday i sa 'am. ³⁸ Aday dowan a kə dǎfak upo nga, “mivel anahan i tǎra kurok sà a'am sa var sifa, i haw kawa zalaka.” Deftere a Mbərom a ja nà, na.»

³⁹ Yesu a ga jike ata nà, pə Apasay Cəncan awan, apasay mbala do sa daf apan nga ahay saa njad'ata awan. A alay ata nà, do anahan ahay tə njadak Apasay Cəncan ata fan bay, anga Yesu a dukwen kà zlak à man sà mazlaḅ anahan fan bay re.

Mawrasan a zlan à mivel inde anà do ahay

⁴⁰ Do azar aya tə sləne 'am ataya cəna, ta wa: «Tə dǎdem awan, dowan a anan nà, do maja'am a Mbərom a mənuko sa ba ata awan.»

⁴¹ Do maza aya ite ta wa: «Winen nà, Almasihu asanaw!»

Do hinen ahay asa ta wa: «Kəmaya, Almasihu sa maw! Winen nà, i nay ahay à Galile wa bay asanaw? ⁴² Deftere a Mbərom a ja nà, Almasihu i tǎra nà, do sà slala ana Dawuda*, aday ti wahay anan à Baytilama, wulen su doh ana bahay Dawuda way anahan.† Matanan bidaw?»

⁴³ Mawrasan a zlan à mivel inde anà do ahay anga Yesu cərkəke. ⁴⁴ Do azar aya à wulen a tinen a nan atan sa ban anan Yesu, əna dowan kə njadək sà laman bay.

Bahay sà Yahuda ahay tə dǎfak nga pə Yesu bay

⁴⁵ Yawa, do maslan ahay ta may ahay pə cakay ana bahay sə gədan dundo anà way ahay, tinen pə kǎrtek a tǎ Farisa ahay. Tinen ite, tə cəce pu do maslan ataya wa: «Kə bənen anan ahay Yesu a bay nà, angamaw?»

⁴⁶ Do maslan ahay tə mbədahan atan apan, ta wa: «Kula, dowan saa njad' sa ja 'am kawa dowan ata nà, ibay.»

⁴⁷ Farisa ahay tə cəce patan wa: «Kwanay a dukwen kə pərihen anan azar anà mungwalay anahan aya re kəlǎdaw? ⁴⁸ Dowan inde kǎrtek à wulen sə mǎced a mənuko ahay wa, kə dǎfak nga pə dowan ata nà, inde daw? Kabay à wulen sə Farisa ahay wa nà, inde kəlǎdaw? ⁴⁹ Do sa daf apan nga ataya nà, do kəriya aya awan, anga tinen ta san Tawrita bay. Aday dukwen tinen mǎ tahasl aya awan.»

⁵⁰ Natiya, dowan a inde tə ngaman Nikodemus, winen Farisa ahay. Winen nà, dowan a sa zla à man ana Yesu sə luvon ata awan. Winen a jan atan, a wa: ⁵¹ «Tawrita ana mənuko kə varak uko cəved sa gan sariya anà do matanan bay. Adəka bay, dǎ lah nà, sə sləne anan 'am anahan ahay. Aday dǎ saa san 'am anahan tə way anahan sa ga ahay nà, na!»

⁵² Tə mbədahan apan, ta wa: «Iken dukwen ka nay à Galile wa daw? Jinge Deftere, ki tan à nga à man inde, do maja'am a Mbərom kwa kǎrtek a nay à Galile wa nà, ibay asanaw!»

[⁵³ Natiya awan, kuwaya a zla way anahan agay,

* **7:42** Ca pə 2 Samuyila 7.12; Jabuura 89.4-5; Yeremiya 23.5. † **7:42** Ca pə Mika 5.1.

8

¹ ǎna Yesu nà, a zla way anahan à 6ǎzlom sǎ Ulivet.

Uwar sa jǎn uho

² Sidew a awan kutok, Yesu a wule ù doh sǎ mazla6 a Mbǎrom asa. Do ahay fok tǎ halan nga pǎ cakay. A njahay kutok, a dazlan sǎ dǎkan atan anan way.

³ Miter sǎ Tawrita ahay pi zek tǎ Farisa ahay ta nay anan ahay uwar a inde, ta ban anan tinen pi zek tu dǎ. Tǎ tavay anan pa 'am sǎ dǎ ahay, ⁴ aday ta jan anǎ Yesu kutok: «Miter, mǎ bǎnay ahay uwar a hǎna, winen apan i ga mǎdigwed, bina, tǎ nahak tu dǎ. ⁵ A Tawrita a mǎnuko inde, Musa a ja nǎ, uwar kawa winen a anan nǎ, mǎ tar anan tu kon, aday á mac. Aday iken ka ja nǎ maw?»

⁶ Ta ja matanan nǎ, aday tá njad apan cǎved sa ban anan pǎ kwande. Kak kǎ jak atan awan a nǎ, ti mba apan sa gan apan sariya.

Yesu a kudǎk, a vinde awan a à mǎndak ta wan sǎ alay.

⁷ Tinen ite, hwiya tǎ pǎrahan azar sǎ cǎce way ahay.

Yesu a cakaf nga pa nga mburom, a jan atan: «Dowan a inde à wulen a kwanay, kula kǎ gak ines bay cǎna, á lah sǎ taran kon awan...»

⁸ A kudǎk asa, a vinde awan a à mǎndak maza awan.

⁹ Do sǎ bǎnan ahay uwar ataya tǎ slǎne 'am ata cǎna, ta zla way a tinen fok suduk suduk suduk, do mǎced aya ta lah pa 'am.

Mǎ mbǎdek a à man ata awan nǎ, Yesu tǎ uwar ata coy. ¹⁰ Yesu a cakaf nga asa, a cǎce panan: «Uwar, dǎ ataya tinen ahaw? Dowan sa ban iken tǎ sariya inde kwa kǎrtek ibay dǎw?»

¹¹ Uwar ata a mbǎdahan apan, a wa: «Mazar, dǎwan inde kǎrtek ibay!»

Yesu a mbǎdahan apan kutok: «Zla way anak, kǎ sa ga ines sabay. Nen dukwen ni gak sariya bay.»]

Yesu nǎ, winen jiyjay sǎ dǎvan anǎ daliyugo

¹² Yesu a dazlan sa jan 'am anǎ dǎ ahay maza awan, a wa: «Nen nǎ, jiyjay sǎ dǎvan anǎ daliyugo. Kuwaya dǎwan kǎ pǎrahak uno azar nǎ, i njad jiyjay sa var sifa, winen i zla à luvon inde itǎbay.»

¹³ Farisa ahay ta jan: «Iken ka gan side anǎ nga anak ata nǎ, ata side lele kutok dǎw? Wita nǎ, 'am anak kǎ tǎrak kǎriya awan.»

¹⁴ Yesu a mbǎdahan atan apan: «Kwa á ga hǎna, nen nǎ siden anǎ nga uno, side uno nǎ, lele awan hwiya, anga na san man uno sa nay ahay wa ata zle, na san man uno saa zla ata zle re. ǎna kwanay nǎ kǎ sǎnen man uno sa nay ahay wa ata bay, aday kǎ sǎnen man uno saa zla ata bay re. ¹⁵ Kwanay aday nǎ, ki gen anan sariya anǎ dǎ nǎ, sa zlan à nga anǎ ide su dǎ zǎnzen awan. Nen ni gan sariya anǎ dǎwan itǎbay. ¹⁶ Kwa nǎ gan sariya anǎ dǎwan a dukwen, sariya uno cǎna, hwiya winen lele awan. Lele awan, anga na ga sariya awan nǎ taayak uno a bay. Manay maya tǎ Bǎbay uno a sǎ slǎnay ahay nen ata awan.

¹⁷ Way inde mǎ vinde a à Deftere sǎ Tawrita a kwanay, a wa: Kak dǎ ahay cew ta gak side pǎ way kǎrtek a nǎ, side a tinen ata nǎ, lele, aday dǎdem a acǎkan.*

¹⁸ Nen na gan side anǎ nga uno. Bǎbay uno a sǎ slǎnay ahay nen ata dukwen winen apan i ga upo side re.»

¹⁹ Natiya awan asa tǎ cǎce panan: «Bǎbay anak a nǎ, winen ahaw?»

Yesu a mbǎdahan atan apan, a wa: «Kǎ sǎnen nen bay. Anga nan, ki sǎnen Bǎbay uno bay re. Abay kǎ sǎnen nen nǎ, ki sǎnen bǎbay uno awan re.»

* 8:17 Ca pǎ Tooktaaki Tawreeta 19.15.

²⁰ Yesu a ja 'am anaya nà, winen ù doh sà mazlaḅ a Mbərom. Winen mə tavay a à man sà kukwar sa pak dala. Əna dowan kə bənak anan bay, anga alay anahan a kà slak fan bay.

Yesu nà, do sà daliyugo a anan bay

²¹ Asa, Yesu a jan atan: «Nen ni zla way uno. Kwanay ite ki pəlen nen, əna ki məcen à atahasl ana kwanay inde. A man uno saa zla ata nà, ki mben apan sa zla itəbay.»

²² Yahuda ahay tə cəce pi zek a tinen ahay wa, ta wa: «A wa: “Ki mben apan sa zla à man uno saa zla ata bay.” I zla saa vad a nga anahan kələdaw?»

²³ Yesu a mbədahan atan apan: «Kwanay ki nen nà, à dəlon wa, pə daliyugo a anan. Əna nen na nay à mburom wa. Kwanay do sà daliyugo a anan, nen nə do sà daliyugo a anan itəbay. ²⁴ Anga nan 6a na jak ikwen: “Ki məcen i ines ana kwanay ahay inde.” Kak kə dəfen nga pi nen, nen nə nen, bay nà, ki məcen i ines ana kwanay ahay inde acəkan.»

²⁵ Tə cəce panan kutok: «Iken nə wayaw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen nà, do nen sa jak ikwen apan kurre pə dəlen a wa ata awan. ²⁶ Way ahay inde bayan a tədə ni ja pikwen aday. Way ahay inde bayan a tədə ni gakikwen apan sariya re. Əna do sə slənay ahay nen nà, do didem awan. Nen apan ni dakan anan anà do sə daliyugo ahay nà, way kawa nen sə sləney ahay pə winen a wa ataya awan.»

²⁷ Tə sənək sa jəka, a jan atan nə pə Bəbay anahan Mbərom nà, ta san bay.

²⁸ Anga nan Yesu a jan atan kutok: «Azanan kə liwen nen à mburom, nen Wan su Do nà, ki i sənən, nen nà, nen kutok. Ki sənən nà, na ga awan inde ta nga uno nà, ibay. Əna na jak ikwen nà, way ana Bəbay uno sə tətuko anan ahay ata awan. ²⁹ Do sə slənay ahay nen ata, winen ti nen. Kə mbəsakak nen taayak uno bay, anga na ga nə hwiya way sa zlan à nga.»

³⁰ A alay ana Yesu sa ja 'am ataya nà, do ahay bayak a tə dəfak apan nga.

Do sə agay tə bile ahay

³¹ Yesu a dazlan, a jan 'am anà Yahuda aya aday tinen nà, tə dəfak apan nga ataya awan: «Kak kə dəfen apan nga pə way nen sa jak ikwen ataya nà, ata ki tərən njavar uno ahay tə didem aya awan. ³² Natiya ki sənən didem sə way ahay aday i i təmay ahay kwanay à bile ahay wa.»

³³ Tinen ite tə mbədahan apan, ta wa: «Manay awan aday nà, bile ahay kələdaw? Na wa manay nà, wan ana Ibərahima ahay kutok nà, mə təra bile aya asa aday nà, kəkəməw?»

³⁴ Yesu a jan atan asa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kuwaya kə gak ines nà, ines i lavan nga, anga winen bile anahan. ³⁵ Do bile a nà, i njahay pi zek tu do su doh ahay hwiya itəbay. Aya əna, wan sə agay, winen mə baslay a nà, à wulen su do su doh aya hwiya. ³⁶ Kak nen, Wan a Mbərom, nə təmak ahay kwanay à bile ata wa nà, kwanay bile ahay sabay tə didem awan. ³⁷ Aday nà, na san kwanay bidaw? Kwanay zaav ana Ibərahima ahay. Aday həna a nak ikwen sa vad nen nà, anga kə təmihen 'am uno ahay bay. ³⁸ Nen apan ni ja nà, way kawa ana Bəbay uno sə duko anan, aday kwanay dukwen ki gen nà, way mbala a bəbay a kwanay a re cite.»

³⁹ Tə mbədahan apan anà Yesu kutok, ta wa: «Bəbay a manay nà, Ibərahima.»

Yesu a jan atan asa: «Abay kə tərən zaav ana Ibərahima ahay tə didem a nà, ki gen mer su way anahan aya awan kawa anahan sa taa ga ata re. ⁴⁰ Nen na jak ikwen anan didem sə way nen sə slənay ahay pə cakay ana Mbərom wa ata awan. Aday kwanay apan ki pəlen sa vad nen məsinde awan hwiya.

Ib̄rahima n̄a, k̄a gak matanan it̄abay. ⁴¹ Kwanay apan ki gen n̄a mer su way ana b̄abay a kwanay ahay.»

Do ataya t̄a mb̄ədahan apan: «Manay n̄a m̄əḡajara aya bay, anga b̄abay a manay inde k̄artek n̄a, winen Mb̄ərom.»

⁴² Yesu a jan atan: «Matana bay. Kak abay t̄a d̄id̄em a kwanay wan ana Mb̄ərom ahay n̄a, ki p̄alen nen lele, anga na nay ahay n̄a p̄ə cakay anahan a wa. Na nay ahay aday n̄a, ta nga uno a ite bay, Mb̄ərom a s̄ə sl̄ənay ahay nen. ⁴³ K̄ə s̄ənen way nen sa jak ikwen ata bay n̄a, angamaw? Anga a nak ikwen sa pak sl̄əmay pa 'am uno bay.

⁴⁴ «B̄abay ana kwanay n̄a, Fakalaw. A nak ikwen sa ga mer su way a b̄abay a kwanay a s̄ə p̄əlay. Winen n̄a d̄o sa vad̄ nga su d̄o kurre way anahan. Aday kula k̄a jak d̄id̄em it̄abay, anga abay d̄id̄em a inde à winen ibay wanahan. A gad̄ mungwalay n̄a, ata way s̄ə miv̄el anahan d̄id̄em a ite. Anga winen mungwalay awan, b̄abay s̄ə mungwalay ahay.

⁴⁵ «Əna nen n̄a, na ja d̄ukwen d̄id̄em. K̄ə t̄əmihen 'am uno bay n̄a, anga nan. ⁴⁶ Waya à wulen a kwanay i mba apan sa j̄əka nen, Yesu, na gak ines anaw? Ibay! Aday kak na jak ikwen n̄ə d̄id̄em sa 'am ahay n̄a, k̄ə t̄əmihen anan bay angamaw? ⁴⁷ 'Do a Mb̄ərom n̄a, i pak sl̄əmay pa 'am ana Mb̄ərom ahay. Kwanay ad̄əka n̄a, d̄o a Mb̄ərom ahay bay. Anga nan, k̄ə p̄əken sl̄əmay pa 'am uno aday s̄ə d̄əfan apan bay n̄a, na.»

Ta saa wahay Ib̄rahima n̄a, Yesu winen inde coy

⁴⁸ Aday bahay s̄ə Yahuda ahay ta jan an̄a Yesu, ta wa: «Ma jak, iken n̄a, Samariya ahay, aday d̄ukwen nga a vawak asanaw!»

⁴⁹ Yesu a mb̄ədahan atan apan, a wa: «Nga a vuwo it̄abay. Nen n̄ə h̄əran anan nga an̄a Mb̄ərom, aday kwanay ki men nga s̄ə t̄əra nen à m̄əndak. ⁵⁰ N̄ə p̄əlak anan m̄əduwen an̄a nga uno bay. 'Do inde s̄ə p̄əlo m̄əduwen, winen n̄ə d̄o sa ga sariya. ⁵¹ Nen apan ni jak ikwen t̄ə d̄id̄em a h̄əna: Kuwaya d̄owan a k̄ə d̄əfak anan apan an̄a 'am uno ahay c̄əna, i mac it̄abay.»

⁵² Tinen, bahay s̄ə Yahuda ahay ta jan kutok: «H̄əna n̄a, ma san zle, nga n̄a, a vawak t̄ə d̄id̄em awan. Ib̄rahima k̄ə m̄əcak! 'Do m̄əja'am a Mb̄ərom ahay t̄ə m̄əcak. Aday ka wa: "Kuwaya d̄owan k̄ə d̄əfak anan apan an̄a 'am uno c̄əna, i mac it̄abay." ⁵³ Bije a manay Ib̄rahima ad̄əka n̄ə k̄ə m̄əcak, aday iken k̄ə zalay anan d̄aw? 'Do m̄əja'am a Mb̄ərom ahay d̄ukwen t̄ə m̄əcak, aday... ka ca pa nga anak n̄a, iken waya k̄əlanaw?»

⁵⁴ Yesu a mb̄ədahan atan apan, a wa: «Kak n̄ə h̄əran nga an̄a zek uno n̄a, ahar nga uno k̄əriya awan. 'Dowan a kwanay s̄ə ngimen anan Mb̄ərom a kwanay ata n̄a, winen B̄abay uno. S̄ə h̄əro nga ata n̄a, winen awan. ⁵⁵ Kwanay k̄ə s̄ənen Mb̄ərom bay. Nen n̄a, na san a zle. Na sak a j̄əka na san anan bay n̄a, ata na t̄ərak d̄o k̄artek a t̄ə kwanay, d̄o s̄ə mungwalay ahay. Aya əna, na san anan zle, n̄ə d̄əfan apan ad̄əka n̄a, an̄a 'am anahan aya awan. ⁵⁶ Ib̄rahima, bije a kwanay ata n̄a, k̄ə taslak miv̄el anga saa canan an̄a luvon s̄ə wahay uno. K̄ə p̄əlak, k̄ə n̄jadak s̄ə taslay miv̄el, anga k̄ə canak anan an̄a luvon ata awan.»

⁵⁷ Yahuda ataya ta ma nga s̄ə buwtay apan, ta wa: «Kak iken a ka gak ava kwa kuro d̄ara bay c̄əna, k̄ə canak anan an̄a Ib̄rahima d̄aw?»

⁵⁸ Yesu a mb̄ədahan atan apan kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen t̄ə d̄id̄em a h̄əna: T̄ə wahak Ib̄rahima fan bay ata, nen n̄a, nen inde coy.»

⁵⁹ 'Do ataya t̄ə sl̄əne 'am ata c̄əna, ta ra kon sa tar anan. Yesu a d̄er zek, a ḡəday ahay s̄əmad̄ ù doh s̄ə mazlaḅ a Mb̄ərom wa, a zla way anahan.

9

Yesu a mbar anan dōwan a inde winen mə wahay a hurof awan

¹ Natiya, Yesu winen apan i zla way anahan à man maza awan nà, a canan anà dōwan a inde, mə wahay à kutov wa hurof awan. ² Njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Miter, tə wahay anan dōwan a anan hurof a nà, angamaw? Anga atahasl ana waya kərtek a anaw? Ines anahan a daw, anga atahasl ana atə bəbay anahan ta may anahan daw?»

³ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Tə wahay anan hurof a nà, anga atahasl anahan bay, anga atahasl mbala ana bəbay anahan ahay bay re. Winen mə wahay a hurof a nà, aday məgala ana Mbərom á kay ahay zek pə ide sə dō ahay tə winen. ⁴ Həna nà, man i pec mba ata nà, guko mer su way mbala ana dō sə slənay ahay apan nen ata awan. Luvon i saa ga bine siway nà, guko mer su way aday, bina dōwan saa mba apan sa ga mer su way à luvon inde nà, inde sabay. ⁵ A alay a nen pə daliyugo a anan mba ata nà, nen nə jiyjay sə dəvan à daliyugo.»

⁶ Pə dəba anahan sa ja 'am ata wa nà, Yesu a təfe mənə à məndak, a laḅ anan yugo, a slərḅan anan pə ide anà hurof ata awan, aday a jan: ⁷ «Zla, kaa banay ide a dəlōv sə ngaman Silowam ata wa.» Silowam ata nà, ta 'am sə Yahuda ahay, kawa sa ja bina maw nà: «ma slan awan.»

Hurof ata a zla à Silowam, a banay anan ide anahan. A may ahay nà, a canan ide zle coy kweler kweler.

⁸ Do sə məsudoh anahan ahay, pi zek tu dō sa taa canan winen apan i rəke way ataya, ta wa: «Na wa, dō sa taa njahay sə rəke way ata ba?»

⁹ Do ahay ngal ta wa: «Winen awan dəge?»

Do maza aya ite, ta wa: «A'ay, winen bay. Do hinen, dō sa ga minje tə winen.»

Winen a kutok a wa: «A'ay, nen awan.»

¹⁰ Tə dazlan, tə cəce panan: «Ide anak ahay tə təba nà, kəkəməw?»

¹¹ A mbəđahan atan apan, a wa: «Dōwan a inde tə ngaman Yesu, a laḅ yugo mənḷək, a slərḅo anan ide, aday u jo: «Zla à dəlōv sə ngaman Silowam ata awan, ka saa banay ide.» Na zla, nə banay ide, ide uno ahay tə təba ngurret kutok.»

¹² Tə cəce panan: «Dōwan ata həna, winen ahaw?»

A mbəđahan atan apan, a wa: «Na san bay!»

Farisa ahay tə cəce 'am pə dōwan a ide anahan sə təba ata wa

¹³ Natiya, tə lagay anan dōwan a ide anahan ahay sə təba ata pə cakay sə Farisa ahay. ¹⁴ Aya əna, pac ana Yesu sa laḅ yugo, sə slərḅan anan ide, aday sə təban anan ide anà hurof ata nà, luvon sa man uda awan. ¹⁵ Anga nan, Farisa ahay tə cəce pə dōwan ata wa, ta wa: «Ka njad sa ca ide həna nà, kəkəməw?»

Dōwan ata a mbəđahan atan apan, a wa: «Dōwan ata a slərḅo dudō pə ide mənḷək, na zla, nə banay anan, ide uno ahay tə təba kutok.»

¹⁶ Do ahay ngal à wulen sə Farisa ahay inde ta ja, ta wa: «Do sa ga way matanan ata nà, a nay pə cakay a Mbərom wa bay, anga winen awan aday dukwen a bənan bitem anà luvon sa man uda awan bay.»

Do maza aya ite dukwen ta wa: «Kəkəməw? Kak dōwan a nə dō sə atahasl nà, i mba apan sa ga masuwayan sə way matanan kələdaw?»

Tə gəzla zek, anga mawrasan kà zlak atan à mivəl inde. Tə japak 'am pə kərtek a sabay.

¹⁷ Farisa ahay tə cəce pə dōwan a ide anahan sə təba ata wa asa, ta jan: «Bayak way inde kərtek, anga kə təkək anak anan ide. Iken a, ka ja nə maw?»

Dowan ata a mbəđahan atan apan, a wa: «Nen na ja nà: Winen nə đo maja'am a Mbərom.»

¹⁸ Aday məced sə Yahuda ahay nà, tə đəfak apan nga sa jəka abay winen mə wahay a nə hurof awan bay. Anga nan, tə ngəman anà atə bəbay anahan ta may anahan awan. ¹⁹ Tə cəce patan wa: «Həna anan nà, wan ana kwanay đaw? Kwanay kə sənən zle winen mə wahay a nà, hurof awan đaw? Aday a canan ide həna kəkəməw?»

²⁰ Atə bəbay ta may anahan a tə mbəđahan atan apan, ta wa: «Ma san a zle, winen wan a manay, aday winen mə wahay a nə hurof a re. ²¹ Əna ma san sa jəka ide anahan a təba nə kəkəməw nà, ma san bay, aday ma san dowan a sə təban anan ide ata bay re. Əna winen a aday nà, kà slak sə mbəđahan pa 'am anà nga anahan asanaw! Cəcihen panan!»

²² Atə bəbay ta may anahan ata, ta ja matanan nà, aday Yahuda ahay tá njad patan alay sa 'am sabay. Bina, Yahuda ahay 6a ta jak à wulen a tinen inde, dowan a kə təmahak Yesu nə Almasihu nà, ata aday ti razl anan à wulen a tinen wa, aday ù doh sə wazay ahay wa re. ²³ Natiya, atə bəbay ta may a dowan ata ta wa: «Winen awan aday đukwen kà slak sə mbəđahan pa 'am anà nga anahan asanaw!» nà, anga nan.

²⁴ Farisa ahay tə ngəman ayak anà dowan ide anahan sə təba ata awan, maza awan. Ta jan: «Mbərom a slənek anan! Ja 'am đidek awan! Manay nà, ma san zle, dowan a sə təbak anan ide ata nə, đo sə atahasl.»

²⁵ A mbəđahan atan apan, a wa: «Nen nà, na san itəbay, əna na san way inde kərtek nà: Abay nen hurof awan, aday həna, nə canan ide zle. Bay nà, winen do sə atahasl, kabay winen do sə atahasl bay nà, wita nà, na san bay.»

²⁶ Tə cəce panan tə cəved maza awan, ta wa: «A gak aday nə məw? A təbak anan ide a nə kəkəməw?»

²⁷ A mbəđahan atan apan asa, a wa: «Na jak ikwen anan kurre, a nak ikwen sə sləne anan bay. Aday angama, a nak ikwen nə mənahan asa anaw? Kabay kwanay dukwen, a nak ikwen sə pərahan azar aday sə təra njavar anahan ahay kələđaw?»

²⁸ Tə gənahan, ta jan: «Njavar anahan ađəka nà, iken aday bina. Manay nà, mbala ana Musa ahay. ²⁹ Ma san zle, Mbərom kà jak anan ahay 'am anà Musa. Əna dowan anak ata nà, ma san winen nə mayanaw bay.»

³⁰ A mbəđahan atan apan, a wa: «Iya, cəkəbay, a ga masuwayan nà, na. Winen mayanaw nà, kə sənən bay. Əna, ide uno nà, kə təbak uno anan. ³¹ Da san zle, mənuko fok, Mbərom nà, i təmahan anan 'am anà do sə atahasl kula bay. A təmahan a nà, 'am ana do sə həran nga aday a ga way sa zlan à nga ata awan. ³² Kula, kwa sə dazlan anà daliyugo nà, đə slənek do kə təbak anan anan ide anà do aday winen mə wahay a nə hurof a đaw? Ibay! ³³ Kabay, kak dowan a anan a nay ahay nə pə cakay ana Mbərom wa bay nà, i mba apan sa ga mer su way kawa həna anan bay asanaw!»

³⁴ Ta jan, ta wa: «Zek anak a fok mə wahay a à atahasl inde kutok nà, a nak sə đakan umo anan nə məw?»

Coy, tə rəzlay anan à wulen a tinen wa, aday ù doh sə wazay ahay wa re.

Hurof à mivél inde

³⁵ Yesu a sləne sa jəka Yahuda ahay tə rəzlak anan dowan ata à wulen a tinen wa cəna, a zla, a tan à nga, a cəce panan 'am, a wa: «Kə đəfak nga pə Wan su Do đaw?»

³⁶ A mbəđahan apan, a wa: «Wan ada, đuko anan winen wayaw, aday ni đaf apan nga!»

³⁷ Yesu a jan, a wa: «Iken apan ki ca apan sa jak 'am ata nà, winen awan.»

³⁸ A dukwen gærmec ù vo anà Yesu, a wa: «Ba Mæduwen, nà dæfak apak nga.»

³⁹ Yesu a jan kutok, a wa: «Nen, na nay ahay pə daliyugo a anan nə saa ga sariya sə kataɓ anan dɔ ahay: Hurof ahay tã ca ide ite; Do sa ca ide ahay dukwen tã hurof cite kutok.»

⁴⁰ Do à wulen sə Farisa ahay inde, tinen pə cakay ana Yesu ata, tə sləne 'am ata cəna, tə cəce panan, ta wa: «Manay dukwen hurof aya ite dāw?»

⁴¹ Yesu a mbədahan atan apan: «Ki gen makwakwa ahay hurof aya nà, atahasl inde pikwen ibay. Əna, ki jen nə “Manay mə canan ide zle.” Anga nan atahasl a kwanay inde pikwen hwiya.»

10

Do sə jugwar way, tə təman anahan ahay

¹ Yesu a ja 'am sə jike, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya, dowan a winen kà zlak tə məsudoh pə təman ahay bay, əna latœk, a ján ta nga sa jal, winen nə dɔ sə akar, dukwen winen dɔ sə ngəzar dɔ. ² Aday dɔ sa zla à jal inde, pə cakay sə təman ahay tə məsudoh nà, winen nə dɔ sə jugwar təman ahay way anahan.

³ «Ide kə cədək cəna, dɔ sə jugwar way i zla à man sə təman ahay. Do sa ba pə təman ahay sə luvon, i təban ayak wa. Təman ahay ti sləne dungo ana dɔ sə jugwar way, aday winen i ngaman anà təman anahan ahay tə sləmay tə sləmay. I zla atan pə dədan. ⁴ Kə mbakak atan uho nà, i lahan atan pa 'am. Təman ahay ti pərahan azar, anga ta san dungo anahan a zle. ⁵ Əna təman ahay nà, ti pərahan azar anà dɔ aday ta san anan bay ata bay. Adəka bay, ti haw bugol, anga ta san dungo anahan a bay.»

⁶ Yesu a jan atan 'am sə jike a anan, əna tə sənək anan a ja pa maw bay.

Yesu nà, dɔ sə jugwar təman ahay lele awan

⁷ Yesu a pərahan azar anà 'am anahan, ta sa jəka: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen nà, məsudoh sa jal sə təman ahay. ⁸ Do sə luho ahay ataya fok, tinen dɔ sə akar ahay, dɔ sə ngəzar dɔ ahay. Aday təman ahay tə slənek atan anan bay. ⁹ Nen nà, məsudoh sa jal. Kuwaya dowan a kà zlak à jal inde ti nen nə i tam. I njad sa zla à jal inde, i njad sa nay uho, aday i njad way sa pa re. ¹⁰ Do sə akar nà, a nay ahay saa kəra way ahay ca, saa gədan dungo anà gənaw ahay, aday saa lize anan way ahay. Nen, na nay ahay aday dɔ ahay tã njad sifa, tã njad anan nə tə dedengəlen awan.

¹¹ «Nen nà, dɔ sə jugwar təman ahay lele awan. Do sə jugwar way lele a nà, a var anan sifa anahan tə alay anahan awan, anga təman anahan ahay. ¹² Aya əna dɔ sə jugwar way anga magwagway cəna, təman aya nə si zek anahan ahay bay. Anga nan, kə canak anan anà kəla kībe cəna, i haw, i mbəsak anan təman ahay. Aday, kəla kībe dukwen i ban a təman ahay, i tan atan 'am kutok.

¹³ Natiya awan, winen a i haw, anga a gan may jiga nà, anà magwagway anahan, bina anà təman ahay itəbay.

¹⁴⁻¹⁵ «Nen nà, dɔ sə jugwar təman ahay lele awan. Bəbay uno a san nen zle, nen na san Bəbay uno zle re. Matanan, nen na san təman uno ahay zle, aday təman uno ahay dukwen ta san nen zle. Nen ni mac anga təman uno ahay.

¹⁶ Təman uno maza aya inde, tinen à jal a anan inde itəbay. Sumor a nà, ni nay atan ahay à jal a anan inde re. Tinen dukwen ti təma 'am uno, ti japay pə kərtek a tə təman sa jal ahay, aday dɔ sə jugwar atan dukwen kərtek re.

¹⁷ «Bəbay a pəlay nen nà, anga ni var anan sifa uno, aday ni njad anan way uno maza awan. ¹⁸ Dowan saa gəba anan sifa uno nà, ibay. Nen a ni var anan

tə alay uno awan. Ni mba apan sa var anan, ni mba apan sa njad anan way uno re. A nan anə Bəbay uno, nə ga nə matanan.»

¹⁹ Anga 'am ana Yesu ata awan, mawrasan a zlan à mível inde anə Yahuda ahay asa. ²⁰ Do ahay bayak a ta wa: «Setene inde anan à nga, nga a vawan. Kutok nə, kə pəlen sə sləne 'am anahan nə angamaw?»

²¹ Do maza aya ite ta wa: «Do ta setene à nga inde nə, i ja 'am matanan bay. A ga pə kwanay nə, setene i njad sə təban anan ide anə do huruf a daw?»

Bahay sə Yahuda ahay tə pəlay Yesu bay

²² Həna nə, alay sa mad, aday à Urəsalima nə, alay sə azar uko sə bayak pa sa gan nga anə doh sə mazlaḅ a Mbərom ata kə slak. ²³ Yesu a zla ù doh ata awan, winen apan i bar ù vo galak sə ngaman galak a Sulimanu ata awan.

²⁴ Yahuda ahay ta nay, ta van nga tew, ta jan: «Kak iken nə Almasihu cukutok nə, dakan umo anan tə didek a kwa. Manay apan mi ba hwiya ata nə, mi i man uda nə siwaw?»

²⁵ Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Ba na jak ikwen anan asanaw, əna kə dafen upo nga bay. Mer su way uno sa ga tə gədan ana Bəbay uno Mbərom ataya nə, ta slak sa ja 'am pa nga uno wa da. ²⁶ Kə dafen upo nga bay nə, anga kwanay nə təman uno ahay bay.

²⁷ «Təman uno ahay nə, tə sləne dungo sa 'am uno zle, aday na san atan lele re. Tinen apan ti pəruho azar. ²⁸ Ni varan atan sifa sa ndav bay ata awan, natiya awan ti mac itəbay. Dowan saa ngəzar atan à alay uno wa dukwen, ibay re. ²⁹ Bəbay uno sə vuro atan ata, winen a zalan məgala anə way ahay fok. Anga nan, dowan saa ngəzar atan à alay a Bəbay uno a wa dukwen ibay. ³⁰ Nen tə Bəbay uno ata nə manay kərtək.»

³¹ Bahay sə Yahuda ahay tə sləne 'am ata cəna, ta ma nga sa ra kon à alay inde miza awan†, aday sa tar anan. ³² Anga nan, Yesu a jan atan: «Na gak mer su way ahay lele aya bayan a pa 'am ana kwanay tə məgala ana Bəbay uno. Ki tiren nen həna gəngaf gəngaf bine siwaw nə, pi mer su way wura kərtək a anaw?»

³³ Bahay sə Yahuda ahay tə mbəḏahan apan, ta wa: «A nan umo sa tar iken nə, anga mer su way anak lele aya bay, əna anga kə jənak anan pa 'am anə Mbərom. Iken nə do zənzen awan, aday a nak sə təra anan nga anak həna, Mbərom awan.»

³⁴ Yesu a mbəḏahan atan apan: «Mə vinde à Deftere a kwanay inde, Mbərom a ja nə: “Kwanay aday nə, mbərom ahay.†” ³⁵ Da san zle, way ana Deftere a Mbərom ma ja nə, a mbacay wa zek bay. Do sə sləne 'am ataya nə, Mbərom a ngaman atan nə mbərom ahay. ³⁶ Nen nə, Mbərom u go nga, aday a slənay nen pə daliyugo. Ki jen nə, nə jənak anan pa 'am anə Mbərom nə, kəkəməw? Anga na wa, nen wan anahan ata daw? ³⁷ Kak na ga nə mer su way ana Bəbay uno Mbərom bay nə, kə dafen upo nga bay. ³⁸ Aday kak na ga nə, mer su way anahan tə didek a cəna, dafen nga pi mer su way uno. Kwa kə dafen nga pi nen bay nə, dafen nga pi mer su way uno a kwa. Anga aday, kə sənən anan hwiya, Bəbay uno nə, manay kərtək awan.»

³⁹ Asa bahay sə Yahuda ahay tə pəlay sa ban anan, tə njadək anan bay, kə təmak patan wa.

* **10:22** Abay doh sə mazlaḅ a Mbərom ata nə, do manide ahay tə mbəzlık anan. Əna Isəra'ila ahay tə ndakak anan maza awan. Aday həna pə ava pə ava tinen apan ti ga azar uko awan. Kə slak alay ata nə, na. † **10:31** Ca pə Yuhana 8.59. ‡ **10:34** Ca pə Jabuuru 82.6.

⁴⁰ Pə dəḅa anahan a wa, Yesu a zla way anahan pə day uho sə zlinder sə Urdon, a njahay way anahan à man ana Yuhana sa taa ga baptisma ata awan. ⁴¹ Do ahay ta nay pə cakay anahan bayan a awan. Ta ja, ta wa: «Yuhana nà, kula kà gak masuwayan ahay itəbay, əna 'am anahan a sa ja pə dōwan a anan nà, kə tarak didəm aya awan.» ⁴² Do maza aya bayan a à man ata awan, tinen tə dəfak apan nga.

11

Lazarus kə məcak

¹ Dōwan a inde tə ngaman Lazarus, winen dəvac awan. Dōwan ata nà, winen ù kon sə ngaman Baytiniya ata awan. Mərak anahan ahay inde dəna aya cew dükwen, tinen à man ata re, atə Marta tə Mariyama. ² Mariyama aday nà, uwar saa mbəḅan amar pə saray anà Yesu aday sə takaf panan tə sibək sa nga anahan ata awan. Lazarus a dəvac ata nà, mərak anahan.

³ Atə Marta tə Mariyama ta slan dō saa jan anà Yesu nà: «Ba Məduwen, car anak Lazarus nə winen lelibay, dəvac a gan.»

⁴ Yesu a sləne 'am ata cəna, a wa: «Dəvac ana Lazarus nà, dəvac sa mac anan bay. Əna dəvac ata i ka anan məgala ana Mbərom, aday mazlaḅ uno re, nen Wan a Mbərom.»

⁵ Atə Marta tə Mariyama tatə Lazarus nà, Yesu a pəlay atan nə lele. ⁶ Aday cəkəbay, anahan sə sləne Lazarus dəvac awan ata nà, kə njahak à man ata luvon ahay cew asa.

⁷ Pə dəḅa wa, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Muko pə daliyugo sə Yahudiya.»

⁸ Tinen ta jan, ta wa: «Miter, Yahuda ahay tə pəlay abay sa tar iken tu kon nə kwakwa bay asanaw? Həna, a nak sa ma à man ata re daw?»

⁹ Yesu a mbəḅahan atan apan, a wa: «Pac a dav nà, hway bidaw? Aday kak dō winen apan i bar à jiyjay anahan a inde nà, saray i dəcan daw? Saray i dəcan bay, anga a canan ide zle lele, winen à jiyjay sa dav pə daliyugo a anan inde. ¹⁰ Aya əna, dō sa bar à luvon inde ite nà, saray i dəcan, i slahay təktek, anga jiyjay inde sə luvon itəbay.»

¹¹ Pə dəḅa sa 'am ata wa asa, Yesu a jan atan: «Car a mənuko Lazarus ata kə njəkak ahan. Əna ni zla saa pəḅəkey anan.»

¹² Njavar anahan ahay tə mbəḅahan apan, ta wa: «Ba Məduwen, kak a njak ahan ata nà, i mbar asanaw!»

¹³ Abay a nan anà Yesu sa ja nà: Lazarus kə məcak! Əna pə njavar anahan ahay nà, a jan atan nə 'am sə ahan acəkan.

¹⁴ Yesu a jan atan anan ngəlarak kutok, a wa: «Lazarus kə məcak! ¹⁵ Əna na zlak à man ata bay nà, anga kwanay. Natiya, ataslay mivəl uno inde, anga tə way a saa təra ata nà, kwanay ki i njiden sa dəf upo nga kutok. Həna nà, zluko pə cakay ana Lazarus awan.»

¹⁶ Tomas, dōwan a tə ngaman Didimus* anga winen muwsa ata, a jan anà azar sə njavar ana Yesu aya, a wa: «Mənuko dükwen zluko saa mac tatə miter a mənuko.»

Yesu nà, winen dō sə slabakay anan dō ahay à məke wa

¹⁷ Natiya, Yesu a dəzle à Baytiniya cəna, a sləne tə zəbak anan Lazarus à məke kà gak luvon ahay fuḅo coy. ¹⁸ Baytiniya a aday nà, bəse tə Urəsəlīma i ga nà, way sə kilomiter ahay maakan. ¹⁹ Yahuda ahay bayan a ta nak à

* **11:16** Ta 'am sə Gərek nà, Didimus a nan sa ja «muwsa».

məsinde ana Lazarus. Ti i bənan mivəl anə mərak anahan ahay, atə Marta tə Mariyama.

²⁰ Ana Marta sə sləne sa jəka Yesu kə nak ata nà, a slabak, a zla à man anahan pə cəved. Əna Mariyama nà, winen a njahay agay. ²¹ Marta a jan anà Yesu: «Abay kà ga inde à man a anan nà, mərak uno i mac bay. ²² Həna dukwen na san zle, Mbərom i varak way kawa ananak saa cəce panan ata fok re.»

²³ Yesu a mbədəhan apan, a wa: «Mərak anak i slabakay à məkə wa.»

²⁴ Marta a wa: «Na san zle, pa pac sa ndav anan daliyugo nà, i i slabakay ahay tə do ahay fok à məkə wa.»

²⁵ Yesu a jan: «Nen nà, do sə slabakay anan ahay do ma mac aya à məkə wa, do sə varan atan sifa re. Kuwaya, dōwan a kə dəfak upo nga nà, i njahay uho tə sifa awan, kwa kə məcak dəp nà, na. ²⁶ Kuwaya, dōwan a tə sifa mba cəna, kə dəfak nga pi nen a nà, i mac bay. Iken, kə təmahak 'am a anan daw?»

²⁷ Marta a mbədəhan apan, a wa: «Ayaw, Ba Məduwen, nə dəfak apak nga. Iken nà, Almasihu, Wan a Mbərom a sa nay ahay pə daliyugo ata awan.»

Yesu a pəkay ide sə ayam

²⁸ Pə dəba ana Marta sa ja 'am ata wa nà, a zla pə cakay ana mərak anahan Mariyama, a jan tə səkəsək awan: «Miter kə nak, winen apan i ngamak!»

²⁹ Mariyama a sləne matanan cəna, a slabak hərom, a zla pə cakay ana Yesu.

³⁰ Yesu a aday nà, kə dəzlek à wulen su doh bay. Winen à man a tinen sə zlangay tə Marta ata mba.

³¹ Do a tinen mə njahay aya ù doh tatə Mariyama ata, tinen apan ti man a mivəl ù doh. Tə canan winen sə slabak baram ata nà, tə pərahan azar. A ga patan nà, i zla saa yimay ahay pə jəvay wa.

³² Mariyama a dəzley ahay pə cakay ana Yesu nà, a dukwen gərmec ù vo, a jan: «Ba Məduwen, kà ga inde à man a anan aday nà, mərak uno i mac bay.»

³³ Yesu a canan à Mariyama nà, winen apan i yam, aday Yahuda ahay sə pərahan ayak azar ataya dukwen tinen apan ti yam re. Anga nan, a slabakan anan mivəl anə Yesu, a cəban.

³⁴ Yesu a cəce: «Ki len anan ahaw?»

Tə mbədəhan apan, ta jan: «Miter, hayak, ca apan!»

³⁵ Cəna, Yesu a pəkay ide sə ayam.

³⁶ Yahuda ahay ta wa: «Cen apan, a pəlay anan Lazarus a re!»

³⁷ Aya əna do azar aya ta wa: «Winen do sə təban anan ide anə dōwan a huruf ata awan. Abay winen à dəzley ahay à alay a Lazarus tə sifa mba ata nà, i mba apan sa mbar anan aday à mac bay, bidaw?»

Yesu kə slabakak anan Lazarus à məkə wa

³⁸ A cəban anə Yesu maza asa, a zla pə jəvay. Jəvay a nà, mə tacay a tə bələlən.

³⁹ Anga nan kutok, Yesu a wa: «Təben anan jəvay awan!»

Marta a wa: «Ba Məduwen, i rəbas, anga kə gak həna luvon ahay fudo à məkə inde.»

⁴⁰ Yesu a mbədəhan apan, a wa: «Na jak anak bidaw? Kak kə dəfak upo nga nà, ki canan anə məgalà sə mazlab a Mbərom asanaw?»

⁴¹ Tə təba anan bələlən pə jəvay wa kutok. Yesu a ca ide à mburom, a wa: «Na gak ayak suse, Bəbay uno, anga kə slənek uno anan. ⁴² Nen, na san zle, hwiya ki sləno anan. Əna na jak ayak nà, anga do sa man a anaya tá dəf apak nga, tá san iken sə slənay ahay nen acəkan.»

⁴³ A ndav anan 'am anahan ata nà, a ja 'am tə məgalak a asa, a wa: «Lazarus, hayak uho!»

⁴⁴ Lazarus, dōwan a ma mac ata, a nay ahay uho, saray tə alay anahan aya tinen mə tuwed aya tə pətike. Ide anahan a dukwen mə tuwed a tə zana.

Yesu a jan atan, a wa: «Pəsiken panan zana, aday à zla way anahan.»

Wurwer sa ban anan Yesu

Mata 26.1-5; Markus 14.1-2; Lukas 22.1-2

⁴⁵ Yahuda a sa zlak ayak pə cakay ana Mariyama ataya, tə canan anà mer su way ana Yesu sa ga ata cəna, bayak a à wulen ana tinen wa tə dəfak nga pə Yesu. ⁴⁶ Aya əna, dō a azar aya ta zla pə cakay ana Farisa ahay saa ray ahay apan 'am anga mer su way anahan sa ga ata awan.

⁴⁷ Anga nan, Farisa ahay pi zek tə bahay sə gədan dundo anà way ahay tə ngaman anà maced sə Yahuda azar aya, aday tə halay nga. Ta wa: «Di ga həna nà, kəkəməw? Anga dōwan a anan winen apan i ga masuwayan sə way ahay bayak awan. ⁴⁸ Kak dā sak a mbəsak anan à ga mer su way matanan nà, dō ahay kəzlek ti daf apan nga. Aday pə dəba anahan a wa kutok nà, Ruma ahay ti i ja à 'am ata inde. Ti mbəzlak uko anan doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday ti tak uko 'am re.»

⁴⁹ Dō kərtek à wulen a tinen awan tə ngaman Kayafas, winen bahay nga su dō sə gədan dundo anà way pə viya ata awan. Winen a jan atan: «Kwanay kə sənən awan bay. ⁵⁰ Suwan dō kərtek à mac anga dō a kəzlek, tə dō ahay saa lize jiya nà, na. Matanan bidaw?»

⁵¹ A ja 'am ataya nà, tə ndaraw si zek anahan a itəbay. Sə dakan anan 'am ata nà, Mbərom, anga tə viya ata nà, winen bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay. Anga nan, a wa Yesu i sa mac anga Yahuda ahay fok. ⁵² Əna Yesu i mac nà, anga Yahuda ahay dəkdek bay. I mac nà, anga aday à halan nga anà wan a Mbərom ma ta 'am ataya, tə njahay pə kərtek a re.

⁵³ A ban pə luvon ata wa kutok nà, bahay sə Yahuda ahay tə dazlan sa ga wurwer sa vad anan Yesu. ⁵⁴ Anga nan, Yesu kà mbak apan sa bar lele à wulen sə Yahuda ahay sabay. A slabak à wulen su doh ata wa, a zla à man kibe. Natiya tə njahay à man ata tə njavar anahan ahay à wulen su doh sə ngaman Eferayim ata awan.

⁵⁵ Azar uko sə Yahuda ahay sə ngaman azar uko sə Pasəka ata, i sla bəse. Anga nan, dō sə wulen su doh sə kibe ahay ta zla à Urəsalima saa lavay anan zek a tinen ahay à cancan a inde kurre. ⁵⁶ Tə dəzley ahay à Urəsalima nà, tə pəlay anan Yesu. Tə halay nga à doh sə mazlaḅ a Mbərom nà, tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «A ga pikwen nà, i nay ahay à azar uko daw, i nay ahay bay?»

⁵⁷ Bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tə Farisa ahay ta ban 'am à wulen a tinen inde, ta wa: «Dowan a kə sənək man a Yesu nà, à dəkək uko anan aday di ban anan.»

12

Mariyama a mbaḅ amar pə saray ana Yesu

Mata 26.6-13; Markus 14.3-9

¹ Natiya, a mbəsak luvon mbərka aday azar uko sə Pasəka i sla nà, Yesu a zla à Baytiniya, à kon ana Lazarus, dōwan a Yesu sə slabakay anan ahay à məke wa ata awan. ² Ta dan way sa pa anà Yesu à man ata awan, aday Marta a varan atan. Dō ahay inde bayak a pə tuwez ata awan, Lazarus dukwen tinen inde re.

³ A man sa pa way nà, Mariyama a gəba amar sə wurde anahan sə dala bayak awan, a rəbas nə dun'a. A mbədan anan pə saray anà Yesu. Ta da amar ata aday nà, tə way sə ngaman *nardi*, i ga à dunguzlok sə amar inde. A mbədan

anan pə saray lele nà, a takad anan panan tə sibøk sa nga anahan. Doh ata fok a rəbas nə dun'a lele.

⁴ Njavar ana Yesu a inde kərtek à man ata awan, tə ngaman Yudas Iskariyot. Winen do saa ga daf pə Yesu ata awan. A canan anà way ana Mariyama sa ga ata nà, a wa: ⁵ «Ta wa, abay tə sukom anan way tə amar a anan nà, i ga dala sə *dinar** səkət maakan, aday ti var anan dala awan anà do mətawak aya nà, ta gak way lele bidaw?» ⁶ Yudas a ja 'am ataya nà, anga aday a gan may sa man zek anà do mətawak aya bay. Əna a ja matanan nà, anga winen aday nà, do sa ban dala a tinen awan, aday a taa kəra panan.

⁷ Aya əna, Yesu a wa: «Mbəsiken anan uwar a anan, a lah anan upo nà, way a aday ti su go pac sa la nen ata awan. ⁸ Do mətawak aya nà, ti ga inde tə kwanay hwiya, əna nen ni ga inde tə kwanay hwiya itəbay.»

Wurwer sa vad Lazarus

⁹ Natiya Yahuda ahay bayak a tə sləne Yesu winen à Baytiniya nà, ta zla à man ata awan. Ta zla à man ata dukwen nà, anga Yesu cəna coy bay. Ta zla saa cay ahay pə Lazarus re, winen dowan a Yesu sə slabakay anan à məkə wa ata awan. ¹⁰⁻¹¹ Matana awan, Yahuda ahay bayan a tə mbəsakak sə pərahan azar anà pəra a tinen†, tə pərahan azar bugol nà, anà Yesu, anga Lazarus. Anga nan kutok, bahay sə gadan dungo anà way ahay dukwen tə banak 'am sa jəka ti vad anan Lazarus à wulen ana tinen wa re.

Yesu a zla à Urəsalima

Mata 21.1-11; Markus 11.1-11; Lukas 19.28-40

¹² Sidew a kutok, do a sə halay nga anga azar uko sə Pasəka ataya, tə sləne Yesu winen apan i nay ahay à wulen su doh sə Urəsalima cəna, ¹³ tə ngəray alay sə gazlangaw ahay à alay inde. Ta zla saa zlangay tatə Yesu pə cəved tə daslam ataya à alay inde. Ta zlah, ta wa: «Həren anan nga anà Mbərom! Mbərom à daf alay sə mazləb anahan pu do saa nay tə sləmay anahan, bahay sə Isəra'ila ata awan.»

¹⁴ Yesu a njad zungo a inde, a ján apan, a zla pə cəved. A təra kawa ana Deftere sa ja ata awan. A wa:

¹⁵ «Do sə Urəsalima ahay, kə jəjiren bay. Bahay a kwanay winen apan i nay ahay həna,

winen ma ján a pə zungo.‡»

¹⁶ Njavar anahan ahay tə sənək 'am anan fan bay. Aday Yesu a zla à man sə mazləb ana Mbərom nà, ta may anan ahay 'am ata à nga inde kutok. Ta san nà, Deftere a ja 'am ata nà, pə winen awan, aday pi mer su way a tinen sa ga anga winen ata awan.

¹⁷ A alay a Yesu sə ngaman ahay anà Lazarus uho, a slabakay anan à məkə wa ata nà, do ahay inde à man ata bayan awan. Do ataya tə canək anan, aday tə təkəren 'am awan anà do azar aya re. ¹⁸ Natiya awan, do ahay ta nay ahay bayan a, tə təma anan Yesu, anga tə sləne kə gak masuwayan ata awan.

¹⁹ Farisa ahay ta jan i zek a tinen aya awan, ta wa: «Cən apan, way a mənuko sa ga həna ata fok nə kə varək uko magwagway bay, anga do ahay fok tinen apan ti pərahan azar.»

Yesu a ja nà, alay a kə slək

²⁰ A wulen sə do ahay sa nay à man sə azar uko sə həran nga anà Mbərom ataya nà, Gərek ahay uda awan, ta nak re. ²¹ Ta zla pə cakay ana Filip, do su

* **12:5** Dinar kərtek nà, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtek. † **12:10-11** Pəra sə Yahuda ahay nà, a dazlan tə Tawrita a Musa. ‡ **12:15** Ca pə Jekariya 9.9.

kon sə Baytisada, pə daliyugo sə Galile ata awan. Ta jan, ta wa: «Wan ada, a nan umo sə canan anə Yesu.»

²² Filip ite, winen a zla pə cakay ana Andəre, a jan. Ta zla maya awan saa jan 'am ata anə Yesu. Tə dəzle cəna, ta jan, ²³ aday Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Alay a kə slak həna, nen Wan su 'Do, ni ka anan mazlaḅ ana Mbərom sə vuro ata awan. ²⁴ Nen apan ni jak ikwen tə đidem a həna: Wan sa ndaw kə slahak pə yugo aday kə məcak bay cəna, i njahay nə hwiya wan sa ndaw kərtektəkke. Əna wan sa ndaw kə sak a slahay aday kə məcak ite nə, i wasay bayak awan. ²⁵ Kuwaya đowan a, a nan sifa anahan nə, i lize anan. Əna đowan a kə nak anan ide anə sifa anahan pə daliyugo nə, i tam anan, i njad sifa sa ndav bay ata awan. ²⁶ Kuwaya, a nan ə đowan a su go mer su way nə, ə pəruho azar. Aday do su go mer su way nə, ə saa zla ə man uno saa zla ata ite. 'Do su go mer su way i nen cəna, kuwaya, Bəbay uno dukwen i həran nga nə, anə winen.»

Yesu a đakay anan amac anahan

²⁷ Yesu a ja, a wa: «Həna nə, mivəl uno i ndəroḅ. Nə jan anə Bəbay uno nə, awan a maw? Nə jan nə, ə tam nen ə đəce a anan wa đaw? Aday dukwen na nay ahay pə daliyugo nə, sa sa đəce a anan ata awan. ²⁸ Bəbay uno, ka anan mazlaḅ sə sləmay anak.»

'Am a ndəray ahay kwa ə mburom wa, a wa: «Na kak anan mazlaḅ uno, aday ni ka anan maza re.»

²⁹ 'Do a sa man ata aya tə sləne 'am ata nə, ta wa: «Mbərom sa dac!»

'Do azar aya ite ta wa: «A'ay, maslay a Mbərom sa jan ahay 'am.»

³⁰ Əna zek a Yesu a, a jan atan, a wa: «Dungo ata a jay ahay 'am nə, anga nen bay, əna anga kwanay adəka. ³¹ Həna nə, alay a Mbərom kə slak sa gan sariya anə do sə daliyugo ahay. Mbərom i razl anan bahay sə daliyugo a anan həna.

³² Əna, ta sak a cakaf nen ə mburom nə, ni gəḅak anan ayak do ahay fok pə cakay uno awan.» ³³ Yesu a ja 'am ata nə, anga sə đakay anan amac anahan i təra nə kəkəməw ata awan.

³⁴ Natiya, do ahay ta jan: «Manay mə sləne ə Deftere inde nə, Almasihu i nay, i ga inde hwiya. Ka ja, ka wa: Wan su 'Do nə, ti cakaf anan ə mburom nə, kəkəma asanaw? Wan su 'Do aday nə, wita nə, wayaw?»

³⁵ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Jiyjay inde winen apan i dəvak ikwen mənəcək mba. Bəren ə man sə ide jiyjay a anan tamak, anga luvon i sa ga bəse. Aday do sa bar ə luvon inde nə, a san man anahan a saa zla ata bay. ³⁶ A alay a jiyjay winen inde tə kwanay mba cəna, dəfen nga pə ide jiyjay, anga aday kə tərən do sə ide jiyjay ahay.»

Pə dəḅa sa 'am ata wa, Yesu a zla saa đer patan wa zek.

Yahuda ahay tə ngəmak sa đaf nga pə Yesu bay

³⁷ Natiya, kwa ə ga nə, Yesu kə gak mer su way masuwayan aya bayak pa 'am a tinen dəp nə, Yahuda ahay tə ngəmak sa đaf nga pə Yesu bay hwiya.

³⁸ Way ata a ga zek nə, anga aday 'am ana Ezaya, do maja'am a Mbərom ata ə təra. A ja, a wa:

«Ba Məduwen, waya sa đaf nga pa 'am a manay anaw?

Mbərom Fetek a kan anan ahay gədan anahan nə, ə wayaw?Š»

³⁹ Matanan, ta mbak apan sa đaf apan nga bay, anga Ezaya dukwen kə lahak apan, kə jak, a wa:

⁴⁰ «Mbərom kə hurfok atan, anga aday tə canan ide bay,

kə đəfak atan kurkwilen ə sləmay, anga aday tə sləne bay, tə san bay.

Bina, abay ti mbəđahan ləen anə ines a tinen ahay, aday ni mbar atan.* »

⁴¹ Ezaya a ja 'am ata nà, pə Yesu awan, anga kə lahak sə canan anə mazlaḅ anahan.†

⁴² Kwa tə winen ata təke, à wulen sə bahay sə Yahuda ahay wa dukwen, do ahay inde bayak a tə đəfak nga pə Yesu. Əna tə ngəmak sə đakay anan pa 'am sə do ahay fok bay, anga tə jəjaran anə Farisa ahay, tə saa rəzlay atan ahay ù doh sə wazay ahay wa bay. ⁴³ Tə pəlay nà, mazlaḅ su do zənzen awan, bina mazlaḅ a Mbərom saa varan atan ata bay.

'Am ana Yesu i ga sariya

⁴⁴ Yesu a ja 'am tə məgalak awan asa, a wa:

«Kuwaya, đowan a kə đəfak nga pi nen nà, a đaf nga pi nen taayak bay. A đaf nga pə do sə slənay ahay nen re. ⁴⁵ Kuwaya đowan kə canak uno nà, kə canak anan anə do sə slənay ahay nen re. ⁴⁶ Na nay ahay pə daliyugo nà, aday do sa đaf upo nga ahay tə njahay à luvon inde itəbay, anga nen nə jiyjay sa dav pə daliyugo a anan.

⁴⁷ «Kuwaya kə slənek 'am uno, kə đəfak anan apan anə 'am ata bay cəna, saa gan sariya nà, nen bay, anga na nay ahay saa gan sariya anə do sə daliyugo ahay bay, əna saa tam atan adəka. ⁴⁸ Natiya, đowan a kə ngəmak nen bay, kə təmahak 'am uno bay, i tavay pa 'am sə sariya, anga 'am uno sa ja ataya ti gan sariya. Ti gan sariya pa pac sa ndav anan daliyugo.

⁴⁹ «'Am inde na jak tə məgala uno ite nà, ibay. Əna nə təkər nà, 'am ana Bəbay uno su jo, aday nà ja ataya awan. Nə đakay anan nà, 'am ataya dəkdek. ⁵⁰ Na san zle re, way anahan su jo ahay nà, ti gəgak ikwen ahay adəka nə sifa sa ndav bay ata awan. Awan a inde, na ja ta nga uno nà, ibay, si mbala a Bəbay uno su jo ataya dəkdek.»

13

Yesu a banay saray a njavar anahan ahay

¹ Natiya, a mbəsak ibay luvon kərtek aday azar uko sə Pasəka i sla. Yesu dukwen a san zle, alay anahan a kə slak sa ma pə cakay ana Bəbay anahan bəse, i mbəsak anan daliyugo a anan. Hwiya a pəlay anan do anahan ahay pə daliyugo, aday həna a pəlay atan nə hus pa sa var sifa anahan.

² Alay sə təfek suko, atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti pa đaf nà, ɓa Fakalaw kə đəfak abayak nga à mivəl ana Yudas inde, wan mbala ana Simon Iskariyot ata awan, aday à ga đaf pə Yesu.

³ Yesu a san zle, Mbərom kə varak anan gədan pə way ahay fok, aday a san zle re, a nay ahay pə cakay ana Mbərom wa, aday i ma pə cakay anahan asa.

⁴ Anga nan, a slabak pa man sa pa way a tinen ata wa, a culok anan zana anahan zəbor a pi zek wa, a ɓan zana kataw awan à zar. ⁵ A ngah a'am à tasa inde, a dazlan sə banay a saray a njavar anahan ahay. Kə banak a saray a đowan a nà, ata i takad panan tə zana anahan a mə kətuwal a à zar ata awan.

⁶ A həđəkey ahay pə cakay ana Simon Piyer bine siwaw nà, Piyer a jan: «Ba Məduwen, iken ki buno anan saray daw?»

⁷ Yesu a mbəđahan apan, a wa: «Piyer, ki san way uno sa ga həna ata fan bay. Əna ki i san mba.»

⁸ Piyer a mbəđahan apan asa, a wa: «A'ay, ki buno saray kula itəbay.»

Yesu a jan anan ngəlarak kutok, a wa: «Kak aday nə banak anak a saray bay nà, iken do uno sabay!»

* 12:40 Ca pə Esaaya 6.9-10. † 12:41 Ca pə Esaaya 6.1.

⁹ Piyer a jan kutok, a wa: «Miter, kak matanan cukutok nà, kâ buno saray dâkdek bay, əna buno anan alay aday ta nga tæke.»

¹⁰ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kak dō kâ banak coy nà, a gan may anà abanay zek sabay, əna i banay nə saray dâkdek, anga winen mə banay awan. Kwanay nà, mə banay aya awan. Əna, kwanay a fok bay.»

¹¹ Yesu nà, a san dōwan a saa ga apan daf ata zle. Anga nan a wa: «Kwanay mə banay aya awan, əna fok bay.»

¹² Yesu a ndav anan sə banan atan anan saray nà, a ma anan rəkot anahan pi zek. A njahay à man sa pa way asa, a wa: «Kə sənən way nen sa gak ikwen həna ata zle dāw? ¹³ Kwanay apan ki ngimen uno “Miter”, “Bahay a manay” acəkan, anga nen nà, winen a way anahan. ¹⁴ Nen nə Miter a kwanay, Bahay a kwanay, nə banak ikwen anan saray. Sumor a dukwen, kwanay nà, binen anan anan saray i zek ahay matanan re. ¹⁵ Na ga matanan, aday kâ tətiken sa ga matanan cite. Nə dâkak ikwen anan minje a coy. ¹⁶ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: ‘Dō sa ga mer su way āga dō dukwen, i zalay bahay su doh ata bay. Dō sa slan dō nà, a zalay anan dō si mer su way anahan a sa slan anan ata bidaw? ¹⁷ Matanan, həna kə sənən anan kutok. Kak aday ki gen anan mer su way a acəkan nà, ki i tislən mivəl bayak awan.»

¹⁸ «Na ja nə pə kwanay a fok bay, anga na san dō uno sə walay ataya zle. Əna, way a mə vinde awan à Deftere a Mbərom ataya inde nà, à təra. Mə vinde uda nà: “Dowan a ma pak daf maya ata, kə tərak dō manide uno.*” ¹⁹ Ni jak ikwen anan həna, mənəna way ata sə təra, anga aday, way kətanən kə tərak nà, kə dāfen upo nga, kə sənən anan, nen nà, nen.»

²⁰ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya dōwan a kə təmahak anan dō nen sa slan anan ata nà, dōwan ata a təma nə nen awan. Aday dō kə təmahak nen dukwen, a təma anan nə dō sə slənay ahay nen ata re.»

Yudas i i ga daf pə Yesu

Mata 26.20-25; Markus 14.17-21; Lukas 22.21-23

²¹ Natiya, pə dəba ana Yesu sa ja 'am ataya wa cəna, mivəl anahan a slabak, a ja 'am ngəlarak asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Dowan a kərtek à wulən a kwanay inde, i i ga upo daf.»

²² Njavar anahan ataya tə zəzor zek ahay nerre, aday ta san sa jəka a ja 'am ata pə wayaw nà, ta san bay. ²³ Dō kərtek inde à wulən sə njavar anahan ataya, Yesu a pəlay anan kə zalak. Winen mə njahan a pə cakay. ²⁴ Simon Piyer a cak ayak apan, a ma panan ide biyya, kawa sa ja bine siwaw nà: «Cəce pə Yesu wa, a ja nə pə wayaw.» ²⁵ Dowan ata a həjəkak ayak nga pa mbac ana Yesu, a cəce: «Ba Məduwen, saa ga apak daf a nà, wayaw?»

²⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Həna ni gad daf, ni tar anan à tuwez, aday winen nà, dōwan a ni varan anan daf ata awan.» Cəna, Yesu a gad daf, a tar anan à tuwez, a varan anan anà Yudas, wan ana Simon Iskarivot.

²⁷ Yesu a varan a daf ata cəna, Fakalaw a zlan à mivəl inde anà Yudas. Yesu a jan kutok: «Awan anak inde sa ga nà, gamacən coy!»

²⁸ A wulən su dō a mə njahay a pə tuwez ataya, dōwan sa san kwa kərtek Yesu a ja 'am ata angamaw nà, ibay. ²⁹ Yudas nà, dō sa ban dala a tinen awan. Anga nan tə bayak i ga nà, Yesu a jan 'am sə sukumay ahay way sa ga azar uko, kabay à zla saa varan way anà dō mətawak aya awan.

³⁰ Yudas a təma anan daf ata cəna, a nay wanahan uho. Abay luvon kə gak coy re.

* 13:18 Ca pə Jabuura 41.10.

'Am sə asan zek

³¹ Yudas a nay ahay uho cəna, Yesu a wa: «Həna nà, mazlaḅ uno, nen Wan su Do, winen apan i ka zek. Aday ti nen dükwen, Mbərom i ka anan mazlaḅ anahan re kutok. ³² Natiya, nen Wan a Mbərom, na kak anan mazlaḅ anahan nà, winen a i ka anan mazlaḅ ana wan anahan tə alay anahan a awan, aday i ka anan nə həna coy. ³³ Dəna uno ahay, nen inde tə kwanay mənəcək mba, aday pə dəḅa wa ki i pəlen nen. Əna ni jak ikwen həna way uno sa jan anà bahay sə Yahuda ahay ata awan: “A man uno saa zla ata nà, ki mben apan saa zla itəbay.” ³⁴ Anga nan, ni jak ikwen nga sa 'am wiya həna: Sənen zek à wulen a kwanay. Ayaw, sənen zek à wulen a kwanay ahay, kawa anuno sa pəlay kwanay. ³⁵ Njiden sa san zek à wulen a kwanay ahay lele. Natiya, dɔ ahay fok ti san, kwanay nà, njavar uno ahay acəkan.»

*Atə Yesu tə Piyer**Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Lukas 22.31-34*

³⁶ Simon Piyer a jan anà Yesu, a wa: «Ba Məduwen, ki zla ahaw?»

Yesu a mbəḅahan apan, a wa: «À man uno saa zla həna ata nà, ki mba apan sə pəruho azar fan bay. Əna ki i mba apan sə pəruho azar nə mba.»

³⁷ Piyer a jan anà Yesu: «Ba Məduwen, ni mba apan sə pərahak azar həna fan bay nà, angamaw? Nen, u no ni var anan sifa uno anga iken re!»

³⁸ Yesu a mbəḅahan apan, a wa: «Tə dīdem a nà, a nak sa var anan sifa anak anga nen acəkan daw? Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Zukwa njekar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

14*Yesu nà, cəved, winen dīdem, aday winen sifa*

¹ Yesu a jan anà njavar anahan ahay kutok, a wa: «Awan à jalay kwanay bay. Dəfen nga pə Mbərom, aday kə dəfen upo nga re. ² A gulom su doh ana Bəbay uno Mbərom nà, man ahay inde bayak awan. Ni zla saa ndakak ikwen man à man ata awan. Kak matanan bay nà, ni jak ikwen bay asanaw. ³ Aday azanan na sak a zla, nə ndakak anan man a coy nà, ni may ahay, aday ni ra kwanay pə cakay uno awan. Natiya, ki i njihen à man uno saa njahay ata ite. ⁴ Aday dükwen, cəved sa zla à man uno saa zla ata nà, kə sənen zle.»

⁵ Tomas a mbəḅahan apan, a wa: «Ba Məduwen, manay aday nà, ma san man anak a saa zla uda ata bay kutok nà, mi i san cəved awan nə kəkəməw?»

⁶ Yesu a mbəḅahan apan, a wa: «Nen nà, cəved, dīdem, aday sifa. Anga nan, manjəna nen cəna, dowan saa mba apan sa zla à man ana Bəbay Mbərom nà, ibay. ⁷ Kak kə sənen nen nà, ki sənen anan Bəbay uno zle re. A ban pə həna anan wa cəna, kə sənen anan zle coy, anga kə cinen anan.»

⁸ Filip ite a jan, a wa: «Ba Məduwen, dakan umo anan Bəbay awan cəna, i slan umo da asanaw!»

⁹ Yesu a mbəḅahan apan, a wa: «Filip, nen inde tə kwanay kwa həna kabay, aday ka san nen bay hwiya daw? Dowan a kə canak uno cəna, kə canak anan anà Bəbay uno re. Ka ja, ka wa: “Dakan umo anan Bəbay awan” nə kəkəməw?»

¹⁰ Nen tə Bəbay uno, Bəbay uno ti nen, manay kərtek a nà, kə dəfak apan nga bay dəge? 'Am a nen sa jak ikwen ata fok nà, a nay ahay i nen wa bay. Sa ga mer su way ata nà, Bəbay uno a, winen i nen inde ata awan. ¹¹ Dəfen nga pa 'am uno sa jak ikwen: “Nen tə Bəbay uno, Bəbay uno ti nen nà, manay kərtek” ata awan. Kak matanan bay dükwen, dəfen upo nga anga mer su way uno ahay kwa.

¹² «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Dowan a kə dəfak upo nga cəna, winen dūkwen i ga mer su way kawa anuno sa gay ahay ata ite re. Dowan ata i sa ga adəka nā, way sə zalay mbala anuno, anga nen apan ni zla nā, pə cakay ana Bəbay uno awan. ¹³ Way ana kwanay saa cəce tə sləmay uno ataya fok, ni ga atan. Matanan, nen Wan su Do ni ka anan mazlaḅ ana Bəbay uno Mbərom. ¹⁴ Kə cəcihen puno wa way tə sləmay uno nā, ni ga anan.»

Yesu a ja i slənay ahay Apasay Cəncan awan

¹⁵ Yesu a ja asa, a wa: «Kak kə pəlen nen asanaw nā, ki dəfen anan apan anā 'am uno ahay fok. ¹⁶⁻¹⁷ Aday nen ni gan kem anā Bəbay uno anga aday ā slənak ikwen ahay dō hinen maza saa mak ikwen zek. Dowan ata nā, winen Apasay sə dəkay anan dīdek a Mbərom. Winen i njahay tə kwanay sə coy. Do sə daliyugo ahay ti njad sə təma anan ā mivəl a tinen inde itəbay, anga ti canan bay, aday ti san anan bay re. Kwanay nā, ki sənən anan anga i njahay tə kwanay ā mivəl inde. ¹⁸ Ni mbəsak kwanay taayak kawa wan mətawak ahay bay, ni may ahay pə cakay a kwanay. ¹⁹ Aday azanan mənəcək nā, dō sə daliyugo ahay ti cuno sabay, kwanay nā, ki cinen uno hwiya. Nen nā, dō tə sifa awan. Anga nan kwanay dūkwen ki njihen tə sifa aya awan. ²⁰ Luvon ata kə dəzlek ahay nā, ki sənən anan manay tə Bəbay uno nə manay kərtek, aday mənuko dūkwen kərtek a re.

²¹ «Do sə pəlay nen tə dīdem a cəna, i təma 'am uno, i dəfan apan, i ga mer su way kawa 'am uno sa jan. Bəbay uno dūkwen i pəlay anan dō sə pəlay nen, ata nen dūkwen ni dakan anan asan zek uno, ni dər panan zek bay, ni kan zek lele.»

²² Yuda ite, winen aday nā, Yudas Iskariyot itəbay ata, a wa: «Ba Məduwen, ki kan umo zek aday ki kan zek anā dō sə daliyugo ahay ite bay ata nā, kəkəməw?»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kəmaya, dowan a kə pəlak nen nā, i dəfan apan anā 'am uno ahay. Bəbay uno dūkwen i pəlay anan, manay a cew maya mi dər panan zek bay, aday mi njahay tə winen. ²⁴ Əna, dowan a kə pəlak nen bay ite, i dəfan apan anā 'am uno ahay bay. Aday dūkwen, 'am a kwanay sə sləne həna ata nā, a nay ahay i nen wa bay. Bəbay uno sə slənay ahay nen ata sa ja. ²⁵ A alay a nen inde tə kwanay a mba ata nā, na jak ikwen anan way a anaya coy. ²⁶ Pa 'am nā, Bəbay uno i slənak ikwen ahay maməzek tə sləmay uno. Winen nā, Apasay Cəncan awan. Ata aday, winen adəka i dəkak ikwen anan way ahay fok, aday i mak ikwen anan 'am uno ahay fok ā sləmay inde asa.

²⁷ «Natiya kutok, ni mbəsakak ikwen nā, zay. Ni varak ikwen zay uno. Zay uno saa varak ikwen anan ata nā, kawa zay ana daliyugo sa var ata bay. Həna, nen ni zla way uno, əna kə jilen awan bay, kə jəjiren bay re. ²⁸ Kə slənən sa jəka: Ni zla way uno, aday ni may ahay pə cakay ana kwanay. Kak aday kə pəlen nen asanaw cəna, tislen adəka nā, mivəl. Anga nen apan ni zla nā, ā man ana Bəbay uno, winen a zalay nen tə mazlaḅ.

²⁹ «Nə dəkak ikwen anan pi zek wa aday way ataya ti saa təra. Ata way ataya tə tərak nā, kwanay ki dəfen upo nga kutok. ³⁰ Ni njad alay a tə kwanay gem sə dəkak ikwen anan way ahay sabay, anga həna bahay sə daliyugo a anan i nay ahay. Məgala anahan inde upo kwa mənəcək ibay. ³¹ Əna aday, dō sə daliyugo ahay tā san nā, nə pəlay anan Bəbay uno, aday na ga dūkwen mer su way anahan awan.

«Həna adəka nā, slabiken, zluko ā man a anan wa!»

15

Yesu nà, a ga minje tɔ dɔdazl si sé lele awan

¹ Yesu a ja 'am tɔ jike awan, a wa: «Nen nà, na ga minje tɔ dɔdazl si sé lele awan. Bɔbay uno dukwen, winen nà, dɔ sɔ lavan nga anà sé ata awan. ² Anga nan, alay si sé awan aday a wahay wan bay ata nà, i gad anan. Winen sɔ wahay ata ite nà, i kɛkal anan aday alay si sé ata à zɔga anan sɔ wahay wan bayak awan. ³ Kwanay nà, ɓa kɛ tɔren kawa alay si sé mɛ kɛkal aya, anga 'am uno sa jak ikwen ataya awan. ⁴ Dizlen alay i nen inde, aday nen ni dazlay alay à kwanay inde ite. Anga alay si sé mɛ japay a tɔ dɔdazl si sé a bay ata nà, a mba apan sɔ wahay wan bay. Kwanay hɛna dukwen matanan re. Kɛ dizlen alay i nen inde bay cɛna, ki mben apan bay kawa dɔdazl si sé ata re.

⁵ «Nen nà, dɔdazl si sé, kwanay dukwen alay aya awan. Dɔwan a kɛ dazlak alay i nen inde, aday nen dukwen nɛ dazlak alay à winen inde ite cɛna, i tɔra kawa sé sɔ wahay lele ata awan. Anga mɛnjɛna nen cɛna, ki mben apan sa ga awan bay fok. ⁶ Aday dɔwan a kɛ mbɛsakak alay pi nen wa ite, Bɔbay uno i lar anan à mɛndak kawa alay si sé ma gad ataya awan. Alay si sé ma gad ataya nà, ti kuray, dɔ ahay ti ra atan, saa pak ù uko inde, sa vak atan coy.

⁷ «Cɛkɔbay, kak kɛ dizlen alay i nen inde lele, aday kak 'am uno mɛ dazlay alay a à kwanay inde lele ite nà, kɛ cɛcihen way kawa ana kwanay sa gan may ataya fok, aday ki njiden anan acɛkan ca. ⁸ Kak kwanay apan ki gen way lele aya hwiya cɛna, kwanay njavar uno ahay acɛkan. Ata ki ken anan nɛ mazlaɓ a Bɔbay uno Mbɛrom anà dɔ ahay bayak a kutok.

⁹ «Kawa ana Bɔbay uno sɔ pɔlay nen ata awan, nen dukwen nɛ pɔlay kwanay nà, katanan re. Anga nan, ngiren alay lele à asan zek uno inde. ¹⁰ Nen nà, nɛ dɔfak anan apan anà 'am ana Bɔbay uno ahay, aday nɛ ngarak alay à asan zek anahan inde. Matanan, kak aday kɛ dɔfen anan apan anà 'am uno ahay nà, ki ngiren alay à asan zek uno inde lele acɛkan. ¹¹ Na jak ikwen anan way a anaya nà, aday ataslay mivel a kwanay à ga inde kawa anuno awan, aday ata ataslay mivel mbala ana kwanay nà, à rah wa lele.

¹² «'Am uno sa jak ikwen ata nà, hɛna anan: Sɛnen zek à wulen a kwanay lele, kawa nen sɔ pɔlay kwanay ata awan. ¹³ Dɔ kɛ tɔmahak sa mac anga car anahan ahay nà, asan zek saa zalay anan mbala anahan ata nà, inde sabay. ¹⁴ Kɛ tɔmihen sa ga kawa anuno sa jak ikwen nà, kwanay nɛ car uno ahay. ¹⁵ Ni ngamak ikwen dɔ si mer su way ahay sabay, anga dɔ si mer su way nà, a san mer su way ana bahay anahan bay. Əna ni ngamak ikwen hɛna nà, car uno ahay adɛka, anga ɓa nɛ dɛkak ikwen anan way uno sɔ sɛnay ahay pɛ cakay a Bɔbay uno wa ata coy. ¹⁶ Kwanay sɔ walay nen bay. Nen nɛ walay kwanay adɛka, anga aday kɛ si gen mer su way lele aya awan, aday lele a tinen a à ndav bɛse bay ata awan. Ata Bɔbay uno i varak ikwen anan way ana kwanay saa cɛce panan tɔ slɛmay uno ataya fok kutok. ¹⁷ Natiya awan, 'am uno ma ja nà, sɛnen zek à wulen a kwanay inde lele.»

Do sɔ daliyugo ahay ti nan ide anà dɔ ana Yesu ahay

¹⁸ «Sɛnen a pi zek wa, dɔ sɔ daliyugo ahay ta saa nak ikwen ide nà, ta lah su no ide adɛka nà, i nen awan. ¹⁹ Kak abay kɛ gen nɛ dɔ sɔ daliyugo ahay ata nà, ti nak ikwen ide bay, ti pɔlay kwanay, anga kɛ tɔren nà, dɔ a tinen ahay. Əna ɓa nɛ walak kwanay à wulen a tinen ahay wa, aday kwanay dɔ a tinen ahay sabay. Anga nan, tinen apan ti nak ikwen ide hwiya.

²⁰ «Ənga, men anan ahay 'am uno inde à nga inde aday. Na wa: Do sa ga mer su way àga dɔ dukwen, i zalay bahay su doh ata bay. U no sa ja hɛna nà, kak tɔ kukwarak uno azar saa ga alay ti nen nà, ti kukwarak ikwen azar saa ga

alay tə kwanay matanan re. Aday, kak tə dəfak anan apan anà 'am uno ahay nà, ata ti taa dəfan apan anà 'am a kwanay ahay ite. ²¹ Aday nà, ti gak ikwen way ataya fok nà, anga nen, bina ta san dōwan a sə slənay ahay nen ata bay.

²² «Ta wa abay à ga adəka nà, na nak bay, aday nə dəkak atan anan 'am uno bay nà, ines a tinen i ga ibay. Əna na nak cukutok aday nə dəkak atan anan 'am uno nà, hwiya tinen apan ti ga ines a tinen ahay re. Anga nan, 'am a tinen inde saa tam wa nà, inde sabay. ²³ Dōwan a kà nak uno idé cəna, kà nak anan idé anà Bəbay uno re. ²⁴ Na gak mer su way à wulen a tinen lele aya awan, aday kula dōwan maza kà gak matana bay. Kak matanan bay nà, abay ines inde patan ibay re. Tinen tə canan tə idé a tinen aya awan, anà mer su way uno sa ga. Tə winen ata təkə nà, tinen apan ti nan umo idé anà manay tə Bəbay uno hwiya. ²⁵ Mə vinde awan à Deftere a Mbərom inde nà: «Tu no idé nà, kəriya pa 'am sə awan a ibay.»*» Həna ta nan umo idé nà, anga aday 'am ata à təra.»

²⁶ Yesu a jan atan asa, a wa: «Do inde i nay ahay saa mak ikwen zek. I nay ahay nà, pə cakay ana Bəbay uno wa. Na sak a zla agay à man ana Bəbay uno awan nà, ni slənay anan ahay à man a kwanay. Dōwan ata nà, Apasay sə dəkay anan didek a Mbərom. Kà sak a nay cəna, i ga nà, side uno awan. ²⁷ Aday kwanay a dūkwen, ki naa tərən dō sə side uno ahay re, anga kwanay pə cakay uno nà, kurre way anahan asanaw!»

16

¹ «Na jak ikwen anan way a anaya həna nà, anga aday kà saa slihen à alay sə dəce inde bay, kə mbəsiken sa dəf upo nga bay re. ² Anga, azanan ti kukwarak ikwen ahay azar ù doh sə wazay ahay wa. Aday dūkwen alay a inde i slay nà, dō ahay ti vadkwanay. Ata ti bayak nà, kawa ta gan mer su way anà Mbərom. ³ Ti ga matanan, anga ta san sa jəka, nen, Wan a Mbərom nà, tə sənək bay, aday tə sənək zek a Mbərom a bay re. ⁴ Na jak ikwen anan həna nà, anga aday ta sak a dazlan sa ga matanan cəna, à mak ikwen ahay à nga inde nà, bə na jak ikwen anan coy. Na jak ikwen anan kurre bay nà, anga nen a inde tə kwanay a mba.»

Mer su way mbala ana Apasay Cəncan awan

⁵ «Natiya, həna nen ni zla way uno à man ana dō sə slənay ahay nen ata awan. Aka aday dōwan kərtek sə cəce puno wa ki zla ahaw nə ibay ata nà, angamaw? ⁶ Aday mbac kə slahak pikwen wa həna, anga nə dəkak ikwen anan ata awan. ⁷ Didek a acəkan nà, ni jak ikwen anan: Sumor a pə kwanay cəna, nà zla way uno adəka. Anga na sak a zla way uno bay nà, dō sa mak ikwen zek ata i nay ahay bay. Na sak a zla way uno ite nà, ni slənay anan ahay pə cakay a kwanay.

⁸ «Winen ite, kà sak a nay cəna, i dakan anan anà dō sə daliyugo ahay nà, tinen apan ti jəjay anga 'am sə ines, anga 'am sə didek, aday anga 'am sə sariya a Mbərom. ⁹ Tinen apan ti jəjay anga 'am sə ines, anga aday nà, tə dəfak upo nga itəbay. ¹⁰ Tinen apan ti jəjay pa 'am sə didek, anga nen apan ni zla way uno pə cakay ana Bəbay uno Mbərom, aday dūkwen, kwanay tə tinen ki i cinen uno kula sabay. ¹¹ Tinen apan ti jəjay anga 'am sə sariya, bina bahay sə daliyugo a anan aday dūkwen, sariya kə bənak anan coy.

¹² «'Am ahay inde upo cara cara bayak a sa jak ikwen anan, əna ti zalak ikwen məgala à nga wa həna. ¹³ Əna Apasay sə dəkay anan didek a Mbərom ata kà sak a nay ahay cəna, i dəkak ikwen anan didek sə way ahay nə fok lele.

* 15:25 Ca pə Jabuuru 35.19; Jabuuru 69.5.

Anga i ja aday nà, 'am sa nga anahan a bay, əna way anahan sə sləney ahay pə Mbərom wa, i jak ikwen anan. Ata aday i dakak ikwen anan way saa təra azanan pa 'am ataya awan. ¹⁴ I i ka anan nə mazlaḅ uno awan, anga i njaday ahay 'am ahay fok i nen a wa, aday i mak ikwen anan fok re. ¹⁵ Way a manay tə Bəbay uno a nə kərtek. Anga nan kutok, na wa: 'Am anahan a saa sləney ahay pi nen wa ata, i mak ikwen anan à sləmay.»

Way a ma caḅ a həna ata nà, i təra way sə mbasay adəka

¹⁶ Yesu a jan atan asa, a wa: «I njahay həna mənjoek nà, ki i cinen uno sabay, aday dukwen i njahay apan mənjoek cəna, ki i cinen uno maza asa.»

¹⁷ Azar sə njavar anahan aya tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «A nan sa ja jiya nə maw? A wa: "I njahay həna mənjoek nà, ki i cinen uno sabay, aday dukwen i njahay apan mənjoek cəna, ki i cinen uno maza asa." Aday asa a wa: "Ni zla way uno pə cakay ana Bəbay uno asa." A ja matanan nà, kəkəməw?» ¹⁸ Aday tə mənahan asa, ta wa: «"I njahay həna mənjoek" ata nà, a nan sa ja jiya nə maw? Da san way anahan a sa gan may sa jak uko ata bay.»

¹⁹ Yesu kə sənək sa jəka, a nan à njavar anahan ahay sə cəce panan wa way. Anga nan a jan atan, a wa: «Kwanay apan ki vəden uway nà, pa 'am uno sa jak ikwen ata ba? Na wa: I njahay həna mənjoek nà, ki i cinen uno sabay, aday dukwen i njahay apan mənjoek cəna, ki i cinen uno maza asa.»

²⁰ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Ki i yimen, ki i jen mawa, əna dō sə daliyugo ahay adəka nà, ata ti ma nga sə mbasay. Way i i cəbak ikwen, aday way a sə cəbak ikwen ata i tərək ikwen ambasay adəka. ²¹ Uwar ti zek cew a bine siwaw nà, mbac i slahan anga kutov kə sak a dəlay anan nà, na. Əna kə sak a ca apan, bəslok wan anahan kə nak uho asanaw cəna, awan a cəban sabay anga kə wahak wan, a njad nà, ataslay mivel coy. ²² Matanan awan, kwanay həna dukwen, mbac i slahak ikwen kawa uwar ti zek cew ata awan. Əna ni naa canak ikwen maza awan. A alay ata nà, ataslay mivel a kwanay i zəga nə bayak awan, aday dōwan saa təma pikwen wa ataslay mivel ata nà, ibay.»

²³ «Luvon ata kə sak a dəzley ahay nà, ki i cəcihen puno 'am sə awan sabay, anga ki sənən anan way ahay nə fok. Acəkan, nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kə cəcihen way pə Bəbay uno wa aday tə sləmay uno a nà, Bəbay uno i varak ikwen anan way a kwanay sə cəce fok. ²⁴ Hus ahay həna dukwen, kwanay kə cəcihen awan tə sləmay uno bay. Əna cəcihen, ki njiden way a kawa ana kwanay sə cəce ata awan, aday ataslay mivel a kwanay i rah wa kutok acəkan.»

Yesu kə mbasak pə daliyugo coy

²⁵ Yesu a ja asa, a wa: «Na ta jak ikwen way ahay nà, tə 'am sə jike. Alay a i nay ahay aday ni ja 'am tə jike sabay, əna ni dakay anan way ahay pə Bəbay uno nà, ngəlarak ngəlarak kutok. ²⁶ Pə luvon ataya nà, ki cəcihen way ahay pə Bəbay uno wa nə tə sləmay uno. Na ja nà, nen saa cəce anga kwanay bay, əna kwanay awan ki cəcihen tə sləmay uno. ²⁷ Anga zek a Bəbay uno awan aday nà, a pəlay kwanay, anga kwanay dukwen kə pəlen nen, kə təmihen nen na nay ahay nà, pə cakay anahan a wa acəkan. ²⁸ Matanan nə slabakay nà, pə cakay ana Bəbay uno wa acəkan, na nay ahay pə daliyugo. Anga nan, həna ni slabak ni ma pə cakay anahan asa, ni mbasak anan daliyugo.»

²⁹ Njavar anahan ataya ta jan, ta wa: «Ca apan kutok, həna ka jak 'am mənjoəna 'am sə jike kutok. ³⁰ Həna ma san zle, iken ka san way ahay nə fok. Anga dōwan a i saa cəce panak wa way cəna, kə sənək anan anan way anahan a saa cəce ata awan. Anga nan, ma daf apak nga, ka nay ahay nə pə cakay anə Mbərom wa acəkan.»

³¹ Yesu a jan atan, a wa: «Həna nà, kə dəfen upo nga acəkan daw? ³² Alay a inde i nay ahay mba, kà nak adəka coy, aday ki i ten 'am, kuwaya i zla way anahan à man anahan sa nan. Ata ki i mbəsiken nen nà, taayak. Əna nen nə taayak acəkan bay, anga Bəbay uno a nà, winen inde ti nen hwiya wanahan.

³³ «Na jak ikwen anan nà, aday kə njiden sə njahay zay ti nen. Pə daliyugo həna nà, ki gen dəce bayak awan, əna bənen mivél lele, anga 6a nen nə mbasak pə daliyugo coy.»

17

Yesu a ga amboh anga njavar anahan ahay

¹ Yesu a ndav anan 'am a anaya cəna, a ca ide à mburom, a wa: «Bəbay uno, alay uno kà slak həna kutok. Kan anan mazla6 uno anà do ahay, anga aday nen nà kan anan mazla6 mbala anak anà do ahay cite re. ² Kə varak uno məgala sə lavan nga anà do ahay fok kəzlek, anga aday do a iken sə vuro atan ataya tã njad sifa sa ndav bay ata i nen wa kutok. ³ Sifa sa ndav bay ata nà, kawa sa ja bine siwaw nà, tã san iken, iken nə Mbərom didek a kərtek, aday tã san nen Yesu Almasihu nà, wan anak mə slənay a pə daliyugo ata awan.

⁴ «Na kak anan mazla6 anak anà do sə daliyugo ahay, kawa sa ja nà, nə ndavak anan mer su way anak a sə vuro ata awan. ⁵ Həna kutok, Bəbay uno, vuro ahay mazla6 pa 'am anak ite, mazla6 a kawa anuno a kurre nen pə cakay anak a mba, kwa à alay daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay ata awan.

⁶ «Nə dəkak atan anan way ahay pə iken anà do iken sə wəlay atan ahay à wulen sə do sə daliyugo ahay wa ataya awan. Anga nan, həna nà, ta san iken zle lele kutok. Tinen nə do anak ahay, kə varak uno anan ite, tə dəfak anan apan anà 'am anak. ⁷ Həna dukwen ta san zle, way iken sə vuro anan ata fok nà, a nay ahay à alay anak wa. ⁸ Nə dəkak atan anan ləbara anak dukwen kawa ananak su jo ata awan, tə təmahak anan acəkan. Tə sənək, nen na nay ahay pə cakay anak wa acəkan, aday dukwen tə təmahak, sə slənay ahay nen nə iken awan.

⁹ «Na gak amboh həna anga tinen. Ni gak amboh anga man su do a bay, əna anga do a iken sə vuro ataya awan, anga tinen do anak ahay re ata awan. ¹⁰ Do uno inde cəna, winen do anak. Mbala anak inde ite dukwen, winen do uno re. Aday do anumo ataya, tinen apan ti ka anan mazla6 uno pə daliyugo. ¹¹ I njahay həna mənəcək nà, ni mbəsak anan daliyugo a anan, ni mak ayak way uno pə cakay anak awan. Natiya awan, tinen nà, ni mbəsak atan pə daliyugo re. Bəbay uno cəncan awan, ba atan tə məgala sə sləmay anak awan, sləmay iken sə vuro anan kurre ata awan, aday tinen tã təra kərtek, kawa mənumo dukwen, mənumo kərtek ata awan. ¹² A alay a manay pə kərtek ata nà, na bak atan tə məgala sə sləmay anak, iken sə vuro ata awan. Na gak atan nga lele, mənəna dawan sə lize, si do mbala ana Deftere a Mbərom sa ja apan ata awan. Winen kəma, kə lizek anan zek anahan acəkan. Ata aday, way ana Deftere sa ja ata à təra kutok.

¹³ «Həna nà, ni mak ayak way uno pə cakay anak, aday na jak anan way a anaya pə daliyugo nà, aday ataslay mivél a tinen à rah wa lele, kawa anuno awan. ¹⁴ Nə təkərek atan anan 'am anak, aday həna do sə daliyugo ahay ta nan atan ide cəved a bay, anga tinen do sə daliyugo ahay sabay ata awan, kawa nen a dukwen, nen do sə daliyugo bay ata re. ¹⁵ Nə cəce panak həna kəma, ba atan pə Do sə Sədək* wa, à sa laman atan bay, bina ni jak, ra atan pə daliyugo wa adəka bay. ¹⁶ Tinen do sə daliyugo ahay sabay, kawa nen awan, nen do sə daliyugo bay ata re.

* 17:15 Kawa sa ja nà, Fakalaw.

¹⁷ «Dakan atan anan didek anak, aday tã tãra dõ anak ma ga nga aya awan. Didek nã, 'am anak awan. ¹⁸ Kawa iken sã slãnay ahay nen pã daliyugo ata nã, nen dukwen ni slan atan hãna pã daliyugo cite re. ¹⁹ Nã varak anan nga uno anga tinen, aday tinen dukwen tã varak anan nga a tinen ahay acãkan.

²⁰ «Na gak amboh hãna nã, anga tinen dãkdek bay, ãna na gak amboh anga dõ mbala tinen saa ngamay ataya re. Bina ti i tãma nen nã, anga 'am ana njavar uno a anaya saa tãkãren atan pi nen ata awan. ²¹ Amboh uno hãna nã, tã tãra nã zek kãrtek, fok a tinen awan. Kawa iken awan, Bãbay uno, iken ti nen nã, zek kãrtek awan. Aday asa, tinen a fok, tã tãra dukwen kãrtek a tã mãnumo, aday dõ sã daliyugo ahay tã tãma nã, iken sã slãnay ahay nen acãkan kutok. ²² Nen nã varak atan anan mazlaõ anak sã vuro ata awan, aday tã tãra tinen a fok kawa dõ kãrtek, kawa mãnumo dukwen dõ kãrtek a ata awan. ²³ Nen tã tinen zek kãrtek, aday iken dukwen, mãnumo zek kãrtek a cite. Tã tãra nã, zek kãrtek a way anahan. Ata, dõ sã daliyugo ahay ti san anan, sã slãnay nen nã, iken acãkan. Ti san nã, kã pãlay atan, kawa iken sã pãlay nen ata awan.

²⁴ «Bãbay uno, sã vuro atan nã, iken awan. U no dukwen tã saa njahay à man a hãna nen saa njahay uda ata awan, aday tã canan anã mazlaõ uno iken sã vuro ata awan. Kã vuro anan dukwen, anga kã pãlay nen, kwa daliyugo winen mã ndakay a fan bay.

²⁵ «Bãbay uno, iken dõ didek awan, dõ sã daliyugo ahay ta san iken bay. Nen nã, na san iken zle, aday tã sãnak, sã slãnay ahay nen nã, iken awan. ²⁶ Nã dakak atan anan iken, ni pãrahan azar sã dakan atan anan hwiya, anga aday asan zek anak a sã pãlay nen ata à rahan atan à mivel inde. Natiya kutok, tinen ti tãra zek kãrtek a ti nen.»

18

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Lukas 22.47-53

¹ Natiya, Yesu a ndav anan sa ga amboh asanaw nã, ta zla way a tinen tã njavar anahan ahay, tã takas zlinder sã ngaman Kedãron ata awan. Tã njahay à jerne a inde à man ata awan. ² Aday dukwen, Yudas, dõ saa ga daf pã Yesu ata, a san man ata zle, anga ba Yesu a taa zla à man ata tã njavar anahan ahay.

³ Yudas a njahan ahay pa 'am wa anã suje ahay bayak awan. Suje sã Ruma ahay inde, aday bahay sã gãdan dũngo anã way ahay anga Mbãrom tã Farisa ahay dukwen tã slãnak ahay suje sa ba pu doh sã mazlaõ a Mbãrom ahay re. Suje ahay ta dav uko à alay inde, aday tinen tã way sã alay aya hunjãslesle re.

⁴ Yesu a dukwen a san way saa tãra apan ata zle. Anga nan, a lah sã cãce patan wa, a wa: «Kã pãlen wayaw?»

⁵ Ta gak munok bay, tã mbãdãhan apan, ta wa: «Mã pãlay Yesu sã Nazaratu ata awan!»

Yesu a jan atan: «Nen hãna!»

Yudas, dõ sã njãkan uda anã Yesu ata dukwen, winen mã tavay a pã kãrtek a tu dõ ataya awan.

⁶ Ana Yesu sa jan atan: «Nen hãna!» ata cãna, fok a tinen a, ta ma à dãba dãrdar, aday tã slahay à mãndak.

⁷ Yesu a cãce patan wa asa, a wa: «Kã pãlen nã wayaw?»

Tã mbãdãhan apan, ta wa: «Yesu sã Nazaratu!»

⁸ Yesu a jan atan kutok: «Na jak ikwen nã: Nen hãna! Kak kã pãlen nã nen kãma, mbãsiken dõ a anaya awan, tinen ta zla way a tinen agay.»

⁹ Matanan, a tãra nã, kawa anahan a sa ja ata awan, a wa: «Nã saa lize anan dõ iken sã vuro ataya kwa kãrtek bay.»

¹⁰ Simon Piyer kəma, maslalam inde apan, a ndahay anan, a gad sləmay sə alay puway pə dōwan wa poc. Dōwan ata nà, tə ngaman Malkus, winen dō si mer su way anà bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom.

¹¹ Yesu a jan anà Piyer, a wa: «Ma anan maslalam anak ù doh anahan a inde. A ga apak nà, ni sa anan məgəvet sə dəce uno, kawa ana Bəbay uno sə luvo anan zek ata bay daw?»

Ta zla anan Yesu əga Anas

¹² Pə dəba anahan a wa kutok, suje ahay pi zek tə bahay nga a tinen aya, tə suje sa ba doh sə mazlaḅ a Mbərom ataya, ta ban anan Yesu, tə jaway anan. ¹³ Ta zla anan pa 'am nà, əga Anas, midem ana Kayafas. Tə viya ata nà, Kayafas, winen bahay nga su dō sə gədan dundo anà way anga Mbərom.

¹⁴ Aday sa jaka: «Suwan dō kərtek ā mac, tu dō ahay saa lize jiya nà, na.» ata nà, winen awan.

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.69-70; Markus 14.66-68; Lukas 22.55-57

¹⁵ Atə Simon Piyer tə njavar a inde tə pərahan azar anà Yesu. Dōwan a hinen ata nà, ta san anan zle lele əga bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay ata awan. Anga nan, a zla ù doh ā alay a dō ahay sa zla anan Yesu ù doh ata re. ¹⁶ Piyer ite, anga dōwan a san anan itəbay ata awan, a tavay way anahan pə alay sa məsudoh uho. Dōwan a hinen ata a may uho, a jan anà uwar sa ba 'am su doh ata, ā mbəsanak cəved anà Piyer sa zla ù doh ite.

¹⁷ Dalay ata a jan anà Piyer, a wa: «Iken dukwen njavar anà dōwan ata ba?»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «A'ay!»

¹⁸ Do sa ba məsudoh ahay pi zek tu dō si mer su way ahay tə hanak uko, anga maḍ a ga ike. Piyer dukwen a tavay ā man ana tinen, a njahay pə uko.

Bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom a cəce 'am pə Yesu wa

Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Lukas 22.66-71

¹⁹ Bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay a cəce 'am pə Yesu a wa. A cəce 'am pə njavar anahan ahay aday pə atətak way anahan aya awan.

²⁰ Yesu a mbədahan apan: «Na taa ja 'am pa 'am sə dō ahay fok asanaw? Nen apan ni wazay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, ù doh sə wazay ahay, ā man aday Yahuda ahay fok ta taa halay uda nga ata awan. Na jak awan inde tə soeksək a itəbay. ²¹ Kə cəce puno wa asa nà, angamaw? Cəce adəka nà, pu dō sə sləne 'am uno ahay wa, ti jak way nen sa ja ataya ta nga tətə, anga tā san zle.»

²² Yesu winen apan i ja 'am ataya mba cəna, suje a kərtek a, a dəcan pə məhulom, a wa: «Kə mbədahan apan anà bahay nga su dō sə gədan dundo anà way matanan nà, angamaw?»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kak na gad mungwalay nà, dəkay anan dīdem awan kwa! Aday kak na ja nà, dīdem a nà, kə dəco angamaw?»

²⁴ Natiya Anas a slənay anan Yesu tə alay sə suje ahay, mə jaway a hwiya, əga Kayafas, bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay.

Piyer a wa a san Yesu bay asa

Mata 26.71-75; Markus 14.69-72; Lukas 22.58-62

²⁵ A alay ata kutok, Piyer mə njahay a pə uko ata hwiya. Do a pə uko ataya tə cəce panan: «Iken nà, ma wa iken njavar a dōwan ata ba?»

Piyer a məman anan asa, a wa: «A'ay, matanan bay.»

²⁶ Dō kərtek ā wulen su dō si mer su way su doh ataya, aday mərak anà dōwan a Piyer sa gad panan sləmay ata, a wa: «Nə canak anak ā jerne iken tə winen maya na wa ba?»

²⁷ Piyer a məman anan asa. A alay ata ite, njəkar a zlah coy.

Ta zla anan Yesu əga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Markus 15.1-5; Lukas 23.1-5

²⁸ Sidew a pərek, tə gəba anan Yesu əga Kayafas wa, ta zla anan əga Guverner Pilatu, winen Ruma ahay. Bahay sə Yahuda ahay nà, ta ngam sa zla ù doh bay, anga tə jəjar sa nes a zek, bina ti njad saa pa way sə azar uko sə Pasəka bay.

²⁹ Anga nan kutok, Pilatu a nay ahay patan uho, a cəce patan wa: «Kə zlihen pə dōwan a anan nà, angamaw?»

³⁰ Tə mbədahan apan, ta wa: «Kak kà gak awan bay cəna, manay mi bənay anan pa 'am anak kələdaw?»

³¹ Pilatu a jan atan, a wa: «Təmihen anan, aday kɪ gen anan sariya awan kawa ana sariya a kwanay a sa ja.»

Bahay sə Yahuda ahay tə mbədahan apan, ta wa: «Cəved a manay inde sa gan sariya anà dō aday sa mac anan itədaw?»

³² A təra matanan, anga aday 'am a Yesu sa ja pa 'am sə amac anahan ata, à təra.*

³³ Pilatu a ma way anahan ù doh. A ngaman ayak anà Yesu taayak, a cəce panan, a wa: «İken nà, bahay sə Yahuda ahay daw?»

³⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə lavay à nga anak a wa ite daw, kabay dōwan a sa jak kələdaw?»

³⁵ Pilatu a jan asa, a wa: «Nen Yahuda ahay bay asanaw? Bahay sə gədan dundo anà way ahay pə kərtek a tu dō sə slala anak aya ta zlah apak əga nen. Ka ga nə maw?»

³⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Bahay uno sa ga nà, a nay ahay pə daliyugo wa bay. Abay à ga nə matanan kəma, njavar uno ahay ti ga puno wa 'am, anga aday nà saa zla à alay sə bahay sə Yahuda ahay inde bay, bidaw? Anga nan, bahay uno sa ga nà, a nay ahay pə daliyugo wa bay.»

³⁷ Pilatu a cəce panan, a wa: «Ayaw, kwa matanan bay dəp nà, iken nə bahay daw?»

Yesu a mbədə apan, a wa: «Matana awan, ka ja nà, nen nə bahay. Nen mə wahay a, na nay pə daliyugo nà, saa dakay anan didəm sa 'am. Kuwaya a nan didəm sa 'am nà, i sləne 'am nen apan ni ja ataya awan.»

³⁸ Pilatu a cəce panan: «Didəm sa 'am nà, awan a maw?»

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Mata 27.15-31; Markus 15.6-20; Lukas 23.13-25

Pilatu a may ahay uho, a zla pə cakay ana bahay sə Yahuda ahay, a jan atan, a wa: «Nen nə njadak apan ines sa gan apan sariya anà dōwan a anan bay!

³⁹ Kawa sə kwakwa bine maw nà, ni mbəsakak ikwen anan ahay dō kərtek à dangay wa, kawa ana kwanay sa gan may. A nak ikwen nà mbəsakak ikwen anan ahay bahay sə Yahuda ahay daw?»

⁴⁰ Tə mbədahan ayak apan tə məgalak awan, ta wa: «A'ay, kə mbəsakan umo ahay winen bay. A nan umo nà, mbəsakay ahay adəka nà, Barabas.»

Barabas ata nà, dō sə vəze pə Ruma ahay.

19

¹ Pilatu a jan anà suje ahay tə gəba anan Yesu, aday tə ndəbay anan. ² Suje ahay tə hanan jugo sə adak, tə dəfan à nga inde, aday tə dəfan zana dəzdəz a

* **18:32** Yesu a ja nà, ti daray anan pə dədom (ca pə Yuhana 3.14). Sa vad dō matanan nà, si Ruma ahay, bina Yahuda ahay bay.

pi zek, kawa sə bahay. ³ Tə həðəken ayak pə cakay, ta jan: «Bahay sə Yahuda ahay á ga inde sə coy!» Tinen apan ti dəcan kurkwer.

⁴ Pilatu a nay uho pə cakay su dō ahay asa, a jan atan, a wa: «Ni ngaman uho pə cakay a kwanay à man a anan, aday ki sənen anan nà, nə njadək apan ines tēde aday sa gan apan sariya ata bay.»

⁵ Tə ngaman ahay à Yesu uho, winen tə jugo sə adək awan à nga inde, tə zana sə bahay a sə makukwa pi zek hwiya. Bahay Pilatu a jan atan kutok, a wa: «Winen həna!»

⁶ Bahay sə gədan dundo anà way ahay pi zek tu dō sa ba doh sə mazlaḅ a Mbərom ahay tə canan anà Yesu cəna, ta ma nga sa zlah, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom, darək anan ayak pə dədom!»

Pilatu a jan atan, a wa: «Kak sə matanan cukutok nà, kwanay aya gəben anan aday kə diren anan. Bina nen, nə njadək apan ines sa gan sariya ata bay.»

⁷ Yahuda ahay ta jan, ta wa: «Tawrita a manay inde, aday kawa ana Tawrita sa ja nà, si i mac! Anga a tēra zek anahan, Wan a Mbərom awan!»

⁸ Pilatu a sləne matanan cəna, zlawan a zəgahan à mivél inde bayək awan.

⁹ Ta ma ù doh asa, a cəce pə Yesu a wa: «Iken, ka nay ahay nà, awanaw?»

Yesu a ngam sə mbəðəhan apan bay.

¹⁰ Bahay Pilatu a jan asa, a wa: «Ki mbəðəhuo apan bay đaw? Gədan uno inde sa tam iken, aday gədan uno inde sə daray iken pə dədom re nà, ka san itəbay đaw?»

¹¹ Yesu a mbəðəhan apan kutok, a wa: «Gədan anak inde pi nen kwa mənəcək itəbay, kak si zek a Mbərom a sə varək anan aday. Anga nan, dō sə varək nen à alay inde ata nà, ines anahan nə a zalay ike pə ananak wa.»

¹² A ban pə winen ata wa kutok cəna, Pilatu nà, a pəlay cəved sə mbəsəkay anan ahay Yesu. Əna Yahuda ahay ta jan nà: «Ka sak a mbəsək anan nà, iken a nà, ki tēra car ana dō sə lavək nga, bahay sə Ruma sabay. Anga kuwaya, dowan a kə tərək anan zek anahan bahay a nà, winen manide ana bahay sə Ruma.»

¹³ Pilatu a sləne matanan cəna, a mbəkay anan Yesu uho, winen a a njahay à man anahan sa taa ga sariya ata awan. Man ata nà, mə pəpay a tu kon. Ta 'am sə Yahuda ahay nà, tə ngaman Gabata. ¹⁴ Alay a ata nà, man ipec pə luvon sə lavan zek anà azar uko sə Pasəka. Anga sidew a nà, Pasəka kutok.

Pilatu a jan anà Yahuda ahay, a wa: «Bahay a kwanay həna!»

¹⁵ Ta zlah pi zek, ta wa: «Lize a wa, lize a wa! Darək anan ayak pə dədom!»

Pilatu a jan atan: «Nə daray anan bahay a kwanay đaw?»

Bahay sə gədan dundo anà way ahay a, ta wa: «Bahay a manay maza inde, pa nga ana bahay sə Ruma wa nà, ibay.»

¹⁶ Natiya Pilatu a varan anan Yesu anà suje ahay, aday tē daray anan pə dədom. Tə gəba anan, ta zla anan kutok.

Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngəd awan

Mata 27.32-44; Markus 15.21-32; Lukas 23.26-43

¹⁷ Yesu a tavək dədom anahan mə zləngəd awan, ta zla anan à wulen su doh ataya wa, hus pa man sə ngaman Kəlakasl-sa-Nga. Ta 'am sə Yahuda ahay nà, tə ngaman Golgota. ¹⁸ Suje ahay tə daray anan Yesu pə dədom à man ata kutok. Á alay ata ite, tə daray anan dowan aya inde cew pə cakay anahan, dō kərtek a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu a mamasl a tinen.

¹⁹ Pilatu kə vindek ayak ləbara sə sariya ana Yesu, aday a jan atan tē laway anan 'am ata pə dədom a Yesu ata awan. 'Am ata mə vinde a nà, natiya awan: «Yesu sə Nazaratu, Bahay sə Yahuda ahay.»

²⁰ Yahuda ahay bayan a tə jinge anan, anga man ata aday dukwen winen dæren pi zek wa tə wulen su doh bay. Ləbara ata mə vinde dukwen ta 'am su kon ahay maakan: ta 'am sə Yahuda ahay, ta 'am sə Ruma ahay, aday ta 'am sə Gərek ahay re.

²¹ Bahay sə gədan dundo anə way ahay, ta jan anə Pilatu, ta wa: «Kə vinde “Bahay sə Yahuda” bay! Vinde nə: “Winen a ja nə: Nen Bahay sə Yahuda.”»

²² Pilatu a mbəda apan, a wa: «Way nen nə vindek anan ata nə, i njahay nə kawa anuno sə vinde anan ata awan.»

²³ Suje ahay ta ndav anan mer su way sə daray anan Yesu cəna, tə gəba anan zana anahan ahay, tə gəzla atan i zek wa fudo. Kuwaya fok kə njadak wa bat. Tə gəba rəkot anahan matanan re, winen ma han a dukwen mənəjana man sa tam. ²⁴ Suje ahay ta ja à wulen a tinen: «Da saa ngəraw anan zana a anan bay, əna suwan guko apan caca, aday sa san saa njad anan nə wayaw. Cuko apan!»

Matanan, way mbala Deftere a Mbərom sa ja apan ata aday a təra. Ma ja a nə:

«Tə gəzla anan zana uno ahay à wulen a tinen,

ta ga caca pə rəkot uno.* »

Suje ahay ta ga nə, matanan kutok.

²⁵ Uwar aya inde mə tavay a pə cakay sə dədom ana Yesu mə daray ata awan: may a Yesu tə mərək anahan; Mariyama, uwar ana Kulapas; aday Mariyama dəna sə Magədalə.

²⁶ Yesu a canan anə atə Mariyama may anahan tə njavar anahan a ləliwe ata nə, a jan atan, a wa: «Mamay, wan anak həna nə, winen kutok! ²⁷ Wan ada, həna nə, winen may anak cite.» A bənay à alay ata wa cəna, njavar anahan ata a gəba anan Mariyama əga winen.

Amac a Yesu

Mata 27.45-56; Markus 15.33-41; Lukas 23.44-49

²⁸ Pə dəba anahan a wa, Yesu a san a zle kutok, way ahay fok tə ndəvak coy. Matanan a ja, a wa: «Jom u go!» anga aday 'am ma ja à Deftere a Mbərom inde ata, à təra acəkan.†

²⁹ A man ata ite, tugoy sə a'am inde, winen ma rah a tə way mə kwasay a inde, aday sərekeke re. Tə gəba awan a inde kawa baf, ta tar anan uda awan. Tə taran anan ayak pa 'am tə sukol aday à susəb.

³⁰ Yesu a tukom anan cəna, a wa: «Way ahay fok tə ndəvak coy!»

Nga anahan a lar pa 'am tolongor, kə məcak coy.

Suje a ndaz anan Yesu pə jaham

³¹ Pac ata nə, luvon sa man uda i i sla sidew awan. Anga nan, a nan anə bahay sə Yahuda ahay nə məsində à njahay mə daray a bay, bina luvon sa man uda ata nə, luvon məduwen a sə dəfan apan əga tinen Yahuda ahay. Anga nan kutok, tə cəce pə Pilatu wa, aday à jan anə suje ahay tē kadān anan saray ana dō mə daray aya pə dədom ataya awan, aday dukwen, tē dazay atan ahay pə dədom ataya wə.

³² Suje ahay tə dəzley cəna, tə kadān anan saray anə dō mə daray aya pə cakay a Yesu ataya awan. ³³ Taa dəzle pə Yesu nə, bə winen kə məcak coy. Anga nan, tə kadak anan anan saray ite bay. ³⁴ Əna dō kərtek a à wulen sə suje ahay wa, a ndəzan anan jaham ngəram tə suwer. Atə mez tə a'am tə japay tə ngəzay ahay à kutov wa.

* **19:24** Ca pə Jabuura 22.19. † **19:28** Ca pə Jabuura 22.16; Jabuura 69.22.

³⁵ Dowan a sə canan ata nà, kà sidek tə dīdem awan, aday a san zle side anahan nà, dīdem awan. A side nà, anga aday kwanay dukwen kà dāfen apan nga re.

³⁶ A tēra matanan nà, anga aday 'am ana Deftere a Mbərom ma ja ata nà, à tēra, a wa: «Ti kađan a kəlakasl anahan kwa kərtek ite bay.†» ³⁷ A man hinen dukwen, Deftere a Mbərom a wa: «Ti canan ù do tinen sa ndaz anan ata awan.Š»

Tə gəba anan Yesu à məkə

Mata 27.57-61; Markus 15.42-47; Lukas 23.50-56

³⁸ Pə dəba anahan a wa, Yusufu, do sə Arimatiya ahay a cəce cəved pə Pilatu wa, sə gəba anan Yesu à məkə. Yusufu ata dukwen, winen njavar ana Yesu, aya əna a ta pərahan azar nə tə wurwer awan, anga a jəjaran anà bahay sə Yahuda ahay. Pilatu a varan cəved anà Yusufu awan sə gəba anan Yesu à məkə kutok.

³⁹ Nikodemus, dowan a sa zla à man ana Yesu sə luvon ata dukwen, a gəbay ahay ləluway ahay* mə jəpay a tə way azar aya bayak awan, aday a rəbas lele ataya awan. Way anahan ataya fok, i ga kilo kwa kuro maakan.

⁴⁰ Tinen a cew maya tə Yusufu tə gəba anan məsinde a Yesu. Ta nga apan rəkot, aday ta ga apan way a sə rəbas lele ataya awan. Ta gan kawa ana Yahuda ahay sa gan may ata fok.

⁴¹ Jəvay a inde nà, dowan kula kà dəfak uda məsinde fan bay. Jəvay ata nà, à guvo inde à man ata awan, dərən ta man sə daray a Yesu ata bay. ⁴² Tə dəfak anan ayak uda Yesu, anga sidew a nà, luvon sa man uda awan, aday dukwen, man ata winen dərən bay.

20

Yesu winen inde à jəvay sabay

Mata 28.1-8; Markus 16.1-8; Lukas 24.1-12

¹ Pac sə zaka pərek, ide kà cədek lele fan bay nà, Mariyama dəna sə Magədala ata a zla pə jəvay. A canan nà, bələlən inde pa 'am jəvay a sabay.

² A haw pə cakay ana atə Simon Piyer tə njavar a Yesu winen ləliwe anahan ata awan. A jan atan, a wa: «Tə gəbak anan bahay. Winen inde à jəvay sabay, aday ma san man a tinen sa daf anan ata bay.»

³ Atə Piyer tə njavar a hinen ata, ta zla pə jəvay. ⁴ Cew maya a tinen a ta haw, əna dowan hinen ata a zalay Piyer tə ahaw. Anga nan kutok, a dəzlen pa 'am anà Piyer. ⁵ Winen a zərdek ayak ide à jəvay inde nà, a canan ayak anà rəkot pi zek tə pətike* tinen ma pak aya awan, əna winen a nà, kà zlak à jəvay inde bay.

⁶ Piyer a dəzlek ayak ite cəna, a zla à jəvay inde, a canan anà rəkot pi zek tə pətike ma pak aya awan. ⁷ Pətike sə tuwden anan ide ata nà, winen mə jəpay a pi zek tə zana azar aya bay. Zana ata nà, winen mə fađay a aday ma daf a cara.

⁸ Do sə dəzlek ayak pa 'am ata dukwen, a zla à jəvay inde kutok ite. A canan à way ahay cəna, a daf apan nga. ⁹ (Deftere a Mbərom a ja nà, Yesu i slabakay ahay à məkə wa. Aya əna hus a dəzley ahay alay ata nà, njavar anahan ahay tə sənək 'am ata fan bay.)

¹⁰ Pə dəba anahan a wa nà, njavar anahan a cew ataya ta zla agay.

† 19:36 Ca pə Gurtaaki 12.46. § 19:37 Ca pə Jekariya 12.10. * 19:39 Ləluway sə əga tinen.

* 20:5 Pətike nà, tə ngaman 'am sə zana re.

Yesu a kan zek anà Mariyama sə Magədala

Mata 28.9-10; Markus 16.9-11

¹¹ Əna Mariyama dukwen kà mak, winen mə tavay a uho mba, i yam. A zərdek ayak ide à jəvay inde. ¹² A canan ayak anà maslay a Mbərom ahay tinen cew. Tinen ma pak zana herre aya pi zek, aday tinen mə njahay aya dukwen à man sə nahay a Yesu ata awan, kərtek a tə day sa nga, kərtek a hinen tə day sə saray. ¹³ Tə cəce panan, ta wa: «Uwar, ka yam maw?»

A mbədahan atan apan, a wa: «Tə gəbək anan bahay uno, aday na san man a bay.»

¹⁴ Mariyama a ndav anan 'am ata cəna, a cay ide mə dədəba nà, a canan anà Yesu a mə tavay awan, əna a san sa jəka winen bay.

¹⁵ Yesu a cəce panan, a wa: «Uwar, kə pəlay wayaw, aday ka yam maw?»

Pə Mariyama nà, sa jan 'am ata nə dō sə guvo. Anga nan, a jan, a wa: «Wan ada, kak iken sə gəba anan nà, duko anan man anak sa zla anan uda ata awan, aday ni i gəbay anan way uno bidaw?»

¹⁶ Yesu a jan: «Mariyama!»

Mariyama a mbədahak ayak apan 'am, a jan: «Raboni!» Ta 'am sə Yahuda ahay, kawa sa ja nà: «Miter!»

¹⁷ Yesu a jan: «Kê lumo bay, anga na zlak pə cakay anan Bəbay uno fan bay. Əna zla pə cakay ana mərak uno ahay, jan atan nà, nen apan ni zla pə cakay ana Bəbay uno, Bəbay a tinen re, pə cakay ana Mbərom uno, aday Mbərom a tinen cite re.»

¹⁸ Mariyama sə Magədala a zla saa jan anà njavar a Yesu ahay. A dəzle nà, a wa: «Nen nə canak anan anà Ba Məduwen!» Aday a jan atan anan way a Yesu sə təkəren ataya awan.

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Lukas 24.36-49

¹⁹ Pa pac sə zaka ata awan, suko a ga cəna, njavar a Yesu ahay tə halay nga ù doh. Tə tacay anan məsudoh pi zek lele, anga tə jəjaran anà bahay sə Yahuda ahay.

Natiya, Yesu a nay ahay, a tavay jek à wulen a tinen inde, a jan atan: «Zay à tərak ikwen!» ²⁰ A jan atan 'am ata cəna, a kan atan anan alay anahan ahay tə jaham anahan ma ndaz ataya awan. Njavar anahan ahay tə canan à bahay a tinen cəna, ataslay mivel a tinen a rah wa.

²¹ Yesu a mənahan atan anan, a wa: «Zay à tərak ikwen. Kawa ana Bəbay uno sə slənay ahay nen ata nà, nen ni slan kwanay matanan re.» ²² A vəzle patan apasay, a wa: «Təmihen Apasay Cəncan awan. ²³ Də a kwanay sə pəsen atan anan ines ahay ata nà, Mbərom kə pəsek atan anan coy. Aday dō a kə pəsen atan anan itəbay ataya nà, Mbərom kə pəsek atan anan bay acəkan re.»

Atə Tomas tə Yesu

²⁴ Yawa, Yesu a nay ahay pə cakay ana njavar anahan ahay wa nà, dōwan a tinen a kərtek a sə ngaman Tomas ata nà, winen ibay. Tomas nà, tə ngaman Didim re, anga winen muwsa. ²⁵ Njavar azar ataya ta jan, ta wa: «Mə canak anan anà Ba Məduwen.»

Əna Tomas a mbədahan atan apan, a wa: «Nen nà, nə canak anan anà vivay sə mbəlak anahan ahay pə alay ata bay, nə lamak anan alay anà mbəlak ataya bay, aday nə tarak wan sə alay à mbəlak sə jaham anahan ata bay cəna, ni dəf nga pə ləbara ata fan bay.»

²⁶ Pə dəba anahan a wa, a ga lumo pam nà, njavar a Yesu ataya tə halay nga ù doh asa, məsudoh mə tacay awan. Pac ata nà, Tomas winen inde kutok

ite. Yesu a nay, a tavay jek à wulen a tinen inde asa, a jan atan: «Zay à tərak ikwen!»

²⁷ A jan anà Tomas kutok, a wa: «Tomas, hayak anan wan sə alay anak à man a anan. Ca pə alay uno ahay! Tar alay à jaham uno inde. Mbəsak avad uway, daf upo nga.»

²⁸ Tomas a mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen uno, Mbərom uno.»

²⁹ Yesu a jan, a wa: «Həna kə canak uno kutok nà, ata kə dəfak upo nga a daw? Ataslay mivél i tərən anà dō sa daf upo nga aday winen mənjàna sə cuno ata awan.»

Yuhana a vinde Deftere a anan nà, angamaw?

³⁰ Yawa, Yesu kà gak mer su way masuwayan aya cara cara bayak awan pa man sə ide ana njavar anahan ahay fok, əna masuwayan azar aya dukwen mə vinde à Deftere a anan bay. ³¹ Aya əna, way a mə vinde a anaya nà, anga aday kə dəfen apan nga, Yesu nà, winen Almasihu, Wan a Mbərom, aday kə njiden anan sifa, anga kə dəfen apan nga ata awan.

21

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay cuw6e

¹ Pə dəbə anahan a wa nà, Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay asa, tinen pa nga sə a'am sə bəlay sə Tiberiyas*. A kan atan zek a nà, natiya:

² Tinen a aday nà: Simon Piyer; Tomas sə ngaman Didimus anga winen muwsa ata awan; Nataniyel wan sə Kana winen pə daliyugo sə Galile; aday wan ana Zebede ahay; tə apan njavar ana Yesu maza aya inde tinen cew re. Tə japay fok tinen cuw6e.

³ Aday Simon Piyer a jan atan, a wa: «Nen ni zla saa bənay kələf.»

Do ataya tə mbədahan apan, ta wa: «Manay a dukwen mi zla re.»

Ta zla pə kərtek awan, ta ján à kwalalan inde. Hwiyo pə apan sə luvon ata fok, əna tə bənak kələf kwa kərtek bay.

⁴ Pac a saa jəka i sləray siwa a nà, Yesu a kan atan zek pa 'am məgugujuje, əna tə sənək anan bay. ⁵ Yesu a cəce patan wa 'am: «Kə bənen kələf a dəp daw, məndala uno ahay?»

Tə mbədahan apan: «A'ay!»

⁶ A jan atan: «Tiren anan zuvo a kwanay ta day sə alay puway nà, ki bənen.»

Ta tar anan zuvo ta day ata cəna, tə bənay ahay kələf acəkan. Ta mba apan sə ngəza anan à kwalalan inde sabay, anga zuvo kà rak ahay kələf bayak awan.

⁷ Njavar a aday ləliwe ana Yesu ata a jan anà Piyer, a wa: «Həna anan nà, Ba Məduwen!»

Simon Piyer a sləne 'am ata cəna, a ma anan zana anahan mə cəlok ata pi zek, a dazay à a'am inde. ⁸ Njavar a azar ataya ta zla anan kwalalan pə məgugujuje ta sə ngəza anan zuvo a tinen ma rah a tə kələf ata awan. Tinen abay dərən pi zek wa ta 'am məgugujuje a bay. Izəne i ga miter səkət cəna coy.

⁹ Tə jənay pə yugo cəna, tə canan anà kələf pə uko, tə canan anà tapa sə pen ahay inde re. ¹⁰ Yesu a jan atan, a wa: «Ren ahay kələf a kwanay a sə bənay ata mənjàk aday.»

¹¹ Simon Piyer a ján à kwalalan inde kutok, a gəbay anan zuvo ata à məndək. Kələf məduwen aya uda səkət tə kwa kuro dāra nga anahan maakan (153), tə winen ata təkə dukwen zuvo kə ngərwak bay.

* 21:1 Tiberiyas nà, sləmay sə bəlay sə Galile hinen.

¹² Yesu a jan atan: «Hayak ikwen ahay, pen!» Aday dōwan sə cəce panan kwa kərtek «iken wayaw?» dukwen ibay, anga ta san zle, winen nə Ba Məduwen awan.

¹³ Yesu a zla, a ra tapa sə pen ahay, a varan atan anan, a ra kələf ahay matanan, a varan atan anan re.

¹⁴ Həna anan nə, aka zek ana Yesu anə njavar anahan ahay tə slala maakan awan, kwa ananahan sə slabakay ahay à məkə wa nə, na.

Atə Yesu tə Piyer

¹⁵ Pə dəba sa pa way wa nə, Yesu a jan anə Simon Piyer, a wa: «Simon, wan ana Yuhana, kə pəlay nen a zalay dō a anaya dāw?»

A mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, ka san zle, nə pəlay iken asanaw!»

Yesu a jan, a wa: «Gan nga anə wan sə təman uno ahay.»

¹⁶ Aday a cəce panan tə slala cew a asa: «Simon, wan ana Yuhana, kə pəlay nen dəp dāw?»

A mbədahan apan, a wa: «Ayaw, Ba Məduwen! Ka san zle nə pəlay iken asanaw!»

Yesu a jan: «Varan way sa pa anə təman uno ahay.»

¹⁷ Yesu a jan tə slala maakan a asa, a cəce panan: «Simon, wan ana Yuhana, kə pəlay nen dāw?»

Mbac a slahan anə Piyer, anga Yesu sə cəce panan saray maakan «Kə pəlay nen dāw?» ata awan. A mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, ka san way ahay zle fok. Ka san zle, nə pəlay iken re.»

Yesu a jan: «Gan nga anə təman uno ahay fok. ¹⁸ Nen apan ni jak tə dīdem a həna: A alay a iken njavar a mba ata nə, kə juwad zek anak nə tə alay anak awan, aday ka taa zla à man anak sa nak. Əna ka sak a ga məduwer nə, ki kan alay anə dō maza awan, i juwad iken, i lagay iken dukwen ta man sa nak ahay sabay.»

¹⁹ Ta 'am a anaya bine siwaw nə, Yesu a dakan anan anə Simon Piyer cəved anahan saa mac aday amac anahan i ka anan mazlaḅ a Mbərom ata awan.

Aday Yesu a jan kutok: «Pəruho azar!»

Atə Yesu tə njavar anahan a inde ləliwe awan

²⁰ Piyer a mbəda zek, a ca idē, a canan ayak anə njavar a Yesu a inde, winen apan i pərahan atan ahay azar. Njavar ata dukwen nə, ləliwe ana Yesu awan. Njavar ata nə, à alay sə azar uko sə Pasəka nə, winen sə həjəkak ayak nga pa mbac a Yesu, aday sə cəce panan wa, a wa: «Saa ga apak daf nə wayaw?» ata awan.

²¹ Kutok, Piyer a cəce pə Yesu wa, a wa: «Aday dōwan a anan kəmaw? Ma saa təra apan ite anaw?»

²² Natiya, Yesu a mbədahan apan anə Piyer kutok, a wa: «Kà nak uno, winen à njahay uho tə sifa hus pə luvon uno saa may nə, ma anak apan anaw? Iken nə, hayak, pəruho azar.»

²³ 'Am ata a ta 'am təday à wulen su dō sa daf nga pə Yesu ahay inde nə, ta wa: «Yesu a ja nə, njavar ata i mac itəbay.» Aday abay Yesu kə jak anə Piyer matanan bay. A ja bine siwaw nə: «Kà nak uno à njahay uho tə sifa hus pə luvon uno saa may nə, ma anak apan anaw?»

²⁴ Də sə side ləbara sa 'am a anaya nə, njavar ata awan. Kə vindek anan ləbara awan. Ma san zle, way anahan sə təkər nə, dīdem aya awan.

²⁵ Yesu kə gak mer su way ahay maza aya bayan a cara cara. Kak abay tə vinde anan kərtek tə kərtek fok à deftere ahay inde nə, a ga upo dukwen, zek ana daliyugo awan, i mba apan sə tavak anan deftere ataya bay.

Mer su way ana dō maslan a Yesu ahay

Adakay way pə deftere a anan

Sə vinde dērewel a anan nà, Lukas. Ləbara a anan a pərahan azar anà ləbara anahan sə taker pə Yesu à deftere a Lukas inde ata awan. A vinde nà, ləbara mugom a pə Yesu a ta 'am pə daliyugo nə kəkəməw. A adazlan anahan inde nà, Apasay Cəncan a a dazay ahay pə njavar a Yesu ahay, aday a varan atan mægala sa zla anan tə ləbara ata kwa aha kutok. A dērewel a anan inde kutok, dī sləne way ana atə Piyer tə Yuhana tatə Yakuba aday Pol sa ga ataya awan. A andav ana dērewel a anan inde kutok, ləbara a Yesu mugom a a dazle à Ruma, man ana bahay sə daliyugo fok winen uda ata awan.

Nga sa 'am ahay

Apasay Cəncan a a varan mægala anà njavar a Yesu ahay (1.1 - 2.47)

Egliz à Urəsalima (3.1 - 8.3)

Tə dakay anan ləbara mugom a à Yahudiya aday à Samariya (8.4 - 9.31)

Tə dakay anan ləbara mugom a anà dō aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya awan (9.32 - 15.35)

Ləbara mugom a a dazle pə daliyugo sə Aziya, pə daliyugo sə Gerek ahay, aday à Ruma (15.36 - 28.31)

Dō maslan ahay ta ba Apasay a Mbərom

¹Nə vindek ayak nə anakiken, Tiyufil, car uno. A deftere uno inde sə vindek ayak mama'am ata nà, nə dakak anak anan ayak mer su way a Yesu sa ga tə way anahan sə dakan anan anà dō ahay kwa pa sə dazlan a wa, ²aday hus pə ana Mbərom sə gəba anan à mburom ata awan. A alay a winen pə daliyugo mba ata nà, a walay anan dō maslan anahan ahay, a dakan atan anan way a tinen saa ga pə dəba anahan wa ataya tə mægala ana Apasay Cəncan awan.

³Pə dəba sə amac anahan wa nà, a slabakay ahay à məkə wa, a njahay pə daliyugo luvon kwa kuro fudō. A kan zek anà dō maslan anahan ataya tə cəved ahay cara cara saray bayak awan, anga aday tã san tə dīdek awan, winen inde tə sifa awan. A alay ata nà, winen apan i dakan anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom anà dō maslan ataya awan.

⁴Pə luvon a inde kutok, à alay a tinen à man sa pa way nà, a jan atan, a wa: «Kà si zlen à Urəsalima wa bay. Njihen, hus pə ana Bəbay uno i slənak ikwen ahay way anahan sə zlapak ikwen anan ata awan. Na jak ikwen kurre bidaw? ⁵Yuhana kà gak anan baptisma anà dō ahay tə a'am, əna azanaka, Mbərom i gak ikwen baptisma nà, tə Apasay Cəncan awan.»

Yesu a jan à mburom

⁶A alay a Yesu winen mə njahay a pə kərtek a tu dō maslan ahay nà, tə cəce panan wa, ta wa: «Ba Məduwen, ki man anan bahay à alay inde anà zahav sə Isəra'ila ahay aday ti lavay nga a tinen həna dāw?»

⁷Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, alay sa 'am a kwanay uda sə gəzlan alay pi zek wa anà way ataya nà, ibay. Way ata i təra nə luvon wuraw, kabay à alay wuraw fok nà, wita nə zek a Mbərom sa daf tə mægala anahan awan. ⁸Aya əna, Mbərom i naa slənak ikwen ahay Apasay anahan Cəncan a nà, ki njiden mægala sə dakay anan ləbara uno à Urəsalima, pə daliyugo sə Yahudiya tə Samariya awan, aday hus pə magaga sə daliyugo fok.»

⁹ Natiya, pə dəba sa 'am anahan ata wa nà, Yesu a ján à mburom ì ìde a tinen inde, aday matapasl a sərət apan sərđədek, tə canan sabay. ¹⁰ Do maslan ataya nə tinen apan ti cak ayak ìde à mburom həməcacce hwiya. Kwayan'a dowan aya inde cew tə zana aya pi zek kwedekkwedek, tə sləray ahay pə cakay a tinen. ¹¹ Aday ta jan atan, ta wa: «Kwanay wan sə Galile ahay, kwanay apan ki cen ayak ìde həməcacce à mburom matanan nà, angamaw? Yesu nà, kà zlak pikwen wa à mburom. Aday kawa ana kwanay a sə cinen anan a zla həna ata nà, winen i naa may ahay dukwen, kətanən re.»

Do maslan ahay ta ca dō à yime ana Yudas inde

¹² Natiya pə dəba anahan a wa kutok, dō maslan ataya tə dazay ahay à bəzłom sə Ulivet ata wa, ta may ahay à wulen su doh sə Urəsalima kutok. Man ata nà, dərən tə wulen su doh a bay, i ga nə way sə kilomiter kərtek ca. ¹³ Tə dəzley ahay à wulen su doh sə Urəsalima nà, ta zla à man sə təfek a tinen, à sewene a tinen a sa taa njahay uda ata awan. Sləmay su dō ataya həna: Piyer, Yuhana, atə Yakuba tə Andəre, atə Filip tə Tomas, atə Bartilome tə Mata, Yakuba wan ana Alfa, Simon dō manide sə Ruma ahay, aday Yuda wan ana Yakuba. ¹⁴ Tinen ata fok, tatə uwar aya inde, tatə Mariyama may a Yesu, aday tə mərak a Yesu ahay, tinen a fok ta taa halay nga aday ta taa ga amboh pə kərtek awan.

¹⁵ A alay ata nà, dō sa daf nga pə Yesu ahay, tinen ti ga səkət tə kwa kuro cew (120). Aday pə luvon a inde kutok, Piyer a slabak à wulen a tinen inde, a jan atan, a wa:

¹⁶ «Mərak ahay, way kawa ana Apasay Cəncan a sa ja à Deftere a Mbərom inde ata nà, təktek kə tərak. Tə dundo ana bahay Dawuda, Apasay Cəncan a ja 'am pə Yudas, dō sa dəkay pa man a Yesu aday tã ban anan ata awan. ¹⁷ Aday abay cəkəbay Yudas a nà, dō kərtek à wulen a manay dō maslan ahay inde, winen ti mer su way a Yesu à alay inde cite re.»

¹⁸ Yudas aday nà, kə njadək magwagway anga way anahan a sa ga lelibay ata awan. Anga nan, a zəba anan dala ata kutok, a zla, a sukom anan guvo. A guvo ata inde kutok, a slahay kup məbəburot, aday dinde ahay zərđəd ahay uho. A mac à man ata awan. ¹⁹ Matanan, way a sə tərə ata nà, dō sə Urəsalima ahay fok tə slənek apan, aday tə ngaman anə guvo anahan ata ta 'am su kon a tinen nà, Hakəldama, kawa sa ja ite nà, guvo sə mez.

²⁰ Piyer a ja asa, a wa: «Matanan, mə vinde a à Deftere Jabura inde, Mbərom a ja, a wa:

“Doh anahan a nà, à tərə rəgay.

Dowan à sa njahay uda bay.*”

«Aday ma ja awan asa re, a wa:

“Do hinen à zəba anan mer su way anahan awan.†”

²¹ «Natiya, a zla pi zek kutok nà, gəbuko dō kərtek à wulen a mənuko wa aday à tərə dō maslan a Yesu à yime ana Yudas inde. Sumor a nà, winen dō sə pərəhan azar anə Bahay a mənuko Yesu pə kərtek a tə manay kwa siwa siwa fok, ²² a ban kwa pə ana Yuhana sa gan baptisma wa, hus pə ananahan sa ján à mburom ata awan. Zəbuko nà, dō matanan ata awan, anga i tərə kawa mənuko, dō sə side aslabakay a Yesu à məke wa ata awan.»

²³ Natiya awan, ta kay anan ahay sləmay sə dō ahay cew: atə Yusufu, dowan a tə ngaman Barsabas kabay Yustus re ata awan, tə apan Matiyas. ²⁴ Do maslan ataya ta ga amboh, ta wa: «Ba Məduwen, iken nà, ka san mivəl a kuwaya zle fok. Dakan umo anan à wulen su dō a anaya cew aya nà, kə zəba

* 1:20 Ca pə Jabuurə 69.26. † 1:20 Ca pə Jabuurə 109.8.

wa nə waya ²⁵ aday i tɛra dɔ maslan anak, i ga anan mer su way ana Yudas sɛ mbəsak ata anaw. Anga Yudas kà zlak à man a mə lavay zek a anga winen ata kutok.» ²⁶ Pə dɛba anahan a wa nà, ta kad anjar† sa ca apan, i slahay nə pə wayaw, aday anjar ata a kay anan, a slahay pə Matiyas. Winen a tɛra dɔ maslan mə slala kuro nga cew awan à yime ana Yudas inde kutok.

2

Apasay a Mbərom a dazay ahay pə njavar a Yesu ahay

¹ Natiya, pə luvon sɛ azar uko ana Yahuda ahay sɛ ngaman Pentekosta* ata nà, njavar a Yesu ahay tɛ halay nga à man kɛrtek awan. ² Kwayan'a, agungol a ndəray ahay à mburom wa, kawa vəvara məduwen awan, a rah anan doh a njavar ahay mə njahay uda ata awan. ³ Tɛ canan anà awan aya kawa miresl sɛ uko, ta nay ahay, tɛ gɛzla zek, tɛ njahay pa nga su dɔ a tinen ù doh ataya fok. ⁴ Fok a tinen a, Apasay Cəncan a a rahan atan à mivel ahay inde, aday ta ma nga sa ja 'am su kon azar aya cara cara, kawa ana Apasay a Mbərom a sɛ varan atan mɛgala ata awan.

⁵ A Urəsalima ata nà, Yahuda ahay inde bayak a tɛ dɛfan apan à Mbərom lele, abay tinen mə njahay aya pu kon sɛ daliyugo ahay fok. ⁶ Tɛ sləne agungol ata cəna, tɛ halay nga à man su dɔ ataya awan. Aday way ata a gan atan wurdəsdəssa, anga dɔ ataya tinen apan ti ja 'am nà, kuwaya a sləne ta 'am su kon anahan. ⁷ Way ata a gan atan masuwayan. Anga nan ta ma nga sa ja, ta wa: «Dɔ anaya fok nà, tinen Galile ahay bidaw? ⁸ Aday ta ja 'am su kon a mənuko ahay fok nə kəkəməw? ⁹ Mənuko nà, dɛ nay ahay kwa à Partiya wa, à Mediya wa, à Elamiya wa. Mənuko dɔ sɛ njahay à Mesopotamiya ahay, à Yahudiya ahay, à Kapadosiya ahay, à Pontus ahay, à Aziya ahay, ¹⁰ à Firigiya ahay, à Pamfiliya ahay, à Misra ahay, à Siren pə daliyugo sɛ Libiya ahay. Mənuko dɔ sa nay ahay kwa à Ruma wa, ¹¹ dɛ nay ahay kwa à Kereta wa tɛ Arabiya wa re. A wulen a mənuko inde nà, azar su dɔ aya nə Yahuda ahay, aday azar aya ite nà, tinen Yahuda ahay bay, əna tɛ pərahan azar anə pəra sɛ Yahuda ahay. Aday mənuko fok dɛ sləne tinen apan ti dəkay anan masuwayan a Mbərom sa ga ataya fok ta 'am a mənuko ahay nə kəkəməw?»

¹² Way a sɛ tɛra ata a gan atan masuwayan, ta san ti ja nə maw bay fok. Ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: «Way a hənə anan ata nə masuwayan dɔwuwuraw? A nan sa ja nə maw?» ¹³ Aya əna, azar su dɔ aya ta ma nga sɛ mbasay pu dɔ a Yesu ahay, ta wa: «Dɔ a anaya nə ta sak mahay, tɛ vawak nga.»

Wazo ana Piyer

¹⁴ Natiya, pə dɛba a wa kutok, Piyer tu dɔ maslan a kuro nga kɛrtek ataya fok tɛ slabak à wulen su dɔ ataya inde, aday Piyer a dazlan sa jan 'am anə dɔ ahay tɛ mɛgalak awan, a wa: «Kwanay Yahuda ahay tu dɔ sɛ njahay à Urəsalima a anaya awan, slənən anan 'am uno a anan lele, ni dəkak ikwen anan ləbara sa 'am a anan. ¹⁵ Kawa ana kwanay sɛ bayak nà, dɔ a anaya nə tɛ vawak nga. Əna cəkəbay matanan bay, anga hənə nà, njamde dəsudɔ sɛ dɔwdew mba, alay sɛ vaway nga kà slak fan bay asanaw! ¹⁶ Aya, way a anan a tɛra nà, kawa ana dɔ maja'am a Mbərom Yo'el sa ja, a wa:

¹⁷ «Mbərom a ja nà:

A luvon mədakwidok aya inde nà, ni slan Apasay uno à kuwaya inde fok.

† **1:26** Ta kad anjar, bina ta lar anjar bay. wa à luvon kwa kuro dɛra inde ata awan.

* **2:1** Pentekosta nà, azar uko sɛ tɛra pə dɛba sɛ Pasəka

Wan a kwanay ahay tə dəna a kwanay ahay fok ti man anan 'am uno anə dō ahay.

Njavar a kwanay ahay ti canan anə way uno sə dakan atan anan ataya awan. Məcəd a kwanay ahay dukwen, ni jan atan 'am ə cœn sə zubaɣ inde.

¹⁸ Ayaw, pə luvon ataya nà, ni slan Apasay uno ù dō si mer su way uno ahay inde,

à ga nə mungol awan, à ga nə dəna awan, ti man anan 'am uno anə dō ahay.

¹⁹ Ni ga way masuwayan aya à mburom, aday pə daliyugo dukwen, mez i pak, uko tə jinjek ti kay ahay re.

²⁰ Pac i dav sabay, aday kiya dukwen i mbəđahan sa ca nà, nduzzo kawa mez. Way ataya tə tarak nà, luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata, i dəzley ahay bəse kutok.

Luvon ata nà, məduwen a aday tə mazlaḅ a re.

²¹ Matanan, kuwaya dōwan a kə dəfak nga pə sləmay ana Mbərom Fetek cəna, i tam.†»

²² Piyer a ja asa, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, slənen 'am uno a anan lele aday. Yesu dō sə Nazaratu ata nà, da san zle, winen dō a Mbərom sə slənay ahay, anga Mbərom a kə gak masuwayan ahay cara cara à wulen a kwanay inde tə alay a Yesu ata awan. Kwanay kə sənən apan zle lele re. ²³ Mbərom a varak ikwen anan Yesu, kawa anahan sə lavay a zek kwakwa ata awan. Aday a san zle, kwanay dukwen kə viren anan anan à alay inde anə dō sə atahasl ahay, ti darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan, kawa ana kwanay sa ga anan həna ata awan. ²⁴ Əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa, winen inde tə sifa awan. Kə tamak anan Yesu à dəcə sə amac wa, anga amac nà, məgala anahan inde sa ban anan ibay.

²⁵ «Matanan Dawuda kə jak pə Yesu, a wa:

“Nə canan anə Mbərom Fetek pac pac winen inde pə cakay uno.

Winen mə njahay a tə alay puway uno.

Anga nan, ni jəjar sabay.

²⁶ Matanan, mivəl uno həna nà, ma rah a tə ataslay mivəl awan, nen apan ni təḅa 'am sa ga ara tə ambasay awan.

Kwa nə məcak təkede nà, nen ni dəfak ide hwiya,

²⁷ anga iken ki mbəsak nen à məke inde bay,

ki mbəsak anan zek uno à wuslay à məke inde bay, nen dō anak cəncan awan.

²⁸ Kə dəkak uno pə cəved sa njad sifa.

Ki vuro ataslay mivəl bayak a pə cakay anak.‡»

²⁹ «Məarak ahay, da san apan zle, bije a mənuko Dawuda ata nà, kə məcak aday ta lak anan. Jəvay anahan a dukwen inde, da san man a zle re. ³⁰ Winen nà, dō maja'am a Mbərom. Anga nan, a san apan zle re, ḅa Mbərom kə zlapak anan anan ta sa jan nà, i naa daf wan sə kutov anahan à bahay anahan inde.

³¹ Dawuda dukwen a san apan zle Almasihu nà, i slabakay ahay à məke wa. Anga nan, a wa:

“Iken Mbərom nà, ki mbəsak nen à məke inde bay,

ki mbəsak anan zek uno à wuslay à məke inde bay.§”»

³² Piyer a ja asa re: «Yesu nà, Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa. Manay a fok ma san apan zle, manay dō sə cənan njək tə ide a manay ataya awan. ³³ Mbərom kə zəḅak anan ayak anga sə njahay tə alay puway anahan

awan. Yesu a tɔma Apasay Cɔncan a pɛ Bɔbay anahan wa, kawa ana Bɔbay anahan sɛ zlapay anan ata awan. Winen dukwen kɛ varak umo ahay Apasay ata re. Natiya kutok, way a kwanay sɛ slɛne ta sɛ canan a anan fok, sa ga mer su way ata nɛ, winen awan. ³⁴ Aya, Dawuda nɛ, kɛ jɛnak ɛ man a Mbɛrom itɔbay. Ɖna winen a a wa:

“Mbɛrom Fetek a jan anɛ Bahay uno nɛ:
Njahay tɛ day sɛ alay puway uno,

³⁵ aday dɔ manidɛ anak ahay fok nɛ, ni tɛra atan bilɛ anak aya awan.*”

³⁶ «Anga nan, kwanay Isɛra'ila ahay fok, sɛnen anan tɛ didɛk awan: Yesu dɔwan a kwanay sa vad anan ta sɛ daray anan pɛ dɛdom mɛ zɛlngad ata nɛ, Mbɛrom a tɛra anan Bahay a nuko awan aday Almasihu re.»

³⁷ Do ataya tɛ slɛne 'am ata fok cɛna, mbac a slahay patan wa. Anga nan tɛ cɛce pɛ Piyer tu dɔ maslan ataya wa, ta wa: «Mɛ ga hɛnɛ jiya nɛ kɛmaw, mɛrak ahay?»

³⁸ Piyer a mbɛdɛhan atan apan, a wa: «Mbɛdihɛn anan lɛn anɛ ines a kwanay ahay, tɛmihɛn sa ga baptisma anga sɛ tɛra dɔ a Yesu Almasihu ahay, aday Mbɛrom i pɛsek ikwen anan ines a kwanay ahay, i varak ikwen Apasay anahan Cɔncan awan. ³⁹ Mbɛrom kɛ zlapak sɛ varak ikwen Apasay anahan Cɔncan ata nɛ, a zlapan anan anɛ dɔ ahay aday winen saa ngaman atan, saa pɛrahan azar ataya fok re, kawa sa ja nɛ, anɛ kwanay tɛ wan sɛ kutov a kwanay ahay, aday anɛ dɔ su kon dɛren aya fok re.»

⁴⁰ Piyer a jan atan 'am a azar aya bayak asa. A nan nɛ, tɛ tɛma 'am ata awan, aday tɛ sa ya nga bay re. A jan atan asa re, a wa: «Kwanay, mbɛsiken anan dɔ a wuswes a anaya awan, tɛmen zek a kwanay ahay.»

⁴¹ Do ahay bayak a tɛ tɛmahak 'am ana Piyer ata awan, tɛ tɛmahak sa ga baptisma. Pɛ luvon tɛn nɛ, dɔ a Yesu ahay tɛ zɛgahak anan apan njavar a Yesu ahay, ti ga way sɛ mbulo maakan. ⁴² Pac pac tinen apan ti halay nga sɛ tɛtak way pu dɔ maslan a Yesu ahay wa, ti gɛzla pen tɛ slɛmay a Yesu, ti ga amboh. Tɛ njahay pɛ kɛrtek awan, ɛ asan zek inde.

Asan zek su dɔ a Yesu ahay

⁴³ Do a Yesu ahay fok tɛ jɛjɛran anɛ Mbɛrom lele, aday Mbɛrom a ga masuwayan ahay bayak a cara cara tɛ alay ana dɔ maslan a Yesu ahay.

⁴⁴ Tinen a fok 'am a tinen kɛrtek, way a tinen dukwen mɛ japay pɛ kɛrtek a re. ⁴⁵ Tɛ sukom a way tɛ way a tinen, tɛ guvo a tinen ahay, tɛ japay anan dala awan, aday tɛ varan anɛ kuwaya fok nɛ, kawa anahan sa gan may. ⁴⁶ Pac pac fok, tinen apan ti halay nga pɛ kɛrtek awan ɛ doh sɛ mazlaɛ a Mbɛrom. Tinen apan ti halan nga anɛ way sa pa a tinen ahay pɛ kɛrtek a ɛga tinen aya awan. Tinen apan ti pa way a tinen ahay pɛ kɛrtek awan, tɛ ataslay mivel aya awan, aday tɛ mivel kɛrtek a re. ⁴⁷ Tinen apan ti hɛran nga anɛ Mbɛrom, ta zlan ɛ nga anɛ dɔ ahay fok. Aday dɔ ahay tinen apan ti tam pac pac fok, Bahay Yesu winen apan i zɛgahan atan anan apan dɔ ahay.

3

Dowan a inde mɛ tɛra ɛ mɛndak awan

¹ Pa pac a inde, atɛ Piyer tɛ Yuhana ta zla ɛ doh sɛ mazlaɛ a Mbɛrom. Ta zla nɛ tɛ njamde maakan, alay a dɔ ahay sa taa ga amboh ata awan. ² Tinen apan ti dɛzle ɛ mɛsudoh su doh sɛ mazlaɛ a Mbɛrom inde sɛ ngaman Mɛ-Rɛɔ-Awan ata nɛ, ta tan ayak ɛ nga anɛ dɔwan a inde mɛ tɛra ɛ mɛndak awan, kwa sɛ wahay anahan. Ta taa zɛbak anan ayak nɛ pac pac, anga aday i dubok way

* 2:35 Ca pɛ Jabuura 110.1.

pu do sa zla ù doh sə mazla6 a Mbərom ahay wa. ³ Dowan ata a canan anà ata Piyer tə Yuhana tinen apan ti zla ù doh cite nà, a dubok patan wa dala.

⁴ Atə Piyer tə Yuhana tə zəzor anan, aday Piyer a jan, a wa: «Ca pumo lele.» ⁵ Dowan ata a zəzor atan lele. Winen a bayak i ga nà, ti varan dala. ⁶ Piyer a jan, a wa: «Dala nà, inde upo ibay. Əna way a həna inde upo ata nà, ni varak anan. Na jak nà, tə sləmay a Yesu Almasihu, do sə Nazaratu, slabak, zla tə saray anak!»

⁷ Piyer a bənan anan alay puway, a man zek sə slabak. Kwayan'a saray anahan ahay tə ndarkwaslak anahan ahay ta njad məgala. ⁸ A slabak hərom, a dazlan sa bar. Ta zla ù doh sə mazla6 a Mbərom tatə Piyer tə Yuhana, winen apan i zla, winen apan i dazay à mburom kwerkwer, winen apan i zambad anan Mbərom.

⁹ Winen apan i zla, i zambad anan Mbərom ata nà, do ahay fok tə canak anan, ¹⁰ aday tə sənək anan kutok. Ta wa: «Winen nà, dowan mə təra à məndak ata sa taa dubok way pə do ahay wa pə məsudoh sə ngaman Mə-Rəba-Awan ata awan.» Natiya awan, way ata a gan atan hərəbəkka tə mindel.

Piyer a wazay ù doh sə mazla6 a Mbərom

¹¹ Dowan ata, winen pə cakay ana ata Piyer tə Yuhana hwiya, do sa man ataya fok ta ma nga sa haw pə cakay a tinen à man a sə ngaman «Vo galak ana Sulimanu» ata awan, anga way sə təra ata a gan masuwayan anà do ataya awan. ¹² Piyer a canan atan cəna, a jan atan, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, way ata a gak ikwen masuwayan nə angamaw? Aday ki cen pumo hwiya nden'e nà, angamaw? Kwanay kə bayiken dowan a anan a mbar nà, anga məgala a manay, kabay anga mə dəfan apan anà Mbərom lele ata daw? ¹³ Mbərom ana Ibərahima, tə ana Isiyaku tə ana Yakob, Mbərom ana bije a nuko ataya sə dəfan apan ata awan, anga sə varan mazla6 anà Yesu, do si mer su way anahan, Mbərom kə mbərak anan dowan a anan. Kwanay nà, kə viren anan anan à alay inde anà Ruma ahay, anga aday tə vad anan. Kwa abay Pilatu a gan may sə mbəsak anan dukwen, kwanay kə ngəmen à mbəsak anan bay re. ¹⁴ Winen nà, do cəncan awan, do didək awan, əna kə ngəmen aday Pilatu à mbəsakay anan ahay bay. Ki gen anan kem anà Pilatu bugol nà, à mbəsakak ikwen anan ahay do a sa vad nga su do ata adəka. ¹⁵ Kə vəden anan do sə varan sifa anà way ahay fok ata à məke sa ndaw, əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa. Manay dukwen mi mba apan sa ra ambar sa 'am a anan tətə. ¹⁶ Dowan həna anan nà, kwanay a fok kə cinen anan, aday kə sənən anan zle, winen a mbar nà, anga kə dəfak nga pə sləmay a Yesu. Sa mbar anan jiga nà, sləmay a Yesu, anga dowan a anan kə dəfak apan nga. Kwanay a fok, ki cinen anan.

¹⁷ «Ayaw, mərək uno ahay, na san zle, ki gen anan way ataya anà Yesu nà, anga kə sənən didək bay. Bahay a kwanay ahay dukwen ta san didək bay re. ¹⁸ Əna way ata a ga zek matanan nà, anga 6a Mbərom kə jak anan tə dundo ana do maja'am anahan ahay kwakwa, ta sa ja təktek Almasihu anahan saa slənək ikwen ahay ata à ga dəce. ¹⁹ Həna adəka nà, mbədihen anan ləen anà ines a kwanay ahay, men anan ù vo anà Mbərom, aday Mbərom i psek ikwen anan kutok. ²⁰ Aday Bahay Mbərom i varak ikwen zay, ta sə slənək ikwen ahay Yesu, winen Almasihu a Mbərom sə lavay anan zek anga kwanay kurre ata awan. ²¹ Ayaw, həna ata nà, Yesu Almasihu nà, i njahay à mburom à man ata tamak, hus i dəzle pə luvon a Mbərom saa mbəda anan way ahay fok wiya aya kawa ana do maja'am anahan cəncan aya sa ja apan ata aday. ²² Musa a ja nà: "Mbərom Bahay a kwanay i naa varak ikwen do maja'am hinen kawa nen à wulen ana zahav a kwanay a wa. Kə təmihen anan anan 'am anahan

saa jak ikwen ata fok. ²³ Dowan a kà təmahak anan anan 'am anahan itəbay ata nà, Mbərom i lize anan à mamasl su dō anahan ahay wa. *»

²⁴ Piyer a pərahan anan azar sa ja, a wa: «Dō maja'am a Mbərom ahay kwakwa, a bənay ahay kwa pə Samiyel wa hus pu dō maja'am a Mbərom azar aya, fok a tinen a kərtek tə kərtek ta jak 'am pə way a sə təra pə luvon a anan ataya awan. ²⁵ Dō maja'am a Mbərom ataya ta ja way ataya pə kwanay awan, aday Mbərom kə banak 'am tə bije a kwanay ahay anga kwanay a re. A jan anà Ibərahima nà: «Tə alay ana wan sə kutov anak ahay, ni daf alay sə mazlaḅ uno pu dō su kon ahay fok. †» ²⁶ Matanan kutok, Mbərom a lah sə slənay anan ahay Yesu, dō si mer su way anahan nà, anà kwanay awan, anga aday á daf pikwen alay sə mazlaḅ anahan ta sa may ahay kwanay à cəved sə huwan a kwanay ahay wa.»

4

Atə Piyer tə Yuhana pa 'am su dō sə lavan nga anà Yahuda ahay

¹ A alay a Piyer tə Yuhana tinen apan ti jan 'am anà dō ahay mba, dō sə gədan dongo anà way ahay pi zek tə bahay su dō sa ba doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday tə Saduki ahay, ta zla à man a tinen. ² Ta ma nga sa ga patan mivəl, anga atə Piyer tə Yuhana nà, tinen apan ti dakan anan anà dō ahay nə Yesu kə slabakak ahay à məke wa. Matanan, dō ma mac aya dukwen, ti naa slabakay ahay à məke wa tə sifa aya re. ³ Anga nan kutok, ta ban anan dō maslan ataya awan, tə tacay atan à dangay, hus sa ca pa 'am sə sariya nə sidew awan, bina suko kà gak coy re. ⁴ Aya əna, dō ahay bayak a à wulen su dō sə sləne 'am a Piyer ataya wa tə təmahak 'am ana dō maslan ataya awan, tə dafak nga pə Yesu. Dō ataya tə zəgahak anan dō ana Yesu ahay. Tə baslay mungol ahay dəkdek, tinen mbulo dara kutok.

⁵ Idə a cəde sidew a nà, bahay sə Yahuda ahay pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay aday tə miter sə Tawrita ahay tə halay nga à Urəsəlima. ⁶ Atə Anas, bahay nga su dō sə gədan dongo anà way ahay, tatə Kayafas, Yuhana, Aleksandire aday tə azar su dō ana Anas ahay, inde à wulen a tinen. ⁷ Tə ngaman anà dō maslan a cew ataya pa 'am a tinen, aday tə cəce patan wa, ta wa: «Kə mbəren anan dōwan a mə təra à məndak ata nà, tə məgala wuraw, kabay tə sləmay a wayaw?»

⁸ Cəna Apasay Cəncan a a zlan à mivəl inde anà Piyer, a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay bahay ahay tə məcəd ahay, ⁹ manay həna pa 'am a kwanay nà, anga sumor a manay sa ga ta sa mbar anan dōwan a vədal a anan ata bugol bidaw? A nak ikwen sa san nà, kə mbərak tə məgala sə sləmay a wayaw daw? ¹⁰ Kak matanan nà, kwanay tə Isəra'ila ahay fok, sənən anan kutok: Dowan a həna anan mə tavay a pa 'am a kwanay kə mbərak nà, anga məgala sə sləmay ana Yesu Almasihu, dō sə Nazaratu. Winen nà, kə vəden anan pə dədom mə zləngad awan, əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa. ¹¹ Natiya, Deftere a Mbərom a ja 'am həna anan ata nə pə winen awan, a wa:

“Kon mbala ana dō sa dezl way ahay sa lar anan ata nà,

sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen. *»

¹² «Dō sa mba apan sa tam dō ahay miza nà, ibay, si Yesu a kərtek. Bina sləmay inde maza pə daliyugo sa mba apan sa tam mənuko uwec wa mbala ana dō ana Mbərom sə varak uko ahay ata nà, ibay.»

* **3:23** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 18.15, 18-19. † **3:25** Ca pə Laataanooji 22.18, 26.4. * **4:11** Ca pə Jabuura 118.22.

13 'Am ana Piyer ata a gan masuwayan anà dō mē halay nga ataya awan, anga ta ca apan dō maslan a cew ataya nā, dō mēduwen aya bay, aday mē jangay aya bay re, əna tē jəjar sē mbədahan atan apan bay re. Aday dō ataya tē sənək dō maslan ataya tē njahək pē kərtek a tē Yesu. 14 Əna tinen apan ti ca pē dōwan a ma mbar ata winen inde zay mē tavay a pē cakay ana dō maslan a cew ataya awan. Anga nan, ta mbək apan sē mbədahan atan apan awan a ibay jiga awan. 15 Matanan, ta ma anan dō maslan a cew ataya uho tamak, kutok tinen tē mbədək sa vad uway pa 'am ata à wulen a tinen inde aday. 16 Ta wa: «Dō a anaya hēna jiya nā, di ga atan kəmaw? Dō sē Urəsəlīma a anan ataya fok tē sənək pē masuwayan a mēduwen a tinen sa ga anan ata lele coy. Aday mənuko dukwen, di mba apan sē mēman anan nā, i ga zek bay re asa. 17 Aya hēna nā, di ngaman atan ayak, aday di gafan atan 'am, tā saa ma apan sa jan 'am tē sləmay a Yesu anā dōwan sabay. Ata kutok nā, ləbara sa 'am a tinen ata i ta 'am bay.» 18 Tē ngaman atan ayak asa, ta jan atan, ta wa: «Mbəsiken sa jan 'am tē sləmay a Yesu aday sē dakan anan ləbara sa 'am ana Yesu anā dō ahay.»

19 Aya əna, atē Piyer tē Yuhana tē mbədahan atan apan, ta wa: «Ənga, kwanay a bayiken apan lele aday, tēde saa zlan à nga anā Mbərom nē maw? Tēde sē dəfan apan nē anā Mbərom a daw, kabay lele nā, sē dəfak ikwen apan anā kwanay bugol adəka daw? 20 Manay nā, way a manay sē canan ta sē sləne fok cəna, mi dəkay anan, bina mi mba apan sē njahay way a manay bay.»

21 Pē dēba anahan a wa nā, dō sa gan atan sariya ataya tē ngəraz patan anga aday tē njahay way a tinen, tē mbəsakay atan ahay kutok. Tē sənək sa jəka ti kəta atan kəkəmaw bay, bina dō ahay fok tinen apan ti həran nga anā Mbərom anga way anahan a sa gan anā dōwan a vədal ata awan. 22 Ava ana dōwan a tinen sa mbar anan tē masuwayan ata nā, a zalay kwa kuro fudō.

Do a Mbərom ahay ta ga amboh

23 Pē dēba a sē mbəsakay atan ahay ata nā, atē Piyer tē Yuhana ta ma pē cakay ana dō a tinen ahay, tē təkəren atan anan way ana bahay sē gədān dūngo anā way ahay tē məcəd ahay sa jan atan ata fok. 24 Dō a tinen ataya tē sləne anan 'am ata nā, tinen a fok ta ma nga sa gan amboh anā Mbərom tē mivəl kərtek awan, ta wa: «Ayaw, Bahay a manay, iken dō sē ndakay bagəbaga mburom tē daliyugo tē bəlay ahay, aday tē way a uda ataya təkə fok. 25 Iken awan ka jak 'am tē dūngo ana dō si mer su way anak Dawuda, winen biye a manay awan. Apasay anak Cəncan a kə jak à winen inde, a wa:

“Dō su kon azar aya ti ga mivəl, aday dō sē pəra ahay ti jəjem 'am kəriya nā, angamaw?”

26 Bahay sē daliyugo ahay tinen apan ti ndire zek, aday dō sē lavan nga anā dō ahay ahay tinen apan ti lavan zek anā vəram tē Mbərom Fetek aday tē Almasihu anahan.†”

27 «Ayaw, way ata matanan acəkan, anga hēna kutok nā, Hiridus tatē Pontiyos Pilatu, tē halay nga à wulen su doh a anan inde tē Ruma ahay tē Isəra'īla aya awan, anga sa ban 'am pē Yesu dō si mer su way anak cəncan a, iken sē walay ata awan. 28 Iken nā, məgala awan. Natiya, way a tinen sa ga fok nā, way kawa ananak a sa gan may kurre ata awan. 29 Hēna kutok, Ba Mēduwen, sləne way a tinen sa ja ti gan umo ataya awan. Kem, varan məgala anā dō si mer su way anak ahay sa ja 'am anak mənjana ajəjar. 30 Varan umo gədān sa mbar anan dō sē dəvac ahay ta sa ga masuwayan ahay cara cara tē məgala sē sləmay a Yesu, dō si mer su way anak cəncan awan.»

³¹ Pə dəḅa sa ndav anan amboh a tinen ata wa nà, man a tinen ata a 6al kəzlek kəzlek. Tinen a fok tə njadak məgala sə dəkay anan 'am a Mbərom mənʒəna sə jəjar, anga Apasay Cəncan a kə rahak atan à mivél inde.

Do a Yesu ahay tə jəpəy anan zlıle a tinen ahay pə kərtek awan

³² Do a Yesu ataya fok nà, mivél a tinen a kərtek, abayak nga a tinen ahay kərtek a re. Tə jəpəy anan zlıle a tinen pə kərtek awan. Dowan sa jəka «zlıle uno anuno taayak» nà, ibay fok. ³³ Tə məgala a bayak a, dō maslan ataya tə pərahan azar sə dəkay anan, tə canak anan Yesu kə slabakak ahay à məkə wa. Mbərom kə gak atan sumor bayak awan. ³⁴ Dowan mətawak a à mamasl a tinen nà, inde sabay fok, bina dō aday guvo anahan inde kabay doh anahan inde ataya fok, tə sukom a way, ta nay anan dala awan ³⁵ anà dō maslan ahay, aday tinen tə varan anà kuwaya pə ananahan sa gan may.

³⁶ Dowan a inde ite, tə ngaman Yusufu, winen pə slala ana Lewi, a njahay pə daliyugo sə Kiprus. Sləmay anahan hinen nà, Barnabas, kawa sa ja nà, dō sə varan məgala anà dō ahay. ³⁷ Winen dukwen, guvo anahan inde re, a sukom a way, a nay anan dala awan, a varan anan anà dō maslan ahay.

5

Atə Ananiyas tə uwar anahan Safira

¹ Dowan a inde asa tə ngaman Ananiyas tə uwar anahan Safira, tə sukom anan way tə guvo a tinen. ² Tinen a ta pak 'am ahay i zek. Ananiyas a ra pə dala wa məcak, a ndakay apan man. Azar a kutok a zla anan à man ana dō maslan ahay. ³ A dəzlek anan ayak cəna, Piyer a jan, a wa: «Ananiyas! Kə mbəsakan anan mivél anak anà Fakalaw angamaw? Anga həna nà, kə gəḅak anan mungwalay anà Apasay Cəncan awan. Ka rak ayak pə dala sə guvo a kwanay wa məcak agay nà, angamaw? ⁴ Guvo a nà, guvo anak awan. Kə sukumak anan way dukwen, dala nà, ananak a re. Əna kə jalay sa ga way lelibay a matanan nà, angamaw? Kə gəḅan mungwalay ata nà, anà dō zənzen a bay, əna anà zek a Mbərom awan.»

⁵ Pə dəḅa sə sləne 'am ata wa cəna, Ananiyas a slahay à məndak, aday a mac kwanay'a. Do sə sləne ləbara sa 'am ataya fok nà, mbac kə slahak patan wa, ta ma nga sə jəjar. ⁶ Pə dəḅa anahan a wa nà, njavar ahay ta zlak ayak ù doh, ta nga apan rəkot, ta nay anan uho saa la anan.

⁷ A njahay pə dəḅa wa way sə ler maakan nà, uwar anahan Safira dukwen kə zlak ayak ite. Winen kə sənək pə way a sə təra tə mbaz anahan ata bay fok.

⁸ Uwar ata a dəzlek ayak ù doh cəna, Piyer a cəce panan, a wa: «Uwar a anan, ənga, jan umo aday. Kə sukumen anan way tə guvo a kwanay nà, dala a nə kawa winen a anan dəp daw?»

Uwar ata a mbəḅa apan, a wa: «Ayaw, dala a nà, matanan awan.»

⁹ Piyer a jan asa, a wa: «Mazar! Kwanay tə mbaz anak kə jipen 'am a kwanay kərtek sə njəkan uda anà Apasay a Bahay Yesu nà, angamaw? Ənga, cak ayak apan, dō sa la anan mbaz anak ahay, tinen uho. Kagasl, ti naa zəḅak ayak iken saa la cite.»

¹⁰ Pə dəḅa ana 'am ata wa cəna, uwar ata a slahay à məndak, aday a mac. Njavar ahay ta nay ù doh, tə zəḅa məsinde, ta lak anan ayak pə cakay ana mbaz anahan. ¹¹ Do a Yesu ahay fok tu dō sə sləne anan ləbara sa 'am ata fok nà, ta ma nga sə jəjar.

Do maslan ahay ta taa ga mer su way masuwayan aya bayak awan

¹² Do maslan ahay nà, ta taa ga mer su way masuwayan aya bayak a à wulen sə dō ahay inde. Do a Yesu ahay fok ta taa halay nga ù vo sə galak

ana Sulimanu inde à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom. ¹³ Əna, kwa abay ḁo ahay tinen apan ti ja patan ta sa ja nà, tinen ḁo lele aya ḁukwen, ḁo a azar aya sə ḁəfan apan anà Yesu bay ataya ta ngam sə njahay pə cakay a tinen bay fok. ¹⁴ Tə winen ata təkə ḁukwen, ḁo ahay tinen apan ti ḁaf nga pə Bahay Yesu hwiya. Do a Yesu ahay tinen apan ti zəga apan nà, pac pac, mungol tə uwar aya təkə fok. ¹⁵ Do ahay tə sləne 'am sə masuwayan ana ḁo maslan ataya sa ga ata kutok. Anga nan, ta ma nga sa zla anan ḁo sə ḁəvac a tinen ahay pə cəved ahay, tə nahay atan pə biket kabay pə lala, anga tinen tə bayak nà, hinahibay Piyer i zla ta man ata nə, mezeze anahan a ā njad sə laman anà ḁo sə ḁəvac a tinen azar aya awan. ¹⁶ Do maza aya ite ta nay anan ahay tu ḁo sə ḁəvac a tinen ahay kwa à wulen su doh a azar aya sa mban anà Urəsəlima ataya wa. Ta nay anan ahay tu ḁo a tinen ḁəvac aya awan, tu ḁo a setene sa taa vawan atan nga ataya fok. Ta nan atan anan ahay, aday fok a tinen a tə mbərak.

Tə jugwar 'am pu ḁo maslan a Yesu ahay wa

¹⁷ Natiya kutok, bahay nga su ḁo sə gəḁan dundo anà way ahay, tu ḁo anahan ahay tinen à wulen sə Saduki ahay ataya fok nà, ta ma nga sə jugwar 'am pu ḁo maslan a Yesu ahay wa, ta ga patan sərak. ¹⁸ Cəna, ta ban anan ḁo maslan a Yesu ataya, aday tə ḁəfak atan ayak à dangay. ¹⁹ Aya əna, cəkəbay, à luvon ata inde nə, maslay a Mbərom a nay ahay, a təḅa anan məsudoh sə dangay ata awan, aday a nay anan ahay ḁo maslan ataya uho. A jan atan kutok, a wa: ²⁰ «Həna nà, zlen à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday kà sa ḁiken anan ləbara sə sifa wiya a anan fok anà ḁo ahay.»

²¹ Do maslan ataya tə təmahak 'am ana maslay a Mbərom ata awan, tə wule sə duwdew à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom kutok. Ta zlak ayak nà, tinen gəḁek anan azar sə tətakan anan way anà ḁo ahay.

Pə ḁəḅa wa mənəcək, bahay nga su ḁo sə gəḁan dundo anà way ahay, tu ḁo anahan ahay tə ḁəzlek ayak cəna, tə ngaman ayak anà ḁo sə ləvan nga anà Yahuda ahay, kawa sa ja nà, məced sə Isəra'ila ahay fok. Aday kutok, ta slan suje ahay pu ḁo maslan ataya à dangay. ²² Suje ahay tə ḁəzle ḁo doh sə dangay nà, ta tak anan ayak à nga anà ḁo maslan ataya à man ata sabay. Cəna, ta may ahay pə ḁəḅa à dangay wa, ta nay, ta jan anà ḁo mə halay nga ataya awan, ta wa: ²³ «Manay ma zlak ḁo doh sə dangay kawa ana kwanay sa jan umo ata acəkan, əna ma tan ayak à nga anà məsudoh nà, mə tacay awan, aday ḁo sa ba patan ataya ḁukwen, tinen cekərəkərre tə idə, tinen apan ti ba re. Mə təḅa anan məsudoh, ma zla ḁo doh sə dangay nà, ma tak anan ayak à nga anà ḁowan à man ata bay.» ²⁴ Do sə ləvan nga anà suje sa ba pu doh sə mazlaḅ a Mbərom, tə bahay sə gəḁan dundo anà way ahay, tə sləne ləbara sa 'am ata matanan cəna, a wusen atan nga. Ta ma nga sə cəce pi zek a tinen aya wa, ta sa jan i zek ahay nà: «Way a anan a ga matanan ata nà, aday ma sə təra tu ḁo a anaya awan anaw?»

²⁵ Pə ḁəḅa anahan a wa nà, ḁowan a inde a nay ahay, a jan atan nà: «ḁowan a kwanay sə tacak atan ayak à dangay ataya nà, tinen à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom, tinen apan ti tətakan anan way anà ḁo ahay.» ²⁶ Cəna, bahay sə suje ahay a zla patan tu ḁo anahan ahay saa bənay atan ahay. Əna ta nay atan nə tə gəḁan a bay, anga tinen a ḁukwen tə jəjaran anà man su ḁo awan, ta sə bayak nà, hinahibay ḁo ahay ti i tar atan tu kon. ²⁷ Ta nay atan ahay ḁo maslan ataya kutok, aday tə tavay atan pa 'am sə məced sə Yahuda ahay. Bahay nga su ḁo sə gəḁan dundo anà way ahay a cəce patan wa kutok, a wa: ²⁸ «Manay nà, mə gafak ikwen 'am lele ta sa jak ikwen nà, kà sa tətiken anan anan way anà ḁo ahay tə sləmay ana ḁowan ata sabay. Əna hwiya kə mbəsikən bay. Həna, wulen su doh sə Urəsəlima nà, 'am ata kà tak udə 'am coy. Natiya, tə way a

kwanay sa ga ata nà, a nak ikwen sa ja nà 'am sà amac anahan ata nà pa nga a manay daw?»

²⁹ Piyer tu dō maslan a azar ataya tē mbəḏəhan atan apan, ta wa: «Sumor a nà, mē ḏəfan apan bugol nà anà Mbərom, bina anà dō zənzen a bugol daw?»
³⁰ Kwanay nà, kə vəḏen anan Yesu ta sə daray anan pə ḏədom mē zləngəḏəf awan. Əna pə ḏəḃa anahan a wa nà, Mbərom dō ana bije a mənuko ahay sə ḏəfan apan ata kə slabakak anan ahay à məkə wa. ³¹ Mbərom nà, kə varak anan mazlaḃ, kə ḏəfak anan tə day sə alay puway anahan, kə tərak anan bahay awan, dō sa tam dō, anga aday à ḏakan anan anà Isəra'ila ahay cəved sə mbəḏəhan ləen anà ines a tinen ahay aday i pəsen atan anan. ³² Manay apan mi side anan, aday Apasay Cəncan a i side anan re. Winen nà, Mbərom a varan anan anà dō sə ḏəfan apan ataya awan.»

³³ Dō mē halay nga à man sa ga sariya ataya tē sləne 'am ata cəna, ta ga patan mivəl tē mindel. A nan atan sa vad anan dō maslan ataya à məkə. ³⁴ Aya əna, ḏowan a inde à wulen a tinen awan, a slabak. ḏowan ata nà, tē ngaman Gamaliyel, winen Farisa ahay, aday winen miter sə Tawrita a re. Dō ahay fok tē jəjaran deəḃ. A jan anà dō ahay, a wa: «Ənga, mbəsiken anan dō maslan a anaya tē zla uho mənəcək aday.»

³⁵ Pə ḏəḃa ana dō maslan ahay sa nay uho ata nà, a jan anà dō ataya kutok, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, gen anan ngatay anà way a kwanay a saa gan anà dō a anaya ata awan. ³⁶ Anga kə njahak bayak a bay, ḏowan a inde tē ngaman Tudas, kə nak ahay, a jan anà dō ahay nà, winen bahay məduwen awan. Aday dō ahay ti ga səkət fudō tē pərahak anan azar. Pə ḏəḃa anahan a wa nà, tē vəḏək anan, dō sə pərahan azar ahay fok ta tak 'am, aday ləbara sa 'am anahan inde həna sabay.

³⁷ «Pə ḏəḃa wita wa asa ḏukwen nà, ḏowan a sə ngaman Yudas winen dō sə Galile ahay ata, a nay ahay à alay a sə baslay anan sləmay sə dō ahay pə daliyugo ata awan. Winen ḏukwen, kə rak dō ahay bayak a pi zek, tē pərahak anan azar. Pə ḏəḃa a wa, ta vad anan ḏukwen, dō sə pərahan azar ataya ta tak 'am səret fok re.

³⁸ «Anga nan, nen apan ni jak ikwen way inde kərtek həna: Mbəsiken anan dō a anaya awan tē zla way a tinen. ḏowan à sa gan atan awan bay fok. Kak mer su way a tinen a sa ga anan ataya, ta nay à nga su dō zənzen a wa, mer su way a tinen ataya ti lize asəka, ti dəzle anan jo à man a bay! ³⁹ Aya əna, kak ta ga mer su way a Mbərom acəkan nà, ki mben apan sə lize anan 'am a anan tətəbay re. Matanan, gen ngatay aday, bina hinahibay ki sa gen məgəzłəga ti zek a Mbərom awan.»

⁴⁰ Natiya, dō mē halay nga sa ga sariya ataya, tē təma 'am ana Gamaliyel ata awan. Tē ngaman ayak anà dō maslan ataya ù doh miza awan, tē ndəbay atan, tē gafan atan 'am ta sa ja nà: «Kà si jen anan 'am anà dō ahay tē sləmay a Yesu sabay fok.» Tē mbəsak atan kutok.

⁴¹ Dō maslan ahay ta nay ahay à wulen su dō ataya wa tē ataslay mivəl awan, anga Mbərom a ca patan, ta slak aday dō ahay tē pəkan atan waray i ide, tē ga atan alay anga sləmay a Yesu. ⁴² Tinen bine siwaw nà, pac pac fok, ta zla à gala su doh sə mazlaḃ a Mbərom aday à gulom su doh sə dō ahay re, tinen apan ti wazay, ti ḏakan anan anà dō ahay nà, ləbara mugom a sa ja nə Yesu winen Almasihu ata awan.

6

¹ A alay ata kutok nà, abaslay su dō sɛ pərahan azar anà Yesu ahay kə zəgahak apan bayak awan. Aday acakal 'am kə zəbak ahay à wulen ana dō sa daf nga pə Yesu ahay tinen sa ja 'am sɛ Gərek ahay tu dō sa ja 'am sɛ Ibəraninko ahay ata awan. Dō sa ja 'am sɛ Gərek ataya ta wa: «Pac pac, à man sɛ gəzla way sa pa nà, mədukway sɛ uwar a manay ahay ta njad awan itəbay.»

² Anga nan kutok, dō maslan ataya tə halan nga anà dō sa daf nga pə Yesu ahay fok, aday ta jan atan, ta wa: «A zla pi zek manay mi mbəsak mer su way sɛ dəkay anan 'am a Mbərom bay. Mi mbədək pi mer su way sɛ gəzlan way sa pa anà dō ahay nà, i ga zek bay. ³ Anga nan, mərak ahay, wilen dō ahay cuwbe à wulen a kwanay wa, tinen dō ma rah Apasay a Mbərom aya awan, dō sɛ kəlire* ahay aday ma ndar sləmay aya re. Di mbəsakan anan mer su way sɛ gəzla way sa pa nà, anà tinen kutok. ⁴ Aday manay mi ga amboh, mi dəkay anan 'am a Mbərom tə fefəne kutok.»

⁵ 'Am ata kə zlak anan à nga anà dō a Yesu ahay fok. Matanan, tə walay Etiyen, winen dō sa daf nga pə Yesu lele aday ma rah a tə Apasay Cancan a re. Asa tə walay apan atə Filip, Porokoros, Nikanor, Timon, Parmenas tə apan Nikola, winen dō sɛ wulen su doh sɛ Antakiya. Abay winen nà, dō sɛ pəra əna 6a kə təmahak sɛ pərahan azar anà Tawrita a Musa. ⁶ Pə dəba wa nà, ta zla anan dō ataya cuwbe pa 'am ana dō maslan a Yesu ataya awan. Dō maslan ahay ta ga amboh, tə dəfan atan alay pa nga anà dō mə walay ataya anga sa daf atan i mer su way ata inde kutok.

⁷ Matanan kutok, 'am a Mbərom nà, a zəga apan sa ta 'am bayak awan. Dō sa daf nga pə Yesu ahay ta ma nga sɛ zəga apan tə mindel à Urəsalima. Aday dō ahay bayak a à wulen su dō sɛ gədan dundo anà way ahay wa tə dəfak nga pə Yesu a re.

Ta ban anan Etiyen

⁸ Etiyen nà, Mbərom kə dəfak apan alay sɛ mazla6 anahan, kə varak anan məgala sa ga masuwayan sɛ way ahay cara cara pa 'am sɛ dō ahay. ⁹ Azar sɛ Yahuda aya inde à man ata awan, ta taa halay nga ù doh sɛ wazay a tinen sɛ ngaman doh sɛ wazay sɛ bile mə mbəsak aya ata awan. Ta nay ahay à wulen su doh sɛ Siren tə Aleksandriya wa, aday azar aya dukwen ta nay pə daliyugo sɛ Silikiya tə Aziya wa. Tinen a ta ma nga sa vad awiyaway tatə Etiyen. ¹⁰ Aya əna, ta mbak apan sɛ vadān uway bay, anga Apasay a Mbərom kə varak anan kəlire† sa ja 'am.

¹¹ Pə dəba anahan a wa nà, tə haman anà dō ahay aday tā gad apan mungwalay ta sa ja nà: «Mə slənek Etiyen kə jənak anan pa 'am anà Musa aday anà Mbərom re.»

¹² Ta 'am a tinen ata kutok, ta ma nga sɛ səder anan mivəl sɛ dō ahay, ta sɛ maced sɛ Yahuda ahay, ta sɛ miter sɛ Tawrita ahay. Ta ban anan Etiyen, ta zlan anan ayak anà dō sɛ lavan nga anà Yahuda ahay ataya awan. ¹³ Ta rah ayah dō sa gad apan mungwalay miza aya asa. Tə dazlan sa gad apan mungwalay aya kutok, ta wa: «Dowan a anan a ja 'am lelibay a pu doh sɛ mazla6 a Mbərom, aday pə Tawrita ana Musa re. ¹⁴ Mə slənek panan winen apan i ja, a wa: Yesu dō sɛ Nazaratu ata i mbazl anan doh sɛ mazla6 a Mbərom aday i mbədə anan 'am ana Musa ma ja aya asa re.»

¹⁵ Dō a mə halay nga ù doh sa ga sariya ataya fok, ta ma nga sɛ zəzor anan Etiyen, aday tinen apan ti ca pə ide anahan a nà, a gan atan nə kawa ta ca pə maslay a Mbərom.

* **6:3** Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom. † **6:10** Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

7

Etiyen a təkəren 'am a Mbərom anā dō sə lavan nga anā Yahuda ahay

¹ Pə dəba anahan a wa kutok, bahay nga su dō sə gədan dundo anā way ahay, a cəce pə Etiyen wa, a wa: «'Am a sa ja apak a anaya fok nā, mungwalay daw?»

² Etiyen ite a mbədaḥan atan apan, a wa: «Mərak uno ahay tə bəbay uno ahay, nga, pəken sləmay pa 'am uno a anan aday. Mbərom Bahay sə mazlāb kə kak anan zek anā bije a mənuko Ibərahima ā alay a winen pə daliyugo sə Mesopotamiya mba, kə zlak ā Haran fan bay ata awan. ³ Mbərom a jan nā: “Slabak, zla pu kon anak wa, mbəsak anan dō anak ahay, aday kə zla ū kon a hənə nen saa dəkak apan ata awan. *”

⁴ «Cənə, Ibərahima a slabak pə daliyugo sə Kaldiya ahay wa, a zla ā wulen su doh sə Haran, a njahay ā man ata awan. Pə dəba anā bəbay anahan sa mac wa ite, Mbərom a jan ā hədək ū kon hinen asa, ā nay ā man a nuko a anan awan. ⁵ A alay ata nā, Ibərahima nə wan anahan inde fan bay. Kwa man sa daf saray dap kərtek dūkwen, kə varak anan fan bay. Ənə Mbərom a zlapan anan tə daliyugo a anan, a wa: “Ni varak anan daliyugo a anan, ki lavay anan iken ta wan sə kutov anak ahay fok.” Aday ā alay anahan sa jan 'am ata dūkwen, Ibərahima nə wan anahan inde fan bay fok. ⁶ Mbərom a jan ahay, a wa: “Wan sə kutov anak ahay ti njahay pə daliyugo sə mədurlon, ti tərə atan bile aya ta sa ga atan alay ava ahay səkat fudō. ⁷ Aya ənə, kon a saa tərə atan bile ahay ata nā, nen a ni i kəta anan. Aday pə dəba anahan a wa nā, ni may atan ahay pə daliyugo a anan, ti naa hərə nga kutok.†” ⁸ Matanan, Mbərom a ban 'am tə Ibərahima, ta sa ja ā gad mədəndalas. Pə dəba anahan a wa, Ibərahima a wahay Isiyaku, aday pə luvon jəmaakan sə wahay anahan nā, a gədan mədəndalas. Isiyaku dūkwen a wahay Yakob, a gan matanan, aday Yakob ite a wahay wan anahan ahay kuro nga cew ataya awan, tinen bije a mənuko ahay, a gan atan matanan re.

⁹ «Bije a mənuko ataya nā, ta nan ide anā mərak a tinen Yusufu, tə sukumak anan way pə daliyugo sə Misra bile awan. Tə winen ata təkə dūkwen, Mbərom winen apan i ba anan Yusufu hwiya, ¹⁰ a tam anan pə way sə gəban ahay 'am ahay wa. A varan kəlire nga aday ā zlan ā nga anā Firawna, bahay sə Misra ata awan. Anga nan, Firawna a daf anan dō sə lavan nga anā daliyugo sə Misra, aday dō sə lavan nga anā gulom su doh anahan re.

¹¹ «Aday kutok nā, may a ga pə daliyugo sə Misra ata, tə daliyugo sə Kanana a təkə fok. Zek kə dak anan anā dō ahay nā, ndəlekeke. Matanan, bije a mənuko ataya ta njad way sa pa sabay. ¹² Pə dəba wa kutok, Yakob a sləne sa jəka ndaw inde sə sukum ā Misra nā, a slan bije a mənuko ataya tā saa sukumay ahay ndaw. Wita, mama'am sə azla a tinen ā Misra. ¹³ Ta ma mə slala cew a saa sukumay asa nā, Yusufu kə dəkak anan anan zek anā mərak anahan ahay. Matanan Firawna dūkwen kə sənək zahav ana Yusufu ahay kutok. ¹⁴ Pə dəba anahan a wa, Yusufu a slan dō saa nay anan ahay bəbay anahan Yakob tə zahav anahan aya təkə. Tinen sa nay pə daliyugo sə Misra ata nā, abaslay a tinen a nə kwa kuro cuwəe nga dərə. ¹⁵ Matanan, Yakob a njahay ā Misra. Pə dəba anahan a wa nā, a mac ā man ata awan, tə bije a mənuko ataya təkə. ¹⁶ Ta zla saa la atan ā Sikem pə daliyugo sə Kanana, ā jəvay ana Ibərahima sə sukum pə zahav ana Hamor wa ata awan.

¹⁷ «Ā alay aday 'am a Mbərom sə zlapan anan anā Ibərahima ata i tərə, i i sla bəse coy nā, zahav a mənuko Isəra'ila ahay a ma nga sə wasay pə daliyugo

* 7:3 Ca pə Laataanooji 12.1. † 7:7 Ca pə Laataanooji 15.13-14; Gurtaaki 3.12.

sə Misra ata awan. ¹⁸ Aday Misra ahay ta daf uda bahay hinen, əna bahay a wiya ata a san Yusufu bay. ¹⁹ Anga nan, a ga wurwer pə bije a mənuko ataya awan, a ga atan alay. A gan atan bəlaray tā lar anan wan a tinen ndalebəbe aya aday tā mac. ²⁰ A alay ata ite, tə wahay Musa, wan lele a pa 'am a Mbərom, leftekəre. Ta gan nga əga bəbay anahan ũ doh way sə kiya maakan ahay. ²¹ Pə dəba anahan a wa, ta zla anan, tə mbəsak anan pa 'am zliner. Əna dəna a bahay ata a tan à nga, a zəba anan, a dədək anan agay kawa wan si zek anahan wanahan. ²² Musa nà, à alay a winen sa har əga bahay ata nà, kə tətakak anan asan way sə Misra ahay fok. Winen nà, a san sa ja 'am zle lele, aday a ga mer su way dukwen tə məgala re.

²³ «Ava ana Musa a ga kwa kuro fudə nà, a jalay sa zla saa can ide anà də sə zahav anahan Isəra'ila ahay. ²⁴ Winen a tan à nga anà də sə Misra inde, winen apan i ga anan alay tu də sə Isəra'ila ahay. A zla sa man zek anà də anahan ata, bəskol winen vad anan də sə Misra ata məsinde awan. ²⁵ Musa a bayak nà, Isəra'ila ahay ti san Mbərom i tam atan tə alay anahan. Əna də anahan ataya tə sənək bay. ²⁶ Sidew a asa a tan à nga anà də anahan Isəra'ila ahay cew tinen apan ti vad zek. Anga nan, a təkər anan sə ndakay atan pi zek, a jan atan, a wa: “Məndala uno ahay, aday kwanay nə tə mərək ahay asanaw, ki vaden zek nà, angamaw?” ²⁷ Aya əna, də sə jugwar 'am ata a kadan anà Musa ta sa jan nà: “Iken, waya sa daf iken bahay a pa nga a manay aday sa gan umo sariya anaw? ²⁸ Bina, a nak sa vad nen kawa iken sa vad anan də sə Misra avad ata re dāw?” ²⁹ Musa a sləne 'am ata cəna, a haw way anahan pə daliyugo sə Madiya saa njahay à man ata kawa mədurlon. Pə dəba wa, a njad wan mungol aya cew à man ata re.

³⁰ «Pə ava anahan a kwa kuro fudə ata nà, maslay a Mbərom a kan ahay zek ũ uko sə vəragaz wa à man sa saf bəse tə bəzlom sə Sina. ³¹ Musa a canan anà way ata nà, a gan masuwayan. Anga nan, a hədek apan saa zəzor anan. Əna Mbərom Ba Məduwen a jan ahay, a wa: ³² “Nen nà, Mbərom ana bije anak ahay. Nen Mbərom ana İbərəhima, Mbərom ana Isiyaku aday Mbərom ana Yakob.” Musa a sləne 'am ata cəna, a ma nga pə əjəjar kwaslkwaslkwasl. A rihe nga ũ vo, a nan sə canan sabay fok. ³³ Mbərom a jan ahay asa, a wa: “Culok anan təkərək à saray wa, bina man a iken sə tavay uda ata nà, man cəncan awan. ³⁴ Ayaw, Musa, nen nə sənək pə dəcə ana də uno ahay sa ga pə daliyugo sə Misra, nə slənek adəma way a tinen awan. Anga nan, nə dazək ahay həna nà, sa naa təmay atan ahay. Həna ni slan iken, ma à Misra asa.†»

³⁵ «Musa ata nà, Isəra'ila ahay tə larək anan, anga 'am a tinen sa jan “Waya sa daf iken bahay a pa nga a manay aday sa gan umo sariya anaw?” ata awan. Aya Musa ata nà, Mbərom kə gəbək anan, kə tərək anan bahay awan, də sa tam də a re. A walay anan tə alay ana maslay anahan sa kan zek ũ uko sə vəragaz inde ata awan. ³⁶ Musa nà, a təmay atan à Misra wa. A ga masuwayan ahay cara cara à Misra, à bəlay sə ngaman Bəlay Dəzdəz ata, aday ava kwa kuro fudə à saf inde re.

³⁷ «Musa ata asa re kà jak anan anà Isəra'ila ahay, a wa: “Mbərom i naa slənək ikwen ahay də maja'am anahan hinen kawa nen à wulen ana də sə zahav a kwanay ahay wa.Š” ³⁸ Aday à alay a bije a mənuko ahay tinen mə halay nga à kiə pə pala ata nà, maslay a Mbərom a jan 'am à Musa pə bəzlom sə Sina. Musa kə tərək də a sa ma anan 'am à wulen ata ana maslay a Mbərom tə bije a mənuko ataya awan. A təma 'am sa var sifa ahay pə Mbərom wa, aday a mak uko anan 'am ataya awan.

† 7:34 Ca pə Gurtaaki 2.14 - 3.10. Š 7:37 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 18.15.

³⁹ «Aya əna, bije a mənuko ataya tə ngəmak sə təmahan anan 'am ana Musa bay, tə larak anan. Ta gan may adəka nà, sa ma à Misra bugol. ⁴⁰ Anga nan, ta jan anà Haruna nà: “Ndakan umo mbərom a manay ahay, aday mi bar nà, mi daf anan pa 'am wa. Bina Musa sə dowan a anan sa ray ahay mənuko à Misra wa ata nə ma san sa tan à nga nə maw bay.*” ⁴¹ Natiya, tə ndakan pəra anà nga a tinen ahay. Pəra ata nà, kawa wan sə minjev. Tə həran nga ta sə waslan way. Ta ga azar uko sə taslay mivel anga mer su way a tinen ata awan. ⁴² Aya əna, Mbərom a mbəsak atan à alay anahan wa sənday, aday tê dafan apan anà mawuzlawazl ahay. Kə tərak kawa ana dō maja'am a Mbərom sa ja apan à Deftere a Mbərom inde ata awan, Mbərom a wa: “Kwanay Isəra'ila ahay, à alay kwanay à saf inde way sə ava kwa kuro fudo ata nà,

kə wislen uno way daw, kə viren uno way daw?”

Kə viren uno awan bay fok.

⁴³ Aya əna, kə ndiken jawjawa anga pəra sə ngaman Molok ata awan, aday kə taviken anan mawuzlawazl sə pəra a kwanay sə ngaman Refan ata re.

Pəra ataya nà, kə ndiken atan tə alay a kwanay anga sə həran atan nga. Anga nan, ni razl kwanay pə daliyugo a anan wa,

ti ra kwanay dəren pə Babila wa re.†”

⁴⁴ «À alay a bije a mənuko ahay à kiḡe ata nà, ta taa gəba anan jawjawa sə mazlaḡ a Mbərom. Tə ndakay anan nə uwək, kawa ana Mbərom sə dakan anan minje awan anà Musa ata awan. ⁴⁵ Pə dəba anahan a wa, atə Yosuwə tə bije a mənuko ahay ta pak anan 'am sə jawjawa sə mazlaḡ a Mbərom ata à alay a bəbay a tinen ahay wa. Ta zla pə daliyugo sə Kanana nà, tə zəba anan alay. Də sə daliyugo ataya nà, Mbərom kə rəzłak atan. Bije a mənuko ataya ta pak atan pə daliyugo ata wa. Matanan, jawjawa sə mazlaḡ a Mbərom ata inde à Kanana dezl ahay pə alay ana bahay Dawuda sə njahay à bahay inde ata awan.

⁴⁶ «Bahay Dawuda a nà, kə tərak ləliwe ana Mbərom. Aday kutok nà, Dawuda a cəce cəved aday à ndakan doh anà Mbərom ana Yakob. Əna Mbərom kə varak anan cəved sə ndakay doh ata bay. ⁴⁷ Saa han doh ata nà, bahay Sulimanu, wan ana Dawuda.

⁴⁸ «Aya əna, Mbərom sə bagəbaga mburom i njahay ù doh su dō zənzen a sə ndakay ata bay. Kawa ana dō maja'am a Mbərom sa ja, ⁴⁹ Mbərom a wa: “Bagəbaga mburom kə tərak man sə njahay sə bahay uno.

Aday daliyugo dukwen, man sa daf saray uno re.

Bina, ki i ndiken uno təde nà, doh sa ma ite anaw?

Man aday ki viren uno təde sə njahay uda ata nə ahaw?”

⁵⁰ Bina, sə ndakay anan way ataya fok nà, nen a bidaw?‡”»

⁵¹ Etiyen a pərahan anan azar ta sa ja, a wa: «Kwanay nà, dō rawraw aya pa 'am a Mbərom kawa dō sə pəra ahay. Bina kə ticen anan mivel a kwanay, kə rəden anan sləmay a kwanay, anga aday kə slənen 'am a Mbərom bay. Kə ngəmen sə dafan apan anà Apasay Cəncan a bay. Kwanay kawa bije a kwanay ahay. ⁵² Bina, abay dō maja'am a Mbərom a wura aday bije a kwanay ahay ta gak anan alay bay anaw? Tə vədək anan dō maja'am a Mbərom aya sə dakan atan anan ahay anay ana dō maslan anahan a didek ata awan. Aday dō maslan anahan a didek ata a dəzley ahay ta nga anahan a dukwen, ki gen apan daf, kə vəden anan re. ⁵³ Kwanay nà, kə təmihen anan Tawrita ana

* 7:40 Ca pə Gurtaaki 32.1, 23. † 7:43 Ca pə Amos 5.25-27. ‡ 7:50 Ca pə Esaaya 66.1-2.

Mb̄erom s̄ə sl̄ənay t̄ə alay ana maslay anahan ahay ata awan, əna k̄ə nḡəmen s̄ə d̄əfan anan apan bay.»

Amac ana Etiyen

⁵⁴ Do s̄ə lavan nga an̄ə Yahuda ahay ataya t̄ə sl̄əne 'am ana Etiyen ata fok n̄ə, 'am ata a c̄əban atan n̄ə nd̄əlekeke, ta ga apan miv̄el t̄ə mindel. Ta ma nga sa rac apan alay t̄əsl̄ t̄əsl̄ jiga awan. ⁵⁵ Aya ana, Etiyen n̄ə, winen ma rah Apasay C̄əncan awan, a ca id̄e à mb̄urom, a canan ayak an̄ə jiyjay s̄ə mazlāb a Mb̄erom, aday an̄ə Yesu m̄ə tavay a t̄ə alay puway a Mb̄erom. ⁵⁶ A ja, a wa: «N̄ə canan ayak an̄ə baḡəbaga mb̄urom m̄ə t̄əba awan, aday Wan su Do dukwen, winen m̄ə tavay a t̄ə alay puway ana Mb̄erom re.»

⁵⁷ Do s̄ə sl̄əne 'am anahan ataya fok ta zlah, t̄ə r̄əday a sl̄əmay a tinen ahay, anga aday t̄ə sl̄əne 'am anahan ataya sabay fok. T̄ə slabak fok a tinen a, ta kad apan. ⁵⁸ Ta ban anan, ta zla anan à wulen su doh wa, aday t̄ə dazlan sa tar anan tu kon. Do s̄ə side way ataya t̄ə culok anan zana a tinen ahay pi zek wa, t̄ə halan anan an̄ə njavar a inde t̄ə ngaman Sol anga aday à ban atan apan.

⁵⁹ A alay a tinen apan ti tar anan Etiyen tu kon ata n̄ə, a ga amboh, a wa: «Bahay uno Yesu, h̄əna n̄ə, kem, t̄əma sifa uno à alay anak inde ite.» ⁶⁰ A slahay duk duk ḡərmec, a zlah pi zek s̄ə m̄əgala, a wa: «Amboh, Bahay uno, p̄əsen atan anan ines a tinen a anan ite.» P̄ə d̄əba ana 'am anahan ata wa c̄əna, a mac.

8

¹ Avad Etiyen ata n̄ə, k̄ə zlak anan à nga an̄ə Sol a re.

Sol a ga anan alay tu d̄o a Yesu ahay

Ta pac ata kwayan'a c̄əna, t̄ə dazlan sa ga anan alay tu d̄o a Yesu ahay à wulen su doh s̄ə Ur̄əsalima inde. Tinen a fok ta ta 'am à Ur̄əsalima wa. Ta haw à wulen su doh s̄ə k̄iḡe s̄ə Yahudiya ta s̄ə Samariya aya awan. M̄ə mb̄əsak a à Ur̄əsalima n̄ə, d̄o maslan a Yesu ahay v̄ərre coy. ² Do s̄ə j̄əjaran an̄ə Mb̄erom a azar aya ta nay, ta la anan Etiyen, t̄ə yimak anan dukwen t̄ə mindel. ³ Aya əna, Sol s̄ə d̄owan ata n̄ə, a ma nga s̄ə p̄əslay anan d̄o a Yesu ahay n̄ə jiga awan. A zla n̄ə, doh tu doh, ḡəḡek s̄ə b̄ənay anan ahay d̄o sa d̄af nga p̄ə Yesu ahay, uwar t̄ə mungol aya t̄əke fok, pa tacak atan ayak à dangay.

Filip a wazay p̄ə daliyugo s̄ə Samariya

⁴ Do a Yesu a sa ta 'am ataya ta ma nga s̄ə d̄akay anan l̄əbara a Yesu à man a tinen sa bar ataya fok. ⁵ Filip n̄ə, a zla à wulen su doh a inde p̄ə daliyugo s̄ə Samariya. A man ata kutok, a d̄akay anan 'am a Yesu Almasihu an̄ə d̄o ahay. ⁶ Do s̄ə wulen su doh ataya ta pak sl̄əmay pa 'am ana Filip n̄ə lele, anga t̄ə sl̄ənek 'am anahan, aday t̄ə canak anan an̄ə way anahan sa ga t̄ə masuwayan aya ata awan. ⁷ Setene ahay ta nak ahay à d̄o ahay wa bayak awan, ta sa zlah pi zek t̄ə m̄əgalak awan. Do m̄ə t̄əra à m̄əndak aya tu d̄o v̄ədal aya bayak a t̄ə mb̄ərak re. ⁸ Matanan, ataslay miv̄el inde bayak a à wulen su doh s̄ə Samariya ata awan.

⁹ Natiya, à wulen su doh ata inde n̄ə, d̄owan a inde t̄ə ngaman Simon. Dowan ata n̄ə, maram awan, k̄ə gak mer su way sa gan masuwayan an̄ə d̄o s̄ə Samariya ataya t̄ə mindel, aday a wa winen n̄ə, d̄o m̄əduwen awan. ¹⁰ Do ataya fok, d̄o m̄ətawak aya tu d̄o zlile aya t̄əke, t̄ə varan zlangar an̄ə d̄owan ata, ta sa ja n̄ə: «Winen n̄ə m̄əgala a Mb̄erom s̄ə ngaman M̄əgala M̄əduwen a ata awan.» ¹¹ K̄ə njahak n̄ə bayak awan, Simon s̄ə d̄owan ata, winen apan i gan masuwayan an̄ə d̄o ahay bayak a ti mer su way s̄ə k̄əlen anahan ata awan. Anga nan, ta taa p̄əkan sl̄əmay an̄ə 'am anahan a n̄ə lele t̄ə mindel.

¹² Aya əna, Filip a zla à man ata kutok, a wazay anan ləbara mugom a mbala ana Yesu Almasihu ta sə bahay a Mbərom a nà, dō ataya ta daf nga pə Yesu. Mungol tə uwar aya təkə fok ta ga baptisma. ¹³ Natiya Simon sə dōwan ata dukwen kà dafak nga pə Yesu aday kà gak baptisma re. Winen gədek sa taa pərahan azar anà Filip kwa aha fok, anga a canan anà mer su way a Filip sa ga ataya nà, ta gan masuwayan.

¹⁴ Natiya, dō maslan a Yesu ahay à Urəsalima tə sləne sa jəka dō sə Samariya ahay tə dafak nga pa 'am a Mbərom ata nà, ta slan atə Piyer tə Yuhana à man a tinen. ¹⁵ Dō a cew ataya tə dəzle à Samariya nà, ta gan amboh anà Mbərom aday à varan Apasay anahan Cəncan a anà dō sə Samariya ataya awan. ¹⁶ Dō ataya ta ga baptisma nà, tə sləmay a Yesu Almasihu dəkdek, bina tə njadak Apasay Cəncan ata fan bay. ¹⁷ Matanan, atə Piyer tə Yuhana ta ga amboh sə dafan atan alay pa nga, aday Apasay Cəncan a a dazay patan kutok.

¹⁸ Simon sə dōwan ata a ca apan dō sa daf nga pə Yesu ahay tə njadak Apasay Cəncan a à alay ana dō maslan ahay sə dafan atan alay pa nga ta sa ga amboh ata nà, a gəba dala sə varan anà atə Piyer tə Yuhana, ¹⁹ a jan atan nà: «Viren uno məgala ata ite! Ata aday nen nə njadak məgala ata nà, ni mba apan sa daf alay pa nga su dō aday à njad Apasay Cəncan a ite.»

²⁰ Aya əna Piyer a mbədahan apan ite, a jan nà: «Kak sə matanan cukutok nà, kə lize tə dala anak a təkə, bina iken kə jalay nə ki mba apan sə sukom məgala a Mbərom sa var ta 'am kəriya ata asanaw! ²¹ Matanan, iken nà, ki mba apan sə japay tə manay sabay fok, anga mivəl anak a aday nà, winen didək a pa 'am a Mbərom bay. ²² Iken həna adəka nà, mbədahan ləen anà ines anak. Cəce pə Mbərom wa aday hinahibay i pəsek anan way anak sə jalay matanan à mivəl anak inde ata awan. ²³ Anga na ca apak nà, iken nə sədøk awan, aday huwan kà gak apak bahay jiga awan.»

²⁴ Simon sə dōwan ata a sləne 'am ata cəna, a jan anà atə Piyer tə Yuhana nà: «Kem, gen anan amboh anà Bahay Yesu anga nen, aday way a kwanay sa ja upə həna ata à təro bay ite!»

²⁵ Pə dəba anahan a wa nà, dō maslan a cew ataya tə pərahan anan azar sə dəkay anan ləbara a Yesu anà dō ahay. Mer su way a tinen a ndav nà, ta ma way a tinen à Urəsalima, aday tinen apan ti dəkay anan ləbara mugom a anà dō sə wulen su doh sə Samariya ahay re.

Filip tu dō sə Etiyopiya a inde

²⁶ Pə dəba anahan a wa kutok, maslay a Mbərom Ba Məduwen a jan anà Filip nà: «Slabak, zla ta day sə dələn pə cəved a sə slabak à Urəsalima wa sa zla à Gaza ata awan, dō ahay tə mbəsakak sa zla tə cəved ata awan.» ²⁷ Cəna, Filip a slabak, a zla kwayan'a. Pə cəved ata kutok, a tan ayak à nga anà dōwan a inde winen Etiyopiya ahay, winen mə dədəsl awan. Winen nà, dō məduwen awan, dō sa ba pə dala ana uwar sə ngaman Kandake, winen bahay sə Etiyopiya ahay ata awan. A zla à Urəsalima nà, saa həran nga anà Mbərom. ²⁸ Winen apan i ma pə dəba agay tə muta sə pələs awan, aday Deftere ana dō maja'am a Mbərom Ezaya inde apan, winen apan i jinge anan.

²⁹ Apasay a Mbərom a jan anà Filip nà: «Zla pə cakay ana muta sə pələs a tiya ata awan.»

³⁰ Cəna, Filip a hawan ayak azar anà muta sə pələs ata awan. A bənak anan ayak nà, a sləne nə dōwan sə muta sə pələs ata winen apan i jinge Deftere ana dō maja'am a Mbərom Ezaya. Filip a cəce panan kutok, a wa: «Iken apan ki sləne way a iken sə jinge ata dəp dāw?»

³¹ Do sə Etiyopiya ata a mbəđahan apan anà Filip, a wa: «Ni mba apan sə sləne kəkəma aday mənəjana dōwan sə đuko anan way a uda ataya anaw?» A gan kem anà Filip aday à jənak ayak à muta inde sə njahay pə cakay anahan.

³² Natiya, way anahan a sə jinge à Deftere a Mbərom inde ata nə hənə:

«Winen kawa təman aday tinen apan ti zla anan à man sə waslay way ata awan.

Aday kawa wan sə təman aday tinen apan ti gad panan sibək đukwen a yam bay ata,

matanan kə təbak anan 'am anahan sa yam bay re.

³³ Tə tərək anan à məndak, ta gak anan sariya tə cəved a bay, dōwan saa ja 'am sa wan sə kutov anahan đukwen, ibay fok.

Anga tə lizek anan anan sifa pə daliyugo wa.* »

³⁴ Pə dəba anahan a wa kutok, dōwan ata a cəce pə Filip wa, a wa: «Ənga, đuko anan ite aday: Do maja'am a Mbərom ata a ja 'am ata jiga nə pə wayaw? A ja 'am ata nà, pi zek anahan a daw? Kabay a ja nə pu do hinen daw?»

³⁵ Natiya awan, Filip a dazlan ta 'am a mə jinge ata awan, aday a đakan anan 'am sə ləbara mugom a mbala ana Yesu ata kutok. ³⁶ Tinen apan ti zla pə cəved nà, tə dəzle à man sə a'am. Dōwan ata a cəce pə Filip wa kutok, a wa: «A'am inde hənə asənə, ni ga baptisma a bay ike nà, angamaw?»

[³⁷ Filip a mbəđahan apan, a wa: «Kak kə đəfak nga pə Yesu tə mivəl kərtek a nà, wita i ga zek, ki mba apan sa ga baptisma acəkan.»

A mbəđahan apan anà Filip nà: «Nə đəfak nga pə Yesu Almasihu nə winen Wan a Mbərom.»]

³⁸ Natiya, a tavay anan muta sə pəles anahan. Tə dazay à a'am inde tə Filip, aday Filip a gan baptisma kutok.

³⁹ Tə jənay ahay à a'am wa cəna, sewek Apasay ana Bahay Mbərom a zəba anan Filip à man ata wa. Dōwan ata kə canak anan sabay fok. A pərahan azar anà cəved anahan sa zla tə ataslay mivəl a tə mindel. ⁴⁰ Filip ite nà, a saa ca apan nə winen à Azot. A zla kwa aha fok ta sə wazay anan ləbara ana Yesu mugom a, hus a dəzle à Kaysariya.

9

Sol a đaf nga pə Yesu pə cəved sə Damas

¹ A alay ata nà, Sol winen apan i pərahan azar sə kətəbar anan do a Bahay Yesu ahay ta sa ja nə i vad atan. Anga nan, a zla pə bahay nga su do sə gəđan dundo anà way ahay anga Mbərom, ² a cəce panan à vinden derewel à alay inde, i varan anà do sə lavan nga anà doh sə wazay ana Yahuda ahay à wulen su doh sə Damas inde ataya, aday tá san 'am si zek ana Sol awan. Anga a gan may nà, kak kə tak anan à nga anà do sə pərahan azar anà cəved a Yesu ahay à Damas nà, kwa do mungol awan, kwa do uwar a fok, i ban atan aday i nay atan à Urəsalima.

³ Natiya, à alay a winen apan i zla aday bəse i dəzle à Damas kutok nà, jiyjay a nay ahay à mburom wa, a dav, a va anan ù doh tew. ⁴ Cəna a slahay anan à məndak, aday a sləne agungol sa 'am winen apan i jan 'am, a wa: «Sol, Sol, kə jugwar puno wa 'am jiga nà, angama kərtek anaw?»

⁵ Sol a mbəđə apan ite, a wa: «Iken nə wayaw, bahay uno?»

'Am ata a mbəđahan ahay apan ite, a wa: «Nen nà, Yesu, dōwan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan. ⁶ Slabak, zla à Damas, aday ti i jak way anak a saa ga ata awan.»

* **8:33** Ca pə Esaaya 53.7-8.

⁷ Do sa zla jiga tatə Sol ataya fok tə tavay sləbərɓərre mənɓəna aja 'am. Tə slənek agungol sa 'am ata awan, əna tə canak anan anə dowan bay. ⁸ Sol a slabak, a təbā anan ide anahan ahay nā, a canan ide sabay, kə hurfok. Anga nan, tə bənan alay à Damas ababan. ⁹ Luvon maakan fok, winen huruf awan. Kə pak awan bay, aday kə sak awan bay re.

¹⁰ A Damas ata nā, njavar a Yesu a inde, tə ngaman Ananiyas. Bahay Yesu a ngaman i cœn sə zubbay inde, a jan: «Ananiyas!»

Ananiyas a ngaman apan: «Walaw, Bahay uno. Nen hənə.»

¹¹ Bahay Yesu a jan nā: «Slabak, zla àga Yudas, pə cəved sə ngaman “cəved mə tavay awan” ata awan. Kə cəce dowan a inde, tə ngaman Sol, winen dō sə Tarsus, anga hənə winen apan i ga amboh. ¹² A cœn sə zubbay inde a canan anə dowan a sə ngaman Ananiyas ata a zlak ayak, a dəfan alay pa nga, aday à mba apan sə canan ide miza awan.»

¹³ Ananiyas ite a mbədahan apan, a wa: «Bahay uno, dō ahay bayak a tə təkerek uno ləbara sa 'am a dowan ata awan. Tu jo nā, kə gak anan alay bayak a tu dō anak ahay à Urəsalima. ¹⁴ Aday hənə a nay ahay à man a anan ata nā, bahay sə gədan dongo anə way ahay tə vindek anan ahay derewel à alay inde, anga aday à ban anan dō sə hərak nga a anaya fok.»

¹⁵ Aya əna, Bahay Yesu a mbədahan apan anə Ananiyas, a wa: «Iken, zla pə cakay anahan awan! Winen a nā, nə walak anan su go mer su way anga aday i dakan anan sləmay uno anə dō sə pəra ahay tə bahay a tinen ahay, aday anə dō sə Isəra'ila ahay re. ¹⁶ Nen a ta nga uno awan ni dakan anan dəcə anahan a sa naa ga anga sləmay uno ata awan.»

¹⁷ Natiya, Ananiyas a zla àga Yudas ata kutok. A zla à gulom su doh ata nā, a dəfan alay pa nga anə Sol ta sa jan: «Sol, mərak uno, sə slənay nen à man anak nā, Bahay Yesu, dowan a sa kak zek pə cəved à alay a iken apan ki nay à man a anan ata awan. A slənay nen nā, anga ide anak ahay tē təbā, aday anga kə njad Apasay Cəncan awan.»

¹⁸ Kwayan'a cəna, awan a a slahay i ide ana Sol ahay wa, kawa sliper sə dombana, ide anahan ahay tə təbā kutok, a mbar. Sol a slabak, a ga baptisma.

¹⁹ Aday, a pa way sa pa, a njad məgala miza kutok.

Sol a wazay à Damas

Sol a njahay way sə luvon ahay mənɓœk tə dō a Yesu ahay à Damas ata awan.

²⁰ Kwayan'a a dazlan sə wazay ù doh sə wazay sə Yahuda ahay, ta sa ja nā, Yesu nə winen Wan a Mbərom acəkan. ²¹ Do sə sləne 'am anahan ataya fok, a gan atan masuwayan, ta wa: «Na wa, dowan a anan nā, winen dō sa ga anan alay tu dō a Yesu ahay à Urəsalima ba? Aday hənə a nay ahay à man a anan nā, anga aday i ban anan dō sə həran nga anə Yesu ahay, i zlan atan anan ayak anə bahay sə gədan dongo anə way ahay re ba?»

²² Aya əna, Sol a njad apan məgala sə wazan anə Yahuda ahay à Damas ata awan. Sol a tavay apan nənjan ta sa ja nā, Yesu nə winen Almasihu. Do ataya ta mbak apan sə mbicen 'am bay jiya awan.

²³ A njahay pə dəbā anahan a wa əngal nā, Yahuda ahay ta ma anan 'am i zek ahay anga aday ti vad anan, ²⁴ aya əna, Sol nə kə sənək apan. Luvon tə ipec fok, Yahuda ahay tinen apan ti ba məsudoh sə wulen su doh ahay anga aday ti vad anan. ²⁵ Əna pə luvon a inde kutok, dō ana Sol ahay tə gəbā anan à cəkarak inde, tə taray anan ahay uho tə liβer à mufəlök sə dalam wa.

Ana Sol sa ma à Urəsalima ata awan

²⁶ Ana Sol sə dəzle à Urəsalima nā, a gan may sə japay tu dō a Yesu ahay à man ata awan. Əna hərra dō ataya fok tə jəjaran, anga sa jəka tə didek a,

winen nà, dɔ a Yesu re nà, tɛ tɛmahak bay. ²⁷ Aya Barnabas kutok, winen a zɛba anan Sol, ta zla pi zek à man su dɔ maslan a Yesu ahay. Barnabas a dakan atan anan nà, Sol kà canak anan anà Bahay Yesu pɛ cɔved sa zla à Damas ata awan, aday Bahay Yesu dukwen kà jak anan ahay 'am re. Aday dukwen, Sol kà dakak anan anan lɛbara a Yesu anà dɔ ahay à Damas mɛnjɛna ajɛjar.

²⁸ Natiya, a ban pɛ winen ata wa kutok, Sol a japay tu dɔ a Yesu ahay. A dazlan sa bar à wulen su doh sɛ Urɛsalima ta sɛ dakay anan lɛbara ana Bahay Yesu mɛnjɛna ajɛjar. ²⁹ Winen apan i ja 'am, i vad awiyaway tɛ Yahuda sa ja 'am sɛ Gɛrek ataya awan, ɛna tinen ite ta gan may sa vad anan. ³⁰ Matanan, dɔ a Yesu ahay tɛ slɛne apan nà, ta zla anan Sol à Kaysariya, aday ta slan anan à Tarsus.

³¹ Pɛ dɛba anahan a wa kutok, dɔ a Yesu ahay pɛ daliyugo sɛ Yahudiya tɛ Galile aday ta sɛ Samariya fok, tinen mɛ njahay a nà, à zay inde, dɛce inde sabay kutok. Tɛ varan mɛgala i zek ahay, tɛ hɛran nga anà Bahay Yesu pac pac, Apasay Cɛncan a a man atan anan mivɛl ù doh, aday abaslay a tinen a ma nga sɛ zɛga apan.

Piyer a mbar anan Aneyas

³² Piyer nà, winen apan i zla kwa ta sɛ wura fok. Pɛ luvon a inde nà, a zla sa can idɛ anà dɔ a Yesu ahay à Lida. ³³ A man ata kutok, a tan à nga anà dɔwan a inde tɛ ngaman Aneyas, winen mɛ tɛra à mɛndak awan. Way sɛ ava jamaakan, winen mɛ nahay awan. A mba apan sɛ slabak bay. ³⁴ Piyer a jan nà: «Aneyas, slabak! Yesu Almasihu kɛ mbɛrak iken. Faday anan man sɛ nahay anak.» Cɛna, a slabak kwayan'a. ³⁵ Natiya, dɔ sɛ Lida tu dɔ sɛ Saron ahay fok tɛ canan anà way ata nà, ta daf nga pɛ Bahay Yesu kutok.

Piyer a slabak anan Tabita à amac wa

³⁶ A Yafo nà, uwar a inde, tɛ ngaman Tabita, winen dɔ a Yesu. Tabita a nan sa ja nà, «Miyak», kabay «Dorkas» ta 'am sɛ Gɛrek. Uwar ata a taa ga nɛ mer su way lele aya awan, a taa man zek anà dɔ mɛtawak aya re. ³⁷ Pɛ luvon a inde, dɛvac a ban anan Tabita, a mac. Tɛ banay anan mɛsinde awan, aday tɛ dɛfak anan ayak ù doh à sewene inde.

³⁸ Wulen su doh sɛ Yafo nà, dɛren pi zek wa tɛ wulen su doh sɛ Lida bay. Anga nan, dɔ a Yesu ahay à Yafo tɛ sɛnak apan Piyer nɛ winen à Lida, ta slan dɔ ahay cew à man anahan aday tã jan nà: «Kem, ɛnga haway àga manay bɛse aday!» ³⁹ Piyer a slɛne cɛna, a zla tɛ tinen à Yafo.

Piyer a dɛzle cɛna, tɛ lagay anan ù doh à sewene pɛ cakay ana mɛsinde awan. Mɛdukway sɛ uwar ahay ta va anan Piyer tew, tinen apan ti yam, ta kan anan kɛlmije tɛ zana ana Dorkas azar a winen sa tam à alay a winen tɛ sifa mba ataya awan. ⁴⁰ Piyer a rɛzlay anan ahay dɔ ahay uho. A dukwe gɛrmec aday a ga amboh. Coy, a mbɛda 'am pɛ mɛsinde, a jan: «Tabita, slabak!» Tabita a tɛba idɛ ngurret, aday a canan a Piyer nà, a slabak, a njahay ziyaf. ⁴¹ Piyer a banan alay, a man zek sɛ slabak. Pɛ dɛba wa nà, a ngaman anà dɔ a Yesu ahay tɛ mɛdukway sɛ uwar ahay, a kan atan anan Tabita winen tɛ sifa awan.

⁴² Natiya, lɛbara ata a ta 'am à wulen su doh sɛ Yafo inde fok, aday dɔ ahay bayak a tɛ dɛfak nga pɛ Bahay Yesu. ⁴³ Piyer kɛ njahak à Yafo ata bayak awan, àga dɔwan inde tɛ ngaman Simon, winen dɔ sɛ kɛfad ambar.

¹ Dowan a inde tə ngaman Korneliyus à wulen su doh sə Kaysariya, winen bahay sə suje ahay à wulen ana suje sə Italiya ahay. ² Winen tu do su doh anahan ahay nà, tinen Yahuda ahay bay, əna tə dəfan apan anà Mbərom aday tə həran nga lele. A taa man zek anà do mətawak aya awan, aday a taa gan amboh anà Mbərom.

³ Pə luvon a inde sə suko kutok, i ga nə njamde maakan, Mbərom a kan anan way. A canan anà maslay a Mbərom njək tə idé anahan. Maslay a Mbərom ata a nay pə cakay anahan, a jan: «Korneliyus!»

⁴ Korneliyus a canan anà maslay a Mbərom ata nà, zlawan a gan. A mbəđahan apan: «Ma sa ga anaw, bahay uno?»

Maslay a Mbərom a mbəđahan apan ite, a wa: «Mbərom kə slənek amboh anak, kə canak anan anà way anak sə varan anà do mətawak a ataya awan. Ka zlak anan à nga à Mbərom, kə mbəđəkək iken à nga wa bay. ⁵ Hana nà, slan do ahay à Yafə, tà saa ngaman ahay anà dowan a sə ngaman Simon Piyer ata awan. ⁶ Winen àga dowan a inde tə ngaman Simon, winen do sə kəfad ambar. Doh ana dowan ata nə pa 'am sə bəlay.»

⁷ Maslay a Mbərom ata a zla way anahan kutok nà, Korneliyus a ngaman anà do si mer su way anahan ahay cew tə apan suje anahan kərtek, winen dukwen, do sə dəfan apan anà Mbərom lele. ⁸ Korneliyus a jan atan way a sə təra ata fok, aday a slan atan à Yafə saa ngaman anà Piyer.

Mbərom a kan anan awan a inde anà Piyer

⁹ Sə sidew a nà, à man ipec inde, do a Korneliyus ahay tinen bəse ti dəzle à Yafə. Əna, Piyer a jan pə zlukwad saa ga amboh. ¹⁰ May a dazlan sa han apan. Anga nan, a nan sa pa way. Tinen apan ti dan ahay way sa pa nà, Mbərom a kan anan ahay way. ¹¹ A ca idé à mburom nà, bagəbaga mburom nə mə təba awan, aday awan a inde kawa gwedere mə laway a à mburom ma ban a pə slaway anahan aya fudə fok, aday winen apan i dazay ahay pə daliyugo. ¹² A zana ata inde nà, a canan anà gənaw ahay tə saray aya fudə fudə cara cara fok, pi zek tə way sa zla tə kutov ahay, aday tə məvuhom sa nga mburom ahay.

¹³ Piyer a sləne dungo a a jan ahay, a wa: «Piyer, slabak! Gəđan dungo aday kà rac.»

¹⁴ Piyer a mbəđahan apan, a wa: «A'ay, Bahay uno. Kula na pak way ma ga mənjadək a aday mə gafay 'am aya bay.»

¹⁵ Piyer a sləne dungo ata asa, a wa: «Way a Mbərom sə təra anan cəncan ata nà, kà saa jəka ma ga məsagar a bay!»

¹⁶ Awan ata kà mak ahay apan nà, saray maakan, aday zana ata a ma à mburom tətah kutok.

Piyer a zla àga Korneliyus

¹⁷ Piyer a ma nga sə cəce pi zek anahan a wa: «Way uno sə canan ata nə a nan sa ja nə maw?» A alay ata ite, do maslan ana Korneliyus ataya tə njadək anan doh ana Simon ata awan, tinen uho pa 'am su doh. ¹⁸ Tə cəce tə məgalak awan, tə wa: «Waka mbəlok a inde tə ngaman Simon Piyer nà, winen inde à gulom su doh a anan ite daw?»

¹⁹ Piyer nà, dezenzen'e winen apan i jalay pə way ana Mbərom sa kan anan ata mba. Aya əna Apasay a Mbərom a jan: «Do ahay inde uho maakan, tinen apan ti pəlay iken. ²⁰ Dazay kwayan'a, kà sa jalay awan anga sa zla tə tinen bay. Sə slənay atan ahay nà, nen awan.»

²¹ Piyer a dazay, a zla pə cakay a tinen, a jan atan: «Dowan a kwanay sə pəlay ata nà, nen awan. Ki jen nə maw?»

²² Tə mbəđahan apan: «Sə slənay ahay manay nà, Korneliyus, winen bahay sə suje ahay. Winen dō đidek awan, aday a đəfan apan anà Mbərom lele re. Yahuda ahay fok ta san apan zle winen dō lele awan. Maslay a Mbərom cəncan a a jan nà, à ngamak ayak àga winen aday i saa sləne 'am anak saa jan ata awan.» ²³ Piyer a təma atan, a varan atan man sə nahay.

Sə sidew a kutok, Piyer a zla tu dō a Korneliyus ataya, aday tə azar su dō a Yesu ahay à Yafo kutok. ²⁴ A anjahay sidew kərtek anahan awan, tə dəzle à Kaysariya kutok. Korneliyus nà, 6a kə gərak anan dō anahan ahay ta car anahan ahay sa ba anan gərekke agay. ²⁵ A alay a Piyer sə dəzlek ayak ata cəna, Korneliyus a haway apan sa naa təmahak anan ayak. A nay, a dukwen gərmeç ù vo, a həran nga. ²⁶ Aya əna, Piyer a bənan alay à məndak wa, a slabak anan ta sa jan nà: «Slabak! Nen dō zənzen a re asanaw?»

²⁷ Tinen apan ti kađ bala hus ta zla pi zek à gulom su doh. A man ata nà, Piyer a tan ayak à nga anà dō ahay bayak a mə halay nga aya awan. ²⁸ A jan atan, a wa: «Kə sənən apan zle, manay Yahuda ahay, sə japay tu dō kabay sa zla àga dō aday winen Yahuda ahay itəbay ata nà, pəra a manay kə gafak umo apan 'am. Aya əna, Mbərom kə đakak uno anan way həna aday nà ca pə kuwaya nà, dō mənjadak a kabay dō mə gafay 'am a sabay. ²⁹ Anga nan, həna nə ngamak ikwen ahay apan pə angamay a kwanay. Nə jak sa jəka, ni nay ahay bay bay.» A jan atan kutok, a wa: «Nə nak, ki jen nə ma kutok anaw?»

³⁰ Korneliyus a mbəđahan apan, a wa: «Kə gak way sə luvon maakan ahay, nen apan ni ga amboh, kəslslà à alay a həna anan inde sə suko ù doh uno. A alay ata kutok, dowan a ma pak zana a wuted ike ata a tavay pa 'am uno, ³¹ u jo, a wa: “Korneliyus, Mbərom kə slənek anan amboh anak, kə canak anan anà way anak sə varan anà dō mətawak aya ata awan. ³² Həna nà, slan dō ahay à Yafo, tã saa ngaman ahay anà dowan a sə ngaman Simon Piyer ata awan. Winen àga dowan a inde tə ngaman Simon, winen dō sə kəfad ambar. Doh ana dowan ata nə pa 'am sə bəlay.” ³³ Anga nan, nə slənak ayak dō sə ngamak ahay bəse, aday suse ka nak ahay acəkan. Aya kutok, manay a fok mə halak nga pa 'am a Mbərom həna, ma gan may sə sləne way ana Bahay a mənuko a sa gan may ká jan umo ata awan.»

Wazo a Piyer

³⁴ Natiya Piyer a dazlan sa ja 'am kutok, a wa: «Həna nà, nə sənək Mbərom a gəzla anan dō ahay pi zek wa sabay kutok. ³⁵ Kwa abay à ga nə iken zahav wura wura fok aday kə həran nga anà Mbərom, ka gak mer su way lele fok cəna, ki zlan à nga anà Mbərom. ³⁶ Kə sənən apan zle, Mbərom a slənay ahay ləbara anahan nà, anà Isara'ila ahay. A đakan atan anan ləbara mugom a sə zay sa nay tə alay ana Yesu Almasihu, Bahay ana dō ahay fok kəzlek. ³⁷ A dazlan ahay nə kwa pə ana Yuhana sa jan anà dō ahay nə tã ga baptisma ata wa. Kwanay kə sənən pə way a sə təra pə dəba anahan a wa, pə daliyugo sə Galile, aday pə daliyugo sə Yahudiya. ³⁸ Yesu, dō sə Nazaratu ata nà, Mbərom kə varak anan məgala tə Apasay Cəncan awan. Kə zlak kwa ta sə wura fok, kə gak mer su way lele aya awan, kə mbərak anan dō ahay aday setene ahay sa ban atan ataya fok, anga Mbərom winen inde tə winen.

³⁹ «Sə side anan mer su way anahan sa ga à Urəsalima aday pə daliyugo sə Yahuda ahay a anan fok nə manay aya awan. Ta vad anan ta sə laway anan pə dədom mə zləngəđ awan. ⁴⁰ Cəkəbay, pə luvon maakan sə amac anahan ata nà, Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa. Kə kak anan zek anà dō ahay, ⁴¹ əna anà dō ahay so bay. Kə kak umo zek anà manay dō a Mbərom sə walay kwakwa sə side ləbara anahan ahay. Manay dukwen, ma pak way, ma

sak way pə kərtek a tə Yesu pə dəba sə aslabakay anahan à mæke wa. ⁴² A jan umo nà, mǎ wazay anan ləbara mugom ata anà dō ahay, mǎ ja nà, Mbərom a daf saa gan sariya anà dō ma mac aya tu dō sə uho ahay fok nə winen. ⁴³ Dō maja'am a Mbərom ahay fok ta ja nə 'am anahan awan, ta wa: “Kuwaya dōwan a kə dəfak apan nga nà, Mbərom i pəsen anan ines anahan ahay, anga mǎgala sə sləmay anahan awan.”»

Do su kon azar aya tə njadək Apasay Cəncan awan

⁴⁴ Natiya, à alay a Piyer winen apan i ja 'am ata mba, Apasay Cəncan a a dazay pu dō sə sləne wazo anahan ataya fok. ⁴⁵ Yahuda ahay à wulen su dō sa daf nga pə Yesu ahay aday ta nay tatə Piyer jiya ataya, way ata a ma nga sa gan atan masuwayan, anga cəkəbay dō su kon azar aya dukwen, Mbərom kə varak atan cəved sa njad Apasay Cəncan a re! ⁴⁶ Bina, tə sləne bine siwaw nà, tinen apan ti ja 'am ta 'am a aday dōwan a san bay ataya awan, tinen apan ti haran nga anà Mbərom. Anga nan kutok Piyer a wa: ⁴⁷ «Dō a anaya ta njad Apasay Cəncan a nə kawa ana mənuko sa njad ata re. Dōwan a saa jəka tǎ njad sa ga baptisma bay ata nà, wayaw?» ⁴⁸ Natiya kutok, a wa tǎ gan atan baptisma tə sləmay ana Yesu Almasihu. Pə dəba anahan a wa nà, Korneliyus a cəce Piyer à njad sə njahay tə tinen luvon ahay əngal ite.

11

Piyer a təkəren anan ləbara sə way sə tǎra à Yafo ata anà dō sə Urəsalima ahay

¹ Dō maslan ahay tu dō a Yesu ahay kwa aha pə daliyugo sə Yahudiya ataya tə slənek kwa dō su kon azar aya dukwen tə tǎmahak 'am a Mbərom re. ² Natiya, Piyer a zla à Urəsalima kutok nà, dō a Yesu aday tinen Yahuda ahay ataya ta man anan mungok, ³ ta wa: «iken ka zla əga dō sə pəra ahay aday ka pak ahay way sa pa pə kərtek a tə tinen jiga nə angamaw?»

⁴ Piyer a təkəren atan anan 'am ata, kwa pa sə dazlan a wa jiga fok cərah lele, a wa: ⁵ «À alay a nen à Yafo nà, nen apan ni ga amboh, aday Mbərom u ko anan ahay masuwayan sə way à cəen sə zubay inde. Nə canan anà awan a inde kawa gwedere mǎ laway a à mburom ma ban a pə slaway anahan aya fudō fok, aday winen apan i dazay ahay à man ata wa pə cakay uno. ⁶ Nə zəzor anan lele nà, nə canan anà gənwah ahay, way sə kiḃe ahay, way sa zla tə kutov ahay, tə məvuhom sa nga mburom ahay tinen uda fok.

⁷ «Nə sləne agungol sa 'am a ndəray ahay, u jo ahay nà: “Piyer, slabak! Gədan dungo, aday kǎ rac.”

⁸ «Aday nen nə mbədfahan ayak apan, na wa: ‘A'ay, Bahay uno. Wita i ga zek bay, anga way mənjadək aya kabay way mǎ gafay 'am aya nà, kula kə sələmak à 'am uno bay.”

⁹ «Nə sləne agungol sa 'am ata u jo ahay mǎ slala cew awan, a wa: “Way a Mbərom sə tǎra anan cəncan ata nà, kǎ saa jəka ma ga mǎsagar a bay.”

¹⁰ Awan ata kǎ mak uno anan ahay 'am ata saray maakan, aday pə dəba anahan a wa gwedere ata a ma anan way anahan à mburom tətah.

¹¹ «À alay ata kutok, dō ahay maakan ta zlak ayak à man uno a sə njahay ata awan. Tə slənak atan ayok à Kaysariya wa. ¹² Apasay a Mbərom u jo nà, nǎ zla tə tinen jiga awan, à su go gərwecwec bay. Dō a mbərka həna anaya tə pəruho azar əga dōwan a inde. ¹³ Dōwan ata a jan umo, a wa a canan anà maslay a Mbərom a slərak ayak ù doh anahan, a jan nà: “Slan dō ahay à Yafo pə dōwan a inde tə ngaman Simon Piyer, à nay ahay əga iken. ¹⁴ Piyer sə dōwan ata i naa jak 'am sa tam iken tu dō su doh anak aya tǎke fok.”

¹⁵ «Natiya, à alay nen apan ni dazlan sa jan atan 'am nà, Apasay Cəncan a a dazay ahay patan kawa anahan sə dazay ahay puko kurre ata re. ¹⁶ Matanan, na may anan ahay 'am ana Bahay a nuko ma ja kurre ata, a wa: “Yuhana kà gak anan baptisma anà do ahay tə a'am, əna Mbərom i gak ikwen baptisma nà, tə Apasay Cəncan ata awan.” ¹⁷ Matanan kutok, Mbərom kə varak atan Apasay Cəncan awan, kawa anahan sə varak uko ata, à mənuko do sa dəf nga pə Bahay a nuko Yesu Almasihu ata awan. Bina, abay kwanay kə jilen nà, nen ni mba apan sə gafan 'am anà Mbərom pə way anahan sa gan may sa ga ata tətə dəw?»

¹⁸ Do ataya tə sləne anan 'am a Piyer ata cəna, ta mak anan anan mungok sabay, aday tə həran nga à Mbərom, ta wa: «Mbərom kə varak anan cəved anà do su kon azar aya aday tə yam pə ines a tinen ahay, tə njad sifa sa ndav bay ata re!»

Adazlan ana egliz à wulen su doh sə Antakiya

¹⁹ Pə dəba sa vad anan Etiyen ata wa nà, bahay sə Yahuda ahay ta ma nga sa ga anan alay tu do a Yesu ahay tə mindel. Anga nan, azar su do a Yesu ahay ta tak 'am à Urəsalima wa, ta zla kwa pə daliyugo sə Finikiya tə Kiprus aday à wulen su doh sə Antakiya. A alay a tinen apan ti zla ata nà, tə dakan anan ləbara a Yesu nə anà Yahuda ahay dəkdek. ²⁰ Əna azar su do a Yesu ahay, tinen Kiprus ahay tə Siren ahay ataya, ta zla à Antakiya, tə dakan anan ləbara mugom a pə Bahay Yesu anà do aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya awan.

²¹ Do ahay bayak a tə dəfak nga pə Bahay Yesu, tə təmahak sə pərahan azar, anga məgala a Mbərom a ga mer su way u do sə dəkay anan ləbara ataya inde.

²² Natiya, do a Yesu à Urəsalima ataya tə sləne ləbara ata nà, ta slan Barnabas à Antakiya. ²³ Barnabas a dəzle à Antakiya kutok, a taslay mivəl, anga a tan ayak à nga nà, Mbərom kə kak atan anan ahay sumor anahan. Natiya, a varan atan məgala aday tə pərahan azar à Bahay Yesu tə dīdek awan, aday tə mivəl kərtek a re. ²⁴ Barnabas nà, winen do lele awan. Winen ma rah a tə Apasay Cəncan awan, aday a dəf nga pə Yesu tə mivəl kərtek awan. Matanan, do ahay bayak a tə dəfak nga pə Bahay Yesu.

²⁵ Pə dəba anahan a wa nà, Barnabas a zla à Tarsus saa pəlay anan ahay Sol. ²⁶ A tan à nga kutok nà, ta nay ahay maya à Antakiya. Matanan, atə Barnabas tə Sol ta ga pi zek tu do a Yesu ahay à man ata nà, ava daz. Tə tətakak anan anan way anà do ahay bayak awan. A man ata wa kutok, tə dazlan sə ngaman anà do a Yesu ahay nə do ana Almasihu ahay, aday sləmay a tinen a təra matanan kwa aha kutok.

²⁷ A alay ata ite nà, do maja'am a Mbərom ahay ta zla à Urəsalima wa à Antakiya. ²⁸ Dowan inde kərtek à wulen a tinen ata tə ngaman Agabus. Apasay a Mbərom a zlan à mivəl inde, aday a slabak sə dəkay anan may məduwen awan i nay ahay pə daliyugo fok. May ata nà, a nay à alay a Kəlawdiyus winen bahay sə Ruma awan. ²⁹ Matanan, njavar a Yesu ahay à Antakiya ta ban 'am à wulen a tinen inde sə cakal way, kuwaya pə məgala anahan wa fok, aday sa man anan zek anà do a Yesu ahay pə daliyugo sə Yahudiya ata awan. ³⁰ Pə dəba anahan a wa, ta ga anan way a tinen sa ban ata kutok. Ta slan anan atə Barnabas tə Sol saa varan dala ata anà məcəd sə egliz ahay kutok.

12

Dəce su do a Yesu ahay kə zəgahak

¹ A alay ata nà, bahay a sə ngaman Hiridus ata a ban anan do a Yesu ahay anga a nan sa ga atan alay tə mindel. ² A jan anà do ahay tə vad anan Yakuba,

mərak ana Yuhana tə maslalam. ³ A ca pə way anahan a sa ga ata a zlan à nga anà bahay sə Yahuda ahay cəna, a ban anan Piyer re. Way ata a təra nà, à alay sə azar uko sa da pen mə zlambar a bay ata awan. ⁴ A ban anan nà, a daf anan ù doh sə dangay, a jan anà suje ahay tã ba anan lele. Suje ahay ite, tã gəzla zek fudò fudò, saray fudò. A nan anà Hiridus saa gan sariya pa 'am sə dō ahay fok pə dəba sə azar uko sə Pasəka wa. ⁵ Matanan, Piyer mən ba a à dangay, əna dō a Yesu ahay dukwen, tinen apan ti gan amboh anà Mbərom tə mindel anga Piyer a re.

Maslay a Mbərom a təmay anan Piyer ù doh sə dangay wa

⁶ Sə luvon a aday idé i cəde nà, Hiridus i i gan sariya anà Piyer ata awan. Winen nə ma njak ahan a à wulen sə suje ahay inde cew, winen ma ban a tə calalaw ahay cew re. Suje aya inde dukwen, tinen apan ti ba pə alay sə məsudoh sa nay uho à dangay wa ata awan. ⁷ Cəna, maslay a Mbərom Ba Məduwen a inde a sləray, aday jiyjay a dav ù doh ata fok. Maslay a Mbərom ata a dangwazl anan Piyer, a pədək anan, a jan: «Slabak bəse!» Cəna, calalaw ahay tə pəsak zek, tə sləhay à alay a Piyer wa. ⁸ Matanan, maslay a Mbərom ata a jan: «Juwad zek, pak takarak anak ahay!» Piyer a ga kətanən cəna, maslay a Mbərom ata a jan asa: «Juwad anan zana anak, aday zlumo.» ⁹ Ta nay maya tə Piyer hus ahay uho ù doh sə dangay wa. Əna way ata a tərən nə kawa cəən a zəban, bina kə sənək sa jəka dīdek a ata bay. ¹⁰ Tə takasay ahay man sə suje mama'am aya awan, tə takasay man sə suje mə slala cew aya re. Tə dazley pə məsudoh sə rəslom sa nay uho ta day sə wulen su doh ata awan. Way sə tacay anan məsudoh ata a təba zek tə alay anahan a pangaya. Ta nay uho kutok. Ta zla maya pə kərtek a hus pə məgəzləga cəved cəna, maslay a Mbərom ata a mbəsak anan Piyer taayak, a zla way anahan.

¹¹ Matanan, Piyer a san pi zek kutok, a wa: «Həna nə sənək dīdek a kutok! Cəkəbay Bahay a nuko kə slənək maslay anahan sa tam nen à alay ana Hiridus wa, aday a tam nen à way ana bahay sə Yahuda ahay sa gan may tū go ataya wa fok re.»

¹² A san anan way a sə tərən ata lele cəna, a zla əga Mariyama may ana Yuhana sə ngaman Markus ata awan. Dō ahay bayak a tinen apan ti ga amboh à man ata awan. ¹³ Piyer a jan atan ayak 'am uho wa. Dəna inde a ga mer su way à man ata tə ngaman Rodi a zla saa cay anan dōwan a awan.

¹⁴ A sləne dundo sa 'am ana Piyer cəna, a taslay mivəl bayak a tə mindel, əna kə mbədəkek anan à nga wa sə təba anan məsudoh. A zla saa jan anà dō ahay mə halay nga ù doh ataya nə, Piyer winen mə tavay a uho.

¹⁵ Tə mbədəhan apan, ta jan: «Nga a vawak daw?»

Əna a jan atan nà: «Tə dīdek a nà, winen awan!»

Ta jan kutok: «Kak matanan acəkan nà, tiya nə maslay anahan a sa kak zek.»

¹⁶ Əna Piyer kə mbəsakak sa jak ayak 'am uho wa bay. Tə təban ayak wa məsudoh, tə canan anà Piyer cəna, a gan atan masuwayan. ¹⁷ A kan atan ayak alay anga aday tã saa bəbal awan bay. A dakan atan anan Bahay Yesu a təmay anan ù doh sə dangay wa nə kəkəməw ata awan. A jan atan, a wa: «Jen anan 'am anà atə Yakuba tu dō azar aya awan.» A zla wanahan à man hinen.

¹⁸ Idé a cəde cəna, suje ahay ta ma nga sə cəce pi zek ahay wa: «Piyer a tərə nə maw?» Way ata a wusen atan nga bayak awan. ¹⁹ Hiridus a wa tē pəlay anan, əna tə njadək anan bay. Anga nan, Hiridus a gan sariya anà suje ataya, a wa tã vad atan fok.

Natiya, Hiridus a slabak à Yahudiya wa, a zla wanahan à Kaysariya, a njahay à man ata awan.

Amac ana Hiridus

²⁰ Hiridus a ga mível pu do sə Tirus tə Sidon ahay fok. Tinen ite, tə halay nga, ta zla saa kađay bala tə winen awan. Ta lah sə mbəđahan alay anə 'am tə Bəlastus, winen bahay nga sə gala ana bahay. Pə dəba anahan a wa, ta zla a man ana Hiridus saa zlah anan məlmal a tinen tə winen. Anga do a tinen ahay tə sukom ndaw nə pə daliyugo anahan a wa.

²¹ Luvon ana Hiridus a sa đaf ata a dazley ahay cəna, a pak zana sə bahay anahan pi zek, a njahay pa man sə njahay sə bahay anahan, a jan atan 'am a kutok. ²² Do ahay ta zlah əndom, ta wa: «Sa ja 'am a anan nə do zənzen a bay, mbərom!» ²³ Natiya, maslay a Mbərom a a dəcan à Hiridus tə dəvac, anga kə hərak anan nga anə Mbərom bay. Asan ahay tə wahan i zek inde, ta pan anan way sə kutov ahay, a mac.

²⁴ 'Am a Mbərom nə, a ta 'am, aday do a Yesu ahay ta ma nga sə zəga apan pa 'am pa 'am.

²⁵ Atə Barnabas tə Sol ite nə, ta ndav anan mer su way a tinen à Urəsəlima wa nə, ta zla pə kərtek a tatə Yuhana sə ngaman Markus ata awan, ta ma à Antakiya.

13

Do a Yesu ahay à Antakiya ta slan atə Barnabas tə Sol saa wazay anan 'am a Mbərom

¹ A wulen su do a Yesu ahay à Antakiya nə, do maja'am a Mbərom ahay inde tu do sə tətakan anan 'am a Mbərom anə do ahay inde. Do ataya nə, atə Barnabas, Simiyon tə ngaman wan dəđədem, Lukiyus do sə Siren, Manahan dowan a ta har maya tə Hiridus bahay sə Galile ata awan, aday tə apan Sol kutok. ² Pac a inde tinen apan ti həran nga anə Mbərom, ti ga sumaya, Apasay Cəncan a a jan atan: «Wilən uno atə Barnabas tə Sol anga mer su way a nen sə ngaman atan apan ata awan.» ³ Ta ga sumaya, ta gan amboh anə Mbərom lele cəna, tə đəfan alay pa nga anə atə Barnabas tə Sol. Ta slan atan saa ga mer su way ata kutok.

Atə Barnabas tə Sol tə wazay à Kiprus

⁴ Matanan kutok, Apasay Cəncan a a slan anan atə Barnabas tə Sol. Ta zla à Selewkiya, à man ata wa, ta ján à kwalalan inde sa zla à Kiprus, kon a aday winen à bəlay inde ata awan. ⁵ Tə dazle à Salamiya nə, tə wazay anan 'am a Mbərom ù doh sə wazay ana Yahuda ahay cara cara. Yuhana sə ngaman Markus ata winen tə tinen sa man atan zek.

⁶ Tə takas kon ata nə, tə dazle à wulen su doh sə Pafos. A man ata ta tan à nga anə dowan a inde tə ngaman Bar-Yesu. Dowan ata nə, Yahuda ahay, aday a wa winen do maja'am a Mbərom. Əna cəkəbay winen maram awan.

⁷ Bar-Yesu ata nə, winen car ana Sergiyus Pawlus, guverner sə Kiprus ata awan. Guverner ata đukwen, do ma san way a tə mindel. A ngaman anə atə Barnabas tə Sol əga winen awan, anga a nan sə slane 'am a Mbərom.

⁸ Aya əna, Bar-Yesu, maram a tə ngaman Elimas re ata, a vəze patan, anga a nan guverner à təra do a Yesu bay. ⁹ Əna Sol sə ngaman Pol re ata, winen ma rah Apasay Cəncan a, a zəzor anan dowan ata, a wa: ¹⁰ «Wan ana Fakalaw! Ki njakan uda anə do ahay fok nə tə mungwalay, a nak sa ga varam tə way didek aya fok. Kə pəlay sə mbəda anan didek a Bahay Mbərom à təra 'am sə mungwalay hwiya nə angamaw?» ¹¹ Həna Bahay Mbərom i kəta iken. Ki hurof, alay a mənjoek ki canan anə jiyjay sa pac bay.»

Cəna, Bar-Yesu sə dowan ata, kə hurfok acəkan, takəđimbom, a canan anə way ahay sabay. A pəlay do sə bənan alay agay.

¹² Guverner a ca pə way a sə təra ata cəna, a daf nga pə Yesu, anga atətak way sa 'am a Bahay Yesu a gan masuwayan.

Pol a wazay à Antakiya sə Pisidiya

¹³ Atə Pol tu do anahan ataya, ta jan à kwalalan inde à Pafos, ta zla à Perge pə daliyugo sə Pamfiliya. Yuhana sə ngaman Markus re ata nà, a mbəsak atan, a ma way anahan à Urəsalima. ¹⁴ Tinen ite tə slabak à Perge wa, ta zla à wulen su doh sə Antakiya sə Pisidiya. Pə luvon sa man uda nà, ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, tə njahay à man ata awan. ¹⁵ Pə dəba sə jinge Deftere sə Tawrita tə Deftere su do maja'am a Mbərom ahay wa nà, do sə lavan nga anà doh sə wazay ahay ta jan anà atə Pol nà: «Mərak ahay, hinahibay 'am a kwanay inde sə varan məgala anà do ahay nə, kà naa jen.»

¹⁶ Pol a slabak, a cakaf alay aday do ahay tà pak sləmay, a jan atan, a wa: «Isəra'ila ahay pi zek tu do su kon azar aya sə həran nga anà Mbərom ataya awan, pəken uno sləmay aday!

¹⁷ «Mbərom ana Isəra'ila ahay sə həran nga ata nà, kə walak anan bije a mənuko ahay. Kə hərak anan Isəra'ila ahay à alay a tinen à Misra ata awan, aday a təmay atan à Misra wa tə məgala anahan məduwen awan. ¹⁸ Kə səmak anan à anjahay a tinen à kibe ava kwa kuro fudo. ¹⁹ Kə lizek anan bahay ahay cuwbe pə daliyugo sə Kanana wa, aday a varan anan kon ata anà do anahan ahay kutok. ²⁰ Way ata fok a təra nà, i ga ava sakat fudo tə kwa kuro dāra (450). Pə dəba wa kutok, Mbərom kə varak atan ahay bahay nga ahay hus ahay alay ana do maja'am a Mbərom Samiyel.

²¹ «Pə dəba anahan a wa asa tə cəce bahay pə Mbərom wa, a varan atan Sol wan ana Kis, do sə zahav ana Benyamin. Kə njahak bahay a ava kwa kuro fudo. ²² Mbərom a lar a wa Sol nà, a daf uda Dawuda, a ga bahay. Mbərom a ja pə Dawuda, a wa: “Na ca pə Dawuda wan ana Yisa nà, kə zlak uno à nga, i ga way su zlo à nga ahay fok re.”

²³ «Pə slala ana Dawuda ata kutok, Mbərom a varan anà Isəra'ila ahay do sa tam do kawa anahan sə zlapay anan kwakwa ata awan. Downan ata nà, winen Yesu. ²⁴ A alay a Yesu kə dazlak anan anà mer su way fan bay ata nà, Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay kə wazak anan anà Isəra'ila ahay fok tə mbəda 'am pə Mbərom, tə mbədanan ləen anà ines ahay, tà ga baptisma. ²⁵ Yuhana ata i sa ndav anan mer su way anahan kutok nà, a jan anà do ahay, a wa: “A ga pikwen nà, nen wayaw? Nen do a kwanay sa taa ba ata bay. Downan a inde i nāy ahay à dəba uno wa mba. Downan ata dukwen, na slak kwa sə pəsakan anan lifer sə təkarak anahan bay.”»

²⁶ Pol a pərahan anan azar ta sa ja, a wa: «Mərak uno ahay, zahav ana Ibərahima pi zek tu do su kon azar aya sə həran nga anà Mbərom ataya, Mbərom a slənay ahay ləbara sə dakay anan, a tam nuko nə kəkəməw ata nà, anà mənuko awan. ²⁷ Do sə Urəsalima tə maced a tinen ahay ta taa jinge 'am ana do maja'am a Mbərom ahay nə pac pac pə luvon sa man uda awan. Əna tə sənək Yesu a nə winen do sa tam do bay. Aday dükwen, à alay a tinen sa gan sariya anà Yesu ata nà, ta gak kawa ana do maja'am a Mbərom ahay sa ja ataya awan. ²⁸ Kwa abay á ga nə ta tak anan à nga pə ines a tədə sa vad anan apan ata bay dəp nà, ta jan anà Pilatu nà, á vad anan. ²⁹ Ta ndav anan sa gan kawa ana Deftere a Mbərom sa ja apan ataya fok nà, tə dazay anan pə dədom wa, tə dafak anan ayak à jəvay inde. ³⁰ Əna Mbərom a pədəkey anan à wulen su do ma mac aya wa. ³¹ Luvon ahay bayak awan, winen apan i kan zek anà do anahan a sa taa bar pi zek ataya awan. A dazlan ahay à Galile wa hus ahay à Urəsalima. Tinen do sə side anan à wulen sə Isəra'ila ahay inde kutok.

32 «Manay nà, ma nak ikwen anan ahay nà tə ləbara mugom ata awan, kawa sa ja nà, way a Mbərom sə zlapan anan anà bije a mənuko ahay ataya nà, 33 kà gak uko anan anà mənuko, wan a tinen ahay, ta sə slabakay anan ahay Yesu a məkə wa. A təra kawa ana Jabura 2 sa ja, a wa:

“Iken nə wan uno.

Biten nə tərak bəbay anak.*”

34 «Mbərom a slabakay anan à məkə wa aday i mac sə wuslay ite sabay. Bina 6a kà jak, a wa:

“Tə didek a nà, ni varak ikwen way uno cəncan a sə zlapan anan anà Dawuda ataya awan.†”

35 «Asa, kawa ana Deftere sa ja à man hinen, a wa:

“Ki mbəsak anan do anak cəncan a à wuslay à məkə inde bay.‡”

36 «A ja 'am ata nə pə Dawuda bay, bina Dawuda kà gak anan mer su way ana Mbərom à wulen ana do anahan ahay nà, kə məkək, ta lak anan pə cakay anà bije anahan ahay, kə wuslak. 37 Əna dowan a Mbərom sə slabakay anan à məkə wa ata nà, kə wuslak itəbay.

38 «Mərək uno ahay, sənen anan tə didek a nà, mə dəkək ikwen anan 'am sə pəse ines nà, anga Yesu. Bina Tawrita ana Musa kà mbək apan sə təra kwanay do didek aya pa 'am a Mbərom bay. 39 Əna kuwaya kə dəkək nga pə Yesu cəna, kə tərək do didek a pa 'am a Mbərom kutok. 40 Aya əna, gen anan nga i zek lele, bina way ana do maja'am a Mbərom ahay sa ja a anan ata à saa njad kwanay bay, bina a wa:

41 “Cen apan, kwanay do sə kədəy anan Mbərom ahay!

Mbərom a ja nà, à gak ikwen masuwayan, aday kɪ zlen saa lize!

Anga à alay a kwanay tə sifa aya mba ata nà, kwa à ga nə dowan a inde 6a kə dəkək ikwen anan dəp nà,

ni kəta kwanay tə cəved si mer su way a aday kwanay saa ngam sa daf apan nga bay ata awan.Š”»

42 A alay a atə Pol tə Barnabas ti zla way a tinen ù doh sə wazay ana Yahuda ahay wa ata nà, do ahay ta wa, tã may ahay pə luvon sa man uda awan asa, anga aday tã pərahan anan azar sə dakan atan anan 'am ata awan. 43 Do ahay ta ta 'am nà, Yahuda azar aya tu do sə pərahan azar anà pəra a tinen ahay bayak a ta zla pə kərtek a tatə Pol tə Barnabas. Tinen ite tə varan atan məgala ta sa jan atan nə tã tavay à sumor a Mbərom inde.

44 Luvon sa man uda a sla cəna, ta ma ù doh sə wazay asa, zek məduwen su do a fok a nay à wulen su doh wa sə sləne 'am a Mbərom. 45 Aya əna, bahay sə Yahuda ahay tə canan anà man su do ata nà, ta ga sərək pə atə Pol tə Barnabas. Anga nan, pa 'am anahan sa ja fok cəna, tə vədan uway, tə gənanan. 46 Əna, atə Pol tə Barnabas ta jan atan 'am mənəna zlawan, ta wa: «Təktek mi lah sa jak ikwen 'am a Mbərom anà kwanay Yahuda ahay aday. Əna kak a nak ikwen bay aday kə bayiken nə ki njiden sifa sa ndav bay ata bay nà, mi mbəsak kwanay, mi i jan anan 'am ata anà do su kon azar aya awan. 47 Bahay a manay a jan umo nə matanan, a wa:

“Nə dəkək iken jiyjay sə dəvan anà do su kon ahay fok.

Ki təra do sə dakan anan cəved sa tam anà do sə daliyugo ahay kwa aha fok.*”»

48 Do su kon a azar ataya tə sləne 'am ataya cəna, tə taslay anan mivəl, tə həran nga anà Mbərom lele anga 'am anahan. Do a mə walay aya saa njad sifa sa ndav bay ataya fok, tinen tə dəkək nga pə Yesu. 49 Ləbara ana Bahay

* 13:33 Ca pə Jabuura 2.7. † 13:34 Ca pə Esaaya 55.3. ‡ 13:35 Ca pə Jabuura 16.10. § 13:41

Ca pə Habakuk 1.5. * 13:47 Ca pə Esaaya 49.6.

Yesu a ta 'am kwa aha pə daliyugo ata awan. ⁵⁰ Aya əna, bahay sə Yahuda ahay tə buwtay anan mivəl su dō məduwen aya à wulən su doh ata inde, pi zek tə uwar zlıle aya sə hərən nga anə Mbərom aday tinen Yahuda ahay bay ataya awan. Tə dazlan sa ga anan alay tə atə Pol tə Barnabas, tə rəzlay atan ahay ù kon a tinen wa. ⁵¹ Matanan kutok, atə Pol tə Barnabas tə bəzlam anan morbodok sə yugo pə saray a tinen ahay wa. Ta zla way a tinen à wulən su doh sə İkonıya. ⁵² Njavar a Yesu ahay à Antakiya sə Pisidiya ite tə taslak mivəl bayak a, tinen ma rah Apasay Cəncan aya fok.

14

Atə Pol tə Barnabas tə wazay à İkonıya

¹ A wulən su doh sə İkonıya, atə Pol tə Barnabas ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, tə wazay kawa ana tinen sə kukwa ata re. Yahuda ahay pi zek tu dō su kon azar aya bayak a tə dəfak nga pə Yesu anga wazo a tinen ata awan.

² Əna Yahuda azar aya ite ta ngam sa dəf apan nga a itəbay. Tə buwtay anan mivəl su dō su kon azar ataya aday tā nan idə anə dō sa dəf nga pə Yesu ataya awan. ³ Atə Pol tə Barnabas tə njahak à man ata nə mənçək bay, tə dəkay anan 'am a Bahay Yesu nə mənçəna zlawan. Winen a dükwen kə varak atan məgala sa ga way masuwayan aya sə dəkay anan nə way a tinen sə dəkay anan pə sumor a Mbərom sa gan anə dō ahay nə, dıdek awan. ⁴ Dō sə wulən su doh ahay fok tə gəzlak zek day ahay cew anga 'am a tinen ataya awan: Dō a əngal ta zla ta day su dō maslan ahay, azar aya ite ta zla ta day sə Yahuda ahay.

⁵ Matanan kutok, dō su kon azar aya pi zek tə Yahuda ahay tə məced a tinen aya fok, tə pəlay wurwer sa ga atan alay tu dō maslan ahay ta sa tar atan tu kon. ⁶ Dō maslan ahay tə sləne cəna, ta haw way a tinen ù kon sə Likonıya, ta zla à wulən su doh sə Listəra aday à Derbe, aday ta man ataya fok. ⁷ A man ataya dükwen tə pərahak anan azar sə wazay anan ləbara mugom awan.

Atə Pol tə Barnabas tə wazay à Listəra

⁸ A wulən su doh sə Listəra ata awan, dōwan a inde saray anahan ahay cew maya ma mac aya awan. Winen vədal a kwa sə wahay anahan, kula kə zlak tə saray anahan ahay itəbay. ⁹ Winen nə, winen apan i sləne wazo ana Pol. Pol a zəzor anan, a canan anə adəf nga anahan ata nə, i mbar anan. ¹⁰ Anga nan, a jan tə məgalak a, a wa: «Slabak, tavay!» Dōwan ata a slabak hərom, a dazlan sa zla tə saray anahan ahay kutok.

¹¹ Dō ahay tə canan anə way ana Pol a sa ga ata nə, tə dazlan sa zlah ta 'am a tinen Likonıya ahay, ta wa: «Mbərom ahay tə tərək kawa dō zanzen aya, aday ta nak əga mənuko!» ¹² Barnabas nə, ta wa winen nə Zewus, Pol dükwen ta wa winen nə Hermes, anga sa taa ja 'am nə winen.* ¹³ Doh sə pəra a tinen anga Zewus ata nə, ma han a nə zad tə wulən su doh. Dō sə gədan dundo anə way anga Zewus ata, a gəbay ahay guson sa sla ahay, a pak patan daslam sə way nə vərez aya, a nay anan pə məsudoh sə wulən su doh ata awan. Tinen pə kərtek a tə dō ahay, a nan atan sə waslan way anə dō maslan ahay. ¹⁴ Atə Pol tə Barnabas tə sləne sa jəka ti varan atan way matanan ata nə, tə ngərəw anan zana ahay pi zek wa, ta haw way a tinen à wulən sə dō ahay inde, tə azlah awan, ta wa: ¹⁵ «Kwanay dō ahay, ki gen matanan nə, angamaw? Manay dükwen dō zanzen aya kawa kwanay. Ma nay ahay nə sə dəkak ikwen anan nə ləbara mugom awan, aday kə mbəsiken sa ga pəra kəriya ataya, kə təmihen Mbərom bahay sə sifa ata awan, winen dō sə ndakay bagəbaga mburom, tə

* **14:12** Pə Gərek ahay nə, Zewus winen bahay sə mbərom ahay, aday Hermes ite nə, dō maslan a tinen pə cakay sə mbərom a tinen ahay.

daliyugo, tə bəlay ahay, aday tə way a uda ataya təkə fok. ¹⁶ Kwakwa ata nà, kə mbəsakak anan dō su kon azar aya tə pərahan azar anà way sə mivəl a tinen ahay. ¹⁷ Kwa matanan ata dukwen, winen apan i ka zek ti mer su way anahan lele aya awan. Winen apan i gak uko ivən. A nah anan way ahay tə alay awan. A varak uko way sa pa. A taslak uko anan mivəl.» ¹⁸ Ta 'am ataya dukwen, kà dak anan 'am anà atə Pol tə Barnabas sə gafan 'am anà man su dō a sə waslan atan way kawa tinen mbərom ahay ata hwiya.

¹⁹ Yahuda azar aya ta nay ahay nà, kwa à wulen su doh sə Antakiya sə Pisidiya wa tə wulen su doh sə Ikoniya wa. Tə pəkan 'am anà man su dō awan, aday ta tar anan Pol tu kon. Tə ngəza anan Pol à wulen su doh wa, a ga patan nə kə məcak coy. ²⁰ Əna dō a Yesu ahay tə halay apan nga cəna, a slabak, a ma à wulen su doh asa. Idə a cəde sidew a nà, ta zla way a tinen tə Barnabas à Derbe.

Atə Pol tə Barnabas ta ma à Antakiya pə daliyugo sə Siriya asa

²¹ Atə Pol tə Barnabas tə wazay anan ləbara mugom a à Derbe, aday dō ahay bayak a tə təmahak sa daf nga pə Yesu. Pə dəba anahan a wa, ta ma a Listəra tə Ikoniya, tə Antakiya sə Pisidiya. ²² Tə varan məgala anà dō a Yesu ahay à man ataya awan, anga aday tə pərahan azar sa daf nga pə Yesu tə mivəl kərtək awan. Aday ta wa: «Di zla à bəhay a Mbərom nə tə dəcə ahay bayak awan.»

²³ A man ana dō a Yesu ahay sə halay nga ataya fok, tə dəfan atan məced sə egliz ahay. Ta ga sumaya, ta ga amboh, aday tə mbəsak atan à alay inde anà Bahay Yesu a tinen a sa daf apan nga ata awan.

²⁴ Tə takas pu kon sə Pisidiya wa nà, tə dəzle pə daliyugo sə Pamfiliya. ²⁵ Tə wazay anan ləbara mugom a à wulen su doh sə Perge, aday ta zla way a tinen à wulen su doh sə Ataliya. ²⁶ A Ataliya wa kutok, ta ján à kwalalan inde sa zla way a tinen à Antakiya pə daliyugo sə Siriya maza awan, man a dō ahay sə mbəsak atan à alay ana Mbərom inde, aday à gan atan sumor sa ga mer su way anahan ata awan. Mer su way ata dukwen, tə ndəvak anan kutok.

²⁷ Tə dəzle à Antakiya kutok nà, tə halan nga anà dō a Yesu ahay, tə dakan atan anan way a Mbərom sa ga tə tinen ataya fok. Ta jan atan nə Mbərom kə təkək anan cəved anà dō su kon azar aya aday tə daf nga pə Yesu. ²⁸ Tə njahak à man ata pi zek tu dō a Yesu ahay kiya bayak awan.

15

Ahalay nga məduwen a à Urəsalima

¹ Dō sə Yahudiya azar aya ta zla à Antakiya, tə dazlan sə dakan anan way anà marək ahay, ta wa: «Kak kə gəden mədəndalas bay cəna, ki təmen bay! Si ki gəden mədəndalas kawa ana Tawrita a Musa sa ja aday.» ² Atə Pol tə Barnabas ta kad apan bala bayak a tu dō ataya, tə təre dadokdokke. Anga nan ta ja à wulen à tinen aya inde nà: «Waluko dō ahay, atə Pol tə Barnabas pi zek tu dō azar aya, tə zla à Urəsalima saa cəce 'am ata pu dō maslan a Yesu ahay wa tə məced sə egliz ahay wa aday.»

³ Anga nan kutok, dō a Yesu ahay à man ata ataya ta slan atan à Urəsalima. Tinen apan ti zla tə daliyugo sə Finikiya tə Samariya nà, ta jan anà dō a Yesu ahay nə dō su kon azar aya dukwen tə dəfak nga pə Yesu. Ləbara ata a varan atan atlaslay mivəl.

⁴ Atə Pol tə Barnabas tə dəzle à Urəsalima nà, dō maslan ahay tə məced sə egliz ahay, pi zek tu dō a Yesu ahay fok tə təma atan. Tə təkəren atan way ana Mbərom sa ga tə tinen ataya fok. ⁵ Əna dō a Yesu ahay aday tinen Farisa ahay ata tə slabak, ta wa: «Tədə, əna si dō su kon azar ataya tə ngam sa gad mədəndalas aday tə pərahan azar anà Tawrita a Musa re aday.»

⁶ Do maslan ahay pi zek tə məced sə egliz ahay tə halay nga, tə wudeh anan 'am ata awan. ⁷ Tə njahak pa 'am ata nə mənəcək bay, Piyer a slabak, a wa: «Mərak uno ahay, kə sənən zle lele, kwakwa nə, Mbərom kə walak nen à wulen a kwanay wa sə wazan anan ləbara anahan mugom a anà do su kon azar aya, anga aday tə sləne anan, tə dəf apan nga. ⁸ Matanan, Mbərom, do sa san mivəl sə do ahay fok ata, a dəkay anan nə kə təmahak anan do su kon azar ataya ta sə varan atan Apasay anahan Cəncan a, kawa anahan a sə varak uko anan anà mənuko ata re. ⁹ Mbərom nə, kə gəzłak mənuko pi zek wa itəbay. Kə pəsek atan anan ines a tinen ahay anga tə dəfak apan nga. ¹⁰ A nak ikwen sa ca mazan pə Mbərom wa ta sə tavakan atan way ma ba kawa wita nə angamaw? Dəwan inde kə mbak apan sə dəfan apan anà Tawrita ata kulibay. Kwa mənuko, kwa bije a mənuko ahay, də mbak ahay apan sə dəfan apan bay re. ¹¹ A'ay! Kawa ana Bahay a mənuko Yesu sa gak uko sumor aday sa tam ata nə, tinen dukwen ti tam nə anga sumor anahan ata re.»

¹² Pə dəba anahan a wa, man su do fok a njahay tətəmtemme sə sləne way ana atə Barnabas tə Pol sa jan atan ata awan. Tə sləne way ana Mbərom sa ga masuwayan aya tu do maslan ataya à wulen su do su kon azar aya ata awan.

¹³ Ta nday anan sə təkər 'am ata cəna, Yakuba a slabak ite, a wa: «Mərak uno ahay, pəkən sləmay lele. ¹⁴ Həna Simon Piyer a jak uko nə Mbərom kə dazłak anan sa gan nga anà do sə daliyugo ahay ta sə walay do ahay à wulen a tinen wa sə təra anan do anahan aya awan. ¹⁵ Do maja'am a Mbərom ahay tə vinde kawa winen ata awan, ta wa:

¹⁶ «Mbərom Fetek a wa:

Pə dəba wa ni may ahay, ni han anan doh ana bahay Dawuda ma mbazł ata awan.

Kwa kə tərək rəgay coy dəp nə, ni ndakay anan asa.

¹⁷ Matanan, do azar aya fok, do su kon azar aya nen sə walay atan sə təra do uno ahay ataya fok, ti pəlay nen.*

¹⁸ Həna anan nə, 'am uno awan, nen Mbərom Fetek do sa kay anan way ata kwakwa.»

¹⁹ Yakuba a ja asa, a wa: «Pi nen nə, dš vawan nga anà do su kon azar aya sə mbəda 'am pə Mbərom ataya bay. ²⁰ Suwan sə vinden atan ayak nə, tə pa way mənjadak aya mə varan a anà pəra ahay ata bay, tə ján uho bay, tə rac sluwed sə way mə ngərew angərew ataya bay, tə sləba mez bay re.† ²¹ Anga Tawrita a Musa nə, do ahay tinen apan ti wazay anan kwa həna kabay à wulen su doh ahay fok, hus ahay həna bidaw? Tinen apan ti jinge anan ù doh sə wazay ahay pə luvon sa man uda fok re.»

Ta slan dərewel anà do a Yesu ahay aday tinen do su kon azar aya ata kutok

²² Pə dəba anahan a wa, do maslan ahay tə məced sə egliz ahay tu do a Yesu ahay fok, ta ban 'am sə walay do ahay à wulen a tinen wa sa slan atan à Antakiya pə kərtek a tatə Pol tə Barnabas. Tə gəba Yudas inde, tə ngaman Barsabas re, tinen tə Silas, tinen do tə mazłab aya à wulen su do ana Yesu ahay inde. ²³ Ta slan atan tə dərewel à alay inde. Dərewel ata a ja nə:

«Manay do maslan ahay, tə məced sə egliz ahay, mərak a kwanay ahay, ma jak ikwen ayak 'am anà kwanay mə təra do a Yesu aya à wulen su do su kon azar aya aday mə njahay aya à Antakiya tə Siriya tə Silikiya ataya awan.

²⁴ «Mə slənek do a manay ahay inde ta złak ayak əga kwanay, tə vawak ikwen nga ta 'am a tinen ahay bayak awan. Əna, manay sə slənak atan ayak bay. ²⁵ Anga nan, mə halay nga, mə walay do ahay, mi slənak atan ayak əga

* 15:17 Ca pə Amos 9.11-12. † 15:20 Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 18.6-18, 17.10-16.

kwanay kutok. Ti zlak ayak tatə Barnabas tə Pol, car a manay ahay. ²⁶ Tinen nà, tə zukwa lize anan sifa a tinen anga sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu. ²⁷ Anga nan, mə slənək ikwen ayak atə Yudas tə Silas, ti jak ikwen nə way a manay sə vindek ikwen ayak həna ataya kərtek awan.

²⁸ «Kà zlak anan à nga anà Apasay Cəncan a aday anà manay a re, mə zəgahək ikwen anan apan awan maza bay, si 'am a həna anaya awan: ²⁹ Kə rəcen sluwed sə way mə waslan a anà pəra ahay bay, kə sləben mez bay, kə rəcen sluwed sə way mə ngərew a angərew bay, kə jənen uho bay re. Kə mbəsiken way ataya nə, ki gen way lele aya awan.

«Njihen zay!»

³⁰ Ta slan anan do ataya, ta zla à Antakiya kutok. Tə dəzle à man ata cəna, tə halan nga anà do a Yesu ahay, tə varan atan anan dərewel a sə manan kutok.

³¹ Tə jinge anan dərewel ata cəna, a varan atan ataslay mivəl bayan a, anga kə varak atan məgala bayak a re. ³² Atə Yudas tə Silas ta jan atan 'am sa man atan zek ahay bayak a, tə varak atan məgala lele, bina tinen do maja'am a Mbərom ahay.

³³ Tə njahay à man ata zərat lele nà, do a Yesu ahay tə lagay atan, aday ta jan atan nə tə dəzle tə zay. Ta ma à man ana do sə slənay atan ataya awan. [

³⁴ Əna Silas ite nà, a njahay à man ata awan.]

³⁵ Aya əna, atə Pol tə Barnabas ite, tə njahay à Antakiya. Tinen pə kərtek a tu do a Yesu azar aya tə dakan atan anan aday tə wazan atan anan 'am a Bahay a mənuko Yesu.

Atə Pol tə Barnabas tə gəzla nga

³⁶ A njahay pə dəba wa mənəcək nà, Pol a jan anà Barnabas, a wa: «Muko saa cay pə mərak a mənuko sə dakan atan anan ahay 'am ana Bahay a mənuko Yesu ataya awan, tə njahay həna kəkəməw.» ³⁷ 'Am ata a zlan à nga anà Barnabas, aday a nan tē japay tə Yuhana sə ngaman Markus ata awan, ³⁸ Əna Pol ite nà, a nan sə japay tə Markus sabay, anga winen kə mbəsakək atan à Pamfiliya, kə ndəvak anan mer su way a tinen sa ga ata bay. ³⁹ 'Am ata kə zlak atan pi zek sabay, tə gəzla nga. Barnabas a gəba Markus, ta zla à Kiprus tə kwalalan. ⁴⁰ Pol ite a gəba Silas, ta zla way a tinen. Mərak ahay ta ga amboh anga tinen aday Bahay Mbərom à pərahan azar sa gan atan sumor anahan. ⁴¹ Pol a zla tə daliyugo sə Siriya tə Silikiya, a varan məgala anà do a Yesu ahay à man ataya awan.

16

Pol a gəba anan Timote à japay tə tinen

¹ Atə Pol ta zla à wulen su doh sə Derbe, aday tə dəzle à Listəra kutok. Njavar a Yesu a inde à man ata tə ngaman Timote. May anahan a dükwen do a Yesu a re, winen Yahuda ahay, aday bəbay anahan ite nə Gərek ahay. ² Mərak ahay fok a Listəra tə Ikoniya tə həran nga anà Timote cəvedabay. ³ A nan anà Pol sə gəba anan à alay. Anga nan, a gəba anan, aday a gədan mədəndalas. A ga matanan nà, anga Yahuda ahay à man ata tē təma anan, bina do sa man ataya fok ta san zle, bəbay ana Timote nə Gərek ahay. ⁴ A man aya aday ta zlak ata cəna, ta jan way ana do maslan ahay pi zek tə məcəd sə egliz ahay à Urəsalima sa jan anà do ahay ataya awan, ta wa tē pərahan azar anà way ataya nə lele. ⁵ Anga nan kutok, do a Yesu ahay tə njadək məgala, abaslay a tinen a ma nga sə zəga pa 'am pa 'am.

Cən a zuban anà Pol

⁶ Apasay Cəncan a a gafan 'am anə atə Pol tu do anahan ahay sə dəkay anan 'am a Mbərom pə daliyugo sə Aziya. Anga nan, ta zla tə daliyugo sə Firigiya tə Galatiya. ⁷ Tə dəzle pə magaga sə daliyugo sə Misiya nà, ta gan may sa zla tə daliyugo sə Bitiniya, əna Apasay a Yesu kə mbəsakak atan cəved a bay. ⁸ Anga nan, ta zla tə daliyugo sə Misiya, tə dazay a wulen su doh sə Təruwas.

⁹ Sə luvon ata kutok, cən a zuban anə Pol, a canan anə do sə Makedoniya a inde mə tavay awan, a jan: «Kem, hayak à Makedoniya ite, kà naa man umo zek.» ¹⁰ Pə dəba ana cən sə zuban ata wa nà, mə lavay zek sa zla pə daliyugo sə Makedoniya ata kutok, anga mə sənək, Mbərom kə ngamak umo saa dakan anan ləbara anahan mugom a anə do sa man ataya awan.

Lidiya a təma sa dəfnga pə Yesu à Filipi

¹¹ Ma ján à kwalalan inde à Təruwas, ma zla anan à Somotoras. Sidew a dukwen, ma zla à Niyapolis. ¹² A man ata wa kutok, ma zla à Filipi, wulen su doh a à day sə daliyugo sə Makedoniya mama'am a inde, man sə njahay sə Ruma ahay. Mə njahak à man ata dukwen, luvon ahay bayak a mənjoek. ¹³ Pə luvon sa man uda awan, ma zla à wulen su doh wa, ma zla pa 'am zliner, anga a ga pumo nà, Yahuda ahay ti ga amboh nə à man ataya awan. Mə njahay, ma kad bala pi zek tə uwar ahay mə halay nga aya à man ata awan.

¹⁴ A wulen a tinen wa nà, uwar a inde tə ngaman Lidiya, a nay à wulen su doh sə Tiyatira wa. A sukom anan way tə zana dəzdaz aya awan. Winen nà, a taa həran nga anə Mbərom. Winen apan i pak sləmay pə wazo a Pol, aday Bahay a mənuko a təban anan mivəl anahan, a təma 'am ana Pol sa ja ata awan. ¹⁵ Winen tu do su doh anahan ahay fok ta ga baptisma. Aday a jan umo: «Kak ki cən upo kawa nə dəfak nga pə Bahay a mənuko tə didəm a nà, hayak ikwen ahay, njihen əga nen awan.» A gan umo bəlaray sa zla əga winen nə matanan.

Ta ban anan atə Pol tə Silas à dangay

¹⁶ Pə luvon a inde, manay apan mi zla à man sa ga amboh, mə zlangay tə file a inde dəna awan. Apasay lelibay a à winen inde. Anga nan, a mba apan sa san way saa tərə pa 'am ataya awan. Do sə lavan nga anə dəna ata ataya tə njadak anan dala ti mer su way anahan ata nə bayak awan.

¹⁷ Dəna ata winen apan i pərahan umo azar tə azlah a, a wa: «Do a anaya nà, tinen do si mer su way ana Mbərom sə bagəbaga mburom ahay! Ti jak ikwen cəved aday Mbərom i tam kwanay ata awan.» ¹⁸ Winen apan i ja matanan luvon bayak awan.

Coy a cəban anə Pol, a mbəda 'am pə dəna ata, a jan anə apasay lelibay ata, a wa: «Tə sləmay ana Yesu Almasihu, hayak à dəna a anan wa!» Cəna, apasay ata a zlərəy à winen wa.

¹⁹ Do sə lavan nga anə dəna ata ataya ta ca apan nə ti njad wa dala sabay nà, ta ban anan atə Pol tə Silas, tə ngəza atan tə wulen su doh ata à man sə sariya. ²⁰ Ta zla atan pa 'am su do sa ga sariya ahay, ta wa: «Do anaya nə tinen Yahuda ahay, tinen apan ti slabak anan 'am ahay à wulen su doh a manay. ²¹ Tinen apan ti dəkay anan way sa zla pi zek tə pəra a manay ahay bay ataya awan. Mənuko nə Ruma ahay, di mba apan sə pərahan azar anə pəra a tinen ahay bay!»

²² Man su do a a halay nga sə japay pə atə Pol tə Silas. Do sa ga sariya ataya ta jan anə suje ahay tē culok patan wa zana, aday tē ndəbay atan. ²³ Tə ndəbay atan bayak a lele nà, ta zla atan à dangay. Ta jan anə do sa ba patan ata nà: «Ba atan nə lele.» ²⁴ A sləne matanan cəna, a zla atan u doh sə dangay à mamasl ata awan, a ban atan à səsile inde.

²⁵ Man luvon a ga nà, atə Pol tə Silas ta ma nga sa ga amboh ta sa ga ara sə həran nga anà Mbərom. Do sə dangay azar ataya tinen apan ti sləne re. ²⁶ Cəna, daliyugo a 6al, aday a 6al anan doh sə dangay ata re. Məsudoh ahay tə təba zek, calalaw su do a mə jaway ataya fok tə pəsak, tə guce à məndak.

²⁷ Do sa ba pə do ahay ù doh sə dangay ata a pədək. A canan anà məsudoh ahay mə təba aya ata cəna, a ga apan nə do sə dangay ahay tə hawak. Anga nan, a ndahay maslalam anahan, abay i vad anan nga anahan. ²⁸ Əna Pol a təba 'am, a jan ayak, a wa: «Kâ gan awan i zek anak bay! Manay fok, manay inde.»

²⁹ Do sa ba pu doh sə dangay ata a cəce uko, a haw ù doh, winen apan i jəjar, a slahay pa 'am ana atə Pol tə Silas. ³⁰ Coy, a mbəsakay atan ahay uho. A cəce patan wa, a wa: «Kem, ni ga ma aday nà tam anaw?»

³¹ Ta jan kutok: «Kak kà dəfak nga pə Bahay Yesu nà, ki tam, iken tu do su doh anak ahay fok.» ³² Natiya tə təkəren atan 'am ana Bahay Yesu, winen tu do su doh anahan ahay fok. ³³ Sə luvon ata kutok, dōwan a sa ba doh sə dangay ata, a gan atan uho, a banan atan anan mbəlak a tinen ahay, aday kwayan'a ta gan atan baptisma tu do su doh anahan ahay nə fok. ³⁴ A zla anan atə Pol tə Silas əga winen, a varan atan way sa pa. Winen tu do su doh anahan ahay fok, tinen mə taslay mivəl aya awan, anga tə dəfak nga pə Mbərom.

³⁵ Ide a cəde cəna, do sa ga sariya ahay ta slan suje ahay saa jan anà do sa ba pə do ahay ù doh sə dangay nà, à mbəsak anan atə Pol tə Silas. ³⁶ Natiya, do sa ba pu doh sə dangay a jan anà Pol, a wa: «Do sa ga sariya ahay tə slənak do ta wa nà mbəsak kwanay. Ki mben apan sa zla way a kwanay kutok. Zlen tə zay.»

³⁷ Əna Pol a jan anà suje ataya, a wa: «Tə njadək pumo ines sə awan bay, aday tə ndabək manay pə ide sə do ahay fok. Manay dukwen do sə Ruma ahay re! Ta dəf manay à dangay. Həna nà, a nan atan sə mbəsak manay tə akar a daw? I ga zek kula bay! Si do sa ga sariya ataya tã nay sə mbəsak manay tə alay a tinen aya awan.»

³⁸ Suje ataya ta zla, ta jan anà do sa ga sariya ataya nə atə Pol tə Silas nà, do sə Ruma ahay. Tə sləne sa jəka tinen do sə Ruma ahay ata cəna, ta ma nga pə ajəjar. ³⁹ Anga nan, ta zla à man a tinen awan, tə cəce patan wa apəse zek. Aday tə mbəsakay atan ahay à dangay wa kutok, ta sa jan atan nə tã zla à wulen su doh a tinen ata wa. ⁴⁰ Atə Pol tə Silas ta nay à dangay wa lele nà, ta zla tə əga Lidiya asa. Tə halay nga tə mərak ahay à man ata awan, tə varan atan məgala. Ta zla way a tinen pa 'am kutok.

17

Atə Pol tə Silas ta zla à Tesaloniki

¹ Atə Pol tə Silas tə mbəsak Filipi, ta zla tə wulen su doh sə Amfipolis tə Apoloniya, tə dəzle à Tesaloniki. Doh sə wazay ana Yahuda ahay inde à man ata awan. ² Pol a zla ù doh ata awan, kawa anahan a sa taa zla kwa aha ataya re. A luvon sa man uda aya maakan nə tinen apan ti mbədə alay pa 'am sə Deftere a Mbərom tu do ataya awan. ³ Winen apan i dakan atan anan nà, Deftere a Mbərom a ja nà, si təktek Almasihu i ga dəcə, i mac, i slabakay à məke wa aday. Pol a wa: «Yesu a nen sa jak ikwen 'am anahan a həna ata nà, winen nə Almasihu.» ⁴ Azar su do a tinen aya nə tə təmahak 'am a tinen ata awan, tə pərahan azar anà Pol tə Silas. Matana re, Gərek ahay bayak a sə dəfan apan anà Mbərom ataya tə dəfak nga pə Yesu, tinen pə kərtek a tə uwar zliile aya awan, aday tinen mənəcək bay re.

⁵ Anga nan kutok, Yahuda ahay ta ga patan sarak. Tə halan nga anà dō kəriya aya à lumō ahay wa, aday tē slabakan anan mivēl anà dō ahay à wulen su doh inde tē abəbal awan a tinen ata awan. Yahuda ahay ta zla āga dōwan inde tē ngaman Yason, saa pəlay anan atə Pol tē Silas, aday ti zla atan uho pa 'am sə dō ahay. ⁶ Əna ta ca apan nē tē njadak atan à man ata bay cəna, ta ban anan zek a Yason awan, pi zek tē mərak azar aya, ta zla atan pa 'am su dō sə lavan nga anà wulen su doh ata awan. Ta zlah, ta wa: «Sə slabak anan 'am kwa aha pə daliyugo fok nē dō a anaya awan. Həna, ta nak āga mənuko re. ⁷ Yason dukwen kə təmahak atan āga winen. Awan a bənan atan mbiyed ta 'am ana bahay sə Ruma bay re. Ta wa bahay sə dōwan a tinen a hinen inde tē ngaman Yesu.» ⁸ Ta 'am a tinen a matanan ataya kutok, tē jənan pə mivēl anà dō ahay tu dō sə lavan atan nga ataya təkē kutok. ⁹ Dō sə lavay nga ataya ta gan bəlaray anà Yason tu dō a Yesu azar ataya tē varan atan dala aday ti mbəsak atan uho tamak.*

Atə Pol tē Silas ta zla à Bereya

¹⁰ Luvon a ga cəna, dō a Yesu ahay ta slan anan atə Pol tē Silas à Bereya. Tə dazle à man ata ite nà, ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay. ¹¹ Dō sə Bereya ahay nà, tinen kawa dō sə Tesaloniki ahay itəbay, tinen dō səkəffe aya awan. Tə rəzlek anan à nga wa sə sləne ləbara a Yesu nē bayak awan. Pə idē sə cəde fok, tinen apan ti jangay Deftere a Mbərom aday sa san wa nà, 'am a Pol a sa ja ata nē dīdek aya daw. ¹² Dō ahay bayak a à wulen a tinen ahay wa, tē dəfak nga pə Yesu. Uwar sə Gərek ahay zlıle aya bayak a pi zek tē Gərek mungol aya bayak a ta daf nga pə Yesu.

¹³ Əna Yahuda ahay à Tesaloniki tē sləne Pol winen apan i wazay 'am a Mbərom à Bereya nà, ta nay à Bereya a re, tē dazlan sə jugwar 'am pə dō ahay wa kawa āga tinen ata re. ¹⁴ Cəna, marak ahay tē lagay anan Pol pa 'am sə bəlay məduwen ata awan, əna atə Silas tē Timote nē tē njahay à Bereya hwiya. ¹⁵ Dō a sə lagay anan Pol ataya tē lagay anan hus à Atena, aday ta sa ma à Bereya kutok. Pol a jan atan nà, tã jan anà atə Silas tē Timote nē tē njadak anan ayak bəse.

Pol a wazay à wulen su doh sə Atena

¹⁶ Pol winen apan i ba anan atə Silas tē Timote à Atena. A ca apan nà, wulen su doh ata fok ma rah a tē pəra ahay bayak a cara cara. A cəḃan. ¹⁷ Anga nan, ta kad bala pi zek tē Yahuda ahay aday tu dō su kon aya azar a sə həran nga anà Mbərom ataya ù doh sə wazay a tinen. Matanan re, kwa à lumō ahay dukwen, winen apan i kad bala tē dō ahay.

¹⁸ Dō ahay inde sə pərahan azar anà atətak way ana Epikuri ahay tē Sitoyiki ahay, tē kadak bala pi zek tatə Pol ata re. Azar aya ta wa: «Dō sə təbəlem a anan, a ja nē ma ite anaw?» Dō maza aya ite ta wa: «Izəne a ja 'am sə pəra sə mədurlon ahay!» Ta ja matanan, anga Pol winen apan i dəkay anan nē 'am a Yesu ta 'am sə aslabakay anahan à məkē wa. ¹⁹ Anga nan, tē zəḃa anan Pol aday ta zla anan pa 'am sə dō ahay à man a sə ngaman Ariyopagos ata awan, ta wa: «A nan umo sə sləne atətak way anak a wiya ata awan. ²⁰ Azar sa 'am aya nē kula mē slənek bay. A nan umo sa san anan.» ²¹ Dō sə Atena ahay pi zek tē mədurlon aya mē njahay a à man ata ataya fok, ta ga awan itəbay, si ta pak adəka nē sləmay pə way wiya aya awan, aday ti kad apan bala.

²² Natiya Pol a tavay pa 'am sə dō ahay à Ariyopagos, a wa: «Kwanay Atena ahay! Na ca apan nà, kə rəzlen anan à nga wa sa ga pəra a kwanay ahay nē

* **17:9** Abay dala ata nà, ti i man atan anan, əna kak ta gak ines hinen asa, dōwan i man atan anan sabay.

lele. ²³ Anga nen apan ni bar à wulen su doh a kwanay nà, nè canan à man sè pèra a kwanay ahay, aday na tan à nga anà man sè gədan dungo anà way ahay dukwen, mə vinde apan natiya: “Anga mbərom a dowan a san sləmay a bay ata awan.” Aka aday, dowan a kə hərən anan nga ata, kwa à ga nè kə sənən anan bay, nen ni dakak ikwen anan sləmay anahan a kutok.

²⁴ «Sə ndakay daliyugo pi zek tə way a uda ataya fok nè winen awan. Winen Bahay sə bagəbaga mburom tə daliyugo a təke. A njahay ù doh su dō zənzen a sa han tə alay ata bay. ²⁵ Mbərom kà gak anan may dō ahay ta gan awan bay, anga sə varan sifa tə apasay a pi zek tə way azar aya anà kuwaya adəka nè winen. ²⁶ A ndakay dō mama'am awan, aday tə winen kutok, a ndakay zahav sə dō ahay fok. A varan atan tə njahay pə daliyugo a anan. Kwa hənə kabay, kə dəfak atan magaga tə alay a sə njahay a tinen pə daliyugo a re. ²⁷ A ga matanan nà, anga aday dō ahay tə pəlay anan, izəne ti njad anan ta sə tətam atatam. Əna Mbərom winen dərən tə mənuko bay. ²⁸ Anga 'am inde a wa:

“Sifa a mənuko, əbal zek a mənuko, tə anjahay a mənuko dukwen, ta nay ahay nè à winen a wa.”

«Kawa ana dō sa ga ara a kwanay sa ja dukwen, a wa:

“Mənuko dukwen, gwaslay anahan ahay.”

²⁹ «Matanan, mənuko wan ana Mbərom ahay. Aday dā sa bayak sa jəka Mbərom a ga minje tə mezeze sə dō ahay sə ndakay way nè tə alay a tinen aya ata bay, tinen mə ndakay aya nè sə gura, sə dala, kabay su kon. ³⁰ Mbərom kə səmak anan anà dō ahay sə ga way matanan à alay a ta san 'am anahan fan bay ata awan. Əna hənə kə jak anan anà dō ahay kwa aha fok tā yam pə ines a tinen ahay, tə mbəsak cəved a tinen a lelibay ataya kutok. ³¹ Anga kə dəfak luvon a aday i gan sariya tə cəved a anà daliyugo fok ata awan. Kə walak anan dowan a saa ga way ata coy. A kan anan anà dō ahay ta sə slabakay anan ahay à məke wa.»

³² Tə sləne 'am ana Pol sa ja 'am sə slabakay ahay à məke wa ata cəna, dō a azar a ta ma nga sə mbəsay apan. Əna azar su dō aya ite, ta wa: «A nan umo sə sləne 'am a anan pac hinen asa.» ³³ Natiya Pol a mbəsak atan, a zla way anahan. ³⁴ Aday cəkəbay dō azar aya dukwen tə dəfak apan nga, tə pərahak anan azar. A wulen su dō ataya nà, dowan a inde tə ngaman Diyonişiyus, dō sə Ariyopagos, tə uwar a sə ngaman Damaris ata, aday tu dō azar aya kutok re.

18

Pol a wazay a Korintu

¹ Pə dəba wa cəna, Pol a slabak à Atena wa, a zla à Korintu. ² A tan ayak à nga anà dowan a inde tə ngaman Akilas, winen Yahuda ahay, tə wahay anan à Pontus. Kə njahak bayak a bay ta nay ahay tə uwar anahan Pəriskila à Italiya wa, anga bahay sə Ruma sə ngaman Kəlawdiyus ata a rəzlay anan Yahuda ahay fok à Ruma wa. Pol a zla əga tinen, ³ tə njahay pə kərtek awan, ta nga ambar sə ndakay doh ataya pə kərtek awan, anga mer su way a tinen a nè kərtek. ⁴ Pə luvon sa man uda fok cəna, Pol a kad bala pi zek tə Yahuda ahay tə Gərek ahay ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, anga a nan nè tā dəf nga pə Yesu.

⁵ Atə Silas tə Timote ta nay ahay kwa à Makedoniya wa, tə dəzle à man a Pol. Matanan, Pol a mbəsak sa nga ambar, anga sa ga wazo pac pac, ta sa jan anà Yahuda ahay tə dıfek a Almasihu nè, Yesu. ⁶ Əna Yahuda ahay tə təmahak anan anan 'am anahan ata bay, ta ma nga sə gənahan. Anga nan, Pol a bəzlam anan morbodok sə zana anahan, a jan atan tə angraz a, a wa: «Ka sak a lizen

nà, 'am a pa nga a kwanay kutok, bina 'am uno sabay. Hèna nà, ni wazan anà dō su kon azar aya awan.»

⁷ Matanan, a mbəsak atan səfek, a zla way anahan àga dōwan a inde tə ngaman Titivyus Yustus. Dōwan ata nà, a dəfan apan anà Mbərom. Doh anahan a dukwen, pə cakay su doh sə wazay ana Yahuda ahay. ⁸ Kərispus, dō sə lavan nga anà doh sə wazay a tinen ata, a daf nga pə Bahay Yesu tu dō su doh anahan aya təkə. Dō sə wulen su doh sə Korintu ahay sə sləne 'am ana Pol ataya bayak a tə dəfak nga pə Yesu, aday ta gak baptisma re.

⁹ Pə luvon a inde, Pol ma njak ahan a, cəen a zušan. Bahay Yesu a jan nà: «Kà jəjar bay, dəkay anan 'am uno hwiya, kà tacay 'am bay. ¹⁰ Nen inde tə iken. Dōwan saa vəze apak sə lamak ibay. Anga dō uno ahay inde à wulen su doh a anan bayak awan.» ¹¹ Pol a njahay à man ata ava daz tə kiya mbərka, i dakan anan 'am a Mbərom anà dō ahay.

¹² A alay Galiyo winen guverner sə daliyugo sə Akaya ata nà, Yahuda ahay tə halay nga, ta ban anan Pol, ta zla anan pa 'am sə sariya. ¹³ Ta wa: «Dōwan a anan winen apan i njak anan dō ahay aday tə həran nga anà Mbərom tə cəved a kawa ana Tawrita a mənuko sə dəkay anan ata sabay!»

¹⁴ Abay Pol mə lavay zek a sa ja 'am, əna Galiyo sə dōwan ata a wa: «Yahuda ahay, abay à ga nə ines sə laman anà ngomna kabay ines a hinen nà, ni təma 'am a kwanay, ¹⁵ əna kak kə tərak avad uway pa 'am kəriya aya, pə sləmay ahay, aday pə Tawrita a kwanay cukutok nà, gen anan sariya kawa Tawrita a kwanay a sa ja. Nen ni ga zahav sə sariya a anan bay.» ¹⁶ Natiya ta razl atan à man sə sariya wa. ¹⁷ Ta ban anan Sostenes, dō sə lavan nga anà doh sə wazay a tinen, tə ndəbay anan pa 'am sə dō ahay à man sa ga sariya. Əna kà gak anan à nga wa anà Galiyo bay.

Pol a ma à Antakiya

¹⁸ Pə dəfa anahan a wa, Pol a njahay à Korintu luvon bayak awan, aday a mbəsak anan mərak ahay kutok. A zla à kwalalan inde, winen tə Pəriskila tə Akilas, ta zla à Siriya. Əna a saa ján à kwalalan inde à Kenkeriya nà, a fad anan nga pi zek wa, anga way anahan sə mbaday apan ata awan.

¹⁹ Tə dəzle à wulen su doh sə Efesus. Pol a mbəsak anan atə Pəriskila tə Akilas à man ata awan. A zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, ta kad bala sa 'am a Yesu pə kərtek awan. ²⁰ Tə cəce à njahay apan tə tinen mba, əna Pol a ngam bay. ²¹ I sa zla way anahan nà, a jan atan, a wa: «Kà zlak anan à nga anà Mbərom nà, ni i may ahay àga kwanay.» A ján à kwalalan inde, a mbəsak Efesus kutok.

²² Pol a dəzle à Kaysariya nà, a zla sa jan ahay 'am anà dō a Yesu ahay. Aday a zla way anahan à Antakiya kutok. ²³ A njahay à man ata mənjoek nà, a zla way anahan asa. A bar pə daliyugo sə Galatiya tə Firigiya, a varan məgala anà dō a Yesu ahay fok.

Apolos a wazay à Efesus tə Korintu

²⁴ Dōwan a inde tə ngaman Apolos a nay à Efesus. Winen Yahuda sə Aleksandriya ahay. A san 'am zle, a san Deftere a Mbərom zle lele. ²⁵ Kà tətakak cəved sə pərahan azar anà Bahay Yesu lele re, a wazay lele tə məgala si zek anahan a təkə, a dəkay anan 'am a Yesu tə cəved a lele. Əna a san nə baptisma ana Yuhana dəkdek coy. ²⁶ Matanan kutok, a dazlan sa ja 'am mənjoəna sə jəjar ù doh sə wazay ana Yahuda ahay. Atə Pəriskila tə Akilas tə sləne anan 'am anahan ahay, aday tə gəbə anan àga tinen, tə dakan anan apan cəved ana Bahay Yesu lele asa.

²⁷ Pə dəba anahan a wa, Apolos a gan may sa zla pə daliyugo sə Akaya. Do a Yesu ahay à Efesus tə varan mægala sa zla, aday tə vinden dərəwel anà mərak a tinen ahay à man ataya awan, anga aday tə təma anan lele. A dazle à man ata nà, a man zek anà do a Yesu ahay bayak a tə sumor a Mbərom sə varan ata awan. ²⁸ A vad uway tə Yahuda ahay pa 'am sə do ahay, 'am aday Yahuda ahay tə sənək sə mbəfahan apan bay. A dakan atan anan à Deftere a Mbərom inde nà, tə dīdem a Almasihu nə Yesu.

19

Pol a wazay à Efesus

¹ A alay a Apolos winen à Korintu nà, Pol a zla tə daliyugo sə Galatiya tə Faragiya, a dazle à wulen su doh sə Efesus. A man ata kutok, a tan à nga anà do a Yesu ahay. ² Pol a cəce patan wa, a wa: «À kwanay sa daf nga pə Yesu ata nà, kə njiđen Apasay Cəncan a daw?»

Tə mbəfahan apan, ta wa: «Kula mə slənek 'am sə Apasay Cəncan a bay jiga awan.»

³ Pol a jan atan asa, a wa: «Aday kə njiđen baptisma wura kəla anaw?»

Ta wa: «Ma ga nə baptisma mbala ana Yuhana.»

⁴ Pol a wa: «Baptisma ana Yuhana nà, anga sə dakay anan kə yimak pə ines anak ahay cəna coy. Yuhana a jan anà Isəra'ila ahay tā daf nga pə dōwan a saa nay ahay pə dəba anahan wa ata awan, kawa sa ja nà, Yesu.»

⁵ Tə sləne matanan cəna, tə təma sa ga baptisma tə sləmay ana Bahay Yesu kutok. ⁶ Pə dəba anahan a wa nà, Pol a dəfan atan alay pa nga, aday Apasay Cəncan a a nay patan. Tə dazlan sa ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya awan. Aday ta man anan 'am a Mbərom anà do ahay kutok. ⁷ Abaslay su do sa ga baptisma ataya nə i ga kuro nga cew.

⁸ Kiya maakan nà, Pol a taa zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay à Efesus à man ata awan. Winen apan i jan atan 'am sə bahay a Mbərom mənəna sə jəjar, anga a nan nə tā daf nga pə Yesu lele. ⁹ Əna do azar a nə ta ma nga sə kuray anan nga a tinen ahay, ta ngam sə təma 'am anahan ata bay. Tinen gədek a ja 'am lelibay a pə cəved a Yesu pa 'am sə do ahay. Anga nan kutok, Pol a ra anan do sa daf nga pə Yesu ahay, ta zla way a tinen. Pə ide sə cəde fok, a zla sa kad bala tə do ahay à man sə jangay ana Tiranus. ¹⁰ A taa ga nə matanan, həna ava cew. Natiya kutok, do sə daliyugo sə Aziya ahay fok tə sləne 'am a Bahay Yesu, Yahuda ahay pi zek tu do su kon azar aya awan.

Ləbara ana wan a Sikuwas ahay

¹¹ Matanan, Mbərom kə gak mer su way ma ga masuwayan aya nə bayak a tə alay ana Pol. ¹² Kwa zana kabay masuwar a tinen sə laman anan ayak anà zek a Pol ata nà, do ahay ta zlan anan ayak anà do sə dəvac a tinen ahay. Dōwan a dəvac ataya fok tə mbərak, aday dōwan a məhərvov a gan atan ataya, apasay sə məhərvov ahay dükwen ta nak à tinen wa re.

¹³ A alay ata dükwen, Yahuda azar aya inde tinen apan ti bar sa razl apasay sə setene ahay. Aday tə təkər anan sa razl setene ahay tə sləmay a Bahay Yesu ite. Ta wa: «Ma jak tə sləmay ana Yesu a Pol sə wazay 'am anahan ata nà, hayak ahay à dōwan a anan wa!» ¹⁴ Sa ga awan ata nà, wan ana Sikuwas ahay cuwbe. Sikuwas aday nà, winen bahay sə gədan dūngo anà way ahay anga Mbərom.

¹⁵ Ta ja matanan ata cəna, apasay a lelibay ata a mbəfahan atan ahay apan, a wa: «Na san Yesu zle, Pol dükwen na san 'am anahan a zle re, əna kwanay nə maya anaw?» ¹⁶ Dōwan a apasay lelibay a à winen inde ata, a kad patan tə

məgala, a mbasay patan, a ga patan mbəlak, a ngəraw patan wa zana a tinen ahay à məndak. Ta nay ù doh anahan wa, ta haw way a tinen.

¹⁷ Yahuda ahay pi zek tu do su kon azar aya mə njahay aya à Efesus ata fok tə sləne 'am ata nà, mbac a slahan atan, aday do ahay ta ma nga sə varan zlangar anà sləmay ana Bahay Yesu. ¹⁸ Do ahay bayak a à wulen su do a Yesu ahay ta nay, tə dəkay anan way a tinen sa ga ləlibay aya pa 'am sə do ahay fok. ¹⁹ Do sa taa ga maram ataya ta ray anan derewel sə maram a tinen ataya fok uho, ta vak anan pa 'am sə do ahay. Tə baslay anan dala sə masa sə derewel ataya fok nà, a ga dala sə *dinar** mbulo kwa kuro dāra (50,000). ²⁰ Matanan, 'am a Bahay Yesu a ta 'am tə məgala awan təday.

Do ahay tə vaze pə Pol à Efesus

²¹ Pə dəba sə way ata wa nà, a nan à Pol sa zla à Urəsəlīma tə cəved sə Makedoniya tə Akaya. A wa: «Na zlak à Urəsəlīma nà, təktek ni zla à Ruma re.» ²² A slan do si mer su way anahan ahay cew à Makedoniya, atə Timote tə Erastus. Aday winen a njahay pə daliyugo sə Aziya hamak.

²³ A alay ata ite, 'am məduwen a a slabak à wulen su doh sə Efesus, anga cəved sə pərahan azar anà 'am ana Bahay Yesu. ²⁴ Dowan a inde à man ata tə ngaman Demetriyus, winen do sə təvad. A ndakay doh sə pəra a tinen a inde tə ngaman Artemis tə dala. Mer su way anahan ata a gan dədəffa anà do anahan a sa ga mer su way pi zek ataya awan. ²⁵ A ngaman anà do si mer su way anahan ahay pə kərtek a tu do sə təvad ahay fok. A jan atan, a wa: «Kwanay do ahay, kə sənən zle, mer su way a mənuko a anan ata a mak uko zek. ²⁶ Kwanay a dūkwen, kə cinen anan, kə slənən way ana dōwan a sə ngaman Pol ata sa ga. A wa pəra sə do ahay sə ndakay tə alay ataya fok nə tə tərək mbərom ahay tə dīdek a bay. Do ahay à Efesus a anan bayak awan tə təmahak 'am anahan ata, aday pi zek məduwen sə daliyugo sə Aziya dūkwen, do ahay tə təmahak 'am anahan ata re. ²⁷ Kak matanan hwiya cəna, do ahay ti i kədey anan mer su way a mənuko a anan. Matanan cəna coy bay re. Do ahay ti mbəsak sə varan zlangar anà doh ana Artemis, mbərom a mənuko məduwen awan. Aday Artemis, mbərom ana do sə Aziya ahay fok tə do ahay pə daliyugo fok sə həran nga ata, i lize anan mazlaḅ anahan!»

²⁸ Do ahay tə sləne wan sa 'am ata cəna, ta ga mivəl, tə dazlan sa zlah awan, ta wa: «Artemis sə Efesus ahay nà, məduwen awan!» ²⁹ 'Am ata a ta 'am sənəh à wulen su doh inde, a slabakan anan mivəl anà do ahay fok. Ta ban anan do ana Pol ahay cew, atə Gayus tə Aristarkus, tinen Makedoniya ahay. Ta zla atan à man sa taa gəsle a tinen sə kukwa awan. ³⁰ Pol dūkwen abay a nan sa zla à man a tinen ata re, əna do a Yesu ahay tə gafan 'am. ³¹ Məcəd sə daliyugo sə Aziya ahay, car ana Pol ahay, tinen dūkwen ta slan do saa jan nà, à sa zla à man sə gəsle ata bay.

³² A alay ata nà, mawrasan a zlan à mivəl inde anà man su do fok. Kuwaya a zlah nə 'am anahan cara, anga alay a van anà do ahay a nà, ta san 'am a sə halan atan apan nga ata bay. ³³ Yahuda ahay tə gəba anan do a tinen inde tə ngaman Aleksandire pa 'am sə do ahay. Do azar aya tə dakan way a sə tara ata, aday á jan anà do ahay. Aleksandire a cakaf alay à mburom aday do ahay tá pak sləmay, i jan atan anan 'am awan. ³⁴ Aya əna, man su do a san anan sa jəka winen Yahuda ahay ata nà, a zəga anan apan sə babal awan adəka. I ga way sə ler cew tinen pa 'am kərtek a: «Artemis sə Efesus ahay nà, məduwen awan!»

* **19:19** Dinar kərtek nà, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

³⁵ Coy kutok, səkəreter sə wulen su doh ata a mba apan sə mbacay anan 'am ata awan, a wa: «Kwanay Efesus ahay! Kuwaya fok a san zle, wulen su doh a manuko Efesus nà, i ba anan doh ana Artemis, mbərom məduwen ata awan, aday i ba anan pəra sa ga anan minje tə winen a sə slahay ahay à mburom wa ata re. ³⁶ Dowan a saa mba apan sə məman anan way ataya nə ibay. Anga nan, guko ngatay aday, sənən way a kwanay a saa ga ata awan. ³⁷ Dowan a kwanay sə bənay à man a anan ataya dukwen, tə kərak awan ù doh cəncan a wa bay, tə gənahak anan anà mbərom a mənuko bay re. ³⁸ Kak Demetriyus tu do anahan ahay a nan atan sa zlah pə dōwan a nà, suwan tā zla anan 'am a à man sə sariya tə alay awan. Ti tan ayak à nga anà bahay aya à man ata awan. ³⁹ Bina, kak a nak ikwen way maza cəna, haluko anan nga anà bahay ahay aday ti gak ikwen anan sariya awan. ⁴⁰ Bina, way a sə təra biten ata nà, izəne, Ruma ahay ti ja nà, də vəkək pə ngomna. Ata i var puko cəved sə mungok adəka, anga fi i mba apan sə dakan anan à ngomna way a sə halak uko apan nga kawa hənə anan ata bay.» ⁴¹ A ndav anan sa jan atan anan 'am ata cəna, a wa do ahay tā ta 'am.

20

Pol a zla à Makedoniya tə Akaya

¹ 'Am ata a mbacay nga lele nà, Pol a halan nga anà dō a Yesu ahay. A man atan anan mivəl ù doh, aday a mbəsak atan, a zla way anahan pə daliyugo sə Makedoniya. ² A bar pə daliyugo ata sa man anan mivəl ù doh ta 'am ahay cara cara anà dō ahay. A dəzle pə daliyugo sə Akaya kutok, ³ a njahay kiya maakan à man ata awan. Winen apan i lavay zek abay sa zla pə daliyugo sə Siriya, əna a sləne nà, Yahuda ahay ta gan may sa vad anan. Anga nan, a ma way anahan tə daliyugo sə Makedoniya. ⁴ Sa zla tatə Pol nà, Sopater wan ana Pirus, winen Bereya ahay, Aristarkus tə Sekundus, tinen Tesalòniki ahay, tatə Gayus do sə Derbe ahay, tatə Timote, tatə Tikikus tə Torofimus, tinen dō sə Aziya ahay. ⁵ Tinen nà, tə lahan umo pa 'am, ta saa ba manay à Təruwas. ⁶ Manay nà, ma zla à Filipi wa pə dəba sə azar uko sə Pasəka ata wa, saa ján à kwalalan inde. A ga luvon dāra nà, ma njad atan à Təruwas a kutok. Mə njahay à man ata lumo pam.

Pol a zla à Təruwas

⁷ Pac sə sime suko a nà, mə halay nga sa pa way sa pa cəncan awan, aday Pol winen apan i jan 'am anà dō ahay. Kə njahak apan nə hus à man luvon, anga sidew a nà, a nan sa zla way anahan. ⁸ U doh a manay sə halay uda nga ata nà, lalam ahay uda nə bayak awan. ⁹ Wan a inde njavar a tə ngaman Ewtike, mə njahay a à mufəlök su doh ata awan. Pol winen apan i tətakan anan way anà dō ahay hwiya, aday Ewtike sə maka a ya nga, a dangwaz, a slahay ahay à məndak kwa ahay à sewene ata wa. Tə gəba anan nà, winen ma mac awan. ¹⁰ Pol a dazay ahay, a cakaf anan, a ban anan pi zek anahan həmbok, a wa: «Kə jilen awan bay, winen tə sifa awan!» ¹¹ Aday a ján, a ma ù doh a mə cərazl ata re, a gəzla anan pen aday ta pa kutok. Ta kad bala pi zek hus ana pac sə sləray ahay. Pol a zla way anahan kutok. ¹² Wan a njavar ata nà, dō ahay tə lagay anan agay, winen tə sifa a zay. Way ata kə taslak atan anan mivəl bayak awan.

Pol a zla à Miletus

¹³ Pə dəba anahan a wa nà, ma zla way a manay. Ma ján à kwalalan inde sa zla à Asos. Əna Pol a jan umo nə má lah, anga a nan sa zla nə tə cəved sə dədala. ¹⁴ A bənak ayak manay à Asos nà, mə gəba anan tə manay à kwalalan inde,

ma zla jiya à Mitilen. ¹⁵ Mə slabak à man ata wa tə kwalalan sidew awan, mə dazle bəse tə Kiyos. A njahay luvon kərtek nà, mə dazle à Samos. A njahay luvon kərtek asa cəna, mə dazle à Miletus kutok. ¹⁶ A nan anà Pol sə tavay à Efesus bay, anga a nan sə njahay bayak a pə daliyugo sə Aziya sabay. A zla tə guzgozl a anga a nan sə dazle à Urəsalima aday ti sa ga azar uko sə Pentekosta, kak i ga zek nà, na.

Pol a jan 'am anà Efesus ahay

¹⁷ A Miletus wa, Pol a slənay ahay do ahay saa ngaman ayak anà məcəf sə egliz ahay à Efesus wa. ¹⁸ Tə dazley ahay pə cakay ana Pol cəna, a jan atan 'am, a wa: «Kə sənən zle, nə njahay tə kwanay à alay a nen àga kwanay ata nə kəkəməw, kwa anuno sa nay ahay pə daliyugo sə Aziya a anan. ¹⁹ Na gan mer su way anà Bahay a mənuko nà, nen mə nahay nga awan, tə ide sə ayam awan, aday à dəcə ahay inde, anga Yahuda ahay tə pəlak su go sədœk. ²⁰ Kə sənən zle, à wazo uno ahay inde fok, nə dœrek pikwen wa awan bay. Kak way sa mak ikwen zek inde nà, na jak ikwen anan coy. Nə tətakak ikwen anan way ahay pa 'am sə do ahay, aday à gulom su doh a kwanay ahay re. ²¹ Nə dəkak anan anan ləbara a Yesu anà Yahuda ahay, anà do su kon azar aya tinen Yahuda ahay itəbay ataya re. Na jan anà do ahay fok, yimen pə ines a kwanay, mbədihen 'am pə Mbərom, aday dafen nga pə Bahay Yesu.

²² «Həna nen anan ni zla way uno à Urəsalima. Su go bəlaray sa zla à man ata nə Apasay Cəncan awan. Na san way a saa təro à Urəsalima ata bay. ²³ Way inde kərtek na san cəna, kwa ni zla aha fok dükwen, Apasay Cəncan a u jo nà, dəcə ahay inde ti to nga, aday ni pa dangay re. ²⁴ Əna, kwa à ga nə nə məcak, kwa à ga nə nen tə sifa awan, pi nen a nə way kərtek awan. Kak nə ndəvak anan mer su way a Bahay Yesu sə vuro anan ata nà, coy. Mer su way ana Bahay Yesu a sə ngumo apan ata nà, sə dəkay anan ləbara sə sumor a Mbərom sa gan anà do ahay ata awan.

²⁵ «Sənən anan, nə bərak à wulen a kwanay, nə dəkak anan ləbara sə bahay a Mbərom, əna həna ki i cinen uno kula sabay. ²⁶ Anga nan kutok, ni jak ikwen həna biten tə məgala si zek uno a təke nà: Na gak anan way nen sa mba apan ata anga aday kə njiden sifa sa ndav bay ata awan. Kak dōwan inde kə dəfak nga pə Yesu bay nà, wita 'am uno sabay. ²⁷ Abay na jak ikwen anan way a Mbərom sa gan may nà jak ikwen anan ata nə fok, nə dœrek pikwen wa awan bay. ²⁸ Gen anan nga i zek ahay lele, aday gen anan nga anà do a Yesu ahay Apasay Cəncan a sə varak ikwen sa gan nga ataya awan re. Təren do sa gan nga anà do a Yesu ahay fok, do anahan a sa tam atan ti mez anahan ataya awan. ²⁹ Anga na san zle, na sak a zla way uno nà, do sə sədœk ahay inde, ti nay à wulen a kwanay saa bənan mbiyed anà do a Yesu ahay. ³⁰ Aday, kwa à mamasl a kwanay ahay inde dükwen, do ahay inde ti ra zek sə mbəda anan didək a Mbərom aday do a Yesu ahay tə pərahan atan azar. ³¹ Anga nan, ben, gen anan nga anà zek ahay lele. Aday sənən apan, ava maakan nà, luvon tə ipec, nen apan ni dəkak ikwen anan way nə, mənjenja sa man uda awan. Na mak ikwen zek tə ide sə ayam awan.

³² «Ni mbəsakan kwanay à alay inde həna anà Mbərom aday anà sumor sa 'am anahan. 'Am ata dükwen, məgala anahan inde sa har kwanay, aday sa mak ikwen zek sə njahay à man anahan sə lavan anan zek anà do anahan ahay fok ata awan. ³³ Na gak anan may anà dala kabay gura kabay zana pə dōwan wa bay. ³⁴ Kwanay a kə sənən zle coy re, na gak mer su way aday ma saa njad way sa pa, nen tu do uno ahay fok. ³⁵ Pac pac, na taa dəkak ikwen anan nà, lele sa ga mer su way matanan aday sa man zek anà do ma va alay

ì zek aya hwiya. Aday ùkwèn, bayiken pə way ana Bahay Yesu sa ja, a wa: «Ataslay mível ana dō sa var way a zalay ataslay mível ana dō sə təma way» ata awan.»

³⁶ Pol a ndav anan 'am anahan sa ja nà, a dukwe gərmec, aday a ga amboh tu dō ataya fok. ³⁷ Natiya, tinen a fok ta ma nga pə ayam, ta sa ban anan Pol həmbok həmbok. ³⁸ Sə cəban atan jiya nà, anga a jan atan, a wa: «Ki i cinen uno kula sabay.» Tə lagay anan hus à man sə kwalalan anahan saa ján uda ata awan.

21

Pol a zla à Urəsalima

¹ Mə mbəsak anan məced sə egliz sə Efesus ahay cəna, ma ján à kwalalan inde, ma zla way a manay à Kos. Sidew anahan a ùkwèn mə dəzle à Rodes, aday mə slabak à man ata wa sa zla à Patara. ² Ma tan à nga anà kwalalan a inde i zla ù kon sə Finikiya, ma ján uda, ma zla kutok. ³ Ma zla əngal nà, mə canan ayak anà Kiprus ta day sə alay gula. Ma ndav anan azla a manay pə daliyugo sə Siriya, à wulen su doh sə Tirus, anga ti i dazay anan way sə kwalalan ahay ùkwèn à man ata awan. ⁴ Mə pəlay anan dō a Yesu ahay à man ata wa, mə njahay pə kərtək a lumo kərtək. Ta jan anà Pol nà: «Kà zla à Urəsalima bay!» anga Apasay Cəncan a kə dəkak atan anan.

⁵ Pə dəba sə lumo ata wa nà, ma man pa 'am anà abar a manay. Dō ahay fok tə lagay manay hus ahay à wulen su doh wa, tinen pə kərtək a tə uwar a tinen ahay, tə gwaslay a tinen ahay fok. Mə dəzle pa 'am sə bəlay nà, mə dukwe gərmec sa ga amboh. ⁶ Pə dəba wa nà, mə gəzla nga. Tinen ta ma agay, manay ite, ma ján à kwalalan inde.

⁷ Azla a manay tə kwalalan a ndav nà, à manay sa zla à Tirus wa hus à Potolimayis. A man ata ùkwèn, mə njahay hway sa jan 'am anà mərak ahay. ⁸ Sidew a nà, ma man pa 'am anà azla a manay, aday ma saa dəzle à Kaysariya. Ma zla àga Filip, dō sə dəkay anan ləbara mugom ata awan, mə njahay àga winen kutok. Filip ata nà, dō kərtək à wulen su dō a cuwəc tinen sə walay atan à Urəsalima wa ata awan.* ⁹ Dəna a Filip ahay inde fudō, ta zlak à mbaz fan bay, tinen ta taa man anan 'am a Mbərom anà dō ahay. ¹⁰ Mə njahak à man ata nə luvon ahay bayak a, aday dō maja' am a Mbərom a inde tə ngaman Agabus, a nay ahay à Yahudiya wa, ¹¹ saa cak ayak pumo. A gəba way sə juwad zek ana Pol, a jaway anan alay anahan tə saray a təkə, a wa: «Apasay Cəncan a a ja nà: «A Urəsalima nə bahay sə Yahuda ahay ti jaway anan bahay nga sə way a anan nə kətanan. Ti varan anan à alay inde anà dō su kon azar aya Yahuda ahay bay ata awan.»»

¹² Mə sləne matanan cəna, manay tə mərak sa man ata ataya fok, ma jan anà Pol nà: «Kem, kà zla à Urəsalima bay.»

¹³ A mbədahan umo apan nà: «Kə yimen nə maw? A nak ikwèn sə slahay puno mível dəw? Nen mə lavay zek a sə jaway aday kwa sa mac à Urəsalima angə sləmay ana Bahay Yesu.»

¹⁴ Ma mbak apan sə kađan nga bay. Anga nan, mə mbəsak anan 'am ata awan. Ma ja, ma wa: «Bahay Yesu à lavay dala anahan a kawa sa gan may.»

¹⁵ Pə dəba sə nahay wa mənəcək cəna, mə lavay zek aday ma zla à Urəsalima a kutok. ¹⁶ Dō a Yesu ahay sə wulen su doh sə Kaysariya azar ataya tə lagay manay à Urəsalima, àga dowan a inde tə ngaman Mənason, winen Kiprus ahay. Winen ùkwèn dō ana Yesu a kwakwa. Mə nahay nə àga winen awan.

* 21:8 Ca pə Mer su way ahay 6.1-6.

Azlangay ana atə Pol tə məced sə egliz sə Urəsəsalima ahay

¹⁷ Mə dəzle à Urəsəsalima cəna, mərak ahay tə təma manay tə ataslay mivél awan. ¹⁸ Sidew a nà, ma zla tatə Pol àga Yakuba. Məced sə egliz ahay fok mə halay nga aya àga winen. ¹⁹ Pol a jan atan 'am, aday a dakan atan anan way a Mbərom sa ga tə winen àga dō su kon azar aya aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya dəc dəc fok.

²⁰ Tə sləne cəna, tə həran anan nga anà Mbərom. Aday ta jan anà Pol, ta wa: «Mərak, kə canak anan anà way a sa ga à man a anan ata bidaw? A wulən sə Yahuda ahay, dō ahay dəbu dəbu bayak a tə dafak nga pə Yesu, aday tinen a fok tə pərahan azar anà Tawrita lele. ²¹ Tə sləne nà, iken apan ki dakan anan way anà Yahuda mə njahay aya à wulən su dō su kon a azar aya nə tē mbəsək sə pərahan azar anà Tawrita ana Musa. Aday ta wa, ka jan atan nà, tē gədan atan mədəndalas anà gwaslay ahay bay, tē pərahan azar anà atatak way sə Yahuda ahay sabay. ²² Guko nə kəkəməw? Bina, ti i sləne ka nak ahay. ²³ Way a mi jak hənə ata nà, ga anan! Dō ahay inde à man a anan fudō, tə zlapak anan anà Mbərom. ²⁴ Ti zla saa ndav anan ambaday a tinen a sə zlapan anà Mbərom ata nà, zlen pə kərtək awan, aday tən cəncan aya pə kərtək awan. Hamay anan dala a tinen anga aday tā mba apan sa fad nga. Ka gak anan matanan acəkan nà, dō ahay fok ti san, way a tinen a sə sləne apak ata fok, mungwalay, bina iken a dukwen, kə pərahan azar anà Tawrita a Musa a lele re. ²⁵ Əna anà dō sa daf nga pə Yesu à wulən su dō su kon azar ataya nà, mə slənək dərəwel sa jan atan ayak nà, tā saa rac sluwed sə pəra bay, tā saa sləba mez bay, tā saa rac sluwed su way mə ngərew angərew bay, tā saa ján uho bay re.»

²⁶ Anga nan kutok, Pol a ga kawa ana tinen sa jan ata awan. Sidew a cəna, ta zla tu dō ataya awan anga sə təra cəncan aya pa 'am a Mbərom. A zla ù doh sə mazləb a Mbərom, a jan anà dō sə gədan dungo à way ahay luvon a aday ti təra dō cəncan aya coy aday kuwaya i varan way à Mbərom re ata awan.

Ta ban anan Pol

²⁷ Luvon cuwəe a sə təra cəncan a pa 'am a Mbərom ataya tinen apan ti sa ndav bəse, Yahuda sə daliyugo sə Aziya ahay tə canan anà Pol ù doh sə mazləb a Mbərom. Tə pəkan 'am anà dō ahay fok aday tā ban anan. ²⁸ Ta zlah, ta wa: «Isəra'ila ahay, men umo zek! Dowan a anan nà, winen dō sa bar kwa ta sə wura sa jan anà dō ahay, Isəra'ila ahay, Tawrita a Musa, doh sə mazləb a Mbərom fok kə tərək awan kəriya ata awan. Aday hənə dukwen, gədek a ray ahay Gərek ahay ù doh sə mazləb a Mbərom, kə gak manjadak pa man cəncan a hənə anan.» ²⁹ Ta ja 'am ata nà, anga tə canak anan anà atə Pol tə Torofimus, Efesus ahay, winen à Urəsəsalima à man ata awan. A ga patan dukwen, Pol kə zlak anan ù doh sə mazləb a Mbərom re.

³⁰ Tə dafay 'am ata a ta 'am à wulən su doh ata fok, dō ahay tə haway ahay à man ana Pol. Ta ban anan, tə ngəzahay anan ù doh sə mazləb a Mbərom wa. Cəna, tə tacay anan məsudoh aya awan. ³¹ Abay a nan anà man su dō a nə sa vad anan Pol à məke, əna ba ləbara ata kə dəzlek anan à sləmay inde anà bahay nga sə suje sə Ruma ahay, ta jan, ta wa: «Wulən su doh sə Urəsəsalima fok, kə nəsək!» ³² Cəna, bəse bahay nga sə suje ata a ra suje ahay tə bahay a tinen ahay, ta haw à man ata awan. Dō ahay tə canan anà suje ahay tə bahay nga a tinen a təkə cəna, tə mbəsək sa vad anan Pol.

³³ Bahay nga sə suje ata a hədək pə cakay ana Pol, a ban anan, a jan anà suje anahan ahay nə tē jaway anan tə calalaw ahay cew. Aday a cəce patan wa, a wa: «Winen wayaw? A ga məw?» ³⁴ Dō ahay fok ta ja 'am aya nə so. Bahay nga sə suje ahay kə slənək 'am sə awan inde lele dədəf bay, bina abəbal

awan kà zalak. Anga nan, a wa tá zla anan Pol ù doh sà suje ahay. ³⁵ Tə dazley anan Pol pə bərkwitek su doh sà suje ahay lele nà, suje ahay tə gəbà anan pà nga mburom cakeke, anga dō ahay tə vəzek kə zalak. ³⁶ Man su dō ata fok a pərahan azar ta sa zlah, ta wa: «Vəden anan, vəden anan!»

Pol a vad uway pi zek wa

³⁷ Sə suje ahay ti saa dazle anan Pol ù doh a tinen bəse nà, a jan anà bahay nga a tinen, a wa: «Ni mba apan sa jak 'am kərtek tətə dāw?»

Bahay nga sə suje ata a cəce panan: «Ka san 'am sə Gərek zle dāw? ³⁸ Iya! Na wa iken Misra ahay sə vəze ata ba, aday kà zlak anan dō ahay tə way sə alay aya à kiβe kwakwa, tinen mbulo fudō ata ba?»

³⁹ Pol a mbəfahan apan, a wa: «Nen nə Yahuda ahay. Tə wahay nen à Tarsus, pə daliyugo sə Silikiya. Aday Tarsus nà, wulen su doh kəriya bay. Na gak amboh, vuro cəved sa jan 'am anà dō ahay ite.»

⁴⁰ Bahay nga sə suje ahay a varan cəved sa ja 'am kutok. Pol a ján pə bərkwitek, a cakaf alay à mburom aday dō ahay t̄ mbəsak 'am. Tə mbəsak sa ja 'am lele nà, a dazlan sa jan atan 'am ta 'am sə Yahuda ahay, a wa:

22

¹ «Kwanay məcəd ahay, kwanay mərak uno ahay! Slənen, ni jak ikwen nà, ines inde upo ibay.»

² Tə sləne winen apan i jan atan 'am ta 'am sə Yahuda ahay nà, tə zəga anan apan sa pak sləmay səkəffe lele.

Pol a jan atan kutok, a wa: ³ «Nen nə Yahuda ahay, tə wahay nen à Tarsus pə daliyugo sə Silikiya. Əna na har dukwen à Urəsalima à man a anan. Sə tətuko anan way dukwen, Gamaliyel, kə dākak uno anan Tawrita ana bije a manuko ahay nə lele. Nə pərahak anan azar anà Mbərom tə məgala si zek uno a təkə, kawa ana kwanay a sə pərahan azar həna biten ata re. ⁴ Na gak anan alay tu dō sə pərahan azar anà cəved ana Yesu ahay nə mənjkək bay. Azar aya dukwen tə məcak anga nen. Nə bənak dō mungol aya pi zek tə uwar aya, nə dərزلak atan à dangay. ⁵ Bahay nga su dō sə gəfān dūngo anà way ahay pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay fok ta san zle, na ja dukwen 'am dīdek aya awan. Tə vindek uno dərrewel à alay inde sa zlan anan ayak anà mərak a tinen ahay à Damas. Anga nan, na zla à man ata abay saa bənay anan ahay dō a Yesu ahay, ni jaway atan, ni may atan à Urəsalima, aday dō sə lavay nukō ahay ti gan atan sariya.

⁶ «Nen apan ni zla à Damas. Man ipec a ga nà, nen apan ni dazle à man ata bəse. Cəna jiyay sə awan a a nay ahay à mburom wa, u vo nga tew. ⁷ Nə slahay à məndak, nə sləne dūngo a dōwan a a ngumo: “Sol, Sol! Kə jugwar puno wa 'am jiga nà, angama kərtek anaw?»

⁸ «Nə cəce panan wa: “Iken nə wayaw, Bahay uno?»

«U jo, a wa: “Nen nə Yesu sə Nazaratu, dōwan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan.” ⁹ Dō sə cakay uno ataya tə canak anan anà jiyay sə way ata awan, əna tə slənek 'am a dōwan ata bay.

¹⁰ «Nə cəce panan: “Nà ga nə maw, Bahay uno?»

«Bahay a u jo nà: “Slabak, zla à Damas, ti jak way a iken saa ga ata fok à man ata awan.” ¹¹ Jiyay a sə maka məduwen ata a ma nga sə hurōf nen. Anga nan, dō sə cakay uno ataya tə bəno alay à Damas.

¹² «Dowan a inde à Damas tə ngaman Ananiyas, a dəfan apan anà Mbərom tə cəved awan. A pərahan azar anà Tawrita a manuko lele. Anga nan, Yahuda ahay à Damas fok tə dəfan apan cəvedəbay. ¹³ A zlak ayak pə cakay uno, u jo: “Sol mərak uno, təbà idē!” Natiya kutok, idē uno ahay tə təbà, nə canan idē

zle kutok. ¹⁴ Ananiyas u jo nà: “Mbərom a bije a mənuko ahay kà walak iken, anga aday kà san way anahan sa gan may, kə canan anà dō anahan didek awan, kə sləne 'am anahan sa ja ata awan. ¹⁵ Anga nan ki siden sa jan anà dō ahay fok, way anak sə canan, tə way anak sə sləne. ¹⁶ Ka ba həna nə maw? Slabak, ga baptisma, ines anak ahay ti banay zek ta sə ngamay sləmay ana Bahay Yesu.”

¹⁷ «Na may à Urəsalima bine siwaw nà, nen apan ni ga amboh ù doh sə mazlab a Mbərom, Mbərom u ko anan masuwayan sə way ì cəen sə zūbay inde. ¹⁸ U jo nà: “Bəse, slabak à Urəsalima wa, bina dō a anaya ti sləne 'am anak saa ga upo side ata bay.”

¹⁹ «Nə mbədahan apan: “Bahay, dō a anaya ta san zle, tə didek a na zlak ù doh sə wazay a tinen ahay saa bənay ahay wa dō sa daf apak nga ahay, aday sə ndabəy atan. ²⁰ A alay a tinen sa vad Etiyen dō sə side sləmay anak ata dukwen, nen inde. Kà zlak uno à nga sa vad anan re. Na bak pə zana ana dōwan a sa vad anan ataya awan.”

²¹ «Bahay u jo: “Zla, anga ni slan iken daren àga dō su kon azar aya awan.”»

²² Man su dō ataya ti pəkan sləmay, hus a dəzle pa 'am su dō su kon azar ataya kutok. Əna tə sləne cəna, ta zlah, ta wa: «Bənen anan, vəden anan, kə mbəsiken anan tə sifa bay!»

Ta gan may sə ndabəy anan Pol

²³ Tinen apan ti zlah, ti lar anan zana a tinen à mburom, ti ra yugo sə dəroz awan matanan. ²⁴ Bahay nga sə suje ata a jan anà suje ahay t̄a ma anan Pol ù doh, t̄ə ndabəy anan, t̄ə cəce panan 'am, anga aday t̄a san Yahuda ahay ta gan matanan nà, angamaw? ²⁵ Əna tə jaway anan aday saa ndabəy anan cəna, Pol a jan anà bahay sə suje a à man ata ata, a wa: «Cəved inde mə varak ikwen a sə ndabəy dō sə Ruma ahay, aday winen ma ga sariya fan bay daw?»

²⁶ Bahay sə suje ata a sləne matanan cəna, a zla à man ana bahay nga sə suje ata, a jan, a wa: «A nak m̄a ga həna nə maw? Dowan a anan nà, winen dō sə Ruma ahay!»

²⁷ Bahay nga sə suje ata a zla pə cakay ana Pol, a cəce panan: «Jo! Iken dō sə Ruma ahay daw?»

Pol a mbədahan apan, a wa: «Ayaw, nen dō sə Ruma ahay.»

²⁸ Bahay nga sə suje ata a jan: «Nen naa t̄əra dō sə Ruma ahay nà, nə gucek dala bayak awan.»

Pol a mbədahan apan, a wa: «Əna nen nà, dō sə Ruma ahay kwa sə wahay nen.»

²⁹ Kwayan'a, suje a mə lavay zek a sə ndabəy anan aday à ja 'am ataya, tə mbəsak anan. Bahay nga sə suje ata a sləne sa jəka Pol nə dō sə Ruma ahay nà, a ma nga pə ajəjar, bina kə jawak anan tə calalaw ahay re.

Pol a ja 'am pa 'am sə məcəd sə Yahuda ahay

³⁰ Bahay nga sə suje ahay, a nan sa san anan tə didek a nə Yahuda ahay ta zlah pə Pol nə angama aday anaw. Anga nan, sidew a nà, a pasak anan calalaw ahay à alay a Pol wa. A wa bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tə məcəd sə Yahuda ahay fok, t̄ə halay nga. A nay anan Pol uho, a tavay anan pa 'am sə dō ahay.

23

¹ Pol a zəzor anan dō sə lavay nga ataya, a wa: «Mərak uno ahay, nen nə dəfan apan anà Mbərom nə tə cəved a hus ahay biten.»

² Ananiyas, bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom a sləne 'am ata cəna, a jan anà dōwan aya pə cakay ana Pol ata t̄ə dəcan pa 'am.

³ Coy, Pol a jan, a wa: «Tə didek a Mbərom i dəcak i iken a, iken do sə mbadəmbada a anan! Iken mə njahay a sa ga sariya kawa ana Tawrita sa gan may, əna kə dəfak anan apan anə Tawrita sabay, kak ka wa tē dəco nā, na!»

⁴ Do a pə cakay ana Pol ataya ta jan nā: «Iken apan ki gənahən anə bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom ata nā, kəkəməw? Sə tavay anan nə Mbərom!»

⁵ Pol a mbədəhan atan apan, a wa: «Mərak uno ahay, na san sa jəka winen bahay nga su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom bay. Bina Deftere a ja nā: “Kā ja 'am lelibay a pu do mə tavay a pa 'am sə do ahay ata bay! *”»

⁶ Pol a san zle, ə wulen a tinen inde nā, azar su do aya nə Saduki ahay, azar aya dukwen Farisa ahay. Anga nan a jan 'am anə məced sə Yahuda ahay tə məgalak a, a wa: «Mərak uno ahay, nen nə Farisa ahay, aday wan sə Farisa ahay re. Ta zlah upo ə man a anan nā, anga na san zle, Mbərom i slabakay anan ahay do ahay ə məke wa tə sifa aya awan.»

⁷ A ja 'am ata cəna, Farisa ahay tə Saduki ahay tə dazlan anə avad uway sa 'am ata awan. Anga nan, tə gəzla zek jəban cew. ⁸ Anga Saduki ahay ta wa, dowan inde saa slabakay ahay ə məke wa ibay, maslay a Mbərom ahay ibay, apasay ahay dukwen ibay. Aday cəkəbay, Farisa ahay ta wa way ataya inde fok cite. ⁹ Abəbal awan a zəga, miter sə Tawrita aya azar a sa day sə Farisa ahay tə slabak, tə nğəraz, ta wa: «Mə njadak ines a dowan a anan kwa kərtek bay. Izəne tə didek a maslay a Mbərom kabay apasay kə jak anan 'am. Waya sa san anaw!»

¹⁰ Mawuswes məduwen a a slabak miza asa. Bahay nga sə suje ahay ata kə jəjarak anga tā saa nğəraw anan Pol i zek wa bay. Anga nan, a jan anə suje anahan ahay tə gəba anan Pol ə wulen sə do ahay wa, ta ma anan u doh sə suje ahay.

¹¹ Sə luvon ata awan, Bahay Yesu a kan zek anə Pol, a jan, a wa: «Kə jəjar bay! Kə dəkak anan sləmay uno ə Urəsalima ə man a anan, aday ki i dəkay anan ə Ruma matanan re.»

Yahuda ahay ta gan may sa vad anan Pol

¹² Sidew a nā, Yahuda ahay tə halay nga sa ma anan 'am i zek. Tə mbaday nā, ti pa awan bay, ti sa awan bay, si ti vad anan Pol aday. ¹³ Do a sa ban 'am ataya ti zalay kwa kuro fudo. ¹⁴ Ta zla ə man ana bahay sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom pi zek tə məced sə Yahuda ahay, ta jan atan, ta wa: «Mə mbadak mi pa awan bay, si mi vad anan Pol aday. ¹⁵ Həna nā, kwanay tə məced ahay, slənen do pə cakay ana bahay nga sə suje sə Ruma ahay, ə nay anan ahay Pol pa 'am a kwanay. Jen anan nā, a nak ikwen sə sləne anan 'am anahan ataya lele asa. Ata manay mi vad anan winen mənəna sə dəzley ahay pə cakay a kwanay a jiga awan.»

¹⁶ Əna wan ana mərak a Pol a inde a sləne ti vad anan Pol. A zla u doh sə suje ahay, a təkəren 'am ata anə Pol. ¹⁷ Pol a ngaman anə bahay sə suje ahay kərtek, a jan nā: «Zla anan wan a anan ə man ana bahay nga sə suje ahay aday. Way inde i jan.»

¹⁸ Suje ata a zla anan wan ata pə cakay ana bahay nga a tinen a kutok, a wa: «Pol dowan a ma ban ata a ngumo, a wa nā nay anan wan a anan pə cakay anak, anga a nan sa jak 'am inde.»

¹⁹ Bahay nga sə suje ahay ata a ban anan wan ata ə alay a wa, a zla anan kəcah tinen a cuwcuwwe. A cəce panan: «Ka wa məw?»

* 23:5 Ca pə Gurtaaki 22.27.

²⁰ Wan ata a jan, a wa: «Yahuda ahay tə banak sə cəce panak, sidew nà, ki zla anan Pol pa 'am ana mæced a tinen ahay, a nan atan sa pak sləmay pa 'am anahan lele asa. ²¹ Əna kə təmahan atan anan bay, anga do ahay inde tə zalay kwa kuro fudə, tə pəkak anan zek, ti ba anan. Fok a tinen a tə mbaɖak ti pa awan bay, ti sa awan bay, si ti vad anan Pol aday. Tə lavak anan zek sa ga matanan, ta ba həna nà, 'am anak.»

²² Bahay nga sə suje ata a sləne matanan cəna, a jan anà wan ata, a wa: «Kà saa jan anà dowan ka nak su jo 'am a anan bay!» A mbəsakay anan kutok.

Bahay nga sə suje ahay a slan anan Pol à alay ana guverner inde

²³ Natiya, bahay nga sə suje ahay a ngaman anà bahay sə suje ahay cew, a jan atan, a wa: «Hilen anan nga anà suje ahay səkat cew, aday do sa ján pə pəles ahay kwa kuro cuwəbe, do sə pəlat ahay səkat cew. Fok a tinen a tə lavay zek sa zla à Kaysariya sə luvon tə njamde dəsudə. ²⁴ Liven anan anan zek tə pəles ahay anà Pol, i ján apan. Kə dazlen anan tə zay à man ana guverner Felikus.» ²⁵ Aday a vinde derewel a anan:

²⁶ «Nen Kəlawdiyus Lisiyas, anà Felikus, guverner məduwen awan. Iken inde zay bidaw?

²⁷ «Dowan a anan nà, Yahuda ahay ta ban anan, a nan atan sa vad anan. Nə sləne sa jəka winen do sə Ruma ahay nà, ma zla manay tə suje ahay sə təmay anan. ²⁸ U no sa san ta ban anan pa maw. Anga nan, na zla anan à man sə mæced a tinen aya awan. ²⁹ Na tan à nga nà, kə gak way tədə sə tacay anan à dangay bay, mə zakay a asa, sa vad anan à məke. Ta ban anan nə anga 'am sə pəra a tinen ahay vərre. ³⁰ Nə sləne sa jəka Yahuda ahay tə banak sə pəkan zek sa vad anan nà, kwayan'a nə slənak anan ayak à man anak. Na jan anà do a sa ban anan ataya nə tà sa zlah apan à man anak.»

³¹ Suje ahay tə gəba anan Pol kawa ana bahay nga sə suje ahay sa jan atan ata awan. Sə luvon ata tə dazle anan à wulen su doh sə Antipatris. ³² Sidew a nà, suje ahay sa zla tə saray ata ta may agay, əna do sə pəles ahay nə tə lagay anan Pol nà, dezl. ³³ Tə dazle à Kaysariya nà, tə varan derewel ata anà guverner, tə mbəsakan anan ayak Pol à alay inde. ³⁴ Guverner ata a jangay anan derewel ata awan. A cəce pə Pol wa, winen do sə daliyugo wuraw. A tan à nga a nay à Silikiya wa nà, ³⁵ a jan, a wa: «À alay a do sa zlah apak ataya ta nak nà, ni sləne 'am anak awan.» Aday a jan anà suje ahay nə tà ba anan Pol à doh sə bahay mbala Hiridus sa han ata awan.

24

Yahuda ahay ta zlah pə Pol

¹ Pə dəba wa a ga luvon ɖara nà, Ananiyas, bahay nga su do sə gəɖan dundo anà way anga Mbərom, a zla à Kaysariya. Ta zla tatə mæced sə Yahuda azar aya, tatə Tertulus, do sa san sariya sə Ruma ahay. Tə dazle pə cakay ana guverner Felikus kutok, ta zlah pə Pol.

² Tə ngaman anà Pol cəna, Tertulus a dazlan sa zlah apan pa 'am ana Felikus natiya: «Felikus, iken do ma ba awan, ava bayak a mə njahay à kon a anan zay nə anga iken. Kon a anan a ndakay nà, anga asan way anak awan!

³ Ma njad way ataya fok nà, anga iken. Mə ngərak anak.

⁴ «Na slak sə vəved 'am pa 'am anak bayak a bay, əna kem, nə cəce panak anga sərom anak, sləne anan 'am a anan mənɟək aday. ⁵ Ma tan à nga anà dowan a anan, winen do libabay awan. Winen apan i pəkan 'am anà Yahuda ahay sə vəze pə do ahay pə daliyugo fok. Winen bahay nga su do sə ngaman atan Nazaratu ahay ata awan. ⁶ A dazlan sa ga mənɟadək pu doh sə mazlaɖ a

Mbërom, ɛna mɛ bɛnak anan. [Abay ma ja nɛ mi gan sariya kawa ana Tawrita a manay awan, ⁷ɛna bahay nga sɛ suje ahay Lisiyas kɛ ngɛzɛrak anan pumo wa sɛ mɛgala. ⁸A wa dɔ sa zlah apan ataya tɛ nay pa 'am anak awan.] Kɛ cɛcihek panan wa way ataya nɛ, iken a ki san way ataya fok nɛ, dɛdek aya awan.»

⁹Yahuda ahay fok, tɛ japay anan 'am a tinen tɛ dɔwan ata, ta wa: «Way ana Tertulus sa ja ata nɛ, 'am dɛdek aya awan.»

¹⁰Guverner a sukwe alay pɛ Pol aday ɛ ja 'am. Pol a wa: «Na san zle, ava bayak a iken dɔ sa gan sariya anɛ dɔ ahay pɛ daliyugo a anan. Anga nan, nɛ taslak mivel sa vad uway pi zek wa, pa 'am anak awan. ¹¹Kɛ zalak luvon kuro nga cew bay, na zlah ɛ Urɛsalima saa hɛran nga anɛ Mbërom. Kɛ wudɛhek anan 'am ata dukwen, ki tan ɛ nga nɛ kɛtana awan. ¹²Dɔwan kɛ tak uno ɛ nga ɛ doh sɛ mazlaɛ a Mbërom, nen apan ni vad uway pa 'am tu dɔ bay. Kwa ɛ doh sɛ wazay a manay ahay, kwa ɛ wulen su doh tɛkɛde, dɔwan kɛ tak uno ɛ nga nɛ slabakak anan avad uway tu dɔ bay re. ¹³Dɔwan inde ɛ wulen a tinen saa tavay pa 'am a tinen a sa zlah upo ata dukwen, ibay. ¹⁴ɛna ni jak way inde hɛna: Nen apan ni dɛfan apan anɛ Mbërom a bije a manay ahay. Nen apan ni pɛrahan azar anɛ cɛved a Yesu, cɛved a aday ta wa pɛra hinen ata awan. Aday dukwen, nen nɛ dɛfan apan anɛ way mɛ vinde ɛ Deftere a Musa inde, pi zek tɛ Deftere ana dɔ maja'am a Mbërom ahay a tɛke fok. ¹⁵Manay tu dɔ a anaya dukwen ma wa, Mbërom i slabakay anan ahay dɔ ahay ɛ mɛke wa, kwa dɔ dɛdek aya awan, kwa dɔ lelibay aya awan. ¹⁶Anga nan, nen apan ni rɛzlen ɛ nga sɛ njahay mɛnjɛna ines pa 'am a Mbërom aday pa 'am sɛ dɔ ahay fok matanan.

¹⁷«Nɛ bɛrak uho ava bayak awan. Pɛ dɛba wa na ma tɛ dala a ɛ alay inde ɛ Urɛsalima, sa man zek anɛ dɔ uno ahay. Nɛ gɛdak anan dongo anɛ way ahay anga Mbërom re. ¹⁸Tu to ɛ nga ɛ doh sɛ mazlaɛ a Mbërom nɛ, na ndav anan sa ga way sɛ tɛra dɔ cɛncan a pa 'am a Mbërom ata awan. Nɛ halak anan nga anɛ dɔ ahay bay, aday abɛbal awan ibay re. ¹⁹ɛna Yahuda ahay sa daliyugo sɛ Aziya nɛ inde ɛ man ata awan. Tinen dukwen, kak awan a inde sa zlah anan upo nɛ, tɛ nay ta ja anan pa 'am anak kwa! ²⁰Kabay, dɔ a anan ataya ta jak sɛdɛk uno sa ga ɛ alay a nen pa 'am ana mɛced a manay aya ata bidaw? ²¹A alay uno sɛ tavay pa 'am a tinen dukwen, na jak 'am maza bay, si 'am inde kɛrtek. Na wa: “Ki gen uno sariya biten, anga dɔ ma mac aya ti slabakay ɛ mɛke wa nɛ, nɛ dɛfak apan nga.”»

²²Felikus a san 'am sɛ cɛved a Yesu zle lele, a jan atan, a wa: «Lisiyas, bahay nga sɛ suje ahay kɛ nak nɛ, ni ndav anan sariya a kwanay awan.» A jan anɛ dɔ ahay tɛ ta 'am kutok. ²³A jan anɛ bahay sɛ suje a sa ba anan Pol ata dukwen, ɛ ba anan lele, ɛna tɛ sa bɛnan mbiyed bay, dɔ anahan ahay tɛ gan nga lele.

Pol a kadan bala anɛ atɛ Felikus tɛ Durusila

²⁴Anahay pɛ dɛba wa mɛnjɛk nɛ, Felikus a may ahay tɛ uwar anahan Durusila, winen Yahuda ahay. A ngaman anɛ Pol, a slɛne 'am anahan sɛ tɛker ahay a dɛf nga pɛ Almasihu Yesu nɛ kɛkɛmaw ata awan. ²⁵Pol a ja 'am pa 'am sɛ dɛdek a Mbërom, sɛ alavan nga anɛ zek, sɛ sariya pɛ luvon sa ndav anan daliyugo ata awan. ɛna Felikus a jɛjar pi zek. A wa: «Coy kɛ slak! Zla way anak. Kɛ nak uno nɛ, ni i ngamak pac hinen asa.» ²⁶A ga apan dukwen, izɛne Pol i varan dala. Anga nan, a taa ngaman nɛ pac pac, sa kad bala tɛ winen.

²⁷Pɛ dɛba wa ava cew nɛ, Porkiyus Festus a bɛmbad anan Felikus. ɛna a nan ɛ Felikus sɛ taslan anan mivel anɛ Yahuda ahay. Anga nan, a mbɛsak anan Pol hwiya ɛ dangay.

25

A nan anà Pol nà, bahay sə Ruma à saa gan sariya

¹ Festus a dazle à Kaysariya nà, a ga luvon maakan nə a slabak sa zla à Urəsaliima. ² A man ata asa, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tu dō sə lavan nga anà Yahuda ahay, ta zlah pə Pol pə cakay anahan. Ta jan anà Festus: ³ «Kak kà zlak anak à nga nà, gəbay anan Pol à Urəsaliima.» Anga a nan atan sa vad anan Pol pə cəved.

⁴ Festus a mbədahan atan apan, a wa: «Pol winen à alay sə suje ahay inde à Kaysariya. Nen a dukwen ni ma à man ata bəse. ⁵ Lele a nà, dō sə lavak ikwen nga ahay tē pəruho azar à Kaysariya, ti zlah apan, kak awan a inde sa zlah apan nà, na.»

⁶ Festus kə njahak a Urəsaliima i ga luvon jəmaakan kabay luvon kuro, a ma way anahan à Kaysariya. Sidew a dukwen, a zla ù doh sa ga sariya, a wa ta nay anan ahay Pol. ⁷ Pol a dazlek ayak cəna, Yahuda ahay sa nay ahay à Urəsaliima wa ata, ta van nga tew. Ta zlah apan tə cəved ahay cara cara ma da 'am aya awan, əna tə njadak nga sa 'am sə tavay apan bay. ⁸ Pol a mbəda 'am pi zek wa, a wa: «Na gak anan ines kwa anà Tawrita sə Yahuda ahay bay, kwa anà doh sə mazlaḅ a Mbərom bay, kwa anà bahay sə Ruma bay.»

⁹ A nan à Festus sə taslan anan mivel anà Yahuda ahay. Anga nan, a cəce pə Pol wa: «Ki ngam sa zla à Urəsaliima, ni saa gak sariya à man ata pə azlah a nan ataya daw?»

¹⁰ Pol a wa: «Nen mə tavay a pa man sa ga sariya ana bahay sə Ruma. Ti go sariya tədə nà, à man a anan. Ka san zle, na gak anan ines anà Yahuda ahay bay. ¹¹ Kak abay na gak ines aday tədə sa vad apan nen ata dukwen, nə cəcihek tē mbəsakay ahay nen bay. Əna kak awan a inde tədə à 'am a tinen a sa zlah anan upo ataya ibay, dowan a inde i mba apan sə varan atan nen à alay inde nà, ibay. Na gak amboh, zla anan sariya uno à man ana bahay sə Ruma ite!»

¹² Festus tu dō anahan ahay ta ma anan 'am i zek. Coy Festus a wa: «Kə cəcihek sa zla à man ana bahay sə Ruma ata nà, ki zla à man ana bahay sə Ruma a kutok!»

Pol winen pa 'am ana Agaripa

¹³ A ga luvon ahay mənəcək pə dəba anahan a wa nà, atə bahay Agaripa tə mərak anahan uwar a tə ngaman Bernike, ta nay ahay saa jan 'am anà Festus à Kaysariya. ¹⁴ Tə njahay à man ata mənəcək nà, Festus a təkəren 'am ana Pol anà bahay, a wa: «Dowan a inde à man a anan tə bənay ahay à bahay ana Felikus wa. ¹⁵ A alay a nen à Urəsaliima nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay ta zlah apan, ta wa nà ban anan ta sa man anan mungok. ¹⁶ Əna na jan atan nà, pə sariya sə Ruma ahay nə dowan a ta zlah apan ata pi zek tu dō anahan a sa zlah apan ataya, ti vad uway pi zek wa à man sa ga sariya. I mbədahan apan anà nga anahan pə way a tinen sa zlah anan apan ataya awan. Kak matanan bay nà, ti varan anan dowan a ta zlah apan ata anà suje ahay bay. ¹⁷ Tinen a fok tə dazley à man a anan cəna, na gak munok bay jiga awan. Sidew a kwayan'a nə njahay pə sariya awan, na wa tē gəbay anan dowan ata awan. ¹⁸ Dō a sa zlah apan ataya tə slabakak sa ja 'am, əna ta jak awan a inde lelibay a kawa anuno sə bayak apan ata bay. ¹⁹ Na ca apan asanaw nà, sə slabak à wulen a tinen cəna, avad uway sa 'am pə pəra a tinen ahay, aday pə dowan a inde tə ngaman Yesu, kə məcak əna Pol a wa winen tə sifa awan. ²⁰ Nen dukwen nə sənək sə wudəh anan ləbara ata lelibay. Anga nan na jan anà Pol nà: “Ki ngam sa zla à Urəsaliima daw? Mi i gak sariya à man ata awan.” ²¹ Əna Pol a cəce tē

saa gan sariya nà, àga bahay sə Ruma. Anga nan, na wa tâ ban anan lele hus pə luvon a ni saa slənan anan ayak anà bahay sə Ruma.»

²² Agaripa a mbəđahan apan anà Festus, a wa: «Nen đukwen, u no sə sləne anan ləbara ana đowan ata awan.»

Festus a wa: «Ki i sləne anan sidew.»

²³ Sidew a cəna, atə Agaripa tə Bernike ta nay tə mazlaḅ sə bahay awan, đo ahay tinen apan ti həran atan nga. Ta zla à man sə halay nga, tə bahay nga sə suje ahay pə kərtek awan, pi zek tu đo sə wulen su doh a tinen lele aya fok re. Festus a wa tə gəbay anan Pol. ²⁴ Tə dəzley anan tə Pol cəna, Festus a jan anà bahay Agaripa, a wa: «Iken bahay Agaripa pə kərtek a tu do a mə japay aya à man a anan ataya fok, kə cinen anan anà đowan a anan zle. Yahuda ahay fok kwa à Urəsalima, kwa à man a anan, ta zlah apan pi nen. Tinen a fok ta wa nê mbəsak anan tə sifa bay. ²⁵ Əna na tak anan à nga anà awan a təde sa vad anan apan ata bay. Aday winen a a cəce đukwen nê slənan anan ayak anà bahay sə Ruma. Natiya kutok, na gak anan may tâ saa gan sariya à man ata awan. ²⁶ Əna na san awan a ni vinden ayak anà bahay sə Ruma ata pə đowan a anan bay re. Anga nan, na nay anan pa 'am a kwanay, mə zakay a adəka nà, pa 'am anak, iken bahay Agaripa, anga aday pə dəba sə bənan bitem anà 'am anahan a wa nə, ni san way a təde sə vinde apan ata kutok. ²⁷ Bina abayak nga uno kə ngəmak sə slənan ayak do anà bahay sə Ruma mənjenja sə vinde anan way anahan a sa ga ata bay.»

26

¹ Agaripa a jan anà Pol: «Cəved inde mə varak a sa ja 'am pi zek wa.»

Pol a cakaf alay à mburom, a ga 'am pi zek wa, a wa: ² «Suse bahay Agaripa, nə taslak mivəl sa ja 'am uno biten pa 'am anak. Way ana Yahuda ahay sa zlah anan upo ataya fok, ni đakak anan. ³ Anga iken nà, ka san pəra sə Yahuda ahay zle, ka san way a tinen ahay sə bəbal anan awan ataya zle fok re. Anga nan, nə rəke panak nà, ban mivəl sə sləne anan 'am uno nə fok.

⁴ «Yahuda ahay fok ta san anjahay uno zle. Kwa à alay a nen ù kon uno cəde w a mba ata awan, ta san anjahay uno zle. Kwa à Urəsalima đukwen, ta san anjahay uno zle re. ⁵ Ta san zle kwakwa, nə parahan azar nà, anà atatak way sə Farisa ahay, atatak way ma da 'am a cəvedəbay ata awan. Kà nak atan đukwen, ti side anan re. ⁶ Həna, nen à sariya inde tə tinen đukwen nà, anga nə đəfan ide anà way a Mbərom sə zlapay anan anà bije a manay ahay ata awan. ⁷ Zahav a manay ahay kuro nga cew đukwen, tinen apan ti đəfan ide anà way ata awan. Bina tinen apan ti đəfan apan anà Mbərom, luvon tə ipəc nà, anga na awan. Ba məduwen, Yahuda ahay ta zlah upo nà, nə đəfan apan nə anà 'am ata awan. ⁸ Kwanay Yahuda ahay, kə təmihen sa jəka Mbərom i mba apan sə slabakay anan do ma mac aya à məke wa bay nà, angamaw?

⁹ «Nen a ta nga uno đukwen, nə rəzlek anan à nga wa sa nes anan sləmay a Yesu sə Nazaratu ata awan. ¹⁰ Na ga mer su way ata nà, à Urəsalima. Bahay sə gəđan dundo anà way ahay tə varak uno cəved sə dərəzl anan do a Yesu ahay à dangay. Ta sak a gan atan sariya sa vad atan à məke đukwen, a taa zlo à nga re. ¹¹ Saray bayak awan, na zlak ù doh sə wazay ahay, nə bənak atan mbiyed cəvedəbay. Na gak atan bəlaray sə təra anan sləmay a Yesu à məndak. Mivəl kə zəbək nen tə mindel, hus na zlak à wulen su doh su kon ahay dərən dərən aya saa gay atan ahay alay à man ataya wa re.

¹² «Natiya, pə luvon a inde, nen apan ni zla à Damas. Sə vuro cəved a nà, bahay sə gəđan dundo anà way ahay. ¹³ Ba məduwen, man ipəc a ga nà, nə canan anà jiyjay sə awan a nay à mburom wa, a zalay jiyjay ana pac nə

gam gam lele. A van umō nga tew, manay tu dō uno sa zla jiga ataya awan. ¹⁴ Manay a fok mē slahay mbortoto à mēndak. Aday nē slāne dūngo a u jo ahay 'am ta 'am sē Yahuda ahay, a wa: “Sol, Sol, kē jugwar puno wa 'am jiga nā, angama kērtēk anaw? Iken apan ki njahay pē kūdes anak anga sa ga varam ti nen.”

¹⁵ «Nē cāce, na wa: “Iken nē wayaw, bahay uno?”

«Bahay Yesu a mbēduho apan, a wa: “Nēn Yesu, dōwan a iken sē jugwar panan wa 'am ata awan. ¹⁶ Ənā slabak, tavay! Na kak zek nā, aday kē tēra dō si mer su way uno. Nē walak iken sa jan anā dō ahay way nen sa kak anan ata, tē way nen saa dākak anan ata re. ¹⁷ Ni tam iken à alay sē Yahuda ahay wa, tē alay su dō su kon azar aya ata wa fok re. Ni slan iken pē cakay a tinen, ¹⁸ anga aday kē tēban atan anan idē, kē nay atan ī idē zānzen a wa, ī idē jiyjay a inde, kē tam atan à mēgala ana Fakalaw wa, kē zla atan à alay ana Mbērom inde. Natiya kutok, ti njad apēsē 'am sē ines a tinen ahay, ti zla à man sē njahay ana Mbērom pē kērtēk a tu dō anahan sa daf nga pi nen a azar ataya awan.”

¹⁹ «Anga nan kutok, bahay Agaripa, nē dāfan apan nā, anā way Mbērom su ko anan ahay kwa à mburom wa ata awan. ²⁰ Na lah sē wazay anan 'am ata nā, à Damas, à Urēsālima, aday pē dāliyugo sē Yahudiya fok. Pē dēba anahan a wa, nē pērahan azar sē wazan anā dō su kon azar aya re. Nē wazan atan nā, tē mbēsak ines a tinen ahay, tē mbēda 'am pē Mbērom, tē ga mer su way a tēde anga tē mbēdāhak anan lēn anā ines ata kutok. ²¹ Yahuda ahay ta ban nen ū doh sē mazlāb a Mbērom nā, anga nan. A nan atan sa vad nen à mēke sa ndaw. ²² Ənā hus ahay hēna biten, Mbērom kē mbēsakak nen bay, kē mak uno zek. Anga nan, nen mē tavay a pa 'am sē dō ahay fok anga sē dākay anan dīdek sa 'am anahan anā dō lele aya pi zek tu dō kēriya aya awan. Nē wazak awan maza bay, si way ana Musa tu dō maja'am a Mbērom ahay sa ta ja apan ti tēra ataya awan. ²³ Ta wa: Almasihu i sa lirew, i mac, aday i lah sē slabakay à mēke wa, i kay anan jiyjay sē sifa anahan anā Yahuda ahay, aday anā dō su kon azar aya ite re.»

²⁴ Pol wīnen apan i tēker 'am ata matanan mba, Festus a jan tē mēgalak a, a wa: «Pol, kē vawak nga! Asan way anak a kē zalak ata, kē tērak iken à mēndak. Ka san awan sabay.»

²⁵ Pol a mbēdāhan apan anā Festus, a wa: «Ba mēduwen, nga a vuwo bay! Wita 'am tēde ni jak anan ataya, aday 'am dīdek aya re. ²⁶ Agaripa dūkwēn a san zle coy, awan a inde mi dēr aya uda panan wa ibay, anga tē tēra aday nā, à midēr aya inde bay. ²⁷ Iken bahay, kē dāfak nga pa 'am ana dō maja'am a Mbērom ahay bīdaw? Na san zle, kē dāfak patan nga.»

²⁸ Agaripa a jan anā Pol: «Bēsē matanan ca, a nak sē tēra nen dō ana Almasihu a dāw?»

²⁹ Pol a mbēdāhan apan, a wa: «Kwa à ga nē bēsē hēna, kwa à ga nē bēsē hēna bay, nen apan ni gan amboh anā Mbērom nā, iken tu dō sē slāne 'am a anan ataya fok nē kē tēren kawa nen a re, əna tē calalaw aya à alay inde bay.»

³⁰ Matanan, bahay tē guvērner tatē Bernike fok tē slabak à man ata wa. ³¹ Tinen apan ti zla way a tinen ata nā, ta jan ī zek ahay, ta wa: «Dōwan a anan nā, kē gak way lēlibay a tēde sa vad anan à mēke kabay sē tacay anan apan à dangay bay.»

³² Bahay Agaripa a jan anā Festus, a wa: «Ta wa abay dōwan a anan à cāce tā sa gan sariya à Ruma bay nā, dī mbēsak anan.»

¹ 'Am a sa jəka mi zla pə daliyugo sə Italiya tə kwalalan ata a tavay nga nà, tə varan anan Pol tu dō a azar a ma ban ataya à alay inde anà Yuliyus, winen bahay sə suje à wulen ana suje ana bahay sə Ruma ahay. ² Ma zla à kwalalan inde kutok. Kwalalan ata nà, a nay à wulen su doh sə Adaramitiya wa, man sa zla ta 'am sə bəlay pə daliyugo sə Aziya. 'Dowan a inde tə ngaman Aristarkus, winen dō sə Tesaloniki ahay pə daliyugo sə Makedoniya, winen tə manay re.

³ Sidew a nà, mə dəzle à Sidon. Yuliyus sə dōwan ata nà, a gan sumor anà Pol ta sə varan cəved' à zla à man ana car anahan ahay tā gan nga. ⁴ Mə slabakay ahay à man ata wa kutok, ma van nga anà Kiprus ta day sə alay puwəy, bina ta day sə alay gula nà, mad kə varak umo cəved bay. ⁵ Ma zla bəse tə daliyugo sə Silikiya tə Pamfiliya, mə dəzle à wulen su doh sə ngaman Mira ata pə daliyugo sə Lisiya. ⁶ Bahay sə suje ahay a tan à nga anà kwalalan hinen nə, à man ata awan. Kwalalan ata dūkwen, a nay à Aleksandriya wa, aday i zla à Italiya. A daf uda manay kutok.

⁷ Luvon ahay əngal nà, ma zla anga anga tətibay. Kà dak umo 'am sə dəzle à Kənidus. Mad kə gafak umo 'am sa zla pa 'am. Anga nan, ma zla tə daliyugo sə Kereta, ta day sa mad ibay ata awan, ma zla ta day sə ngaman Salamoni ata awan. ⁸ Sa zla pa 'am kà dak umo 'am, əna mə dəzle à man a sə ngaman Man sə Dazay Lele ata awan, winen dəren tə wulen su doh sə ngaman Lasaya ata bay.

⁹ Ma gak ayak munok pə cəved bayak awan. Azar uko sa ga sumaya ata dūkwen, alay a kə ndəvak. Aday azla tə kwalalan dūkwen, a da 'am cəvedəbay, anga alay sə vəvara ahay kà slak. Anga nan, Pol a jan anà dō sa bal kwalalan ataya, a wa: ¹⁰ «Kwanay dō ahay, azla a mənuko a anan i i dak uko 'am. Way a mənuko ahay ti i lize tə kwalalan a təke. I dahay pə way ahay cəna coy bay re, sifa a mənuko aya dūkwen kà nak ti lize.» ¹¹ Əna bahay sə suje ahay tə tinen ata a təma dam nà, 'am ana bahay nga sə kwalalan ta 'am ana dō sa bal kwalalan ata sa ja, bina 'am ana Pol cəna, a gan may bay. ¹² Mə zakay a dūkwen, man a sə tavay uda ata nà, lele sə tavay uda tə alay sə vəvara a bay. Anga nan, zek məduwen su dō a dūkwen a gan may sə slabak à man ata wa. Kà i ga zek cəna, ti i ba à Fenika. Fenika ata dūkwen nà, man sə tavay sə kwalalan ahay pə daliyugo sə Kereta. A mbəda 'am pə bəlay si ta day sa pac sə slahay ù doh.

Vəvara məduwen a a slabak

¹³ Mad sə walay a dazlan sa bal mənjoek mənjoek cəna, a ga patan nə tə njadak way a sa zlan atan à nga ata awan. Tə pəsak anan njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ata awan. Ta zla ta 'am sə bəlay sə Kereta ata gəlan'a. ¹⁴ Əna kə njahak bay jiga awan, vəvara a məgala sə ngaman Urakilon ata a nay à dara wa, a slabak pumo. ¹⁵ Kwayan'a a ban anan kwalalan gec, a mba apan sə tavan pa 'am bay. Anga nan, mə mbəsak anan vəvara ata à dərəd anan adəka cukutok. ¹⁶ Ma zla bəse tu kon a sə ngaman Kawda winen à a'am inde ata awan. Ma man uda pə vəvara wa mənjoek. A man ata wa kutok, ma ban anan kwalalan a manay à cədew ata sə məgala anga aday à saa lize pumo wa bay. ¹⁷ Tə cakaf anan kwalalan a cədew ata, ta daf anan à məduwen inde. Pə dəba anahan a wa, ta ban anan winen a məduwen ata tew tə liber. Dō sa bal kwalalan ahay tə jəjarak sa mban anà wiye sa day sə Libiya. Anga nan kutok re, tə pəsak anan zana sa haw anan kwalalan ata awan. Tə mbəsakan anan kwalalan anà mad à zla anan kawa sa nan kutok.

¹⁸ Vəvara kə mbəsakad sa bal bay hway apan. Anga nan, sidew a nə tə guce anan way ahay à kwalalan wa. ¹⁹ Sidew a hinen asa, tə guce anan dədom sə kwalalan azar aya pi zek tə zana anahan azar aya tə alay a tinen aya awan.

²⁰ Mə canak anan anə pac bay, anə mawuzlawazl bay, i ga luvon ahay bayak awan. Vəvara ata kə mbəsakak sa ɓal bay. Manay aya dukwen, ma jak sa jəka mi tam bay a re.

²¹ Kə njahak bayak a dɔ ahay ta pak awan bay. Natiya kutok, Pol a slabak, a jan atan, a wa: «Kwanay dɔ ahay, suwan abay kə təmihen 'am uno sa jak ikwen ata, dɛ slabak à Kereta wa bay. Kə təmihen matanan cəna, tiya nà, dɪ ga dace bay, way a mənuko ahay ti lize puko wa bay re. ²² Əna həna nen apan ni cəce pikwen wa, bənen mbac lele. Dowan saa mac kwa kərtek ibay, si kwalalan saa lize dəkdek. ²³ Anga avad a sə luvon bine siwaw nà, Mbərom uno nen sə dɛfan apan ata a slənay ahay maslay anahan pə cakay uno, ²⁴ a wa: “Pol, kə jəjar bay! Tə dɪdek a ki tavay pa 'am ana bahay sə Ruma. Təma! Mbərom kə gak anak sumor, bina dɔ a anaya à kwalalan inde ata fok ti lize kwa kərtek bay.” ²⁵ Anga nan, dɔ ahay, kə jəjiren bay. Nə dɛfak nga pə Mbərom, i ga anan kawa anahan a su jo ata awan. Dowan i lize bay. ²⁶ Aya əna, vəvara i lize anan kwalalan a anan pu kon a inde à mamasl sə bəlay.»

²⁷ Kə gak həna luvon kuro nga anahan a fudɔ, vəvara winen apan i ra manay sa man nga à bəlay a məduwen ata inde hwiya. Man luvon a ga cəna, a ga pu dɔ sa ɓal kwalalan ahay nà, manay apan mi dazle pə yugo. ²⁸ Tə dazay anan liɓer tə rəslom ma ɓan aya apan ata à a'am inde, anga sə lavay anan sədek sə a'am awan. Ta tan à nga nà, a'am a nə sədek i ga miter kwa kuro fudɔ. Tə hədek mənjoek asa, ta tan à nga i ga miter kwa kuro maakan. ²⁹ Tə jəjarak, anga vəvara i sa zla anan kwalalan à man sə pəkərad ahay. Anga nan, tə dazay anan njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ataya fudɔ ta sə dəba sə kwalalan. Tinen apan ti ga amboh, aday idɛ á cəde bəse. ³⁰ Do sa ɓal kwalalan ahay, abay a nan atan sə dazay wa aday ti zla way a tinen. Tə dazay anan wa kwalalan a cədew ata awan, ta ga kawa abay a nan atan sə dazay anan njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ata, ta day sa 'am ana kwalalan a re. ³¹ Əna Pol a dazlan sa jan anə suje ahay pi zek tə bahay a tinen, a wa: «Kak dɔ sa ɓal kwalalan ahay tə njahak à kwalalan inde bay cəna, ki təmen bay.» ³² Matanan, suje ahay ta slad anan liɓer sa ɓan anan kwalalan a cədew ata pə kwalalan məduwen ata awan, tə mbəsakak anan ayak kwalalan a cədew ata a slahay à a'am inde.

³³ Coy idɛ winen apan i cəde bəse kutok, Pol a jan atan nə tɔ pa way, a wa: «Luvon kuro nga anahan a fudɔ, kə jəjiren, ki pen awan bay. ³⁴ Kak a nak ikwen sa tam anan sifa a kwanay nà, kem, pen way həna mənjoek kutok. Əna kwa sibək sa nga a kwanay kərtek saa lize nà, ibay.» ³⁵ A ndav anan 'am anahan ata cəna, a gəba way sa pa, a ngəran ayak anə Mbərom pa man sə idɛ a tinen ahay fok. A gəzla anan i zek wa, a dazlan sa pa. ³⁶ Ajalay nga a tinen a fok a dale, ta pa way kutok. ³⁷ Do a abay à kwalalan inde ataya mə baslay zek manay səkat cew tə kwa kuro cuwɓe nga anahan mbərka (276). ³⁸ Ta rah lele nà, tə guce anan ndaw à a'am inde anga aday kwalalan á ba sabay.

Kwalalan ana atə Pol kə lizek

³⁹ Idɛ a cəde lele kutok nà, dɔ sa ɓal kwalalan ahay fok, ta san sa jəka tinen ahaw bay jiga awan. Tə canan anə man sə wiye sa 'am sə bəlay. Kak i ga zek nà, a nan atan abay sa zla anan kwalalan à man ata aday á nga uda awan. ⁴⁰ Anga nan, ta slad anan liɓer sə njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ataya, tə mbəsak atan à a'am inde. Tə dazlan tə pəsak anan liɓer sə dədom sa tan cəved anə kwalalan ataya awan. Tə cakaf anan zana sa day sa 'am sə kwalalan, anga aday vəvara á zla anan kwalalan pa man sə wiye ata awan. ⁴¹ Əna kwalalan a tavay way anahan dek, anga man ata nə sədek

bay. Kwalalan a nga ta day sa 'am à wiyen inde gec. Məsugurndolon sə a'am a nay, a kad'anan kwalalan ta sə dəba anahan a wa.

⁴² A nan abay anà suje ahay sa vad'anan do sə dangay ahay anga tã saa zlzlov aday sa haw way a tinen ahay bay. ⁴³ Əna bahay sə suje ataya a gafan atan 'am sa ga kawa ana tinen sə bayak ata awan, anga a nan sa tam anan sifa ana Pol. Coy, a jan anà do sa san sə zlzlov ataya tã lah pa 'am à a'am inde. ⁴⁴ Anà do azar aya ite nà, a jan atan nə tã ban alay à dədom sə kwalalan ma kad'ataya, ti dazay anan à a'am inde. Mə dəzle pə dədala fok a manay a zay nà, matanan kutok.

28

Pol winen à Malta

¹ Mə dəzle pə dədala zay nà, mə sləne sləmay ana man ata nə tə ngaman Malta. ² Do sa man ataya tə təma manay tə ataslay mivəl a lele. Tə hanan umο uko, anga iven winen apan i ga, aday mad'dukwen a ga ike. ³ Pol a ray dədom sa pak pə uko. Uko sa ban pə dədom cəbak ata nà, dədew a nay ahay à dədom ata wa, a rac anan Pol pə alay. ⁴ Do su kon ataya tə canan anà dədew mə tapan a pə alay ata nà, ta wa: «Avad' uway a ibay! Dowan a anan nə do sa vad'nga su do. Kwa à ga həna kə təmak à a'am wa dəp nà, mbərom a mənuko sə ngaman Didek ata nə i mbəsak anan tə sifa a bay.» ⁵ Aya əna, Pol a mbazlay anan dədew ata, a slahay tı uko inde. Awan kə hanak apan kwa mənjoek bay. ⁶ A ga patan nà, i mac bəse, kabay alay anahan i tar. Əna kə njahak bayak a, awan kə gak anan bay. Tə bayak asa, ta wa: «Cəkəbay, i ga nà, winen nə mbərom a kərtek a re!»

⁷ Bahay sa man ata nà, tə ngaman Publiyus, doh anahan a nə dərən ta man ata bay. A ra manay əga winen, mə njahak luvon maakan, winen apan i pan umο way lele. ⁸ Bəbay ana Publiyus ata, winen mə nahay a, nga a bərzlan, aday azay a ruhan re. Pol a zla à man ana dōwan a dəvac ata, a ga amboh anga winen, a dəfan alay pa nga, a mbar anan. ⁹ Pə dəba anahan a wa dukwen, do sə dəvac sa man ata azar aya fok ta nay à man ana Pol, a mbar atan. ¹⁰ Tə varak umο magwagway ahay bayak awan. Manay apan mi zla way a manay coy, mi jan à kwalalan inde dukwen, tə varak umο way sa man umο zek pə cəved'ahay re.

Pol a slabak sa zla à Ruma

¹¹ Pə dəba anahan a wa kiya maakan nà, ma zla tə kwalalan sa nay ahay à Aleksandriya wa. A alay sə vəvara nà, kwalalan ata winen à man ata awan. Kwalalan ata nà, tə ndakak apan pəra sə mbərom ahay cew, tinen muwsa ahay sə ngaman Kastor tə Polok ata awan. Kwalalan ata kə vak à man ata awan. ¹² Mə dəzle à wulen su doh sə ngaman Sirakus ata awan, mə njahay à man ata luvon maakan. ¹³ Mə slabak à man ata wa, ma zla à wulen su doh sə ngaman Regiyus ata awan. Sidew anahan a nà, mad' sə walay a dazlan sa bal. Sidew a asa, mə dəzle à man sə dazay à Potiyoli. ¹⁴ Ma tan à nga anà do a Yesu ahay à man ata awan. Ta jan umο nə mə njahay əga tinen lumο pam lele. Mə lavay zek sa zla à Ruma nà, matanan kutok. ¹⁵ Mərak ahay à Ruma tə sləne ləbara a manay nà, ta nay ahay à wulen su doh sə ngaman Lumo sə Apiyas, aday à wulen su doh sə ngaman Man sə Tavay Maakan ata awan, anga aday mə zlangay tə tinen. Pol a canan atan cəna, a nğəran anà Mbərom, anga kə njadak məgala.

¹⁶ Mə dəzle à Ruma cəna, tə varan cəved' anà Pol sə njahay tı doh anahan cara, əna suje inde a ba apan.

Pol winen à Ruma

¹⁷ Pə dəba anahan a wa luvon maakan cəna, Pol a ngaman anə do sə lavan nga anə Yahuda ahay à Ruma ataya awan. Tə halay nga lele nà, a jan atan, a wa: «Mərak uno ahay, na gak awan pu do a mənuko ahay bay, na gak awan pə atətak way ana bije a mənuko ahay bay, əna tə bənək nen à Urəsəlima, tə varan ahay nen à alay inde anə Ruma ahay. ¹⁸ Tə cəce puno wa way uno sa ga ata nà, a nan atan abay sə mbəsək nen, anga ta tan à nga na gak awan a inde tədə ti vad apan nen a bay. ¹⁹ Əna a nan anə bahay sə Yahuda ahay t̄ mbəsək nen bay. Anga nan, nə cəce, na wa t̄ su go sariya àga bahay sə Ruma, kwa à ga nə na gak anan may sa zlah pu do uno ahay bay dəp nà, na. ²⁰ Anga nan kutok, nə cəce, na wa d̄ zlangay, bina u no k̄ sənən tə jaway nen kawa hənə anan d̄ukwen, anga na d̄af nga pə d̄owan a Isəra'ila ahay fok sa ba ata awan.»

²¹ Tə mbədahan apan, ta wa: «Manay mə slənek awan a anga iken ibay. Dowan inde k̄ nak ahay tə derewel a à alay inde anga iken à Yahudiya wa ibay. Mərak ahay tə təkərek umo ləbara sə awan lelibay pə iken ibay a re. ²² Əna ma gan may nà, mə sləne tə alay a manay a, 'am anak awan, anga kwa aha fok cəna, do ahay tə kədəy anan do ana Yesu ahay.»

²³ Ta d̄af luvon a aday ti i halay nga asa ata awan. Luvon ata a d̄əzley ahay cəna, do sə halay nga à man ana Pol ataya tə zalay sə kwakwa ata awan. Pol a d̄akan atan anan 'am sə bahay a Mbərom nə hway. A rəzlen à nga sə d̄akan atan anan 'am a Yesu nə ndekərkərre tə cəved sə Tawrita, aday tə deftere ana do maja'am a Mbərom ahay fok. ²⁴ Azar sə do ahay tə təmahak 'am a Pol sa jan atan ata awan, əna azar sə do ahay aya tə təmahak itəbay. ²⁵ Tinen apan ti vad uway à wulen a tinen, aday ta ta 'am kutok. Əna ta saa ta 'am ata nà, bə Pol k̄ jak atan 'am inde k̄rtek, a wa: «Way ana Apasay Cəncan a sa jan anə bije a kwanay ahay tə dungo ana do maja'am a Mbərom Ezaya nà, d̄idek awan. ²⁶ Mbərom a wa:

“Zla, ka sa jan anə do uno ahay nà:

Ki pəken sləmay lele, əna ki sənən awan bay.

Ki zəzuren way lele, əna ki cinen anan anə awan bay.

²⁷ Anga do a anaya nà, nga a tinen nə mə kuray aya awan,
tə rədak anan sləmay a tinen ahay,
tə tacak anan ide a tinen ahay.

Kak matanan bay cəna,

abay ti canan ide,

ti sləne sləmay,

ti san way,

ti mbədə 'am pi nen, ni mbar atan. *»

²⁸ Pol a jan atan asa, a wa: «Sənən a kutok nà, Mbərom k̄ təbək cəved sa tam anə do su kon azar aya hənə. Tinen nà, ti sləne ləbara anahan.»

[²⁹ Pə dəba sa 'am ataya wa nà, Yahuda ahay ta zla way a tinen, tinen apan ti vad uway tə mindel à wulen a tinen.]

³⁰ Ava cew nà, Pol mə njahay a ù doh sə masa. A təma mbəlok anahan ahay fok nə lele. ³¹ A wazay anan 'am sə bahay a Mbərom, a d̄akan anan ləbara ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu anə do ahay. A ja 'am mənəna ajəjar, aday d̄owan k̄ gafak anan 'am bay.

* 28:27 Ca pə Esaaya 6.9-10.

Derewel ana Pol sə vinden ayak anà dō sə Ruma ahay

Adakay way pə deftere a anan

Derewel a zəbor a anan nà, Pol a vinden anan ayak anà egliz à Ruma. Ruma aday nà, kə tərak wulen su doh zek məduwen a sə daliyugo a fok. A ga nà, kawa kula Pol kà zlak à Ruma fan bay. Anga nan kutok, a tətakan atan ayak way ahay bayak a dəc dəc pə cəved a Mbərom sə varan anà dō ahay aday ti tam ata awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a dakay anan zek anahan (1.1-17)

Pa 'am a Mbərom nà, dō ahay fok ta gak ines (1.18 - 3.20)

Mbərom a təma dō ahay nə kəkəməw (3.21 - 4.25)

Anjahay wiya su dō sa daf nga pə Yesu ahay (5.1 - 8.39)

Mbərom a ngaman anà Isəra'ila ahay (9.1 - 11.36)

Anjahay su dō a Yesu ahay à wulen a tinen inde (12.1 - 15.13)

Aja 'am ahay (15.14 - 16.27)

Pol a jan ayak 'am anà dō sə Ruma ahay

¹ Sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, dō si mer su way ana Yesu Almasihu. A ngumo aday nê təra dō maslan anahan awan, nen mə walay a sə dakay anan ləbara anahan mugom a anà dō ahay. ² Ləbara ata aday nà, Mbərom a kə zlapak uko anan ahay tə dongo ana dō maja'am anahan ahay kwakwa, tə vinde anan à Deftere anahan inde. ³ Ləbara ata nà, pə wan anahan, Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Winen mə wahay a pə daliyugo nà, à dala mbak ana bahay Dawuda inde. ⁴ Mbərom a slabakay anan ahay à məke wa tə məgala ana Apasay Cəncan awan. Matanan kutok, Mbərom a dakay anan nə Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, winen wan anahan awan. ⁵ Tə winen a kutok, Mbərom a təra nen dō maslan anahan awan. U go sumor ata nà, aday nà zla saa dakay anan 'am anahan anà dō su kon azar aya awan, aday tà daf apan nga, tē dəfan apan lele. Natiya, ti həran nga anà sləmay a Yesu Almasihu kutok.

⁶ Kwanay Ruma ahay, kwanay dukwen à wulen su dō ataya inde. Mbərom a ngamak ikwen nà, aday kə təren dō ana Yesu Almasihu ahay. ⁷ Anga nan kutok, nə vindek ikwen ayak nà, à kwanay dō a Mbərom a sə pəlay ataya awan. A ngamak ikwen nà, aday kə təren dō anahan aya awan.

Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko, tà gak ikwen sumor, aday tē varak ikwen zay a tinen.

A nan anà Pol sa zla à Ruma

⁸ Mama'am aday nà, nə ngəran anà Mbərom anga kwanay a fok tə sləmay ana Yesu Almasihu. Angamaw? Anga dō ahay bayak a pə daliyugo tinen apan ti sləne nà, kwanay apan ki dəfen nga pə Yesu Almasihu. ⁹ Pac pac nen apan ni ga amboh cəna, nə bayak nə pə kwanay awan. Way a nen sa ja həna ata dukwen nà, Mbərom awan a san zle, na ja ata nà, 'am didek awan. Winen a aday nà, na gan mer su way a dukwen tə mivəl kərtək awan. Na gan mer su way sə dakay anan ləbara a mugom a pə wan anahan Yesu Almasihu.

¹⁰ Na gan amboh həna, aday à vuro cəved sa zlak ayak əga kwanay. Kak way ata kə zlak anan à nga ite nà, ni zlak ayak kutok. ¹¹ Anga na gak anan may nə bayak a sa zlak ayak saa varak ikwen ahay way ana Apasay Cəncan

a sə vuro ataya awan, anga aday kâ njiđen mægala anahan. ¹² Na ja adêka nâ, varuko anan mægala i zek ahay lele, anga mənuko dê dëfak nga pə Yesu Almasihu.

¹³ Mərak uno ahay, u no dukwen, sənən apan aday nâ, na gak anan may sa zlak ayak äga kwanay nə saray bayak awan. Əna hwiya nə njadək cəved a bay way anahan. U no sa zlak ayak saa ga mer su way ä wulen a kwanay kawa anuno sa taa ga ü kon azar aya ata re, anga aday kâ zəgihen anan sə pərahan azar anâ Yesu lele. ¹⁴ Mbərom kâ varak uno mer su way ä alay inde. Natiya təktek ni dakan anan ləbara ata anâ dō ahay fok. Nê dakan anan anâ dō mə vızle aya aday anâ dō mə vızle a itəbay ataya re. Nê dakan anan anâ dō mə jangay aya aday anâ dō mə jangay a itəbay ataya re. ¹⁵ Anga nan kutok, na gan may tə mindel sə dəkək ikwen anan ləbara a Yesu ata anâ kwanay Ruma ahay re.

Ləbara ana Yesu nâ, mægala awan

¹⁶ Nen tə ataslay mivél a sə dəkək anan ləbara ana Yesu. U go waray bay. Anga ləbara a mugom ata nâ, mægala ana Mbərom uda awan sa tam anan dō sa daf nga pə Yesu Almasihu ataya fok. A varan cəved pa 'am nə anâ Yahuda ahay aday ü dō su kon azar aya re. ¹⁷ Ləbara a mugom ata a dəkək aday nâ, Mbərom a təra anan dō zənzen a, dō didek a pa 'am anahan a nə kəkəməw. A nan nâ, dō ahay tâ daf nga pa wan anahan cəna coy. Cəved maza inde sabay. A təra nə kawa ana Mbərom a sa ja ä Deftere anahan inde ata awan, a wa: «Dowan a kê dəkək nga pə Mbərom cəna, i təra anan dō didek a pa 'am anahan. Ata dowan ata i njad sifa didek awan.*»

Mbərom a ga mivél pə ines sə dō ahay fok

¹⁸ Aya əna, mivél a Mbərom winen apan i kay uho anga sa ga sariya pə huwan su dō zənzen awan, bina tinen tə dəfan apan bay, tə həran nga bay. Mbərom i gan atan sariya anga way a tinen a sa ga ata nâ, kə mbəsakak anan cəved anâ dō azar a sa san anan didek a Mbərom sabay. ¹⁹ Mbərom i gan atan sariya, anga ta san cəved sa tam zle. Ba kê dəkək atan anan cəved ata awan, əna tə bənək anan bitem anâ cəved ata bay. ²⁰ Mbərom a aday nâ, winen kəkəməw? Kula dowan kə canak anan bay. Əna a ban pə ananahan sə ndakay daluyogo ata wa nâ, way anahan a mə ndakay ataya tə dəkək anan nə winen Ba Mægala pa sə viyviya awan, aday winen dō kərtek Mbərom a way anahan. Way ataya fok ta ca ike. Anga nan, dō ahay ti mba apan sa njad alay sa 'am tətə sabay.

²¹ Natiya kutok, kwa ä ga nə ta san Mbərom zle dəp nâ, tə hərak anan nga aday tə ngarak anan kawa abay tədə sə həran nga aday sə nğaran anâ Mbərom ata bay. Adêka nâ, abayak nga a tinen a fok nə pə way kəriya aya awan. Asan way a tinen kə hurfok. Ta san awan pə Mbərom sabay. ²² Tə bayak adêka nâ, ta san way zle, cəkəbay tinen bəlbəle aya awan. ²³ Tə varak anan mazla6 anâ Mbərom, dō sa mac itəbay ata, sabay. Ta ma nga nə sə dukwen gərmeç ü vo anâ pəra ahay sa ga minje tu dō zənzen aday sa mac ataya awan, aday anâ pəra ahay sa ga minje tə məvuhom ahay, way sə kibe ahay, aday anâ way sa zla tə kutov ahay cara cara.

²⁴ Anga nan kutok, Mbərom a mbəsak atan sa ga way sa zlan atan ä nga, way lelibay ataya awan. Ti ga way sə waray ahay sa ga məsagar pi zek ahay. ²⁵ Tə mbəsak Mbərom, dō sə didek, anga sə pərahan azar anâ way mungwalay aya awan. Tə həran nga adêka nâ, anâ way a Mbərom sə ndakay ataya awan.

* 1:17 Ca pə Habakuk 2.4.

Tinen mbəsak zek a Mbərom a dō sə ndakay way ataya awan, dōwan a abay tədə sə həran nga, sə ngəran pa sə viyviya ata awan. Amen.

²⁶ Anga nan, Mbərom a mbəsak atan tā ga way sə waray a sa zlan atan à nga cəvedabay ata awan. Uwar ahay, tə mbəsak sə nahay tə mungol ahay, ta ma nga sə nahay adəka nə tə uwar car aya awan. Way ata dukwen nə way sa zlan à nga anà Mbərom bay. ²⁷ Mungol ahay dukwen ta ga nə matanan, tə mbəsak anan uwar ahay, ta ma nga sa gan may adəka nà, anà mungol ahay kawa tinen aya awan. Natiya kutok, atə mungol tə mungol tinen apan ti ga way ma ga waray aya sa ga patan məsagar. Ti mer su way a tinen ataya, tinen apan ti ngəzahay sariya pi zek anga ines a tinen ataya awan.

²⁸ Dō ataya tə pəlay sa san Mbərom bay. Anga nan, winen a kə mbəsakak atan aday tā nes anan abayak nga a tinen matanan kutok, tā ga way lelibay aya bayak awan sa zlan atan à nga. ²⁹ Mivel a tinen nà, ma rah aya tə way lelibay aya cara cara bayak awan. Tinen apan ti ga ubor pə way sə dō ahay, tinen sədək aya awan, sarak aya awan, tinen apan ti vad dō, tinen apan ti tère, tinen apan ti njəkan uda anà dō ahay, tinen huwan aya awan, tinen apan ti gədan azar anà dō azar awan, ³⁰ tinen apan ti ja 'am lelibay aya pə dō ahay, ti nan ide anà Mbərom, ti gənahan anà dō ahay, ti həran nga anà zek a tinen, ti zlapay awan aya awan, tinen apan ti pəlay nə cəved wiya sa ga ines ahay, tə dəfan apan anà bəbay a tinen ahay kabay anà may a tinen ahay sabay, ³¹ ta san way lele aya sabay, ta san pa 'am a tinen ma ja aya sabay, ta san sə pəlay dō sabay, dōwan a gan atan i zek wa itəbay re. ³² Aday dukwen, dō ataya ta san zle, Tawrita a Mbərom kə jak pə sariya ana dō ataya awan, ti njad amac. Kwa à ga nə ta san zle dəp nà, tinen apan ti ga way ataya matanan hwiya. Mə zakay a kutok nà, tinen apan ti həran nga anà dō sa ga way ataya kawa ta ga nə way lele aya awan.

2

Sariya a Mbərom saa gan anà dō ahay ata awan

¹ Kwa à ga nə iken waya waya, san apan aday nà, kak iken apan ki man anan mungok anà dō pə ines cəna, ka man anan mungok ata nà, anà zek anak awan re, anga ki mbə apan sa njad alay sa 'am sabay, bina iken a dukwen ka ga nə way a lelibay ataya re. ² Da san apan zle asanaw, kak Mbərom kə gak anan sariya anà dō sa ga way matanan ataya nà, sariya anahan nə didek awan. ³ Iken dō sa man anan mungok ù dō pə way lelibay aya aday iken a ka ga way ataya re ata nà, ki saa tam pə sariya a Mbərom a wa nə kəkəma kəla anaw? ⁴ Adəka bay, i ga nà, tiya nə kə kədəy anan sumor a Mbərom tə munapanaw anahan dəge? Kə kədəy anan anga Mbərom a ngam sa gak sariya fan bay ata bidaw? A gak sumor ata dukwen, aday kə njad alay a sa yam pə ines anak ahay aday nà, ka san bidaw?

⁵ Iken nà, kurkwilen à sləmay anak inde, a nak sa yam pə ines anak bay adəka. Tə alay anak awan, a nak Mbərom à gak sariya anahan. Pə luvon sə sariya a Mbərom nà, ki ga dəce nà, bayak awan. Anga pə luvon ata cəna, Mbərom i gan sariya anà dō ahay fok tə cəved awan. ⁶ I varan anà dō ahay fok nə pə way a tinen aya sa ga ata awan. ⁷ Dō hinen ahay tə rəzlen à nga wa anà mer su way lele aya, aday ti gan may anà mazlab a Mbərom a saa varan atan ataya awan, ti gan may anà zlangar a anahan, ti gan may anà sifa sa ndav bay ata awan. Anà dō ataya kutok, Mbərom i varan atan sifa sa ndav bay ata kutok. ⁸ Əna dō azar aya ite, ti vəze pə Mbərom. Dō ataya ite nà, dō sa ngam didek itəbay ataya awan, aday tə pərahan azar adəka nà, sa ga nə sədək a tinen ahay ataya awan. Mbərom i bəjok anan way sə mivel anahan ahay fok

pə tinen. ⁹ Matana awan, do sə sədøk ahay fok, ti njad dəce sa sa lirew. I lah pə Yahuda ahay aday do su kon azar aya kutok. ¹⁰ Aya əna, do sa ga way lele aya ite nà, Mbərom i varan atan mazlaḅ, i ngəran atan, i varan atan zay. I lah sə varan pa 'am dukwen anà Yahuda ahay, aday anà do su kon a azar aya re. ¹¹ Mbərom a ga mer su way anahan pə do ahay nà, alay kərtek a wa.

¹² Do su kon a azar ataya nà, tinen apan ti ga ines, aday ta san Tawrita itabay. Tinen ti lize dukwen, mənəna Tawrita ata re. Yahuda ahay ite nà, ta ga ines, aday ta san Tawrita zle. Mbərom i gan atan sariya anga Tawrita ata awan. ¹³ Dowan saa təra do didek a pa 'am a Mbərom ta sa pak sləmay pə Tawrita nà, ibay. Si kak dowan a kə dəfak anan apan aday. ¹⁴ Do su kon azar aya nà, ta san Tawrita itabay. Aday dukwen, à alay azar aya nà, ta ga way tədə kawa ana Tawrita sa ja ata re. Ta gak kawa ana Tawrita sa ja ata nà, ata tə dakay anan Tawrita inde à mivəl a tinen kwa abay à ga nə dowan kə jak atan 'am sə Tawrita bay dəp nà, na. ¹⁵ Mer su way a tinen a sa ga ata a dakay anan nà, Tawrita inde ma ga nga awan, à mivəl a tinen ahay inde, anga aday tã san way ana Tawrita sa jan atan «gen» ataya awan. Mez si zek a tinen a a dakay anan re. Bina, alay azar dukwen, tinen a ta san zle, ta gak way lelibay awan, kabay ta gak way lele awan ata re. ¹⁶ Pə luvon a aday way ataya ti kay zek uho, Mbərom i gan sariya anà do ahay tə alay ana Yesu Almasihu ata awan. Mbərom i ga sariya pə do ahay anga way mi der aya à mivəl inde ata awan. Ləbara mugom a nen sə təkəren anà do ahay ata nà, a ja nə way ataya kutok.

Yahuda ahay tə dəfak anan apan anà Tawrita a bay

¹⁷ Kwanay Yahuda ahay, ki cen pa nga a kwanay hənə nà, kəkəməw? Ki jen nà, kwanay Yahuda ahay, ki jen nə kə bənen Tawrita à alay inde, aday ki jen nà, kwanay do a Mbərom ahay. ¹⁸ Ki jen nə way sa zlan à nga anà Mbərom ata dukwen, kə sənən zle coy, anga Tawrita kə dakak ikwen anan way lele aya sa ga. ¹⁹ A ga pikwen nà, ki mben apan sa bənan alay anà huruf ahay aday sə davan anà do a azar aya tinen i ide zənzen a inde ata awan. ²⁰ Kwanay gədek a tətakan anan way anà do bələbəle aya, aday sə jəngan atan way anà do gwaslay ahay aya à abayak nga inde mba ata awan. Matana awan, ki jen nə Tawrita kə dakak ikwen anan cəved sa san way aday sa san didek ahay fok.

²¹ Əna kwanay apan ki tətakan anan anan way anà do ahay, əna kwanay mbədek anan à nga wa sə tətakan anan way anà nga a kwanay aya awan. Ki jen nà: «Kà ga akar bay!» Kwanay a, kwanay apan ki kəren way ahay. ²² Ki jen anà do ahay nà: «Kà ga mədigwed bay!» aday kwanay a, kwanay apan ki pəlen uwar ahay uho ata kəməw? Kwanay apan ki gifen anan 'am anà do ahay sa ga pəra, əna a zlak ikwen à nga sə karay ahay way ahay ù doh sə para ataya wa kəkəmə asa anaw? ²³ Kwanay apan ki hərən anan nga i zek bayak awan, anga Mbərom kə varak ikwen Tawrita anahan, əna kwanay apan ki nəsen anan Tawrita ata nə pa ma mba asanaw? Ata kə nəsen nà, sləmay a Mbərom awan. ²⁴ Mə vine a à Deftere a Mbərom a inde nə matanan, a wa: «Do su kon azar aya tinen apan ti nes anan sləmay a Mbərom dəgerger anga kwanay Yahuda ahay.*»

Way sə dakay anan iken Yahuda ahay nà, gad mədəndalas bay

²⁵ Kwanay Yahuda ahay nə kə gəden mədəndalas anga sə dakay a nə kwanay do a Mbərom ahay. Kak kə pərihen anan azar anà way ana Tawrita sa ja matanan nà, i mak ikwen zek acəkan. Kak ki gen anan way ana Tawrita sa jak ikwen ata bay nà, ki təren kərtek a tu do ma gad mədəndalas aya itabay ataya awan. Magwagway a kwanay a ibay. ²⁶ Natiya nà, do kə gədak

* 2:24 Ca pə Esaaya 52.5.

mədəndalas itəbay, aday kə bənak anan bitem anə 'am ana Tawrita a Mbərom ata lele nà, Mbərom a i ca apan kawa do ma gad mədəndalas a bay aday daw?

²⁷ Anga nan kutok, do su kon a azar aya aday tə gədak mədəndalas sə awan itəbay əna ti dəfan apan anə Tawrita ataya, ti sa mak ikwen anan mungok kutok asa. Anga kwanay nà, Tawrita a kwanay inde, aday kwanay apan ki gəden mədəndalas. Cəkəbay ki gen anan way mbala ana Tawrita sa ga apan 'am ata awan.

²⁸ Natiya kutok nà, sə təra Yahuda ahay didek aya nə maya anaw? Do sa gad pa zlay si zek anahan wa ata daw? A'ay. Agad mədəndalas didek a nà, agad pa zlay si zek wa cəna coy bay. ²⁹ Əna Yahuda didek nà, do sa gad mədəndalas à mivél inde ata awan, bina mbala ana Tawrita sa ja apan ata bay. Anga agad mədəndalas didek a nà, mbala ana Apasay a Mbərom sa gad à mivél inde ata awan. Wita dukwen, 'am sə Tawrita mə vinde avinde ata bay. Do matanan kutok cəna, saa həran nga nə Mbərom a bina, do zənnen a bay.

3

Mer su way ana Mbərom sa ga nà, lele

¹ Izəne dowan a i cəce: «Kak matanan cukutok nà, Yahuda ahay tə zalay do su kon a azar aya nə ta ma kutok anaw? Agad mədəndalas a tinen ata nà, magwagway a inde asa daw?» ² Tə didek a nà, magwagway a inde nə mənəjek bay. Mama'am aday nà, Mbərom kə varak atan anan 'am anahan à alay inde.

³ Izəne do hinen i cəce asa: «Yahuda aya azar a tə dəfan apan anə 'am a Mbərom sabay. Aka aday, a nan sa ja kutok nà, Mbərom i ga anan way anahan sə zlapay anan ata sabay kutok daw?» ⁴ Matanan bay! Kwa à ga nə do ahay fok mungwalay aya awan, Mbərom nà, a gad mungwalay itəbay asanaw! Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà:

«Iken Mbərom nà, ka jak 'am cəna, do ahay fok ti san nə ka ja didek a hwiya acəkan.

Dowan a kə pəlak anak cəved sə mungok dukwen, i san iken do didem a hwiya.*»

⁵ Izəne do maza awan i cəce re: «Ines a mənuko sa ga ataya, ta man zek anə do ahay sa san Mbərom winen a ga ines itəbay. Kak matanan nà, ines a mənuko ahay ti ga mer su way lele awan. Ata, sariya a Mbərom sa gak uko ata nà, tə cəved a bay kələdaw?» Ni ja uda kawa su do a man a aday! ⁶ Matanan bay jiga awan, Mbərom winen do didek a hwiya. Bina aday i saa gan sariya anə do sə daliyugo aya kəkəməw?

⁷ Izəne do hala maza i cəce asa re: «Kak nen apan ni ga ines nà, ata a kay uho nə Mbərom nə do didek awan, aday do ahay ti varan mazlaḅ adəka. Əna, i go uda sariya anga nen do sa ga ines nə pa ma asa mba anaw?» ⁸ Kəkəməw? Kak matanan nà, sa ga ines nə lele cukutok, anga sumor a Mbərom i kay ahay uho! Do a azar ta gad upo mungwalay sa jəka: «Sa ja 'am ata nə Pol.» Do ataya dukwen ti njad wa sariya a Mbərom.

Do mənəna ines nà, ibay

⁹ Natiya kutok nà, mənuko Yahuda ahay, də zalay do su kon azar aya daw? A'ay, də zalak dowan ibay. Kawa anuno sa ja bine siwaw nà, Yahuda ahay pi zek tu do su kon azar aya fok, ines a lavan atan nga. ¹⁰ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja aday nà:

«Dowan inde kwa kərtek didek a nà, ibay.

¹¹ Dowan inde kərtek sa san didem nà, ibay.

Dowan inde sə pəlay sa san Mbərom a dukwen, ibay re.

* 3:4 Ca pə Jabuura 51.6.

12 Do ahay fok tə mbəɖahak anan ləɛn anə Mbərom,
tə tərak do kəriya aya awan.

Down inde sa ga sumor kwa kərtek dukwen, ibay.†»

13 «Way sa nay uho à 'am a tinen ahay wa cəna, lelibay aya fok,
kawa way sa nay ahay à jəvay mə təba a wa a rəbas ike ata awan.

Miresl a tinen ahay tə mbəɖa nà, way sə njəkan uda anə do a azar aya awan.‡»

«'Am a tinen ahay fok nə kawa umom su kòn ahay.§»

14 «Ta ja dukwen, 'am sə tahasl do ahay hwiya,
aday 'am mi wesl aya re.*»

15 «Ta haw sa vad do dukwen ahahaw.

16 A man a tinen sa zla ahay cəna,
ti həzlap way sə gəban dəce anə do ahay bayak awan.

17 Ta san cəved sə njahay zay tə do ahay itəbay re.†»

18 «Tə jəjaran anə Mbərom itəbay fok.‡»

19 Kak Deftere a Mbərom kə jak matanan cukutok nà, da san apan zle, a jan 'am ata nə anə do a aday Mbərom a varay 'am anahan a à alay a tinen ahay inde ataya bidaw? Natiya kutok, down inde kwa kərtek i mba apan sə məman anan ines tətə sabay. Mbərom i gan sariya anə do ahay fok. 20 Matana awan, down inde saa təra do didek a pa 'am a Mbərom anga sə dəfan apan anə Tawrita nà, ibay. Adəka, Tawrita a jan anə do ahay nà, ines inde aday tā san anan coy.

Do ahay ti təra do didek aya pa 'am a Mbərom nə kəkəməw?

21 Həna nà, Mbərom kə təbak anan cəved anə do ahay sə təra do didek aya pa 'am anahan. Cəved a wiya ata nə tə bənak pi zek tə cəved sə Tawrita bay. Aya əna, Tawrita pi zek tu do maja'am ana Mbərom ahay ta jak pə cəved ata kurre way anahan. 22 Cəved ata nà, natiya awan: Down aya tə dəfak nga pə Yesu Almasihu nà, tinen ti təra do didek aya pa 'am a Mbərom kutok. Mbərom a təba cəved ata dukwen, anga Yahuda ahay taayak bay, əna anə do saa dəf nga pə Yesu ahay fok. Anga Mbərom awan aday nà, a gəzla do ahay pi zek wa itəbay. 23 Bina, do ahay fok ta gak ines. Ta slak sə njahay à man sə mazlaḅ a Mbərom cəncan ata bay. 24 Aya əna, Mbərom kə gak atan sumor anahan kəriya awan, kə tərak atan do didek aya pa 'am anahan. A ga matanan ata dukwen tə alay ana Yesu Almasihu, do sə təmay atan ahay à atahasl wa ata awan. 25 Mbərom a slənay anan, anga aday à mac à yime sə do ahay fok, aday mez anahan à banay puko wa ines ahay. Matanan, down a kə dəfak nga pə Yesu cəna, Mbərom i pəsen anan ines anahan kutok. A ga kətanən nà, anga a nan sə dakay anan nə winen do didek awan. Ines sə do ahay sa taa ga ataya nà, Mbərom a taa ga kawa a canan atan bay, 26 a taa njahay tete kawa awan ibay. Əna həna kutok, winen apan i dakan anan anə do ahay nà, winen do didek awan, ta sa ga way didek awan. Aday dukwen, a nan sə təra anan do sa dəf nga pə Yesu ahay, do didek aya pa 'am anahan.

27 Kak matanan cukutok nà, awan a inde kə mbəsakak uko aday di njad sa ga anan ti zek daw? Ibay jiga awan. Kak abay down a a dəfan apan nà, anə Tawrita fok kəma, ata abay i mba apan sa ga anan ti zek lele. Əna Mbərom a a təba nə cəved miza awan. Cəved ata nà, adaf nga pə Yesu Almasihu.

28 Matanan, da san zle way anahan, Mbərom a təra anan do ahay, do didek

† 3:12 Ca pə Jabuura 14.1-3, 53.2-4; Gaajoowo 7.20. ‡ 3:13 Ca pə Jabuura 5.10. § 3:13 Ca pə Jabuura 140.4. * 3:14 Ca pə Jabuura 10.7. † 3:17 Ca pə Esaaya 59.7-8. ‡ 3:18 Ca pə Jabuura 36.2.

aya pa 'am anahan nà, anga tə dəfak nga pə Yesu, bina anga sə dəfan apan anà Tawrita a Musa bay. ²⁹ Aka aday winen a nà, Mbərom sə Yahuda ahay taayan kələdaw? A'ay, winen Mbərom sə do ahay kəzlek, Yahuda ahay tu do su kon azar aya tək. ³⁰ Anga Mbərom nə winen kərtek. Kak Yahuda ahay tə dəfak apan nga, i təra atan do didek aya pa 'am anahan. § Matanan re, kak do su kon azar ataya tə dəfak nga pə Mbərom dukwen, i təra atan do didek aya pa 'am anahan re. ^{* 31} Na jak matanan nà, ata nə kədiyək anan Tawrita adəka daw? Adəka bay, nə həran nga, aday nə təra anan way lele kawa ana Mbarom a sa daf anan ata awan.

4

Minje ana Ibərahima

¹ Həna nà, bayakuko pə bije a mənuko Ibərahima aday. Di ja nə maw? Ma sə təran anaw? ² Kak Ibərahima kə tərak do didek a pa 'am a Mbərom anga a ga mer su way lele nà, abay tiya nə i njad sə həran nga anà zek. Əna kə njadak sə həran nga anà zek pa 'am ana Mbərom bay. ³ A Deftere a Mbərom inde nà, ta ja apan nə maw? «Ibərahima kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbarom a ca apan nə winen do didek awan.» ^{* 4} Da san zle, dowan a kə gak mer su way cəna, tə haman way sə herreb anahan, bina tə varan nə magwagway bay asanaw? Wita nə way sə herreb anahan a way anahan. ⁵ Əna dowan a kə dəfak nga pə Yesu mənəna a daf nga pi mer su way anahan lele aya nà, Mbərom i ca apan nà, adaf nga anahan ata kə tərak anan do didek awan. Cəved a Mbərom inde sə təra anan do ahay do didek aya pa 'am anahan, aday ta 'am kəriya awan.

⁶ Bahay Dawuda a ja matana re. A ja nà, Mbərom a təra anan do sa daf apan nga ataya, do didek aya pa 'am anahan, mənəna a ca ide pi mer su way a tinen ata awan. Ti taslay mivəl kutok. Matanan, Dawuda a wa:

⁷ «Do sa ga ines ahay ti taslay mivəl,
 anga Mbərom kə pəsek atan ines a tinen ahay,
 aday kə banak patan wa atahasl a tinen ahay fok.

⁸ Do sa ga ines ahay, ti taslay mivəl,
 anga Mbərom i ca pə ines a tinen ahay sabay.†»

⁹ Natiya, ataslay mivəl ata nà, winen mə lavay zek a anga Yahuda ahay dəkdek daw, kabay anga do su kon azar aya cite daw? Nə lahak sa ja coy asanaw: «Ibərahima kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen do didek awan.‡» ¹⁰ Way ata a təra nà, siwaw? A gad mədəndalas aday daw, kabay pə dəba anahan a wa daw? Pə dəba anahan a wa bay. A sa gad mədəndalas nà, Mbərom kə tərak anan winen do didek a pa 'am anahan coy.

¹¹ Ibərahima a gad mədəndalas sə dakay anan winen kə dəfak nga pə Mbərom coy, aday Mbərom kə tərak anan do didek a pa 'am anahan coy re. Matanan Ibərahima a təra bəbay su do sa daf nga ahay aday tinen ma gad mədəndalas a itəbay ataya fok. Bina Mbərom a təra atan do didek aya pa 'am anahan kawa anahan sə təra anan Ibərahima ata awan. ¹² Aday Ibərahima, winen bəbay su do ma gad mədəndalas aya fok re, əna si ti pərahan azar anà cəved sə adaf nga ana Ibərahima à alay a aday a saa gad mədəndalas ata awan.

Way a Mbərom mə zlapan a anə do anahan ahay

§ 3:30 Yahuda ahay, tinen do ma gad mədəndalas aya awan. * 3:30 Do su kon azar aya nà, tinen do ma gad mədəndalas aya itəbay ataya awan. * 4:3 Ca pə Laataanooji 15.6. † 4:8 Ca pə Jabuura 32.1-2. ‡ 4:9 Ca pə Laataanooji 15.6.

¹³ Mbərom a zlapan anə Ibərahima, i varan anan daliyugo fok anə zahav anahan. Matanan kutok, Mbərom a a zlapan anan nā, anga Ibərahima kə dəfak anan apan anə Tawrita bay, əna a zlapan anan anga Ibərahima kə dəfak apan nga ata awan, kə tərak do didek a pa 'am anahan.[§] ¹⁴ Kak dōwan aya inde tə njadək way ata anga sə dəfan apan anə Tawrita cəna, ata adaf nga pə Mbərom i təra kəriya bugöl, aday 'am a Mbərom sə zlapay anan ata kə tərak way kəriya re. ¹⁵ Tawrita a gəbay ahay cəna, mivəl a Mbərom, bina do ahay tə dəfan apan bay, ta gak ines. Abay Tawrita á ga ibay cəna, aga ines i ga inde sabay re.

¹⁶ Anga nan kutok, way a Mbərom sə zlapay anan ata nā, a zlapan anan nə anə do sa daf apan nga ahay. A ga matanan ata dukwen, aday á varan atan anan way ata kəriya awan. 'Am ata mə zlapan a dukwen, anə zahav ana Ibərahima ahay fok. Zahav ana Ibərahima nā, do sə dəfan apan anə Tawrita ahay dəkdek bay, əna do sa daf nga pə Mbərom kawa Ibərahima ahay re. Anga winen nə bəbay a mənuko aya fok. ¹⁷ Kawa ana Mbərom sa jan anə Ibərahima, a wa: «Nə tərak iken bije sə zahav ahay bayək awan.*» Matanan Ibərahima nā, winen bəbay a mənuko pa man sə ide a Mbərom, anga winen kə dəfak apan nga. Mbərom winen do sə varan sifa anə way ma mac aya fok, do sə ndakay way ahay fok tə alay məgaɟar awan, ata awan. ¹⁸ Abay abayək nga ana Ibərahima inde pə awan sabay, əna kə dəfak nga pa 'am a Mbərom sa ja: «Wan sə kutov anak ahay ti baslay zək bay†» ata awan. Kə dəfak anan ide anahan zuhhwe pə Mbərom, kə tərak bəbay sə zahav ahay bayək awan acəkan. ¹⁹ A san zle re, ava anahan kə dəzlek bəse səkat coy, aday Saratu dukwen, i mba apan sa ga wan sabay. Kwa á ga nə zlay si zək anahan nə coy kawa ma mac awan dəp nā, adaf nga anahan pə Mbərom ata bəle a bay.

²⁰ Anga nan, kula way a Mbərom sə zlapan anan ata, kə gak anan hiyem hiyem bay. Adəka nā, adaf nga anahan kə jərahak, a ma nga sə həran nga á Mbərom. ²¹ Way inde a san zle kərtek cəna: Mbərom nə məgala anahan inde sa ga way anahan sə zlapay anan ata awan. ²² Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen do didek awan.‡ ²³ 'Am a Deftere sa ja «Mbərom a ca apan nə winen do didek awan» ata, mə vinde nə anga Ibərahima dəkdek bay. ²⁴ 'Am ata mə vinde a anga mənuko re. 'Da daf nga nə pə Mbərom, winen do sə pədəkey anan Bahay a mənuko Yesu á wulən su do ma mac aya wa ata awan. Aday winen a dukwen i i təra mənuko do didek aya pa 'am anahan. ²⁵ Mbərom a mbəsək anan á mac anga ines a mənuko ahay, aday a slabəkay anan anga dē təra do didek aya pa 'am anahan awan.

5

Mbərom a zlah anan məlmal anahan tə mənuko nā, tə Yesu

¹ Matanan kutok, də təra do didek aya pa 'am a Mbərom, anga də dəfak apan nga, aday həna kutok zay a mənuko inde tə winen anga Bahay a mənuko Yesu Almasihu. ² Winen kə njadək uko cəved aday Mbərom a gak uko sumor, anga də dəfak nga pə winen awan. Tə sumor anahan ata nā, dī jərə sə tavay apan nə njənan lele. 'Di taslay anan mivəl, anga dī i njad sə njahay á man sə mazlaɟ a Mbərom. ³ Aday asa, dī taslay mivəl tə dəce a mənuko ahay re, anga da san zle, da gak dəce nā, dī njad ngatay aday. ⁴ Ngatay aday dukwen, i təra mənuko do ma san nga aya awan. Aday də tərak do ma san nga aya ite, dī dəfan ide anə

§ 4:13 Ca pə Laataanooji 12.2-3, 17.4-6, 22.15-18. * 4:17 Ca pə Laataanooji 17.5. † 4:18 Ca pə Laataanooji 15.5. ‡ 4:22 Ca pə Laataanooji 15.6.

way sa 'am. ⁵ Di dɛfan idɛ anà way sa 'am, way sa 'am ata dukwen a njɛkan uda anà dɔ itɔbay asanaw? Anga Mbɛrom kà kak uko anan asan zek anahan coy ta sɛ varak uko ahay Apasay anahan Cɛncan a à mivɛl inde re.

⁶ Ayaw, à alay a mɛnuko bɛle aya mba ata nà, Almasihu winen kà mɛcak anga mɛnuko, mɛnuko aday nà, dɔ mɛ vɛze aya pɛ Mbɛrom. Almasihu a mac nà, à alay ata kutok, kawa sa zlan à nga à Mbɛrom. ⁷ Dowan saa tɛma sa mac anga dɔ didɛk a natiya ca nà, ibay. Izɛne anga dɔ sa ga way lele aya nà, dɔ ahay ti ngam sa mac. ⁸ Cɛkɛbay Almasihu a mac anga mɛnuko nà, à alay a mɛnuko dɔ sɛ ines ahay hwiya. Matanan Mbɛrom a kay anan ahay asan zek anahan anga nuko nà, na. ⁹ Aya, mez ana Almasihu kà varak uko cɛved sɛ tara dɔ didɛk aya pa 'am a Mbɛrom. Anga nan da san zle lele re, zek a ana Almasihu a dukwen, i i tam mɛnuko à mivɛl a Mbɛrom saa ga pɛ dɔ ahay ata wa re. ¹⁰ A alay a aday mɛnuko dɔ sa nan idɛ anà Mbɛrom ahay hwiya ata nà, winen kà ndavak anan sa zlah anan mɛlmal tɛ mɛnuko, tɛ amac a wan anahan. Aka aday hɛna dɛ tɛrak dɔ anahan ahay coy nà, i tam mɛnuko à sariya anahan saa ga ata wa, anga wan anahan kà slabakak ahay à mɛke wa kutok bidaw? ¹¹ Wita dɛkɛk cɛna coy bay. Di taslay mivɛl re, anga ajapay a mɛnuko tɛ Mbɛrom, bina Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko kà tɛrak mɛnuko car a Mbɛrom ahay coy asanaw?

Minje ata ana Adama tɛ Almasihu

¹² Atahasl a nay ahay pɛ daliyugo nà, anga dɔ kɛrtɛk sa ga ines, winen nà, Adama. Aday ines anahan a tavakay ahay amac pɛ dɔ ahay. Do ahay fok ti mac kutok, anga fok a tinen a ta gak ines re. ¹³ Mbɛrom a saa varan Tawrita anà Musa nà, ines inde pɛ daliyugo coy. Əna à alay a Tawrita inde fan bay ata nà, Mbɛrom a baslay ines a tinen ahay fan bay re. ¹⁴ Aya əna, a bɛnay ahay pɛ Adama wa hus pɛ Musa dukwen, amac winen apan i vad dɔ ahay. Kwa tinen ta gak ines kawa ana Adama dɔ sɛ vɛze pɛ Mbɛrom ata itɔbay nà, amac kà vɛɛak atan re.

Adama dukwen, winen kawa minje ana Yesu, dowan a saa nay ahay ata awan. ¹⁵ Əna magwagway a Mbɛrom sɛ varak uko tɛ Yesu ata nà, kà gak minje tɛ ines mbala ana Adama sa ga ata bay. Tɛ didɛk a nà, dɔ ahay bayak a tɛ mɛcak anga ines ana Adama. Əna magwagway a Mbɛrom sa var kɛriya tɛ alay ana Yesu Almasihu ata nà, a zalay atahasl ana Adama. Anga Mbɛrom kà gak anan sumor anà dɔ ahay kà zalak. ¹⁶ Magwagway a Mbɛrom nà, a ga minje tɛ atahasl ana Adama bay. Ines ana Adama sa ga ata nà, kà varak anan mungok coy, sariya kà bɛnak anan. Aya əna, sumor a Mbɛrom a mbasay pɛ ines sɛ dɔ ahay, kwa à ga nɛ ta gak ines bayak awan, aday a tara atan dɔ didɛk aya pa 'am anahan. ¹⁷ Matanan kutok, anga ines su dɔ kɛrtɛktɛkke, amac kà mbɛrmak alay pɛ dɔ ahay fok. Əna way sɛ zalay anan way ata tɛ sumor dukwen, a nay tu dɔ kɛrtɛktɛkke, winen Yesu Almasihu. Anga winen, Mbɛrom kà gak anan sumor anà dɔ ahay bayan awan, a tara atan dɔ didɛk aya pa 'am anahan. Matanan ti njad sifa sa ndav bay ata awan, aday ti ga bahay pɛ kɛrtɛk a tata Yesu a kutok.

¹⁸ Natiya kutok, ines su dɔ kɛrtɛk kà gɛɔak ahay 'am sa ban anan dɔ ahay fok. Matanan, mer su way su dɔ kɛrtɛk lele a, kà gɛɔak ahay 'am sɛ tara anan dɔ ahay fok, dɔ didɛk aya pa 'am a Mbɛrom, aday sɛ varan atan sifa sa ndav bay ata re. ¹⁹ Kwakwa ata nà, dɔ kɛrtɛktɛkke a ngam sɛ dɛfan apan anà Mbɛrom bay. Anga nan, dɔ ahay bayak a tɛ tɛrak dɔ sɛ ines ahay. Matanan re, dɔ kɛrtɛktɛkke a dɛfan apan anà Mbɛrom. Anga nan, dɔ ahay bayak a ti tara dɔ didɛk aya pa 'am anahan.

²⁰ Tawrita a dazley ahay nà, anga aday ines ahay tâ ma nga sà zəga pə do ahay ite. Əna à man a aday ines kə zəgahak ata nà, sumor a Mbərom a ma nga sà zəga pə do ahay ite re. ²¹ Kwakwa ata nà, məgala ana ines inde sa vad do. Həna dukwen, sumor a Mbərom sa gan anà do ahay ata nà məgala anahan inde sà təra atan do didek aya pa 'am anahan re. Natiya, do ahay ti mba apan sa njad sifa sa ndav bay ata awan. Ti njad anan nə tə sləmay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko.

6

Aga baptisma nà, amac tə Yesu aday aslabakay à məke wa tə winen a re

¹ Həna kutok nà, u no sa ja nə maw? Zəgahuko anan sa ga ines aday sumor a Mbərom à zəga ite daw? ² Matanan bay re. Də takas nà, à amac wa. Anga nan, ines a lavak uko nga sabay. Aka aday di njahay i ines inde kəkəma asa anaw? ³ Da san way ata zle lele. A alay a mənuko sa ga baptisma ata nà, də japay nə tə Yesu Almasihu, aday da mac tatə winen a re. ⁴ Matanan, tə baptisma ata nà, mənuko fok də məcak tatə winen, aday ta lak mənuko tatə winen a re. Əna mazla6 a Mbərom nə məgala awan, a slabakay anan Almasihu à wulen su do ma mac aya wa. Natiya kutok, i slabakay ahay mənuko anga aday dā njad sə njahay tə sifa wiya awan.

⁵ Natiya, də japak tə winen à alay a mənuko sa mac tə winen ata awan. Matanan, à alay a mənuko saa slabakay à məke wa ata nà, di japay tə winen à aslabakay anahan à amac wa ata re. ⁶ Sənuko way inde aday: Anjahay a mənuko kwakwa ata nà, tə darak anan ayak pə dədom way zləngad a pə kərtək a tə Almasihu, anga aday ubor sə ines a mə japay a tə mənuko ata dukwen à lize sə coy, aday mənuko dē təra bile sə ines ahay sabay. ⁷ Natiya kutok, dowan a kə məcak cəna, winen bile ana ines sabay. ⁸ Matanan, kak də məcak tə Almasihu nà, di daf apan nga di njahay tə sifa anga winen a re. ⁹ Almasihu a slabakay ahay à məke wa. Anga nan, da san a zle re, i naa mac sabay, anga məgala ana amac inde apan sabay. ¹⁰ Almasihu kə məcak. Amac anahan ata kə gəzlak atan pi zek wa tə ines sə coy. Həna nà, winen pə kərtək a tə Mbərom, tə sifa awan. ¹¹ Matanan re, kə sənən zle, kwanay dukwen kə məcən, aday kə gəzlen pi zek wa tə ines. Həna nà, kwanay pə kərtək tə Mbərom tə sifa aya awan, anga kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu.

¹² Anga na awan, ines à ga pikwen məgala sabay, kə pərihen anan azar anà ubor si zek a kwanay ahay sabay. Ki məcən wanahan asanaw! ¹³ Kà sa mbəsiken anan zek a kwanay ines à ga anan mer su way lelibay aya sabay. Gen adəka nə mer su way a Mbərom kutok, kawa do ma mac aya ta may uho à məke wa ataya awan. Mbəsiken anan zek a kwanay həna nà, sa ga mer su way didek aya kutok. ¹⁴ Sə lavak ikwen nga həna nà, Tawrita sabay, əna sumor a Mbərom sa gak ikwen ata kutok. Natiya məgala ana ines inde pikwen sabay.

Minje sə bile

¹⁵ Həna nà, di ja nə maw? Sə lavak uko nga nà, Tawrita sabay, əna sumor a Mbərom kutok. Cəved inde sa ga way lelibay a adəka daw? A'ay! ¹⁶ Kə sənən itəbay daw? Kə tərən bile su do aday nà, bəlaray si ki dafen anan apan anà dowan ata awan. Kak kwanay bile ana ines ahay, ines i lagay kwanay hus à amac inde. Kak kwanay bile ana Mbərom ahay, ata Mbərom i təra kwanay do didek aya awan. ¹⁷ Kwakwa ata nà, kwanay bile ana ines ahay. Ngəren anan anà Mbərom anga həna kə təmihen sə dəfan apan tə mivel kərtək a anà atətak way a kwanay a sə sləne ata awan. ¹⁸ Abay kwanay bile sə ines ahay, əna kə

tāmen ahay à ìlè sà ines wà, aday kà tǎren ìlè ana ðídek ahay kutok ite. ¹⁹ Nà gǎba minje sà ìlè nà, anga aday kà sǎnen way a ni jak ikwen ata awan. A alay a kwanay ìlè sà ines ahay ata nà, kà mbàsiken anan zlay si zek a kwanay à ga mer su way lelibay aya awan. Ki gen nà, mer su way sà sǎdǎek ahay ðàkdek. Hǎna biten ðukwen, kwanay ìlè sà ðídek ahay. Matanan, mbàsiken anan zek a kwanay à gan mer su way lele aya awan. Ata anjahay a kwanay i tǎra à cǎncan a inde.

²⁰ Natiya kutok, à alay a kwanay ìlè sà ines ahay ata nà, aga mer su way lele cǎna, a zlak ikwen à nga bay. ²¹ Ata, à alay ata kutok nà, ki gen nà maw? Way a sa gak ikwen waray hǎna biten ataya awan. A andav sà way ma ga waray ataya ðukwen, amac inde. ²² Aya ǎna, hǎna kutok, kà tǎmen ahay à ìlè sà ines ata wà. Kà tǎren ìlè ana Mbǎrom ahay. Anga nan, anjahay a kwanay i tǎra à cǎncan a inde kutok. A andav a inde ite, ki njíden wà sifa sa ndav bay ata awan. ²³ Magwagway sà ines nà, amac. ǎna way a Mbǎrom sa var kǎriya ata nà, sifa sa ndav bay pǎ kǎrtek a tǎ Yesu Almasihu, Bahay a mǎnuko.

7

Do sa ðafnga pǎ Yesu ahay, tǎ Tawrita

¹ Mǎrak uno ahay, way uno a ni jak ikwen ayak hǎna ata nà, ki sǎnen, anga kà sǎnen Tawrita zle coy. Tawrita a lavan nga anà ðó nà, si à alay a winen tǎ sifa pǎ daliyugo mba ata awan. ² Minje nà kawa uwar. A alay a mbaz anahan inde tǎ sifa nà, Tawrita a ðan anan pǎ mbaz anahan ata awan. ǎna, mbaz anahan kà sak a mac ite nà, Tawrita kà mbàsakak anan ahay à 'am ana mbaz anahan ma mac ata wà. ³ Uwar kà sak a zla à mbaz hinen, aday mbaz anahan a mama'am ata ma mac a bay cǎna, wita uwar ata kà gak mǎdigwed pǎ mbaz anahan ata awan. ǎna mbaz ata kǎrtek a kà mǎcak cǎna, 'am sà Tawrita ata inde apan sa ga mǎdigwed a sabay. I mba apan sa zla à mbaz hinen, kà gak ines bay.

⁴ Mǎrak uno ahay, kwanay hǎna ata ðukwen, matanan. Kwanay kà jipen pǎ kǎrtek a tǎ Yesu Almasihu, ðowan a sa mac anga kwanay pǎ ðǎdom mǎ zlángad ata awan. Anga nan kutok, kwanay ðukwen kà mǎcen aday kǎgzlen tǎ Tawrita sà coy. Hǎna kà jipen tǎ Yesu, ðó sà slabakay ahay à mǎke wà. Matanan kutok, ði mba apan sa gan mer su way lele aya anà Mbǎrom, i zlan à nga. ⁵ Da taa ga nà, mer su way sà ubor si zek a nuko ahay. Way ana Tawrita sa ga apan 'am ata nà, ubor si zek nà a gan may sa ga nǎ tinen aya awan. Way a lelibay ataya nà, tǎ lagay mǎnuko à amac inde. ⁶ Hǎna kutok, ðǎ gǎzllak tǎ Tawrita, anga ðǎ mǎcak pǎ kǎrtek a tatǎ Yesu. Anga nan, ði mba apan sa gan mer su way anà Mbǎrom tǎ cǎved lele aday wiya awan, cǎved ana Ápasay Cǎncan a sà ðakak uko anan ata awan, bina, kawa ana mǎnuko sa taa ga anga ðǎ ðǎfan apan anà Tawrita ata sabay.

Mer su way ana Tawrita

⁷ A nan sa ja hǎna nǎ ma kutok anaw? Tawrita ata nà, way sǎ nes ðó adǎka ðaw? 'Ay! ǎna na san ines inde nà, anga Tawrita sà ðuko anan. Bina, abay na san ubor bay, anga na san 'am a sa jǎka: «Kà sa ga ubor bay*» ata bay. ⁸ ǎna nǎ slǎne 'am ata cǎna, ines kà njadak upo cǎved kutok, a ga anan mer su way ta 'am ata sà wuho ubor ahay cara cara i zek inde. Mǎnjǎna Tawrita nà, ines a aday ðukwen, winen way ma mac awan. ⁹ Bina, à alay a nen nǎ sǎnak pǎ Tawrita fan bay nà, nen lele njǎnnjan tǎ sifa awan. ǎna na san Tawrita kutok cǎna, ines kà tarak way tǎ sifa bugol, aday winen mǎgala awan. ¹⁰ Ata jumðod,

* 7:7 Ca pǎ Gurtaaki 20.17; Tooktaaki Tawreeta 5.21.

nen nə məcak ite re. Anga nan kutok, 'am a abay i lagay nen à man sə sifa ata nà, a ma nga sə gəbo ahay adəka nə amac. ¹¹ Natiya Tawrita a varan cəved anà ines sə njəko uda, aday sa vad nen re.

¹² Ayaw, Tawrita nə winen way cəncan awan, aday 'am anahan a ma ja ataya dukwen, tinen way cəncan aya, way didek aya, aday way lele aya re.

¹³ Aka aday way lele ata a ma nga sa vad nen asa daw? 'Ay re! Əna ines a gəba way a lele ata, a ga anan mer su way sə vuro amac. A təra matanan, anga aday dā san ines nà, winen ines ata acakan way anahan. Matanan, Tawrita a ka anan mer su way sə ines lelibay aya fok.

Ines a ka anan məgala anahan pu do zənzen awan

¹⁴ Matanan kutok, dā san zle, Tawrita aday nà, a nay ahay à alay a Mbərom a wa. Aday nen nə do zənzen awan, bile sə ines. ¹⁵ Tə didek a nà, way uno sa ga ata cəna, na san bay. Anga way su no sa ga ata nà, na ga bay. Way su no sa ga bay ata awan, wita nə ni ga anan kutok. ¹⁶ Kak way uno sa ga ata u zlo à nga bay nà, ata nə sənək kutok, Tawrita, winen way lele awan. ¹⁷ Matanan kutok, sa ga way lelibay ata nə nen bay. Atahasl a mə njahay a i nen inde ata sa ga anan. ¹⁸ Anga nan kutok, na san zle, awan inde lele awan i nen inde nà, ibay. Na ja nà, pə ubor si zek uno, nen do zənzen awan ata awan. Aga way lele dukwen, u zlo à nga, əna na mba apan sa ga bay. ¹⁹ Bina lele su no sa ga ata nà, na ga anan bay, aday lelibay a su no sa ga bay ata kutok, na ga adəka nà, winen awan. ²⁰ Kak way lelibay aday u no sa ga bay dukwen na ga anan cəna, sa ga awan ata dukwen, nen bay. Atahasl a mə njahay a i nen inde ata awan, sa ga way ata nə winen, nen bay.

²¹ Nga sa 'am a inde kutok: A alay a u no sa ga way lele cəna, ngazl ines a tuvo uda awan. ²² Bina, à mivəl uno a inde nà, nen mə taslay mivəl a sə pərahan azar anà Tawrita a Mbərom. ²³ Anga nan kutok, na ca apan nà, awan a inde lelibay a i nen inde a slabak anan vəram tə abayak nga uno sa gan may anà way lele ata awan. Natiya, nen nə tərək bile ana atahasl a mə njahay a i nen inde ata awan. ²⁴ Anga nan kutok, nə tərək do mə jəjay a sə coy. Aday saa tam wa nen à amac ata wa həna nà, waya kutok anaw? ²⁵ Ngəruko anan həna anà Mbərom, anga kə təmak nen tə alay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Natiya kutok, tə ajalay nga uno cəna, ni dəfan apan anà Tawrita a Mbərom, əna ubor si zek uno a gan may sə pərahan azar anà cəved sa ga ines dəkdek.

8

Anjahay tə sifa wiya awan

¹ Matanan kutok, həna nà, awan saa ban anan do ana Yesu Almasihu ahay à sariya inde nà, inde sabay. ² Anga məgala ana Apasay sa var sifa tə alay ana Yesu Almasihu ata a təmay nen à məgala ana atahasl tə amac ata wa.

³ Tawrita ana Musa a mba apan sa tam anan do itəbay, anga bəle sə sluwed si zek su do kə mbəsakak anan cəved a bay re. Əna Mbərom nà, a mba apan. A slənay ahay wan si zek anahan ti zek a kawa su do zənzen aya, aday sə təmay nuko i ines a mənuko ahay wa. Tə cəved ata kutok, Mbərom kə gak anan sariya anà ines i zek su do zənzen ata inde kutok. ⁴ A ga matanan, anga aday dā mba apan sa ga way ana Tawrita sa ja ata awan. Bina, di dəfan apan nà, anà Apasay a Mbərom kutok, bina anà ubor si zek à mənuko sabay. ⁵ Aday nà, do sə dəfan apan anà ubor si zek a tinen ahay nà, ta ga way sa zlan à nga anà zek a tinen ahay. Əna do sə dəfan apan anà way sa zlan à nga anà Apasay a Mbərom cəna, ta ga dukwen way sa zlan à nga a cite. ⁶ Do sa taa bayak pə way sə ubor si zek anahan ahay cəna, a dazay nə à amac inde. Aday do sa taa

bayak pə way sa zlan à nga anà Apasay a Mbərom ite dukwen, i i njaf zay tə sifa sa ndav bay ata awan. ⁷ Do sa taa bayak pə way sa zlan à nga anà ubor si zek cəna, winen dō manide a Mbərom, anga a dəfan apan anà 'am a Mbərom bay, aday a mba apan bay re. ⁸ Do sa ga way sa zlan à nga anà ubor si zek aday nà, i mba apan sa zlan à nga à Mbərom sabay.

⁹ Kwanay adəka nà, à alay ana məgala sə ubor si zek inde sabay, əna à alay ana məgala sə Apasay a Mbərom, winen mə njahay a à kwanay inde ata awan, kak kwanay apan ki dəfan anan apan anà ubor si zek bay nà, na. Dowan a Apasay ana Almasihu uda ibay ata nà, winen dō anahan bay. ¹⁰ Kwa à ga nə Almasihu winen mə njahay a à kwanay inde, zek a kwanay nə hwiya i mac anga ines. Aya əna, Apasay a Mbərom i varak ikwen sifa, bina kə tərən dō didek aya pa 'am a Mbərom. ¹¹ Mbərom a slabakay anan ahay Yesu Almasihu à məkə wə. Matanan, kak Apasay anahan ata dukwen winen mə njahay a à kwanay inde nà, i slabakay ahay kwanay à məkə wa tə winen a re.

¹² Natiya kutok, mərak uno ahay, gudire inde puko. Gudire ata nà, sə ubor si zek bay, bəlaray dī ga kawa ana ubor si zek su dō zənnen a sa gan may bay. ¹³ Kak kə njihen kawa sa zlan à nga anà ubor si zek nà, ki məcən. Aya əna, kə mbəsiken anan Apasay a Mbərom à mərəd anan ubor si zek ata nà, ki njiden sifa kutok. ¹⁴ Anga dō aday Apasay a Mbərom a lavan nga tətə cəna, winen wan a Mbərom. ¹⁵ Apasay ata dukwen a tərə kwanay bīle aya bay, aday i pak pikwen zlawan maza sabay. A tərə kwanay adəka nà, wan a Mbərom ahay sə coy. Aday, tə Apasay ata kutok, də ngaman anà Mbərom nà, «*Abba, Bəbay uno!*» ¹⁶ Apasay a Mbərom a tə alay anahan a dakan anan anà apasay a mənuko sa san anan nə mənuko wan a Mbərom ahay. ¹⁷ Kak mənuko wan a Mbərom ahay cukutok nà, dī njaf way anahan a sə dərən anà gwaslay anahan ahay ata re asanaw! I varak uko way anahan sə varan anà Almasihu ata re. Matanan, kak də təmahak sa ga dəcə anga Almasihu nà, dī njaf sə təma way sə mazlaḅ anahan ataya re.

Mazlaḅ a mənuko saa njaf azanaka ata awan

¹⁸ A ga upo aday nà, awan sə zlangar anan dəcə a mənuko sa ga həna ataya tə mazlaḅ a Mbərom saa varak uko azanaka ataya nə ibay. Kwa mənjoek ca! ¹⁹ Way a Mbərom sə ndakay fok dukwen, tinen apan ti ba nə luvon a aday Mbərom i kay anan ahay uho gwaslay anahan ahay fok kutok ata awan. Ta ba anan nà, ababa. ²⁰ Anga way a Mbərom sə ndakay fok tə tərək way kariya aya awan. A nan atan sə tərə matanan cara bay. Mbərom a sa ga atan adəka*, anga aday tā daf idé ²¹ pə luvon a aday i sa təmay atan ahay à bīle sə way saa wuslay ataya wa kutok. Ti japay tə wan anahan ahay à mazlaḅ anahan ata inde, à barbarar inde kutok ite. ²² Da san zle, kwa ahay à dələn a wa, hus ahay biten nà, daliyugo a fok winen à dəcə inde, kawa uwar i sa wahay bəse coy ata awan. ²³ Əna daliyugo a anan taayan dəkdek bay. Way ana Apasay a Mbərom sə varak uko mətekwe ataya fok, ti njahay nə matanan. Dī dəfan idé anà luvon a aday Mbərom i tam mənuko à dəcə wa, aday dī tərə wan a Mbərom ahay sə didek a coy ata kutok. ²⁴ Abay aday də təkək coy bīdaw? Əna də canan fan bay, dī dəfan idé mba. Way aday kə canak anan tə idé coy ata nà, way ata nə kə dəfan idé adadaf mba daw? Wita, dōwan a ngaman adəfan idé sabay! ²⁵ Aya əna, kak dī dəfan idé anà way həna də canak anan fan bay ata nà, dī ba ababa.

²⁶ Apasay Cəncan a dukwen a nay ahay sa mak uko zek, anga mənuko nə bəle aya awan. Bina, kwa à amboh a mənuko ahay inde dukwen, da san sə

* 8:20 Ca pə Laataanooji 3.17.

ræke way a pə Mbərom a wa tətibay re. Apasay Cəncan a tə alay anahan, a gan amboh anə Mbərom tə mægala anahan a tæke, à yime a mənuko inde. Do zənzen i mba apan sa ga kətanən bay. ²⁷ Mbərom a ca ide aday nà, à mivél inde. A san way ana Apasay Cəncan a sa gan may ata zle. Anga Apasay Cəncan a a cəce nə way kawa sa zlan à nga à Mbərom vərre à yime a mənuko do a Yesu ahay inde.

²⁸ Da san zle asanaw! Do sə pəlay Mbərom tə mivél kərtek a aday Mbərom a ngaman pi mer su way anahan ata nà, kwa sə tərà nə ma ma fok cəna, Mbərom a tərà anan way sumor a anga dōwan ata awan. ²⁹ Mbərom a lah sə walay wa do anahan ahay nà, kwa həna kabay, aday kà gak atan nga anga aday tã ga minje ta wan si zek anahan awan. Ata Almasihu i tərà murkwaya sa wan anahan ahay fok. ³⁰ Do a aday Mbərom sa lah sə walay atan ataya nà, kə ngamak atan kurre re. Do anahan a sə ngaman atan ataya nà, kə tarak atan didek aya pa 'am anahan re. Do anahan a sə tərà atan do didek ataya nà, kə varak atan mazlaḅ coy re.

Awan saa gəzla mənuko pi zek wa tə asan zek a Mbərom nà, ibay

³¹ Həna nà, dī ja nə ma asa anaw? Kak Mbərom winen tə mənuko nà, saa mba apan sə mbasay puko nà, waya asa anaw? ³² Wan si zek anahan a dükwen, kə təkək anan à 'am sə dəcə wa bay, əna a varan anan anə do ahay aday tã vad anan anga mənuko fok. Matanan, i varak uko way azar aya fok kəriya pə kərtek a ta wan ata re. ³³ Saa mba apan sa zlah puko asa nà, wayaw? Sə tərà mənuko do didek aya pa 'am anahan nà, zek a Mbərom a sə walay mənuko ata awan. ³⁴ Waya saa mba apan sa ban mənuko anga dā gak ines asa anaw? Yesu Almasihu tə nga anahan a kə məcak, kə slabakak ahay à mæke wa, aday həna winen mə njahay a à alay puway a Mbərom. Winen apan i gan amboh anə Mbərom anga mənuko. ³⁵ Kak matanan cukutok nà, ma saa mba apan sə gəzla mənuko pi zek wa kutok anaw? Dəcə ahay dāw? Ajalay nga dāw? Aban mbiyed sə do ahay asa dāw? Atə may tə mətawak dāw? Mərava sə amac tə maslalam dāw? Awan a inde saa mba apan sə gəzla mənuko pi zek wa tə asan zek ana Almasihu a nə ibay! ³⁶ Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà:

«Manay pə cəved sə amac sasidew a nà, anga iken.

Ta ga alay tə manay nà, kawa təman sə waslay ahay.†»

³⁷ A mamasl sə way ataya inde fok kutok, dī njad mægala sə mbasay, anga Almasihu, do sə pəlay nuko, i varak uko mægala anahan. ³⁸⁻³⁹ Anga nan, na san zle lele, awan inde saa gəzla mənuko pi zek wa tə asan zek a Mbərom nà, inde sabay. Mbərom kà kak uko anan asan zek anahan tə Yesu Almasihu, Bahay a mənuko. Matanan, kwa amac, kwa sifa adəka, kwa maslay a Mbərom ahay, kwa setene ahay, kwa way sə tərà à alay a həna ata awan, kwa way saa tərà à alay a saa nay pa 'am azanaka ata awan, kwa do sə mægala ahay, kwa mægala sə bagəbaga mburom ahay, kwa mægala sə mæke ahay, kwa way a Mbərom mə ndakay azar aya fok, awan a inde saa gəzla mənuko pi zek wa tə asan zek a Mbərom cəna, ibay!

9

Mbərom kə walak anan Isəra'ila ahay

¹ Way a ni ja həna ata nà, winen way didem awan. Nen do a Yesu, na gad mungwalay bay. Apasay Cəncan a a jan anə mez si zek uno a dükwen, 'am a anan nà, didek awan. ² Mivél uno ma rah a nə tə mugo, aday nen à dəcə

† 8:36 Ca pə Jabuura 44.23.

ahay inde nã pac pac, ³ anga Yahuda ahay, dõ sã zahav uno ahay. Abay á ga zek nã, suwan Mbërom á laray nen á bahay anahan wa, anga aday Yahuda ahay tá njad sifa. Nen nã, mã gãzla pi zek wa tã Yesu Almasihu. ⁴ Tinen nã, wan sã Isëra'ila ahay. Mbërom kã tãrak atan wan anahan aya awan. Kã ðakak atan anan mazlab anahan, kã banak 'am tã tinen, kã varak atan Tawrita, 'am anahan. Kã ðakak atan anan cãved sã hëran nga lele awan, kã zlapak i varan atan way lele aya bayak awan. ⁵ Kã varak atan Ibërahima, Isiyaku aday Yakob tã gwaslay anahan ahay bije a tinen ahay, aday Almasihu ðukwen, pã sluwed si zek nã, wan sã kutov a tinen awan. Almasihu a aday ðukwen, winen Mbërom, winen pa nga sã way mã ndakay aya fok. Zambadukwo anan pa sã viyviya awan. Amen!

Wan a Mbërom ðidem aya awan

⁶ Way a Mbërom a sã zlapay anan ata kã tãrak awan kãriya bay re. A'ay, ãna wan sã Isëra'ila ahay tã tãrak dõ ana Mbërom ðidem aya fok bay. ⁷ Aday wan sã kutov ana Ibërahima ahay tã tãrak wan anahan ðidëk aya fok bay re, bina Mbërom a jan nã: «Ki njad wan sã kutov ahay nã tã Isiyaku.*» ⁸ 'Am ata a nan sa ja nã maw? Wan mã wahay aya á kutov su dõ zënzen ata wa cãna, tã tãrak wan a Mbërom ahay anga bëbay tã may a tinen ahay bay. Tã tãrak wan a Mbërom ahay nã, anga Mbërom a sã zlapay anan ata awan. ⁹ 'Am a Mbërom a sã zlapay anan ata nã, hãna: «I va daz cãna, ni may ahay, aday Saratu i njad wan.†» ¹⁰ Wita cãna coy bay re. Cuko pã Rëbeka ite. Kã wahak anan muwsa ahay anã bije a mãnuke Isiyaku. ¹¹⁻¹³ Rëbeka a kã wahak anan muwsa anahan ataya fan bay nã, gwaslay ataya ta gak awan fan bay. A ga nã mer su way lele aya awan, á ga nã mer su way lelibay aya awan ðukwen, tã wahak atan sa ga awan fan bay. A alay ata nã, Mbërom kã jak anan anã Rëbeka coy, a wa: «Wan zek mãduwen a i gan mer su way anã wan zek cãdew awan.‡» Deftere a Mbërom kã jak pã muwsa ataya, a wa: «Nã gëbak Yakob, aday nã larak anan Isuwa.§» A tãra matanan anga sã ðakay anan nã, Mbërom a walay dõ nã pã way sa zlan á nga anã winen, bina pi mer su way su dõ zënzen a bay.

¹⁴ Hãna nã, di ja nã mã kutok anaw? Mbërom kã gak mer su way tã cãved a sabay cukutok ðaw? Matanan ata bay re. ¹⁵ A jan anã Musa nã: «Ni gan sumor nã, anã ðowan a aday u no sa gan sumor ata way anahan. Sũ go i zek wa cãna, ðowan a u no ù go i zek wa ata awan.*» ¹⁶ Kawa sa ja kutok nã, Mbërom a gan sumor anã dõ nã, anga a nan anã ðowan a bay, kabay anga mer su way ana ðowan ata bay, ãna anga sumor ana Mbërom a way anahan. ¹⁷ A Deftere a Mbërom inde ðukwen, Mbërom a jan anã Firawna, a wa: «Na ðaf iken bahay a á Misra nã, anga aday ni ka anan mãgala uno tã iken, pã iken a re, anga u no sa ndar anan slëmay uno anã dõ sã daliyugo ahay fok.†» ¹⁸ Matanan acãkan, a ca ike, Mbërom a gan sumor anã ðowan awan, kawa sa nan, aday a kuran anan nga anã dõ hinen ðukwen kawa sa nan.

Mivel a Mbërom sa ga tã sumor anahan sa ga ite

¹⁹ Hinahibay nã, ki jen asa: «Kak matanan cukutok nã, Mbërom a gafan 'am anã dõ ahay pã ines angamaw? Way ahay fok tã tãra ðukwen, kawa sa zlan á nga asãnã, ines sã dõ ahay uda nã wuraw?» ²⁰ Matanan, iken a aday nã waya saa vad uway pa 'am tã Mbërom a kãlanaw? Hãna nã, way mã han a nã i mba

* 9:7 Ca pã Laataanooji 21.12. † 9:9 Ca pã Laataanooji 18.10-14. ‡ 9:11-13 Ca pã Laataanooji 25.23. § 9:11-13 Ca pã Malakiya 1.2-3. * 9:15 Ca pã Gurtaaki 33.19. † 9:17 Ca pã Gurtaaki 9.16.

apan sa jan anà dō sa han anan: «Ka sa han nen kawa hēna anan angamaw?» tēte dāw? ²¹ Dō sa han sēngāle nā, mēgala anahan inde pē dudō aday sa han anan way ahay kawa sa nan bidāw? I han sēngāle tē dudō ata awan, aday i han anan jugwire tē dudō a mē mbēsak ata re.

²² Mer su way a Mbērom a dukwen, katanan! A nan dō ahay tā san nē winen tē mivēl a anga tinen, aday winen Ba Mēgala re. Aya ēna, kē ngēmāk sē sēmēn anā dō sē jēnan pē mivēl, aday abay ti lize ataya acēkan. ²³ A nan anā Mbērom nā, dō ahay tā san mazlāb anahan nē mēduwen awan, aday i gēzla anan tē mēnuko anga a nan sa gak uko sumor. A walay mēnuko pa 'am kurre, anga aday dā njād mazlāb anahan. ²⁴ Mēnuko dō a Mbērom mē ngamay aya awan. ēna kē ngēmāk dō ahay ā wulen sē Yahuda ahay wa dēkdēk bay. Kē ngēmāk anan anā dō ahay ā wulen su dō su kon a azar aya wa re. ²⁵ Mbērom a kā jak 'am ata tē dūngo ana dō mājā'am anahan Hose'a, a wa:

«Dowan aya aday abay tinen dō uno ahay bay ataya awan,
hēna ni ngaman atan dō uno ahay kutok.

Dowan aya aday abay nē pēlay atan itēbay ataya awan,

hēna ni pēlay atan kutok.†»

²⁶ A ja asa, a wa:

«Ū kon a aday dō ahay ta ja nā, tinen dō uno ahay itēbay ataya dukwen,
ā man ata adēka, ti ngaman atan wan ana Mbērom dīdek aya kutok,
winen bahay sē sifa.Š»

²⁷ Dō mājā'am a Mbērom Ezaya dukwen kā jak pē Isēra'ila ahay, a wa:
«Kwa abay Isēra'ila tē wasay nē kawa wiyen sē zliner,
saa tam nā, dō ahay fok bay, ēngal a mēnjēk ca.

²⁸ Mbērom Fetek i ga sariya pu dō sē daliyugo ahay anga anga sē coy.* »

²⁹ Ezaya ata kārtek a kā lahak sa ja:

«Abay Mbērom Ba Mēgala ā mbēsakak uko zahav mēnjēk bina,
dē tērak kawa dō sē Sodoma tē Gomora.†»

Isēra'ila ahay tē sēnak cēved sa tam dīdek a bay

³⁰ Lele hēna juko nē kēkēma asa anaw? Dō su kon a azar ataya tē njādak sē tēra dō dīdek aya pa 'am a Mbērom anga tē dēfak nga pē Yesu. Aday abay tē pēlak sē tēra dō dīdek aya bay re. ³¹ Yahuda ahay ite nā, tē pēlak sē tēra dō dīdek aya ta sē dēfan apan anā Tawrita, ēna tē njādak a cēved a bay. ³² Angamaw? Anga tinen tē bayak cēna ti njād anan ta sē dēfan apan anā Tawrita ti mer su way, bina ta sa dāf nga pē Mbērom a bay. Anga nan, tē slahak pu kon sē hawan saray ū dō ata awan. ³³ A Deftere a Mbērom inde nā, Mbērom a ja pu kon ata, a wa:

«Cen apan, ni dāf kon sē hawan saray anā dō ahay ā Urēsālīma,
kon sē slahay dō ahay.

Aday dō kē bēnak alay ā winen inde ite nā, i jalay a bay.†»

10

¹ Mērak uno ahay, na gan amboh anā Mbērom tē mivēl kārtek a nā, u no nē Yahuda ahay tā njād sa tam ite. ² Ni mba apan sa ja hēna dukwen, tinen apan ti rēzlen ā nga wa sē pērahan azar anā Mbērom nē cēkērkēre, ēna mēnjēna asan wa way mē cēde idē aya awan. ³ Tē sēnak sa jēka Mbērom i tēra anan dō ahay dō dīdek aya pa 'am anahan kēkēmaw nā, tē sēnak bay. Tē pēlay sē tēra

† 9:25 Ca pē Hose'a 2.1-3. § 9:26 Ca pē Hose'a 2.25. * 9:28 Ca pē Esaaya 10.22-23. † 9:29 Ca pē Esaaya 1.9; Laataanooji 19.23-28 re. † 9:33 Ca pē Esaaya 28.16.

dó dídek aya ná, tə cəved si mer su way dəkdek. Matanan, tinen tə mbəzrak a wa way sa nan à Mbərom. ⁴ Kwa pə ana Almasihu sa nay ahay wa ná, məgala ana Tawrita kə ndəvak coy. Natiya, kuwaya dowan a kə dəfak apan nga cəna, Mbərom i təra anan dó dídek a pa 'am anahan.

Mbərom i tam anan do sa daf nga pə Yesu ahay fok

⁵ Musa a ja 'am pə cəved sə təra dó dídek a tə Tawrita ná, a wa: «Do sə dəfan apan anà 'am ana Tawrita ná, i njad sifa nə tə winen awan.*» ⁶ Əna cəved sə təra dó dídek a anga sa daf nga pə Mbərom ná, cara. Deftere a Mbərom a wa: «Kà sa ja bay: «Waya sa ján à mburom anaw?†»» Kawa sa ja ná, i ján saa ngaman anà Almasihu aday i dazay anan nə wayaw? ⁷ «Kà sa ja bay: «Waya saa dazay à məke inde anaw?‡»» Kawa sa ja ná, waya saa zləzlamay anan Almasihu à məke wa pə cakay sə məsinde ahay wa anaw? ⁸ Musa a ja nə kəkəma kutok anaw? A wa: «'Am a Mbərom winen bəse tə iken! Winen à 'am anak inde, à mível anak inde re.§» Wita ná, ləbara sa 'am a həna manay apan mi dəkay anan pə cəved sa daf nga pə Mbərom ata kutok. ⁹ Ki mba apan sa ja pa 'am sə do ahay fok, Yesu ná, winen Bahay anak tətə dəw? Kə təmahak aday kə dəfak apan nga ná, Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa dəw? Kak matanan ná, ata ki tam coy kutok. ¹⁰ Bina kak kə dəfak nga pə Yesu à mível anak inde ná, ki njad sə təra dó dídek a pa 'am a Mbərom. Aday kak ki dəkay anan pa 'am sə do ahay, Yesu winen Bə Məduwen ná, Mbərom i tam iken acəkan. ¹¹ Anga Deftere a Mbərom a ja ná: «Do kə bənak alay à winen inde ite ná, i jalay a bay.*» ¹² Cəved sa 'am ata ná, anga do ahay fok: anga Yahuda ahay, aday anga do su kon a azar aya re. Anga awan sə gəzla atan pi zek wa, ibay. Bahay a mənuko ná, winen Bahay sə do ahay fok. A gan sumor anà do sa daf nga pə sləmay anahan ahay ná, fok. ¹³ Kawa ana Deftere a Mbərom a sa ja kutok: «Kuwaya dowan a kə dəfak nga pə sləmay ana Mbərom Fetek cəna, i tam.†»

Cəved sə dəkay anan ləbara mugom awan

¹⁴ Ti njad sə həran nga anà Mbərom a aday tə dəfak apan nga bay ata ná, kəkəməw? Kak aday kula tə slənek anan ləbara a bay ná, ti njad sa daf apan nga nə kəkəməw? Aka aday kak dowan a kə təkərek atan anan bay ná, ti sləne kəkəməw? ¹⁵ Kak do ma slan a ibay ná, waya saa təkər 'am ata anaw? Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja: «Saa rəba kawa saray su do sə dəkay anan ləbara mugom ataya nə məw?‡» ¹⁶ Əna saa təma anan ləbara mugom ata nə do ahay fok bay. Do maja'am a Mbərom Ezaya kə jak, a wa: «Bə Məduwen, waya sa daf nga pa 'am a manay anaw?§» ¹⁷ Matanan, dó kə dəfak nga dükwen, anga bə kə slənek ləbara ana Yesu Almasihu. Aday dowan kə slənek ləbara anahan dükwen, anga do inde kə təkərek anan anan.

¹⁸ Kak matanan cukutok ná, ni cəce aday: Isəra'ila ahay ná, tə slənek anan ləbara a anan itəbay kələdəw? Tə slənek, bina Deftere a Mbərom kə jak, a wa: «Tə slənek dundo ana do maslan uno ahay pu kon pu kon fok. 'Am a tinen a kə dəzlek hus pə mägaga sə daliyugo.*»

¹⁹ Kak matanan asəna, ni cəce asa re, Isəra'ila ahay tə sənək anan 'am ata bídəw? Mbərom kə mbədahak apan kurre tə dundo a Musa, a wa:

* **10:5** Ca pə Farillaaji Lewin^{ko'en} 18.5. † **10:6** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 30.12. ‡ **10:7** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 30.13. § **10:8** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 30.14. * **10:11** Ca pə Esaaya 28.16. † **10:13** Ca pə Yoo'el 3.5. ‡ **10:15** Ca pə Esaaya 52.7. § **10:16** Ca pə Esaaya 53.1. * **10:18** Ca pə Jabuuru 19.5.

«Ni slabak anan sarak a kwanay pu kon kəriya awan.
Ni njak kwanay pi zek aday ki gen mível pu kon a aday do anahan aya ta san
awan bay ata awan.†»

²⁰ Ezaya dukwen kè jəjarak bay, a wa:

«Mbərom a ja nà: “Sa njad nen nà, dowan aya aday tə pəlak nen bay ataya
awan.

Na kan zek dukwen, anà dowan aya aday tə cəcihek nen a bay jiga ataya
awan.‡»

²¹ Aday pə Isəra'ila ahay ite nà, Mbərom a wa:

«Hway, nen apan ni ba sa kan alay anà do uno ahay.

Əna dowan ataya nə tə dəfo apan bay,

ta ma nga sə vəze upo adəka.§»

11

Isəra'ila ahay ta gan i zek wa anà Mbərom

¹ Matanan kutok, ni cəce way inde kərtek aday: Kak matanan cukutok nà,
a nan sa ja nà, Mbərom kə larak anan Isəra'ila ahay daw? Matanan bay! Anga
nen a ta nga uno dukwen, nen Isəra'ila ahay. Nen mə wahay a pə dala mbak
ana Benyamin, zahav ana Ibərahima. ² Mbərom kə larak anan do anahan
Isəra'ila ahay bay, winen a sə walay atan kwakwa. Bina kə sənən way ana
Deftere a Mbərom sa ja pə Eliya ata zle asanaw. Eliya winen apan i yiman anà
Mbərom anga Isəra'ila ahay, ³ a wa: «Mbərom Fetek, do anaya tə vədak anan do
maja'am anak ahay, tə mbəzlak anan man sə gədan dundo anà way a manyay
ahay anga iken ataya awan. Mə mbəsak a sə pərahak azar nə nen a taayak.
Aday hwiya a nan atan sa vad nen a re.*» ⁴ Zek a Mbərom awan, a mbədahan
apan nə kəkəməw? A jan nà: «A'ay, iken taayak bay! Nə lavak anan zek tu
do uno ahay inde mbulo cuwəe, tinen apan ti pəruho azar, tə dukwek anan
gərmec u vo anà Ba'al itəbay.†» ⁵ Həna ata dukwen, matanan re. Mbərom kə
lavak anan zek tu do ahay inde mə walay aya à wulen sə Isəra'ila ahay wa
hwiya anga sumor anahan. ⁶ Kak Mbərom kə gak atan sumor sə walay atan,
a walay atan anga mer su way a tinen ahay bay, əna anga sumor anahan.
Kak matanan bay cəna, wita i təra magwagway a tinen kutok, bina sumor a
Mbərom sabay.

⁷ Ata həna nə kəkəmə kutok anaw? Way ana Isəra'ila ahay sə pəlay ata nà,
tə njadak anan fok bay! Sa njad anan way ata cəna, do a Mbərom sə walay à
wulen a tinen wa ataya awan. Zek məduwen su do a tinen aya tə kurak anan
nga a tinen ahay. ⁸ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja:
«Zek a Mbərom a sa ga aday tã san awan bay.

Kə tacak atan anan ide,

kə dəngəzłak atan anan sləmay.

Hus biten tinen hwiya matanan.‡»

⁹ Dawuda dukwen a ja patan, a wa:

«Way sa pə sə azar uko a tinen ahay á təran atan kawa balay sa mbazl anan
way sə kiđe ahay,

tə sləhay anan, aday Mbərom á kəta atan.

¹⁰ Mbərom á hufof atan, aday tã canan ide kula sabay,

† **10:19** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.21. ‡ **10:20** Ca pə Esaaya 65.1. § **10:21** Ca pə Esaaya
65.2. * **11:3** Ca pə 1 Laamiife 19.10, 14. † **11:4** Ca pə 1 Laamiife 19.18. ‡ **11:8** Ca pə Tooktaaki
Tawreeta 29.3; Esaaya 6.10.

â ga atan alay aday mivel a tinen â ndəro6.Š»

¹¹ Matanan həna, ni cəce way maza awan asa: Saray a sə dəcan anā Isəra'ila ahay ata nā, kə slahak anan â məndak fok acəkan kutok daw? A'ay! Əna anga ines a tinen, do su kon azar aya tə njadək cəved sa tam pə cakay ana Mbərom kutok. A ga anan matanan aday Isəra'ila ahay tā ga sarak pu do su kon aya azar ataya awan. ¹² A alay ana Isəra'ila ahay sa ga ines ata nā, Mbərom kə gak anan lele anā do su kon azar aya pə daliyugo. Isəra'ila ahay tə slahay cəna, do azar aya ta njad zlıle â alay a Mbərom wa. Kak Mbərom kə gak anan lele anā do azar aya anga Isəra'ila ahay sə dəfan apan sabay ata nā, Isəra'ila ahay fok ta sak a may ahay pə cakay anahan a asa nā, sumor anahan i zalay re bidaw?

Mbərom a tam anan do su kon azar aya nə kəkəməw?

¹³ Həna ni jak ikwen anā kwanay do su kon azar aya awan. Nə tərak do maslan ana Mbərom pə cakay a kwanay do su kon azar aya awan. Anga nan, na ca pi mer su way ata dukwen, mer su way lele cəvedəbay. ¹⁴ U no nā, do su kon uno aya dukwen tē cuno matanan, aday tā ga pikwen sarak, anga aday Mbərom â tam wa do a tinen aya əngal ti mer su way uno ata cite. ¹⁵ A alay ana Mbərom sa lar anan Isəra'ila ahay ata cəna, a zlah anan məlməl anahan tu do su kon aya azar a pə daliyugo fok kutok. Aday â alay azanan kə tamahak atan maza nā, saa təra nə ma asa anaw? Ataslay mivel i ga inde, anga do ma mac aya ti njad sifa wiya awan.

¹⁶ Kak tə varak anan anan pen mama'am a anā Mbərom nā, pen a ma la6 ata azar a fok dukwen ana Mbərom a re.* Kak tə varak anan anan sləlay si sé ahay anā Mbərom nā, alay si sé dukwen anahan aya re. ¹⁷ Alay si sé zahav a azar aya tə gədak atan aday tē tapak ayak uda alay si sé sə ki6e â yime aya inde. 'Am ata a ja nə pə kwanay do su kon azar aya ata awan. Way ana Isəra'ila ahay sa taa təma lele aya â alay a Mbərom wa ata nā, saa təma atan həna nā, kwanay kutok. Ki təmihen anan nə kawa alay si sé sə təma way pə sləlay si sé wa ata re. ¹⁸ Anga nan kutok, kə sa kədiyen anan alay si sé mə kəkəl ataya bay. Ki həren anan nga i zek kəriya nə angamaw? Kwanay adəka nā, alay si sé ahay dəkdek, məgala ana alay si sé cəna, â sləlay aya inde. Bina, məgala ana sləlay a nay â alay si sé wa adəka bay.

¹⁹ Izəne do inde â wulen a kwanay i ja: «Abay Mbərom a a kəkəl anan alay si sé ataya nā, aday i tapay uda nen a kutok bidaw!» ²⁰ Acəkan, Mbərom a patay atan wa, anga aday i tapay uda iken! Əna Mbərom a patay atan anga tə dəfak apan nga bay, aday a tapay uda iken dukwen, anga kə dəfak apan nga kutok. Kə həran nga anā zek adəka bay, jəjaran â Mbərom bugol. ²¹ Anga kak Mbərom kə patak anan Isəra'ila ahay, tinen alay si sé zahav awan ata nā, a ga apak kutok nā, i patay iken ite sabay, kak kə mbəsakak sa dəf apan nga nā, na daw? Iken adəka nə mə tapay a nə atapay!

²² San anan kutok aday, Mbərom nā, winen do sumor awan, əna winen zizək re. Winen zizək tu do mə slahay a pə cəved anahan wa ataya awan, əna pə iken ite kutok nā, winen do sumor awan, kak iken apan ki pərahan azar hwiya nā, na. Kak matanan bay, i i patay iken a re. ²³ Yahuda ataya dukwen nā, kak tə dəfak apan nga maza dukwen, i ma atan pə dədazl a tinen kwakwa a re. Anga məgala anahan nā, inde sə tapay atan maza awan. ²⁴ Kwanay Yahuda ahay itəbay ataya nā, kwanay kawa alay si sé sə ki6e ataya kutok. Tə gəday anan â ki6e wa, ta naa tapay anan pi sé sə agay ata awan. Kak Mbərom a ga way ma da 'am a kətanən ata nā, i mba apan sa ma anan Yahuda ahay â man a tinen inde sabay kələdaw, tinen aday nə alay si sé ata didək aya awan?

Yahuda ahay ti i may ahay pə cakay ana Mbərom mba

²⁵ Mərak uno ahay, u no nà, sənən anan way a mi dər a anan lele, aday kə hərən anan nga anà zek ahay bay. Bina, Isəra'ila ahay əngal a nan atan sa daf nga pə Mbərom bay, anga mivəl a tinen mə kuray aya awan. Ti naa mbəda apan mba, əna dō su kon azar aya Mbərom sə walay atan ataya tē mbəda apan 'am fok aday. Ata Isəra'ila i daf nga pə Mbərom kutok. ²⁶ Natiya Mbərom a i tam anan zahav sə Isəra'ila ahay fok cite. Mə vinde à Deftere inde, Mbərom a wa: «Dowan a saa tam anan dō ahay ata nà, i nay ahay à Urəsəlīma wa. I pəse anan huwan ana wan a Yakob ahay fok.

²⁷ Həna anan nà, 'am uno sa ɓan tə tinen à alay a ni pəsen atan anan ines a tinen ahay ata awan.†»

²⁸ Yahuda ahay tə tərà dō manidə ana Mbərom ahay, anga ta ngam sə təma ləbara mugom ata bay. Natiya kutok, kwanay dō su kon azar aya ata awan, ki mben apan sa zla à bahay anahan inde. Aya əna, Mbərom kə walak atan i pəlay atan hwiya, anga kə zlapak anan anà bije a tinen ahay. ²⁹ Mbərom kə ngamak anan anà dowan a aday kə zlapak anan, i varan way nà, i tərà nə hwiya kawa anahan ata awan. Mbərom a mbədahan anà 'am bay. ³⁰ Kwanay dō su kon a azar aya ata dukwen, à alay a inde nà, kə dəfan anan ahay apan anà Mbərom a cara daw? Əna həna ki gen anan i zek wa, anga Yahuda ahay dukwen tə dəfak anan apan bay. ³¹ A tərà tə tinen Yahuda ahay dukwen matana re. Həna ti dəfan apan anà Mbərom bay, aday Mbərom kə gak ikwen sumor à yime a tinen inde kutok. Ata aday, tinen ti yam pə ines a tinen, aday tã gan i zek wa anà Mbərom ite. ³² Matanan, Mbərom kə varak anan cəved anà kuwaya anga aday à dəfan apan anà Mbərom bay ata way anahan. Ata aday dō ahay ti gan i zek wa dukwen, fok a tinen a kutok.

Mazlaḅ a Mbərom

³³ Tə didəm a, sumor a Mbərom nà, məduwen awan. Asan way anahan kə zalak dō ahay fok, aday a san way ahay nə fok. Way anahan sə bayak dukwen, dowan a san sə dakay anan tətibay. Dowan sə gəzlan alay anà cəved anahan ibay fok re. ³⁴ Deftere a Mbərom a ja nà:

«Sa san abayak nga ana Mbərom a nə wayaw?

Dowan inde saa təkəren 'am a sləmay ibay.‡»

³⁵ «Wayə sə varan way aday i tərən gudire à Mbərom anaw?§»

³⁶ Sə ndakay anan way ahay fok nə Mbərom.

Way ahay fok à alay anahan inde,
aday ti ga inde dukwen anga winen.

Do ahay tē varan mazlaḅ anà Mbərom pa sə viyviya awan! Amen.

12

Anjahay ana dō si mer su way ana Mbərom

¹ Mərak uno ahay, Mbərom kə gak uko sumor nə bayak awan. Anga nan, nə cəce pikwen wa həna kutok nà, viren anan anan nga a kwanay anà Mbərom, kawa way sə dō ahay sə varan anà Mbərom tə sifa aya ata awan. Tərən dō ma ga nga aya anga Mbərom. Ata nà, i zlan à nga anà Mbərom a kutok, aday ki hərən anan nga tə didəm awan. ² Kɪ gen kawa dō sə daliyugo ahay bay. Adəka bay, mbiken anan mivəl a kwanay anà Mbərom à mbəda anan, ta sə varak ikwen abayak nga wiya aya awan. Ata nà, ki sənən way ana Mbərom a sa

† 11:27 Ca pə Esaaya 59.20-21. ‡ 11:34 Ca pə Esaaya 40.13. § 11:35 Ca pə Ayuba 41.3.

gan may ata kutok: way sɛrom aya awan, way sa zlan à nga, aday way lele aya kutok.

³ Nen nà, Mbɛrom kà gak uno sumor, kà tɛrak nen dɔ maslan anahan. Anga nan, nen apan ni jak ikwen fok, na wa: Kà hɛren anan nga anà zek bay. Sɛnen adàka nà, nga a kwanay aya awan. Cen pə mɛgala ana Mbɛrom a sɛ varak ikwen ata awan aday. Kì sɛnen kutok, kwanay pə cəvəd a Mbɛrom nə kəkəmwaw.

⁴ Zek su dɔ nà, kɛrtek, əna hawal aya inde apan dukwen bayak awan, kuwaya ti mer su way anahan cara. ⁵ Tə mənuko hənə dukwen, matanan. Mənuko bayak awan, əna mənuko zek kɛrtekəkke, anga mənuko mə jəpay aya tə Yesu Almasihu, aday mənuko fok mə jəpay aya pi zek re.

⁶ Mbɛrom kà varak uko mɛgala ahay nə cara cara, kawa sa zlan à nga anà winen awan. Natiya, kuwaya à ga anan mer su way tə way ana Mbɛrom a sɛ varan ata awan. Kak Mbɛrom a varak nə mɛgala sɛ ma anan 'am anahan awan, ma anan kawa anahan sɛ varak anan mɛgala ata kutok. ⁷ Kak Mbɛrom a varak nə mɛgala sa man zek anà dɔ ahay, man atan zek. Kak Mbɛrom a varak mɛgala sɛ tətakan anan way anà dɔ ahay, tətakan atan anan. ⁸ Kak Mbɛrom a varak nə mɛgala sɛ varan gədan anà dɔ ahay, varan atan gədan. Kak Mbɛrom a varak mɛgala sa varan way anà dɔ mətawak aya awan, varan atan tə mivəl kɛrtek awan. Kak Mbɛrom a varak nə mɛgala sɛ njahan pa 'am wa anà dɔ ahay, njahan atan pa 'am wa tə mivəl kɛrtek awan. Kak Mbɛrom a varak mɛgala sa gan sumor anà dɔ ahay nà, ga anan tə ataslay mivəl awan.

⁹ Pəlen dɔ a azar aya tə mivəl kɛrtek awan, aday tə tɔbɛlem dəkdek bay. Way lelibay aya cəna, kà ngəmen bay. Pəlen nə way lele aya awan. ¹⁰ Pəlen zek ahay à wulen a kwanay, kawa mɛrak sɛ pəlay zek ahay ataya awan. Dəfen anan apan anà dɔ a azar aya tə mivəl kɛrtek awan. ¹¹ Gen mer su way nə tə mɛgala si zek a kwanay a təkə. Kà tɛren dɔ sɛ isew ahay bay. Gen anan mer su way anà Bahay a nuko Yesu nə tə mivəl kɛrtek a re. ¹² Dəfen anan ide a kwanay zuhhwe nà, pə way ana Mbɛrom saa varak uko ata tə ataslay mivəl awan. Səmen anan anà dəcə ahay, gen anan amboh anà Mbɛrom nə kwa siwa siwa fok. ¹³ Gəzlen zɛlile a kwanay ahay tu dɔ a Yesu ahay, kak ana tinen ibay nà, na. Təmihen mbəlok ahay à gala a kwanay ahay.

¹⁴ Gen anan amboh a Mbɛrom aday à daf alay sɛ mazlaɓ anahan pu dɔ sɛ jugwar pikwen wa 'am ahay ataya awan. Kà saa tahislen atan bay. ¹⁵ Tislen mivəl tu dɔ sɛ taslay mivəl ahay. Yimen pi zek tu dɔ sa yam ahay. ¹⁶ 'Am à zlak ikwen pi zek tu dɔ a kwanay ahay. Kà hɛren anan nga anà zek bay. Gen anan mer su way ahay nə fok lele, kwa mer su way cəfəw aya awan. Kì cen pa nga a kwanay kawa dɔ kəlire* aya bay.

¹⁷ Kak dɔwan a kà gak ikwen huwan nà, kà si men anan anan uda siked a bay. Pəlay adàka nà, cəvəd sa ga way lele aya aday dɔ ahay tə san zle, way lele aya ata awan. ¹⁸ Ga mɛgala lele, aday kak cəvəd inde nà, njahay zay tə dɔ ahay fok. ¹⁹ Kwanay car uno ahay, kì men anan anan uda siked anà dɔwan bay. Mbəsiken anan Mbɛrom a à sa ga patan mivəl. Deftere a Mbɛrom a ja nà: «Mbɛrom Fetek a wa: “Ama siked nà, anuno kɛrtek. Saa hamay anan huwan sɛ dɔ ahay nà, nen awan.†”» ²⁰ Adàka nà, gen kawa ana Deftere a Mbɛrom sa ja: «Kak dɔ manide anak, may a han apan nà, varan daf. Kak sa gan nə jom, varan a'am à sa. Ka gak matanan kutok nà, i tɛra kawa kə halan slan sɛ uko

* 12:16 Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbɛrom. † 12:19 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.35.

pa nga, i yam pə ines anahan kutok.†» 21 Kà mbəsiken anan cəved anà sədœk à mbasay pikwen bay, əna mbisen pə sədœk ta sa ga way lele aya awan adəka.

13

Dəfen anan apan anà bahay sə daliyugo ahay

1 Kuwaya à dəfan apan anà ngomna, anga do sə lavan nga anà do ahay ataya fok, sə varan atan məgala ata nà, zek a Mbərom awan. Aday sa dəf atan dukwen, winen a re. 2 Matanan kutok, dōwan a kə sədərek pə ngomna dukwen, a səder nə pi zek a Mbərom awan. Ata, do matanan ata à ngəzahay pi zek nə sariya a Mbərom. 3 Aday do sa ga way lele aya ite nà, ti jəjaran anà do sə lavan atan nga ahay itəbay, si do sa ga way lelibay aya aday bina. A nak sə jəjaran anà ngomna bay ba? Ga nə way lele awan. Ata ngomna i hərak nga. 4 Matanan, anga winen dukwen, a ga nə mer su way a Mbərom a re. A nan sa mak ikwen zek sa ga way lele aya awan. Aday kak ka gak way lelibay a dukwen, jəjaran, anga Mbərom a varan məgala ata nə kəriya bay re. Winen do si mer su way a Mbərom anga sə dakan anan mivəl a Mbərom sa ga anà do ahay ta sa gan atan sariya pə way lelibay aya awan. 5 Anga nan, lele sə dəfan apan anà ngomna. Gen matanan anga kə sənən zle à mivəl a kwanay a nà, wita cəved lele awan, bina anga sa jəka tā sa gak ikwen sariya bay ata adəka bay.

6 Aday dukwen, ka var jangal nà, anga nan re, bina Mbərom kə dəfak anan do si mer su way ataya tā ga anan lele. 7 Himen anan anan anà dōwan ataya way a təde ki himen atan ataya awan. Viren jangal anà do sə cakal aya awan. Viren anan anan dala sə duwan anà do sə təma aya awan. Jəjiren anan anà do a təde ki jəjiren atan ataya awan, aday dəfen anan apan anà do a təde ki dəfen atan apan ataya re.

Palen do a azar aya anga sə dəfan apan anà Mbərom

8 Gudire ana dōwan à ga inde pikwen ibay, si gudire kərtektəkke saa mbədək pikwen nà, na: gudire sə asan zek. Gudire ata nà, a ndav itəbay. Aday do sa san do nà, kə gak way ana Tawrita sa gan may ata fok. 9 Mbərom a jak uko nà: «Kà ga mədigwed bay, kà vad nga su do bay, kà ga akar bay, kà ga ubor pə way su do bay.*» 'Am a anaya pi zek tə azar aya fok nə mə japay a nà, à 'am kərtek a inde, a wa: «Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.†» 10 Do sə pəlay anan do sə cakay su doh anahan nà, a gan way lelibay a bay. Matanan, kak kə pəlak anan do sə cakay su doh anak ahay nà, kə dəfak anan apan anà Tawrita fok kutok.

11 Gen matanan, anga kə sənən alay a anan ata zle, alay sə pədək pə ahan a kwanay ahay wa kutok. Bina alay ana Mbərom saa tam kwanay sə coy ata, winen bəse. Winen dənən kawa à alay a mənuko sə dəfay ahay nga pə Yesu ata sabay. 12 Luvon winen apan i ndav, idə winen apan i cəde. Dà ga way a mənuko sa taa ga sə luvon ataya sabay. Ruko way sə alay a mənuko ahay saa vad anan zek ta way lelibay ataya si pec kutok. 13 Zluko tə cəved lele aya kawa do sa bar si pec ahay ata awan. Də vaway nga tə mahay bay, dē mbəsakan zek anà agəsle lelibay aya bay, tə cəved a wura wura dukwen dā ján uho bay re, dē təre bay, aday dā ga ubor pə way sə do azar aya bay. 14 Mbəsiken anan cəved anà Bahay a mənuko Yesu Almasihu à tərak ikwen way sə alay a kwanay awan. Kə bayiken pə way sə ubor si zek a kwanay ahay sabay.

† 12:20 Ca pə Balndi 25.21-22. * 13:9 Ca pə Gurtaaki 20.13-15, 17; Tooktaaki Tawreeta 5.17-19, 21.

† 13:9 Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 19.18.

14

Kl men anan anan mungok anà zek ahay bay

¹ Təmihen anan do bale a pə cəved sə pərahan azar anà Yesu ataya awan, mənjenja kwanay sə tære tə winen pə way anahan sə bayak à mivél anahan inde ata awan. ² Do azar aya ti bayak, way sa pa inde mə gafay 'am a ibay. Ti rac way ahay so. Əna do aday winen bale a pə cəved a Mbərom ata nà, i rac sluwed itəbay. ³ Dowan a sa rac way so ata à sa kədey anan dowan a sa rac sluwed itəbay ata bay. Aday dowan sa rac sluwed itəbay ata dukwen, à sa man anan mungok anà dowan sa rac way so ata bay re, anga Mbərom winen nà, kə təmihak anan mərak ata re. ⁴ Iken nə wayaw? Ka ra zek sa man anan mungok anà bile su do hinen ata nà, kəkəməw? Kə gak way lelibay a nà, saa gafan 'am nə bahay anahan. Kə gak way lele dukwen, saa ngəran dukwen, bahay anahan ata re. Tə dīdem a nà, Bahay a mənuko i mba apan sa gan nga tate, i tavay nə njənan.

⁵ Azar su do a, a bayak nà, luvon ahay inde sə zalay luvon hinen ahay, aday do ahay inde tə bayak nə luvon ahay fok nə hərro. Kuwaya à san anan lele, way anahan a sə bayak apan à mivél inde ata awan. ⁶ Kak dowan a kə zalak anan luvon hinen pə luvon a azar aya wa, a ga matanan anga sə həran nga anà Bahay a nuko. Do sa pa way so, a nan dukwen sə həran nga anà Bahay a nuko, anga a ngəran à Mbərom aday a sa pa way. Ata do sa pa way azar aya itəbay ata dukwen, a nan sə həran anan nga anà Bahay a nuko re, aday a ngəran dukwen anà Mbərom a re.

⁷ Dowan a inde à wulen a mənuko, a lavan nga anà zek anahan tətə pə daliyugo dukwen ibay. Aday dowan sa mac anga nga anahan a dukwen ibay re. ⁸ Kak mənuko tə sifa aya nà, wita anga aday dā ga mer su way ana Bahay a mənuko. Kak də məcak, də mac anga sa ga dukwen mer su way anahan a re. Matanan, kwa à ga nə mənuko tə sifa aya awan, kwa à ga nə də məcak, mənuko do si mer su way ana Bahay a mənuko hwiya. ⁹ Anga Yesu Almasihu nə kə məcak, kə slabakak ahay à məke wa, aday à təra bahay su do tə sifa aya awan, aday winen bahay su do ma mac aya re.

¹⁰ Aday iken, ka gan sariya anà do sə cakay su doh anak nà, angamaw? Kə kədey anan nà, angamaw? Mənuko a fok, dī zla saa tavay pa 'am ana Mbərom, do saa gak uko sariya ata awan. ¹¹ Mbərom a ja à Deftere anahan inde, a wa: «Tə dīdek awan, kuwaya fok i nay ahay sa naa dukwo gərmec ù vo. Kuwaya i ja ta 'am anahan awan, nen nə Mbərom acəkan.* »

¹² Kawa sa ja bine siwaw nà, kuwaya i tavay pa 'am a Mbərom, i i dəkay anan way anahan sa ga hənə ata tə alay anahan awan.

Kə fakay anan mərak anak i ines inde bay

¹³ Kak matanan cukutok nà, dē mbədək sa gan sariya anà mərak a mənuko ahay sabay. Adəka bay, kə si gen way aday i fakay anan mərak ahay i ines inde ata bay. ¹⁴ Bina manay mə japay aya tə Bahay a mənuko Yesu, aday na san zle lele, awan inde ma ga mənjadak a ta nga anahan a nà, ibay. Əna dowan a kə bayakak awan a inde nə tə mənjadak a kəma, à sa pa bay, anga pə winen nà, a ga mənjadak acəkan. ¹⁵ Kak kə nəsək anan mivél anà mərak anak ahay tə way sa pa anak nà, ata a nan sa ja nə kə pəlay anan bay. Almasihu kə məcak anga mərak ata awan. Way sa pa anak à sa lize anan bay. ¹⁶ A ga apak nà, way sa pa anak ata nà, lele. Əna kak ka san zle do ahay ti i jak nə lelibay kəma, kə pa bay, aday do ahay tə ja apak way lelibay a sabay. ¹⁷ 'Am sə bahay a Mbərom nà, kə jak awan pə way anak sa pa ata bay. Kwa pə way anak sa sa ata dukwen,

* 14:11 Ca pə Esaaya 45.23.

kà jak awan bay re. Bahay a Mbərom nà, way ana Apasay Cəncan a sa ga à mənuko inde ata awan. A mak uko zek sa ga way lele aya, a varak uko zay sə njahay pə kərtek awan, aday i varak uko ataslay mivel. ¹⁸ Downan a winen apan i gan mer su way anà Yesu Almasihu matanan ata nà, i zlan à nga anà Mbərom kutok, aday do ahay ti dəfan apan anà do matanan ata awan.

¹⁹ Anga nan, guko məgala sa ga way sə ngəzahay ahay zay ataya awan, aday way sa man zek anà do ahay sa har à 'am a Mbərom inde ataya re. ²⁰ Kà nes anan mer su way a Mbərom anga way anak sa pa bay. Ayaw, awan inde mənjadak a bay. Əna, kak mərak anak ahay ti sa slahay anga way anak sa pa cəna, mbəsak sa pa way ata awan. ²¹ Way lele cəna, kà sa ga way sə fakay anan mərak ahay i ines inde ataya bay, kwa à ga nə sa rac sluwed, kwa à ga nə sa sa mahay, kwa à ga nə sa ga ma ma fok. ²² Way anak sa san pa 'am a anan ata nà, kà jan anan anà downan bay, si kwanay tə Mbərom a dəkdek. Do sa ga way tə ajalay nga a cuwcew bay ata cəna, i taslay mivel. ²³ Aya əna, do sə vədan uway anà nga anahan anga way anahan sa pa nà, winen apan i ga ines, anga kà dəfak anan mivel anahan pə way anahan a sa ga ata bay. Pa 'am a Mbərom nà, downan a kà gak way aday a san sa jəka lelibay kabay lele dukwen a san bay cəna, kà gak ines.

15

Ga way sa zlan à nga anà do a azar aya awan

¹ Mənuko do məgala aya pə cəved a Mbərom ata, muko anan zek anà do bəle aya awan. Dà ga way sa zlak uko à nga à nuko vərre a bay. ² Mənuko fok, guko way sa zlan à nga anà mərak a mənuko ahay, anga aday dá man atan zek sa har pa 'am ana Mbərom. ³ Yesu Almasihu a ta nga anahan a dukwen kə pəlak way sa zlan à nga a bay re. Adəka bay, a tərə nə kawa mə vinde apan à Deftərə a Mbərom inde ata awan, a wa: «Do ahay tə gənəhak nà, anakiken Mbərom, əna 'am a tinen ata a njad nə nen awan.*» ⁴ Way a mə vinde à Deftərə a Mbərom inde ata fok, tə vinde anan anga aday way a mə vinde ata à dəkak uko anan way, aday anga dš dəfan ide anà way a Mbərom sə zlapak uko anan ataya awan. Ata dī dəma way ahay lele kawa ana Deftərə sə varak uko anan məgala ata awan. ⁵ Mbərom Bahay sə varan məgala anà do ahay sə dəma way ata, à tərə anan abayak nga a kwanay kərtek, aday kī gen way kawa ana Almasihu Yesu sa ga ataya awan. ⁶ Ata kwanay a fok ki njiden sə həran nga anà Mbərom, Bəbay ana Bahay a nuko Yesu Almasihu, tə cəved kərtek awan. 'Am a kwanay dukwen kərtek awan.

Do su kon azar aya tš həran nga anà Mbərom

⁷ Matanan, təmihen zek ahay, kwanay a fok, kawa ana Almasihu sə təma kwanay ata re, aday do ahay tš həran nga anà Mbərom. ⁸ Na jak ikwen nà, Almasihu Yesu kə tərak do si mer su way ana Yahuda ahay, anga sə dakan atan anan nà, Mbərom winen do sə dīdek, aday way anahan sə zlapan anan anà bije a manay ahay fok ata ti tərə. ⁹ Aday ata, do su kon azar aya ata ti həran nga anà Mbərom anga sumor anahan sa ga anga tinen ata re. A tərə kawa Deftərə a Mbərom sa ja apan ata awan, a wa:

«Anga nan, ni hərək nga, Mbərom uno, à wulen su do aday tinen Yahuda ahay bay ataya awan,

ni zambad iken tə ara ahay.†»

¹⁰ 'Am a Mbərom a ja asa, a wa:

* 15:3 Ca pə Jabuura 69.10. † 15:9 Ca pə 2 Samuyila 22.50; Jabuura 18.50.

«Kwanay Yahuda ahay itəbay ataya awan,
tislən mivəl pə kərtek a tu dō a Mbərom ahay.†»

11 A man hinen asa, a wa:

«Kwanay Yahuda ahay itəbay ataya fok,
hərən anan nga anə Mbərom Fetek.

Kwanay dō su kon ahay fok,
zambidən anan.‡»

12 Ezaya kə jak re, a wa:

«Dō sə slala ana Yisa i nay ahay saa təra bahay su dō su kon a azar aya awan.
Tinen ti dəfan idə aday á tam atan.* »

13 Mbərom, dō sə varan mægala anə dō ahay sə dəfan idə ata, á varak ikwen ataslay mivəl, á varak ikwen zay, anga kə dəfen nga pə winen awan. Natiya ki dəfen anan idə bayak a tə mægala sə Apasay Cəncan awan.

Mer su way ana Pol

14 Mərak uno ahay, nen a ta nga uno dükwen, na san zle, kwanay nə dō lele aya awan, kə sanen didək zle, aday ki mben apan sə tətakan anan way anə zek a kwanay ahay coy. 15 Əna, nə vindek ikwen ayak tə gədan a pə way azar aya nə, anga u no kə mbədəken anan way a anaya á nga wa bay. Na ga matanan, anga zek a Mbərom a kə gak uno sumor anahan 16 sa dəf nen dō si mer su way ana Almasihu Yesu awan, á wulen su dō su kon azar aya Yahuda ahay bay ata awan. Nen apan ni dakan atan anan ləbara mugom a sa nay pə cakay a Mbərom wa ata nə, nə tərak kawa dō sə gədan dungo anə way anga Mbərom. Anga kak tə dəfak apan nga nə, ata ti təra kawa way mə varan aya, Apasay Cəncan a sa gan nga cara aday á zlan á nga anə Mbərom ata awan.

17 Natiya kutok, ni taslay mivəl ti mer su way ana Mbərom sə vuro anga ajapay a manay tə Almasihu Yesu ata awan. 18 Ni ja 'am sə awan maza kula bay. Ni ja nə, pə way ana Almasihu a sa ga ti nen ata dəkdek. Anga kə varak uno mægala sə bənan alay anə dō su kon aya aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya pə cakay ana Mbərom, aday tə dəfan apan. A ga matanan ata nə, ta 'am uno sa ja ataya, aday tə way uno sa ga ataya, 19 aday tə masuwayan ahay cara cara, aday tə mægala ana Apasay anahan re. Nə dəkak anan anan ləbara mugom a pə Yesu Almasihu anə dō ahay, nə dazlan ahay kwa á Urəsalima wa, hus nə dəzle anan á Iliriya. 20 U zlo á nga sə dəkay anan ləbara mugom a á man aya aday dō ahay tə slənek anan ləbara a Yesu Almasihu fan bay ataya awan, anga u no sa ga mer su way pa su dō hinen bay. 21 U no adəka nə, á təra kawa winen mə vinde a á Deftərə a Mbərom inde ata awan:

«Dowan aya aday kula ta jak atan 'am pə winen itəbay ataya, tinen ti canan.
Aday down aya kula tə slənek way pə winen itəbay ataya, ti san anan kutok.†»

A nan anə Pol sa zla á Ruma

22 Anga nan kutok, saray bayak a na gak anan may sa zlak ayak saa cay ahay pikwen cana, na njad cəved a bay. 23 Kə gak ava bayak a u no sa cak ikwen ahay idə, əna mer su way uno kə mbəsakak uno cəved bay. Həna mer su way uno á man a anan kə ndəvak kutok. 24 Natiya, á alay a ni i zla á Espaniya ata nə, ni njahay əga kwanay mənəcək, anga aday kə tislən uno mivəl aday ki men uno zek tə cəved sə dəzle á man ata awan.

† 15:10 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.43. § 15:11 Ca pə Jabuura 117.1. * 15:12 Ca pə Esaaya 11.10. † 15:21 Ca pə Esaaya 52.15.

²⁵ Əna həna ni zla à Urəsalima aday ni i man zek anà dō a Yesu ahay à man ata awan, ²⁶ anga dō a Yesu ahay à Makedoniya tə Akaya ta gak anan may sə cakal way anga sa man zek anà dō mətawak aya à wulen su dō a Yesu ahay à Urəsalima. ²⁷ Tə bayak sə cakal way ata nə tə alay a tinen aya, aday təde sa ga nə abay matanan way anahan. Yahuda ahay ta mak anan zek anà dō su kon azar aya sa njad anan magwagway ana Mbərom. Matanan re, lele nə dō su kon a azar aya tã man zek anà Yahuda ahay tə way sə daliyugo ahay ite re. ²⁸ Natiya kutok, na sak a ndav anan mer su way ata aday nə varak atan anan dala ata coy nə, ni i zla à Espaniya tə əga kwanay. ²⁹ Na san zle re, na sak a zlak ayak əga kwanay nə, Yesu Almasihu i gak ikwen sumor bayak a anga nen a sa cak ikwen ahay ide ata awan.

³⁰ Mərak uno ahay, kwanay kə dəfen nga pə Bahay a mənuko Yesu Almasihu, aday Apasay a Mbərom kə varak ikwen məgala sə pəlay zek ahay. Anga nan kutok, nen apan ni gak ikwen amboh, kem, gen anan amboh à Mbərom tə mivəl kərtək a anga nen, aday ũ mo zek. ³¹ Gen amboh, anga aday dō sə Yahudiya ahay aday tə dəfak nga pə Yesu bay ataya tã bəno mbiyed bay ite. Gen amboh dukwen, aday way uno saa zla anan à Urəsalima ata à zlan à nga anà dō a Yesu ahay à man ata awan. ³² Natiya, kak Mbərom kə pəlak nə, ni zlak ayak əga kwanay nen mə taslay mivəl awan. Ata ni njad sə taslay mivəl pə kərtək a tə kwanay a fok kutok.

³³ Mbərom, dō sa taa var zay ata, à gak ikwen nga. Amen!

16

Pol a jan 'am anà Ruma ahay

¹ U no sa jak ikwen ayak 'am həna pə mərak a mənuko Fəbe. Uwar ata a ga mer su way ana Mbərom à Kenkeriya à wulen su dō a Yesu ahay. ² Kà zlak ayak əga kwanay cəna, təmihen anan tə mivəl kərtək a lele, anga winen dō ana Bahay a mənuko. Təmihen anan kawa abay təde dō a Yesu ahay ti ga ata awan. Viren anan way sə kəcan ata fok, anga kə mak anan zek anà dō ahay bayak a, kwa i nen a dukwen, kə mak uno zek a re.

³ Jen anan 'am anà atə Pəriskila ta mbaz anahan Akilas. Manay ma taa ga mer su way ana Almasihu Yesu nə pə kərtək awan. ⁴ A alay a inde abay ni mac coy nə, su mo zek sa tam nə tinen awan. Abay kwa ti mac anga nen dukwen, tə lavak anan zek coy. Saa ngəran atan nə nen dəkdək bay. Dō a Yesu ahay aday tinen Yahuda ahay bay ataya fok ti ngəran atan re. ⁵ Na jak anan 'am anà dō a Yesu ahay sə halay nga əga tinen ataya fok re.

Na jak anan ayak 'am anà Epaynet, car uno didek awan. Winen dō sa lah sa dəf nga pə Yesu Almasihu mama'am a pə daliyugo sə Aziya. ⁶ Na jak anan ayak 'am anà Mariyama, winen dukwen kə gak mer su way bayak a anga kwanay.

⁷ Na jak anan ayak 'am anà dō sə əga nen ahay, atə Andərenikus tə Yuniyas. Ma pay dangay nə jiga awan, tinen dō tə mazla6 aya bayak a à wulen su dō maslan ahay, aday tə luho sa dəf nga pə Yesu Almasihu adəka, bina nə lahan atan bay.

⁸ Na jak anan ayak 'am anà Ampəliyatus, car uno awan, manay à alay ana Bahay Yesu inde maya awan.

⁹ Na jak anan ayak 'am anà Urben ma taa ga mer su way ana Yesu Almasihu nə pə kərtək awan.

Na jak anan ayak 'am anà Sətakis, car uno didek awan.

¹⁰ Na jak anan ayak 'am anà Apeles, winen dukwen kə gak dəce anga Yesu Almasihu aday kə səmak anan lele.

Na jak anan ayak 'am anà dō sə àga Aristobul ahay re.

¹¹ Na jak anan ayak 'am anà dō uno Herodiyon.

Na jak anan ayak 'am anà dō a Bahay a mənuko Yesu ahay àga Narsis.

¹² Na jak anan ayak 'am anà Tirofen tə Tiropas, dō sa ga mer su way ana Bahay a mənuko Yesu ahay.

Na jak anan ayak 'am anà Persis, mazar uno dīdek awan, sa ga mer su way anga Bahay a mənuko bayak a nə winen.

¹³ Na jak anan ayak 'am anà Rufus, dō lele pə cəved sə pərahan azar anà Bahay a mənuko Yesu.

Na jak anan ayak 'am anà may anahan, kà gak uno nga kawa nen wan si zek anahan dīdek awan.

¹⁴ Na jak anan ayak 'am anà Sinkərit, Fəlegon, Hermes, Patrobas, Hermas, aday dō a Yesu azar aya àga tinen ataya fok re.

¹⁵ Na jak anan ayak 'am anà Filolog tə Yuliya, aday atə Nere tə mərak anahan re.

Na jak anan ayak 'am anà Olimpas aday anà dō a Yesu azar aya àga tinen ataya fok re.

¹⁶ Jen anan 'am i zek ahay lele. Dō sə egliz ana Yesu Almasihu ahay fok ta jak ikwen ayak 'am re.

Andav sa 'am ahay

¹⁷ Mərak uno ahay, ma gak ikwen ayak kem, gen anan ngatay anà dō sa ngam way a kwanay mə tətak aya bay ataya awan. Tinen apan ti gəzla anan dō ahay pi zek wa, aday tinen apan ti fakan alay anà dō ahay pə cəved lele aya wa. Kà njihen pə cakay a tinen bay. ¹⁸ Zahav su dō ataya nà, ta ga nə mer su way ana Bahay a nuko Yesu Almasihu bay, si way sa zlan atan à nga vərre. Tinen apan ti ran mindel anà dō ahay nə ta 'am. Natiya, tə njəkan uda anà dō ma san way a bay ataya awan. ¹⁹ Kwanay ite nà, dō ahay fok ta san zle, kə dəfen anan apan anà Bahay a nuko Yesu. Anga nan, nen apan ni taslay mivél tə kwanay bayak a re. U no nà, təren dō sa san sa ga mer su way lele aya dəkdek, mənəna sə jəpay anan tə huwan. ²⁰ I njahay bayak a sabay, Mbərom, Bahay sə zay, i varak ikwen məgala sə mbasay pə Fakalaw, ki jənen apan bəse coy. Bahay a nuko Yesu à gak ikwen sumor à anahan.

²¹ Timote, dōwan a sa ga mer su way maya ti nen ata kà jak ikwen ayak 'am. Dō uno a anaya ta jak ikwen ayak 'am a re: atə Lukiyus tə Yason tata Sosipater.

²² Nen Tertiyus, dō sə vinde dərəwel ana Pol a anan, na jak ikwen ayak 'am, nen dō ana Bahay a nuko Yesu. ²³ Gayus kà jak ikwen ayak 'am. Nə njahay nà, àga winen, aday dō a Yesu ahay ta taa nay sa ga amboh àga winen. Erastus, dō sa ban dala sə wulen su doh a anan ata, tə Kawartus, mərak a mənuko, ta jak ikwen ayak 'am re.

[²⁴ Bahay a mənuko Yesu à gak ikwen sumor à kwanay a fok. Amen.]

Pol a həran nga and Mbərom

²⁵ Zambaduko anan sləmay a Mbərom! I mba apan sə varak ikwen məgala sə njahay mə ngazlay saray aya à cəved anahan inde, kawa ana ləbara mugom a nen sə dəkak ikwen anan ata awan. Kwakwa ata nà, Mbərom kə dəkək anan ləbara mugom ata awan. ²⁶ Əna hənə winen a kà kak anan ahay uho, aday dō ahay tə wazay nə way ana dō maja'am a Mbərom ataya sə vinde pə Almasihu ata awan. A ga matanan, anga aday dō su kon ahay fok tã daf apan nga, tã dəfan apan kutok. ²⁷ Həruko anan nga à Mbərom pa sə viyviya awan! Asan way anahan nə a zalay way ahay fok. Həruko anan nga anga Yesu Almasihu re. Amen!

**Derewel ana Pol sɛ vinden ayak anà dɔ sɛ
Korintu ahay
mama'am awan
Adakay way pɛ deftere a anan**

A alay ata nà, Korintu nà, wulen su doh maduwen awan. A man ata nà, Pol kɛ wazak anan lɔbara a Yesu mugom a anà Yahuda ahay aday anà dɔ su kon azar aya re. Pɛ dɛba anahan a wa kutok, Pol a slɛne nà, 'am aya inde tɛ slabakak à wulen sɛ dɔ a Yesu ahay cara cara bayak awan. 'Do ahay tɛ gɛzɔlak zek ahay jɛban jɛban, 'am sɛ gɛba zek ahay so, anjahay sɛkɛffe inde à man sɛ slɛne wazo ibay, apa daf cɛncan a kɛ tɛrak way sa ga anan azay, tɛ sɛnak sa ga anan mer su way tɛ mɛgala ana Apasay Cɛncan a sa var ataya bay, aday tɛ sɛnak 'am sɛ aslabakay ana dɔ ma mac aya à mɛke wa bay. Natiya kutok, Pol a mbɛdahan atan ayak pɛ way ataya fok, ta sɛ dakan atan anan asan zek a Mbɛrom anga dɔ ahay.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am ahay (1.1-9)

Atara zek kɛrtek tɛ dɛdom ana Yesu mɛzlɛngad awan (1.10 - 2.16)

Agan nga anà atatak way ana dɔ maslan a Yesu ahay (3.1 - 4.21)

'Am sɛ gɛba zek ahay (5.1 - 7.40)

Ahɛran nga à Mbɛrom, bina anà pɛra ahay bay (8.1 - 11.1)

Mɛgala ana Apasay Cɛncan aya awan (11.2 - 14.40)

Yesu kɛ mbasak pɛ amac (15.1-58)

Andav sa 'am ahay (16.1-24)

Pol a jan ayak 'am anà dɔ sɛ Korintu ahay

¹ Sɛ vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol. Kà zɔlak anan à nga à Mbɛrom sɛ ngumo aday nɛ tɛra dɔ maslan ana Yesu Almasihu. Ma jak ikwen ayak 'am, manay tɛ Sostenes, winen dɔ sa daf nga pɛ Yesu Almasihu kawa mɛnuko a re. ² Mɛ vindek ikwen ayak anà kwanay dɔ a Yesu ahay à wulen su doh sɛ Korintu. Kɛ tɛren dɔ a Mbɛrom ahay anga Yesu Almasihu. Mbɛrom a ngamak ikwen nà, anga aday kɛ tɛren dɔ mɛ japay aya tɛ winen awan. Kɛ ngamak anan anà dɔ sɛ dukwen gɛrmec ù vo anà Yesu Almasihu kwa aha ataya fok, anga aday tɛ tɛra dɔ mɛ japay aya tɛ winen a re. Yesu nà, winen Bahay a mɛnuko a fok. ³ Mbɛrom Bɛbay a mɛnuko tɛ Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko tɛ gak ikwen sumor, aday tɛ varak ikwen zay a tinen.

Pol a ngran anà Mbɛrom anga dɔ sɛ Korintu ahay

⁴ Hwiya nɛ ngran anà Mbɛrom jiya nà, anga sumor anahan sa gak ikwen ta sɛ japay kwanay tɛ Yesu Almasihu ata awan. ⁵ Anga Mbɛrom dɔ sɛ japay kwanay tɛ Yesu Almasihu ata nà, kɛ varak ikwen mɛgala ahay cara cara. Kɛ tɛrak kwanay dɔ sa san way ahay, aday kɛ varak ikwen mɛgala sɛ dɛkay anan 'am anahan anà dɔ ahay coy. ⁶ Kɛ njiden anan way ataya awan. Bina, à alay a manay sɛ dɛkak ikwen anan lɔbara a Yesu Almasihu ata dukwen nà, kɛ tɛmihen a nɛ tɛ dɛdek a à mivel a kwanay inde. ⁷ Anga nan kutok, kwanay dɔ sa ba amay ana Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko ataya nà, kɛ njiden anan mɛgala ahay fok coy. Awan a inde a kɛcak ikwen nà, inde sabay. ⁸ Mbɛrom dukwen i tɛra kwanay dɔ njɛnnjan aya hus à andav ana daliyugo inde, anga aday dɔwan à sa njad pikwen alay sa 'am sɛ slahay kwanay à sariya a Mbɛrom inde pɛ luvon ana Bahay a mɛnuko Yesu Almasihu saa may ahay ata bay.

9 Matanan, kâ jəjiren awan bay, anga Mbərom a sə ngamak ikwen aday sə japay kwanay tə wan anahan Yesu Almasihu Bahay a mənuko ata nà, winen nà do didek awan, a ga anan way anahan a sa ja ataya hwiya.

Agəzla zek à wulen su do a Yesu ahay

10 Matanan, mərak uno ahay, na gak ikwen ayak amboh tə sləmay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko. Kem, 'am à zlak ikwen pi zek, aday kə gəzlen zek ahay à wulen a kwanay ahay inde bay re. Təren do mə japay aya awan, mivəl a kwanay à ga nə kərtek aday abayak nga a kwanay ahay dukwen à ga nə kərtek a re. 11 Bina 6a do ahay inde ta nak ahay əga Kuluwe wa pə cakay uno, tə dakak uno anan atəre inde à wulen a kwanay. 12 U no sa ja nà, azar su do a kwanay aya ta wa: «Manay nà, do ana Pol ahay.» Azar aya ite ta wa: «Manay dukwen do ana Apolos ahay.» Azar su do əngal aya asa ta wa: «Manay nà, do ana Piyer ahay.» Aday azar su do aya ite kutok ta wa: «Manay nà, do ana Almasihu ahay.» 13 Ki jen matanan ata nà, 6a Almasihu a nà, kə gəzlak anan zek anahan a daw? Kabay kwanay kə jilen nə tə darak ayak pə dədom mə zləngad a anga kwanay nà, nen Pol a daw? Kabay ki gen baptisma nà, tə sləmay uno, nen Pol a ite daw?

14 Nə ngəran anà Mbərom tətibay adəka, anga nen na gak anan baptisma anà dowan bay, əna si ata Kərispus tə Gayus dəkdek. 15 Natiya dowan inde i mba apan sa jəka a ga baptisma nə tə sləmay uno nen Pol nà, ibay. 16 Ayaw, cəkəbay nə mbədəkek anan à nga wa adəka re, 6a na gak anan baptisma anà Nitifanas, winen tu do su doh anahan ahay re. Pə dəba anahan a wa, na gak anan baptisma anà dowan a inde nà, na san sabay. 17 Bina, Almasihu a slan nen aday nà, saa gan baptisma anà do ahay bay, əna saa dakay anan ləbara muğom a anà do ahay. Nen apan ni dakay anan ləbara sa 'am anahan ata, əna tə asan way kawa su do zənnen a sə bayak apan ata bay. Na ga matanan bay nà, anga aday amac a Yesu Almasihu a pə dədom mə zləngad ata à təra awan kəriya bay.

Asan way a Mbərom tə asan way su do zənnen awan

18 Ləbara sə amac a Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata nà, do saa lize ahay ta ca apan nə kawa way sə mindel kəriya awan. Əna pə mənuko do saa tam ahay ite nà, da san zle wita nə məgala a Mbərom a way anahan. 19 Da san way ata zle nà, anga 6a Mbərom kə jak à Deftere inde, a wa: «Ni lize anan kəlire su do kəlire aya awan,

aday ni jəjay anan asan way su do ma san way aya fok. *»

20 Natiya kutok, kak Mbərom a kə jak matanan cukutok nà, do a kəlire ataya ti ga inde asa daw? Kabay miter sə Tawrita ahay nà, ti ga inde daw? Kabay do sa san sa vad awiyaway ahay nà, tinen ti ga inde daw? Asan way a tinen ata i man atan zek pə awan bay jiga awan. Mbərom kə tərak anan asan way a tinen ata way sə mindel kəriya awan.

21 Matanan do sə daliyugo ahay, tə asan way a tinen ata, tə canak anan anà way a Mbərom sə ndakay tə kəlire† anahan awan, əna tə sənək wa Mbərom a bay hwiya. Anga nan kutok, Mbərom a tə alay anahan a kə varak anan cəved sa tam anà do sə sləne ləbara sa 'am a manay sə wazay anan ata awan. Əna cəkəbay, do ahay ta ca pə ləbara ata nə kawa way sə mindel adəka. 22 Yahuda ahay ite nà, ta gan may aday ti sa təma 'am ata nə, si ti canan anà masuwayan aday. Gərek ahay ite, a nan atan ti saa təma nà, si ti san tə kəlire sa nga a tinen a aday. 23 Aya əna mənuko də dakay anan nà, Yesu Almasihu nə tə darak anan pə dədom mə zləngad awan. Ata pə Yahuda ahay nà, wita way sə bənan atan

* 1:19 Ca pə Esaaya 29.14. † 1:21 Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

mbiyed. Pu do sə pəra ahay ite, wita nà, da ja nə 'am sə mindel kəriya awan. ²⁴ Əna pə mənuko do a Mbərom mə ngamay aya kwa á ga nə à wulen sə Yahuda ahay wa, kabay à wulen su do sə pəra ahay wa nà, da san zle, Yesu Almasihu nà, winen mægala ana Mbərom tə kəlire anahan a təkə fok. ²⁵ Way a Mbərom sa ga nà, kawa way sə mindel kəriya awan, aday cəkəbay, way ata a zalay asan way su do zənzen awan. Way anahan sa ga nə kawa way bəle awan, aday cəkəbay way ata a zalan mægala à nga wa anà do ahay bugol.

²⁶ Matanan, mərak uno ahay, ənga bayiken pi zek a kwanay a mə ngamay ataya aday. Pu do sə daliyugo ahay nà, do kəlire aya inde à wulen a kwanay gem ibay, do tə mægala aya dukwen inde à wulen a kwanay gem ibay, aday do sə ngəlaw ahay dukwen nà, inde à wulen a kwanay gem ibay re. ²⁷ Əna Mbərom a walay adəka nà, do mindel aya awan, ənga aday ti pəkan waray i ide anà do sa jəka tinen nə ta san way zle ataya awan. Aday Mbərom a walay do bəle aya awan, ənga aday ti pəkan waray i ide anà do sa jəka tinen mægala aya ata awan. ²⁸ Aday a walay do kəriya aya awan, tu do aday do ahay tə kədey atan ataya awan, aday tu do demdemem aya pə daliyugo wa. A ga matanan nà, ənga aday sə lize anan do sə mazlaḅ ahay pə daliyugo a anan wa. ²⁹ Matanan kutok, dowan i mba apan sə həran nga anà zek pa 'am anahan bay. ³⁰ Sə jəpay mənuko tə Yesu Almasihu nà, zek a Mbərom awan. Matanan hana Mbərom a təra anan Yesu Almasihu nà, dədəzl sə asan way a mənuko kutok. Kawa sa ja nà, tə Yesu Almasihu ata kutok, də tərak do didek aya pa 'am anahan aday də tərak do anahan ahay ma tam aya i ines wa tə alay anahan. ³¹ Ənga nan kutok, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja: «Kak dowan a inde a nan sa ga ti zek nà, á ga ti zek adəka nà, ti mer su way a Mbərom sa ga.†»

2

Wazo ana Pol à Korintu

¹ Mərak uno ahay, à alay a nen sa zlak ayak əga kwanay kurre sə dəkak ikwen anan way a Mbərom mi der aya ata nà, nə dəkak ikwen anan nə tə cəved sə 'am ma da 'am aya bay. Aday dukwen, nə dəkak ikwen anan nə tə cəved sə asan way su do sə daliyugo ahay bay re asanaw? ² Ənga, na zlak ayak əga kwanay nà, na gan may nà san kərtek nà, Yesu Almasihu, aday winen mə daray a pə dədom mə zləngad ata awan. ³ A alay a nen əga kwanay ata nà, nen bəle awan, zlawan u go, aday nen apan ni jəjar re. ⁴ Nen apan ni wazak ikwen 'am a Mbərom nà, na vak ikwen nga tə asan way sə do ahay bay. Əna mægala ana Apasay a Mbərom a dəkak ikwen anan nà, 'am uno sa jak ikwen ata nə 'am didek aya awan. ⁵ Ənga nan kutok, kə dəfen nga pə Mbərom nà, ənga asan way su do zənzen a bay, əna tə mægala a Mbərom.

Asan way su do zənzen a tə kəlire a Mbərom

⁶ Anà do ma san nga aya à cəved sa dəf nga pə Mbərom ata nà, mə dakan atan anan ayak nə kəlire sə asan way didek awan. Kəlire ata nà, mbala ana do sə daliyugo ahay bay, kabay mbala ana do məduwen aya sə lavan nga anà do ahay ataya bay re. Do sa san way ataya nà, ti i lize anan pi zek azanan. ⁷ Əna kəlire mbala manay sə dəkak ikwen anan ata nà, winen nə kəlire mbala a Mbərom awan. Wita nà, abay winen mi der awan kwakwa. Kwa daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay, Mbərom a lavay anan zek tə kəlire anahan, ənga aday sa tam mənuko à mazlaḅ anahan inde. ⁸ A wulen su do sə lavan nga anà do ahay pə daliyugo ataya nà, dowan inde kwa kərtek sa san way ata nà, ibay. Abay tə san aka nà, tiya ti darak anan ayak Bahay sə mazlaḅ

† 1:31 Ca pə Yeremiya 9.22-23.

pə dədom mə zləngaf ata bay. ⁹ Way ata nà, a təra kawa mə vinde awan à Deftere a Mbərom inde ata awan, a wa:

«Way a aday kula dōwan kà canak anan bay,

kula dōwan kà slənek bay,

aday kula dōwan kà bayakak apan à mivel inde bay ata nà,

Mbərom a lavan anan zek tə way ata anà dō sə pəlay anan ahay.*»

¹⁰ Aya mənuko nà, Mbərom a kak uko anan ahay way a mi dər ataya tə məgala sə Apasay anahan. Apasay anahan ata nà, a zəzor anan way ahay fok, kwa abay à ga nà, way mi dər aya à mivel a Mbərom a inde təkede dukwen, a san zle hwiya re. ¹¹ Natiya, dō zənzen a nà, sa san way sə mivel anahan a aday nà, si apasay si zek anahan awan. Matana re, dōwan sa mba apan sa san way sə mivel a Mbərom nà, ibay, si Apasay si zek anahan a way anahan re. ¹² Mənuko nà, Apasay a à mənuko inde ata nà, mbala a Mbərom a way anahan, bina apasay sə daliyugo a anan bay. Anga nan, da mba apan sa san sumor a Mbərom ma gak uko aya fok ata awan. ¹³ Anga nan kutok, manay apan mi dakay a way anà dō ahay nà, sə pəkan umo 'am nà, Apasay a Mbərom awan, bina asan way sə daliyugo bay. Natiya mə tətakan anan didek sə way mbala Apasay a Mbərom ata anà dō aday Apasay a Mbərom inde à mivel a tinen inde ataya awan.

¹⁴ Natiya awan, dōwan a aday kə njadak Apasay a Mbərom à mivel anahan inde bay cəna, i mba apan sə təma way ana Apasay a Mbərom sə varan anà dō ahay ataya bay. Binà winen a ca apan aday nə kawa way sə mindel kəriya aya awan. I sləne bay, anga sa man zek anà dō ahay aday sə sləne way ataya nà, Apasay a Mbərom awan. ¹⁵ Əna dō aday Apasay a Mbərom inde à mivel anahan inde ata nà, a mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anà way ahay lele. Əna zek anahan a kutok nà, dōwan a mba apan sa san 'am anahan a bay. ¹⁶ Anga Deftere a Mbərom a wa: «Sa san abayak nga ana Mbərom a nə wayaw? Dōwan inde saa təkəren 'am a sləmay ibay.†» Aya, manay nà, Apasay a Mbərom inde à mivel a manay, aday mə bayak nà, way kawa ana Yesu Almasihu a sə bayak ata awan.

3

Do si mer su way ana Mbərom ahay

¹ Matanan mərak uno ahay, à alay uno sa zlak ayak àga kwanay ata nà, na mbak apan sa jak ikwen way ahay kawa abay ni jan anà dō ahay aday Apasay inde à tinen inde coy ataya bay. Na jak ikwen ayak adəka nà, kawa dō sə daliyugo ahay, anga kwanay a à alay ata nà, kawa gwaslay ahay mba, kə tərən dō sə pərahan azar anà Yesu Almasihu mə jəra aya fan bay. ² Anga nan, nə tətakak ikwen anan à alay ata dukwen nà, way ma da 'am aya bay ataya re, bina winen ma da 'am ataya nà, ki mben apan fan bay.* Aday kwa abay à ga nə həna biten təkede dukwen, ki mben apan fan bay re, ³ anga kwanay hwiya kawa dō sə daliyugo ahay mba. Bina hwiya kwanay apan i gen sərak ahay pi zek, aday atəre dukwen, way a kwanay re. Ata nà, kwanay kawa dō sə daliyugo ahay ba? Aday ki gen nà, way su dō sə daliyugo aya kutok bidaw? ⁴ Kak aday azar su dō a kwanay aya ta wa: «Manay nà, dō ana Pol ahay» aday dō hinen ahay ite ti ja: «Manay nà, dō ana Apolos ahay», ata ki gen way matanan ataya nà, kwanay dō sə daliyugo aya sabay kutok daw?

⁵ Apolos ata nà, awan a maw? Pol nà, winen wayaw? Manay nà, dō si mer su way a Mbərom ahay coy. Ma ga nə mer su way sə dakak ikwen anan ləbara

* 2:9 Ca pə Esaaya 64.3. † 2:16 Ca pə Esaaya 40.13. * 3:2 Pol a ngaman anà way ataya nà, «pay» ta «daf».

ana Yesu Almasihu anga aday kâ dâfen apan nga. Kuwaya, manay ma ga nê mer su way mbala ana Mbêrom a sê ngaman umo apan sa ga ata awan. ⁶ Manay ma ga nê, kawa dō sa ga mer su way à guvo ahay. Nen sê lahak ayak sê dakak ikwen anan 'am a Mbêrom ata nâ, nê têrak kawa dō sa casl way à guvo. Apolos, winen a zlak ayak nâ, a p̄arahan azar anâ mer su way a Mbêrom âga kwanay kawa dō sê p̄akan a'am anâ zahav sê way a ma casl ata awan. Òna sa har anan zahav sê way ata nâ, zek a Mbêrom awan. ⁷ Matana kutok, dō sa casl way tu dō sê p̄akan a'am fok a tinen a, cew maya ta slak awan a ibay. Òna si zek a Mbêrom a tê alay anahan dō sa har anan zahav sê way ata awan. ⁸ Natiya kutok, â ga nê nen Pol, dō sa casl, â ga nê Apolos, dō sê p̄akan a'am, cew maya manay a, awan inde kâ gâzlak manay pi zek wa dâw? Òna zek a Mbêrom i varan umo magwagway si mer su way anâ kuwaya p̄ herref sê ayanga a manay. ⁹ Manay cew maya tê Apolos a nâ, m̄a japay nê pi mer su way a Mbêrom awan. Kwanay a kutok, kê t̄eren nâ, guvo a Mbêrom ata awan.

Aday asa kê t̄eren kawa doh aday Mbêrom winen apan i han ata re. ¹⁰ Nen nâ, Mbêrom kâ gak umo sumor anahan, bina sê dazlan anan mer su way ata âga kwanay nâ, nen awan. Matanan kutok, nê têrak dō m̄erike a sa san sa han doh ata awan. Nê p̄akak anan saray sê way a coy. Aday dō hinen ahay tinen apan ti han apan. Òna kuwaya â han apan dukwen, tê wurwer awan. ¹¹ Saray su doh nâ, ma pak a coy. Saray su doh ata nâ, Yesu Almasihu. Dowan inde i mba apan sa pak uda maza sabay. ¹² Pê saray sê way ata kutok, dō ahay bayak a tinen apan ti han apan. Azar a ta han apan tê guro, azar aya dukwen ta han apan tê raslom, azar aya ite tu kon m̄a j̄ara aya awan. Aday j̄eba su dō azar aya ite, tinen kutok nâ, ta han apan tê d̄edom, tê mapapar, aday azar aya kutok t̄a gusuko. ¹³ Aya òna, p̄a luvon sê sariya kutok nâ, j̄ijjay i dav pi mer su way ana kuwaya fok. Mbêrom i katab̄ anan mer su way ana kuwaya t̄a uko. Ata aday d̄i canan anâ mer su way a m̄anuko ahay kutok, kwa â ga nê lele, kwa â ga nê lelibay, ata d̄i san kutok. ¹⁴ Kak aday uko kâ mbak apan sa vak anan mer su way â d̄owan a bay nâ, ata winen i njad magwagway anahan. ¹⁵ Òna kak uko kâ mbak apan sa vak anan mer su way a d̄owan a ite nâ, i njad awan bay. Zek anahan a dada nâ, i tam, òna i tam nê wurcihew wurcihew kawa dō sê t̄emay ahay â 'am sê uko wa, alay m̄agab̄ar awan.

¹⁶ Kwanay nâ, kê t̄eren kawa doh sê mazlab̄ a Mbêrom, aday Apasay anahan m̄a njahay a â m̄ivel a kwanay inde. Wita nê kê s̄enen apan it̄ebay d̄aw? ¹⁷ Kak d̄owan a kê n̄asek anan doh sê mazlab̄ a Mbêrom ata nâ, Mbêrom i lize anan d̄owan ata awan. Anga doh sê mazlab̄ a Mbêrom nâ, c̄encan awan, aday kwanay dukwen doh ata awan.

¹⁸ Natiya kutok, d̄owan â sa nj̄akan uda anâ zek anahan bay. Kak d̄owan a inde â wulen a kwanay kâ jak winen nê dō ma san way a p̄a daliyugo a anan nâ, â t̄era zek anahan nê dō mindel a ad̄aka, aday â njad kalire d̄idek a kutok. ¹⁹ Anga asan way su dō sê daliyugo ahay nâ, Mbêrom a ca apan nê wita nê mindel k̄eriyā awan. Deftere a Mbêrom a ja nâ: «Mbêrom a mbazl anan dō ma san way aya à balay sê wurwer a tinen aya inde.†» ²⁰ Aday a ja asa re, a wa: «Mbêrom Fetek a san nâ, abayak nga su dō ma san way aya nê way k̄eriyā aya awan.‡» ²¹ Anga nan kutok, d̄owan â sa h̄eran nga anâ zek anga dō z̄enzen a bay. S̄enen ad̄aka nâ, way ahay fok nê ana kwanay. ²² A ga nê nen Pol, â ga nê Apolos kabay Piyer nâ, manay a fok nê ana kwanay a bidaw? Aday, kwa daliyugo, kwa sifa, kwa amac, kabay way sê alay a h̄ena a anan, kabay way sa nay â alay a azanan pa 'am ata awan fok nâ, ana kwanay awan. ²³ Aday zek

† 3:19 Ca p̄e Ayuba 5.13. ‡ 3:20 Ca p̄e Jabuura 94.11.

a kwanay a ite nà, sà lavay kwanay dukwen nà Almasihu. Aday Almasihu a ite dukwen, ana Mbərom awan.

4

Do maslan ana Yesu ahay

¹ Sənen apan lele, manay do maslan ana Almasihu ahay nà, do si mer su way anahan ahay. Mbərom a varan umo anan mer su way sà dakan anan anà do ahay way anahan abay mi der aya kwakwa ata awan. ² Natiya kutok, do si mer su way a aday ti mbəsakan mer su way à alay inde ata nà, sumor a nà, do didek awan. ³ Nen a aday nà, kà gəden uno azar, kɪ jen nə nen lele kabay nen lelibay fok nà, awan a jalay nen bay. Kwa à ga nə dowan aya inde tinen apan ti gudo azar ata dəp nà, awan a jalay nen bay re. Kwa mez si zek uno təkede kà jak uno awan a ibay. ⁴ Anga nen a nə bayak nà, awan a mi der a inde aday tədə abay sə gudo apan azar nə ibay. Əna kutok nà, u no sa ja nə nen na ga ines itəbay ata bay re. Suu go sariya nà, zek a Mbərom a tə alay anahan awan. ⁵ A nak ikwen sə lahan pa 'am anà Mbərom sa gan sariya anà do ahay nà, angamaw? Ben luvon a aday Bahay a mənuko i sa ga sariya ata aday. Winen a kà nak kutok nà, i dav anan jiyjay anahan pə way a mi der a i ide zənzen a inde ataya, i kay anan ahay uho way sə mivəl sə do ahay kutok re. A alay ata kutok, Mbərom i həran nga anà kuwaya pi mer su way anahan ma ga aya awan.

⁶ Mərak uno ahay, nə vindek ikwen ayak minje sə way a anaya pə manay tə Apolos nà, anga aday kà sənən way a mi der aya uda ata awan. U no nà, pərihen anan azar anà way a mə vinde à Deftere a Mbərom inde ataya awan. Kà həran anan nga anà zek a kwanay anga do kərtek, aday sə kədəy anan do azar aya bay. ⁷ Anga, sa jak iken nà, kə zalay do azar a nə wayaw? Awan anak a inde aday kə təma pə Mbərom wa bay nə maw? Ibay fok. Ka ga anan ti zek kawa ka njad tə alay anak a ite nà, angamaw?

⁸ A ga pikwen nà, kə njiden anan way ahay fok, kwanay do zlile aya awan, aday ki jen nà, kwanay bahay ahay. Aday kə bayiken nà, manay nə bahay ahay itəbay. Abay à ga nə matanan cukutok nà, wita lele, di ga bahay ata nə pə kərtek a jiga bugol bidaw? ⁹ Aya nà, matanan bay. Manay nə do maslan anà Yesu Almasihu ahay. Əna Mbərom a təra manay kawa do madakwidok aya awan, kawa do kəriya aya awan, aday ma ban aya coy saa vad manay pa 'am sə do ahay fok ata awan. Mə təra kawa way sə gəsle anan pə ide sə do ahay, kwa pə ide ana maslay a Mbərom ahay re. ¹⁰ Do sə daliyugo ahay ta ca pumo nà, kawa mindel ahay, anga manay apan mi daway anan ləbara ana Almasihu. Aday a ga pikwen nà, kwanay kə sənən way zle, anga ajapay a kwanay tə Yesu Almasihu ata awan. Manay ite nà, do bəle aya awan. Kwanay nà, mɔgala aya awan. Manay nà, do ahay tə kədəy manay, aday tə varak ikwen mazlaɓ anà kwanay bugol kutok. ¹¹ Hus həna biten dukwen nà, may winen apan i rawad manay, manay apan mi mac tu jom re. Zana lele aya inde pumo itəbay re, ta taa ndəbay manay nə hwiya. Manay apan mi bar nə karara kawa doh a manay nə inde itəbay. ¹² Mə rəzlen à nga wa anà mer su way nə ndekərkarre, anga aday mǎ njad sa tar alay à 'am. * Kwa tə gənahak umo dəp nà, manay ma mǎ nga sə pəsen atan anan adəka nà, 'am lele aya awan. Tə jugurak pumo wa 'am dəp nà, mə dəma anan ca. ¹³ Do ahay ti rac manay ta 'am, əna manay mi bənan atan mbac adəka re. Ti ga alay tə manay kawa kwaskwalay. Həna hwiya ma nan anə dowan bay, kawa ruhom sə daliyugo a anan.

* 4:12 Ca pə Mer su way ahay 18.3.

¹⁴ Nə vindek ikwen ayak nà, anga sə pəkak ikwen waray i ide pə way a kwanay sa ga ataya bay, əna anga u no sa jak ikwen ayak panan wa lele, kwanay wan uno ahay, car uno ahay. ¹⁵ Kwa abay á ga nə do ahay inde bayak a tə baslay zek bay sa zlak ayak ága kwanay saa đakak ikwen anan ləbara ana Almasihu dəp nà, bəbay a kwanay pə cəved sə pərahan azar anà Yesu Almasihu inde kərtek nə, nen a hwiya. Na ja matanan nà, anga sə đakak ikwen anan ləbara mugom a nà, nen. Kwanay kə təmihen sa đaf nga pə Yesu Almasihu nə á alay uno wa. ¹⁶ Anga nan kutok, nə cəce pikwen wa nà, pərihen anan azar anà azla uno awan. ¹⁷ Matanan nə slənak ikwen ayak Timote, winen wan uno ləliwe uno awan, winen ma đaf nga pə Bahay a mənuko Yesu a nə lele. Winen kà sak a dəzlek ayak nà, i đakak ikwen anan cəved uno sə pərahan azar anà Yesu Almasihu nə lele. Wita nà, way uno sə đakan anan anà do a Yesu ahay kwa aha fok ata awan.

¹⁸ Do a azar aya tinen apan ti zlapay awan, à wulen a kwanay inde. Tə bayak nà, i ga nə ni zlak ayak ága kwanay sabay. ¹⁹ Əna kà zlak anan á nga anà Bahay a mənuko Yesu nà, nen apan ni zlak ayak bəse. Ata ni i san anan do sə zlapay awan ataya nà, tə bəbal awan kəriya đaw, kabay məgala a tinen a inde acəkan đaw kutok. ²⁰ Anga bahay a Mbərom nà, way məgala awan, bina abəbal awan bay. ²¹ A nak ikwen jiga nə maw? Nà zlak ayak ága kwanay nə tə məkiđek a đaw, kabay nà zlak ayak nə tə asan zek a aday tə anjahay səkəffe à mivél inde đaw?

5

Way ma ga waray a à mamasl su do a Yesu ahay inde

¹ Ihe, nen apan ni sləne kwa ta sə wura fok, ta wa, 'am inde məduwen a ága kwanay. Nə sləne nà, dowan a inde nə tə nahay tə uwar ana bəbay anahan. Jəba sə way ata nà, kwa à mamasl su do sə pəra ahay inde đukwen, ta gan may bay re. ² Abay təde pə jəba sə way ata nà, ki yimen anan anan adəka, əna kwanay nà, gədek a zlapay anan re. Do sa ga way matanan ata nà, kə rəzlen anan á wulen a kwanay wa bay adəka nà, angamaw? ³ Kwa á ga nə nen dərən tə kwanay, apasay uno winen inde tə kwanay. Do sa ga way matanan ata nà, nen nə gəzłak anan sariya anahan a coy, kawa nen inde á wulen a kwanay. ⁴ Na jak ikwen ayak tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu həna nà, hilen nga pa 'am ata awan, aday nen a đukwen, apasay uno i ga inde á mamasl a kwanay, aday đukwen məgala ana Bahay a mənuko Yesu i ga inde re. ⁵ Aday ka sak a hilen nga ata nà, viren anan anan dowan ata á alay inde anà Fakalaw, aday ubor si zek anahan á lize. Ata nà, sifa anahan i tam pə luvon ana Bahay a mənuko saa may ata awan.

⁶ Kwanay apan ki złambiren awan bugol nà, ki gen nə way lele đaw? Bina kə sənən sa jəka: «Wudəh mənjęek cəna, a złambar anan nuko nə fok» nà, kə sənən bidaw? ⁷ Ines nà, kawa wudəh ata awan. Matanan, pəken anan ines a kwanay ahay á wulen a kwanay wa. Natiya, ki tərən do đidek aya anan. Bina abay həna ata adəka nà, kwanay mə təra a nà, do đidek aya coy, anga Yesu Almasihu kə məcak kawa wan sə təman mə waslan a anà Mbərom pə luvon sa ga azar uko sə Pasəka ata awan.* ⁸ Anga nan kutok, guko azar uko sə Pasəka ata nə, tə way mənjęna wudəh ata awan, kawa sa ja nà, tə mivél cədan'a aday á đidek a inde.† Bina mbəsakuko atə sədək tə huwan, anga tinen way lelibay aya kawa wudəh ata awan.

* 5:7 Ca pə Gurtaaki 13.7, 12.21. † 5:8 Ca pə Gurtaaki 12.15-20; Tooktaaki Tawreeta 16.3.

⁹ A derewel uno sə vindek ikwen ayak hinen inde ata nà, na jak ikwen ayak bidaw? Ká saa jipen tu do sa ján uho ahay bay. ¹⁰ Nə vindek ikwen ayak matanan ata nà, na ja nə pu do sa ján uho ahay, do sa ga ubor pə dala ahay, kabay do sə van nga anà do ahay, kabay do sa ga pəra ahay, əna tinen ahay do sə daliyugo aya way anahan ata bay asanaw? Kak ahay na ja nə pə tinen nà, wita si ki mbəsiken anjahay pə daliyugo bidaw? ¹¹ Əna na ja nà, pu do aday a jan anà nga anahan a nà, winen do a Yesu, aday cəkəbay winen do sa ján uho, winen do sa ga ubor pə dala, winen do sa ga pəra, winen do sa gad mungwalay pu do, winen do sə vaway nga aday do sa van nga anà do ahay ata awan. Do sa ga way matanan ataya nà, kə tiren alay à tuwez jiga bay fok.

¹²⁻¹³ Mə zaray ənaw ahay pi zek tu do sə daliyugo ataya aha, aday saa gan atan sariya awan anaw? Wita nà, mer su way a Mbərom awan. Aya əna, do a Yesu ahay kutok nà, saa gan atan anan sariya a tinen ahay nə kwanay awan. Anga Deftere a Mbərom kà jak, a wa: «Rəzlen anan do sə huwan ahay à wulen a kwanay wa.‡»

6

Sariya à wulen su do a Yesu ahay

¹ Awan a kə slahak ikwen u uko inde nà, ki men nga sa zla anan 'am a nə à man su do sə pəra ahay. Wita kà zlak pi zek bay asanaw? Ki zlen anan 'am ata à man a do a Yesu ahay bidaw? ² Kə sənən zle, saa gan sariya anà do sə daliyugo ahay fok bugol nə mənuko do a Yesu ahay asanaw? Kak aday matanan cukutok nà, way a cacədew ataya à mamasl a kwanay inde nà, ki mben apan sə cəcal anan bay nə angamaw? ³ Kə sənən ite sabay kələdaw? Kwa anà maslay a Mbərom ahay təkede nà, saa gan atan sariya dukwen, mənuko re. Aday way sə daliyugo a anan ataya nà, di mba apan sa ga sariya tədə tədə sabay kutok daw? ⁴ Matanan kutok, way kə slahak anan u uko inde anà mərak ahay nà, ta zla anan 'am a pə cakay su do sə pəra ahay nà, angamaw? Tinen a aday nà, man a tinen inde lele à wulen su do a Yesu ahay ibay. ⁵ Na ja matanan nà, anga aday way ata à gak ikwen waray. Bina do ma san way a, kwa kərtek nà, inde à wulen a kwanay sə ndəvak ikwen anan 'am a itabay daw? ⁶ Iya, cəkəbay awan a kə slahak anan u uko inde anà mərak ahay nà, ta zla anan 'am a pə cakay su do sə pəra ahay. Wita lelibay. Ká si zlen anan kula sabay.

⁷ Aday asa, kak sariya inde à wulen a kwanay ahay cəna, pa 'am a Mbərom nə kə zluwen coy. Kwa ahay dōwan a gak ikwen nə maw, kwa a kəra pikwen wa nə way dəp nà, kə njihen way a kwanay nə suwan bidaw? ⁸ Aday cəkəbay sa ga way a lelibay ataya aday sə kəra way a nə kwanay awan. Aday ki gen anan way ataya nə anà mərak a kwanay aya awan dəge! ⁹ Kə sənən apan zle lele, do sa ga way lelibay aya nə tinen ti njad man à bahay a Mbərom inde bay. Sənən apan lele, dōwan à sa njəkan uda anà zek anahan bay. Do sa ján uho ahay, do sa ga pəra ahay, tu do sa ga mədigwed ahay, aday tu do sa gan may anà uwar ahay sabay, tə pəlay sə nahay nə tu do mungol aya, ¹⁰ do sə akar ahay, do sa ga ubor pə way ahay, do sə vaway nga ahay tu do sa gad mungwalay pə do ahay, do sa van nga anà do ahay, fok a tinen ti canan pə idə wa anà bahay a Mbərom bay. ¹¹ Kwakwa ata nà, azar su do a kwanay aya nà, ta gak ahay jəba si mer su way a lelibay ataya re asanaw? Əna həna, Apasay a Mbərom a mənuko sə dəfan apan ata kə banak pikwen wa ines ahay, kə tərak kwanay do anahan ahay aday kə tərak kwanay do didək aya pa 'am anahan tə sləmay a Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

‡ 5:12-13 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 17.7.

Zek su do mē ndakay a nā, sē hēran anan nga anā Mbərom

¹² Natiya kutok, azar su do a a bayak nā: «Cəved inde sa ga way ahay fok.» Əna way azar aya nā, ti njadan 'am anan ā nga bidaw? Ta ja asa, ta wa: «Cəved inde sa ga kwa ma fok.» Əna pi nen nā, u no sē tēra bile sē awan bay fok. ¹³ Ta ja nā: «Way sa pa inde nā, anga kutov, aday kutov inde dukwen anga way sa pa re.» Ayaw, əna tinen a cew maya pə luvon a inde nā, Mbərom i naa lize atan mba. Aday dukwen, zek kutok nā, Mbərom a ndakay anan nā, anga sa ján anan uho bay. A ndakay anan nā, anga sē pərahan anan azar anā Bahay a mənuko Yesu. Aday do sa gan nga i zek a mənuko nā, winen a re. ¹⁴ Mbərom kə slabakak anan ahay Bahay a mənuko Yesu ā məke wa tə məgala anahan. I naa slabakay ahay mənuko dukwen, tə məgala anahan ata matanan re.

¹⁵ Kə sənən apan sa jəka zek a kwanay kə tərak hawal si zek ana Yesu Almasihu bidaw? Aya əna, ni gəba anan hawal si zek ana Yesu Almasihu ata aday ni japay anan tə uwar sa taa ján uho kutok asa daw? Wita i ga zek sabay. ¹⁶ Kak kə mbakak anan zek anak anga sa ján anan uho matanan nā, ata kə tərak zek kərtek a tə dōwan a kwanay sē japay maya ata kutok bidaw? Anga Deftere a Mbərom a ja nā: «Cew maya a tinen a ti tēra nā, zek kərtektakke coy.*» ¹⁷ Aya əna, do sē japay tə Bahay a mənuko Yesu nā, tinen tə tərak zek kərtek a ā apasay inde coy.

¹⁸ Anga nan, mbəsiken 'am sa dah uho nə səfek ā alay a kwanay wa. Ines azar aya fok, tinen i zek inde bay. Əna do sa dah uho ahay fok ta ga ines ata nā, pi zek a tinen a cərkəke way anahan. ¹⁹ Kə sənən apan zle lele, zek a kwanay a nā, doh ana Apasay a Mbərom Cəncan awan. Apasay a Mbərom mē njahay a ā kwanay inde. Mbərom a varak ikwen anan. Anga nan, zek a kwanay a həna dukwen, kə liven apan nga sabay. ²⁰ Bina Mbərom kə bəmbadək kwanay masa nə ndədməmma bayan awan. Natiya, mbəsiken anan zek a kwanay ā hēran nga anā Mbərom kutok.

7

Agəba zek

¹ Həna nā, ni mbədahak ikwen ayak apan pə way a kwanay sē cəcihey puno ā derewel a kwanay inde ata kutok. Lele bina maw nā, abay dōwan ā gəba uwar bay nə təde. ² Aya əna kutok nā, kak ki mben apan sē njahay tətibay aday ta saa ján uho nā, suwan kuwaya ā gəba uwar aday dəna ahay dukwen tā zla ā mbaz. ³ Asa atə mungol tə uwar anahan dukwen tē mbədahan ləen i zek ahay bay. ⁴ Zek ana uwar nā, ana winen a bay, əna anā mbaz anahan. Mungol dukwen matanan re, zek anahan dukwen anā winen a bay, əna anā uwar anahan. ⁵ Kā si gen anan azay ti zek a kwanay ahay bay. Kak izəne anga kə dəfen alay a inde mənjoek sa ga amboh sē cəce way pə Mbərom wa aday. Pə dəba anahan a wa dukwen nā, jipen asa, bina Fakalaw i saa njad pikwen cəved sa njak kwanay i ines inde, anga kə sənən sē lavan nga anā zek a kwanay tətibay ata awan.

⁶ Na ja matanan nā, sa jəka aday təktek gen matanan ata bay. Əna ki gen matanan nə lele. ⁷ Nen na gan may nā, abay kuwaya ā njahay kawa nen mənjoəna uwar nə lele. Əna kutok nā, Mbərom a varan məgala anahan anā do ahay nə cara cara. Anā dōwan hinen a varan məgala sē njahay mənjoəna uwar.* Anā do hinen asa, kə varak anan məgala sē njahay tə uwar awan.

⁸ Həna nen apan ni jan ayak 'am anā do mənjoəna uwar ataya awan, anā dəna dalay ataya awan, aday anā mədukway sē uwar ahay fok: Suwan njihen

* **6:16** Ca pə Laataanooji 2.24. * **7:7** Məgala sē səmen anā way, anjahay mənjoəna uwar.

mənɟəna sə ɡəba zek ahay kawa nen. ⁹ Aya əna, kak ki mben apan sə njahay matanan tətibay nà, kuwaya á ɡəba uwar, dəna ahay dukwen tá zla á mbaz, aday mədukway sə uwar ahay ite tá zla á mbaz re, bina ki sii gen ubor pi zek ahay tə mindel.

¹⁰ Nen apan ni jan ayak anà do mə ɡəba zek aya awan, 'am daɖdaɖaɖ awan. 'Am ata nà, sa nga uno a bay, əna ana Mbərom. Uwar á sa mbəsak anan mbaz anahan bay. ¹¹ Aday, kak uwar a dowan a kà zlak way anahan nà, á sa zla á mbaz hinen bay. A njahay taayak, kabay tá ndav anan 'am a sə cəban atan pi zek ta mbaz anahan ata aday á ma agay. Aday mungol dukwen nà, á sa razl anan uwar anahan bay re.

¹² Həna nen apan ni jan ayak anà do azar aya nà, 'am sa nga uno awan, bina ana Mbərom bay. Na ja ite nà, hinahibay, kak dowan a kwanay a inde uwar anahan nə a daf nga pə Yesu fan bay aday uwar anahan ata dukwen a nan sə njahay ta mbaz anahan nà, dowan ata á sa razl anan uwar ata bay. ¹³ Matanan re, kak uwar a inde á wulen a kwanay aday mbaz anahan nə a daf nga pə Yesu fan bay, aday mbaz anahan ata dukwen a nan sə njahay tə uwar anahan nà, uwar ata á sa mbəsak anan mbaz anahan bay re. ¹⁴ Bina mbaz anahan a sa daf nga pə Yesu fan bay ata nà, winen á mamasl su do a Yesu aya coy, anga uwar a anahan. Matanan, uwar aday kə dafak nga pə Yesu a fan bay ata dukwen, winen á mamasl su do a Yesu aya coy anga mbaz anahan. Kak abay matanan bay nà, gwaslay a kwanay ahay dukwen tə ɡəzлак tə Mbərom kutok bidaw? Əna həna, tinen á mamasl su do a Yesu ahay kutok bidaw?

¹⁵ Aya əna, kak dowan a sa daf nga pə Yesu fan bay ata, a nan sə mbəsak anan do sa daf nga pə Yesu ata nà, i mba apan sə mbəsak anan. Anga nan kutok re, dowan mə mbəsak a ata nà, á ga nə mungol, á ga nə uwar, winen ma ban a ta 'am sə ɡəba zek tə winen sabay. Mbərom a ngamak ikwen nə saa njahay zay. ¹⁶ Iken uwar a ma daf nga pə Yesu coy ata awan, ka san zle ki mba apan sa tam anan mbaz anak a tətə daw? Aday iken mungol ma daf nga pə Yesu coy ata awan, ka san zle ki mba apan sa tam anan uwar anak a tətə way anahan daw?

Njihen kawa ana Mbərom a sə lavak ikwen anan zek ata awan

¹⁷ Uwec wa 'am uno sa jak ikwen ayak həna ata nà, lele cəna kuwaya á njahay nə kawa ana Mbərom a sə lavan anan zek ata awan, aday á pərahan azar anà anjahay anahan a kurre á alay ana Mbərom a ngaman ata awan. Na jan anà do a Yesu ahay kwa aha fok nə kətanan.

¹⁸ Minje sə way həna: A alay a Mbərom sə ngamak ata nà, hinahibay iken ma gad mədəndalas awan. Kak matanan nà, á bənak mbiyed aday sa der anan bay. Njahay a matanan. Kabay Mbərom a ngamak nà, iken ma gad mədəndalas a bay nà, kà sa gad mədəndalas sabay re. ¹⁹ Agad mədəndalas kabay agad mədəndalas bay, cew maya fok tə tərak way kəriya awan. Way lele kərtek nà, adəfan apan anà 'am a Mbərom. ²⁰ Kuwaya á njahay nà, kawa á alay a Mbərom sə ngaman ata awan. Dowan á sa mbədahan bay.

²¹ A alay a Mbərom a ngamak nà, iken bile a daw? Kak matanan nà, kə jalay awan bay. Əna kak cəved inde aday ki təmay á bile ata wa nà, təmay wa re. ²² Bina, da san zle, bile aday Bahay a mənuko kə ngamak anan ata nà, winen bile a dowan sabay anga winen do ana Bahay a mənuko. Əna, do aday Bahay a mənuko a ngaman nə winen bile a itəbay ata nà, kə tərak bile ana Almasihu kutok. ²³ Kwa á ga nà, dowan a winen bile, kabay winen bile a itəbay nà, Mbərom kə bəmbadak ahay kwanay, masa a nà, ndədəmdəmma. Kwanay nà, kə tərən bile sə way sə daliyugo ahay sabay. ²⁴ Mərak uno ahay,

kuwaya â njahay nà, pə kərtek a tə Mbərom, kawa anahan sə ngaman à alay ata ata awan.

'Am anga mbalam ahay tə dənə dalay aya awan

²⁵ Kə cacihen puno wa 'am sə mbalam ahay ta sə dənə dalay aya awan. Ni mbədahak ikwen ayak apan hənə ata nà, 'am sa nga uno awan, bina Mbərom su jo ahay bay. Aya ənə, dəfen nga pa 'am uno ata awan, anga Mbərom kə gak uno sumor sə tərə nen do didek awan.

²⁶ 'Am uno ata nà, hənə: Lele nà, sə njahay pə ananak a hənə ata awan, bina dəce ahay inde hənə bayak awan. ²⁷ Kak iken, uwar anak inde nà, kə razl a pi zek wa bay. Aday kak uwar anak ibay ite nà, kə pəlay sə zəbə bay re. ²⁸ Aya ənə, kwa dowan a kə zəbak dalay dukwen, kə gak ines bay. Aday kak dənə dalay a kə zlak à mbaz dukwen, kə gak ines bay re. Ənə sənən apan lele, do mə zəbə zek aya nà, dəce ahay inde bayak a pə daliyugo a anan, aday dukwen u no dəce ataya tā tak ikwen à nga bay.

²⁹ Mərək uno ahay, way a u no sə dakak ikwen anan ayak ata nà, hənə: Alay a mə mbəsakak uko a bayak a sabay, way ahay fok, ti ndav. I ban pə winen a anan wa nà, do tə uwar aya dukwen tə varan a mivel a tinen anə Mbərom nə kawa à alay a tinen mbalam aya ata re. ³⁰ Matanan do sa yam ahay dukwen, tə njahay kawa tinen apan ti yam bay. Do mə taslay mivel aya dukwen, tə njahay kawa tinen apan ti taslay mivel bay. Do sə sukum way ahay ite nà, way a tinen mə sukum ataya, á gan atan à nga wa bay. ³¹ Do sa ga mer su way tə way ahay pə daliyugo a anan dukwen, tā daf anan abayak nga a tinen dook pə way ataya bay. Bina daliyugo a kawa ana mənuko sa ca apan hənə ata nà, i ndav asanaw!

³² Na ja matanan ata nà, u no awan á wusek ikwen nga bay. Do mbalam a nà, a daf abayak nga anahan fok nà, pi mer su way a Bahay a mənuko Yesu, anga aday á zlan à nga. ³³ Do tə uwar a ite nà, abayak nga anahan nə pə way sə daliyugo ahay. A nan sa gan nga anə uwar anahan aday sa zlan à nga.

³⁴ Natiya abayak nga anahan nə pə Bahay a mənuko vərre sabay, kə gəzlak cew. Matana re, uwar aday mbaz a tinen ahay ibay tə dənə dalay aya dukwen, abayak nga a tinen pi mer su way a Yesu re. A nan atan sə varan anan ajalay nga a tinen tə apasay a tinen fok anə Bahay a mənuko. Aya ənə, uwar ta mbaz ite nà, a bayak pə way sə daliyugo ahay, anga a nan sa gan nga anə mbaz anahan aday á zlan à nga.

³⁵ Na ja matanan anga u no sa mak ikwen zek, bina nə gafak ikwen 'am pə awan a ibay. Na gan may adəka nà, tiven nə pə cəved lele awan, aday pərihen anan azar anə Bahay a mənuko nà, tə mivel kərtek a re.

³⁶ Nen apan ni jan ayak 'am hənə asa nà, anə wan njavar aya tə dəle a tinen ahay. Hinahibay wan njavar ata i bayak way pə dəle anahan ata awan, aday pə dəbə wa a ca apan i mba apan sə dəma tətə sabay anga ta gak ide pi zek ahay a zalay ike nà, suwan tə gəbə zek. I tərən atan ines bay re. ³⁷ Aday kak wan njavar ata a ca apan nə i mba apan sə dəma sə njahay mənənə sə gəbə anan dəle anahan ata tətə way anahan nà, á gəbə anan sabay. Kak dowan a gafan apan 'am bay, a bayak apan a mivel anahan a wa nà, wita, kə gak way lele re. ³⁸ Natiya kutok, dowan a kə gəbak anan dəle anahan nà, kə gak way lele awan, aday dowan a kə mbak apan sə dəma, kə gəbak anan sabay dukwen, kə gak way lele sə zalay dowan a hinen ata awan.

³⁹ Uwar nà, à alay a mbaz anahan winen tə ide mba ata nà, cəved anahan inde sa zla way anahan ibay. I i njad cəved nà, si pə luvon a inde mbaz anahan ata kə məcak aday. Ata i mba apan sa zla à mbaz maza awan. Ənə kutok nà, á zla nə əga do sə daf nga pə Yesu. ⁴⁰ Aya ənə, pi nen ite, a zla pi zek nà, suwan á njahay mənənə mbaz. Ata ataslay mivel anahan i ga inde zal winen ù doh sa

mbaz ata awan. Matanan, anga a ga upo nà, Apasay a Mbərom a i nen inde ata sə duko anan 'am ata awan.

8

Sluwed sə pəra

¹ Həna nà, ni mbədahak ikwen ayak pə way a kwanay sə cəcihey ahay puno anga sluwed sə pəra ata awan. Kwanay ki jen nà: «Mənuko fok, dā san way zle.» Acəkan. Əna asan way ata a varan ahar nga anà zek. Way sa man zek ù dō adəka nà, asan zek a à wulen a mənuko inde ata awan. ² Kak dōwan inde à wulen a kwanay kà jak a san way zle coy nà, ata winen kə sənək way tədə kawa ana Mbərom sa gan may ata fan bay. ³ Aya əna, dō sə pəlay Mbərom adəka nà, Mbərom dükwen i ja, a san a dōwan ata zle re.

⁴ Pa 'am sə arac sluwed sə pəra ata nà, tədə abay dī rac dāw? Dā san zle, pəra aday nà, way kəriya awan. Sifa uda ibay. Dā san zle re, Mbərom inde nà, winen a kərtektəkke, maza ibay. ⁵ Tə dīdek a nà, dō ahay tinen apan ti həran nga anà way ahay à bagəbaga mburom aday pə daliyugo kawa tinen mbərom ahay. Pə tinen nà, mbərom ahay inde tə bahay ahay inde bayak a sə dəfan atan apan. ⁶ Cəkəbay, pə mənuko ite nà, dā san zle Mbərom inde nà, kərtek, Bəbay a mənuko, winen sə ndakay way ahay fok pə daliyugo. Də njahay tə sifa dükwen, anga sə həran nga anà winen awan. Bahay a mənuko inde kərtek dükwen, winen Yesu Almasihu, way ahay fok mə ndakay a nà, tə alay anahan. Aday sə varək uko sifa sa ndav bay ata nà, winen a re.

⁷ Aya əna, kwa dā san apan zle pəra nə way kəriya a aday sifa uda ibay dəp nà, dō azar aya ta san bay. Anga tinen apan ti rac sluwed sə pəra ata nà, tə bayak nə pəra inde acəkan, bina tinen bəle aya pə cəved sə pərahan azar anà Mbərom. Ata tə bayak nà, arac sluwed ata kə nəsək atan pə 'am a Mbərom.

⁸ Dā san apan zle, sə japay mənuko pi zek tə Mbərom nà, way sa pa bay. Də rəcak sluwed ata nà, awan i zəga mənuko pə cəved a Mbərom bay. Də rəcak bay təkede dükwen, awan i kəcak uko pə cəved a Mbərom bay re.

⁹ Əna, gen anan ngatay anà zek aday! Kwa á ga nà, abay cəved inde sa pa way ahay fok dəp nà, kī pen bay anga hinahibay ki sa zluwen anan mərək a kwanay bəle aya à cəved a Mbərom wa. ¹⁰ U no sa jak ikwen ayak nà, dōwan a bəle ata kə canək anak i iken, dō sa san way ata, à man sa rac sluwed sə pəra nà, a ga apək nə winen i rac bay bugol dāw? ¹¹ Ca apan, tə asan way anak ata nà, kə zluwek anan mərək anak a bəle ata, à cəved a Mbərom wa. Yesu Almasihu a mac nà, anga mərək anak ata bidaw? ¹² Ka sak a ga matanan sə zluwe anan mərək anak à cəved a Mbərom wa, aday kə nəsək anan ajalay nga anahan a bəle ata nà, wita kə nəsək nə pa 'am ana Yesu Almasihu a re. ¹³ Matanan, kak ni rac sluwed sə pəra aday ni zluwe anan mərək uno bəle awan à cəved a Mbərom wa cukutok ata nà, suwan ni rac sluwed sə pəra ata sabay jiga awan! U no nà, mərək uno bəle ata á zluwe à cəved a Mbərom wa bay!

9

Pol a ga minje pi zek anahan

¹ Həna nà, ni gak ikwen ayak minje sa 'am ata pi zek uno awan aday. Awan inde mə gufo apan 'am a dāw? Na wa, nen dükwen dō maslan a Yesu a re ba? Nə canək anan anà Bahay a mənuko Yesu njək tə ide uno bidaw? Aday kwanay kə taren dō ana Yesu Almasihu ahay nà, anga nen a sə dakək ikwen anan ləbara mugom ata re bidaw? ² Kwa abay á ga nà, dō azar aya tə təmahək nen kawa dō maslan a Yesu bay nà, kwanay dada nà, kə sənən apan zle nen

do maslan anahan way anahan, bina kə tərən do ana Yesu ahay nà, anga nen sə dəkək ikwen anan 'am a Mbərom ata awan. Natiya, anga kwanay nà, ma ca awan uho lele, nen nə do maslan a Bahay a mənuko Yesu acəkan.

³ Do ahay inde ta taa mo mungok. Həna ni mbəfahan atan ayak apan: ⁴ Na slak sa njad way sa pa ti mer su way uno bidaw? ⁵ Na slak aday mi zla miya tə uwar à man si mer su way uno, kawa do maslan azar aya tə mərak a Bahay a mənuko ahay tatə Piyer ata itəbay daw? ⁶ Asa abay tədə sa ga mer su way tə alay a manay aday má njad way sa pa ite nà, manay tə Barnabas cuwcuwwe kələdaw? ⁷ Suje inde, i ga mer su way mənjàna sə haman apan nà, inde daw? Dowan inde i jule way à guvo mənjàna sa far way anahan sə julən ata à 'am nà, inde daw? Kabay do sa bal sla inde aday a njad sa sa pay a bay nà, inde daw?

⁸ Way uno sa jak ikwen ayak a anan ata nà, a nay à ajalay nga su do zənzen a wa dəkdek bay, anga mə vinde awan, à Tawrita inde re. ⁹ Mə vinde a à Tawrita a Musa inde nà, Mbərom a wa: «À alay a sla winen apan i gak mer su way à guvo nà, kà sa banan mbulo pa 'am anga sə gafan 'am pə arac way bay.*» Kwanay kə bayiken, Mbərom a ja 'am ata nà, pa sla ahay dəkdek coy daw? ¹⁰ Didek a nà, a ja 'am ata bugol nà, anga manay a bidaw? Acəkan. Mə vinde a anga manay a wanahan. Do sa ga mer à guvo, tu do sa zlaə a ndaw a nà, ta ga mer su way ata nə tə ajalay nga saa njad way sa pa ata bidaw? ¹¹ Mə dəkək ikwen anan 'am a Mbərom nà, manay kawa do sa casl way à guvo ata awan. Kak matanan nà, tədə abay mi njad way sa pa à kwanay wa bidaw? ¹² Kak abay do azar aya nà, cəved a tinen inde sa njad way sa pa pə kwanay wa cukutok nà, manay mi njad pikwen wa zal tinen bugol bidaw? Aya əna, mə ngəmak sa ga matanan bay, ma ban mbac, anga a nan umo nà, awan à van saray anà ləbara a Yesu Almasihu bay.

¹³ Kə sənən apan zle, do sa ga mer su way à doh sə mazlaə a Mbərom ahay nà, ta pa nà, way a ma var aya à doh sə mazlaə a Mbərom ata bidaw? Aday asa, do sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom dukwen, ta rac sluwed sə way a tinen sə gədan dungo ataya bidaw? ¹⁴ Matana re, do sə dakan anan ləbara a Yesu mugom a anà do ahay ataya nà, Bahay a mənuko a ja nà, ti pa way nə ti mer su way a tinen sa ga ata awan.†

¹⁵ Əna nen nà, nə bənak anan bitem anà 'am ata bay. Aday a nan sa ja dukwen, nə vinde nà, anga u no sə cəce kutok bay re. A'ay, suwan nà mac, ta sa saa cəce nà, na. Bina, ata ni i mba apan sə həran nga i zek anga nan sabay. ¹⁶ A nan sa ja nà, ni həran nga i zek anga sə dəkək anan 'am a Mbərom bay. Anga ni dəkək anan nà, tə bəlaray. Na sak a dəkək anan bay ata dukwen, i bunə dəvac re. ¹⁷ Abay à ga nə na ga mer su way ata sə bəlaray bay nà, wita ni cəce magwagway kutok. Aya əna, matanan bay. Sə vuro anan mer su way ata à alay inde nà, Mbərom awan. Anga nan, ni cəce awan bay. ¹⁸ Kak matanan cukutok nà, magwagway uno i mer su way ata inde nà, maw? Ni dəkək anan ləbara mugom ata nà, kəriya awan, mənjàna sə cəce awan pu do wa. Tədə abay ni cəce magwagway pi mer su way ata awan, əna ni gan may sə cəce bay.

¹⁹ Abay à məndak wa nà, nen bile daw? A'ay! Na var anan nga uno kawa bile anga sa maf nan zek anà do ahay fok, anga aday, à ga zek nà, do ahay bayak a tã njad sa daf nga pə Yesu ite. ²⁰ Natiya kutok, mi njahay tə Yahuda ahay kawa nen Yahuda ahay, anga aday tã təma Yesu kawa bahay a tinen. Tu do sə dəfan apan anà Tawrita a Musa ahay nà, ni njahay tə tinen kawa nen nə

* 9:9 Ca pa Tooktaaki Tawreeta 25.4. † 9:14 Ca pa Mata 10.10; Lukas 10.7.

dəfan apan anə Tawrita a Musa ata re. Kwa á ga ná, bəlaray ni dəfan apan anə Tawrita ata bay ná, ni ga matanan, anga aday tē təma sa dəf nga pə Yesu.

²¹ Tu do sa san Tawrita a Musa ahay bay ite, mi njahay tə tinen kawa nen do sa san Tawrita bay re, anga aday tē təma sa dəf nga pə Yesu. U no sa ja ná, ni dəfan apan anə 'Am a Mbərom bay bay. Nə dəfan apan anə 'am ana Almasihu adəka. ²² Tu do sa dəf nga pə Yesu aday tinen bəle ataya dukwen, mi njahay tə tinen kawa nen bəle awan, anga aday tē njad məgala sə pərahan azar anə cəved a Yesu tə didek awan. Natiya awan, ti zek uno ná, ni təra kawa do ahay fok, anga kwa kəkəma kəkəma dukwen, ná njad sa tam anan do azar awan.

²³ Aday ná ga nə ma ma, na ga fok ná, anga aday ləbara a Yesu mugom a á ta 'am, aday ná njad sə təma magwagway a Mbərom saa varan á do ahay ata awan.

²⁴ Kə sənən zle asanaw, do ahay bayak a ti haw aday sa njad a magwagway, əna saa njad sə dəzle pə magwagway ata nə do kərtektəkke. Kwanay həna dukwen, hiwen nə kawa do saa njad magwagway ata re. ²⁵ Do sa gan may sa haw fok, a kəta anan nga anahan nə lele, anga aday á zalay do ahay. Ata i njad magwagway sə ahaw anahan ata kutok. Əna magwagway anahan ata ná, a njahay bay. Way sa ndav bəse. Aya əna, mənuko ná, dī kəta anan nga a mənuko lele ná, anga sa njad anan magwagway sa ndav itəbay ata awan.

²⁶ Anga nan kutok, ni haw ná, ide zuhhwe pa 'am. Nen kawa do sa nja gwiya kəliyya sa vad yugo zləszlas ata bay, əna ni car ná, pa wan sə gwiya wanahan.

²⁷ Ni kəta anan zek uno lele, anga aday á dəfo apan, bina nen do sə dakan anan 'am a Mbərom anə do ahay ata ná, ná sa təra nen a na slak sabay bay.

10

Pol a ga minje pə Isəra'ila ahay

¹ Mərak uno ahay, u no sa mak ikwen anan ayak á nga inde ná, way sə təra pə bije a mənuko ahay á kiβe inde á alay a Musa sə njahan atan ahay pa 'am wa ata awan. Mbərom kə bak atan fok á mezeze sə mugudongudon anahan inde, aday fok a tinen a tə takasak á bəlay ata wa.* ² Tinen a fok, tə tərak kawa Musa a gan atan baptisma á mugudongudon ata inde, aday á bəlay ata inde re. Matanan tə tərak do mə japay aya tə Musa kutok. ³ Tinen a fok ta pak way sa pa kərtek a, way sa pa sə dazay á mburom wa ata awan.† ⁴ Aday ta sak a'am kərtek a, a'am mbala a Mbərom sə varan atan ahay, a ngəzay ahay á pəkərad wa ata awan.‡ Pəkərad a Mbərom sə varan atan ata ná, winen Yesu Almasihu, do sa taa lagay atan ata awan. ⁵ Tə winen ata təkə dukwen, zek məduwen a su do kə zlak anan á nga á Mbərom bay. Anga nan, tə məcak á kiβe inde tololo pa man pa man.§

⁶ Natiya kutok, á way a mə təra ataya inde ná, sumor a ná, sənuko wa way inde. A nan sə dəkak uko anan ná, mənuko dukwen dā sa ga ide pə way lelibay aya kawa tinen sa taa ga ataya sabay.* ⁷ Anga nan kutok, kə dəfen anan apan anə pəra ahay, kawa azar su do a tinen aya sə dəfan ahay apan ata bay. Deftere a Mbərom a ja ná: «Do ahay tə njahay sa pa way, aday tə slabak sə gəslen pa 'am anə pəra kutok.†» ⁸ Aday, mənuko dukwen, dā sa ján uho kawa azar su do a tinen aya sa taa ga ata bay re. Bina Mbərom kə vədak atan á luvon kərtek inde, abaslay sə do ahay i ga mbulo kwa kuro cew nga maakan

* **10:1** Ca pə Gurtaaki 13.21-22, 14.22-29. † **10:3** Ca pə Gurtaaki 16.4-35. ‡ **10:4** Ca pə Limle 20.8-11. § **10:5** Ca pə Limle 14.16, 23, 29-30. * **10:6** Ca pə Limle 11.4, 34. † **10:7** Ca pə Gurtaaki 32.6.

(23,000).[†] ⁹ Aday asa, mənuko dukwen, dā sa jugwar 'am pə Bahay Mbərom wa anga sa ca panan mazan kawa azar su do a tinen aya sa taa ga ata bay re. Bina, dədəw ahay tə rəcak atan, tə məcak. ¹⁰ Aday asa re, mənuko dukwen, dā gədan azar anā Mbərom kawa azar su do a tinen aya sa taa ga ata bay re. Bina maslay a Mbərom a sa taa vad do ata kə lizek atan.

¹¹ Natiya kutok, Mbərom a ga anan way ataya nā, anga aday dā san wa way a minje sə way ataya wa. Tə vinde anan way ataya dukwen, anga aday dā san pi zek mənuko do sə biten anaya pə uho mədakwidok a anan nā, dā ga way ataya sabay.

¹² Matanan, dōwan a kə bayakak winen tə mægala à cəved a Mbərom inde nā, ā gan ngatay ĩ zek, bina i sa zluwe à cəved ata wa. ¹³ Ubor sə way sa njak kwanay ataya nā, a tan à nga anā kuwaya fok. Aya əna Mbərom nā, winen inde bəse tə kwanay, i mak ikwen zek. I mbasakan kwanay à 'am anā ubor sə way ataya zal mægala a kwanay bay. Ubor sə awan a kə njəkak kwanay nā, winen a i varak ikwen mægala sə dəma anan aday i tak ikwen cəved sə takas wa.

Ki gen pəra sə awan sabay

¹⁴ Natiya kutok, car uno ahay, u no sa jak ayak nā, kī gen pəra sə awan sabay jiya awan. ¹⁵ Na san zle, kwanay sə sləne 'am uno ataya nā, do ma san way aya coy. Anga nan, jilen pa 'am a nen sa jak ikwen ayak anaya aday. Na jak ikwen ayak nā, 'am lele daw, kabay 'am lelibay a daw? ¹⁶ Ni ga minje ta sa pa way sa pa cəcan a aday. Da sa way à gəsa'am wa pə kərtek a ta sə ngeran à Mbərom nā, də japay ata nā, tə mez a Yesu Almasihu bidaw? Aday dā pa tapa sə pen pə kərtek a nā, də japay ata nā, ti zek a Yesu Almasihu a re bidaw? ¹⁷ Tapa sə pen nā, kərtek. Aday mənuko a bayak ata nā, mənuko a fok də japay kərtek, anga dā pa nə tapa sə pen a kərtek ata awan.

¹⁸ Ni ga minje tə Isəra'ila ahay re asa aday. Tinen nā, ta taa waslay way anga Mbərom. Aday do sa rac sluwed sə way ataya nā, tinen mə japay a tatə Mbərom a asanaw?

¹⁹ Matanan, u no sa ja nə maw? Tə waslak anan way anā pəra nā, ta ga nə way didek a daw? Kabay zek a pəra aday nā, ma à dōwan sumor a bugol anaw? ²⁰ Awan a dōwan sumor a bay. Aya əna, sənən apan, way a tinen a sə waslay ata nā, tə varan anan anā setene ahay, bina anā Mbərom bay. Anga nan kutok, u no kə jipen tə setene ahay bay.

²¹ Matanan, ki sen way à gəsa'am a Bahay a mənuko wa, aday ki sen way à gəsa'am sə setene ahay wa re, cew miya nā, i ga zek bay. Matana asa re, ki pen way sa pa ana Bahay a mənuko, aday ki pen way sa pa mbala ana setene ahay re, cew miya nā, i ga zek bay re asanaw? ²² Kabay, a nak uko sə jugwar 'am pə Mbərom wa, aday ā ga puko mivel daw? Də zalay anan tə mægala daw?

Gen way sa man zek à do azar aya ata awan

²³ Azar su do a kwanay ahay ta ja nā: «Cəved inde sa ga kwa ma fok.» Acəkan, əna way ahay fok ti ma zek bay. Ta ja asa: «Cəved inde sa ga kwa ma fok.» Acəkan, əna way ahay fok ti man zek à dōwan pə cəved sə pərahan azar anā Mbərom bay. ²⁴ Dōwan ā sa ga way sa man zek anā nga anahan taayak bay. A ga nə way sa man zek anā do azar aya awan. ²⁵ Ki ten anan à nga à sluwed à lumo cəna, sukumen. Kā sa cəcihen sa jəka sluwed a nay awanaw bay jiga awan. Rəcen, kā sa jilen awan bay. ²⁶ Anga mə vinde à Deftere a Mbərom inde nā: «Daliyugo tə way a uda ataya təkə fok nā, sə lavan nga nə Mbərom Fetek.Š»

† 10:8 Ca pə Limle 25.1-9. Š 10:26 Ca pə Jabuura 24.1.

²⁷ Minje a nà, dō sə pəra kə ngamak anak ayak pə way sa pa àga winen, aday kə təmahak sa zla nà, way anahan saa varak ata fok, pa! Ká sa jalay awan bay jiga awan. ²⁸ Əna dōwan a kà sak a đakak anan: «Həna anan nà, sluwed sə way mə waslan a anà pəra» nà, wita kà rac bay. Bina, ka sak a rac nà, ki nes anan abayak nga. ²⁹ Nə bayak nə pə abayak nga ana dōwan ata awan, bina pə abayak nga anak itəbay.

Aya əna, na jak kà rac bay nà, angamaw? Kak nə rəcak sluwed, aday dō i ma nga sə gudo apan azar nà, ata cəved a mə vuro a sa pa way ahay fok ata kə nəsek kutok bidaw? ³⁰ Na pak way ta sə nğəran ayak à Mbərom nà, coy, bina dōwan i gudo apan azar nà, angama asa anaw?

³¹ Anga nan kutok, kwa kwanay apan ki pen way, kwa kwanay apan ki sen awan a, aday kwa kwanay apan ki gen nə ma ma fok cəna, gen way ahay fok nà, anga aday dō ahay tə həran nga à Mbərom. ³² Ká si gen way sə zluwe anan dō ahay à cəved a Mbərom wa bay: kwa tinen Yahuda ahay, kwa tinen Yahuda ahay bay, kwa tinen nə dō sa đaf nga pə Yesu ahay đukwen, kə zluwen dōwan à cəved a Mbərom wa bay. ³³ Gen way ahay fok nà, kawa nen. Nen nə pəlay sa ga nə way aday à zlan à nga anà kuwaya fok ata awan. Ni ga way fok nà, nə bayak pi zek uno a aday bay, əna nə bayak nə pə dō ahay adəka, aday tà tam ite.

11

¹ Pərihen anan azar anà azla uno, kawa nen a đukwen nə pərahan azar anà azla a Yesu Almasihu ata awan.

Atə mungol tə uwar pa 'am a Mbərom

² Nen apan ni varak ikwen ayak zlangar, anga kwanay apan ki bayiken upo kwa siwa fok, aday kwanay apan ki pərihen anan azar anà way uno sə tatatak ikwen anan ata awan. ³ Aya əna, u no sənen anan way a həna anaya aday: Pa nga sə dō mungol a fok nà, Yesu Almasihu winen nga awan. Pa nga su dō uwar a đukwen, mungol winen nga awan. Aday pa nga ana Yesu Almasihu a ite nà, Mbərom winen nga awan.

⁴ Kak dō mungol a winen apan i ga amboh, kabay winen apan i man anan 'am a Mbərom anà dō ahay nà, à sa đaf awan à nga inde bay, bay nà, wita kə kədiyək anan Bahay anahan. ⁵ Aya əna, uwar ite, kak winen apan i ga amboh, kabay winen apan i man anan 'am a Mbərom anà dō ahay nà, à ban way à nga inde. Kà sak a ban way à nga inde bay nà, ata kə kədiyək anan bahay anahan ite re. Wita a ga kawa winen ma fad nga awan. ⁶ Kak aday uwar kə banak way à nga inde bay nà, à fad nga kwa! Wita cara cara ta sa fad nga daw? Kak agad sibək kabay afad nga a gan waray nà, à ban way à nga inde. ⁷ Mungol ite nà, à đaf awan à nga inde bay, anga Mbərom a ndakay mungol nà, à ga minje tə winen awan, aday i ka anan mazla6 a Mbərom awan. Əna uwar ite nà, i ka anan mazla6 a dō mungol awan. ⁸ Bina Mbərom a ndakay dō mungol a nà, tə sluwed si zek su dō uwar a bay. Əna a ndakay dō uwar a adəka nà, tə sluwed si zek su dō mungol awan. ⁹ Aday Mbərom a ndakay dō mungol a nà, anga uwar bay, əna a ndakay uwar anga dō mungol a bugol. ¹⁰ Anga nan kutok, uwar à ban way à nga inde sə đakay anan a đəfan apan anà bahay anahan, aday anga maslay a Mbərom ahay re.

¹¹ Aday abay, pə mənuko dō a Bahay Yesu ahay nà, uwar ahay tə njahan pə alay wa anà mungol ahay, aday mungol ahay đukwen tə njahan pə alay wa anà uwar ahay ite re. ¹² Anga, kwa abay à ga nà, Mbərom a ndakay uwar tə

sluwed si zek a mungol dæp nà, hœna sœ wahay mungol ahay dukwen, uwar ahay re. Aday sœ ndakay way ahay fok nà, Mbœrom awan.

¹³ Bayiken apan à wulen a kwanay inde aday. Pœ kwanay nà, uwar i gan amboh à Mbœrom mænjàna sa ban way à nga inde nà, lele daw? ¹⁴ Aday pœ mungol ite nà, do ahay kwa aha fok ta san zle, a njahay tœ sibœk a à nga inde njœwewewe nà, lelibay. A ga waray. ¹⁵ Cœkœbay, pœ uwar ahay ite nà, sibœk inde apan gœsefgœseffe nà, a varan mazlaœ adœka bugol. Bina sibœk inde pœ uwar à matana nà, a tœran kawa way ma ban a à nga inde.

¹⁶ Aday kà nak anan à dowan a sa ja 'am pa 'am a anan hwiya apan nà, à san nœ manay mœ njadak cœved maza ibay. Do a Yesu ahay kwa aha dukwen tœ njadak cœved maza ibay re.

Way sa pa cœncan awan

¹⁷ Pa 'am a hinen inde ata nà, ni varak ikwen ayak apan zlangar sabay kutok. Anga kœ hilen nga sœ hœran nga anœ Mbœrom nà, ki gen way lelibay awan. Ahalay nga a kwanay ata winen apan i ma kwanay à dœba, bina a mak ikwen zek sa zla pa 'am bay. ¹⁸ Mama'am a aday nœ slœne nà, à man sœ ahalay nga a kwanay ahay nà, kwanay mœ gœzla zek aya awan. Aday nen nœ jalay nà, i ga nœ matanan acœkan. ¹⁹ Aday abay, kak agœzla zek inde à wulen a kwanay ibay nà, ti i san wa do sa daf nga pœ Yesu a tœ didœk aya nà, kœkœmaw?

²⁰ A alay a kœ hilen nga sa pa way cœncan a nà, ki pen nœ mbala a Mbœrom sa gan may ata bay. ²¹ Anga kuwaya a haw nà, sa pa way a anahan a sa nay anan ahay agay wa ata awan. Ata do azar aya ma rah aya awan, mœ vaway nga aya awan re, aday do hinen ahay tinen apan ti mac ta may pœ cakay a tinen à man ata asa re. ²² Kak a nak ikwen sa naa ga matana nà, ki pen way sa pa agay wa bidaw? A nak ikwen sœ kœdey anan ahalay nga su do a Yesu ahay daw? A nak ikwen sœ pœkan waray i ide inde anœ do mœtawak aya kœlœdaw? Hœna nœ jak ikwen nœ ma kutok anaw? Nœ ngœrak ikwen apan daw? A'ay! Ni ngœrak ikwen apan bay jiga awan.

²³ Way a nen sœ dakak ikwen anan ata nà, nœ tœtak pœ Bahay a mœnuko wa. Sœ luvon a aday ti i ban anan Bahay a mœnuko Yesu ata nà, a gœba tapa sœ pen, ²⁴ a ngœran ayak anœ Mbœrom, a gœzla anan i zek wa. A wa: «Hœna anan nà, zek uno awan, ma var a à yime a kwanay inde ata awan. Kœ ti gen matanan à wulen a kwanay anga sœ jalay pi nen.» ²⁵ Matana asa re, pœ dœba a way a tinen sa pa ata wa, a gœba gœsa'am, a varan atan anan, a ja, a wa: «Tœ gœsa'am a anan nà, Mbœrom a ban 'am wiya tœ do ahay. A ban 'am a nœ tœ mez uno awan. Kwanay apan ki ta hilen nga aday ki ta sen wa way nà, kœ ti gen matanan anga sœ bayak pi nen.» ²⁶ Matanan kutok, à alay a kwanay apan ki pen tapa sœ pen a anan, aday ki sen way à gœsa'am a anan wa nà, ata kwanay apan ki diken anan lœbara sœ amac a Bahay a mœnuko Yesu, hus pœ luvon anahan a saa may ata awan.

²⁷ Anga nan kutok, kak dowan a kœ pak tapa sœ pen a Bahay a mœnuko aday kœ sak way à gœsa'am anahan wa mænjàna sœ gœzlan alay pi zek wa anœ way sœ mivœl anahan aya nà, wita kœ gak ines pi zek a Bahay a mœnuko tœ mez anahan. ²⁸ Natiya, kuwaya à gœzlan alay pi zek wa anœ way sœ mivœl anahan aya lele aday. Kak awan ibay nà, ata i mba apan sa pa tapa sœ pen ata aday i sa sa way à gœsa'am ata wa kutok. ²⁹ Kak dowan a kœ sak a pa tapa sœ pen ata aday kœ sak a sa way à gœsa'am ata wa mænjàna sœ bayak pi zek a Bahay a mœnuko nà, wita kœ gak ines, Mbœrom i ga apan mivœl. ³⁰ Anga nan kutok, do ahay bayak a à wulen a kwanay inde tœ slaahk à dœvac inde, aday bayak a tœ tœrak à mœndak, aday azar aya dukwen tœ mœcak re. ³¹ Abay dœ gœzlan ahay alay pi zek wa anœ way sœ mivœl a mœnuko ahay lele aday dœ sa pa way ata nà,

Mb̄rom i k̄eta m̄nuko matanan bay. ³² Aya ̄na, Mb̄rom a k̄eta m̄nuko n̄a, wita a d̄akak uko anan wurwer, anga aday d̄a sa slahay à sariya anahan inde p̄ k̄rtek a d̄anam tu d̄o s̄a daliyugo ahay bay.

³³ Natiya kutok, m̄rak uno ahay, k̄a hilen nga saa pa way n̄a, ben zek ahay aday. ³⁴ Kak d̄owan a, may a han ap̄an n̄a, à pak ayak way agay wa aday. Matanan, ahalay nga a kwanay i ḡabak ikwen ahay sariya a Mb̄rom sabay. Pa 'am azar aya n̄a, ben nen a ni zlak ayak àga kwanay a aday, ata ni sa ndav a wa 'am azar aya kutok.

12

M̄rike ana Apasay a Mb̄rom s̄a ḡzlan an̄a d̄o ahay

¹ Matanan kutok, m̄rak uno ahay, pa 'am s̄a m̄gala ana Apasay C̄ncan a s̄a varan an̄a d̄o ahay ata n̄a, u no k̄a ḡzlen anan alay pi zek wa sa san anan n̄a lele. ² K̄a s̄anen ap̄an zle, à alay a k̄a t̄aren d̄o a Yesu ahay fan bay ata n̄a, k̄a p̄rihen anan ahay azar an̄a p̄ra a kwanay ahay cara cara. P̄ra a kwanay ataya n̄a, way ma mac aya awan, ̄na ta rak ikwen ahay mindel s̄a p̄rahan atan azar. ³ Anga nan kutok n̄a, ḡzlen anan alay pi zek wa lele. Kak d̄owan a n̄a, Apasay a Mb̄rom inde à winen inde n̄a, i mba ap̄an sa ja: «Mb̄rom à tahasl anan Yesu» d̄aw? Aday kak d̄owan a k̄a jak: «Yesu winen Ba M̄duwen» n̄a, Apasay C̄ncan a inde à winen ibay n̄a, i mba ap̄an sa ja matana d̄aw?

⁴ M̄gala ana Apasay a Mb̄rom s̄a varan an̄a d̄o ahay n̄a, inde t̄a c̄ved ahay cara cara, ̄na Apasay ata n̄a, winen k̄rtekt̄akke. ⁵ Aday mer su way a Ba M̄duwen s̄a varan an̄a d̄o ahay inde cara cara re, ̄na Bahay a inde n̄a, Yesu a k̄rtekt̄akke. ⁶ Matana re, c̄ved sa ga mer su way aya inde cara cara, ̄na sa ga mer su way ataya fok, aday à tinen inde fok n̄a, Mb̄rom a k̄rtekt̄akke. ⁷ Mb̄rom a ka anan m̄gala ana Apasay C̄ncan a à kuwaya inde n̄a, anga aday kuwaya à man anan zek an̄a d̄o ahay fok.

⁸ Matana kutok, an̄a d̄o k̄rtek awan, Apasay C̄ncan a a varan m̄gala sa ja 'am n̄a t̄a k̄alire. An̄a d̄o hinen, Apasay ata k̄rtek awan, a varan m̄gala sa ja 'am t̄a asan way awan. ⁹ An̄a d̄o hinen, Apasay ata k̄rtek a a varan m̄gala sa d̄af nga p̄a Yesu anga sa ga way ahay fok. An̄a d̄o hinen, Apasay ata k̄rtek a a varan m̄gala sa mbar d̄o d̄ovac aya awan. ¹⁰ An̄a d̄o hinen, a varan m̄gala sa ga way masuwayan aya awan. An̄a d̄o hinen, a varan m̄gala sa man anan 'am a Mb̄rom an̄a d̄o ahay. An̄a d̄o hinen, a varan m̄gala s̄a ḡzlan alay pi zek wa an̄a Apasay C̄ncan a t̄a apasay lelibay aya awan. An̄a d̄o hinen, a varan m̄gala sa ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ata awan. Aday an̄a d̄o hinen kutok, a varan m̄gala sa man anan an̄a d̄o ahay 'am ataya awan. ¹¹ M̄gala s̄a way ataya fok n̄a, s̄a varan atan anan n̄a Apasay ata k̄rtekt̄akke. A varan an̄a kuwaya, kawa sa zlan à nga an̄a winen awan.

Zek n̄a, hawal aya inde ap̄an cara cara

¹² Cuko p̄a minje si zek aday. Zek su d̄o n̄a, k̄rtek, ̄na hawal ahay inde ap̄an bayak awan. Aya ̄na, kwa hawal si zek ahay inde ap̄an bayak a t̄akede n̄a, winen n̄a zek k̄rtek a hwiya. Aday zek a Yesu Almasihu d̄ukwen, matana re. ¹³ Anga, à alay a d̄a ga baptisma n̄a, m̄nuko fok, kwa Yahuda ahay, kwa d̄o su kon azar aya awan, kwa d̄owan a n̄a bile, kwa d̄owan a n̄a bile a bay, Mb̄rom a gak uko ahay baptisma t̄a Apasay C̄ncan a k̄rtekt̄akke, s̄a t̄ara m̄nuko fok zek k̄rtek awan. Aday m̄nuko fok d̄a rah n̄a t̄a Apasay C̄ncan ata k̄rtek a re.

¹⁴ Ayaw, zek su d̄o c̄na, hawal k̄rtekt̄akke it̄abay, ̄na hawal si zek ahay inde ap̄an bayak awan. ¹⁵ Matana kutok, kak saray i ja: «Nen hawal si zek bay,

anga nen alay bay» nà, i tɛra hawal si zek bay anga nan kutok daw? ¹⁶ Aday kak sləmay i ja: «Nen hawal si zek bay, anga nen ide bay» nà, i tɛra hawal si zek bay anga nan cara daw? ¹⁷ Kak abay zek fok ide a dəkdek mənɟəna sləmay nà, i sləne way ta maw? Kabay, kak zek fok sləmay a dəkdek mənɟəna cən nà, i rəbas way ta maw? ¹⁸ Aya əna, Mbərom a ndakay do nà, tə hawal si zek anahan aya fok, aday a zav atan pi zek tə cəved a kawa sa zlan à nga ata awan. ¹⁹ Bina, kak zek fok, winen hawal si zek kərtektəkke nà, ata winen zek mba daw? ²⁰ Matana bay jiga awan. Pi zek su do cəna, hawal si zek ahay inde cara cara bayak awan, əna zek a nà, kərtektəkke hwiya.

²¹ Anga nan kutok, ide i mba apan sa jan anà saray ahay: «Na gak may bay», kabay nga i mba apan sa jan anà saray ahay: «Na gak ikwen may bay» nà, i ga zek bay. ²² Adəka bay, hawal si zek aya aday da ca patan kawa bəle aya ata nà, da gan atan may tə mindel bugol. ²³ Aday hawal si zek azar aya, aday da ca patan nə tinen way ma ga waray aya ata nà, da gan atan nga tə mindel. Aday hawal si zek azar aya, aday da ngam dowan á canan atan bay ataya nà, də ndakay patan man bugol nə lele. ²⁴ Əna hawal si zek aya aday ta gak uko waray itəbay ataya nà, ta gan may dš ndakay patan man itəbay. Matanan, Mbərom a ndakay zek su do nà, a varan zlangar bugol nà, anà hawal si zek aday abay tə varan atan zlangar bay ataya awan. ²⁵ A ga matanan nà, anga aday zek á gəzla bay, aday hawal si zek ahay fok t̄a man zek i zek ahay. ²⁶ Kak hawal si zek a kərtek a, winen à dəcə inde nà, hawal si zek azar aya fok, tinen à dəcə inde re bidaw? Aday kak tə varak anan zlangar anà hawal si zek a kərtek a nà, hawal si zek azar aya fok ti taslay mivəl pə kərtek a tə winen ata bidaw?

²⁷ Kwanay nà, zek ana Yesu Almasihu. Kuwaya fok, winen hawal si zek ana Yesu a kutok. ²⁸ Matana awan, à wulen su do a Yesu ahay inde nà, Mbərom kə ndirek anan do ahay pi mer su way anahan pə mədire pə mədire: mama'am awan, a daf do maslan ahay; mə slala cew awan, a daf do maja'am anahan ahay; mə slala maakan awan, a daf do sə tətakan anan way anahan ahay anà do ahay. Aday a daf do sa ga way masuwayan aya awan, do tə məgala aya sa mbar do ahay, do sa san sa man zek à do ahay ahay, do sa lavan nga anà way ahay, aday tu do sa ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya awan. ²⁹ Do ahay fok nà, tinen do maslan ahay daw? Do ahay fok, tinen do maja'am a Mbərom ahay daw? Kabay do ahay fok, tinen do sə tətakan anan way a Mbərom ahay anà do ahay daw? Do ahay fok, tinen ti ga way masuwayan aya daw? ³⁰ Do ahay fok, ti njad məgala sa mbar do daw? Do ahay fok, ti ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya daw? Kabay do ahay fok, ti san sa man anan 'am ataya anà do ahay daw? ³¹ Natiya kutok, gen anan may sa njad məgala sə way lele aya pə Mbərom wa.

Matanan, həna ni dəkak ikwen anan cəved sə azla lele a sə zalay azar aya fok.

13

Mazlab ana asan zek

¹ Kwa abay á ga nà, na mba apan sa ja 'am su kon aya aday na san bay ataya awan, kabay na mba apan sa ja 'am ana maslay a Mbərom ahay zle dəp nà, kak asan zek inde upo ibay nà, wita nə tərak way sə bəbal awan kəriya ata awan. Nə tərak kawa njamde mə laway a sa ndar nday nday ata, kabay kawa kəcawar sa fa siy siy siy ata awan. ² Kwa abay á ga nà, məgala uno inde sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay, aday na san way ahay zle fok, kwa way mi der aya mbala Mbərom ata dükwen, kwa abay á ga nə adaf nga uno

pə Mbərom inde i mba apan sə hədek anan 6əzlom ahay dəp nà, ata kak asan zek inde upo ibay nà, nə tərak dō kəriya awan. ³ Aday kwa abay á ga nà, nê gəzlan anan zlile uno fok anà dō ahay, kwa abay á ga nà, ni ngam sa var a zek uno aday tá vak nen dükwen, aday kak asan zek inde upo ibay nà, ni njad anan maw?

⁴ Dō tə asan zek a cəna, a gan ngatay anà way ahay fok, a gan sumor anà dō ahay, a ga idé pə way su dō itəbay, a zlapay awan itəbay, a həran nga í zek bay. ⁵ Dō tə asan zek a cəna, a ga way sa ga waray itəbay, a pəlan way anà nga anahan a dəkdek itəbay, a ga mivél itəbay, aday a halay ines sə dō ahay itəbay re. ⁶ Dō tə asan zek a cəna, a taslay mivél tə way lelibay aya itəbay, əna a taslay mivél adəka nà, tə dīdek. ⁷ Dō tə asan zek a cəna, a səmen anà way ahay kwa siwa fok, a daf nga pə Mbərom kwa siwa fok, a dəfan idé anà way a Mbərom kwa siwa fok, aday a tavay njənan kwa siwa fok.

⁸ Asan zek nà, a ndav itəbay. Aya əna, 'am sa man anan 'am a Mbərom à dō ahay ataya nà, ti i ndav. Aja 'am ta 'am su kon aday ka san bay ataya nà, ti i ndav. Aday asan way ahay dükwen, ti i ndav re. ⁹ Həna dā san anan way ahay fok fan bay, aday 'am a Mbərom a mənuko sa man anan anà dō ahay ataya dükwen, də sənək a fok coy fan bay re. ¹⁰ Əna, alay a kà slak Mbərom kà kak uko anan dīdek sə way ahay fok nà, way a ma ndav a fok bay ataya ti lize.

¹¹ A alay a nen gwaslay aya mba nà, na ta ja 'am kawa gwaslay ahay, nə bayak way dükwen kawa gwaslay ahay, nə sləne way ahay kawa gwaslay ahay re. Əna à alay aday nə sənək nga uno coy ata nà, nə mbəsakak way sə gwaslay ahay kutok. ¹² Həna nà, dā ca pə way ahay nə kustehtehhe, kawa dō a ca idé à malam mənəroh a inde ata awan. Əna azanan pa 'am nà, dī i canan à way ahay fok nə idé cer wa kutok. Həna nà, na san way ahay cərah a fan bay. Azanan pa 'am nà, ni san anan way ahay fok cərah, kawa ana Mbərom sa san nen cərah ata awan.

¹³ Aday həna kutok nà, way ahay inde maakan, ti ndav itəbay: adaf nga pə Mbərom, adəfan idé anà way a Mbərom, aday asan zek. Əna sə zalay way azar ataya nà, asan zek a kutok.

14

Ləbara sa man anan 'am a Mbərom anà dō ahay

¹ Rəzlen anan à nga wa sa ga way sə asan zek tə dō ahay. Aday gen anan may sa njad məgala ana Apasay Cəncan a sə gəzlan anà dō ahay ata tə mivél kərtek awan. Gen anan may jiya nà, anà məgala sa man anan 'am a Mbərom anà dō ahay. ² Dō sa ja 'am ta 'am su kon aday winen a sləne bay ataya nà, a jan nə anà Mbərom dəkdek, bina anà dō ahay bay, anga dōwan a sləne 'am ataya bay. Winen a ja nà, pə way a Mbərom mi dər aya tə məgala sə Apasay Cəncan awan. ³ Aya əna, dō winen apan i man anan 'am a Mbərom anà dō ahay nà, a varan atan gədan, a man atan anan mivél ù doh, aday a man atan zek sa har à 'Am a Mbərom inde. ⁴ Dō winen apan i ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ata nà, a varan gədan nà, anà zek anahan a vərre. Aya əna, dō sa man anan 'am a Mbərom anà dō ahay nà, a varan gədan anà dō a Yesu mə halay nga ataya kəzlek.

⁵ Nen na gan may nà, dō ahay fok tá mba apan sa ja 'am ta 'am su kon aday ta san bay ataya awan, əna nà gan may kə zalak nà, dō ahay tá mba apan sa man anan 'am a Mbərom anà dō ahay adəka aday. Kak dōwan a inde i ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ata nà, sumor a nà, dō hinen á ga inde sa man anan anà dō ahay ta 'am su kon aday tə sləne zle ata awan, anga sə varan gədan anà dō a Yesu a mə halay nga ataya awan. Kak matana bay nà, aman

anan 'am a Mbərom anà dō ahay nà, a zalay aja 'am ta 'am su kon aday dō ataya ta san bay ata awan.

⁶ Matana kutok marak uno ahay, kak ni zlak ayak āga kwanay aday ni jak ikwen 'am nà ta 'am su kon aday kə sənən bay ata nà, i mak ikwen zek nə kəkəmwaw? Sumor a nà, ni zlak ayak āga kwanay nà, ni dākak ikwen anan way a Mbərom mi der aya awan, kabay ni dākak ikwen anan asan way pə Mbərom, kabay ni mak ikwen anan 'am a Mbərom, kabay ni tətakak ikwen anan way. Kak na gak matanan bay nà, ata na mak ikwen zek a daw?

⁷ Bayiken pə minje sə way sə gəsle ahay aday, way kawa atə ndərloy tə gənjaval. Kak ta fak a way ataya tə mərīke a bay nà, dō sə gərav ahay ti mba apan sa san ara sə way ataya aday sə gərav apan daw? ⁸ Aday kak dō sa ján pə cicək anga vərəm kà fak anan tə cəved a bay nà, waya i lavan zek anà aga vərəm a anaw? ⁹ Minje ata pə kwanay dukwen matana re. Kak ki jen 'am aday a sləne zek bay nà, dowan i san 'am a kwanay ata bay asanaw? Aday ata 'am a kwanay ata kə tərak 'am kəriya kutok bidaw? ¹⁰ 'Am su kon ahay inde bayak a cara cara pə daliyugo. 'Am ataya fok, dō su kon ataya nə tə sləne ike.

¹¹ Kak dowan i jo 'am ta 'am aday nə sləne bay ata nà, mə tərak pi zek kawa mədurlon ahay. ¹² Pə kwanay dukwen matana re. Ki rəzlen anan à nga wa tə mindel sə pəlay məgala ana Apasay Cəncan a sə gəzlan anà dō ahay ataya awan. Way ata nà, way lele awan. Aya əna sumor a nà, pəlen məgala ana Apasay Cəncan a sa man zek anà dō a Yesu ahay sa har à 'am anahan inde.

¹³ Anga nan kutok, dō sa ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ataya nà, ā ga amboh anga aday Mbərom ā varan məgala sa man anan 'am ataya anà dō ahay ta 'am su kon aday tə sləne zle ata awan. ¹⁴ Kak nen apan ni ga amboh ta 'am aday na san bay ata nà, apasay uno winen apan i ga amboh acəkan, əna à abayak nga uno inde nà, nə slənek awan bay. ¹⁵ Wita ni ga nə kəkəmwaw? Ni ga amboh à apasay uno inde, aday u no sa ga amboh tə abayak nga uno re. Ni zambad a Mbərom à apasay uno inde, aday u no sə zambad a Mbərom tə abayak nga uno a təkə re.

¹⁶ Kak iken nà, iken apan ki ngəran anà Mbərom ta 'am su kon aday ka san bay ata nà, hinahibay dō sə uho ahay ti zlak ayak à wulen a kwanay nà, ti i mba apan sə təma amboh a kwanay «Amen*» nə kəkəmwaw? Bina dō ataya ta san way anak a sa ja ata bay asanaw. ¹⁷ Kwa ā ga nà, iken kə ngəran anà Mbərom nə tə dīdek awan, kak dō ahay tə slənek bay nà, i man atan zek bay.

¹⁸ Nen aday nà, ni ngəran anà Mbərom anga nə njadak məgala sa ja 'am su kon aya aday na san bay ataya, zal kwanay fok. ¹⁹ Kwa ā ga matana dəp nà, à wulen su dō a Yesu ahay inde nə, u zlo à nga sa ja 'am ahay dara aday dō ahay ta san zle ata anga sə tətakan atan anan way. Wita nà, a zalay sə vəved 'am ahay mbulo kuro (10,000) aday dō ahay ta san bay ata awan.

²⁰ Mərak uno ahay, kə bayiken way ahay kawa kwanay gwaslay ahay bay. Təren adəka nà, dō ma san nga aya awan. Aya əna, pa sa ga huwan nà, təren kawa kwanay gwaslay cacədew aya kutok, anga tinen ta ga huwan itəbay.

²¹ 'Am mə vinde a inde à Deftere a Mbərom, a wa:

«Mbərom Fetek a ja nà:

“Ni naa jan 'am ù dō a anaya nà, ta 'am su kon aday ta san bay ata awan, ni jan atan anan tə dungo sə mədurlon ahay.

Əna tə winen ata təkə dukwen, ti ngam sə pəkan sləmay anà 'am uno bay.†»

²² Matana kutok, aja 'am ta 'am su kon aya aday dowan a san bay ata nà, a kan anan way anà dō sa daf nga pə Yesu bay ataya awan, bina anà dō a Yesu

* 14:16 Amen a nan sa ja nà: «Ayaw, ā tərə matana acəkan!» † 14:21 Ca pə Esaaya 28.11-12.

ahay ite sabay. Aya əna, aman anan 'am a Mbərom anə do ahay nā, anga do a Yesu ahay adəka, bina anga do sa daf nga pə Yesu bay ataya bay. ²³ Natiya, kak kwanay do a Yesu ahay kə hilen nga, aday fok a kwanay a, kwanay apan ki jen 'am ta 'am su kon aya aday dowan a san bay ataya nā, do sa daf nga pə Yesu aday a san awan bay ata kabay do sə uho kə sak a zlak ayak ə wulen a kwanay inde nā, i ja, nga a vawak ikwen, bidaw? ²⁴ Aya əna, kak kwanay a fok ki men anan anan 'am a Mbərom ə do ahay ta 'am su kon aday tə sləne zle ata nā, do sa daf nga pə Yesu aday a san awan bay ata kabay do sə uho kə sak a zlak ayak nā, i sləne 'am a Mbərom, aday ata i san pə ines anahan ahay, i yam apan kutok. ²⁵ Way anahan sə bayak mi der aya ə mivəl inde ataya ti kay zek uho kutok. Matanan i dukwen gərmec ù vo ana Mbərom duboz, i həran nga ta sa ja Mbərom inde ə wulen a kwanay acəkan!

Way tədə sa ga ə man sə ahalay nga su do a Yesu ahay ata awan

²⁶ Matanan kutok, mərak uno ahay, nā jak ikwen ayak həna nə ma asa anaw? A alay sə ahalay nga a kwanay ahay cəna, do kərtek i ga ara, do hinen i tatakan anan way anə do ahay, do hinen i dakan anan way ana Mbərom mi der aya anə do ahay, do hinen i ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ataya awan, aday do hinen i man anan 'am ataya anə do ahay. Aya əna, way a kwanay sa ga ataya nə, gen atan fok nā, anga aday ə man zek anə do a Yesu ahay sa har pə cəved a Mbərom.

²⁷ Pa 'am sa ja 'am ta 'am su kon aday do ahay ta san bay ataya nā, mbiken anan cəved anə do ahay cew tə ja, ə sa zalay pə do ahay maakan wa bay. Do ataya nā, tə ja 'am ataya dukwen, pə məmbire pə məmbire. Aday do sa man anan 'am ataya anə do azar aya dukwen, ə ga inde re. ²⁸ Kak dowan inde sa man anan 'am ataya anə do ahay ibay nā, suwan, ə wulen ana do a Yesu ahay nā, do sa ja 'am ataya tə njahay way a tinen tete. Sumor a nā, tə ja 'am ataya nā, kuwaya anə nga anahan, aday anə Mbərom cəna coy.

²⁹ Pa 'am ana do sa man 'am a Mbərom anə do ahay nā, do ahay cew, maakan tə ja, aday do azar aya tə pak sləmay sə cəcal anan pi zek wa lele, ta ma anan nā, 'am a Mbərom a acəkan daw. ³⁰ Kak dowan winen apan i jan 'am anə do ahay, aday Mbərom kə dakak anan anan way anə do hinen ə wulen a kwanay inde nā, do mama'am ata ə mbəsak sa jan 'am anə do ahay, anga aday dowan a mə slala cew ata ə ja 'am a kutok. ³¹ Ayaw, cəved inde anga kwanay a fok sa man anan 'am a Mbərom anə do ahay, əna jen anan nə pə məmbire pə məmbire, anga aday kwanay a fok kə njiden atətak way lele aya awan, aday kə viren anan gadan anə zek ahay. ³² Do aday məgala inde apan sa man anan 'am a Mbərom anə do ahay nā, i mba apan sə ləvan nga anə məgala ata re. ³³⁻³⁴ Mbərom aday nā, way ma ga a tə cəved a bay cəna, a zlan ə nga itəbay. A gan may nā, njahuko səkəffe ə zay inde.

Matanan, ə man sə ahalay nga ana do a Yesu ahay inde nā, uwar a kwanay ahay dukwen tə njahay ə səkəffe inde, kawa ana uwar ahay sa ga ə wulen su do a Yesu ahay inde kwa aha ataya awan. Tə ja 'am bay, anga cəved a tinen inde sa ja 'am ibay. Sumor a nā, tə ma nga a tinen ə məndak, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja. ³⁵ Kak a nan ə uwar a sə cəce awan aday ə san anan nā, ə cəce pə mbaz anahan wa agay. Anga, do uwar a kə jak 'am ə man sə ahalay nga su do a Yesu ahay nā, wita nə ləlibay.

³⁶ Abay kwanay kə jilen nā, 'Am a Mbərom a dazlan ahay nə əga kwanay wa daw? 'Am a Mbərom a a dazlek ayak nā, əga kwanay dəkdek cəna coy daw? ³⁷ Kak dowan inde ə wulen a kwanay a bayak nā, winen kə njadak məgala sa man anan 'am a Mbərom anə do ahay, kabay kə njadak məgala sə Apasay a Mbərom hinen nā, ə san way inde kərtek aday: Way uno a sə vindək ikwen

ayak a anan nà, sɛ ðuko anan nɛ Bahay a mənuko awan. ³⁸ Kak ðowan a kɛ sənak anan matanan bay nà, Mbərom ðukwen i san a winen bay re.

³⁹ Natiya awan, mərak uno ahay, rəzlen anan à nga wa sa njad mægala sa man anan 'am a Mbərom anà ðo ahay. Aday kɛ gifen anan 'am anà ðo sa ja 'am ta 'am su kon aday ta san bay ataya bay re. ⁴⁰ Aya əna, gen anan way ahay fok nɛ tɛ cəved aya awan, bina tɛ hoyohoyo bay.

15

Yesu Almasihu nà, kɛ slabakak ahay à məkə wa

¹ Mərak uno ahay, nen apan ni mak ikwen anan ayak à nga inde nà, ləbara mugom a nen sɛ ðakak ikwen anan ata awan. Kwanay ðukwen, kɛ ðəfen apan nga, aday kɛ ngizlen uda saray lele re. ² Ləbara mugom a mbala a kwanay sa ðaf apan nga ata nà, sa tam kwanay nɛ winen awan, kak kɛ bənen anan kawa anuno sɛ ðakak ikwen anan nà, na. Kak matanan bay cəna, adaf nga a kwanay kɛ tərak way kəriya awan.

³ Way a nen a sɛ tətakay ahay ata nà, na jak ikwen anan nɛ winen a re. Way ata nà, nga sa 'am lele a sɛ zalay azar aya awan. Yesu Almasihu nà, kɛ məcak anga ines a mənuko ahay. Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja nà, a tɛra nɛ matanan acəkan. ⁴ Pɛ ðəba wa nà, ta la anan à məkə, aday pɛ luvon maakan anahan a nà, Mbərom a slabakak anan ahay à məkə wa. A tɛra ðukwen kawa ana Deftere a Mbərom sa ja apan ata re. ⁵ Pɛ ðəba anahan a wa nà, kɛ kak anan zek anà Piyer, aday kɛ kak anan zek anà ðo maslan anahan azar aya re. ⁶ Pɛ ðəba wa asa, kɛ kak anan zek anà ðo anahan ahay sɛ zalay səkət ðara à alay kərtek a inde. Alay avan ana ðo ataya həna nà, tinen inde tɛ sifa mba, əna azar aya nɛ tɛ məcak. ⁷ Pɛ ðəba wa, kɛ kak anan zek anà Yakuba, aday anà ðo maslan anahan ahay fok re.

⁸ Pɛ ðəba a tinen a wa fok, a ndav anan ta su ko zek i nen ite re. Ata nen nɛ tərak kawa wan ma may amama pɛ kiya cuwɛə ata awan. ⁹ Ayaw acəkan, nen nɛ tərak kawa wan gudar a à wulen su ðo maslan ahay inde, na slak tɛde aday ti ngumo ðo maslan a bay, anga nen na gak anan ahay alay tu ðo a Yesu ahay tɛ mindel. ¹⁰ Aya əna, tɛ winen ata təkə nà, həna Mbərom kɛ gak uno sumor sɛ tɛra nen ðo maslan a Yesu ata kutok. Sumor anahan su go ata nà, kɛ tərak way kəriya bay, anga kɛ varak uno mægala sa ga mer su way lele aya sɛ zalay ðo maslan a azar ataya fok. Tɛ ðidək a nà, sa ga mer su way a lele ataya nà, nen bay. Sa ga nà, sumor a Mbərom a su go ata awan. ¹¹ Natiya kutok, kwa à ga nɛ nen, kwa à ga nɛ ðo azar aya awan, awan inde kɛ mbəðahak ibay. Manay a fok mɛ wazay a nà, ləbara mugom a mbala ana kwanay sa ðaf apan nga ata kərtek awan.

Mbərom i slabakak anan ahay ðo ahay à məkə wa

¹² Manay nà, ma jak ikwen anan tɛ ðidək awan, Mbərom nà, kɛ slabakak anan ahay Yesu Almasihu à məkə wa. Aka aday, ðo a kwanay azar aya ta wa, ðo ma mac aya ti slabakak ahay bay ata nà, kəkəma asa anaw? ¹³ Kak abay ðo ma mac aya ti slabakak ahay bay kawa ana tinen a sa ja ata nà, Yesu Almasihu ðukwen kɛ slabakak ahay sabay cukutok ðaw? ¹⁴ Kak abay Yesu Almasihu kɛ slabakak ahay sabay ata nà, wita ma ya nga sa ma a manay sɛ ðakay anan 'am a Mbərom asa anaw? Aday ðukwen, ata kɛ ðəfen nga nɛ pa 'am lele mba re ðaw? ¹⁵ Kak abay ðo ma mac aya ti i slabakak ahay à məkə wa bay nà, Mbərom kɛ slabakak anan ahay Yesu bay re. Ata manay mɛ gəðak mungwalay pɛ Mbərom ta sa jəkə, Mbərom kɛ slabakak anan ahay Yesu Almasihu à məkə wa bidaw? ¹⁶ Kak ðo ma mac aya ti slabakak à məkə

wa bay nà, ata Yesu Almasihu kà slabakak ahay à mæke wa bay re ba? ¹⁷ Kak Yesu Almasihu kà slabakak ahay bay, kà dæfen nga hœna nœ pa maw? Aday Mbœrom dŭkwen kœ pasek ikwen anan ines a kwanay ahay bay re ba? ¹⁸ A nan sa ja kutok nà, dœ sa daf nga pœ Yesu Almasihu ahay aday tœ mœcak ata nà, tinen tœ lizek pa sœ viyviya cukutok dæw? ¹⁹ Kak dœ dæfan ide anà Yesu Almasihu, anga aday à mak uko zek pœ anjahay a mœnuko hœna pœ daliyugo a anan dœkdœk nà, ata wita nœ yimuko zek a nuko, bina da ga i zek wa zal dœ ahay fok.

²⁰ Tœ dœdek a nà, Yesu Almasihu kœ slabakak ahay à mæke wa acœkan. Winen nà, kœ lahak sœ slabakay ahay à mæke wa. Aslabakay anahan à mæke wa ata nà, a dœkay anan nœ, dœ a azar aya ti i slabakay ahay ite re. ²¹ Amac a nay pœ daliyugo nà, anga dœ kœrtek. Aday dœ ahay ti slabakay ahay à mæke wa dŭkwen, anga dœ kœrtek re. ²² Matanan, dœ ahay fok ta mac, anga tinen a fok zahav ana Adama. Aday dœ ahay fok ti njad sifa, anga Almasihu. ²³ Dœ ahay ti slabakay à mæke wa nà, kawa ana Mbœrom a sœ lavan atan anan zek ata awan: Almasihu kœ lahak sœ slabakay ahay, aday à luvon anahan a saa may ata inde nà, dœ anahan ahay fok ti i slabakay ahay re. ²⁴ Pœ dœba anahan a wa nà, Yesu i lize anan mœgala sœ apasay lelibay aya fok, tœ bahay a tinen ahay fok, aday pi zek tœ mœgala sœ bahay ahay pœ daliyugo fok re. Pœ dœba a sœ lize way ataya wa fok nà, daliyugo i ndav, aday Yesu i man anan bahay anahan à alay inde anà Bœbay anahan Mbœrom kutok.

²⁵ Kawa sa ja nà, Yesu Almasihu à ga bahay hus pœ ana Mbœrom saa mbakan anan dœ manide anahan ahay fok à alay inde. ²⁶ Dœ manide mœdakwidok a aday Yesu i sa lize anan ata nà, Amac. ²⁷ Deftere a ja matanan, a wa: «Mbœrom a mbakan anan way ahay fok à alay inde.*» Kœ sœnen zle asanaw, kak Deftere kœ jak «way ahay fok» ata nà, Mbœrom a dœ sœ mbakan alay pœ way ahay wa fok ata, winen a nà, uda ibay. ²⁸ Matanan, Yesu kœ njadœk mœgala sa ga bahay pœ way ahay fok nà, winen a dŭkwen, Bœbay anahan Mbœrom i gaupan bahay ite re. Natiya awan, Mbœrom i ga bahay kwa pœ ma fok tembœrœzem kutok.

²⁹ Bayiken pœ dœ ahay aday ta taa ga baptisma anga dœ ma mac aya ata aday. Ta ga matanan nà, angamaw? Kak abay dœ ma mac aya ti slabakay ahay sabay ata nà, ta ran mindel i zek pa maw? ³⁰ Aday asa, manay hœna dŭkwen, kak abay dœ ma mac aya ti slabakay à mæke wa sabay ata nà, ma ga dœce ndelem ndelem a anan sasidew ata nà, angamaw? ³¹ Sœnen anœn lele, mœrak uno ahay, nen nà, kœla siwa fok amac a daf nen pa 'am wa nœ padan. 'Am uno sa jak ikwen ata nà, dœdek awan, kawa 'am uno sa ja: Nœ taslak mivœl tœ kwanay bayak awan, anga kwanay kœ jipœn tœ Bahay a nuko Yesu Almasihu ata awan. ³² Dœ ahay ta gak alay ti nen bayak a à Efesus. A ga nœ kawa ma vad zek tœ zizœk ahay. Aday kak abay na ga matanan anga sa njad zay pœ daliyugo a anan nà, ni njad anan magwagway wuraw? Kak abay dœ sœ mæke ahay ti slabakay ahay sabay, ata nà, pœrahuko anan azar anà jike sa 'am a inde hœna bidaw? A wa: «œnga puko panan a mœnuko, aday suko panan a mœnuko, anga luvon sœ sidew nà, anà mœnuko sabay.†»

³³ Anga nan kutok, dœwan à njak a nga anahan bay. Kuwaya kœ njahak pœ kœrtek a tu dœ sœ huwan ahay cœna, huwan a tinen ata i zœvan. ³⁴ Kœ wiwen anan nga i zek ahay bay! Ki gen ines bay. Na ca anan nà, dœ ahay inde à wulen a kwanay ta san Mbœrom bay. Na ja matanan aday waray à gak ikwen.

* 15:27 Ca pœ Jabuura 110.1. † 15:32 Ca pœ Esaaya 22.13.

Di i slabakay ahay à mæke wa nà, ti zek wuraw?

³⁵ Hinahibay dō inde i cæce: «Do ahay ti i slabakay ahay à mæke wa nà kækəmwaw? Aday ti i slabakay ahay nà ti zek wuraw asa anaw?» ³⁶ Dowan kà sak a cæce matana nà, wita dō mindel awan! Da san apan zle, zahav sə way iken sa casl ata, si ki larak anan ayak à mæke inde ahay, bina awan inde i hay ahay ibay. ³⁷ Aday zahav sə way iken sa casl anan ata, kwa á ga nə ndaw, kwa á ga nə zahav sa ma sa ma fok cəna, ka casl nà, wan sə way ata awan, bina daslam anahan a bay! ³⁸ Əna Mbərom a har anan daslam a ma ha ata, kawa sa zlan à nga. Wan sə way ahay cara cara ta har dukwen, tə daslam a tinen ahay cara cara re.

³⁹ Way tə sifa aya fok, zek a tinen aya cara cara re. Zek su dō zənzen aya awan, winen cara, zek sə gənwaw ahay, winen cara, zek sə məvuhom ahay, winen cara, aday zek sə kələf ahay dukwen, winen cara re. ⁴⁰ Way mə ndakay aya à mburom tə way mə ndakay aya pə daliyugo nà, arəba a tinen aya nə cara cara. ⁴¹ Adav ana pac nə cara, adav ana kiya dukwen cara, aday adav ana mawuzlawazl ahay ite, cara re. Aday kwa mawuzlawazl ataya dukwen, adav a tinen aya ta gad'am pi zek ahay wa re.

⁴² I tərən anà dō saa slabakay ahay à mæke wa ataya dukwen matana re. Zek su dō, dō ahay sa lak ayak à mæke kawa zahav sə way ata nà, i wuslay à mæke à man ata awan. Əna zek a aday Mbərom saa slabakay anan ahay à mæke wa ata nà, i wuslay itəbay. ⁴³ Zek su dō, dō ahay sa lak ayak à mæke ata nà, way kəriya awan, əna zek a aday Mbərom saa slabakay anan ahay ata nà, winen tə mazlaḅ awan. Zek ma lak ayak à mæke ata nà, winen bəle awan, əna zek su dō saa slabakay ahay ata nà, winen məgala awan. ⁴⁴ Zek ma lak ayak à mæke ata nà, winen zek sə daliyugo a anan, əna zek su dō saa slabakay ahay à mæke wa ata ite nà, winen zek sə uho saa nay ahay pa 'am ata awan.

Kak zek sə daliyugo a anan inde cukutok ata nà, zek sə uho saa nay ahay ata dukwen, i ga inde re. ⁴⁵ Deftere a Mbərom a wa: «Adama dō mama'am ata nà, winen dō tə sifa awan.†» Aday kutok, Yesu Almasihu dō sa nay à man a Mbərom wa ata nà, winen dō sə varan sifa anà dō ahay. ⁴⁶ Sə lahay aday nà, zek sə uho saa nay ata bay, əna zek sə daliyugo a anan, aday zek sə uho saa nay ahay ata a nay pə dəba wa kutok. ⁴⁷ Adama nà, mə ndakay a tə yugo. A nay à daliyugo a anan wa. Əna Yesu Almasihu kutok nà, winen a nay ahay à man a Mbərom wa. ⁴⁸ Do sə daliyugo a anan aya nà, zek a tinen kawa zek mbala ana Adama ata awan. Matana re, dō saa njahay pə cakay a Mbərom ahay, zek a tinen i ga kawa zek mbala ana Yesu Almasihu ite re. ⁴⁹ Həna nà, mənuko dā ga minje tə Adama, dō mə ndakay a tə yugo ata awan. Aday azanan dī i ga minje tə Yesu, dō sa nay ahay à man a Mbərom wa ata awan.

⁵⁰ Mərak uno ahay, nà jak ikwen ayak həna: Do zənzen a nə, i mba apan sa zla à bahay a Mbərom saa nay ata inde ti zek sə daliyugo a anan bay. Zek aday a wuslay ike ata nà, i mba apan sə njahay pə cakay a Mbərom pa sə viyviya bay re.

⁵¹ Pəken sləmay aday, u no sə dəkak ikwen anan way a Mbərom mi dər a inde. Mənuko fok dī mac kəzlek bay, əna mənuko fok, zek a mənuko i mbəda zek hinen. ⁵² Way ata i tərə nà, ma kərtek kawa ambəcək idə ca. I tərə à alay a məzləzlilen i dəkay anan andav ana daliyugo ata awan. Məzləzlilen ata kà fak zek nà, dō ma mac aya ti slabakay ahay ti zek a aday winen i wuslay itəbay ata awan. Ata mənuko dō tə sifa aya dukwen, Mbərom i mbədəhak uko anan zek ite re. ⁵³ Ayaw, i tərə matanan, anga zek aday a wuslay ike ata nà, à mbəda zek hinen aday winen a wuslay itəbay ata kutok. Matana re, zek aday a mac

† 15:45 Ca pə Laataanooji 2.7.

ike ata nà, à mbəda zek hinen aday winen a mac itəbay ata kutok re. ⁵⁴ A alay a aday zek sa mac aday a wuslay ike ata kà tərak zek sa mac bay aday i wuslay itəbay ata kutok nà, ata way a Deftere a Mbərom sa ja apan ata i təra kutok, a wa:

«Mbərom kà mbasak pə Amac, kà lizek anan pa sə viyviya awan.Š»

⁵⁵ «Iken Amac, mägala anak a aha kutok anaw?»

Iken Amac, mägala anak a sa vad dō ata, aha kutok anaw?*

⁵⁶ Amac a njad mägala pə dō ahay nà, anga ines a tinen ahay. Aday mägala ana ines ite nà, a nay à Tawrita wa. ⁵⁷ Aya əna, ngəruko anan anà Mbərom adəka, anga kə varak uko anan mägala sə mbasay pə Amac, tə alay a Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

⁵⁸ Anga nan kutok, mərak uno ahay, ngizlen saray lele, kà si yen nga bay. Gen anan nga anà mer su way a Mbərom kwa siwa fok, anga kə sənən apan zle, ayanga a kwanay i mer su way ana Bahay a mənuko Yesu inde ata nà, i təra kəriya bay.

16

Acakal way anga sa man zek anà dō a Yesu ahay à Urəsalima

¹ Həna asa, pa 'am sə acakal way anga sa man ayak zek anà dō a Yesu ahay à Urəsalima ata nà, kwanay nà, gen kawa anuno sa jan anà dō a Yesu ahay à Galatiya ata awan. ² Pac sə Zlaba ahay fok cəna, kuwaya à zəba dala kawa anahan sə lavay a zek ata, aday à daf anan cara. Bina, dowan à sa ba nen ni zlak ayak aday ata saa cakal bay. ³ Na sak a dəzlek ayak nà, ni varan derewel à alay inde anà dō a kwanay a saa walay ataya awan, ni slan atan tə dala ata à Urəsalima. ⁴ Kak na cak apan tədə nen a ta nga uno nà zla nà, mi zla jiga tu dō ataya awan.

Man ana Pol saa zla ataya awan

⁵ Ni zlak ayak əga kwanay nà, tə daliyugo sə Makedoniya, anga u no sa zla tə wulen su doh a tinen ahay saa can atan ayak ide. ⁶ Izəne, ni njahay əga kwanay mənjoek, izəne à alay sa mad fok ni njahay əga kwanay. Aday à alay uno saa slabak əga kwanay wa ata nà, ki i men uno zek tə dala sə cəved. ⁷ Na zlak ayak əga kwanay dukwen, u no saa zla way uno bəse bay. Kà zlak anan à nga anà Mbərom nà, ni njahay tə kwanay zərat lele əga kwanay kutok. ⁸ Əna ni njahay à Efesus tamak hus pə azar uko sə Pentekosta, ⁹ anga Mbərom kə təbak uno cəved sa ga mer su way məduwen a à man a anan. Aday dō manide ahay inde bayak a re.

¹⁰ Kak Timote kə dəzlek ayak à wulen a kwanay nà, təmihen anan lele anga aday à zlan à nga sə njahay à mamasl a kwanay, bina a ga mer su way a Mbərom, Bahay a mənuko, nə lele kawa nen awan. ¹¹ Matanan, dowan à sa kədey anan bay. Men anan zek adəka tə dala sə cəved. Ata aday i mbəsak kwanay tə zay, i dəzley à man uno dukwen lele aday tə zay a re. Bina, manay tə mərak ahay à man a anan, manay apan mi ba anan.

¹² Mərak a mənuko Apolos nà, na gak anan kem aday tà zlak ayak pə kərtek a tə mərak azar aya awan, əna a ngam həna fan bay. Aya əna, azanan pa 'am dukwen, kə njadək cəved a nə, i zlak ayak kutok.

Andav sa 'am ahay

¹³ Ben lele, rəzlen à nga wa sə pərahan azar anà Mbərom nə lele. Kə pəken anan zlawan i zek ahay bay, kə viren anan bəle anà mivəl a kwanay ahay bay.

¹⁴ I mer su way a kwanay sa ga ahay fok cəna, sənen zek ahay.

¹⁵ Mərak uno ahay, kə sənen Sitifanas tu dō su doh anahan ahay zle fok. Sa lah sə təma sə pərahan azar anà Yesu pə daliyugo sə Akaya nà, tinen. Tə varak anan nga a tinen anà Mbərom anga aday tā man zek anà dō a Yesu ahay. Matanan, na gak ikwen kem nà, ¹⁶ dəfen anan apan anà zahav su dō matanan ataya awan. Dəfen anan apan anà dō sa ga mer su way tə məgala kawa tinen ataya a re.

¹⁷ Nə taslay mivəl bayak a jiga nà, anga atə Sitifanas tə Fortinatus tatə Akayus ta nak ahay à man uno. Ta nak su mo zek à yime ana kwanay inde.

¹⁸ Tə bənak uno mbac lele kawa ana tinen a sə bənak ikwen anan mbac ata re. Zahav su dō ataya nà, bənen atan à 'am wa nə lele.

¹⁹ Dō a Yesu ahay sə halay nga pə daliyugo sə Aziya kwa aha fok, ta jak ikwen ayak 'am. Atə Akilas tə Pəriskila pi zek tu dō a Yesu sə halay nga əga tinen ataya fok ta jak ikwen ayak 'am lele, anga kwanay a fok kə jipen nə pə sləmay a Bahay a nuko Yesu a kərtek. ²⁰ Dō a Yesu ahay à man a anan fok ta jak ikwen ayak 'am. Jen anan 'am i zek ahay lele re.

²¹ Nen Pol, na jak ikwen ayak 'am. Nə vindek ayak 'am a anan nà, tə alay uno awan.

²² Kak dōwan a nə a pəlay Bahay a mənuko Yesu bay cəna, Mbərom à tahasl anan. *Marana ta*, Bahay a mənuko à nay! ²³ Bahay a mənuko Yesu à gak ikwen sumor anahan. ²⁴ Kwanay a fok, dō sə mivəl uno aya awan, anga də japay fok dukwen pə Yesu Almasihu awan.

**Derewel ana Pol sɛ vinden ayak anà dɔ sɛ
Korintu ahay
mɛ slala cew awan
Adakay way pɛ deftere a anan**

A derewel a anan inde nà, Pol kà jak 'am sɛ mivɛl ahay bayak awan. Atɛ Pol tɛ egliz sɛ Korintu tɛ slàne 'am ahay pi zek sabay. Anga nan, Pol a ja 'am sɛ pɛse zek ahay aday sa zlah mɛlmal tɛ tinen. Asa, dɔ sa jɛka tinen dɔ maslan a Yesu ahay ataya tɛ tɛtakan anan way mungwalay aya anà dɔ ahay, aday ta ja nɛ Pol winen dɔ maslan a Yesu bay. Natiya kutok, Pol a dɛkay anan lɛbara anahan tɛ dɛce anahan sa ga anga winen dɔ maslan a Yesu ata awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a ngɛran anà Mbɛrom anga sumor anahan (1.1-11)

Azlah mɛlmal à wulen ana atɛ Pol tɛ Korintu ahay (1.12 - 7.16)

Pol a varan mɛgala anà Korintu ahay sɛ cakal way anga dɔ a Yesu ahay à Urɛsalima (8.1 - 9.15)

Pol a ga 'am pi zek wa ta sɛ dɛkay anan winen dɔ maslan a Yesu dɛdɛk awan (10.1 - 12.21)

Andav sa 'am ahay (13.1-13)

Pol a jan ayak 'am anà dɔ sɛ Korintu ahay

¹ Sɛ vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol, dɔ a Mbɛrom sɛ walay aday sɛ tɛra anan dɔ maslan a Yesu Almasihu ata awan. Mɛ vindek ayak nà, manay tɛ Timote mɛrak a mɛnuko, anà kwanay dɔ a Yesu ahay à Korintu, aday anà dɔ a Yesu azar aya pɛ daliyugo sɛ Akaya fok re. ² Mbɛrom Bɛbay a mɛnuko tɛ Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko tɛ gak ikwen sumor aday tɛ varak ikwen zay.

Mbɛrom a man a mivɛl ù doh anà dɔ sa ga dɛce ahay

³ Ngɛruko anan anà Mbɛrom Bɛbay ana Bahay a mɛnuko Yesu Almasihu, dɔ sa taa gan sumor anà dɔ ahay aday sa taa man atan anan mivɛl ù doh kwa siwa ata awan. ⁴ A alay a mɛnuko à dɛce inde cɛna, a mak uko anan mivɛl ù doh, anga aday mɛnuko dɛkwen dɛ man anan mivɛl ù doh anà dɔ sa ga dɛce ahay matanan ite. ⁵ Dɛce a manay sa ga bayak ataya nà, kawa dɛce ana Yesu Almasihu sa ga bayak ataya re. Matanan, Mbɛrom a man umo anan mivɛl ù doh tɛ alay ana Yesu Almasihu bayak a re. ⁶ Əna kwa à ga nɛ manay apan mi ga dɛce dɛp nà, a tɛra anga aday à mak ikwen anan mivɛl ù doh, aday Mbɛrom à tam kwɛnɛy. Matana re, Mbɛrom a man umo anan mivɛl ù doh nà, anga aday sa mak ikwen anan mivɛl ù doh a re. Natiya ki mben apan sɛ sɛmen anan anà dɛce ahay à alay a kwanay sa ga dɛce ahay kawa ana manay sa ga dɛce ataya re. ⁷ Ma san zle lele, awan saa fakay kwanay pɛ cɛved a Mbɛrom wa nɛ ibay, anga ma san zle, kɛ jipen tɛ manay à dɛce ahay inde, aday Mbɛrom i mak ikwen anan mivɛl ù doh, kawa ananahan sa taa man umo anan mivɛl ù doh ata re.

⁸ Mɛrak ahay, a nan umo nà, sɛnen anan dɛce a manay sa ga pɛ daliyugo sɛ Aziya ataya awan. Ma gak dɛce bayak a kɛ zalak umo mɛgala à nga wa. Ma jak abay sa jɛka mi sa tɛmay wa zay bay. ⁹ Ayaw, manay mɛ lavak anan zek sa mac coy, abay manay mɛ bayak nà, na. Aya əna, a tɛra matanan nà, anga aday mɛ daf nga pɛ Mbɛrom, dɔ sɛ slabakay dɔ ahay à mɛke wa, bina pɛ mɛgala si zek a manay aya ite sabay. ¹⁰ Mbɛrom kɛ tɛmak manay à amac ata wa, aday

i tam manay pa 'am re. Ma ðaf nga nə pə winen awan, i tam manay azanaka re. ¹¹ Kwanay ðukwen, men umo zek tə amboh. Ata, ðo ahay bayak a ti ga amboh anga manay, aday Mbərom i mbəðahan umo apan, i man umo zek. Natiya kutok, ðo ahay bayak a ti ngəran à Mbərom anga kə təmahak amboh a tinen anga manay ata awan.

Pol a ðakay anan kà zlak à Korintu sabay nə angamaw

¹² Way a sa zlan umo à nga ata nà, həna: Ma san zle à mivél a manay inde nà, azla a manay pa 'am sə ðo ahay nə ðidek awan, kawa sa zlan à nga anà Mbərom. Mə zakay a kutok nà, azla a manay pa 'am a kwanay ðukwen, winen ðidek a re. Ma njad məgala sa zla matana ata nà, tə asan way su ðo zəzen a bay, əna Mbərom sa gan umo sumor sa zla matanan ata awan. ¹³⁻¹⁴ Abay kə sənən bidaw, way a manay sə vindek ikwen ayak ata nà, awan uda mi ðer a ibay asanaw! Ki jingen nə kawa ana manay sə vindek ayak ata way anahan. A ga pumo nà, hus həna, kə sənən manay nə əngal. Əna ki i sənən manay nə kweceh kutok, aday pə luvon ana Bahay a mənuko Yesu saa may ata nà, mi i zlak ikwen à nga, kawa kwanay ðukwen ki i zlen umo à nga ata re.

¹⁵⁻¹⁶ Anga na san way ataya zle kutok, u no abay sa zlak ayak əga kwanay, aday ni i zla à Makedoniya. Ata aday ni may à Makedoniya wa əga kwanay asa. Aday abay ki men uno zek tə ðala sə cəved sa zla à Yahudiya. Matanan kutok i təra ni zlak ayak əga kwanay saray cew sa mak ikwen zek. Əna na nay à Makedoniya tə əga kwanay sabay. ¹⁷ Anuno sa jak ikwen ayak matana ata nà, nə bayakak apan lele bidaw? Ayaw, nə bayakak apan lele, abay ni ga matana way anahan. Bina na ja way kawa ðo sə ðaliyugo ahay bay asanaw? Kak matanan nà, nə japay anan atə ayaw tə 'ay alay kərtək awan.

¹⁸ Əna ni jak ikwen ayak həna pa 'am a Mbərom, winen ðo ðidek awan, à alay a manay sə ðakak ikwen anan ləbara mugom ata nà, mə japak anan atə ayaw tə 'ay pə way kərtək a bay. ¹⁹ Manay tə Silas tatə Timote mə ðakak ikwen anan nà, ləbara ana Yesu Almasihu Wan a Mbərom awan. Winen a japay anan atə ayaw tə 'ay itəbay. A ja nà, way ðidek a vərre. ²⁰ Anga way a Mbərom sə zlapak uko anan ataya fok nà, ti təra nə anga ayaw ana Yesu Almasihu. Anga winen a kutok, ða taa ja «Amen» anga sə varan mazlaə anà Mbərom. ²¹ Asa, Mbərom a tə alay anahan a sə varan umo məgala pə cəved a Yesu Almasihu ata, i varak ikwen məgala re. A walay mənuko, ²² a varak uko anan Apasay anahan kawa vivay sə way sə ðakay anan mənuko nà, ðo anahan ahay. Aday kə varak uko Apasay ata à mivél inde, sə ðakay anan ði i njad anan way anahan sə zlapan anan anà ðo ahay ataya fok.

²³ Həna ni jak ikwen ayak nà, na zlak ayak əga kwanay sabay angamaw ata awan. Mbərom awan a san zle, 'am uno sa jak ikwen ata nà, ðidek awan. Kak matana bay nà, suwan nà mac. Na zlak ayak à Korintu bay nà, anga u no sa gak ikwen way saa cəbak ikwen ata bay. ²⁴ A nan sa ja nà, mə lavak ikwen nga pə cəved sə adaf nga a kwanay bay, anga ma san zle, adaf nga a kwanay nà, mə jara a lele coy. Əna a nan umo nə guko mer su way pə kərtək a tə kwanay, anga aday kə tislən mivél.

2

¹ Anga nan, na ja ni zlak ayak əga kwanay nà, aday sa ga way sə cəbak ikwen maza bay. ² Kak na sak a ga way sə cəbak ikwen nà, i cəbo i nen a re. Ata ðowan saa tuslo anan mivél inde sabay, bina way ata i cəbak ikwen anà kwanay a fok. ³ Anga nan, na zlak ayak bay, əna nə vindek ayak à yime uno inde nà, ðerewel a ma cəb ata awan. Na ga matanan nà, anga aday, na saa zlak ayak, nà tan à nga anà way sə cəbo əga kwanay bay. Bina, abay saa tuslo

anan mivél nə kwanay bídaw? Na san kwanay zle fok. Kak nə taslak mivél nà, ki tislén mivél re. ⁴Nə vindek ayak derewel ata nà, tə mugo awan, aday tə idé sə ayam awan. Əna nə vindek anan ayak nà, sə cəbak ikwen bay, əna anga aday kə sənén anan nə pəlay kwanay tə mindél.

Pol a gan may nà, tə pəsen anan anà dōwan a sa ga ines ata awan

⁵Dōwan a kwanay a kà gak way sa caḅ nà, u go í nen Pol bay, əna anà kwanay a fok adəka. Kak nə mbəlek anan bay nà, anà zek məduwen su dō awan. ⁶Do ahay bayak a tə ngərzak apan, aday kà slak matanan, bina kə yimak pə ines anahan coy kutok. ⁷Alay a kà slak həna sə pəsen anan coy, aday sa man anan mivél ù doh, bina i ga mugo kə zalak, mbac i i slahan. ⁸Anga nan, ni cəce pikwen wa nà, ken anan anan asan zek a kwanay sə dakan anan nə kə pəlen anan asa. ⁹Nə vindek ikwen ayak derewel a hinen inde ata nà, sa ca pikwen wa azan, aday sa san kwanay apan ki dəfen anan apan anà 'am uno ahay fok bídaw. ¹⁰Həna ni jak ikwen ayak, dōwan a kwanay kə pəsen anan anan ata nà, nen dükwen nə pəsek anan. Nen nà, nə pəsek anan dōwan ata pa man sə idé ana Almasihu, anga sa mak ikwen zek à kwanay, kak awan inde sə pəsen anan nà, na. ¹¹Na gak matanan, anga u no nà, Fakalaw á sa njak mənuko pi zek bay, bina dā san wurwer anahan aya zle asanaw?

Pol a dəfan idé anà Titus à wulen su doh sə Təruwas

¹²Kwakwa ata nà, nə slabak sa zla à Təruwas saa dəkay anan ləbara mugom a pə Yesu Almasihu. Nə dəzle à man ata kutok nà, na ca apan nə Bahay a mənuko Yesu kə lavak uno anan zek lele ta man ata sə dəkay anan uda ləbara anahan. ¹³Əna, nen tə ajalay nga awan, anga na tak anan à nga anà mərak uno Titus bay. Anga nan, nə mbəsak anan dō sə Təruwas ahay, na zla way uno à Makedoniya.

Di njad sə mbasay anga Yesu Almasihu

¹⁴Ngəruko anan à Mbərom. Sa taa lagay mənuko tə ahosom a pa 'am sə vərəm wa anga ajapay a mənuko tə Yesu Almasihu nà, winen a hwiya. Aday winen a a dakan anan zek anà dō ahay kwa aha nə tə mənuko. Mənuko nà, kawa amar sə wurde ma pak awan. ¹⁵Amar sə wurde ata nà, winen Almasihu à mivél a mənuko inde, ma pak a sə dakan anan mazlaḅ a Mbərom anà dō saa tam ahay, aday anà dō saa lize ahay ite. ¹⁶Matanan kutok, anà dō saa tam ataya nà, mənuko kawa arəbas sə way sa var sifa, aday anà dō saa lize ahay ite nà, mənuko kawa arəbas sə way sa var amac. Kak matanan cukutok nà, waya saa sla pi mer su way ata anaw? ¹⁷Bina dō ahay bayak a tinen apan ti dəkay anan 'am a Mbərom nà, kawa way sə masa. Manay nə ma ga matanan itəbay. Manay apan mi dəkay anan 'am anahan nà, mə dəkay anan tə mivél kərtek awan, anga manay mə japay a tə Yesu Almasihu, aday sa slan manay pi mer su way ata nà, zek a Mbərom awan.

3

Aḅan 'am wiya awan

¹A nan sa ja nà, manay apan mi hərən nga í zek maza pa 'am a kwanay bídaw? Ma gak anan may anà derewel sə dəkak ikwen anan manay mayanaw bay. Aday mə cəcihek pikwen wa derewel sa zla anan à alay inde à man a əga kwanay wa bay re. Do maza aya ta gak anan may matanan, əna manay nà, kawa tinen itəbay. ²Kwanay a nà, derewel a mə vinde awan anga manay a bay aday daw? Winen mə vinde a pə mivél a manay, aday dō ahay fok ti san anan, ti jinge anan ata awan. ³Way mi dər a bay, kwanay nà, kawa derewel ana Almasihu sə vinde aday sa slan tə alay a manay ata awan. Winen

mə vinde a nà, tə alay su dō zənzen a bay, əna mə vinde a tə Apasay a Mbərom, bahay sə sifa. Winen mə vinde a dukwen pu kon bay, əna winen mə vinde a pə mivél su dō zənzen aya awan.

⁴ Ma san anan matanan nà, anga Yesu Almasihu kə dakak umo anan pa 'am a Mbərom. ⁵ Ma san zle lele, manay a ta nga a manay a nà, mi sləken anà mer su way ata tə mægala a manay bay. Mbərom a tə alay anahan a sə varan umo mægala sa ga anan. ⁶ A varan umo mægala nà, sə dakay anan ləbara mugom awan. Ləbara mugom a ata nà, aβan 'am a wiya ata awan. Winen a ga minje tə aβan 'am kwakwa ata sabay. Də bənan à 'am wa nà, anà Apasay Cəncan awan, bina anà 'am mə vinde avinde sabay. Way mə vinde avinde kwakwa ata nà, a lagay dō ahay nə saa mac. Əna Apasay Cəncan a ite nà, a varan à dō ahay adəka nà, sifa sa ndav kula bay ata awan.

⁷ Kwakwa ata nà, Mbərom a vinde 'am anahan pu kon, aday dō ahay tə canak anan anà mazlaβ anahan awan, anga winen a kə dəvak anan jiyjay sə mazlaβ anahan pi jəer a Musa. Kwa abay á ga nà, jiyjay ata i njahay bayak a bay, Isəra'ila ahay ta mbak apan sə zəzor anan jəer a Musa bay, anga a dav ike kə zalak.* Kak aβan 'am kwakwa ata sə lagay a dō ahay à amac inde ata kə dəvak kətanən nà, ⁸ aβan 'am wiya həna ata, winen mer su way ana Apasay Cəncan awan ata nà, i dav i zalay way ata sabay adəka kutok a daw? ⁹ Aβan 'am kwakwa ata nà, a varan cəved anà Mbərom sa ban dō ahay tə sariya. Kak way sə gəbak uko ahay sariya ata kə mbak apan sa ka anan mazlaβ a Mbərom nà, aβan 'am a wiya sə tara mənuko dō didək aya pa 'am a Mbərom ata i ka anan mazlaβ a Mbərom sə zalay way ata sabay kutok daw? ¹⁰ Matanan, way a sa ka anan mazlaβ a Mbərom kwakwa ata nà, a ga kawa winen hana tə mazlaβ ata sabay, anga aβan 'am wiya ata a ka anan mazlaβ a Mbərom nà, kə zalak pə kwakwa ata wa mbəlek. ¹¹ Mbərom a βan 'am kwakwa ata nà, kwa a njahay nə mənjək ca, kə kak anan mazlaβ anahan tə winen awan. Matanan kutok, aβan 'am wiya a sə njahay sə coy a anan nà, i zalay anan winen məduwer ata tə mazlaβ re.

¹² Awan inde mi dər a à 'am a manay inde ibay, anga manay a mə dəfan ide nà, anà way ataya awan. ¹³ Musa a kərat way pə ide kwakwa ata nà, anga, kwa á ga nà, mazlaβ ata i njahay bayak a bay dəp nà, a nan Isəra'ila ahay tə canan anà mazlaβ a Mbərom pə ide anahan ata bay. Əna mənuko dī ga kawa Musa sa ga ata itəbay. ¹⁴ Kwakwa ata dukwen, Isəra'ila ahay tə sənək ahay way bay. Həna zahav a tinen ahay dukwen, awan inde sə gafan atan 'am sa san way re. Tinen apan ti jinge Deftere a Musa nà, tə sləne bay, kawa zana inde a takan ide à asan way a tinen. Sa mba apan sə kurat anan awan a mə takan a ĩ ide anà asan way a tinen ata nà, si Yesu Almasihu a kərtek. ¹⁵ Matanan, həna biten dukwen, tinen apan ti jinge Deftere a Musa nà, tə sləne bay, kawa zana inde hwiya sə takan ide anà asan way a tinen. ¹⁶ A alay a dōwan a kə mbədahak 'am pə Bahay a nuko Yesu cəna, i kurat anan zana sə takan ide ù dō ata awan.† ¹⁷ Bahay a nuko Yesu nà, Apasay anahan inde, aday à man ana Apasay anahan winen apan i ga mer su way anahan ata nà, Deftere a Musa a lavan nga anà dō ahay sabay. ¹⁸ Matanan, mənuko dō sa dəf nga pə Yesu ahay fok, dī kərat zana pə ide sabay. Də canan anà mazlaβ a Mbərom, aday mazlaβ anahan winen apan i təra mənuko kawa winen awan. Mazlaβ a mənuko dukwen, i zaga pa 'am pa 'am. Wita dukwen, mer su way ana Apasay ana Bahay Mbərom.

* 3:7 Ca pə Gurtaaki 34.29-35. † 3:16 Ca pə Gurtaaki 34.34.

4

Mənuko do bale aya di ka anan mazlab a Mbərom

¹ Mbərom kà gak umo sumor sə walay manay pi mer su way a anan. Anga nan, manay mə məcan alay sabay. ² Manay mə gucek way ma ga waray aya i ide zənzen inde ataya awan. Ma ga mer su way a manay nà, à wurwer inde bay, aday mə kadan nga anà 'am a Mbərom à bərgaslay inde bay re. Adəka mə dəkay a didek nà, ngəlarak pa 'am a Mbərom, aday kuwaya à san 'am a manay nə didek awan. ³ Do azar aya ta san ləbara mugom a manay sə dakan atan anan ata bay. A təra kawa zana mə takan atan a i ide inde. Kwa abay à ga nə matanan, a təran anà do saa lize ahay vərre. ⁴ Tinen nà, ta san ləbara mugom ata bay, anga bahay sə daliyugo a anan kə hurfok atan anan abayak nga a tinen, aday tà daf nga pə ləbara ata bay. A nan nə tə canan anà jiyjay sə dəvan atan ata bay, bina jiyjay ata a nay nà, à 'am sə ləbara mugom a wa, ləbara sə dəkay anan mazlab a Yesu Almasihu, dowan a winen nə mezeze a Mbərom ata awan.

⁵ Manay apan mi dəkay anan ləbara mugom a nà, mə dəkay anan nə zek a manay a itəbay, əna mə dəkay anan nà, Yesu Almasihu winen Bahay sə way ahay fok. Manay nə do si mer su way a kwanay ahay anga Yesu Almasihu. ⁶ A alay a Mbərom sə ndəkay daliyugo ata nà, a ja, a wa: «Jiyjay à dav i ide zənzen inde!» Aday sa dav anan jiyjay à mivəl a manay inde nà, winen a re. Jiyjay ata a dəkak uko anan nà, mazlab a Mbərom sa dav pi çər ana Almasihu wa ata awan. Mə dakan anan ləbara mugom ata anà do ahay nà, anga na awan.

⁷ Manay nə bale aya kawa səngəle sə duđo ahay, əna way a lele ata inde à manay inde. Mbərom a ga matanan nà, anga aday do ahay tà san məgala sə ləbara mugom ata a nay à winen wa, bina à manay wa bay. ⁸ Do ahay tinen apan ti ngədec manay, əna tə ganak manay bay. Mə dawarak, əna mə məcak anan alay à jugom wa bay. ⁹ Do ahay tinen apan ti ga alay tə manay, əna Mbərom kə mbəsakak manay à alay wa bay. Do ahay tinen apan ti zləmba manay, əna mə məcak fan bay. ¹⁰ Manay apan mi sa lirew, kawa dəcə sə amac a Yesu Almasihu winen i zek a manay inde, anga aday do ahay tə canan tə manay nə Yesu winen tə sifa awan. ¹¹ A alay a manay tə sifa aya pə daliyugo a anan mba nà, do ahay ti pəlay sa vad manay anga Yesu. Məgala a manay winen apan i ndav, əna wita dukwen a kay uho nà, sifa a Yesu Almasihu winen à manay inde. ¹² Natiya, manay apan mi mac pə cəved sə dəkay anan ləbara a Yesu, aday kwanay ite, kwanay apan ki njiden sifa anga mer su way a manay kutok.

¹³ Deftəre a Mbərom a ja nà: «Nə dəfak apan nga, anga nan na jak 'am.†» Apasay a manay a nə kərtek tə ana dowan à sə vinde 'am ata awan. Manay dukwen, mə dəfak apan nga matana re. Anga nan, mi parahan azar sə dəkay anan 'am a Mbərom. ¹⁴ Bina ma san zle, Mbərom kə slabakak anan ahay Bahay a nuko Yesu à məke wa, aday i naa slabakay ahay manay saa japay tatə Yesu a re. I tavay mənuko fok pə kərtek a pa 'am anahan. ¹⁵ Mbərom a varan umo mer su way ata nà, anga kwanay, aday do ahay bayak a tà njad anan sumor anahan sa gan atan ata awan. Natiya, i zəga anan do ahay sə ngəran aday sə həran nga re kutok.

Pol kə məcak anan alay à jugom wa bay

¹⁶ Anga nan, mənuko da mac anan alay à jugom wa bay. Kwa à ga nə zek a mənuko winen apan i ga məduwer, sifa a mənuko nà, winen apan i zəga sa mbəda pac pac re. ¹⁷ U no sa ja həna nà, dəcə a mənuko i sa ndav pa pac

* 4:6 Ca pə Laataanojii 1.3. † 4:13 Ca pə Jabuura 116.10.

a mənuko saa zla à mazla6 a Mbərom inde, aday dəcə ataya ti lavay a zek tə mənuko saa njad mazla6 ata awan. Mazla6 ata nà, məduwen awan, aday i ga inde nə sə coy. Da sak a bayak pə mazla6 ata cəna, dəcə a mənuko ahay tə tərak kawa way cədex aya awan. ¹⁸ Natiya, də dəfan idə həna nà, anə way aday də canan fan bay ataya awan, bina pə way aday də canan zle coy ataya bay. Anga way aday də canan zle coy ataya nə ta ga inde sə coy itəbay, əna way aya aday də canan bay ataya nà, ti ga inde sə coy.

5

¹ Da san zle, zek a mənuko həna ata i ga inde nə sə coy bay, winen kawa jawjawa a walay zek ata awan. Aday Mbərom kə walak anan jawjawa a mənuko həna ata nà, i naa varak uko uda doh lele a à mburom. Doh ata nà, ma han a tə alay su dō zənzen a bay, aday i ga inde nə sə coy. ² Hus həna mənuko apan dī rac slan, anga Mbərom kə mbakak uko anan doh a wiya ata fan bay, aday a nak uko nà, à varak uko anan doh a wiya ataya kutok. Bina sa zlak uko à nga tə mindel nə winen. ³ A alay a Mbərom kə pəkak pukok zek wiya ata nà, dī ga inde ti zek ata nə sə coy. Ata kula apasay a mənuko i bar awan mənəna zek sabay. ⁴ Həna mənuko ti zek a kawa jawjawa ata mba nà, dī ga dəcə, dī rac slan hwiya. Dī ga matanan, anga dī ba nə luvon aday Mbərom i culok pukok wa zek a mənuko a anan bay. A'ay, dī ba nà, luvon aday Mbərom i pak pukok zek a mənuko wiya ata awan. Ata sifa si zek a wiya ata i lize anan winen məduwer ata kutok. ⁵ Sə lavay a zek tə mənuko anga sa njad zek wiya ata nà, zek a Mbərom awan. Kə varak uko Apasay anahan sə dəkak uko anan nà, dī i njad a way ataya pa 'am.

⁶ Natiya, də dəfak nga lele pə way saa təra ataya awan, aday dā san zle, pə daliyugo həna nà, mənuko dərən tə Bahay a mənuko. ⁷ Bina də canak anan həna fan dāw? Əna də njahay matanan anga də dəfak apan nga. ⁸ Ayaw, mənuko də dəfak nga lele pə way a saa təra ataya awan. Anga nan, ma ca apan nə lele saa njahay tə Bahay a mənuko awan, bina sə njahay ti zek sə daliyugo a anan bay.

⁹ Kwa à ga nə mənuko pə daliyugo mba, kwa à ga nə dā zlak azanan əga winen a coy, a nak uko nà, sa ga nə way sa zlan à nga anə Bahay a mənuko vərre ata awan. ¹⁰ Anga mənuko fok dī zla saa tavay pa 'am ana Almasihu, anga saa gak uko sariya. I hamak uko magwagway si mer su way a mənuko ma ga aya həna pə daliyugo ataya awan. Kak dā gak mer su way lele aya nà, dī təma magwagway lele aya re, aday kak dā gak mer su way lelibay aya ite nà, dī slə6a anan ile a mənuko a sə tukosl lelibay ata awan.

Mbərom a nan sa zlah anan məlmal a tinen tə dō ahay

¹¹ Natiya, manay ma san sə jəjaran anə Bahay a nukok lele. Anga nan, mi təkər sə dəkən anan anə dō ahay nà, 'am a manay sa ja ataya tinen dīdək aya awan. Mbərom a san ajalay nga a manay zle. A ga upo nà, à mivəl a kwanay inde dūkwen, kə sənən nen zle re. ¹² A nan sa ja nà, manay apan mi həran nga i zek maza pa 'am a kwanay kutok dāw? Matana bay! A nan umo sə dəkak ikwen anan nà, cəvəd a kwanay saa ga ti zek anga manay. Matanan ki sənən sə mbədihən anan apan anə dō sa ga ti zek tə way sa ca apan ta sə uho vərre ataya, bina tə way sə təra à mivəl inde bay ataya awan. ¹³ Kak à alay azar a dō ahay ti ca pumo kawa manay mə vaway nga aya nà, wita anga Mbərom. Aday à alay a hinen ahay dūkwen ti ca pumo manay mə vaway nga aya bay nà, wita anga kwanay ite.

¹⁴ Mi ga matanan nà, anga asan zek ana Almasihu a gan umo bəlaray. Ma san zle, winen kə məcak anga dō ahay fok, aday mənuko fok də məcak tə

winen kutok. ¹⁵ Aday ma san zle re, a mac anga do ahay fok na, anga aday do se pərahan azar ahay te njahay kawa sa zlan a nga kutok, bina kawa sa zlan atan a nga a tinen sabay. Anga Yesu a mac anga tinen, aday a slabakay ahay a mæke wa anga tinen a re.

¹⁶ Natiya hana di ca pe do ahay kawa ana do zenzen a sa ca patan ata sabay. Kwakwa ata na, abay a ga na, da cay ahay pe Yesu Almasihu matanan, hana di ga matanan sabay. ¹⁷ Anga dowan a ka japak te Yesu Almasihu cana, ka terak do wiya awan. Anjahay anahan kwakwa ata inde sabay. Ka terak winen do wiya awan. ¹⁸ Sa ga way ata fok na, zek a Mbərom awan. A slənay ahay Yesu Almasihu saa zlah anan məlmal anahan te mənuko, aday ka varak umo mer su way sa jan ana do ahay ne ka zlahak anan məlmal anahan te tinen. ¹⁹ Way a manay sa ja na, Mbərom a ga mer su way te alay a Almasihu sa zlah anan məlmal anahan te do ahay fok. Anga nan kutok, a baslan atan anan ines ana do ahay sabay. A varan umo mer su way sa jan ana do ahay, Mbərom ka zlahak anan məlmal anahan te tinen.

²⁰ Me təmahak anan mer su way ata awan. Hana na, manay do sa ja 'am anga Yesu Almasihu kutok. Mbərom i ngaman ana do ahay ne te alay a manay kutok. Anga nan, ma jan ana do ahay te sləmay a Yesu Almasihu, ma wa: «Zlihen anan məlmal a kwanay te Mbərom.» ²¹ Almasihu na, ka gak ines se awan itəbay. Əna, Mbərom a tavakan anan ines a mənuko fok pa nga anahan anga mənuko kutok. A ga matanan, anga aday de təra do didək aya pa 'am a Mbərom, anga mənuko me japay aya te Almasihu.

6

¹ Manay ma ga mer su way a manay ne pe kərtək a te Mbərom. Anga nan, kwanay dukwen, ma jak ikwen, rəzlen anan a nga wa anga aday sumor a Mbərom sa gak ikwen ata a sa təra awan kəriya bay. ² Mbərom a ja na: «Alay a ka slak sa ga sumor na, ne təmahak amboh anak.

Alay a ka slak sa tam do dukwen, na mak anak zek.*»

³ A nan umo sa ga awan se zluwe anan do ahay pe cəved a Mbərom wa bay fok, anga a nan umo dowan a gədan umo azar pi mer su way a manay bay.

⁴ Adəka bay, pe way a manay sa ga ahay fok cana, me dakan anan ana do ahay na, manay ne do si mer su way a Mbərom ahay. A ga ne dece inde, a ga manay apan mi sa lirew, a ga ne do ahay tinen apan ti pak pumo zlawan, me səmen ana way ataya matanan fok. ⁵ Te ndabak manay, te dəfak manay a dangay, do ahay fok te vəzek pumo. Mer su way ka dak umo 'am, alay azar a me njəkək ahan bay, ma pak awan bay re. ⁶ Anjahay a manay ne cəncan awan, ma san didem zle, ma gak munapanaw, manay do səkəffe aya awan. Apasay Cəncan a winen inde te manay, me pəlay do ahay te mivəl kərtək awan. ⁷ Ma jan ana do ahay na, didək a Mbərom. Se varan umo məgala dukwen, winen awan. Məgala ata a kay anan uho ne, manay do si mer su way a Mbərom ahay. Azla a manay a didək ata na, a təran umo way se alay sa vad a zek tu do manide ahay, aday way se alay se tavan ana do manide ataya re. ⁸ Do azar aya tinen apan ti həran umo anan nga, azar aya ite, tinen apan ti gədan umo azar. Do azar aya ti ngəran umo, do hinen ahay ti gənanahan umo re. Ta ca pumo na, kawa do se mungwalay ahay, aday manay apan mi jan atan ne didək a vərre.

⁹ Ta ca pumo na, kawa ta san manay bay, aday cəkəbay kuwaya a san manay zle. Te bayak ne mi mac coy bəse, əna hana manay te sifa aya awan. Tinen apan ti san umo lirew, əna te vadək manay bay. ¹⁰ Kwa abay a ga ne manay mi ga mugo na, ma ma nga se taslay mivəl hwiya. Manay kawa do mətawak

* 6:2 Ca pe Esaaya 49.8.

aya awan, aday do ahay bayak a tinen apan ti njad'zile pə cakay a Mbərom à alay a manay wa. Manay kawa way a manay ibay, aday cəkəbay way ahay fok nə ana manay bugol.

¹¹ Kwanay Korintu ahay, à 'am uno inde sa jak ikwen ata nà, nə dərek pikwen wa awan bay, aday mivél a manay mə təba aya lele anga kwanay re. ¹² Mivél a manay mə tacay aya anga kwanay bay, əna kwanay sə tacay anan mivél a kwanay anga manay adəka. ¹³ Nen apan ni jak ikwen 'am kawa kwanay gwaslay uno ahay. Himen umo anan asan zek a manay sa gak ikwen ata awan. Pəlen manay kawa ana manay sə pəlay kwanay ata awan, aday kə ticen umo anan mivél a kwanay bay adəka.

Kə jipen tə way mənjadak a bay

¹⁴ Kə jipen tə dowan aya aday tə dəfak nga pə Yesu bay ataya bay. Abay mə sə zlangar anan atə didek tə sədək anaw? Atə jiyjay tə lde zənzen ti japay nə kəkəməw? ¹⁵ Atə Almasihu tə Fakalaw a aday nà, 'am a zlan atan pi zek daw? Ma a zaran atan ənaw pi zek anà atə do sa dəf nga pə Yesu tu do sa dəf apan nga itəbay ata anaw? ¹⁶ Way sə pəra ahay ti njad' man u doh sə mazlaə a Mbərom kələdaw? Mivél a mənuko aday nà, doh sə mazlaə a Mbərom, winen bahay sə sifa. Bina Mbərom a ja:

«Ni njahay tə tinen, ni ga inde à wulen a tinen.

Ni təran atan Mbərom a tinen, aday ti təra do uno ahay.†»

¹⁷ Anga nan kutok, Deftere a Mbərom a wa:

«Mbərom Fetek a ja nà:

“Hayak ikwen ahay à wulen a tinen wa, gəzlen nga tə tinen,

kə jipen tə way ma ga mənjadak aya bay.

Ata ni təma kwanay kutok.‡»

¹⁸ Do maja'am a Mbərom a wa:

«“Ni tarak ikwen Bəbay,

aday ki təren wan uno ahay tə dəna uno ahay.”

Mbərom Ba Məgala a ja nà, na.§»

7

¹ Car uno ahay, way a Mbərom sə zlapay anan a anaya fok nà, anà mənuko. Anga nan, banuko anan way mənjadak aya fok à mivél a mənuko wa, banuko anan apasay a mənuko ahay re. Ata dī njahay cəncan aya pa 'am a Mbərom, dī dəfan apan lele.

Atə Pol tə Korintu ahay tə zlahak anan məlmal a tinen

² Təben umo anan mivél a kwanay. Ma gak anan sədək anà dowan əga kwanay bay, mə zluwek dowan à cəved wa bay, mə njəkak anan uda anà dowan əga kwanay bay. ³ Na ja matanan ata dukwen, əna u no sa mak ikwen anan mungok bay. Bina na jak ikwen anan coy, mə təkək ikwen anan mivél a manay lele. A ga nə dī njahay tə sifa aya awan, à ga nə dī mac, mənuko mə japay aya coy. ⁴ Ni mba apan sa jak ikwen ayak 'am mənjana awan su go hiyem hiyem, anga na san kwanay zle. Nen ni taslay mivél anga kwanay. A dəcə a manay ahay inde fok dukwen, kə bənen uno mbac, nen mə taslay mivél a lənlən.

⁵ Aya əna, à alay a manay sə dəzle pə daliyugo sə Makedoniya ata nà, mə njadak sa man uda bay. Adəka bay, mə njadak dəcə ahay cara cara bayak awan. Do ahay tə jugurak pumo wa 'am, aday à mivél a manay inde dukwen

† 6:16 Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 26.12; Ejekiyel 37.27. ‡ 6:17 Ca pə Esaaya 52.11. § 6:18 Ca pə 2 Samuyila 7.14; Esaaya 43.6; Yeremiya 31.9.

mə njadək ajəjar re. ⁶ Əna Mbərom, do sə bənan mbac anə do mbac kə slahak atan ataya nā, kə bənak umo anan mbac, ta sə dəzley anan Titus ə man a manay. ⁷ Sə bənan umo mbac nā, adəzle a Titus dəkdek bay, əna ana kwanay sə bənan mbac ata awan. A jan umo nā, ki gen anan may sə cuno maza tə mindel. Kə dakak umo anan way a sə cəbak ikwen ata re, aday kə dakak umo anan kə rəzlen anan ə nga wa sə tavan anə do manide uno ahay. Nə sləne cəna, ataslay mivəl uno a zəga apan kutok.

⁸ Derewel uno sə vindek ikwen ayak ata nā, kwa ə ga nə kə slahak ikwen mbac dəp nā, a cəbo bay. A cəbo bay ata nā, anga na san zle, tə derewel uno ata nā, mbac i slahay pikwen wa alay a mənjoek ca. Tə didek a nā, kə cəbak uno mənjoek, ⁹ əna həna nen tə ataslay mivəl awan, anga nə vindek ikwen ayak cukutok. Nə taslay mivəl nā, anga nə vindek ikwen ayak derewel sə slahay pikwen wa mbac ata bay. Nə taslay mivəl adəka nā, anga derewel uno kə mbədəhah ikwen anan mivəl, aday kə yimen pə ines a kwanay ahay. Mbac a sə slahak ikwen ata nā, a zlan ə nga ə Mbərom awan, anga a nan kə yimen pə ines a kwanay. Kak matanan, ma gak anan ines anə dowan ə derewel a manay inde bay.

¹⁰ Kak mbac a slahay pə dowan a wa kawa sa zlan ə nga ə Mbərom nā, a mbədəhan anan mivəl, i yam pə ines anahan, aday Mbərom i tam anan i ines anahan wa. Way ata nā, a cəban ə dowan bay. Əna kak dowan a, mbac a slahan kawa do sə daliyugo ahay nā, wita nā, a mac do. ¹¹ Mbac a sə slahay pikwen ata nā, kə zlak anan ə nga ə Mbərom. Aday həna cen apan, sə təra tə kwanay nə maw? Kə viren anan nga a kwanay sə mbədəhan alay anə 'am ata awan. A nak ikwen sə dakay anan a nak ikwen ines bay, aday alay sa 'am a kwanay uda ibay. Ki gen mivəl pi zek a kwanay anga 'am ata awan, zlawan kə gak ikwen pə way a saa təra pikwen pa 'am ata awan. A nak ikwen sə cinen uno maza awan. Aday a nak ikwen sa ga way sa zlan ə nga ə Mbərom ata awan, aday sə kəta anan do sa ga ines ata kutok. Natiya kə dikan anan tə way ataya fok nā, abay 'am a kwanay uda ibay.

¹² Natiya derewel a nen sə vindek ikwen ayak ata nā, nə vindek ikwen ayak nā, anga dowan a sa ga ines ata dəkdek bay, anga dowan a tinen sa gan ines ata dəkdek bay re, əna nə vindek ikwen ayak aday kə sənən anan pə 'am a Mbərom, kwanay a fok kə pəlen manay tə mivəl kərtek awan. ¹³ Anga nan, həna way ata kə varak umo məgala anə manay a fok.

Ayaw, mə njadək məgala, əna tə way ata dəkdek bay. Kwanay a fok kə bənen anan mbac anə Titus. Anga nan, Titus kə taslak mivəl bayak awan, aday mə njadək ataslay mivəl, anga ataslay mivəl anahan ata re. ¹⁴ Nen nə varak ikwen zlangar bayak a pa 'am anahan, aday kə pəken uno waray i ide bay. Way a manay sa jak ikwen fok, tinen didek aya awan. Matanan, ana manay sə varak ikwen zlangar pa 'am a Titus ata dukwen, kə tərak didek a re. ¹⁵ A dəzlek ayak əga kwanay nā, kə təmihen anan lele, kə dəfen anan apan tə ajəjar a kosl kosl jiga awan. Winen apan i bayak pə way ata nā, a zəgahan anan asan zek sə pəlay kwanay. ¹⁶ Nen mə taslay mivəl a kutok, anga ni mba apan sa dəf pikwen nga həna pə way ahay fok.

8

Acakal way anga do a Yesu ahay ə Urəsalima

¹ Mərak uno ahay, u no sənən pə sumor a Mbərom sa gan anə do a Yesu ahay pə daliyugo sə Makedoniya. ² A mamasl sə dəce məduwen a inde, tinen mətawak aya awan, əna tinen mə taslay mivəl aya hwiya. Aday ataslay mivəl a tinen tə mətawak a tinen ata kə varak atan məgala sə cakal dala bayak a anga mer su way a Mbərom ə Urəsalima. ³ Na san zle, tə varak bayak a kawa

ana tinen sa mba apan, aday hus sə zalay pə way a tinen sa mba apan wa. Dowan kà jak atan cakilen way bay, ⁴əna ta gak umo kem sə cəce pumo wa cəved sə japay uda alay a tinen sa man zek anà do a Yesu ahay à man ata awan. ⁵Way a tinen a sa ga ata nà, kə zalak pə way a manay sə bayak apan ata wa, anga mama'am awan, tə varak nga a tinen anà Bahay Yesu, aday mə slala cew a anà manay kutok re, kawa sa zlan à nga à Mbərom.

⁶Anga nan kutok, ma jan anà Titus, do sə dazlan anan acakal way ata, à mak ayak əga kwanay, sa ndav a wa mer su way sə sumor a Mbərom sə varak ikwen ata awan. ⁷Mbərom kə zalak ikwen anan sumor anahan tə cəved ahay cara cara bayak awan. Kə dəfen nga pə Almasihu lele, kə diken anan ləbara mugom a lele, kə sənən didek a Mbərom zle, kə viren anan nga a kwanay fok anà Mbərom, aday kə pəlen do ahay dukwen lele kawa ana kwanay sə tətak pə manay wa ata re. Anga nan kutok, zilen anan sa ga sumor ta sa var dala ata bayak a re.

⁸Na ja matana ata nà, u no sa gak ikwen bəlaray sa var way ata daw? A'ay, u no sa jak ikwen pu do sə pəlay sə cakal dala ataya awan, anga u no sa san kə pəlen do azar aya nə kəkəməw. ⁹Kə sənən sumor a Bahay a mənuko Yesu Almasihu sa ga ata zle. Winen nà, way ahay fok à alay anahan inde. Əna, anga kwanay nà, a təra nga anahan mətawak awan, anga aday, tə mətawak anahan ata, kwanay kə njiden anan way ahay fok à alay inde kutok.

¹⁰Həna ni jak ikwen nà, cəved uno sa gan may aday lele anga kwanay ata awan. Kə gak həna ava daz nà, kwanay a kə lihen apan sə cakal way ata kawa ana kwanay sa lah sə bayak apan kurre ata re. ¹¹Həna nà, ndəven a wa sa var way kawa ana Mbərom sə varak ikwen ata kutok. A alay a kwanay sə bayak apan nà, ki gen anan may sə cakal tə mindel. Matanan, həna dukwen, cakilen anan tə mindel, hus a sa ndav a wa kutok. ¹²Anga, kak kə viren way anga Mbərom tə mivəl kərtek a kawa a kwanay sa mba apan nà, i təma anan, bina a cəce puko wa way aday inde puko ibay ata bay. ¹³Kə sa bayiken sa jəka, u no sə təra kwanay mətawak aya, aday do azar aya tə təra do tə zliile aya anga kwanay bay. A'ay, u no nà, kə liven. ¹⁴Həna nà, way sə zalak ikwen à alay inde ata nà, i man zek anà dōwan aya way a kəcan atan à alay inde ataya awan. Natiya, pac i inde way kə kəcak ikwen à alay inde ite nà, ata tinen ti mak ikwen zek tə way a tinen sə zalan atan à alay inde ata awan. Ata ki liven kutok. ¹⁵Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja, a wa:

«Do sə dagay way bayak ata awan, kə zalak anan bay.

Aday do sə dagay mənjoek ata awan, kə kəcak anan bay re.*»

Titus tu do azar aya ti zla à Korintu

¹⁶A nan à Titus sa mak ikwen zek bayak a, kawa manay a re. Mə ngəran à Mbərom, anga sa dəf abayak nga ata à mivəl a Titus inde ata nà, winen awan. ¹⁷Titus kə təmahak sa mak ayak əga kwanay, kawa ana manay sə cəce panan ata awan. Əna, anga ana manay sə cəce panan ata cəna coy bay. A nan à winen a sa mak ayak re, anga a nan sa mak ikwen zek tə mindel.

¹⁸Mə slənək anan ayak mərək a hinen inde tə winen re. Mərək ata nà, do a Yesu ahay fok tə varan zlangar, anga winen apan i ga mer su way sə dakan anan ləbara mugom a anà do ahay lele. ¹⁹Aday asa, do a Yesu ahay à man a anan tə walak anan saa zla tə manay tə way a mə cakal ata awan. Sərom si mer su way ata nà, i varan mazlaḅ anà Bahay a nuko, aday i dakay anan ma gan may sa man zek anà do ahay acəkan. ²⁰Dala ata nà, bayak awan, aday a nan umo dōwan à sa gədan umo anan azar anga mə sənək sə gəzla anan

* 8:15 Ca pə Gurtaaki 16.18.

tətıbay ata bay, mə zləman jıga nà, anà wınen awan. ²¹ Mə pəlay má ga mer su way lele pa 'am a Bahay a nuko, aday pa 'am sə dō ahay re.

²² Mı slənak ayak mərak hınen inde tu dō a cew ataya re. Mə canak anan saray bayak awan aday tə cəved ahay cara cara, ma tan à nga nà, a gan may sa man zek anà dō ahay tə mindel. Həna kə varak anan apan nga anahan re, anga kə dəfak pikwen nga bayak awan. ²³ Titus aday nà, ma bar maya awan, ma taa ga mer su way anga kwanay maya awan. Mərak azar ataya ite kəma, sə slənak atan ayak nà, egliz sa man a anaya awan, aday tınen dō sa ka anan mazlaə ana Almasihu pa 'am sə dō ahay. ²⁴ Natiya, ken atan anan asan zek a kwanay, dıken atan anan kə pəlen atan acəkan. Ata egliz ataya ti san manay mə hərək ikwen nga ata nə angamaw kutok.

9

Acakal way tə ataslay mivəl awan

¹ Pa 'am sə maməzek a saa slənan ayak anà dō a Yesu ahay ata nà, awan a inde mı vındeک ikwen ayak saa mak ikwen zek sabay. ² Anga na san zle, kwanay aday nà, a nak ikwen sa man atan zek tə mindel. Nə hərək ikwen nga pa 'am sə dō ahay pə daliyugo sə Makedoniya nà, bayak awan. Na jan atan nà, kwanay pə daliyugo sə Akaya fok, kwanay mə lavay zek aya sə cakal way ata nà, kə gak həna ava daz. A nak ikwen sa man zek anà dō sə Urəsəlıma ahay. Na jan atan matanan cəna, alay avan atan nà, ta ma nga sa var way lele kutok. ³ Kwa matanan təkede nà, ni slənak ikwen ayak mərak ataya nà, anga aday kə lıven zek lele, kawa anuno sa ja ata awan. Ata mə hərək ikwen nga nà, pə way kəriya bay. ⁴ Bına, hinahıbay dō sə Makedoniya ahay ti zlak ayak tə manay nà, ti tan à nga kə lıven zek bay. Kak matanan nà, waray i gan umo anga mə dəfak pikwen nga, aday mə zakay adəka, waray i gak ikwen à kwanay a re. ⁵ Anga nan kutok, na ca apan lele sə slənak ayak mərak ataya tē lahan umo ayak əga kwanay. U no nà, tē lavay anan zek tə way ana kwanay sə zlapay anan sumor a ata awan. Ata na sak a zlak ayak nà, ni tan à nga nə kə lıven anan zek. Ni san kutok, ki mbərmen apan sa var tə mivəl kərtek awan, bına ki vıren tə ndəren a bay. ⁶ Sənen a nà, dowan kə caslak way tə ndəren a nà, i njad way dükwen, mənəcək ca. Aday dowan a kə mbərmaک apan alay sa casl way nà, i njad way dükwen, bayak awan.

⁷ A alay sə cakal way nà, kuwaya á var kawa ananahan a sə bayak apan à mivəl anahan inde ata awan, tə mugo a bay, aday anga waray bay re. Anga Mbəróm a pəlay nà, dō sa var way tə ataslay mivəl awan. ⁸ Mbəróm a aday dükwen, məgala anahan inde sə varak ikwen way ahay bayak a sə zalay way a kwanay sa gan may ataya fok. Natiya, kwa sıwa ki gen anan may sa ga sumor a wura wura cəna, way a kwanay ahay ti ga inde sa ga anan sumor ataya hwiya. ⁹ Mə vınde à Deftere a Mbəróm inde nà, matanan. A wa: «Do lele nà, a gəzla way anahan tu dō mətawak aya awan.

Dıdek anahan ata, a mbədəken à nga wa anà Mbəróm kula itəbay.* »

¹⁰ Mbəróm, dō sə gəzlan zahav sə way anà dō ahay, aday sə varan atan way sa pa ata nà, i varak ikwen zahav sə way, i zəgahak ikwen anan à alay inde, aday i zəgahak ikwen anan sumor a kwanay sa taa ga ata re. ¹¹ I varak ikwen way ahay cara cara fok, anga aday kə vıren anan way anà dō ahay kwa sıwa fok. Natiya, dō ahay bayak a ti ngəran anà Mbəróm anga sumor a kwanay sa gan atan tə alay a manay ata awan. ¹² Way a kwanay sə cakal ata nà, ki men anan zek anà dō a Yesu ahay à Urəsəlıma cəna coy bay, əna way ataya ti man zek anà dō ahay bayak a sə ngəran à Mbəróm anga mer su way a kwanay ata

* 9:9 Ca pə Jabuura 112.9.

re. ¹³ Ata ti hëran nga à Mbërom anga kə ðiken anan nə kwanay dō lele aya awan. Kə ðiken anan ləbara mugom a mbala Almasihu, aday kə ðafen anan apan. Ti hëran nga re, anga kə gəzlen way a kwanay tə tinen aday tu dō maza aya re, ata awan. ¹⁴ Mbërom kə gak ikwen sumor bayak awan. Anga nan, dō ataya ti ga amboh anga kwanay, aday ti pəlay kwanay re. ¹⁵ Ngəruko anan anà Mbërom, anga sumor anahan sa gak uko ata a zalay way ahay fok.

10

Pol a ga 'am pi zek wa

¹ Dowan aya inde ta wa nen Pol nà, nen dō sə tete à alay a nen àga kwanay, aday nen dō sa sa mbac pə way à alay a nen dären tə kwanay. Aday nen apan ni gak ikwen ayak kem tə sərom aday tə səkəffe mbala ana Almasihu nà, ² amboh, mbəðihen anan anjahay a kwanay, anga aday nà sa zlak ayak àga kwanay ta mbac a bay. Anga dō ahay inde àga kwanay, ta wa ma ga mer su way nà, kawa dō sə daliyugo ahay. Nen nà, ni san saa njahay ti cer a tu dō ataya awan. ³ Manay nà, dō zənzen aya acəkan, manay pə daliyugo re. Əna vëram a manay sa ga nà, kawa vëram sə dō sə daliyugo ahay bay. ⁴ Way sə alay a manay aday nà, kawa way sə alay su dō sə daliyugo ahay bay. Anga sə varan umo anan ahay nə Mbërom. Way sə alay a manay nà, məgala a tinen inde sa mbazl a wa jal ana dō manide a Mbërom ahay. Manay apan mi tacan alay pa 'am anà mungwalay sə dō ahay, ⁵ manay apan mi mbazl a wa way sə vəzen pa 'am a Mbërom aday sə tacan anan cəved sa san Mbërom anà dō ahay ata awan. Way a manay sa ja nà, way sə mbəða anan abayak nga sə dō ahay à mivël inde, aday abayak nga a tinen ahay tē banan à 'am wa anà Almasihu ata awan. ⁶ Ma sak a canan kə bənen umo à 'am wa coy nà, manay a mi mba apan sə kəta anan dō azar a à wulen a kwanay inde sə pəlay sə bənan umo à 'am wa itəbay ataya awan.

⁷ Kwanay kə zəzuren nà, way sə uho ahay dəkdek. Kak dōwan a inde a bayak nə winen dō ana Almasihu nà, à san asa, manay dukwen dō ana Almasihu ahay kawa winen a re. ⁸ Bahay a mənuko kə varak uno məgala pə kwanay, anga aday nà mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am, bina sa ma kwanay à dəba bay. İzəne nə hërak anan nga i zek uno anga nan kə zalak, əna waray i go anga nan bay. ⁹ Aya əna, dōwan à sa bayak nà, nə pəlay cəved sa pak pikwen zlawan tə derewel uno ahay bay. ¹⁰ Dō azar aya ta wa: «Pol a vinde derewel anahan ahay nà, ta mbac a aday tə jinje awan, əna kak winen à wulen a mənuko inde nà, winen zlawan awan, aday a bəbal awan kəriya awan.» ¹¹ Dowan aya sa ja matana ataya nà, tã san way inde kartek: A alay a manay dären tə kwanay mə vindek ikwen ayak derewel ti cer awan. Aday ma sak a dəzlek ayak àga kwanay dukwen, mi ga anan mer su way si cer ata re.

¹² Dō ataya tə bayak way lele aya pi zek a tinen nə bayak awan. Manay nà, mi mba apan sa jəka mə zlangar tə tinen aday mə lavay tə tinen nə kəkəməw? Tinen nà, tə lavay anan nga a tinen nə tə tinen aya awan. Tinen bəlbəle aya awan. ¹³ Manay nà, mi hëran nga i zek si tə way sə təra pə dala a Mbërom a sə varan umo ata awan. Kwanay dukwen dō sə dala ata aya awan. Mi hëran nga i zek ti mer su way sə dala hinen bay. ¹⁴ A manay sa zlak ayak àga kwanay saa dəkay anan ləbara a Yesu Almasihu mugom ata nà, mə gəðak anan 'am wa anà magaga a Mbërom sə ðəfan umo ata bay, anga sə slənak ayak manay àga kwanay nə Mbërom. ¹⁵ Manay nà, mi hëran nga anà zek ti mer su way su dō azar aya bay. Wita mer su way a Mbërom sə varan umo ata bay. Əna manay mi gan may nà, adaf nga a kwanay pə Yesu ata à zəga apan, aday mer

su way a manay äga kwanay dukwen ä zäga apan ite re. ¹⁶ Natiya mi mba apan sä dakay anan läbara mugom a pä daliyugo hinen dären pä kwanay wa asa, äna mänjəna sä gədan 'am anä mer su way su dö a azar a, anga a nan umo sä həran nga i zek ti mer su way a dö azar aya bay. ¹⁷ Kawa ana Deftere a Mbərom na ja: «Kak dowan a inde a nan sa ga ti zek nä, ä ga ti zek adäka nä, ti mer su way a Mbərom sa ga.* » ¹⁸ Anga Mbərom a təma nä, dö sä həran nga i zek ahay ata bay, äna a təma dö winen Mbərom a sä həran nga ata adäka.

11

Pol tu dö sä tətak way mungwalay ataya awan

¹ Iya, kak ki mben apan sä səmen anan anä bəlbəle uno sa ga nä, lele. Səmen anan kutok. ² Nə pälay kwanay tə mindel kawa ana asan zek a Mbərom a sä vuro ata awan. Nə lavak anan zek tə kwanay sä varan kwanay anä Yesu Almasihu mänjəna ines, kawa bəbay sä lavay zek tə dəna anahan sa zla ä mbaz ata awan. Əna na ga sərək jiga nä, anga kwanay, ³ bina nə jəjar nä, dowan inde i nay sa njak kwanay, anga aday kə pərihen anan azar anä cəved ana Almasihu tə mivəl kərtek a sabay. Bayiken pä Hawa aday. Dədew a nay sa njak anan nä, tə wurwer sa 'am matana awan.* ⁴ Dö ahay inde, ti zlak ayak äga kwanay, ti dakak ikwen anan Yesu, äna tə cəved a aday kula mä dakak ikwen anan matana bay ata awan. Kabay ti varak ikwen apasay hinen, apasay aday kula kə təmihen pä manay wa itəbay ata awan. Kabay asa, ti dakak ikwen anan läbara mugom a aday kula kə slənen pä manay wa bay re ata awan. Aday kə səmen anan anä dö ataya lele nə ta mä kəla anaw?

⁵ A ga pikwen nä, tinen dö maslan a Yesu məduwen aya awan. Əna na san zle, tə zalay nen bay. ⁶ Izəne na san sä təkər 'am lele kawa tinen itəbay, äna na san way a Mbərom nä, nə zalay tinen. Mə dakak ikwen anan way ata nä, tə way a manay sa taa jak ikwen, aday tə way a manay sa taa ga ataya fok re.

⁷ A alay a anuno sä dakak ikwen anan läbara a Mbərom mugom a ata nä, nə cəcihek pikwen wa awan bay. Na mak anan nga uno ä məndak anga kwanay, aday kə haren pä cəved a Mbərom. Anuno sa ga matana ata nä, nə nəsek adäka bugol daw? ⁸ Nə təmahak pikwen wa awan bay. Su mo zek nä, si egliz maza aya sä vuro way ataya awan. Nə tərək atan matawak aya anga sa mak ikwen zek ä kwanay. ⁹ A alay a nen äga kwanay, aday na gak anan may anä dala dukwen, nə cəcihek pikwen wa awan bay. Dö sä Makedoniya ahay ta taa zlak ayak sä vuro way nen sa gan may ata awan. A alay ata dukwen, nə bənak anan mbiyed anä dowan äga kwanay bay jiga awan, aday ni gan may sä cəce pikwen wa awan kula bay re. ¹⁰ Na jak ikwen didem ata nä, tə sləmay ana Almasihu a, winen i nen inde ata awan. Nen nə təmahak dala a kwanay bay. Ni mba apan sa ga anan ti zek matanan. Dowan inde pä daliyugo sä Akaya i mba apan sä gufo apan 'am nä, ibay. ¹¹ Na ga matanan ata nä, anga nə pälay kwanay bay bugol daw? A'ay, Mbərom a san zle nə pälay kwanay bugol adäka.

¹² Aya äna, kawa anuno sa ga ata nə ni pərahan azar sa ga matanan hwiya, anga dö sä tətak way mungwalay ataya tã sa njad cəved sä həran nga i zek bay, ta sa ja nə tinen ta ga mer su way kawa ana manay. ¹³ Dö ataya nä, tə tərək zek a tinen dukwen kawa dö maslan ana Yesu Almasihu didək aya, äna tinen dö maslan ana Yesu ahay bay. Tə way a tinen sa ga ataya nä, ta njak dö ahay. ¹⁴ Anga nan, way a tinen a sa ga ataya nä, ä gak ikwen masuwayan bay. Anga zek ana Fakalaw a dukwen kə tərək anan zek anahan kawa winen maslay a Mbərom dö sa ka anan jiyjay re. ¹⁵ Kak matanan cukutok nä, dö ataya tə tərək anan zek a tinen kawa dö si mer su way didək aya nä, ä gak

* **10:17** Ca pä Yeremiya 9.22-23. * **11:3** Ca pä Laataanooji 3.1, 13.

ikwen masuwayan sabay. Pə luvon sə sariya dukwen, ti njad magwagway si mer su way a tinen a lelibay ataya matana re.

Pol a ga ti zek tə dəce anahan ahay

¹⁶ Ni mənahan asa re, dōwan ā sa bayak nə nen bəlbəle a bay. Əna kak kə bayiken matanan dukwen, səmen anan kutok, kawa ana kwanay sə səmen anan anā dō bəlbəle ataya awan, anga u no sa ga ti zek mənjoek ite re. ¹⁷ 'Am uno saa ga ti zek ata nā, i zlan ā nga anā Bahay Yesu bay, əna na ga kawa dō bəlbəle aya kutok asanaw! ¹⁸ Na ca apan nə dō ahay bayak a tinen apan ti ga ti zek tə way sə daliyugo ahay. Matanan, nen dukwen ni ga ti zek kawa tinen ataya re. ¹⁹ Kwanay nā, kə sənen way itəbay kələdaw? Kə səmen anan anā dō sa ga ti zek ataya tə ataslay mivəl nā, angamaw? ²⁰ A zlak ikwen ā nga tē tēra kwanay kawa bile a tinen aya awan, tā pa pikwen wa way kəriya awan, tā njak kwanay tə mungwalay, tā har anan nga a tinen pə kwanay, aday tē kapak ikwen ile i ide inde kutok. Kə səmen anan anā way ataya fok. ²¹ Lele nā, waray i go, anga gədan a manay inde sa ga matanan tə kwanay ibay ata bidaw? A'ay!

Ni ja 'am sə bəlbəle həna kutok! Ni jan anā dōwan ataya nā, tā ga ti zek tə way kawa sa nan atan, aday nen ni ga anan ti zek tə way ata re. ²² Tinen Ibəraninko ahay daw? Nen Ibəraninko ahay re. Tinen Isəra'ila ahay daw? Nen Isəra'ila ahay re. Tinen zahav ana Ibərahima ahay daw? Nen zahav ana Ibərahima re. ²³ Tinen dō si mer su way ana Almasihu ahay daw? Ni ja 'am kawa nga a vuvo: Nen adəka bugol, nə zalay atan! Na gak mer su way zal tinen. Na pak dangay zal tinen. Tə ndabək nen zal tinen. Nen pa 'am ana amac nə saray bayak awan. ²⁴ Saray dāra, Yahuda ahay tə ndabək nen, alay kwa kuro fudō ibay kərtek.† ²⁵ Saray maakan, Ruma ahay tə vədək nen tə sukol. Saray kərtek, tə tarak nen tu kon. Saray maakan, məsugurndolon sə a'am kə lizek umo anan kwalalan ā bəlay inde. Nə njahak ā a'am sə bəlay inde hway aday hwiyoop re. ²⁶ A man sa bar uno ahay saray bayak a nə zukwa lize anga zəlaka, anga dō sə akar ahay, anga dō su kon uno ahay, anga dō su kon azar aya re, ā wulen su doh, ā kibe, pa nga sə a'am, aday nə zukwa lize anga dō sa jəka tinen dō ana Almasihu ahay aday cəkəbay tinen dō sə mungwalay ahay ata awan. ²⁷ Na yak nga sa ga mer su way ndelem ndelem, saray bayak a nə njəkək ahan bay. Nə dəmak may tu jom ndelem ndelem, saray bayak a na pak awan bay. Na taa nahay ā mad inde, na taa bar mənjoəna zana. ²⁸ Mənjoəna sə baslay dəce uno azar aya dukwen, u no sa ja pə way inde kərtek. Way sə vuro ajalay nga pac pac nā, anjahay sə egliz ahay. ²⁹ Dōwan a kə njadək bəle nā, a tēra kawa sa njad bəle ata nə nen. Dōwan a kə slahak i ines inde dukwen, a han jiya nə pi nen.

³⁰ Kak cəved inde sa ga ti zek nā, ni ga a ti zek nə tə bəle uno. ³¹ Mbərom Bəbay ana Bahay a mənuko Yesu a san zle, na gad mungwalay bay. Həruko anan nga pa sə viyviya awan. ³² Bina, ā alay a nen ā Damas nā, dō ana bahay Aretas sa daf ā wulen su doh ata, a daf suje ahay sa ba anan məsudoh sə wulen su doh ataya awan, anga aday tā ban nen. ³³ Əna, dō a Yesu ahay ta daf nen ā cəkarak məduwen a inde, ta ban apan lifer sə dazay nen tə mufələk si zled sə wulen su doh. Na tam pə dōwan ana bahay ata wa nā, matana awan.‡

12

Way a Mbərom sa kan anan anā Pol ataya awan

† 11:24 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 25.3. ‡ 11:33 Ca pə Mer su way ahay 9.23-25.

¹ Balaray ni pərahan azar sə həran nga i zek mənjoek. Na san zle i man zek anà dōwan bay, əna ni ja pə way a Mbərom sa kan anan anà dōwan a inde aday sə dakan atan anan ataya awan. ² Na san dōwan a inde, winen do ana Almasihu. Kà gak həna ava kuro nga fudo, Mbərom a gəba anan saa njahay manjoek à man anahan à bagəbaga mburom. Izəne i cəen sə zəbay inde, izəne kà zlak ti zek anahan a acakan. Na san bay. Mbərom nà, a san zle. ³⁻⁴ Ayaw, na san way inde kərtek nà, Mbərom kə gəbak anan hus à jerne anahan. Izəne i cəen sə zəbay inde, izəne kà zlak ti zek anahan a acakan. Na san bay. Mbərom nà, a san zle. Way anahan a sə sləney ahay à man ata wa nà, dōwan i mba apan sa ja anan tə miresl su do zəenzen a bay, aday abay cəved inde sa ja anan ibay re. ⁵ Ni ga a ti zek nà, tə dōwan ata kutok. Əna pi zek uno nà, ni ga anan ti zek bay, si tə bəle uno dəkdek. ⁶ Kwa abay nà gan may sa ga anan ti zek dəp nà, nə tərak do bəlbəle a bay, anga ni ja nə way didek awan. Əna ni ga a ti zek bay, anga u no dōwan à sa dəfo apan anga way a nen sə həran a nga i zek ataya bay. U no do ahay tə dəfo apan adəka nà, anga tə slənek didek sa 'am uno, aday tə canak anan anà anjahay uno re ata awan.

⁷ Abay ni mba apan sa ga kwecele anga way ana Mbərom sə duko anan ataya fok. Aya əna, Mbərom a kə dəfak uno way kawa adak i zek inde, sa ga alay ti nen. Mbərom u go way ata dukwen, tu do maslan ana Fakalaw, aday nà həran nga anà zek bay. ⁸ Na gak amboh saray maakan, anga aday Bahay a nuko Yesu à gəba puno wa dəcə ata awan. ⁹ Əna a mbəduho apan, a wa: «Sumor uno i slak də, anga məgala uno a ga mer su way u do inde nà, à alay a winen bəle awan.» Nə sləne matanan cəna, u zlo à nga sə həran nga anà zek anga nen bəle a kutok, anga aday məgala ana Almasihu à ga mer su way i nen inde lele. ¹⁰ Matanan, ni taslay mivəl anga nen do bəle awan. Kwa à ga nə do ahay ta gənuho kabay do ahay ta ga alay ti nen, kwa à ga nə ni sa məndolor sa 'am kabay ni slahay à dəcə inde, na san zle kutok, way ataya ti təro anga Almasihu. Aday ni taslay mivəl anga à alay a nen bəle ata nà, Almasihu i vuro məgala.

A nan anà Pol nà, Korintu ahay tə pəlay anan asa

¹¹ Na ja 'am kawa nga a vuwo, əna ines a kwanay. Nə həran nga anà zek nà, anga kwanay a ki gen anan way ata bay. Anga kwa à ga nə nen awan kəriya awan, do sa jəka tinen do maslan a Yesu məduwen aya ata nà, tə zalay nen tə awan a ibay. ¹² A alay a nen əga kwanay ata nà, na ga mer su way uno ahay nə tə munapanaw awan, aday Mbərom kə gak masuwayan sə way ahay tə alay uno bayak a cara cara. Masuwayan sə way ataya tə dəkay anan nà, nen do maslan a Mbərom a kutok. ¹³ Awan a inde lele na gak əga do a Yesu ahay à man a hinen aday na gak anan əga kwanay bay nà, inde daw? Na gak əga kwanay bay nà, way kərtek: Nə cəcihek pikwen wa awan bay. Kak sə cəbak ikwen nə way ata nà, pəsen uno anan asəka!

¹⁴ Həna nà, ni i zlak ayak əga kwanay bəse kutok, aday ata na zlak ayak əga kwanay nə saray maakan. Matanan ni i ngam kə viren uno awan a kwanay kutok bay re. Nə pəlay nə zek a kwanay awan, bina way a kwanay ahay bay. I təra kawa atə bəbay tə gwaslay anahan ahay. Gwaslay ahay tə varan way anà bəbay bay, əna bəbay a varan way anà gwaslay ahay. ¹⁵ Kwa nə lize anan way uno ahay fok, kwa nà yan nga anà zek hus à sa mac pə cəved sa mak ikwen zek dəp nà, i go awan bay, ni taslay anan mivəl hwiya. Iya, cəkəbay ki i pəlen nen sabay, anga nə pəlay kwanay kə zalak bugol daw?

¹⁶ Na wa kə sənən zle ba? Nə cəcihek pikwen wa awan bay. Əna do a kwanay azar aya ta wa: «Pol nə wurwer awan. A nan sə təma puko wa dala tə wurwer.» ¹⁷ Nə njəkak ikwen uda nə kəkəməw? Nə njəkak ikwen uda

nà, ta sə slənak ayak dō ahay àga kwanay ata daw? Bayiken apan lele aday. ¹⁸ Na jan anà Titus nə à zlak ayak àga kwanay. Pə kərtek a tə Titus, nə slənak ayak mərak a hinen ata re, kə sənən anan zle lele. Sə təma pikwen wa way tə wurwer nà, Titus a kələdaw? A'ay! Anga way a Titus sa ga ata nà, na ga dukwen matanan re, mivəl a manay a nə kərtek awan.

¹⁹ Way a manay sə vindek ikwen ayak həna à dərəwel a anan inde ataya nà, a ga pikwen nə mə vindek ikwen ayak anga aday kə njiden pumo alay sa 'am sabay kutok daw? Manay ma ja 'am a anaya nə pa 'am a Mbərom, kawa sa zlan à nga anà Almasihu. Car uno ahay, ma jak ikwen ayak way ataya fok, anga a nan umo sa mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am pə cəved ana Mbərom.

²⁰ Sa pak upo zlawan jiga nà, ni zlak ayak àga kwanay nə ni njad kwanay pə cəved lelibay aya awan, azla a kwanay ata i zlo à nga bay. Kak matanan nà, azla si zek uno a dukwen i zlak ikwen à nga bay re. Izəne, na sak a zlak ayak nà, ni canan nə ki tərīhen, ki gen sarak ahay, ki gen mivəl ahay pi zek, ki gəzlen zek, ki gənihen anan i zek ahay, ki gəden anan azar anà dō ahay, ki hərən anan nga i zek, aday ki gen rawraw. ²¹ Sa pak upo zlawan asa nà, na sak a dəzlek ayak àga kwanay maza nə Mbərom uno i puko waray i ide anga kwanay. U go nə kawa ni i tan à nga anà dō sa ga ines ahay bayak a àga kwanay asa, tə mbədahak anan ləen anà ines ataya itəbay. Izəne ti pərahan azar sa ga sədœk, sə kukwaran azar anà uwar ahay, sa ján uho. Kak ti ga matanan cəna, ata i go ayam.

13

Mədakwidok sa 'am ana Pol ahay

¹ A alay a ni zlak ayak àga kwanay mə slala maakan ata nà, di i gan sariya anà dō sa ga way lelibay ataya awan. Ata di ga kawa ana Deftere a Mbərom sa ja ata kutok: «Kak dōwan a kə zlahak pu dō nà, tã njad dō sə side way ata dō ahay cew kabay maakan.*» ² Anuno sa zlak ayak àga kwanay mə slala cew ata nà, na jak anan ù dō sa ga ines ataya tə mbəsak. Kwa anà dō azar aya dukwen nə gafak atan 'am matana re. Kwa həna nen dərən dəp nà, ni man ayak anà 'am uno ata re: Na sak a zlak ayak nà, ni kəta anan dō sa ga ines ahay nə fok. ³ Na wa, a nak ikwen sa san anan, Almasihu winen apan i ja 'am ti nen ba? Ki i sənən anan kutok! Winen nə bəle kawa nen bay, à ga mer su way anahan à wulen a kwanay nə tə məgala awan. ⁴ Ayaw, à alay a tə daray anan pə dədom mə zləngad ata nà, kə mak anan nga anahan kawa dō bəle a wanahan. Əna həna winen tə sifa pa sə viyviya awan, tə məgala a Mbərom. Manay kəma, mə japay nə tə winen awan. Ayaw, tə day hinen nə manay bəle aya kawa winen, əna manay tə sifa aya tə winen a re. Ma sak a zlak ayak àga kwanay kutok nà, mi ga mer su way dukwen tə məgala a Mbərom.

⁵ Na jak ikwen nà, cen ide à mivəl a kwanay ahay inde aday, kak kə dəfen nga pə Yesu acəkan nà, ki sənən anan kutok. Almasihu Yesu winen inde à mivəl a kwanay ahay nà, kə sənən bidaw? A ga upo dukwen, kə sliren pə cəved anahan wa bay, ⁶ aday ki cinen umo manay nə dō maslan ahay tə didek aya awan, aday mə slarak pə cəved wa bay re. ⁷ Manay apan mi gan amboh anà Mbərom nà, dōwan à sa ga ines à wulen a kwanay inde sabay. Kwa à ga nə dō ahay ta ca apan kawa ma gak mer su way tə cəved awan, kwa à ga nə dō ahay ta ca apan nə ma gak mer su way tə cəved a bay dəp nà, a nan umo nə, gen lele hwiya. ⁸ Ma ja matanan nà, anga manay mi mba apan si nes anan didek a Mbərom bay, mi mba apan sa ga nə way sa zla anan didek anahan pa 'am pa 'am vərre. ⁹ Kak kwanay məgala aya pə cəved a Mbərom nà, mi taslay

* 13:1 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

mivel, kwa manay bæle aya dæp nà, na. Kem anà Mbærom aday á mak ikwen zek sa ma pæ cæved anahan maza awan asa.

¹⁰ Na lah sæ vindek ikwen ayak dærewel a anan nà, anga u no ni saa dæzlek ayak nà, kæ mbædihen anan læn anà ines ataya coy. Ni gan may saa ngæraz pæ dowan sabay. Tæ dídek a næ Bahay a nukò kà varak uno cæved sæ ngæraz pikwen, æna anga sa mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am pæ cæved anahan, bina saa ma kwanay à dæba adæka bay.

¹¹ Mærak uno ahay, hæna ni ndav anan dærewel uno kutok. Tislen mivel. Gen mægala sa har pæ cæved a Mbærom, pæken slæmay pæ way uno sa jak ikwen, 'am á zlak ikwen pi zek ahay, njihen à zay inde lele. Ata Mbærom, do sæ pælay do ahay fok aday sæ varan atan zay ata, i njahay tæ kwanay a fok. ¹² Jen anan 'am i zek ahay lele kawa kwanay tæ mærak ahay. Do a Yesu ahay à man a anan fok ta jak ikwen ayak 'am. ¹³ Bahay a nukò Yesu Almasihu á gak ikwen sumor anahan, asan zek a Mbærom á ga inde à wulen a kwanay, aday Apasay Cæncan a á japay kwanay fok pæ kærtek awan.

Derewel **ana Pol** sə vinden ayak anà do sə **Galatiya ahay** **Adakay way pə deftere a anan**

Pol a vinden ayak derewel a anan nà, anà egliz ahay pə daliyugo sə Galatiya. Kwa á ga nə egliz ahay inde á man ata bayak a dəp nà, way a tinen sa gan may nà, kərtek aya awan. Miter mungwalay aya inde ta zlak á man ataya awan, ta sa ja nà, bəlaray do a Yesu ahay fok tá gad mədəndalas aday tá dəfan apan anà Tawrita re. Matanan, Pol a jan ayak anà egliz ahay nà, do i təra do didek a pa 'am a Mbərom nà, ta sa daf nga pə Yesu, bina ta sə dəfan apan anà Tawrita a Musa bay.

Nga sa 'am ahay

Pol a dakay anan nà, winen do maslan ana Yesu tə didek awan (1.1 - 2.21)

Sə təra anan do didek a pa 'am a Mbərom nà, adaf nga pə Yesu (3.1 - 4.31)

Do ahay tinen bile aya sabay anga Yesu (5.1 - 6.10)

Andav sa 'am ahay (6.11-18)

Pol a jan ayak 'am anà do sə Galatiya ahay

¹ Derewel a anan a zlak ayak nà, á alay ana Pol wa, nen do maslan a Yesu. Nə təra do maslan a nə tə alay su do zənnen a bay, aday sa slan nen dukwen do zənnen a bay re. Sa slan nen nà, Yesu Almasihu tə Mbərom Bəbay a nuko, do sə slabakay anan ahay Yesu á məkə wa ata awan. ² Manay tə mərak ahay á man a anan ata fok, ma jak ikwen ayak 'am, kwanay a á egliz ahay pə daliyugo sə Galatiya ata awan. ³ Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tá gak ikwen sumor, aday tá varak ikwen zay a tinen. ⁴ Yesu Almasihu kə varak anan nga anahan, anga sə pəsek uko anan ines a mənuko ahay, aday sa tam mənuko pə way sə daliyugo a anaya lelibay ataya wa. A ga matanan ata nà, kawa sa zlan á nga anà Bəbay a mənuko Mbərom awan. ⁵ Həruko anan nga á Mbərom pa sə viyviya awan. Amen!

Ləbara mugom awan

⁶ Nə sləne sa jəka kə mbəsiken anan ləbara mugom a mbala Yesu, kə mbədihen 'am pə ləbara hinen ata nà, u go masuwayan. Mbərom kə ngamak ikwen, kə gak ikwen sumor anahan tə alay ana Yesu Almasihu. Tə winen ata təkə dukwen, kwanay mbəsak anan kwayan'a. ⁷ Ləbara mugom a maza inde sabay. Bina ləbara mugom a sa nay ahay pə cakay ana Mbərom wa cəna, mbala ana Almasihu, nen sə dakak ikwen anan ata awan. Na ja matanan ata nà, anga do ahay inde tinen apan ti vawak ikwen nga, a nan atan sə mbəda anan ləbara mugom a mbala ana Yesu Almasihu ata awan. ⁸ Əna kak dowan a a dakak ikwen anan ləbara mugom a maza uwec wa mbala manay sa jak ikwen ata cəna, kwa abay á ga nə manay, kwa abay á ga nə maslay a Mbərom a nay á mburom wa, Mbərom á tahasl anan. ⁹ Ma jak anan 'am ata coy, həna ni mənahan asa re: Kak dowan a a wazay aday kə mbədahak anan alay anà ləbara a kwanay a sə sləne ata cəna, Mbərom á tahasl anan sə coy. ¹⁰ Nə vindek ikwen ayak matanan ata nà, u no nə do ahay tə hərə nga daw? A'ay! Matanan bay jiga awan. Anga u no nà, saa hərə nga tədə adəka nə Mbərom awan. A ga pikwen nà, u no nà zlan á nga anà do zənnen a cukutok daw? Kak abay u no nà zlan á nga anà do zənnen a nà, ni təra do si mer su way ana Almasihu a mba daw?

Cæved ana Pol sê tæra dō maslan ana Yesu ata awan

¹¹ Mærak uno ahay, u no sœnen anan way inde aday: Læbara mugom a nen sê ðakak ikwen anan ata nâ, a nay ahay â abayak nga sê dō ahay wa bay. ¹² Nê slœne 'am ata ðukwen, pu dō zœnzen a wa bay, aday dōwan kê tatakak uno anan itæbay re. Yesu Almasihu a ta nga anahan a sê ðuko anan way ata awan. * ¹³ Kê sœnen zle, kwakwa ata nâ, nê pærahak anan ahay azar anâ pæra sê Yahuda ahay nê lele. A alay ata nâ, nê jûgurak 'am pu dō a Yesu ahay wa bayak awan. U no nê dō a Yesu ahay tâ ga inde sabay fok. ¹⁴ A wulen ana mœndala uno ahay inde nâ, nê zalay dō azar aya bayak awan ta sê pærahan azar anâ pæra sê Yahuda ahay nâ, na. Nê varak anan zek anâ pæra ana bije a manay ahay nâ, tæhhe kê zalak.

¹⁵ ðna, zek a Mbœrom a a walay nen, kwa â alay a nen a mæ wahay a fan bay. Kê gak uno sumor anahan sê ngumo sê tæra nen dō anahan. A alay a kawa sa zlan â nga ata nâ, ¹⁶ kê kak uno anan wan anahan aday nâ san anan, nê ðakan anan anâ dō sê pæra ahay nê læbara ana wan anahan ata awan. A alay ata ðukwen, nê cæcihek awan pu dō wa bay, ¹⁷ na zlak â Uræsalima sê cæcihey 'am pu dō sê luho sê tæra dō maslan ana Yesu Almasihu ahay ataya wa bay re. Kwayan'a na lah sa zla adæka nâ, pæ daliyugo sê Arab ahay. Pæ dæba anahan a wa nâ, na may ahay â wulen su doh sê Damas kutok.

¹⁸ Pæ dæba anahan a wa ava maakan nâ, na zla â Uræsalima kutok, anga aday nâ san Piyer ite. Mæ njahay tæ winen nâ, luvun kuro nga anahan a ðara. ¹⁹ Nê canak anan anâ dō maslan a Yesu hinen sabay, si Yakuba, mærak ana Bahay a mænuko Yesu. ²⁰ Way a nen sê vinde hœna ata nâ, Mbœrom a san zle re, na gad mungwalay bay, winen 'am ðidek awan. ²¹ Pæ dæba anahan a wa, nê slabak â Uræsalima wa, na zla saa bœray pæ daliyugo sê Siriya tæ Silikiya ahay wa. ²² Dō sê egliz sê Yahudiya ataya ata, tæ canak uno njœk tæ ide a tinen fan bay. ²³ Ta taa slœne 'am nâ, sê dō ahay sa ja pi nen ata ðækdek. Dō ahay ta wa: «Dowan a sa ga alay tæ mænuko â alay ata atâ, kê mbœdahak, hœna winen apan i wazay anan læbara a Yesu mugom awan. Abay aday kê gak anan may sê lize wa dō sa ðaf nga pa 'am ataya awan.» ²⁴ Anga nan kutok, tinen apan ti hœran nga anâ Mbœrom anga nen.

2

Pol a zlangay tu dō maslan ahay â Uræsalima

¹ A ga pæ dæba wa ava kuro nga anahan a fudō nâ, na zla maza â Uræsalima asa, manay maya tæ Barnabas kutok. Na jan anâ Titus ðukwen â pærahan umo azar. ² Na zla nâ, anga Mbœrom kê ðakak uno anan, si nâ zla â man ata awan. Mæ dæzle cœna, mæ halay nga tæ mæced sê egliz ahay vœrre. Na jan atan læbara mugom a nen sê ðakan anan anâ dō sê pæra ahay ata awan. U no mer su way uno sa taa ga aday hœna nen apan ni ga ata nâ, â saa tæra kœriya bay. ³ Titus a manay maya ata nâ, winen Gœrek ahay. ðna ta jak anan â zla saa gad mæðandalas aday sê tæra dō a Yesu bay. ⁴ Aya œna, dō sê mungwalay ahay ta nay, ta wa tæktek â gad mæðandalas. Tinen nâ, tæ lœlakak ayak zek â wulen a manay inde tæ akar, anga ta gan may sa san nê manay bile sê Tawrita ahay sabay nê kækæmaw. Bina manay mæ japay aya tæ Yesu Almasihu, manay bile ahay sabay. ðna, a nan atan nê mâ tæra bile sê Tawrita ahay asa. ⁵ Manay mæ mbœsakak atan cæved kwa mænjoek bay. Kê nak umo aday tâ njad cæved sa nœs anan læbara mugom a ðidek a anan bay, anga aday â dæzlek ayak pikwen, winen lele hwiya.

* 1:12 Ca pæ Mer su way ahay 9.3-6.

⁶ Bina do ahay inde a man ata tinen maced sə egliz ahay. A ga nə do ataya nà, maced sə egliz ahay, a ga nə tinen maced sə egliz ahay bay dəp nà, wita kà gak uno à nga wa bay. Anga pə ide ana Mbərom aday nà, do ahay fok tə lavay ike hərro. Do ataya nà, à alay a nen apan ni jan atan 'am uno sa taa wazay ata nà, ta jak awan inde wiya sə duko anan way a bay re. ⁷ Tə təmahak, sə mbəsuko ləbara mugom ata à alay inde adəka nə zek a Mbərom awan. Mbərom u jo nà zla saa dakan anan anà do sə pəra ahay, kawa anahan sa jan anà Piyer à zla saa dakan anan anà Yahuda ahay ata awan. ⁸ Tə sənək nə Mbərom ata kərtek a sə varan məgala anà Piyer sa ga mer su way à wulen sə Yahuda ahay, matanan tə sənək sa slan nen aday sə vuro məgala sa ga mer su way ata à wulen su do sə pəra ahay inde ata nə winen a re. ⁹ Atə Yakuba tə Piyer tatə Yuhana, do aday do a Yesu ahay ta ca patan nə kawa maced sə egliz ahay ataya nà, tə sənək, Mbərom kə varak uno mer su way ata à alay inde i nen tə didek awan. Anga nan, tə varak umo alay, nen tə Barnabas, kawa sa ja nà, mə japak i mer su way ata inde coy. Ma wa, manay tə Barnabas nà, mi zla pə cakay su do sə pəra ahay, aday tinen nà, ti zla pə cakay sə Yahuda ahay. ¹⁰ Tə cəce pumo wa way inde sa ga nə kərtektəkke: Mə man zek anà do mətawak aya awan, à wulen su do a Yesu ahay à Urəsəlima. Way ata dukwen, nə varak anan zek sa ga anan.

Pol a gafan 'am anà Piyer à Antakiya

¹¹ Pə dəba anahan a wa kutok, Piyer a nay ahay à Antakiya. Nə gafan 'am pa 'am sə do ahay fok, anga kà gak way lelibay awan. ¹² Kurre ata nà, 6a kà pak way pə kərtek a tu do a Yesu ahay sa nay à wulen su do sə pəra ahay wa ataya awan. Aya əna Yakuba a slənək ayak do ahay. Do ataya tə dəzlek ayak cəna, Piyer a ngam sa pa way tu do ataya sabay. Zlawan a gan anga do sa gan mə yahuda do ahay tã gad mədəndalas ataya awan. ¹³ Do a Yesu azar aya à wulen sə Yahuda ahay inde ta gak mbadire sə way matanan kawa ana Piyer ata re. Kwa Barnabas dukwen, kà gak mbadire ata anga tinen a re. ¹⁴ Na ca apan kutok nà, tə bənək anan bitem anà cəved sə didek ana ləbara mugom ata sabay. Anga nan, nə gafan 'am anà Piyer pa 'am sə do ahay fok, na wa: «iken nə Yahuda ahay, kə njahay à man a anan kawa iken Yahuda ahay sabay, əna kawa do su kon a azar ataya cite. Iya, cəkəbay a nak sa jan anà do su kon azar ataya nə tã ga kawa Yahuda ahay asa nà, angamaw?»

Cəved sa tam do cəna, adaf nga pə Yesu Almasihu

¹⁵ Tə didek a nà, manay mə wahay aya nə Yahuda ahay, manay do su kon azar ataya itabay. Tinen ta san sə pərahan azar anà cəved a Mbərom bay. ¹⁶ Cəkəbay, manay ma san nə dowan saa təra do didek a pa 'am a Mbərom anga winen apan i dəfan apan anà way a Tawrita sa ja nà, ibay. Sə təra do didek a pa 'am a Mbərom nà, do sa daf nga pə Yesu Almasihu. Kwa manay, ma daf nga pə Almasihu aday mə təra do didek aya pa 'am a Mbərom, bina mə təra do didek aya anga mə dafək anan apan anà Tawrita ata bay. Dowan inde Tawrita kə ndakək anan pa 'am a Mbərom nà, ibay.

¹⁷ Manay Yahuda ahay dukwen, mə pəlay sə təra do didek aya pa 'am a Mbərom nà, ta sa daf nga pə Yesu Almasihu. Anga nan, manay mə tərək kawa do sə ines ahay, anga mə dəfan apan anà Tawrita ana Yahuda ahay sabay ata awan. A nan sa ja nə Almasihu kà zlak manay i ines inde kutok dāw? Matanan bay. ¹⁸ Adəka bay, kak dowan a kə mbəsakak sə dəfan apan anà Tawrita anga a man zek pa 'am a Mbərom bay, aday i ma apan asa i dəfan apan anà Tawrita nà, ata kà gak way sa zlan à nga anà Mbərom bay kutok. ¹⁹ Nen aday nà, kawa do ma mac awan pa 'am ana Tawrita coy, anga məgala

anahan inde upo sabay. A tēra matanan ata nā, anga aday nē tēra dō tē sifa pa 'am a Mbərom, ni gan mer su way. A alay a tinen sa vad'anan Almasihu pə dədom mē zəlŋgad' ata nā, nen mē japay tē winen, ma mac maya awan. ²⁰ Tē sifa hēna ata aday nā, nen sabay, əna Almasihu a tē alay anahan a i nen inde kutok. Anjahay uno hēna pə daliyugo ata dukwen, ni njahay ta sa daf nga pə Wan a Mbərom. Winen a pəlay nen aday kē varak anan sifa anahan anga nen. ²¹ Sumor a Mbərom su go ata nē ni lar anan kawa way kəriya kula bay. Bina, kak dō i mba apan sē tēra dō dīdek a pa 'am a Mbərom anga sē pərahan azar ana Tawrita nā, ata a nan sa ja nē Almasihu a mac kəriya awan.

3

Mbərom a tam anan dō ahay nē tē cəved'wuraw

¹ Kwanay Galatiya ahay, kē sēnen awan itəbay kələdaw? Ma sē tēra pikwen matanan ata anaw? Amac ana Yesu Almasihu pə dədom mē zəlŋgad' ata nā, manay mē dākak ikwen anan way ahay fok lele coy. ² Jen uno way inde kartek aday. Mbərom a varak ikwen Apasay anahan a Cəncan a ata nā, anga kē pərihen anan ahay azar anā Tawrita sē Yahuda ahay kələdaw? A'ay! Mbərom a varak ikwen Apasay anahan nā, anga kē slənen ləbara mugom a aday kē dəfen apan nga. ³ Kē sēnen way itəbay nā, angamaw? Way ana Mbərom sē dazlan ā kwanay inde tē məgala ana Apasay Cəncan a ata nā, a nak ikwen sa ndav a wa hēna tē məgala si zek a kwanay a cukutok dāw? ⁴ Dəce a kwanay sa ga ataya fok nā, ti tēra way kəriya aya dāw? Ti tēra kula kəriya itəbay. ⁵ Mbərom kē varak ikwen Apasay anahan, winen apan i ga way masuwayan aya ā wulen a kwanay inde. A ga matanan nā, anga kē pərihen anan ahay azar anā Tawrita sē Yahuda ahay dāw? A'ay. A ga matanan anga kē slənen, kē dəfen nga pə ləbara mugom a mbala ana Almasihu ata awan.

⁶ Bayiken pə Ibərahima aday. Deftere a Mbərom a ja apan nē maw? A wa: «Ibərahima kē dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nē winen dō dīdek awan.*» ⁷ Kak matanan cukutok nā, kē sēnen zle coy, wan ana Ibərahima tē dīdek aya cəna, dō sa daf nga pə Mbərom ahay kutok. ⁸ Kwakwa ata nā, tē vinde ā Deftere a Mbərom inde pə luvon a aday dō su kon azar aya dukwen ti daf nga pə Mbərom aday i tēma atan, i tēra atan dō dīdek aya pa 'am anahan a kutok. Mbərom a dakan anan ləbara mugom ata nā, anā Ibərahima, a wa: «Ni daf alay sē mazlaḅ uno pu kon sē daliyugo ahay fok, anga iken.†» ⁹ Ibərahima kē dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom kē dəfak apan alay sē mazlaḅ anahan re. Dō sa daf nga pə Mbərom kawa Ibərahima ataya dukwen, Mbərom i gan atan sumor re cite.

¹⁰ Əna dō sa jəka ti njad' sē tēra dō dīdek aya pa 'am a Mbərom anga ti ga mer su way kawa ana Tawrita sa ja ata nā, Mbərom i tahasl' atan. Bina Deftere a Mbərom a ja nā: «Kuwaya, dōwan kē dəfak anan apan anā 'am a Deftere sē Tawrita sa ja ata pac pac bay cəna, Mbərom i tahasl' anan.‡» ¹¹ Da san zle lele, dōwan inde sē tēra dō dīdek a pa 'am a Mbərom anga a dəfan apan anā Tawrita nā, ibay! Da san cəna, anga mē vinde a ā Deftere a Mbərom inde nā: «Dowan a kē dəfak nga pə Mbərom cəna, Mbərom i tēra anan dō dīdek a pa 'am anahan. Ata dōwan ata i njad' sifa dīdek awan.§» ¹² Əna, adəfan apan anā Tawrita nā, kawa adaf nga pə Mbərom bay. Tinen cara cara way anahan. Adəka bay, kawa ana tinen sē vinde ā Deftere a Mbərom inde ata nā: «Dō sē dəfan apan

* 3:6 Ca pə Laataanooji 15.6. † 3:8 Ca pə Laataanooji 12.3. ‡ 3:10 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 27.26. § 3:11 Ca pə Habakuk 2.4.

anà 'am ana Tawrita nà, i njad sifa nà tə winen awan.* »¹³ Kawa sa ja nà, Mbərom kə tahaslak mənuko coy, anga də dəfak anan ahay apan anà 'am sə Tawrita ahay fok bay ata awan. Əna Almasihu kà nak, anga aday Mbərom à tahasl anan à yime a mənuko inde. Tə ananahan sa ga matanan ata nà, a bəmbadəy ahay mənuko à atahasl ata wa kutok. Kawa mə vinde à Deftere a Mbərom inde: «Kak tə lawak anan dowan a i sé inde cana, winen mə tahasl awan.†»¹⁴ Yesu Almasihu a ga matanan anga aday way a lele aya Mbərom sə zlapay anan i varan anan anà Ibərahima ataya dukwen, do su kon azar aya tã njad anan à alay anahan wa cite. Aday a ga matanan dukwen, anga aday dã njad Apasay a Mbərom sə zlapak uko anan i varak uko anga də dəfak apan nga coy ata awan.

Way ana Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima

¹⁵ Mərak uno ahay, ni dakak ikwen anan way inde tə way a mənuko sə canan sasidew ata awan. Kak do ahay cew tə japak, 'am kà zlak atan pi zek, aday tə banak 'am à wulen a tinen inde, dowan maza sa saa nes anan way a tinen ata nà, inde sabay. Aday dowan sa saa zəga anan apan dukwen ibay re.¹⁶ A təra tə Mbərom dukwen matanan. Mbərom a zlapan anan tə way ataya kwakwa anà Ibərahima tə wan sə kutov anahan dukwen matanan.‡ Deftere kà jak sa jəka, Mbərom a zlapan anà Ibərahima tə wan sə kutov anahan ahay cara cara bay, əna tə vinde nə pə wan sə kutov anahan a kərtektəkke ata awan. Wan sə kutov anahan ata nà, Almasihu.¹⁷ U no sa ja nà maw? Mbərom kə banak 'am tə Ibərahima. Ava səkat fudo tə kwa kuro maakan a (430) a ndav nà, Mbərom a varan Tawrita anà Yahuda ahay pə dəba anahan a wa. Matanan, Tawrita i mba apan sa nes anan 'am a Mbərom sa ban a ata bay. I mba apan sa mbazl anan wa way a Mbərom mə zlapan a anà Ibərahima kwakwa ata bay re.¹⁸ Mbərom a zlapan anà Ibərahima nà, i varan zahav, wan sə kutov anahan ahay. Kak abay Mbərom i varan way anà do ahay anga sə dəfan apan anà Tawrita nà, i təra way mə zlapay a sabay. Wita nà, magwagway. Əna, Mbərom a gan sumor anà Ibərahima nà, ta sə zlapan tə way.

Mbərom a varay Tawrita ike nà, angamaw?

¹⁹ Kak matanan cukutok nà, Mbərom a varay ahay Tawrita angama asa anaw? Anga aday dã san way lelibay aya inde mənuko apan dī ga pa 'am anahan. A varak uko anan ahay dukwen sə coy a itəbay, əna hus pə ana wan sə kutov a Ibərahima ata i i dəzley ahay kutok, kawa ana Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima ata awan. Pə dəba anahan a wa, wan ata a dəzley ahay cəna, məgala ana Tawrita kə ndəvak. Sa nay anan Tawrita nà, maslay a Mbərom ahay. Tə varan anan à alay inde anà Musa aday à dakan anan 'am a Mbərom anà do azar aya awan.²⁰ A alay ata nà, Mbərom a jan 'am anà do ahay bay, a daf do à wulen a tinen inde. Əna, à alay a Mbərom sə zlapan anà Ibərahima ata nà, dowan inde à wulen a tinen ibay. Mbərom a jan anan 'am ata nə tə alay anahan awan.

²¹ A nan sa ja kutok nà, atə Tawrita tə way a Mbərom sə zlapay anan ata tə zlangar bay daw? Matanan bay re. Kak abay Tawrita a Mbərom a sa var ata kà mbak apan sə varan sifa anà do zənzen a nà, i mba apan sə təra anan do didek a pa 'am a Mbərom re. Əna həna ata nà, matanan bay fok.²² Adəka bay, Deftere a Mbərom a ja nà, do sə daliyugo ahay fok nə sə lavan atan nga nə ines. A təra matanan anga aday Mbərom à varan anan way anahan a sə

* **3:12** Ca pə Farillaaji Lewinjko'en 18.5. † **3:13** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 21.23. ‡ **3:16** Ca pə Laataanooji 12.7.

zlapay anan ata anà dō saa dāf nga pə Yesu Almasihu ahay. I varan atan anan nà, anga adāf nga pə Yesu Almasihu a cərkəke.

²³ Kwakwa ata nà, cəved sa dāf nga pə Yesu inde fan bay, Tawrita kə tərak pumo nə kawa mətūwar, a ba pumo hus pə ana Mbərom sə dakan umo anan cəved sa dāf nga pə Almasihu kutok. ²⁴ Natiya awan, Tawrita kə tərak umo dō sə dakan umo anan cəved lele awan, hus pə ana Almasihu sə dəzley ahay kutok. A tərā matanan anga aday Almasihu kə sak a nay ata nà, Mbərom i tərā manay dō dīdek aya pa 'am anahan, anga mə dāfak apan nga. ²⁵ Həna nà, alay a sa dāf nga pə Almasihu ata kutok. Mer su way ana mətūwar a manay ata kə ndəvak coy. ²⁶ Matanan, kwanay a fok kə tərən wan a Mbərom ahay, anga kə dāfen nga pə Yesu Almasihu, ²⁷ bina à alay a kwanay sa ga bapisma ata nà, kə jipen nə tə Yesu Almasihu awan, kwanay kə tərən kawa winen awan. ²⁸ Kwa á ga nə iken Yahuda ahay, kwa á ga nə iken dō su kon azar aya awan, kwa á ga nə iken bile, kwa á ga nə iken nə bile a itəbay, kwa á ga nə iken mungol awan, kwa á ga nə iken uwar awan, i ga awan bay. Kwanay a fok kə tərən zek kərtek, anga kə jipen nə tə Yesu Almasihu. ²⁹ Natiya kutok, kak kwanay dō ana Almasihu ahay cəna, kwanay wan sə kutov ana Ibərahima ahay re. Matanan, ki njiden anan way a Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima ata re.

4

¹ Nə dākak ikwen anan way inde aday: Wan saa pa 'am su doh ana bəbay anahan, aday winen wan a hwiya ata cəna, winen kawa bile mba, kwa á ga nə saa pa way ahay fok nə winen dəp nà, na. ² A alay a kə hərak fan bay ata nà, sa gan nga nə dō ahay, winen tə way anahan aya təkə, hus pə ana bəbay anahan a sa dāf anan alay ata awan. ³ Mənuko dukwen matanan re. A alay ata, mənuko kawa gwaslay ahay, aday də tərak ahay bile sə way lelibay aya sa ga bahay pə daliyugo ataya re. ⁴ Əna alay ana Mbərom awan a sla kutok, a slənay anan ahay wan anahan á nay ahay pə daliyugo, dō uwar a sə wahay anan. Kə dāfak anan ahay apan anà Tawrita ana Yahuda ahay, ⁵ anga aday á tam anan dō aday tinen bile sə Tawrita ataya awan, aday mənuko dukwen dē tərā wan a Mbərom ahay kutok. ⁶ Way a sə dākay anan kwanay wan a Mbərom ahay ata nà, həna: Mbərom a slənay Apasay ana Wan anahan à mivəl a mənuko inde fok, aday Apasay ata a ngaman kutok: «*Abba!*» kawa sa ja nà: «Bəbay!» ⁷ Natiya awan, iken bile sə awan sabay, əna wan a Mbərom kutok. Anga nan, ki njad anan way a Bəbay anak Mbərom sə lavan anan zek anà gwaslay anahan ahay ata awan.

Anjahay sə Galatiya ahay a varan ajalay nga anà Pol

⁸ A alay a kwanay kə sənən Mbərom fan bay ata nà, kwanay nə bile sə pəra ahay cara cara, aday pəra ataya dukwen tinen mbərom dīdek aya bay re. ⁹ Əna həna kə sənən Mbərom zle kutok. U no sa ja adəka nà, Mbərom a san kwanay zle coy. Aka aday, kwanay apan ki men pə way bəle ataya nə kəkəma asa anaw? A nak ikwen sə tərā bile sə way a mənəna məgala ataya asa dāw? ¹⁰ Kwanay apan ki gen anan nga anà azar uko ahay pə luvon azar aya awan, pə kiya azar aya awan, aday pə ava azar aya re. ¹¹ Kwanay apan ki pəken upo zlawan. Izəne mer su way uno ma ga a á wulen a kwanay ata kə tərak awan kəriya awan.

¹² Mərak uno ahay, kem ikwen ite, tərən kawa nen awan, anga nen a dukwen, nə tərak kawa kwanay aya re. Ki gen uno ahay awan bay. ¹³ Kə sənən apan zle asanaw, nə dākak ikwen anan ləbara mugom ata mama'am a nà, anga á alay ata nə nen dəvac awan. ¹⁴ Dəvac uno ata kə bənak ikwen

mbiyed bayak awan, əna kə kəfiyen nen bay, kə liren nen kula bay re. Kə təmihen nen adəka nə lele, kawa kə təmihen nə maslay a Mbərom. Kə təmihen nen nə kawa ana kwanay sə tama anan Almasihu Yesu ata awan. ¹⁵ A alay ata dukwen, kwanay tə ataslay mivəl a lele. Ataslay mivəl a kwanay ata həna winen ahaw? Na san zle lele, kī mben apan tiya nə, kə ndihen anan ide a kwanay ahay aday sə vuro anan i nen. ¹⁶ Həna, nə tərak do manide a kwanay, anga nen sa jak ikwen didək ata daw?

¹⁷ Do sə gədak ikwen mungwalay ataya nə, ta gan may kə jipen tə tinen, əna mənəna nga sa 'am lele awan. Ta ga matanan anga aday tə gəzla mənuko pi zek wa, aday kə jipen tə tinen aya kutok. ¹⁸ Agan may sə jəpay tu do a azar aya nə lele, kak nga sa 'am a tinen ata lele nə, nə. Kwa á ga nə nen tə kwanay, kwa á ga nə nen tə kwanay bay dəp nə, way ata nə lele, u no nə jəpuko hwiya. ¹⁹ Car uno ahay, nen kawa uwar kutov kə dəlak anan ata awan. Ni njahay matanan hus á luvon aday kə tərən njavar a Yesu Almasihu ahay tə didək aya ata awan. ²⁰ U no sə njahay tə kwanay nə bayak awan, anga aday nə san cəved sa jak ikwen anan didək sə way a təde ni jak ikwen ata awan. Bina, na san awan a ni jak ikwen ayak həna ata sabay.

Ləbara ana atə Saratu tə Hajara

²¹ Kwanay do sa jəka ki gen anan may sə pərahan anan azar anə Tawrita ataya nə, kə slənen way ana Tawrita sa ja ata itəbay kələdaw? ²² A ja nə, Ibərahima nə, wan anahan ahay nə cew. Wan anahan a kərtek a nə, sə wahay nə bile ana Ibərahima sə ngaman Hajara ata awan*, əna wan hinen ata kutok nə, sə wahay nə uwar sə pəzugoy anahan sə ngaman Saratu ata wanahan. † ²³ Bile ata nə, winen a wahay wan anahan nə kawa uwar ahay sa taa wahay ata wanahan, əna uwar sə pəzugoy ata nə, a wahay nə matanan itəbay, anga bə Mbərom kə zlapak anan anan kurre tə wan ata awan. ‡ ²⁴ Way ata a dəkak uko anan 'am inde: Uwar ataya cew maya ta ga minje nə ta 'am a Mbərom sa bən ahay cara cara cew. Hajara, uwar aday bile ata nə, a ga minje ta 'am a Mbərom sa bən tə Musa á bəzlom sə Sina. Gwaslay anahan ahay nə fok mə wahay aya nə bile dəkdek. ²⁵ Natiya, Hajara cəna, a ga minje ta 'am mə bənan a á bəzlom sə Sina wa ata awan, pə daliyugo sə Arab ahay. Winen a ga minje tə wulen su doh sə Urəsalima sə biten re, anga do sə njahay uda ataya nə fok bile sə Tawrita aya awan. ²⁶ Əna wulen su doh a Mbərom tə didək a nə, Urəsalima hinen, winen á bagəbaga mburom ata awan. Winen nə may a mənuko, aday do saa njahay uda ataya nə tinen bile aya itəbay. ²⁷ Kawa winen mə vinde awan á Deftərə a Mbərom ata, ta wa:

«Iken uwar a dərlay a anan,
kula kə wahak dəwan itəbay ata awan,
aday kə dəmak way kawa uwar sə wahay ahay itəbay.

Taslay mivəl,
anga uwar a ma razl ata nə,

i njad gwaslay ahay zal uwar a winen ta mbaz anahan mba ata awan. §»

²⁸ Mərak uno ahay, kwanay nə kawa Isiyaku, bina kə tərən wan a Mbərom ahay anga Mbərom kə zlapak anan. ²⁹ A alay ana Ibərahima ata dukwen, Isəmayel, wan ana Hajara sə wahay kawa uwar sa taa wahay ata, winen anan i bənan mbiyed anə Isiyaku, wan a mə wahay a tə məgala sə Apasay Cəncan ata awan. Həna ata dukwen, matanan tə mənuko hwiya re. ³⁰ Əna mə vinde awan á Deftərə a Mbərom inde nə natiya: «Razl anan uwar a bile ata ta wan

* 4:22 Ca pə Laataanooji 16.15. † 4:22 Ca pə Laataanooji 21.2. ‡ 4:23 Ca pə Laataanooji 17.16.

§ 4:27 Ca pə Esaaya 54.1.

anahan a tæke. Anga wan sê bile i pa 'am su doh ana bəbay itəbay. Sa saa pa tæte cəna, wan ana uwar sê pəzugoy.* »³¹ Natiya kutok, mərak uno ahay, mənuko nə wan sê uwar a bile ata itəbay, əna wan ana uwar aday winen bile itəbay ata kutok.

5

Kê tərən bile ahay bay

¹ Almasihu kê təkək nuko à bile ana Tawrita sê Yahuda ahay wa, anga aday dē tərə bile ahay sabay. Gen mægala lele, kê viren anan cəved anà dōwan sa ma kwanay à bile sê awan inde sabay.

² Nen Pol na jak ikwen ayak aday nà, kak a nak ikwen dō ahay tē gədak ikwen mədəndalas cəna, ata way ana Almasihu sa ga anga kwanay ata kê tərək way kəriya awan. ³ Ni jak ikwen panan wa asa, kuwaya kê gədak mədəndalas cəna, à gan bəlaray anà zek anahan sê dəfan apan anà 'am ana Tawrita ahay nə fok lele. ⁴ Kwanay dō sê bayak nə Mbərom i ca pikwen pa 'am anahan nə dō didek aya anga kê dəfen anan apan anà Tawrita sê Yahuda ahay ata nà, kwanay tē Almasihu dukwen kê gəzlen. Ki njiden sumor a Mbərom sa gak uko sabay. ⁵ Manay ite, mē dəfan ide nà, anà luvon a Mbərom a saa tərə manay dō didek aya tē didek ata kutok. Mbərom i ga matanan nà, anga mē dəfak nga pə Yesu Almasihu coy. Wita nà, way a mi ba tē mægala sê Apasay a Mbərom ata awan. ⁶ Kak dōwan a nə kê japak tē Yesu Almasihu cəna, kwa à ga nə winen ma gad mədəndalas awan, kwa à ga nə winen ma gad mədəndalas a bay, kê tərək way kərtek awan. Way məduwen a cəna, dəfuko nga pə Yesu awan. Adaf nga a mənuko ata i varak uko mægala sê pəlay dō a azar aya re.

⁷ A alay ata nà, ki gen ahay mægala lele. Sə gafak ikwen 'am sê pərahan azar anà didek ata nə wayaw? ⁸ Dōwan a sa njak kwanay sa ga way matanan ata nà, Mbərom a sê ngamak ikwen pə cakay anahan ata bay asanaw? ⁹ Dō ahay ta taa ja nà: «Wudah mənjoek cəna, a zlambar anan nuko nə fok.» ¹⁰ A ga upo dukwen ki bayiken nə kawa nen, anga mənuko a fok dē japay nə tē Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Na san zle re, dōwan a sa njak kwanay ata nà, kwa à ga nə winen waya, Mbərom i gan sariya.

¹¹ Mərak uno ahay, nen nə ni ga wazo ta sa jan anà dō ahay nà, gəduko mədəndalas aday Mbərom i sa tēma mənuko bay. Kak abay matanan nà, dō ahay ti bəno mbiyed sabay, aday amac a Yesu sa mac pə dədom ata i cəban atan sabay. ¹² Dō a sa njak kwanay sa ga way matanan ataya nà, u no nə suwan tē dədəsl anan zek a tinen məzawal awan!

¹³ Mərak uno ahay, Mbərom a ngamak ikwen aday kê tərən bile sê Tawrita ahay bay. Əna a nan sa ja nà, hənə ki mben apan sa ga way sê ubor si zek a kwanay ahay cukutok bay re. Əna pəlen zek ahay lele adəka, aday gen anan mer su way i zek ahay re. ¹⁴ Nga sa 'am a sē japay anan Tawrita fok cəna, hənə: «Pəlay anan dō sē cakay su doh anak kawa iken sē pəlay anan nga anak ata awan.* » ¹⁵ Əna, kak kwanay apan ki rəcen zek ahay ta slan, kwanay apan ki pen zek ahay kawa way sē kibe ahay asa nà, gen anan ngatay i zek a kwanay bina, ki saa sədəken zek ahay kutok.

Apasay Cəncan a, tē mivəl su dō zənzen awan

¹⁶ Na ja nà, Apasay Cəncan a à lagay kwanay tē cəved awan. Ki gen matanan cəna, ki pərihen anan azar anà cəved sē ubor si zek a kwanay ahay sabay. ¹⁷ Way ana ubor si zek su dō sa gan may cəna, tē japay tē way mbala ana

* 4:30 Ca pə Laataanooji 21.10. * 5:14 Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 19.18.

Apasay Cəncan a sa gan may ata bay. Way ana Apasay Cəncan a sa gan may ata ite dükwen, tə zlangar tə way mbala ana ubor si zek su dō sa gan may ataya bay re. Way ataya cew maya nə tə ngəle nga i zek ahay bay. Anga nan, kula ki gen anan way a kwanay sa gan may sa ga ataya bay. ¹⁸ Kak sə lagay kwanay nā, Apasay Cəncan a cəna, məgala ana Tawrita inde pikwen sabay.

¹⁹ Way ana ubor si zek sa gan may dō ahay tā ga nə a san zek zle: vuwar, aján uho, aga mədigwed tə cəved ahay cara cara, ²⁰ ahəran nga anā pəra ahay, madan, anan ide i zek ahay, atəre, sərak, aga mivəl, abayakan way ā nga anahan dəkdek, agəzla zek, 'am sə wan bahay, ²¹ ubor, avaway nga, agəsle lelibay aya awan, aday aga way mənjadək aya matanan bayək awan. Na jak ikwen panan wa ā alay ata awan, hana ni mənahan ayak maza re: 'Dō sa ga way matanan ataya nā, ti zla ā bahay a Mbərom inde kulibay.

²² Əna way ana Apasay Cəncan a sa gan may ā njahay ā mivəl su dō inde ataya nā, asan zek, ataslay mivəl, zay, munapanaw, lele, sumor, didek, ²³ anjahay səkəffe, aday agan nga anā zek. Tawrita nā, kə gafak anan 'am anā dō sa ga way matanan ataya itəbay jiga awan. ²⁴ Dō ana Almasihu Yesu ahay nā, tə gucek anan way sə ubor si zek lelibay ataya ā nga wa, kawa tə darak atan ayak pə dədom mə zləngad ata awan. ²⁵ Sə varak uko sifa nā, Apasay Cəncan awan. Kak matanan cukutok nā, lele saa lagay mənuko pə cəved dükwen, winen a re. ²⁶ Də həran nga anā zek bay, dā ga way sə cəban anā dō a azar a bay, dā ga sərak pə dō azar aya bay re.

6

Muko anan zek i zek ahay

¹ Mərak uno ahay, kə cinen anan anā dōwan a winen apan i ga ines cəna, kwanay aday Apasay a Mbərom a lavak ikwen nga ataya nā, men anan pə cəved lele awan asa, əna tə mivəl səkəffe awan. Əna gen anan nga anā zek a kwanay aya awan. Bay nā, ki sa slihen uda re. ² Men anan zek i zek ahay ā dəcə a kwanay ahay inde. Kak ka sak i gen matanan cəna, ata kə dəfen anan apan anā 'am a Almasihu a kutok.

³ Kak dōwan a kə bayakak nə winen dō məduwen a aday winen dō kəriya cəna, kə sapatak anan nga anahan. ⁴ Kuwaya ā ca pə azla anahan awan aday. Kak winen lele nā, ata i taslay anan mivəl ti mer su way anahan a sa ga tə alay anahan awan, bina, anga a lavay anan mer su way anahan ta su dō hinen ata bay. ⁵ Kuwaya ā tihen nga nā, anā mer su way anahan a sa ga pə 'am a Mbərom, aday a fadən gugo ata awan. ⁶ Dōwan a winen apan i tətakan anan way anā dō a Yesu ahay cəna, dō a Yesu ataya tə gəzla anan way a tinen ahay fok tə dōwan ata awan.

⁷ Kə sapiten nga a kwanay ahay bay, dōwan sa mba apan sə gəsle anan tə Mbərom nā, ibay. Kuwaya i halan nga nā, anā way anahan a sa casl ata awan. ⁸ Kak a ga nə way sa zlan ā nga i zek ahay dəkdek, i mac nə tə way ataya awan. Əna kak a ga nə way sa zlan ā nga anā Apasay a Mbərom nā, i mac itəbay, əna Apasay a Mbərom i varan sifa sa ndav bay ata awan. ⁹ Kak matanan cukutok nā, pərahuko anan azar sa ga way lele aya awan, dā ya nga bay. Anga kak dā yak nga sa ga way a lele ataya bay cəna, ā alay inde nā, dī saa njad anan way lele aya awan. ¹⁰ Anga nan, hana nā, alay a inde anga aday dā gan way lele aya anā dō ahay fok, mə zakan a anā mərak a mənuko dō sa daf nga pə Yesu Almasihu ahay ataya awan.

'Am mədakwidok aya awan

¹¹ Ənga, cen pə way uno a sə vindek ikwen ayak a anaya aday, nə vindek ayak nə bərzlozlo tə alay uno awan.

¹² Sa gak ikwen bəlaray sa gad mədəndalas nə, do sa gan may tá zlan à nga anà do ahay fok ataya awan. Ta ga matanan nə, anga aday tá njad dəce anga sə dəkay anan amac a Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata bay cəna coy.

¹³ Kwa tinen aya dukwen, tə dəfan apan anà Tawrita ana Yahuda ahay bay re. A nan atan nə kwanay kə gəden mədəndalas anga aday tē həran nga i zek anga kə bənen atan à 'am wa. ¹⁴ Nen ite nə, ni həran nga anà zek nə, si anga amac ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata awan. Pi nen nə, way sə daliyugo a anan ataya fok tə tərak kawa way kəriya aya awan anga amac anahan. Nen a dukwen, nə tərak kawa do ma mac a pa 'am sə way sə daliyugo ahay re. ¹⁵ Kwa dowan a nə ma gad mədəndalas awan, kwa dowan a nə ma gad mədəndalas a itəbay, a ga awan ibay. Way sa mak uko zek cəna, təruko do wiya aya awan. ¹⁶ Do sə pərahan azar anà way uno sa ja ataya, aday do a Yesu ahay à wulen ana İsrə'ila ataya dukwen, Mbərom á varan atan zay anahan, aday tá gan i zek wa.

¹⁷ A ban pə həna anan wa cəna, dowan á sa bəno mbiyed tə awan sabay, anga vivay a pi zek uno həna ataya tə dəkay anan nə nen do a Yesu coy.

¹⁸ Mərak uno ahay, Bahay a mənuko Yesu Almasihu á gak ikwen sumor anahan ite. Amen.

Derewel a Pol sɛ vinden ayak anà dɔ sɛ **Efesus ahay** **Adakay way pɛ deftere a anan**

A alay ata nà, Efesus winen wulen su doh mɛduwen awan. Pol a dakan atan anan ayak anjahay su dɔ a Yesu ahay kɛ tɛrak à sɛkɛffe inde pɛ kɛrtek a nà, lele anga way a Yesu sa ga anga dɔ ahay ata awan. Kwa à ga nɛ tinen Yahuda ahay, kwa à ga nɛ tinen Yahuda ahay itɛbay, tɛ tɛrak kɛrtek anga slɛmay a Yesu Almasihu. Asa Pol a dakan atan anan ayak way sɛ gɛzla anan pi zek wa anjahay kwakwa à atahasl inde ata awan, tɛ anjahay wiya hɛna Apasay Cɛncan a sa var ata awan. Matanan, Pol a dakan atan anan anjahay a wiya ata kutok.

Nga sa 'am ahay

Adazlan sa 'am ahay (1.1-23)

Almasihu winen apan i japay anan dɔ anahan ahay (2.1 - 3.21)

Anjahay su dɔ sɛ jiyjay ahay (4.1 - 6.24)

Aja 'am

¹ Sɛ vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol, dɔ maslan a Yesu Almasihu, Mbɛrom sɛ walay, kawa anahan a sa zlan à nga ata awan. Nɛ vindek ikwen ayak anà kwanay dɔ a Yesu ahay à Efesus ata awan, kwanay dɔ sa daf nga pɛ Yesu Almasihu ahay aday mɛ japay a tɛ winen awan, ata re. ² Mbɛrom Bɛbay a mɛnuko tɛ Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko tɛ gak ikwen sumor aday tɛ varak ikwen zay a tinen.

Sumor a Mbɛrom sa gak uko tɛ alay ana Yesu Almasihu

³ Hɛruko anan nga à Mbɛrom Bɛbay ana Bahay a mɛnuko Yesu Almasihu. Anga ba Mbɛrom a kɛ dɛfak puko alay sɛ bahay anahan tɛ way ahay cara cara, anga mɛnuko mɛ japay aya tɛ Yesu Almasihu. ⁴ Mbɛrom a walay nuko dɔ anahan ahay nà, kurre daliyugo a dɛkwen mɛ ndakay a fan bay. A walay mɛnuko nà, anga aday dɛ tɛra dɔ anahan ma ga nga aya awan, aday dɛ tɛra dɔ mɛnjɛna ines ahay pa 'am anahan a kutok. Mbɛrom nà, kɛ pɛlak nuko wanahan, ⁵ kwa hɛna kabay, kɛ gak anan may sɛ tɛra mɛnuko wan si zek anahan aya, ti mer su way a Yesu Almasihu sa ga. Wita nà, way anahan a sa gan may ata awan, a zlan à nga nɛ matanan.

⁶ Mbɛrom a a ga matanan ata nà, anga aday dɛ hɛran nga, anga sumor anahan a bayak a sa gak uko ata awan. A varak uko nɛ kɛriya awan, anga mɛnuko mɛ japay aya tɛ wan anahan lɛliwe ata awan. ⁷ Winen kɛ bɛmbadɛk ahay mɛnuko à alay a Fakalaw wa, tɛ mez anahan, aday kɛ pɛsek uko anan ines ahay. Natiya, mɛnuko mɛ japay aya tɛ winen. Mbɛrom a kak uko anan ahay sumor anahan lele mɛduwen ata nà, matanan. ⁸ Winen kɛ gak uko sumor bayak a ta sɛ tɛra mɛnuko dɔ kɛlire* aya aday dɔ ma san way aya kutok. ⁹ Natiya, a dɛkak uko anan way anahan a abay mi dɛr a kwakwa ata awan. Way a mi dɛr a, way a Mbɛrom sa gan may sa ga ata nà, a kay anan ahay uho tɛ Yesu Almasihu. ¹⁰ Way ata nà, alay a kɛ slak cɛna i halan nga anà way ahay fok ù vo su dɔ kɛrtek, way sɛ bagɛbaga mburom ahay, tɛ way

* 1:8 Kɛlire a anan nà, madan bay, ana asan way ana Apasay a Mbɛrom.

sə daliyugo aya tåke fok. Aday Yesu Almasihu a kårtek i tåra bahay a pa nga sə way ataya fok.

¹¹ Månuko nà, dā njadək magwagway sə sifa mbala ana Mbərom a sə lavay a zek kurre ata, anga mænuko mæ japay a tå Yesu Almasihu. A walay mænuko nà, kurre, anga kà zlak anan à nga, anà winen awan. Mbərom a varak uko magwagway ata nà, anga a ga way ahay fok næ, kawa sa zlan à nga, ¹² aday dō ahay tå həran nga anà mazlaḅ anahan anga mænuko. Manay nà, dō sa lah sa ba Yesu Almasihu ataya awan. ¹³ Kwanay ite dukwen, kə jipen tå Yesu à alay a kə slənen ləbara sa 'am dīdek awan, ləbara mugom a mbala anà Mbərom sa tam anan dō ahay ata awan. Anga kwanay kə dāfen nga pə Almasihu tə mivəl kårtek a nà, Mbərom dukwen a varak ikwen Apasay anahan Cəncan a kawa anahan a sə zlapay anan ata awan. Matanan, a dākay anan nə kwanay dō anahan ahay. ¹⁴ Apasay anahan a sə varak uko kurre ata nà, a dākak uko anan dī i njad anan way a Mbərom a sə lavak uko anan zek à bahay anahan inde zanaka ata awan.

Pol a ga amboh anga dō sə Efesus ahay

¹⁵ Anga nan kutok, nə ngəran anà Mbərom bayak a, anga kwanay. Bina nə slənek, kwanay apan ki dāfen nga pə Yesu Almasihu Bahay a mænuko hwiya, aday nə sləne dukwen, asan zek a kwanay inde bayak a anga dō a Yesu ahay re. ¹⁶ Matanan, nen apan ni gan amboh à Mbərom anga kwanay cəna, nə mbədək anan à nga wa sə ngəran anga kwanay bay re. ¹⁷ Nen apan ni gan amboh anà Mbərom Bəbay a Bahay a mænuko Yesu Almasihu, winen dō sə mazlaḅ, anga aday à varak ikwen kəlire, à kak ikwen zek, aday kə sənən anan acəkan. ¹⁸ Nen apan ni gan amboh asa re, anga aday à cədək ikwen anan abayak nga sa san magwagway anahan a sə ngamak ikwen apan ata awan. Aday kə sənən, magwagway a kwanay a saa njad ata nà, way lele a sə zalay way ahay fok, i varak ikwen anan. Ki njidən anan pə kårtek a tu dō a Yesu azar aya fok.

¹⁹ Na ga amboh asa re nà, anga aday kə sənən anan mægala anahan. Tə mægala ata nà, i mak uko zek anà mænuko, dō sa dāf apan nga ahay. Mbərom a kay anan ahay mægala anahan ata uho nà, ²⁰ ta sə slabakay anan ahay Yesu Almasihu à mæke wa, aday ta sə varan man sə njahay sə mazlaḅ pə cakay anahan à mburom ata awan. ²¹ A man ata kutok, Yesu a lavan nga anà maslay a Mbərom ahay fok, tə bahay a tinen aya tåke fok, tatə mægala sə way ahay fok, tə mazlaḅ a tinen aya tåke fok re. Sləmay anahan a ndar à man ata nà, zal sləmay ahay fok, kwa hənə, kwa pə uho sa nay ata dukwen, sləmay saa zalay anahan nà, ibay re. ²² Mbərom kə varak anan anan way ahay fok à alay anahan inde, natiya Mbərom a dāf anan bahay a pa nga sə way ahay fok, aday bahay a pa nga su dō anahan ahay re. ²³ Dō anahan ataya nà, tə tərak zek ana Almasihu awan, aday sə njahay i zek anahan ata inde nà, winen, kawa anahan sə njahay à kwa ma inde anaw ata fok, aday kwa aha fok ata re.

2

Sumor a Mbərom sə varan sifa anà dō ahay

¹ A alay ata nà, kwanay kawa dō ma mac aya pa 'am a Mbərom, anga ki gen ahay way lelibay aya awan, kwanay dō mi nes aya re. ² Kə pərihen anan ahay azar nà, anà cəved su dō sə daliyugo ahay. Kə dāfen anan ahay apan anà bahay sə apasay lelibay aya awan, winen sa ga bahay pa nga sə apasay ahay à wulen ana atə bagəbaga mburom tə daliyugo ata awan. Sa ga mer su way hənə à wulen ana dō sə dāfan apan anà Mbərom bay ataya dukwen,

apasay a lelibay ata re. ³ A alay ata nà, mənuko a fok dukwen da gak ahay way lelibay aya kawa do ataya re, de pərahak anan ahay azar anà ubor si zek a nuko ahay. Da gay ahay nə way sa zlan à nga anà abayak nga a mənuko ahay dəkdek. Anga mer su way a mənuko ma gay a lelibay ataya nà, abay Mbərom i ga puko mivél kawa anahan sa ga pu do a azar ataya fok re.

⁴ Əna cəkəbay matanan bay, adəka nà, mənuko da gak anan i zek wa anà Mbərom, kə palak nuko cəvedəbay. ⁵ Kwa abay mənuko kawa do ma mac aya anga ines a mənuko ahay dəp nà, kə varak uko sifa wiya awan. A sifa ata inde nà, mənuko mə japay a tə Yesu Almasihu. A tam kwanay nə ta 'am kəriya awan, anga sumor anahan. ⁶ Mbərom a kə slabakak nuko à amac wa pə kərtək a tə Yesu Almasihu awan, anga mənuko mə japay a tə winen. A varak uko man sə njahay à mburom pə cakay anahan pə kərtək a tə Yesu Almasihu. ⁷ Mbərom a gak uko sumor ata tə alay ana Yesu Almasihu nà, sə dakay anan pa sə viyviya a nə, sumor anahan a zalay way ahay fok. ⁸ Mbərom a tam kwanay nà, ta 'am kəriya awan, anga kə dəfen nga pə winen, bina anga lele sə awan a kwanay a inde ata bay. A gak ikwen sumor ata ⁹ pi mer su way a kwanay lele aya bay nà, angamaw? A ga nà, anga aday dowan à sa njad sə zlapay anan bay fok. ¹⁰ Mbərom a ga matana aday nà, anga mənuko aya dukwen, mer su way anahan aya awan. A təra mənuko do wiya aya nə tə alay a Yesu Almasihu, anga aday dā njad sa ga mer su way lele aya kutok. Mer su way a lele ataya nà, Mbərom a a lavay anan zek nà, kurre, anga aday dā njad sa ga atan.

Də tərək zek kərtək a tə Yesu Almasihu

¹¹ Əna bayiken pə anjahay a kwanay à alay ata aday. Kwanay nà, Yahuda ahay bay, kwanay do su kon azar aya awan. Yahuda ahay ta ca pikwen nà, kwanay ma gad mədəndalas aya itəbay. Anga ta jan anà nga a tinen nà, tinen do ma gad mədəndalas aya awan. Cəkəbay aday agad mədəndalas a tinen ata nə sə sluwed si zek dəkdek. ¹² Matanan, na jəka bayiken pə anjahay a kwanay a à alay ata aday nà, anga à alay ata nə kwanay do dərən dərən aya pi zek wa tə Almasihu. Kwanay mədurlon aya à wulen sə Isəra'ila ahay inde. Mbərom a 6an 'am ta sə zlapan anan tə way anà Isəra'ila ataya nà, kwanay uda ibay. Awan a a kwanay a inde ite kə dəfen anan ahay ide nà, ibay. Bina kwanay mə njahay aya pə daliyugo, aday kə sənən Mbərom bay re. ¹³ A alay ata nà, kwanay abay dərən pi zek wa tə Mbərom, əna həna kutok nə kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu, anga kə mbədak anan mez anahan. Həna kwanay bəse tə Mbərom kutok.

¹⁴ Həna nà, Almasihu kə varak uko zay anà mənuko a fok, anga tə amac anahan nà, kə mbəzlak a wa jal sə sədəək a sə gəzla Yahuda ahay pi zek wa tə zahav a azar aya ata awan. Winen nà, zay a həna à mamasl a nuko inde ata kutok. ¹⁵ Aday a mbazl anan wa məgala ana Tawrita pi zek ta nga sa 'am anahan aya awan. Matanan, a japay anan Yahuda ahay pi zek tə zahav azar aya, a təra atan kərtək kutok. Tə tərək zahav wiya awan anga ajapay a tinen tə Yesu Almasihu, a zlah anan məlmal a tinen, tə njadak zay à wulen a tinen. ¹⁶ Anahan sa mac pə dədom mə zləngad ata nà, kə zəbak anan ana ide à wulen a tinen wa, a japay anan zahav ataya, tə təra zahav kərtək, aday a zlah anan məlmal ana zahav ataya tatə Mbərom a kutok. ¹⁷ A nay ahay pə daliyugo nà, sə dakay anan nə zay inde anga manay Yahuda ahay, do a bəse tə Mbərom ataya awan, aday zay inde anga kwanay do su kon aya azar a, kwanay abay dərən tə Mbərom ataya re. ¹⁸ Anga winen kutok, na wa mənuko a fok di mba apən sə hədək pə cakay a Mbərom Bəbay a mənuko tə gədan sə Apasay Cəncan a kərtək a ata awan.

¹⁹ Anga nan kutok, kwanay kə tərən mbəlok ahay kabay mədurlon ahay sabay. Kwanay à gulom su doh a Mbərom inde kawa dō a Yesu azar aya re. Kwanay wan sə agay ahay kutok. ²⁰ Anga nan re, kə tərən kon aya həna mi dezl aya à dədon su doh a Mbərom inde ataya awan. Doh ata nà, saray anahan ma pak a dukwen tu dō maslan a Yesu ahay aday tu dō maja'am a Mbərom ahay re. Yesu Almasihu a ta nga anahan a sə təra kon sə mide awan. ²¹ Anga winen a kutok, a mbazl bay, a tavay lele, aday winen apan i jubay, i təra doh sə mazla6 a Mbərom cəncan awan, aday Bahay Mbərom i njahay uda awan. ²² Kwanay nà, mə japay aya tə winen. Anga nan, kwanay nà, kon a mə baslay aya i zled su doh ata inde, aday Apasay a Mbərom i njahay ù doh ata inde kutok.

3

Mer su way a Pol sa ga anga dō su kon azar aya awan

¹ Anga nan kutok, nen Pol dō si mer su way ana Yesu Almasihu, nen à dangay həna nà, anga kwanay dō su kon azar aya awan. ² Ba kə slənen anan coy asanaw, Mbərom kə varak uno mer su way sə dəkak ikwen anan sumor anahan ma ga awan anga kwanay. ³ Mbərom kə təbak uno anan ide pə way anahan abay mi dər a ata awan. Həna, na jak ikwen ayak panan mənjęk. ⁴ Kwanay apan ki jingen 'am uno a anan nà, ki i sənən ide uno kə təbak sa san way a Mbərom a mi dər a pə Yesu Almasihu ata awan. ⁵ Kwakwa ata nà, Mbərom kə kak atan anan ahay uho anà dō ahay bay. Əna həna kutok, tə alay ana Apasay Cəncan awan, kə kak anan ahay uho lele anà dō maslan anahan cəncan aya awan, aday anà dō maja'am anahan ahay re. ⁶ Way a abay mi dər ata nà, həna kutok: Way a Mbərom a sə zlapan anan abay ana Yahuda ahay dəkdek ata nà, kwanay dō su kon azar aya dukwen ki njiden anan ite re. Kwanay tə Yahuda ahay kə tərən nə zahav kərtek. Aday way a Mbərom sə zlapay anan i varan anà dō a Yesu Almasihu ahay ata nà, i varak ikwen anan re. Way ataya fok, kə njiden atan nà, anga kə dəfen nga pə ləbara mugom awan.

⁷ Mbərom kə gak uno sumor, ta sə vuro mer su way anahan sə dakan atan anan ləbara mugom ata anà dō ahay tə məgala anahan. ⁸ Nen nà, dō ma va alay i zek a à wulen su dō a Yesu ahay inde fok. Tə winen ata təkə dukwen Mbərom kə gak uno sumor sə vuro mer su way sə dakan anan anà dō sə pəra ahay, zlıle sə way a lele aya à Yesu Almasihu inde ata awan. Zlıle sə way ata nà, məduwen awan, dowan i mba apan sa ndav anan wa sa san anan bay. ⁹ Mbərom kə gak uno sumor asa, sa kay anan ahay à jıjıjı anahan inde nà, way a mi dər ata i ga zek nə kəkəmw. Mbərom dō sə ndakay way ahay fok ata, a dər anan way ata kurre. ¹⁰ Əna həna nà, Mbərom kə kak anan ahay way a mi dər ata tə alay ana dō a Yesu ahay, anga aday maslay a Mbərom ahay tə bahay a tinen ahay à bagəbaga mburom inde ata, tə san kəlire a Mbərom inde pə way ahay fok. ¹¹ Mbərom a ga anan. Aday a ga anan way ata tə alay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko. ¹² Natiya awan, mənuko mə japay a tə Yesu Almasihu, aday da dəf nga pə winen re. Anga nan, dı mba apan sə hədek pə cakay a Mbərom mənjęna ajajar kutok. ¹³ Nen apan ni gak ikwen amboh, mbac à saa slahay pikwen wa anga dəcə uno ahay sa ga anga kwanay ata bay. Dəcə uno ataya tə gəbak ikwen ahay adəka nà, ataslay mivəl, anga dəcə ataya ti mak ikwen zek bayak awan.

Asan zek ana Yesu Almasihu anga mənuko

¹⁴ Anga nan kutok, həna nen apan ni gan amboh anà Mbərom Bəbay a mənuko anga kwanay tə mivəl kərtek awan. ¹⁵ Zahav su dō anahan ahay fok,

kwa à bagəbaga mburom, kwa pə daliyugo, Mbərom winen bəbay a tinen fok. ¹⁶Nen apan ni gan amboh nà, anga aday Apasay anahan à varak ikwen məgala à mivél a kwanay inde sə pərahan azar anà cəved anahan. Anga winen bahay sə mazla6, məgala inde apan. ¹⁷Na gan amboh dukwen, aday Yesu Almasihu à njahay à mivél a kwanay inde sə coy anga kə dəfen apan nga. Na gan amboh asa nà, anga aday kə sənén zek ahay à asan zek a Mbərom inde. Ki gen matanan nà, ki tərén dō məgala aya awan, kawa dədazl sə way ma ha sləlay a lele ata awan, aday kawa doh ma pak saray a lele ata re. ¹⁸Matanan, kwanay tu dō a Yesu ahay fok ki njiden məgala sa san asan zek ana Almasihu anga mənuko. Kwa aha, kwa siwa, kwa kəkəma fok, asan zek anahan nà, inde tə mənuko hwiya. ¹⁹Na gan amboh asa re, anga aday kə sənén asan zek ana Almasihu, way a sə zalak uko məgala sa san anan cərah ata awan. Ata nà, Mbərom i rah kwanay tə way a ma rah aya à winen inde ata awan.

²⁰Mbərom a, dō sa mba pə way ahay fok ata, i ga way zal mbala anà mənuko sa mba apan sə bayak, kabay sə cəce panan ataya awan. I ga nə tə məgala anahan a sa ga mer su way a à mivél a nuko inde ata re. ²¹Həruko anan nga, anga mer su way anahan a ma ga məduwen ataya à wulen su dō anahan ahay inde tə alay ana Almasihu Yesu ata awan. Həruko anan nga pa sə viyviya awan. Amen!

4

Təruko zek kərtek

¹Natiya awan, həna nen à dangay nà, anga nen dō si mer su way ana Yesu Almasihu. Anga nan, u no sa jak ikwen ayak həna nà, azla a kwanay à ga nə kawa tədə ana dō a Mbərom mə ngamay aya ata acəkan. ²Kawa sa ja nà, nihen a nga a kwanay à məndak səver. Tərén dō səkəffe aya awan, dō sə munapanaw ahay, aday səmen anan anà way ahay à wulen a kwanay inde tə asan zek awan. ³Rəzlen anan à nga wa, anga aday ajapay ana Apasay a Mbərom sə varak uko ata à nes bay. Zay à tərak ikwen libər sə japay kwanay awan. ⁴Dō a Yesu ahay nà, tə tərak zek ana Almasihu a kərtek, aday zek ata dukwen kərtektəkke coy. Apasay Cəncan a dukwen, winen kərtektəkke. Way a Mbərom a sə ngamak ikwen apan ata dukwen aday kə dəfen anan ide ata nà, winen kərtektəkke re. ⁵Bahay a mənuko a dukwen kərtektəkke, adaf nga a mənuko pə Mbərom dukwen kərtek a re. Aday baptisma a mənuko sa ga ata dukwen, kərtek a re. ⁶Də həran nga dukwen anà Mbərom a kərtek a ata awan, winen Bəbay sə dō ahay fok. Winen Bahay a pa nga sə dō ahay fok. Winen apan i ga mer su way tə dō ahay fok, aday winen mə njahay a à dō ahay inde fok re.

⁷Mənuko fok də njadak məgala sa ga mer su way kawa sa zlan à nga anà Almasihu, dōwan a sə varak uko anan ata awan. ⁸Anga nan, 6a mə vinde awan à Deftere a Mbərom inde kwakwa nà, natiya:

«À alay anahan sa ján way anahan à mburom ata nà,
 a mbasay pu dō manide anahan ahay,
 a ra anan dō ma ban ataya à alay,
 aday a varan məgala anà dō ahay kutok.*»

⁹Aday 'am a «a ján way anahan à mburom» ata, a nan sa ja nə maw? Kawa sa ja nà, 6a kə dazak ahay kurre pə daliyugo dezl à məkə. ¹⁰Aday dōwan a sə dazay ahay à mburom wa pə daliyugo ata nà, winen dōwan a sa ján way

* 4:8 Ca pə Jabuura 68.19.

anahan kwa à bagəbaga mburom anga aday à rah anan wa way ahay fok kutok.

¹¹ Aday sə gəzlan məgala si mer su way anà dō ahay fok dukwen, winen awan. A varan anà dō azar aya awan, məgala sə tərā dō maslan ahay, anà dō hinen ahay, məgala sə tərā dō mājə'am a Mbərom ahay, anà dō hinen ahay, məgala sə dakan anan ləbara mugom a anà dō ahay, aday anà dō azar aya ite, məgala sə njahan pa 'am wa anà dō ahay ta sə tətakan atan anan way anà dō ahay re. ¹² A gəzla məgala ata matanan ata nà, anga aday dō ataya tã man zek anà dō a Yesu azar aya fok sa ga mer su way a Mbərom. Ata dō a Yesu ahay, kawa sa ja nà, zek ana Almasihu awan, i zla pa 'am pa 'am, ¹³ hus mənuko a fok dī tərā dō mə japay aya pə kərtek a à cəved sa daf nga pə Yesu Wan a Mbərom, aday sa san winen a kutok re. Ata dī tərā dō a ma san nga aya awan, aday anjahay a mənuko jiga i tərā kərtek a tə ana Almasihu a kutok.

¹⁴ A alay ata nà, dī tərā kawa gwaslay ahay sabay. Aday atətak way mungwalay aya i mba apan sa bal mənuko kawa kwalalan, aday maɖ sa ga anan alay pa nga sə a'am ata sabay re. Dō sə wurwer ahay ti mba apan sə dursak uko nga sabay re. ¹⁵ Əna sənuko zek ahay, juko anan dīdek sa 'am a Mbərom anà zek ahay adəka. Matanan, mənuko apan dī tərā dō mə jəra aya kawa Almasihu awan, winen pa nga a nuko fok. ¹⁶ Mənuko nà, zek ana Almasihu. Sə japay anan hawal si zek ahay pə kərtek a nà, winen awan. Di ga a minje ti zek su dō nà, anga hawal si zek ahay fok ta ga mer su way nə pə kərtek awan. Ata zek dukwen i har lele. Matanan re, dō ana Almasihu ahay tə pələk zek ahay nà, ti har pə cəved a Mbərom fok lele.

Anjahay wiya awan, anga mənuko mə japay aya tə Almasihu

¹⁷ Natiya həna 'am a inde məduwen a nen apan ni jak ikwen anan ayak tə sləmay ana Bahay a mənuko. U no nà, gen anan nga anà 'am a anan lele: Kà sa pərihen anan azar anà azla su dō sə para ahay bay, anga abayak nga a tinen a nà, pə way kəriya aya awan. ¹⁸ Abayak nga a tinen a nà, i idə zənzen a inde. Tinen ta san pa 'am sə sifa a Mbərom sa var ata bay, anga asəder a tinen pa 'am anahan. ¹⁹ Waray a gan atan sa ga mer su way lelibay aya bay jiga awan. Ta var anan nga a tinen sa ga nà, way sə ubor si zek a tinen ahay dəkdek, aday tə pərahan anan azar dukwen anà way sə mivəl a tinen ma ga waray aya dəkdek re.

²⁰ Əna kwanay nà, kə tətiken pə Almasihu wa nà, anjahay matana ata bay. ²¹ Na san zle, kə slənen anan ləbara anahan, kə təmihen anan re. Aday tə tətakak ikwen anan way dīdek aya awan, way dīdek aya mbala ana Yesu Almasihu. ²² Tə dəkak ikwen anan nà, sə mbəsak anjahay a kwanay a sə kwakwa lelibay ataya awan. Anga anjahay a kwanay sə kwakwa ata nà, kə nəsek a mivəl a kwanay anga ubor si zek sa njak kwanay ahay. ²³ Həna nà, mbəsiken anan abayak nga a kwanay ahay, anga aday Apasay a Mbərom à mbədahak ikwen anan mivəl. ²⁴ Pərihen anan azar anà azla wiya awan, anga Mbərom a kə tərak kwanay dō wiya aya ma ga minje aya tə winen awan, anga aday kə tərən dō dīdek aya, dō sa ga way tə cəved aya awan, dō cəncan aya re.

²⁵ Anga nan kutok, həna nà, kə gəden mungwalay sabay. Jen anan i zek ahay nà, 'am dīdek awan, anga mənuko də japak pi zek kərtek awan. ²⁶ Way kə cəbak ikwen nà, kà sa gen mivəl aday sa ga way lelibay aya bay. Pac i sa slahay ù doh nà, way a sə cəbak ikwen ata nà, à ndalay. ²⁷ Bina kà sa mbiken anan cəved anà Fakalay sa ga mer su way a kwanay inde bay. ²⁸ Kak dō sə akar inde à wulen a kwanay nà, à mbəsak akar nə səfek. A rəzlan à nga wa sa ga adəka nà, mer su way lele awan. Ata i njad anan way, aday winen dukwen i mba apan sa man zek anà dō aday way a kəcan atan ataya ite. ²⁹ Kə nəsen

anan 'am anà zek ahay bay. Jen anan i zek ahay nà, 'am lele aya, tæde sa man zek anà do sa pak sləmay ahay. ³⁰ Way sə cəfan anà Apasay a Mbərom Cəncan ata nà, kà si gen bay, anga Mbərom a ga pikwen vivay anahan sə dakay anan kwanay do anahan ahay nə tə winen awan. I sa tam kwanay pa sə viyviya dukwen, tə winen a re. ³¹ Kà dəfen 'am ahay pə mivel bay. Awan á sa cəbak ikwen bay. Kí gen mugo bay re. Kà sa ngərzen pi zek ahay bay, aday kà sa gənihen anan i zek ahay bay re. Aday kà si gen anan sədøk i zek ahay sabay jiga awan. ³² Matana awan, gen anà zek ahay adəka nà, way sumor aya awan. Sənen zek ahay re, aday pəsən anan anan ines i zek ahay, kawa ana Mbərom a sə pəsek ikwen anan anga Yesu Almasihu ata awan.

5

Anjahay à jiyjay a Mbərom inde

¹ Kwanay nà, wan a Mbərom ahay, aday a pəlay kwanay re ata awan. Anga nan, sumor a nà, anjahay a kwanay á ga minje tə ana Mbərom awan. ² Gen asan zek kwa siwa siwa fok, kawa ana Yesu Almasihu a sə pəlay mənuko ta sa mac anga mənuko ata awan. A var anan sifa anahan kawa way ma gad dungo awan, mə varan a anà Mbərom, aday a zlan à nga à Mbərom re ata awan.

³ Həna nà, kwanay kə tərən do a Yesu ahay coy. Anga nan, way lelibay aya kawa adah uho, way ma ga waray azar aya awan, awahay ubor pə way sə do ahay fok nà, dōwan á sa slaf sləmay a á wulen a kwanay inde kwa mənjoek bay. ⁴ Aday asa, dōwan á sa nes 'am bay, dōwan á sa cəcap 'am bay, aday dōwan á sa kəlap 'am lelibay aya kəriya bay re. Sumor a nà, miresl a kwanay ahay tē ngəran anà Mbərom adəka. ⁵ Kə sənən apan zle, do sa dah uho ahay, tu do sa ga way ma ga waray ataya fok nà, ti njad sə njahay à bahay ana atə Almasihu tə Mbərom inde bay. Do sə wahay ubor pə way sə do ahay ahay dukwen, ti canan pə ide wa anà bahay a Mbərom bay jiga re. Anga way a tinen a sə wahay apan ubor ata a zlan atan à nga zal zek a Mbərom awan, tə dəfan apan nə kawa way sə pəra a tinen.

⁶ Anga nan, kà sa bənen anan à 'am wa anà do sa njak kwanay ta 'am sə mindel ahay ata bay. Bina Mbərom a ga mivel pu do sa ngam sə təma 'am anahan bay ataya nà, anga jəba sə way a tinen a sa ga sə mindel ataya awan.

⁷ Matana kutok, jəba su do ataya nà, kà sa jipen tə tinen a bay jiga awan. ⁸ A alay ata nà, kwanay i ide zənzən a inde. Əna həna kwanay i ide jiyjay a inde, anga ajapay a kwanay tə Bahay a mənuko Yesu. Anga nan, anjahay a kwanay á təra nà, anjahay su do sə ide jiyjay ahay kutok. ⁹ Na ja matana ata nà, anga way sumor aya awan, tə way lele aya pa 'am a Mbərom, aday tə way didek aya fok, ta nay ahay nə i ide jiyjay ata wa. ¹⁰ Gen anan may sa san nə way sa zlan à nga anà Bahay a mənuko ata awan. ¹¹ Kà sa jipen tu do sa ga way sə ide zənzən ataya bay jiga awan. Anga way a tinen a sa ga ataya nə, way kəriya aya vərre. Sumor a nà, ten patan Mbərom adəka. ¹² Anga way a tinen a sa ga ataya nà, kwa sə sləfan sləmay dukwen, di ngam bay, anga way ataya nə ma ga waray aya tə mindel. ¹³ Bina kak də tak patan Mbərom nà, way a tinen a ma ga lelibay ataya ti kay uho à jiyjay a inde. ¹⁴ Bina way ma kay a uho nà, ide jiyjay i ca anan uho. Anga nan, da wa:

«Iken do ma njak ahan awan, pədek bidaw?

Slabak à amac wa, aday Almasihu i kak anan jiyjay anahan kutok.»

¹⁵ Anga nan kutok, sənən pə guter anga anjahay a kwanay á sa ga kawa ana do sa san awan bay ataya bay, əna kawa su do ma san way aya awan.

¹⁶ Kà sa nəsen anan alay a kəriya a bay. Gen nə mer su way lele aya kwa siwa

fok, anga alay a hōna nuko uda ata nà, lelibay awan. ¹⁷ Matanan, kà sa tøren do mindel aya bay, əna sənən way a Mbərom sa gan may kɪ gen ataya awan. ¹⁸ Kà sa wiwen nga tə mahay bay, anga ki i nasen anan sifa a kwanay. Suwan Apasay a Mbərom á rah á mível a kwanay inde. ¹⁹ Gen ara sa man zek i zek ahay á wulen a kwanay inde, tə ara sə zambad anan Mbərom, tə ara sə həran nga anà Mbərom, aday tə ara kawa ana Apasay a Mbərom a sə tətakak ikwen anan ataya fok. Həren anan nga anà Bahay a mənuko. Gen anan ara tə mível kərtek awan. ²⁰ Ngəren anan anà Bəbay Mbərom kwa pa ma fok, kwa siwa fok, tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

Anjahay a mungol tə uwar á gulom su doh inde

²¹ Dəfen anan apan i zek ahay á wulen a kwanay inde lele, anga kwanay do sə dəfan apan anà Almasihu ahay.

²² Kwanay uwar ahay, dəfen anan apan anan apan anà mbaz a kwanay ahay lele. Matanan i dəkay anan kwanay kə dəfen anan apan anà Almasihu. ²³ Anga mbaz a lavan nga anà uwar, kawa Almasihu winen apan i lavan nga anà do anahan ahay ata awan. Pu do ana Almasihu ahay nà, winen nə nga awan. Do anahan ataya nə tə tərak zek anahan awan, aday i tam atan. ²⁴ Natiya kutok, kwanay uwar ahay, dəfen anan apan á mbaz a kwanay ahay á kwa ma inde anaw fok, kawa do ana Yesu Almasihu ahay sə dəfan apan ata re.

²⁵ Kwanay mungol ahay ite, pəlen anan uwar a kwanay ahay kawa ana Almasihu sə pəlay anan do anahan ahay ata awan. Almasihu nà, a pəlay anan do anahan ahay, kə varak anan sifa anahan anga tinen. ²⁶ A var anan sifa anahan anga aday do anahan ataya tə tərak cəncan aya awan. Kə banak atan tə a'am aday ta 'am anahan. Kə banak atan anga aday tə tərak cəncan aya pa 'am a Mbərom. ²⁷ Ata nà, ti tavay pa 'am a Mbərom nà, tə mazlaə awan, tinen mənɟəna ines. Kwa way lelibay a sa nes atan dükwen, á ga inde patan ibay re. Do anahan ahay adəka nà, tə tərak cəncan aya awan, tinen mənɟəna mungok ahay kutok. ²⁸ Matana kutok ite re, mungol á pəlay anan uwar anahan kawa winen sə pəlay anan zek anahan ata awan. Do kə pəlak anan uwar anahan nà, wita a pəlay nə zek anahan awan. ²⁹ Tə didek a nà, dowan kula kə nak anan ide i zek anahan nə ibay. Adəka nà, i ba anan zek anahan lele ta sə varan way sa pa anà zek. Yesu Almasihu winen apan i gan nga anà do anahan ahay nà, matana kutok. ³⁰ Anga mənuko fok də tərak hawal si zek anahan aya awan. ³¹ Deftere a Mbərom a ja nà: «Anga nan, do mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tə may anahan, i hədek pə cakay ana uwar anahan. Cew maya a tinen a ti tərak nà, zek kərtektəkke coy.*» ³² 'Am a Deftere sa ja ata nà, way məduwen a mi dər a uda awan. Əna pi nen nə Deftere a ja 'am a anan nà, pə Almasihu tu do anahan ahay. ³³ Aya əna, 'am ata həna ma ja dükwen anga kwanay re. Matana həna, kuwaya á pəlay anan uwar anahan kawa winen sə pəlay anan zek anahan ata awan. Aday uwar dükwen á dəfan apan anà mbaz anahan lele re.

6

Gwaslay ahay tə bəbay a tinen ahay

¹ Kwanay gwaslay ahay, bənen anan á 'am wa anà bəbay a kwanay ahay tə may a kwanay ahay, kawa ana Bahay a mənuko sa gan may ata awan. Wita nà, way aday tədə a zla apan do a Yesu ahay tá ga anan ata awan. ² 'Am a Mbərom a ja nà: «Dəfan apan anà bəbay anak tə may anak.*» Wita nà, nga sa

* 5:31 Ca pə Laataanooji 2.24. * 6:2 Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16.

'am mama'am a mbala a Mbərom sa var ta sə zlapak uko apan tə way inde ata awan. ³ 'Am anahan a sə zlapak uko anan ata nà, natiya: «Kak kə dəfak atan apan nà, ngama i tərak, ki ga zile pə daliyugo.» ⁴ Kwanay bəbay ahay ite, kà si gen way sə cəban anà gwaslay a kwanay ahay bay, əna jen atan pə akəta, aday tətiken atan anan way nà, kawa sa zlan à nga anà Bahay a mənuko ata awan.

Bile ahay tə bahay a tinen ahay

⁵ Kwanay bile ahay, dəfen anan apan anà bahay a kwanay ahay həna pə daliyugo ata awan, bənen atan à 'am wa tə ajəjar a kosl kosl jiga awan, kawa kə dəfen anan apan nə anà zek ana Almasihu awan. ⁶ Dəfen atan apan wanahan anga sa jəka ti dəfak ikwen ide ata bay, kabay anga sa zlan atan à nga ata bay. Əna gen mer su way a kwanay nà, anga sa zlan à nga à Mbərom aday tə mivəl kərtek aya awan, anga kwanay nə bile ana Almasihu ahay. ⁷ Gen mer su way nà, tə ataslay mivəl a, kawa ki gen anan mer su way nə anà Bahay a mənuko, bina anà do zənzen a bay. ⁸ Sənen apan lele: Kwa iken bile, kwa iken bile bay fok nà, ka gak mer su way lele aya cəna, Bahay a mənuko i varak apan magwagway anahan a way anahan.

⁹ Kwanay bahay ahay ite, gen anan nga anà bile a kwanay ahay tə cəved'ə awan. Mbəsiken 'am sə kətəbar atan à alay wa re. Anga kə sənen apan zle, kwanay tə tinen a təke fok nà, do sə lavak ikwen nga inde kərtek à mburom. Winen nà, a ca pikwen fok hərro à alay kərtek a wa.

Way sə alay su do a Yesu ahay

¹⁰ Həna kutok nà, tərən do gədan aya njənnjan, mə tavay aya lele tə məgala ana Bahay a mənuko. ¹¹ Təmihen way sə alay a Mbərom sə varak ikwen ataya à alay inde, anga aday sə tavan pa 'am anà wurwer ana Fakalaw. ¹² Anga vərəm a nuko saa ga ata nà, di ga nə tu do zənzen aya bay. Di ga vərəm ata nà, tə apasay lelibay aya aday tə bahay a tinen aya təke re. Tinen tə lavan nga anà daliyugo a anan həna mi nes ata awan. Aday vərəm a mənuko asa nà, tə way lelibay aya à wulen ata ana bagəbaga mburom tə daliyugo ata awan. ¹³ Anga nan kutok, ren way sə alay a Mbərom sə varak ikwen ata à alay inde, anga luvon a manide ata kà nak ahay pikwen sa naa pa kwanay. Tərən pa 'am nà, do mungol aya awan. Husen anan vərəm a kwanay, ki men anan wa bay jiga awan. ¹⁴ Matanan, həna nà, liven zek, tiven nà, mungol mungol a kutok. Didek a Mbərom i tara kawa zana ma ban a à zar kutov dərkət ata kutok. Way lele aya pa 'am a Mbərom ti tərak ikwen kawa palalam sə njamde pə dəginəgine. ¹⁵ Alavay zek a kwanay sə dəkay anan ləbara mugom a sə varan zay anà do ahay fok ata i tərak ikwen kawa təkarak à saray a kwanay ahay inde. ¹⁶ Kwa siwa fok, dəfen nga pə Yesu tə mivəl kərtek awan. Ata i tərak ikwen mbaray sə kəcaw pikwen wa gadam ana Fakalaw sə mbalay kwanay ataya awan. Kwa gadam ataya tinen tə uko aya dəp nà, mbaray ata i mbacay anan. ¹⁷ Mbərom kə təmək kwanay. Dəfen apan nga aday i tərak ikwen dugwala à nga a kwanay inde. Bənen anan 'Am a Mbərom nə lele, i tərak ikwen kawa maslalam ana Apasay sə varak ikwen ata awan.

¹⁸ Gen anan amboh à Mbərom tə mivəl kərtek a kwa siwa siwa fok, kawa ana Apasay anahan a sa taa dəkak ikwen anan ata awan. Gen anan amboh à Mbərom sə cəce panan wa way ahay cara cara. Kà sa njəken anan ahan sa ga amboh matanan ataya bay, liven zek lele. Matanan gen amboh anga do a Yesu ahay fok re. ¹⁹ Gen amboh anà Mbərom anga nen, aday à vuro cəved'sa ja anan 'am anahan, aday nə dəkay anan ləbara anahan mugom a mənəna ajəjar. Əna nə dəkay a nà, way a Mbərom mi der aya sə duko anan ata fok.

²⁰ Nen à dangay nà, anga Yesu kə slənak nen sə dəkay anan ləbara mugom a

pə winen awan. Matanan, gen anan amboh à Mbərom anga aday nê dakay anan 'am anahan ata cərah mənəna zlawan, kawa tədə abay nê dakay anan ata awan.

Pol a jan 'am anà dō ahay

²¹ Na gan may həna nà, kə sənen anjahay uno ti mer su way uno à man a anan ata ite. Tikikus nà, mərak uno, car uno re, aday winen dō sa ga mer su way ana Bahay a mənuko tə mivəl kərtek awan. I mak ikwen anan ləbara uno ahay fok. ²² Anga nan, həna nen apan ni slənak anan ayak à man a kwanay, saa dakak ikwen anan ləbara a manay ahay fok. Ata aday i mak ikwen a mivəl ù doh lele kutok.

²³ Atə Bəbay Mbərom tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko, tə varan anà mərak ahay nə zay, asan zek, tə məgala sə adaf nga a tinen pə Yesu.

²⁴ Sumor a Mbərom à tərən anà dō sə pəlay Bahay a mənuko Yesu Almasihu tə asan zek a sa ndav kulibay ataya fok.

Derewel **ana Pol** sə **vinden ayak anà** dō sə **Filipi ahay** **Adakay way pə deftere a anan**

Filipi nà, wulen su doh mæduwen a pə cæved sa zla à Ruma a inde. Pol winen dō kærtek à wulen su dō sa daf egliz à man ata ataya awan, aday a pəlay anan dō a Yesu ahay à Filipi cævedabay. A tətakan atan way pə anjahay sa ma nga à mændak ata awan, a dakan atan anan ayak miter mungwalay aya inde, aday a varak atan mægala sə pərahan azar anà adaf nga a tinen pə Yesu.

Nga sa 'am ahay

Pol a ngəran à Mbərom anga Filipi ahay (1.1-11)

Yesu winen dō si mer su way a Mbərom ma ma nga à mændak awan (1.12 - 2.18)

Avar mægala aday adakay way (2.19 - 4.9)

'Am mædakwidok aya awan (4.10-23)

Pol a jan ayak 'am anà dō sə Filipi ahay

¹ Sə vindek ikwen ayak 'am a anan nà, nen Pol tə Timote, manay dō si mer su way a Yesu Almasihu ahay. Ma jak anan ayak 'am anà dō sə lavan nga anà egliz ahay tu dō si mer su way a kwanay ahay fok à egliz inde. Aday ma jak anan ayak 'am anà dō sa daf nga pə Yesu Almasihu azar aya à wulen su doh sə Filipi ata inde fok re. ² Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tã gak ikwen sumor aday tə varak ikwen zay a tinen.

Pol a ngəran à Mbərom anga dō sə Filipi ahay

³ Kwa siwa nə bayakak pə kwanay cəna, nə ngəran anà Mbərom anga kwanay. ⁴ A alay a nen apan ni gan amboh à Mbərom anga kwanay fok cəna, hwiya na ga nà, tə ataslay mivél awan. ⁵ Nə ngəran à Mbərom, anga kwa pə ana kwanay sə təma Yesu Almasihu à mivél a kwanay inde nà, mənuko apan dī dakay anan ləbara anahan mugom a pə kærtek awan. ⁶ Mbərom kə dazlak anan sa ga mer su way lele awan, à mivél a kwanay inde. Aday na san zle, i pərahan azar sa ga matana awan, hus i ndav a wa pə luvon a Yesu Almasihu saa may ahay ata awan. ⁷ Nen nə pəlay kwanay tə dīdek awan. Kak nə bayakak way matanan anga kwanay nà, wita lele. Bina kwa nen à dangay, kwa nen apan ni taker anan ləbara a Yesu mugom a aday sə dakay anan didem anahan təkede nà, mənuko a fok də japak à sumor a Mbərom a su go ata inde re asanaw! ⁸ Natiya dukwen, Mbərom a san zle, nə pəlay kwanay tə mindel kawa ana Yesu Almasihu sə pəlay mənuko ata awan.

⁹ Aday amboh uno sa ga anga kwanay ata nà, natiya: U no asan zek a kwanay à zəga pa 'am pa 'am. Matanan ki sənən sə gəzlan alay pi zek wa anà way ahay tə cæved dīdek awan. ¹⁰ Ata ki sənən sə gəzla anan way lele aya pi zek wa tə way lelibay aya awan, aday hus pə luvon a Yesu Almasihu saa may ahay ata nà, hwiya ki njihen mənəna sa ga ines, dō cəncan aya awan. ¹¹ Ki gen nà, way lele aya hwiya, aday saa varak ikwen mægala ata nà, Yesu Almasihu awan. Ata dō ahay ti ca pi mer su way a kwanay a lele ataya nà, ti zambad a Mbərom, aday ti həran nga.

Adakay anan ləbara a Yesu Almasihu

¹² Matanan mərak uno ahay, u no sənən anan way a anan lele: Dəce a su to nga həna ataya nà, ta mak zek adəka nə sə dakay anan ləbara a Yesu mugom

awan. Ta ma zek sə dākay anan nə pa 'am pa 'am, bina ta mbak apan sə tavay anan mer su way adəka bugol bay. ¹³ Natiya suje ahay à gulom su doh ana bahay a anan, tu do a azar aya fok, ta san zle nen həna à dangay nà, anga nen do sa ga mer su way a Yesu Almasihu. Ta ban nen nà, anga nan. ¹⁴ Ləbara sə aban nen a anan ata nà, kà mak anan zek anà do a mənuko azar aya bayak a adəka, sə dākay anan ləbara a Yesu mənjana sə jəjar bugol. Ta ma nga sə dākay anan 'am a Mbərom nà, pa 'am pa 'am.

¹⁵ Tə didəm a nà, do ahay inde tinen apan ti dākay anan ləbara a Yesu Almasihu nà, sə sarak anga nen. Əna do azar aya ite nà, tinen apan ti dākay anan nə tə mivəl kərtek awan. ¹⁶ Tinen, ta ga mer su way ata nà, anga tə pəlay Yesu Almasihu. Ta san zle, ta ban nen à dangay dukwen pi mer su way ata wa re. ¹⁷ Aya əna, do a sə dākay anan ləbara a Yesu Almasihu sə sarak anga nen ataya nà, abayak nga a tinen aya nə lelibay jiga awan. Ta ga matanan nà, anga ta gan may sə zəga anan dəce uno à dangay adəka bugol.

¹⁸ Cəkəbay, kwa à ga nə do ataya tə dākay anan 'am a Mbərom a nə tə mivəl kərtek awan, kwa à ga nə tə mivəl kərtek a bay təkede nà, munəpanaw! Ləbara a Yesu Almasihu adəka nà, kà tak 'am coy. Wita, i cəbo bay, nen nə taslay adəka nà, mivəl. Ni taslay anan mivəl nə kwa siwa siwa fok, ¹⁹ anga na san zle, way a su to nga ataya fok ti ma zek adəka nà, sa tam anan sifa uno à dəce wa. I təra matanan nà, anga amboh a kwanay sa ga, aday anga maməzek ana Apasay a Yesu Almasihu a sə slənay ata awan.

²⁰ Way a nen sə pəlay aday na daf apan nga ata nà, u no nə à təra, i go waray bay. Kwa à ga nə həna, kwa à ga nə siwa siwa, kwa nə məcak, kwa nen tə sifa awan, u no nà, zek uno à haran nga anà Yesu Almasihu tə didək a hwiya. ²¹ Anga həna kəma, kak nə njahak uho tə sifa a nà, nə həran nga nə anà Yesu Almasihu. Aday kak nə məcak dukwen, wita suwan re. ²² Kak nen inde tə sifa pə daliyugo dukwen, lele, anga ni mba apan sa ga mer su way a Mbərom mba. Ni gan may həna nà, anà wura dukwen, na san fan bay re.

²³ Abayak nga uno həna dukwen kə gəzłak cew re. Abay na gan may, nà zla way uno saa njahay pə kərtek a tə Yesu Almasihu à mburom. Ata pi nen nà, suwan nə wita awan. ²⁴ Aya əna, tə winen ata təkə dukwen, suwan nə njahay uho tə sifa awan, anga sa mak ikwen zek adəka. ²⁵ Wita dukwen nə sənək anan coy, i ga zek matana awan. Na san zle ni njahay uho tə kwanay fok, anga aday kə zəgihən anan sa daf nga pə Yesu tə ataslay mivəl a lele. ²⁶ Natiya kutok, na zlak ayak pə cakay a kwanay nà, ki tislən mivəl bayak awan, ki həren anan nga anà Yesu Almasihu, anga nen inde à man a kwanay ata awan.

Tiven lele anga ləbara a Yesu Almasihu

²⁷ Lele a həna kəma, anjahay a kwanay à ga nə lele aday do ahay tā san kwanay nà, do sa daf nga pa 'am a Yesu Almasihu ahay acəkan. Natiya, kwa ni zlak ayak pə cakay a kwanay, kwa ni zlak ayak bay, ni sləne ləbara a kwanay a dukwen, hwiya ni san kwanay mə tavay a lele ndekərkarre tə mivəl kərtek awan, anga ləbara a Yesu mugom awan. ²⁸ Aday ni san ki jəjiren anan anà do manidə a kwanay ahay kula bay re. Ata ka sak a jəjiren atan bay cəna, ti san tinen nə do mə lize aya awan, aday kwanay nà, kə təmen adəka coy. Wita dukwen, sa ga anan nə zek a Mbərom awan. ²⁹ Mbərom kə gak ikwen sumor anga aday kə dəfen nga pə Yesu Almasihu. Əna sumor anahan ata nà, sa daf apan nga cəna coy bay, sa sa dəce anga winen a re. ³⁰ A alay a nen əga kwanay ata nà, kə cinən anan anà vərəm uno sa ga anga 'am a Mbərom ata awan, aday həna dukwen nen apan ni ga vərəm ata re. Natiya mənuko fok do japak sa ga vərəm ata kawa ana kwanay a həna, kwanay a uda ata re.

2

Men anan nga a kwanay à mëndak kawa ana Yesu Almasihu sa ga

¹ Həna nà, kwanay mə japay a kərtek tə Yesu Almasihu asanaw? Asan zek anahan i varak ikwen məgala re bidaʷ? Na wa, Apasay Cəncan a kə japak kwanay pə kərtek a tə winen a ba? Kwanay aya dukwen, kwanay apan ki sənen zek ahay aday kwanay apan ki gen anan sumor i zek ahay re asanaw?

² Natiya, kak a nak ikwen ataslay mivəl uno à rah wa nà, 'am à zlak ikwen pi zek. Asan zek a kwanay à ga nə kərtek, mivəl a kwanay ahay à ga kərtek aday abayak nga a kwanay ahay dukwen à ga nə kərtek a re. ³ Kà si gen mer su way à wulen a kwanay ahay inde tə sərak aya bay. Kabay kà si gen mer su way sə haran nga anà zek a kwanay ahay bay re. Adəka bay, men anan nga a kwanay nà, à mëndak, aday cen pə dō ahay nə, kawa tə zalay kwanay bugol.

⁴ Kà si gen way sa mak ikwen zek a kwanay aya dəkdek bay, əna gen nə way sa man zek anà dō ahay re. Ki gen anan way a anaya nà, ata ataslay mivəl uno i rah wa acəkan. ⁵ Abayak nga a kwanay à ga nə kawa ana Yesu Almasihu.

⁶ Winen a aday nà, tinen tə Mbərom a nə kərtek, kwa həna kabay. Əna tə winen ata tək dukwen, kà gak anan may sə lavay a nga anahan tə Mbərom a sabay re.

⁷ Adəka bay, a ca pa man sə njahay anahan ata nà, kawa way kəriya awan, a mbəsakak anan ayak.

Tə wahay anan awahay pə daliyugo à wulen sə dō ahay, tə sənək anan winen dō.

Kə tərək anan zek anahan bīle awan.

⁸ Kà mak anan nga anahan à mëndak ta sə dəfan apan anà Mbərom hus pə amac, amac pə dədom mə zləngad awan.

⁹ Anga nan kutok, Mbərom a cakaf anan, a ma anan pa man sə njahay anahan a kurre ata awan.

A dəf apan sləmay sə zalay sləmay sə way ahay fok tə mazlaḅ.

¹⁰ Anga nan kutok, dō ahay fok, à ga nà, à bagəbaga mburom, à ga nə pə daliyugo, kwa à man su dō ma mac aya dukwen,

ta sak a sləne sləmay a Yesu cəna, tinen a fok ti dukwen gərmeç u vo.

¹¹ Tinen a fok ti həran nga anà Mbərom, Bəbay a nuko, ta sa ja nà, Yesu Almasihu winen Bahay awan.

Ken anan jiyjay sa 'am a Mbərom pə daliyugo

¹² Natiya, mərak uno ahay, kə sənen apan zle, Yesu nà, kə dəfak anan apan anà Mbərom. Həna dukwen, dəfen anan apan anà Mbərom kawa ana kwanay sə dəfan apan à alay a nen àga kwanay ata awan. Ka taa dəfen anan apan nə lele. A ga həna nen inde àga kwanay sabay dəp nà, gen matanan hwiya. Kwanay nà, kə tamen coy. Natiya, gen mer su way lele aya sə dəfan apan à Mbərom tə ajəjar a kosl kosl jiga awan. ¹³ Anga Mbərom a mbədəhak ikwen anan mivəl kawa sa zlan à nga, aday kī gen mer su way lele aya sa zlan à nga re.

¹⁴ Pi mer su way a kwanay saa ga fok cəna, kà si gen tə agungoz a bay, kà sa tərihen apan à wulen a kwanay ahay inde bay re. ¹⁵ Natiya ki tərən dō lele aya, mənəna ines ahay, ki tərən wan a Mbərom lele aya awan, à wulen su dō mi nes a aya, aday huwan aya re ata awan. Tinen a fok l ide zənzen inde. Anga nan kutok, ken anan jiyjay a kwanay à wulen a tinen inde pə daliyugo kawa mawuzlawazl sa nga mburom ahay, ¹⁶ aday dīken atan anan 'am sa njad sifa pə Mbərom wa. Ata ki gen matanan nà, pə luvon a Yesu Almasihu saa may ahay ata nə, nen ni taslay mivəl tə kwanay pə ide anahan. Anga ni san kutok, mer su way uno, tə dəcə uno sa sa anga kwanay ata nà, kə tərək

uno kəriya bay. ¹⁷ Həna, adaf nga a kwanay pə Yesu ata nə, kə tərak kawa way mə varan à Mbərom. Aday nen nà, hinahibay ti i vad nen dəp nà, mez uno i tərak kawa way mə varan a anà Mbərom re, i jəpay pi zek tə way ana kwanay sə varan ata awan. Aday dukwen, i taslak uko anan mivəl bayak adəka, nen tə kwanay a təkə fok. ¹⁸ Kwanay dukwen, tislən mivəl pə kərtek awan. Matanan tasluko mivəl jiga awan.

Atə Timote tə Epafəroditus

¹⁹ Həna, kak kə zlak anan à nga anà Bahay Yesu nà, na gan may sə slənək anan ayak Timote əga kwanay bəse. Ata aday ni sləne ləbara a kwanay a nà, i vuro ataslay mivəl. ²⁰ Anga uwec wa Timote a cəna, dōwan inde kwa kərtek sə bayak pə kwanay kawa nen nà, ibay. Si winen a taayak. ²¹ Də a azar ataya fok nə tə pəlay sa gan mer su way a Yesu Almasihu bay. Ta ga nà, mer su way sa zlan à nga anà zek a tinen aya cəna coy. ²² Əna kə sənən zle Timote nà, kə slək mungol wanahan, anga kə gak mer su way lele aya sə dəkay anan ləbara a Yesu mugom awan, manay maya awan. Winen nà, kawa wan pə cakay ana bəbay anahan ata awan. ²³ Natiya, həna kutok u no sə slənək ayak nə winen awan, əna ni ca pə sariya uno su go ata lele aday. ²⁴ Nen a dukwen na san zle Mbərom i mbəsuko ayak cəved saa zlak ayak əga kwanay azana re.

²⁵ Aday asa, na gan may sə slənək ikwen anan ayak mərək a mənuko Epafəroditus, winen dōwan a kwanay sə slənay ahay à man uno sa naa cak ayak upo ata awan. Tə winen nà, ma gak mer su way a Mbərom miya awan, mə rəzlek anan à nga wa anà 'am a Mbərom miya re. ²⁶ U no sə slənək ikwen anan ayak, anga haway a kwanay a, a gan tə mindel, winen à ajalay nga inde, bina a san zle kə slənən pə ləbara sə dəvac anahan a re. ²⁷ Didek a acəkan, dəvac kə gak anan. Ibay mənəcək abay i mac coy. Əna Mbərom kə jalək panan nga, kə mbərək anan. Mbərom a jalay nga nà, pə winen wa cəna coy bay. A jalay nga nə pi nen wa re. Mbərom a mbar anan nà, anga aday ajalay mərava anahan tə dəcə azar aya tə zulo à nga wa bay.

²⁸ Anga nan, na gan may tə mindel sə slənək anan ayak à man a kwanay aday ka sak a cinen anan nà, kə tislən mivəl bayak awan. Ata aday nen dukwen ni jalay awan gem sabay re. ²⁹ Matanan, təmihən anan nà, tə ataslay mivəl awan, anga kwanay a fok kə tərən də a Yesu ahay. Dəfen anan apan anà jəba su də aya kawa winen ata awan. ³⁰ Winen nà, kə zukwa mac anga mer su way a Yesu Almasihu. A may pa 'am sə bələlən wa vet vet, anga su mo zek ti mer su way ahay, pa 'am a kwanay a wa.

3

Dəfuko nga nà, pə Yesu kərtek coy

¹ Mərək uno ahay, 'am a inde həna u no sa jak ikwen anan ayak: Tislən mivəl anga kwanay də a Yesu ahay. Aday u no sa jak ikwen ayak həna asa nà, pə way aday nə dəkək ikwen anan ayak coy ata awan. U go isew sə dəkək ikwen anan ayak miza bay re. Aday 'am a anaya ti ba kwanay pə atətək way lelibay aya wa ite re.

² Bənən nga a kwanay pu də sa jəka ki i tərən də a Mbərom ahay nà, si gədən mədəndalas aday ataya awan. Tinen də sa ga way lelibay aya awan, tinen kawa kəla ahay, də a Mbərom ahay itəbay. ³ Də a Mbərom didek aya nà, mənuko a adəka. Anga mənuko apan dī hərən nga à Mbərom tə məgala sə Apasay Cəncan awan, aday də taslay mivəl anga Yesu Almasihu. Bina dā daf nga pə way si zek a mənuko ahay bay.

⁴ Kak adaf nga pə way si zek a mənuko ahay nə lele kəma, abay tiya nà, nen ni daf apan nga itəbay daw? Aday kak dōwan a inde kə bayakak, lele sa daf

nga pə way si zek ataya nà, nen ni lahan apan adəka bidaw? ⁵ Nen a aday nà, zaav sə Yahuda guzgwewz awan, wan sə lSəra'ila ahay. Nen mə wahay a à slala ana Benyamin inde. Na ga luvon jəmaakan pə dəba sə awahay uno wa cəna, tə gudo mədəndalas. Kak tə day sə dəfan apan anà Tawrita nà, nen nə dəfan apan tə mindel bina nen à wulen sə Farisa ahay inde. ⁶ Ta day sə para a manay Farisa ahay dukwen, nə pərahan azar nà, təhhe lele, hus nen à sa ga anan alay tu dō sə pərahan azar à Yesu ahay. Ta day sə didem ana Tawrita dukwen, mungok uno ibay re.

⁷ Na taa ca pə way ataya fok nà, kawa way su mo zek ahay. Əna həna na ca pə way ataya fok ite nà, kawa way kəriya aya kutok, anga ti mo zek sə pərahan azar anà Yesu Almasihu bay. ⁸ Ayaw, na ca pə way ahay fok nà, kawa way kəriya awan, anga way su zlo à nga sə zalay asan Yesu Almasihu Bahay uno nə inde sabay. Nə mbəsakak way ahay fok anga winen. Natiya na ca pə way ahay fok nà, kawa kwaskwalay, aday nê dəzle pə cakay ana Yesu Almasihu, ⁹ mə njahay pə kərtek a tə winen. Na taa jəka nen mənəjəna ines nà, anga na taa dəfan apan anà Tawrita ata awan. Əna həna nə dəfak nga pə Yesu Almasihu coy. Matanan, Mbərom a ca upo nen mənəjəna ines pə ide anahan kutok. A ga matanan anga nə dəfak nga pə winen awan. ¹⁰ Way uno sa gan may cəna, u no nà san Yesu Almasihu, aday u no nà san məgala anahan sə slabakay anan ahay à məke wa ata awan. U no sə səmen anà dəcə ahay kawa anahan sə səmen ata, aday u no sa ga minje tə winen à amac anahan inde re. ¹¹ Natiya, kà zlak anan à nga a Mbərom nà, i slabakay ahay nen à məke wa kutok.

Hawuko sa ma nga pa 'am

¹² Aya əna, nen na slak fan bay, aday nen nə tərak kawa Yesu a fan bay re, əna ni pərahan azar sa haw hus sə dəzle à man anahan, anga 6a Almasihu Yesu kə təmək nen aday nê dəzle à man anahan awan.

¹³ Ayaw, mərak uno ahay, nen dukwen na mbak apan sa jəka nə dəzlek à man a Yesu a, fan bay re. Əna way kərtek inde ni ga kawa dō sa haw anga magwagway ahay. Ni mbəsak sa ca pə way sə dəba ahay fok, aday ni rəzlen à nga wa sa ca ide, ¹⁴ ni haw ide uno zuhhwe pə way a saa njad pa 'am ata awan. Way uno saa njad ata nà, sifa a Mbərom a sə ngamak uko apan à mburom pə cakay ana Yesu Almasihu ata awan.

¹⁵ Natiya, mənuko dō a Yesu ma san nga lele aya nà, bayakuko matanan. Aday kak dōwan a inde abayak nga anahan kə gəzlak pi zek wa tə mbala a mənuko nà, Mbərom i cəden a wa mba. ¹⁶ Həna ata nà, pərahuko anan azar sa zla pə kərtek awan, tə cəved a mənuko sa nay anan ahay hus həna ata awan.

¹⁷ Mərak uno ahay, gen kawa nen awan, aday pərihen anan azar anà minje su dō sa ga kawa manay ataya re.

¹⁸ Na ja matanan nà, anga dō ahay inde bayak awan, ta ngam sə təma mer su way sə dəcə ana Yesu Almasihu sa ga pə dədom mə zləngad ata bay. 'Am ata aday nà, 6a na taa jak ikwen anan, həna nə mənahan ayak hwiya nə anà 'am ata tə ide sə ayam awan. ¹⁹ Dō ataya nà, Mbərom i lize atan u uko inde. Tinen nà, tə pərahan azar anà Mbərom bay, əna tə pərahan azar anà way sə mivəl a tinen ahay dəkdek. Tinen, tə həran nga i zek ta sa ga adəka nə way lelibay aya awan. Tə bayak nə pə way sə daliyugo ahay dəkdek coy.

²⁰ Mənuko nà, dā gan may anà way ataya itəbay, anga mənuko dō sə gala a Mbərom ahay. Mənuko apan di ba Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, dō sa tam dō. Winen i may ahay à mburom wa mba. ²¹ Kà sak a may ahay nà, i mbəda anan zek a mənuko bəle a anaya awan, aday i təra anan zek tə mazla6 a kawa ananahan awan. I ga way ata nà, tə məgala mbala anahan a sə lavan nga anà way ahay fok ata awan.

4

Zay á ga inde á wulen su do a Yesu ahay

¹ Natiya, mэрak uno ahay, tiven njənjən á cəved a Mbərom inde, kawa anuno sə đakak ikwen anan ata awan. Nə pəlay kwanay bayak awan, aday haway a kwanay u go re. Nen mə taslay mivəl awan anga kwanay a fok, ni həran nga aná zek anga kwanay car uno ahay.

² 'Am uno inde anga uwar a cew a anaya re, atə Evodi tə Sintike. Na gan may nà, tə təma anan 'am a anan: Abayak nga a tinen á təra nə kərtek, anga tinen do ana Yesu Almasihu ahay. ³ Aday iken ite məndala uno Suzugos*, nə cəce panak nə, man zek aná uwar a cew ataya ite. Manay tə tinen, mə rəzłak anan á nga wa sə đakay anan ləbara a Yesu mugom awan. Manay nà, atə uwar ataya awan, tatə Kəleman, aday tu do si mer su way a azar aya fok, ma gak mer su way pə kərtek awan. Tinen a fok, Mbərom kə vindek a sləmay a tinen á dərəwel su do tə sifa aya inde.

⁴ Kwanay nà, tislən mivəl kwa siwa siwa fok, anga kwanay do a Yesu ahay. Aday ni mənahan ayak nà, aná 'am anan re. Tislən mivəl. ⁵ Sumor a nà, lele a kwanay á kay uho pa 'am sə do ahay fok, tə canan. Sənen apan, Bahay a mənuko Yesu nà, winen inde tə kwanay. ⁶ Matanan, kə jilən awan bay, əna way a kwanay sa gan may ahay fok nà, dīken anan anan á Mbərom adəka. Dəbukuən anan Mbərom, gen anan amboh, aday ngəren anan re. ⁷ Ki gen matanan nà, Mbərom i varak ikwen zay anahan. Zay ata nà, do zənzen a i gəzłan alay sa san a kula bay. Zay ata i ba anan mivəl a kwanay tə abayak nga a kwanay ahay pə ajalay nga ahay wa, anga kwanay do ana Yesu Almasihu ahay.

⁸ Mэрak uno ahay, ni zəgahak ikwen anan ayak apan 'am uno aya inde həna. Way ahay inde nà, tədə sə jalay apan. Matanan kutok, bayiken pə way đidek aya awan, aday pə way tə mazłab aya re. Bayiken pə way tədə aday sa daf apan nga ataya awan, tə way cəncan aya awan. Bayiken pə way mə rəba aya awan aday tə way tədə sə həran nga ataya awan. Way a anaya fok nà, tinen lele, way tə mazłab aya awan. ⁹ Way a nen sə đakak ikwen anan, aday kə təmihən anan ataya nà, gen matanan. Aday way a kə slənən pi nen wa, aday kə cinen uno nen apan ni ga ataya nà, gen matanan re. Natiya, Mbərom, do sə varak uko zay ata, i njahay tə kwanay kutok.

Pol a ngəran à do sə Filipi ahay

¹⁰ Nə ngəran aná Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, nə taslay mivəl bayak awan, anga kə njiden sə bayakay ahay upo miza awan. Tə đidek a nà, abay ka taa bayiken ahay upo way anahan. Aday həna alay a kə złak pikwen wa bayak a, kə njiden alay a sə dazle anan ahay upo bəse bay. ¹¹ Kə sa bayiken na ja matanan nà, anga sa jəka way a kucu ata bay. Matana bay, anga nə sənək ide sə njahay zay tə way a inde upo ata kwa kəkəma fok. ¹² Nə sənək mətawak, aday nə sənək anjahay su do zlıle a re. Nə sənək anan way ahay cara cara fok. Nə sənək arah, aday nə sənək anahay ta may re. Nə sənək ide á sə njahay tə way a vasa vasa á alay inde, aday nə sənək ide á sə njahay mənəna way á alay inde re. ¹³ Natiya, ni mba apan sə səmen á way ataya fok nà, anga məgala a Yesu Almasihu a sə vuro ata awan. ¹⁴ Kwa á ga nə matanan dəp nà, ki gen lele ta su mo zek á dəce uno ahay inde.

¹⁵ Kwanay do sə Filipi ahay, bayiken pə alay a nen sə đakak ikwen anan ləbara a Yesu mugom a kurre ata aday. A alay a nen sə slabak pə daliyugo a kwanay Makedoniya wa ata nà, su mo zek nə, kwanay đəkđek, bina egliz

* 4:3 Suzugos a nan sa ja nà, do sa ga mer su way pə cakay su do hinen.

miza inde kà mak uno zek anga sa man zek anà 'am a Mbərom nà, ibay. ¹⁶ A alay a nen à wulen su doh sə Tesaloniki dukwen, ka taa men uno zek pə way a sa taa kuco ataya re. ¹⁷ Kà sa bayiken, na ja matanan nà, anga sa jəka nə dubok pikwen wa way ata bay. Əna nə taslay mivél adəka nà, anga na san zle Mbərom i daf pikwen alay sə meskefe anahan anga way a kwanay sə vuro ata awan. ¹⁸ Nə təmahak way a kwanay a sə sləno anan ahay Epafəroditus ata awan. Na ca apan nà, bayak awan, ni ga dəcə sə awan sabay re. Way a kwanay a sə sləno ahay ata nà, lele. Kə viren nà, anà Mbərom. I təma anan, a zlan à nga re. ¹⁹ Mbərom a aday nà, awan a a kəcan à alay inde bay, anga winen a kərtek məduwen awan. Natiya, i mba apan sə varak ikwen kwa ma fok tə alay a Yesu Almasihu. ²⁰ Do ahay fok tə zambad a Mbərom Bəbay a mənuko pa sə viyviya awan. Amen!

Pol a jan 'am anà do ahay

²¹ Jen anan 'am ù do a Yesu ahay fok kərtek kərtek tə sləmay a Yesu Almasihu. Mərak a mənuko həna à man a anan ataya fok ta jak ikwen ayak 'am re. ²² Aday do a Yesu a azar aya fok ta jak ikwen ayak 'am re. Mə zakan a jiya nà, anà do sa ga mer su way əga bahay sə Ruma ahay.

²³ Bahay a mənuko Yesu Almasihu à gak ikwen sumor anahan.

Derewel ana Pol sɛ vinden ayak anà dɔ sɛ Kolosiya ahay Adakay way pɛ deftere a anan

Sa daf Egliz à wulen su doh sɛ Kolosiya nà, Epafəras. A alay ana Pol sɛ vinde derewel a anan nà, tinen à dangay maya tɛ Epafəras. A dakan atan anan nà, Yesu Almasihu winen bahay a pa nga sɛ way ahay fok, aday a dakan atan anan azla a tinen à tɛra kawa su dɔ mɛ japay a tɛ Yesu Almasihu ataya awan. Matanan, adaf nga pɛ Yesu a zalay asan way sɛ daliyugo ahay fok, tɛ pərahan azar anà atatak way ataya bay.

Nga sa 'am ahay

Yesu winen bahay a pa nga sɛ way ahay fok (1.1-23)

Yesu nà, way a Mbərom mi dɛr awan (1.24 - 2.5)

Anjahay wiya mbala dɔ a Yesu Almasihu ahay (2.6 - 4.6)

Andav sa 'am ahay (4.7-18)

Pol a jan ayak 'am anà Kolosiya ahay

¹ Sɛ vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol, nen dɔ ana Mbərom sɛ ngaman aday sɛ tɛra anan dɔ maslan ana Yesu Almasihu ata awan. Derewel a anan a zlak ayak nà, à alay a manay wa tɛ Timote mɛrak a mənuko ata awan.

² Mɛ vindek ikwen ayak anà kwanay dɔ a Yesu ahay à Kolosiya, kwanay mɛrak a manay ahay, mɛ japay aya tɛ Yesu Almasihu. Mbərom Bəbay a mənuko à gak ikwen sumor aday à varak ikwen zay anahan.

Pol a ngəran anà Mbərom anga dɔ sɛ Kolosiya ahay

³ A alay a wura wura, manay apan mi ga amboh anga kwanay cəna, mɛ mbədək anan à nga wa sɛ ngəran anà Mbərom anga kwanay bay re. ⁴ Mɛ ngəran anga mɛ slənek kwanay nà, kɛ təmihen Yesu Almasihu à mivɛl a kwanay inde tɛ dɛdek awan, aday kwanay apan ki gen anan asan zek anà dɔ a Yesu ahay re. ⁵ Ki gen matanan nà, anga kɛ sənɛn zle Mbərom kà lavak ikwen anan zek tɛ way lele aya à mburom à man anahan awan. Aday kwanay apan ki dɛfɛn anan idɛ à way a kwanay saa njad anan mba ata awan. Kɛ sənɛn pɛ way a Mbərom a sɛ lavak ikwen anan zek ata nà, kurre à alay a kwanay sɛ sləne ləbara mugom a sa 'am dɛdek a ata awan. ⁶ Ləbara sa 'am a mugom ata nà, kà tak 'am pɛ daliyugo kwa aha fok. Kɛ tɛrak nà, kawa sé aday winen apan i har, a wahay wan bayak a ata awan. Natiya, 'am a Mbərom winen apan i zəga sa zla pa 'am pa 'am à wulen a kwanay inde dɛkwen matanan re. A dazlan sɛ zəga sa zla pa 'am pa 'am à wulen a kwanay, à alay a kwanay a sɛ sləne Mbərom kà gak ikwen sumor acəkan ata awan. ⁷ Sɛ dɛkak ikwen anan ləbara sa 'am a mugom ata nà, Epafəras, car a manay i mer su way a Yesu Almasihu inde. Winen a ga mer su way a Yesu Almasihu nà, tɛ mivɛl kartek awan. Winen apan i ga mer su way a Yesu əga kwanay à yime a manay inde. ⁸ Epafəras ata nà, kɛ dɛkak umo anan mer su way anà Apasay a Mbərom sɛ varak ikwen mɛgala sɛ pəlay mɛrak ahay ata awan.

⁹ Anga nan kutok, a ban kwa pɛ ana manay sɛ sləne ləbara a kwanay ata wa nà, manay mɛ mbəsakak sa gan amboh anà Mbərom anga kwanay bay hwiya. Ma gan amboh nà, anga aday kɛ sənɛn way anahan sa gan may, aday à varak ikwen kəlire* tɛ asan way tɛ mɛgala sɛ Apasay anahan. ¹⁰ Natiya

* 1:9 Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

tə kəlire sə asan way ata kutok, anjahay a kwanay i zlan à nga anà Bahay a mənuko, ki gen way anahan sa gan may ahay fok, aday ki gen mer su way lele aya cara cara. Ata asan way a kwanay pə Mbərom i zəga nə pa 'am pa 'am. ¹¹ Ma gan amboh anà Mbərom dukwen, anga aday á varak ikwen məgala sə mazlaḅ anahan sə jəra njanjan, aday sə səmen anà way ahay fok tə ataslay mivəl awan. ¹² Matanan, ngəren anà Bəbay Mbərom anga kə varak ikwen cəved sa njad magwagway anahan sə lavan a zek a anà dō anahan ahay à mburom à man jiyjay a inde ata awan. ¹³ Mbərom kə təkak ahay mənuko à alay a məgala ana bahay sə ide zənzen a wa, aday a pak mənuko à man sə bahay a wan anahan ləliwe ata awan. ¹⁴ Sə təmay ahay mənuko à alay ana Fakalaw wa nə, wan a Mbərom, anga kə pəsek uko anan ines a nuko ahay.

Yesu Almasihu nà, Bahay sə lavan nga anà way ahay fok

¹⁵ Mbərom nà, kula dōwan kə canak anan tə ide bay. Əna Yesu Almasihu dōwan a mezeze a Mbərom ata kə kak uko anan ahay Mbərom awan. Yesu a nà, winen murkwaya sa wan a Mbərom ahay. A lavan nga anà way a Mbərom mə ndakay aya kəzlek jiga fok. ¹⁶ Mbərom a ndakay way ahay fok nə tə alay a wan anahan ata awan, kwa á ga nə pə daliyugo, kwa à mburom awan fok, kwa way aday də canan zle ataya, kwa way aday də canan bay ataya fok, kwa way tə məgala à mburom ataya awan, kwa maslay a Mbərom ahay tə bahay a tinen aya təkə fok. Way ataya fok mə ndakay aya nə, tə alay a wan anahan ata awan, aday anà wan anahan ata re. ¹⁷ Winen nà, a lahan anà way ahay fok, aday way ataya ta ga inde dukwen, anga winen a re. ¹⁸ Winen nà, pa nga ana dō sə japay tə winen ahay fok, tinen zek anahan awan. Winen adazlan sə way ahay fok. Sa lah sə slabakay ahay à məkə wa mama'am nà, winen a re. Matanan kutok, winen kə lahak anan pa 'am ana way ahay fok. ¹⁹ Mazlaḅ sə way a à Mbərom a inde ata fok nà, inde à wan anahan ata matana re, anga a zlan à nga anà Mbərom a nə matana awan. ²⁰ A nan à Mbərom a nà, way a mə ndakay ataya, kwa à mburom, kwa pə daliyugo fok, 'am á zlan atan pi zek tə winen nə tə mez ana wan anahan ata awan. Matanan kutok, zay inde à wulen a Mbərom tə dō ahay anga wan anahan ata awan, anga kə pəkak anan mez anahan, kə məkak pə dədom.

²¹ Kwakwa ata nà, kwanay dəren dəren pi zek wa tə Mbərom, kə tərən nà, dō manide anahan ahay, anga ki gen nə way lelibay aya awan. Abayak nga a kwanay dukwen, lelibay aya re. ²² Əna Yesu kə tərak dō zənzen awan, aday kə məkak anga kwanay. Matana hənə kutok nà, Mbərom kə zlahak anan məlmal anahan tə kwanay, tə amac a wan anahan a ata awan. Natiya kwanay kə tərən dō cəncan aya, aday ki mben apan sə tavay pa 'am a Mbərom mənjanə ines aday dōwan i mba apan sa mak ikwen anan mungok sabay. ²³ Natiya kutok, pərihen anan azar hwiya sa daf nga nà, pa 'am sə ləbara a mugom ata pac pac, kə sa dagwiren wa bay fok. Tiven nà, njanjan lele. Dəfen anan abayak nga a kwanay nà, dook pə ləbara sa 'am a mugom a mbala a kwanay a sə sləne kurre ata awan. Ləbara sa 'am ata dukwen, daliyugo kəzlek kə slənek anan fok cōy re. Hənə, nen Pol nà, Mbərom kə tərak nen dō si mer su way anahan, anga sə dəkay anan ləbara sa 'am a anan re.

Mer su way a Pol sa ga anga dō a Yesu ahay

²⁴ Hənə nà, nen apan ni taslay anan mivəl tə dəcə uno ahay sa ga anga kwanay ata awan. A alay ata nà, Yesu Almasihu a kə sak dəcə, matanan nen ni sa dəcə anga dō anahan ahay tinen zek anahan ata awan. Na ga dəcə matanan nà, anga aday mer su way anahan sə dazlan à mivəl a kwanay inde ataya á ndav wa. ²⁵ Mbərom kə zəbak nen dō si mer su way anahan à wulen

su do anahan ahay wa. A gan may na, ne dakak ikwen anan labara sa 'am anahan mugom ata fok. ²⁶ Kurre ata na, labara sa 'am mugom ata ne mi der awan, dowan a san anan fan bay. Aya hana na, Mbərom ka kak anan ahay uho ana do anahan ahay kutok. ²⁷ A nan ana Mbərom na, do anahan ahay pu kon pu kon fok ta san way anahan mi der ata na, winen lele aday ta mazla6 a re. Way a mi der ata na, Yesu Almasihu a a mivel a kwanay inde ata awan. Te winen awan, ki mben apan sa daf anan abayak nga a kwanay dook pa man se mazla6 anahan a aday ki sa njihen a uda ata awan.

²⁸ Anga nan, manay apan mi dakan anan ana do ahay fok na, Yesu Almasihu awan. Manay apan mi takaren atan, manay apan mi jan atan paman fok na, ta kalire a Mbərom a se varan umo ata awan. A nan umo jiya na, do ma japay aya te Yesu Almasihu ahay fok ta tara na, do ma san nga aya pa 'am a Mbərom. ²⁹ Nen apan ni razlen a nga wa sa ga mer su way ata ta magala mbala Yesu Almasihu a i nen inde na, anga nan kutok. Sa ga mer su way a i nen inde na, magala ata awan.

2

¹ U no na, sənən apan lele, mer su way hana nen apan ni ga ata na, ma da 'am awan. Na ga mer su way a ma da 'am ata na, anga kwanay do se Kolosiya ahay, tu do se Lawdikiya ahay, aday dukwen, anga azar su do kula ta canak uno fan bay ataya re. ² Na ga matanan na, anga se varak ikwen magala aday ka sənən zek a wulen a kwanay ahay inde, ka tare zek kartek awan. Aday asa u no na, ka njiden kalire sa san didek a Mbərom fok. Ata na, ki sənən anan way a Mbərom a mi der ata awan, kawa sa ja na, Yesu Almasihu. ³ Kalire ta asan way lele aya fok di tan a nga na, a Yesu Almasihu inde.

⁴ Ne dakak ikwen anan ayak way a anaya na, anga aday dowan a sa wurbasak ikwen awan saa njak kwanay ta wurwer sa 'am ahay bay. ⁵ Sənən apan lele re, kwanen inde a wulen a kwanay ibay dap na, apasay uno inde ta kwanay. Nen apan ni taslay mivel ta mindel na, anga ne sləne kwanay apan ki gen way ta caved aya awan, aday adaf nga a kwanay pe Yesu Almasihu na, ma tavay a demer demer lele.

Anjahay su do ana Yesu Almasihu ahay

⁶ Hana na, ka tamihen Yesu Almasihu a mivel a kwanay inde winen ne bahay a kwanay a coy. Anga nan kutok, azla a kwanay na, a tara kawa azla su do ma japay aya te winen acakan ataya awan. ⁷ Matanan, hen sləlay a winen inde lele, kawa se sa pak anan sləlay anahan ahay a yugo inde lele ata awan. Haren a 'am anahan inde, adaf nga a kwanay pe winen a ga ne njənnjan kawa ana kwanay a se tatak ata awan. Ngaren ana Mbərom bayak awan.

⁸ Aya ana, sənən pi zek lele, bina do ahay ti i njak kwanay ta atatak way mungwalay aya, aday ta asan way kariya aya awan. Aday cakabay asan way a tinen ataya ne asan way su do zenzen awan, kabay asan way se apasay lelibay aya se daliyugo a anan, bina asan way mbala Almasihu itabay. Ka paken anan sləmay ana atatak way a tinen ataya bay jiga awan. ⁹ Anga anjahay a Mbərom fok na, winen i zek ana Yesu Almasihu inde. ¹⁰ Matanan hana, kwanay ka jipen te winen a kutok ata na, Apasay a Mbərom dukwen ka rahak a kwanay inde coy re. Anga Almasihu a na, Bahay a pa nga se way a ta magala aya a mburom ata fok.

¹¹ Anga ajapay a kwanay te winen ata na, Mbərom ka gak pikwen mez anahan se dakan anan ana do ahay kwanay ne do anahan ahay. Kwakwa ata a jan ana Yahuda ahay na, ta gad məndəndalas anga tinen do anahan ahay. Aya kwanay hana kutok na, Mbərom a ga pikwen mez se dakay anan ne kwanay

do anahan ahay ite. A ga way ata ne te alay su do bay, ana te alay a wan anahan Yesu Almasihu awan. Winen ka rak ahay kwanay a anjahay a kwanay se kwakwa lelibay ata wa coy. ¹² A alay a kwanay sa ga baptilisma ata na, ke tarak kawa ta lak kwanay a make inde pe karteke a tate Yesu Almasihu awan. Aday a alay a kwanay sa may ahay a am wa ata dukwen ke tarak kawa Mbərom a slabakay ahay kwanay a make wa pe karteke a tate Yesu Almasihu a re. A tara matanan na, anga kwanay ke dafen apan nga, męgala a Mbərom inde se slabakay ahay kwanay a make wa kawa anahan se slabakay anan ahay Yesu Almasihu a make wa ata re.

¹³ A alay ata na, Mbərom a ca pikwen na, kawa do ma mac aya awan, anga kwanay na, do sa ga ines ahay, aday anga ke gak pikwen mez se dakay anan kwanay ne do anahan ahay ata fan bay re. Aya hana kutok, Mbərom ke varak ikwen sifa te Yesu Almasihu. Aday asa, winen ke pasek uko anan ines a manuko ahay fok re. ¹⁴ A alay ata na, sariya a Mbərom ke banak manuko, anga de perahak anan azar ana am anahan ma ja aya ata bay. Ana pe daba anahan a wa na, Mbərom ke ngarwak anan derewel a aday gudire se ines a manuko ahay me vinde aya uda ata aday ke darak anan pe dedom a me zlęngad awan. Matanan sariya inde puko sabay se coy. ¹⁵ A alay a Yesu Almasihu sa mac pe dedom a me zlęngad ata na, ke jakak anan alay pa nga ana męgala ana bahay se setene ahay a bagabaga mburom inde ata fok, ke mbak patan. Ke pakak atan waray i ide pa am se do ahay fok re.

¹⁶ Anga nan kutok, dawan a sa mak ikwen anan mungok pa am se way sa pa, kabay pe way sa sa ahay bay. Matanan asa re, dawan a sa mak ikwen anan mungok pa am sa ga azar uko pe ava pe ava ata bay, kabay pa am sa ga azar uko pe kiya pe kiya ata bay, kabay pa am se dafan apan ana luvon sa man uda ata bay jiga awan. ¹⁷ Way ataya fok na, minje pe way saa nay ahay, bina difek se way ataya fok na, a Yesu Almasihu a inde. ¹⁸ Do ahay inde bayak awan tinen apan ti zluwe anan do ahay ta sa ja na, do ahay te nahay anan nga a tinen aday te dafan apan ana maslay a Mbərom ahay re. Te varan zlangar ana cen se zubay a tinen ahay ta sa ja ne Mbərom sa man atan anan ahay way ataya i cen se zubay inde. Ajalay nga a tinen aya ne pe way se daliyugo a anan dakdek. Matanan jaba su do ataya na, ka sa benen atan a am wa bay jiga awan, anga tinen do se heran nga i zek ahay, do se kwecele ahay re. ¹⁹ Do ataya na, te mbasakak se japay te Yesu Almasihu. Winen nga awan pu do a Yesu ahay, aday hawal si zek ahay ta njad se japay pi zek na, anga nga ata awan. Dambazl si zek ahay te japay atan pi zek aday a njad sa har te alay a Mbərom kutok re.

²⁰ Hana ke sänen apan zle lele, kwanay na, ke macen pe karteke a te Yesu Almasihu coy. Anga nan, apasay se daliyugo a anaya ti mba pikwen sabay. Ata na, ki gen way ahay hwiya kawa kwanay do se daliyugo ahay ne angamaw? Abay ike ke dafen anan apan ana am se awan aya pęrslesle na, angamaw? ²¹ Am kawa: «Kę laman alay ana way a anan bay», «Kę tukom way a anan bay», kabay «Kę zaba anan way a anan bay» re. ²² Da jak di dafan apan ana way ataya cęna, da san zle, ta nay a abayak nga su do zęnzen a wa dakdek, way ataya fok ti lize. ²³ Mama'am a na, do ahay te bayak na, atatak way ataya te varan kęlire ana do ahay, anga atatak way ataya ti gan balaray ana do ahay sa ga para kawa sa zlan a nga ana do ahay, se nahay anan nga a mandak, aday se ketah anan nga a tinen re. Aya ana, mer su way matanan ataya fok na, i man zek ana do ahay se mbasay pi mer su way se ubor si zek ahay bay re.

Yesu Almasihu kà mbəḏahak ikwen anan anjahay

¹ Kə sənən apan zle coy kwanay nà, kə slabiken ahay à məkə wa tatə Yesu Almasihu fok. Anga nan kutok, dəfen anan abayak nga a kwanay nə dook pə way aya aday kwanay saa njad à mburom ata awan. Ki njiden anan nà, à man ana Yesu Almasihu, dowan a mən jahay a tə day sə alay puway a Mbərom ata awan. ² Matana awan, abayak nga a kwanay à ga nə dəgacce pə way a à mburom ata awan, bina kə bayiken pə way sə daliyugo ahay bay. ³ Anga nan kutok, kə sənən apan zle, kwanay nà, kə məcən, aya əna Mbərom kə slabakak ahay kwanay à məkə wa. Natiya kutok, sifa a kwanay inde wiya awan, winen mi đer a à alay ana Yesu Almasihu inde pə cakay a Mbərom. ⁴ Tə đidek a nà, Yesu Almasihu nə winen sifa a kwanay. Natiya, pə luvon a aday Yesu Almasihu a kà sak a sləray ahay ata nə kwanay dukwen ki sləren ahay nə tə winen awan, aday tə mazlaḡ anahan a re.

⁵ Anga nan kutok, mbəsiken anjahay a kwanay lelibay ataya fok. Mbəsiken way kawa aján uho, aga way sə waray ahay, aga ubor pə way ma ga waray aya awan, tə way lelibay aya awan, aga ide pə way ahay. Bina ka sak i gen ide pə way ahay nà, ki dəfen anan apan kawa tinen mbərom ahay. Mbəsiken anan way ataya fok. ⁶ Anga mer su way a lelibay ataya fok, Mbərom i ga mivel pu do sə dəfan apan bay ataya awan. ⁷ A alay ata nà, anjahay a kwanay a dukwen matana awan, ki gen ahay jəba si mer su way a lelibay ataya re.

⁸ Aya həna kutok nà, mbəsiken way ataya fok: Kí gen mivel bay, awan à cəbak ikwen bay, kí gen anan way lelibay aya anà do ahay bay, ká si gen mənjelgek bay, ká sa nəsen anan 'am anà dowan bay, ⁹ ká sa gəden anan mungwalay í zek ahay bay, anga anjahay a kwanay lelibay a sə kwakwa ata nà, kə mbəsiken anan ti mer su way anahan aya təkə fok. ¹⁰ Həna Yesu Almasihu kə mbəḏahak ikwen anan anjahay a kwanay wiya awan. Kawa kə pəken zana wiya a pi zek, kə tərən do wiya aya coy. Dowan a kwanay wiya ata winen apan i zəga sə ndakay zek nə pac pac, anga aday kí gen minje tə Mbərom, do sə ndakay kwanay ata awan. Natiya ki mben apan sa san anan Mbərom lele cərah kutok. ¹¹ Anga nan kutok, həna nà, awan sə gəzla anan Yahuda ahay pi zek wa tu do azar aya nà, ibay. Do ma gad mədəndalas aya awan, tu do ma gad a bay aya fok, tinen nə kərtek. Do mə vəzle a bay aya awan, tu do mə vəzle a bay a tə mindel ataya fok, tinen kərtek a re. Aday do bile aya awan, tu do bile aya bay ata awan, tinen kərtek a ca. Do ataya fok, awan kə gəzla atan alay pi zek wa bay. Anga zek ana Yesu Almasihu a nà, winen pa nga sə do ahay fok, aday à mivel su do anahan ahay inde fok re.

¹² Matanan, kwanay nà, kə tərən do a Mbərom ahay coy, a pəlay kwanay anga winen a sə walay kwanay. Anga nan, sumor a nà, azla a kwanay à cəved a Mbərom inde à ga nə lele. Gen anan sumor i zek ahay fok, tərən do lele aya awan, do mə nahay nga aya awan, do sə kəffe aya awan, aday do sə munapanaw ahay re. ¹³ Səmen anan í zek ahay. Kwa abay awan inde kə slahak anan ú uko inde anà dowan aya dəp nà, tə pase zek ahay, anga Bahay a mənuko nà, winen apan a taa pəsek uko anan ines a nuko ahay. ¹⁴ Way lele bina maw nà, sənən zek à wulen a kwanay ahay inde. Ata ki gen matanan nà, asan zek i japay kwanay pə kərtek awan, aday mivel a kwanay ahay dukwen, ti ga nə kərtek a re.

¹⁵ Mbəsiken anan mivel a kwanay anà zay a Yesu Almasihu sə varak ikwen ata anga aday à lavan nga anà mivel à kwanay. Mbərom a ngamak ikwen ahay à zay anahan ata inde anga aday kə tərən uda zek kərtek awan. Natiya ngəren anan kwa siwa siwa fok. ¹⁶ 'Am ana Yesu Almasihu à rah anan mivel a kwanay ahay. Diken anan anan 'am a Mbərom í zek ahay, men anan zek

ĩ zek ahay tã atatak way ahay tã kãlire mbala ana Mbãrom a sã varak ikwen ata awan. Gen ara sã zãmbad anan Mbãrom, tã ara sã hãran nga, aday tã ara mbala ana Apasay a Mbãrom sã ðakak ikwen anan ata awan. Ngãren anan à Mbãrom tã ataslay mivel awan. ¹⁷ Way a kwanay saa ga ta sa ja fok nã, gen nã, tãde kawa ðo a Bahay Yesu ahay, ta sã ngãran apan anã Mbãrom Bãbay a kwanay anga Yesu.

Anjahay su ðo a Yesu ahay

¹⁸ Kwanay uwar ahay, ðãfen anan apan anã mbaz a kwanay ahay nã lele. Wita nã, way aday tãde ðo a Yesu ahay ti ga ata awan.

¹⁹ Kwanay mungol ahay, pãlen anan uwar a kwanay ahay lele, kã si gen atan alay bay.

²⁰ Kwanay gwaslay ahay, bãnen anan à 'am wa anã atã bãbay a kwanay tã may a kwanay ahay pã way ahay fok lele. Ata ki gen matanan nã, i zlan à nga anã Bahay a mãnuko.

²¹ Kwanay bãbay sã gwaslay ahay kutok, kã si ngãrzen pã gwaslay a kwanay ahay bãra bãra bay, bina ti njahay nã slebãrbãrre.

²² Kwanay ãile ahay ite, ðãfen anan apan anã bahay su doh a kwanay ahay lele. Kã sa ðãfen atan apan nã, pã ide a wa aday à zlan atan à nga ata cãna coy bay. ðna ðãfen atan apan nã lele tã mivel kãrtek awan, anga kwanay nã, ðo sã jãjãran à Mbãrom ahay. ²³ Kwanay apan ki gen nã, mer wura wura fok cãna, gen nã tã mivel kãrtek awan, kawa ki gen anan mer su way anã Bahay a mãnuko, bina anã ðo zãnzen a bay. ²⁴ Sãnen apan lele, saa varak ikwen magwagway pi mer su way a kwanay ahay nã, zek a Bahay a mãnuko awan, i varak uko anan way anahan sã zlanan anan anã ðo anahan ataya awan. Bahay a kwanay sa gan mer su way ata nã, winen Almasihu. ²⁵ Sãnen apan lele asa re, ðowan a kã gak ines nã, Mbãrom i gan sariya pã ines anahan ata awan. Bina Mbãrom a gãzla ðo ahay pi zek wa itãbay asanaw!

4

¹ Kwanay bahay su doh ahay ite, gen anan nga anã ãile a kwanay ahay nã lele aday tã cãved awan. Bina kwanay ðukwen, kã sãnen zle, bahay inde à mburom pa nga a kwanay re asanaw?

Gen anan amboh à Mbãrom aday tãren ðo ma san way aya awan

² Rãzlen anan à nga wa sa gan amboh anã Mbãrom ta sã ngãran kwa siwa siwa fok. ³ Gen anan amboh à Mbãrom anga manay re. Gen anan amboh anga aday mã njad cãved sã ðakay anan lãbara sa 'am ana Almasihu mi ðer ata anã ðo ahay. Hãna manay à dangay nã, anga lãbara sa 'am anahan ata awan. ⁴ Gen anan amboh à Mbãrom nã, anga aday ú mo zek sã ðakay anan 'am anahan anã ðo ahay cãrah lele, kawa abay tãde ni ðakay anan ata awan.

⁵ Gen anan nga anã anjahay a kwanay à mamasl su ðo sa san Mbãrom bay ahay inde ata nã, lele. Kwa siwa cãna, kã sa tãmen anan alay a bay, gen nã way lele aya awan. ⁶ A akad bala a kwanay ahay inde nã, 'am a kwanay ataya fok à ga nã 'am lele aya ma ðaf nga awan. Matanan ki sãnen sã mbãdahan apan anã ðo sã cãce 'am ahay fok.

Aja 'am mädakwidok aya awan

⁷ Marak a nuko Tikikus i ðakak ikwen anan lãbara sã njahay uno à man a anan ata awan. Tikikus nã, winen marak a mãnuko, car uno re, winen ðo sa ga mer su way a Bahay a mãnuko ndekãrkãrre lele. Manay apan mi gan mer su way anã Mbãrom miya awan. ⁸ Nen apan ni slãnak anan ayak nã, anga aday à tãkãrek ikwen anan lãbara a manay, aday i varak ikwen

mægala sə pərahan azar a Mbərom. ⁹ Tikikus i zlak ayak tə mərak a mənuko Onesimus dō sə āga kwanay awan. Winen nə car a mənuko, aday a ga mer su way a Mbərom nà, ndekərkərre re. Tinen ti đakak ikwen anan way sə təra à man a manay a anan ataya fok. ¹⁰ Matanan Aristarkus, dōwan a manay à dangay həna miya ata kà jak ikwen ayak 'am. Aday Markus, wan a mərbay ana Barnabas kà jak ikwen ayak 'am. Kə sənən apan zle, na jak ikwen lele, Markus kà sak a dəzlek ayak nà, təmihen anan lele. ¹¹ Yesu sə dōwan inde tə ngaman Yustus re ata, kà jak ikwen ayak 'am. A wulen ana dō su mo zek sa ga mer su way anga bahay a Mbərom ataya nà, Yahuda maza aya ibay, si tinen a maakankən'a ataya, coy. Tinen nà, ta mak uno zek sə vuro mægala i mer su way inde wanahan.

¹² Epafəras kà jak ikwen ayak 'am. Winen nà, dō sə āga kwanay aya re, winen dō sa ga mer su way a Yesu Almasihu cite. Winen apan i rəzlen à nga wa sa gan amboh anà Mbərom pac pac anga kwanay. A gan amboh a Mbərom nà, anga aday kə tərən dō mə jəra aya awan, kə tərən dō ma san nga aya awan aday kə sənən sa ga way ana Mbərom sa gan may fok kutok. ¹³ Na san pi mer su way anahan sa ga tə mətəndəron ataya zle anga kwanay, anga dō sə Lawdikiya ahay, aday anga dō sə Hirapolis ahay re. Winen nà, ni ra ambar anahan a tətə. ¹⁴ Lukas car a mənuko doktor ata kà jak ikwen ayak 'am aday Demas đukwen kà jak ikwen ayak 'am re.

¹⁵ Matanan jen anan 'am anà mərak à mənuko ahay à Lawdikiya ataya awan. Jen anan 'am anà Nimfa tu dō a Yesu ahay sa taa halay nga āga winen ataya awan. ¹⁶ Derewel a anan nà, jingen anan āga kwanay, aday kə slənən atan anan ayak anà dō sə egliz sə Lawdikiya ahay tə jinge anan re. Aday derewel uno sə vinden anà Lawdikiya ahay ata kə dəzlek ayak āga kwanay nà, jingen anan ite re. ¹⁷ Jen anan anà Arkipus nà, à demed pi mer su way a Bahay a mənuko sə mbəsakan ata sa ga anan nə lele.

¹⁸ Nen Pol, na jak ikwen ayak 'am. Nə vindek ayak 'am a anan nà, tə alay uno awan. Sənən apan lele re, nen nà, à dangay hwiya.

Natiya Mbərom à gak ikwen sumor anahan.

**Derewel ana Pol sɛ vinden ayak anà dɔ sɛ
Tesaloniki ahay
mama'am awan
Adakay way pɛ deftere a anan**

A derewel a anan inde nà, Pol a ngèran anà dɔ a Yesu ahay à Tesaloniki anga ta gak mətəndəron sɛ pərahan azar à Yesu. A jan atan nà, tã ga mer su way bayak a anga sɛ wadaf anan ləbara a Yesu mugom a pɛ daliyugo. A dakan atan anan anjahay a tɛde i zlan à nga anà Mbərom ata awan, aday way saa tɛra à alay a Yesu Almasihu i may ahay ata awan.

Nga sa 'am ahay

Asan zek ana Pol anga dɔ a Yesu ahay à Tesaloniki (1.1 - 3.13)

Anjahay su dɔ a Yesu ahay (4.1-12)

Amay ana Yesu Almasihu (4.13 - 5.28)

Pol a jan 'am anà dɔ sɛ Tesaloniki ahay

¹ Sɛ vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, manay tɛ Silas tatɛ Timote. Ma jak ikwen ayak 'am anà kwanay dɔ a Yesu ahay à wulen su doh sɛ Tesaloniki, kwanay dɔ ana Bəbay a nuko Mbərom tɛ Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Mbərom à gak ikwen sumor anahan, aday à varak ikwen zay re.

Pol a ngəran à Mbərom anga dɔ a Yesu ahay à Tesaloniki

² Manay mɛ ngəran anà Mbərom kwa siwa siwa anga kwanay a fok. A alay a manay apan mi ga amboh cənə, mɛ mbəsak sa ga amboh anga kwanay bay.

³ Ma gan amboh anà Mbərom Bəbay a mənuko nà, mɛ bayak pi mer su way a kwanay sa ga anga kɛ dəfen nga pɛ Yesu Almasihu Bahay a mənuko ata awan, aday pi mer su way a kwanay sa ga lele ata anga kɛ pəlen anan, aday pɛ atavay a kwanay njanjan a anga kɛ dəfen anan idɛ hənə ata dukwen anà winen a re. ⁴ Mərak a manay ahay, Mbərom a pəlay kwanay aday ma san zle, kɛ walak kwanay sɛ tɛra dɔ anahan ahay. ⁵ A alay a manay sɛ dakay anan ləbara mugom a əga kwanay ata nà, ma jak ikwen nɛ 'am kəriya aya bay, əna ma ja 'am tɛ mɛgala sɛ Apasay Cəncan awan. Ma san zle coy, 'am a manay sa jak ikwen ataya nɛ tinen 'am didɛk aya coy re. A alay a manay əga kwanay ata dukwen, mɛ njahay kəkəmaw nɛ kɛ sənən zle lele. Ma ga matanan nɛ anga sa mak ikwen zek.

⁶ Kwanay aday nà, ki zlen hənə nɛ kawa ana manay sa jak ikwen ata, aday kawa ana Bahay a mənuko sa gan may ata kutok. Kɛ tɛmihən anan 'am a Mbərom lele. Aya əna, dɔ ahay ta gak alay tɛ kwanay bayak a anga 'am ata awan. Aday tɛ winen ata tɛke dukwen, kɛ tislən anan mivɛl ta 'am ata adəka, anga Apasay Cəncan a kɛ varak ikwen mɛgala. ⁷ Natiya kutok, kwanay apan ki dikan anan anan cəved a Mbərom lele anà dɔ ahay pɛ daliyugo sɛ Makedoniya tɛ Akaya. ⁸ Dɔ ahay bayak a à Makedoniya tɛ Akaya tɛ slənek ləbara sa 'am pɛ Bahay a mənuko anga kwanay. Kwa ta sɛ wura fok, dɔ ahay tɛ slənek coy kwanay apan ki dəfen nga pɛ Mbərom. Awan inde mi zəgahan atan anan apan sabay. ⁹ Bina tinen a tɛ alay a tinen a, tinen apan ti ja coy kɛ tɛmihən manay əga kwanay nɛ kəkəmaw. Tinen apan ti tɛker ləbara sa 'am a kwanay sɛ mbəsak pɛra ahay ata, aday kɛ mbədihən anan mivɛl a kwanay pa sa gan amboh anà Mbərom, winen dɔ tɛ sifa aday winen dɔ didɛk ata awan. ¹⁰ Ta san zle coy re, kwanay apan ki ben nɛ Wan anahan saa nay ahay à mburom wa ata awan. Wan anahan ata nà, Yesu, Mbərom sɛ slabakay anan

ahay à mæke wa ata awan. Wan ata nà, i tam mænuko anga aday Mbərom à ga puko mivel à alay anahan saa ga sariya ata sabay.

2

Mer su way ana Pol sa ga à Tesaloniki

¹ Mərak a manay ahay, kwanay a kə sənən zle, ana manay sa zlak ayak àga kwanay ata nə kà tərak awan kəriya bay. ² Kə sənən zle, ma sak dəcə à wulen su doh sə Filipi, anga ta gak alay tə manay, tə gənahak umo. Mə dazlek ayak àga kwanay à Tesaloniki dukwen, do a matanan ataya tinen inde bayak a re. Əna ta winen a təke dukwen, Mbərom kə bənak umo mbac bayak awan, aday mə dəkak ikwen anan ləbara mugom a sa nay à alay anahan wa ata kutok. ³ Manay apan mi dakan anan cəved didek a anà do ahay nà, mə gədan atan nə mungwalay bay, way lelibay aya inde à mivel a manay itəbay re, mə njəkan uda anà dowan bay. ⁴ Mə təkər nà, way ana Mbərom a sə varan umo ata awan, bina a ca pumo nà, ma slak sə dəkay anan 'am anahan, aday a varan umo anan ləbara anahan mugom a à alay inde sə dakan anan anà do ahay kutok. Ma ja 'am nà, aday mə zlan à nga anà do zənzen a bay, əna aday mə zlan à nga anà Mbərom awan, winen do sa san abayak nga a manay ata awan. ⁵ Kə sənən zle lele re, ma jak ikwen 'am sa rak ikwen mindel bay, aday ma jak 'am sə rake pikwen wa way bay re. Way uno sə vinde həna ata dukwen, Mbərom a san zle, winen 'am didek awan. ⁶ Kula mə pəlak dowan à həran umo nga bay. Kwa à ga nə kwanay, kwa à ga nə do maza aya awan, ma gak anan may matanan bay.

⁷ Abay cəved inde mi cəce pikwen wa way ahay kawa do məduwen aya sa ga ataya bidaw, anga manay nə do maslan ana Almasihu ahay. Əna mə cəcihek awan bay. Mə təra adəka nà, do səkəffe aya à wulen a kwanay, kawa uwar sa gan nga anà gwaslay anahan ahay ata awan. ⁸ Mə pəlay kwanay bayak awan. Anga nan, ma zlak ayak àga kwanay nà, mə pəlay sə dəkak ikwen anan pa 'am nə ləbara mugom a sa nay ahay pə cakay ana Mbərom wa ata awan. Aday winen ata dəkdek bay re. Mə pəlak sə varak ikwen anan nga a manay aya re, anga ki zlen umo à nga cəvedəbay. ⁹ Mərak a manay ahay, kə mbədəken anan à nga wa ti mer su way a manay sa ga àga kwanay ata bay asanaw? Kwa à ga nə sə luvon, kwa à ga nə sə ipec, ma ga mer su way nə ndekərkarre, anga aday à alay a manay apan mi dəkak ikwen anan ləbara mugom a sa nay à alay a Mbərom wa ata nà, mə njad way sa pa mənəna sə bənak ikwen uda mbiyed.

¹⁰ Kwanay a kə sənən zle ma ga mer su way àga kwanay nə kəkəməw, aday Mbərom dukwen a san a zle re. Anjahay a manay àga kwanay do a Yesu ahay nə lele, didek awan, dowan i gədan umo azar pə awan a ibay. ¹¹ Kə sənən zle re, ma ga way ahay tə kuwaya a kwanay nə kawa bəbay sa ga way tə gwaslay anahan ahay ata awan. ¹² Ma taa dubok kwanay, aday ma taa varak ikwen məgala, ma taa jak ikwen dukwen pac pac, zlen azla sa zlan à nga anà Mbərom, dowan a sə ngamak ikwen aday kə zlen à bahay anahan inde tə mazləb ata awan.

¹³ Mi ngəran anà Mbərom hwiya re, anga à alay a manay sə dəkak ikwen anan 'am anahan ata nà, kə təmihen anan nə kawa 'am su do zənzen a bay, əna winen kawa 'am a Mbərom a way anahan. Tə didek a nà, wita nə 'am a Mbərom acəkan. 'Am ata winen apan i ga mer su way à mivel a kwanay inde, kwanay do sa daf nga pə Yesu ataya awan. ¹⁴ Mərak uno ahay, kwanay kə tərən kawa do ana Yesu Almasihu ahay à egliz a Mbərom pə daliyugo sə Yahudiya ata awan. Yahuda ahay ta gak atan alay anga tə pərahan azar anà Yesu. Matanan həna do a kwanay ahay ti ga alay tə kwanay dukwen, kawa winen ata kəslsla. ¹⁵ Yahuda ataya tə vədak ahay do maja' am a Mbərom ahay

kwakwa, tə vɔdɔk anan Bahay a mənuko Yesu, aday hənə tə rəzlak manay re. Way a tinen sa ga ata a zlan à nga anà Mbərom a bay jiga awan. Ta nan idé anà dō ahay fok. ¹⁶ Abay tə gafak umo 'am sə dəkay anan ləbara sa 'am a Mbərom anà dō su kon azar aya, anga aday dō ataya tã tam bay. Matanan kutok, ta rah anan wa nà, ines a tinen ahay, aday Mbərom a kà gak patan mivel hənə acəkan.

Haway ana dō sə Tesaloniki ahay a gan anà Pol

¹⁷ Mərak uno ahay, à alay a mənuko sə gəzla nga ata nà, mivel kə hanak pumo anga haway a kwanay i gan umo. Ma zla way a manay nà, njufok aya awan, anga abayak nga a manay kə mbədəkek ayak pə kwanay à dəba. Abay a nan umo sa mak ayak əga kwanay maza awan. ¹⁸ Manay a fok ma gan may sa mak ayak saa cay kwanay. Nen Pol ta nga uno, na gan may saray bayak a re, əna Fakalaw kə nəsək anan cəved awan. ¹⁹ Mə bayak pə kwanay nə anga kwanay kə viren umo məgala sa daf nga pə way a Mbərom sə zlapay anan i varan anà dō ahay ata awan. Sə varan umo ataslay mivel hway apan təkede dukwen, kwanay re. Jugo sə vize a manay ahay saa ga anan ti zek pa 'am anà Bahay a mənuko Yesu azanan i may ahay ata nà, kwanay. ²⁰ Tə didek a nà, dō ahay tə varan umo zlangar anga kwanay nə bayak awan, aday mə taslay mivel dukwen tə kwanay a re.

3

¹ Haway a kwanay kà gak umo cəna, mbac a slan umo cəvedabay. Anga nan, ma ja, ma wa, mi slənak ikwen ayak Timote. Ata aday suwan mi njahay way a manay à Atena taayak a manay a tamak. ² Timote nà, mərak a mənuko, winen apan i ga mer su way a Mbərom tə manay, mə dəkay anan ləbara mugom a mbala Yesu Almasihu anà dō ahay nə manay pə kərtek awan. Mə slənak anan ayak əga kwanay nà, aday à mak ikwen zek, aday à varak ikwen məgala sə tavay nənjan pə cəved a Mbərom. ³ Matanan, kwa hənə dəcə ahay ta tak ikwen à nga dəp nà, dowan à sa zluwe kwa kərtek à cəved a Mbərom wa bay. Kə sənən zle, dī takas nə tə dəcə ahay matanan təktek re asanaw? ⁴ Ayaw, à alay a manay əga kwanay ata nà, ma jak ikwen ayak panan wa coy, dō ahay ti naa ga alay tə mənuko pa 'am mba. Matanan hənə dəcə ataya ta nak ahay puko kawa ana kwanay sa san ata kutok. ⁵ Na ca apan, dəcə winen apan i nay ahay pikwen nà, mbac kə slahak uno. Anga na awan, nə slənak ayak Timote əga kwanay, aday nà san kwanay apan ki pərihen anan azar anà Yesu acəkan hwiya bidaw? Nə jəjarak, na wa, tiya nə Fakalaw kə njəkak kwanay à cəved sə didek wa. Ata, mer su way a manay à wulen a kwanay ata kə tərak way kəriya awan.

⁶ Hənə Timote kə mak ahay əga kwanay wa pə cakay a manay, a təkəren umo nà, ləbara lele aya sa zlan umo à nga anga kwanay. A wa, kwanay apan ki pərihen anan azar anà Yesu hwiya, kə pəlen zek ahay lele re. Aday a wa, kwanay apan ki bayiken pə manay tə ataslay mivel awan, bina haway a manay a gak ikwen, kawa haway a kwanay a sa gan umo ata re. ⁷ Mərak a manay ahay, manay apan mi sa dəcə, dō ahay ti jugwar pumo wa 'am dəp nà, Timote a nay a jan umo matanan cəna, kə varak umo məgala bayak a, anga kwanay apan ki pərihen anan azar sa daf nga nə pə Yesu hwiya. ⁸ Bina, kak kwanay apan ki tiven nənjan pa 'am a Mbərom matanan kəma, mi taslay mivel sə njahay tə sifa aya uho. ⁹ Ataslay mivel a manay sa njad pa 'am a Mbərom a mənuko hənə anga kwanay ata nà, kwa mə ngəran anà Mbərom nə kəkəma, wita kə slak awan bay. ¹⁰ Kwa à ga nə sə sipec, kwa à ga nə sə luvon, manay apan mi gan amboh aday à varan umo cəved sa zlak ayak əga

kwanay saa cak ikwen ahay ife aday mi tatakak ikwen anan ahay way aday kə sənən pə cəved a Mbərom fan bay ataya awan.

¹¹ Ma gan amboh anə Bəbay a mənuko Mbərom a ta nga anahan awan, tə Yesu Bahay a mənuko nā, tē təban umo ayak cəved a sə dəzlek ayak āga kwanay awan. ¹² Bahay a mənuko Yesu ā varak ikwen məgala sa san zek ā wulen a kwanay ahay pa 'am pa 'am lele, aday sə pəlay anan dō ahay fok, kawa ana manay sə pəlay kwanay ata awan. ¹³ Natiya awan, tə cəved ata kutok, ki tərən dō məgala aya pə cəved anahan, anga aday kə njiden awan lelibay a pə mivəl a kwanay ahay sabay, kə tərən dō cəncan aya pa 'am a Bəbay a mənuko Mbərom pə luvon a Bahay Yesu saa may ahay pə daliyugo tu dō anahan ahay fok ata awan. Saa may ahay pə luvon ata nā, winen a pi zek tu dō anahan aya azar a fok.

4

Anjahay sa zlan ā nga anə Mbərom

¹ Mərak a manay ahay, way a mə mbəsak a sa jak ikwen ayak ata nā, həna: Mə tatakak ikwen anan anjahay sa zlan ā nga anə Mbərom a coy. Aday ma san zle, azla a kwanay nə matanan. Əna manay apan mi gak ikwen ayak amboh asa nā, tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu, zəgihen anan apan asa. ² Kə sənən way a manay sə tatakak ikwen anan tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu ataya zle. ³ A nan a Mbərom cəna, kə tərən dō cəncan aya awan, kawa sa ja bine siwaw nā, kə limen anan alay ā uwar uho bay, ⁴ kuwaya ā njahay nə tə uwar anahan awan, ā səkəffe inde. Ata dō ahay ti hərək ikwen nga. ⁵ Adəka bay, ubor ā ga pikwen bahay bay. Wita nə azla su dō sa san Mbərom itəbay ataya awan, dō sə pəra ahay. ⁶ Dowan ā gan sədək anə dō hinen ta sə jənan pə uwar bay, anga Bahay a nuko Yesu i naa gan sariya anə dō sa ga ines a matanan ataya awan. 'Ba ma jak ikwen anan 'am ata coy. ⁷ Anga Mbərom a ngamak uko nə saa ga ines tu dō sə uho ahay matanan ata bay. A ngamak uko adəka nā, sə njahay ā cəncan inde pa 'am anahan. ⁸ Anga nan, kak dowan a kə ngəmak 'am a anan itəbay cəna, a ngam bay nā, dō zənzen a bay, əna zek a Mbərom a, dowan a sə varak uko Apasay Cəncan ata awan.

⁹ Mərak a manay ahay, awan inde maza sa jak ikwen ayak pa 'am sə pəlay zek ā wulen a kwanay dō a Yesu ahay sabay. Zek a Mbərom a kə dəkak ikwen anan cəved ata coy. ¹⁰ Tə didek a nā, kə pəlen dō a Yesu ahay pə daliyugo sə Makedoniya fok. Əna ma gak ikwen kem nā, zəgihen anan apan pa 'am pa 'am. ¹¹ Rəzlen anan ā nga wa sə njahay səkəffe lele. Kā sa slihen ā 'am sə dō ahay inde bay. Gen mer su way tə alay a kwanay aya aday kə njiden way sa pa, kawa ana manay a sa jak ikwen ata awan. ¹² Ki gen anan matanan cəna, dō sə uho ahay ti dəfak ikwen apan, aday ki saa rəken awan pu dō wa bay.

Luvon ana Yesu saa may ahay ata awan

¹³ Mərak ahay, a nan umo nā, sənən anan way saa tərən anə dō a ma mac ataya awan. Əna zlawan ā sa gak ikwen kawa dō sa ba Yesu itəbay ataya bay. ¹⁴ Də dəfak apan nga, Yesu kə məcak, aday kə slabakak ahay ā məkə wa. Anga nan, dā san zle, dō sa daf nga pə Yesu ahay aday tə məcak coy ata nā, Mbərom i i slabakay atan ahay ā məkə wa anga aday tē njahay ā man a Yesu. ¹⁵ 'Am a manay sa jak ikwen ayak həna ata nā, 'am ana Bahay a mənuko Yesu a sə tətakan anan anə dō ahay ata awan. Pə luvon ana Yesu saa may ahay ata nā, mənuko həna tə sifa ataya dī naa lahan apan anə dō ma mac ataya sa zla ā man ana Yesu a bay. ¹⁶ Pə luvon ata nā, Mbərom i varan cəved anə maslay anahan ahay. Bahay a tinen i ngaman atan, aday ata ti fa məzləzlilen kutok.

Cəna zek a Bahay a mənuko Yesu Almasihu a i dazay ahay, do a anahan ma mac ataya ti lah sə slabakay ahay à mæke wa pa 'am. ¹⁷ Ata aday mənuko mə mbəsak a tə sifa uho ataya di japay tu do anahan a azar ataya à matapasl inde tatə Bahay a mənuko Yesu à mburom. Natiya di njahay tatə Bahay a mənuko Yesu pa sə viyviya awan. ¹⁸ Kak matanan cukutok nà, men anan anan mivel ù doh anà zek ahay lele ta 'am a anan.

5

Təruko do mə lavay zek aya awan

¹ Mərak a manay ahay, pa 'am sə luvon kabay alay a sə amay ana Bahay a mənuko Yesu nà, awan inde mi jak ikwen ayak apan ibay, ² anga kwanay aya kə sənən zle coy, luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata nà, i slay ahay puko nə kawa do sə akar sa nay à alay a dōwan a san apan bay ata awan. ³ I təra nà, à alay a do ahay ti ja nə «Zay inde, awan inde sə bənan mbiyed ù do ibay» ata awan. Ata gangaf alize i tan atan à nga kawa dəcə sa tan à nga anà uwar, wan sə dəlay anan ata awan. Tinen a fok, dōwan saa tam wa kwa kərtək dükwen, ibay.

⁴ Aya əna, mərak ahay, kwanay nà, mə njahay aya i ide zənzen inde bay. Luvon ata i sa dəzley pikwen gangaf kawa do sə akar sə gaway ahay bahay su doh ata bay. ⁵ Kwanay nə do sə ide jiyjay ahay sa bar à man ipec inde ataya awan. Mənuko do sa bar sə luvon ahay i ide zənzen inde ataya bay. ⁶ Anga nan kutok, dā njak ahan kawa do azar aya itəbay. Adəka bay, dəfuko anan ide anà zek a mənuko ahay lele, guko anan nga i zek re. ⁷ Do ahay ta taa njak ahan nə sə luvon, aday ta taa vaway nga dükwen sə luvon. ⁸ Aya, mənuko nà, do sə ide jiyjay ahay. Anga nan, guko anan nga i zek. Dəfuko nga pə Yesu, aday sənuko zek. Da gak matanan ata nà, i tərak uko kawa palalam à mbac inde. Aday dəfuko anan ide anà luvon a Yesu saa nay ahay sa tam nuko ata awan. Way ata dükwen i tərak uko kawa dugwala à nga inde. ⁹ Mbərom a walay mənuko nə anga aday dā saa ga dəcə pa 'am anahan bay, əna sa naa tam mənuko tə alay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu. ¹⁰ A mac anga mənuko, anga aday kwa à ga nə də macak coy, kwa à ga nə mənuko tə sifa aya mba, di njahay tə winen awan. ¹¹ Anga nan, viren anan məgala i zek ahay, aday men anan zek i zek ahay sa har lele kawa ana kwanay sa ga həna coy ata awan.

Andav sa 'am ahay

¹² Mərak a manay ahay, manay apan mi gak ikwen ayak kem nà, dəfen anan apan anà do a Yesu ahay sa gak ikwen nga, aday tinen apan ti ga mer su way à wulen a kwanay inde ataya awan. Bahay a mənuko a daf atan nə sə tətakak ikwen anan cəved anahan. ¹³ Dəfen atan apan lele, ken atan anan asan zek bayak awan, anga mer su way a tinen sa ga à wulen a kwanay ata awan. Njihen tə zay à wulen a kwanay aya inde re.

¹⁴ Mərak a manay ahay, ma gak ikwen kem nà, gifen anan 'am anà do sə isew ahay, viren anan məgala ana do sə zlawan ahay, men anan zek anà do bəle aya awan, aday kà si yen nga tə do ahay bay fok. ¹⁵ Gen anan ngatay anà zek a kwanay ahay, bina kà si men anan anan sədəc anà dōwan bay. Əna kwa siwa siwa dükwen, rəzlen anan à nga wa anà way lele aya à wulen a kwanay inde, mənəna sə mbədək anan do azar aya à nga wa re. ¹⁶ Kwa siwa fok cəna, tislən mivel. ¹⁷ Gen amboh kwa siwa. ¹⁸ Kwa kəkəma fok, ngəren anan anà Mbərom re, anga a nan nə guko matanan, mənuko do a Yesu Almasihu ahay fok. ¹⁹ Kə ticen anan alay pa 'am anà Apasay Cəncan a bay. ²⁰ Kə kədiyen anan 'am ana do maja'am a Mbərom ahay bay. ²¹ Gəzlen anan alay pi zek wa anà

way ahay fok lele. Winen lele ataya nà, tàmihen atan. ²² Zlèmen anan anà sèdøk a wura wura fok jiga awan.

²³ Mbèrom a dō sè varak uko zay ata, á tèra kwanay dō cəncan aya jiga awan. A ba anan apasay a kwanay, tə mivèl a kwanay, aday zek a kwanay fok, anga pə luvon aday Yesu Almasihu Bahay a mənuko i sa may ata nà, á njad pikwen wə way lelibay a bay. ²⁴ Mbèrom a sè ngamak ikwen ata i ga anan, anga winen nà, a ga anan way anahan sa ja ataya hwiya.

²⁵ Mèrak ahay, gen amboh anga manay ite. ²⁶ Jen anan 'am anà mèrak ahay fok ta sè zlangay alay tə alay. ²⁷ Na jak ikwen tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu nà, jingen anan dèrewel a anan pə 'am su dō a Yesu ahay fok.

²⁸ Bahay a mənuko Yesu Almasihu á gak ikwen sumor anahan.

**Derewel ana Pol sə vinden ayak anà dō sə
Tesaloniki ahay
mə slala cew awan
Adakay way pə deftere a anan**

Pol a jan 'am anà dō sə Tesaloniki ahay pa 'am sə amay ana Yesu, kawa anahan sa jan atan ayak à derewel anahan mama'am a inde ata awan. A alay ata nà, dō a tinen aya azar a tə pərahan azar anà atətak way sə miter mungwalay aya awan. Pə tinen nà, Yesu kà mak ahay coy, dō ahay tə sənək apan bay. Əna Pol a ja nà, wita mungwalay. A alay a Yesu i may ata nà, i tam anan dō anahan ahay, aday i gan sariya anà dō sa ngam 'am anahan itəbay ataya awan.

Nga sa 'am ahay
'Am dīdek a pə amay a Yesu Almasihu (1.1 - 2.17)
Aga amboh tə adakay way ahay (3.1-18)

Pol a jan 'am anà dō sə Tesaloniki ahay

¹ Sə vindək ayak derewel a anan nà, nen Pol, manay tə Silas tatə Timote. Ma jak ikwen ayak 'am à kwanay dō a Yesu ahay à wulen su doh sə Tesaloniki, kwanay dō a Bəbay a nuko Mbərom tə Bahay a nuko Yesu Almasihu ataya awan. ² Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tã gak ikwen sumor aday tə varək ikwen zay a tinen.

Mbərom i gan sariya anà dō ahay mba

³ Mərak uno ahay, lele a nà, mē ngəran anà Mbərom anga kwanay kwa siwa siwa fok. Lele nə mē ngəran, anga kə zəgihən anan sa daf nga pə Yesu, aday kə zəgihən anan sə pəlay zek à wulen a kwanay ahay inde re. ⁴ Anga nan kutok, à alay a manay əga mərak azar aya nà, manay apan mi həran nga anà zek anga kwanay. Ma jan atan nà, kwa kwanay apan ki sen lirew ahay tə cəved' ahay cara cara pu dō sə jugwar pikwen wa 'am ahay dəp nà, kwanay apan ki səmen anan, aday hwiya kə bənen anan adaf nga a kwanay pə Yesu tə alay cew cew awan.

⁵ Way ata a dəkay anan nə, Mbərom i gan sariya anahan anà dō ahay tə cəved' lele a kutok. Kwanay ki sen lirew həna ata nà, anga bahay a Mbərom. Matanan, ki slen sa zla à bahay a Mbərom inde. ⁶ Ayaw, Mbərom nà, dō dīdek awan. Luvon a kà slak cəna, i man anan uda siked' anà dō sa ga alay tə kwanay ataya awan. ⁷ Kwanay dō sa sa lirew həna ataya nà, i varək ikwen anjahay zay kutok. Manay dukwen, matanan re. Way ata i təra nà, à alay a ana Bahay a mənuko Yesu i dazay ahay à mburōm wa tə maslay anahan ahay məgala aya, ⁸ à mamasl sə miresl sə uko inde ata awan. I ga anan alay tu dō sa san Mbərom itəbay ataya fok, i ga anan alay tu dō sa ngam ləbara ana Bahay a mənuko Yesu itəbay ataya fok. ⁹ Ti sa lirew nə ndəlekeke, aday Mbərom i i lize atan sə coy awan. Ti zla pə cakay ana Bahay a nuko Yesu bay, ti canan anà məgala sə mazla6 sə bahay anahan itəbay. ¹⁰ Way ataya ti təra nà, à luvon a aday Bahay a mənuko i may ahay ata awan. Pa pac a i nay ata nà, dō anahan ahay ti həran nga. Dō sə dəfan apan ataya fok ti canan, ti həran nga re kutok. Ki gen inde à wulen su dō sə həran nga ataya awan, anga kwanay dukwen kə dəfen apan nga coy, bina 6a mə dəkak ikwen anan ləbara a Yesu ata re asanaw?

¹¹ Anga nan kutok, ma taa gan amboh anà Mbərom anga kwanay. Ma gan amboh nà, anga aday kə njihen kawa do anahan a sə walay ataya awan. Aday ma gan amboh anga aday à mak ikwen zek sa ga way lele aya kawa sa nak ikwen ata awan, aday mer su way a kwanay sa ga anga kə dəfen nga pə winen a ata awan. Kem anan, à ba kwanay tə mǎgala anahan ata ite. ¹² Natiya, do ahay ti həran nga anà Bahay a mənuko Yesu anga kwanay kutok, aday do ahay ti hərək ikwen nga anga winen re. Mbərom a mənuko tə Bahay a mənuko Yesu Almasihu ti ga matanan, anga sumor a tinen.

2

Do sə sǎdɔk

¹ Mərak a manay ahay, u no sa ja 'am hənə nà, pə luvon a aday Bahay a mənuko Yesu Almasihu i sa may ahay ata awan, aday mənuko dī halan nga pa 'am. Ma gak ikwen amboh nà, ² kə viwen anan nga i zek ahay kwayan'a, anga 'am ana do ahay sa jəka luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata nà, kə nak coy ata bay. Kwa à ga nə sa ja 'am ata nà, do maja'am a Mbərom, kwa à ga nə do sə wazay sa ja, kwa do ahay tǎ ja nə nen a sə vinde anan adəka, kə dəfen apan nga bay, kə jəjiren bay. ³ Dowan à sa njak kwanay bay jiga awan. Luvon ata i nay ahay ta 'am kəriya bay. Do ahay bayak a ti vəze pə Mbərom, aday do sə sǎdɔk a ti i lize anan u uko inde ata i nay ahay aday. Ata, luvon ata i nay ahay kutok. ⁴ Do sə sǎdɔk ata i gafan 'am anà do ahay kwa sə hərən nga anà ma fok, kwa sə hərən nga anà zek a Mbərom awan. I ja nə winen a a zalay mbərom ahay fok. I zla u doh sə mazlaḅ a Mbərom, i daf man sə njahay anahan à man ata awan, i təra anan zek anahan kawa Mbərom awan.

⁵ Kə sənən apan sabay kələdaw? A alay mənuko pə kərtek ata nà, na jak ikwen anan way ataya coy asanaw? ⁶ Hənə tamak nà, awan inde sə gafan 'am sa nay ahay, aday kə sənən awan ata zle. Alay ata kə slak cənə, do sə sǎdɔk ata i nay ahay kutok. ⁷ Tə dīdek a cənə, do ahay inde, tinen apan ti ga sǎdɔk bayak a coy. Da san anan nà, anga Mbərom a kə mak uko zek sə dəkak uko anan way ata awan. Ənə way a nen sa jəka ti nay ataya nə ti nay ahay fan bay, si dowan a sə takan alay i ide ata kə zlak wa aday. ⁸ Ata aday, alay a i sla aday do sə sǎdɔk ata i sa nay ahay kutok. Yesu Almasihu Bahay a mənuko kə nak ahay à mazlaḅ anahan inde nà, i lize a wa do sə sǎdɔk ata awan, i vazole apan apasay sa 'am anahan aday à mac. ⁹ Do sə sǎdɔk a sa nay ata nà, i nay ahay nə tə mǎgala ana Fakalaw, i ga way masuwayan aya cara cara sa njak anan do ahay. ¹⁰ I may ahay nà, sa ga way lelibay aya cara cara sa njak anan do aday saa lize u uko inde ataya awan. Ti lize anga ta ngam sə pəlay 'am sə dīdek itəbay. Abay tǎ ngam tiya nà, Mbərom kə təmək atan bidaw? ¹¹ Anga nan kutok, Mbərom kə cərwidek anan abayak nga a tinen aday tǎ daf nga nə pə way mungwalay aya awan. ¹² Natiya awan, sariya i ban anan do sa ngam sa daf nga pə dīdek a Mbərom itəbay ənə ta gan may anà way lelibay ataya ata awan.

Mbərom a walay kwanay

¹³ Kwanay mərak aya aday Bahay a mənuko sə pəlay kwanay ataya awan, sumor a nà, mi ngəran à Mbərom anga kwanay kwa siwa siwa fok. Bina à alay a daliyugo winen mə ndakay a fan bay ata dukwen, Mbərom kə walak kwanay anga saa tam kwanay tə mǎgala sə Apasay Cəncan awan. Apasay ata a təra kwanay do anahan ahay. A tam kwanay dukwen, anga kə dəfen nga pə dīdek a Mbərom ata awan. ¹⁴ Anga nan, à alay a manay sə dəkak ikwen anan ləbara sa 'am a mugom ata nà, a ngamak ikwen pə cakay anahan, anga aday kə njiden anan mazlaḅ ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

¹⁵ Anga nan, mərak a manay ahay, tiven nə nənjan lele, bənen anan way a manay sə tətakak ikwen anan ataya awan. Kwa á ga nə mə tətakak ikwen anan ta 'am, kwa á ga nə mə vindek ikwen anan ayak avinde pə dərewel, bənen anan lele.

¹⁶⁻¹⁷ Bahay a mənuko Yesu Almasihu a ta nga anahan a aday Mbərom Bəbay a mənuko, t̄ varak ikwen məgala aday gədan sa ga way lele aya aday sa ja 'am sə way lele aya hwiya ite. Bina Mbərom a pəlay nuko, aday tə sumor anahan i varak uko məgala hwiya, aday i mak uko zek sə dəfan ide anə way a lele saa nay ahay pa 'am ata re.

3

Gen anan amboh à Mbərom anga manay ite

¹ Mərak a manay ahay, 'am uno mə mbəsak a sa ja nà, həna: Gen anan amboh à Mbərom anga manay ite, anga aday ləbara ana Bahay a mənuko Yesu á zla bəse pa 'am pa 'am, aday dō ahay t̄ dəfan apan kawa ana kwanay a sa ga həna ata ite. ² Anga manay dükwen, gen anan amboh, anga aday á gan umo nga pu dō sə sədək ahay wa. Anga sə təma way a manay sa ja ataya nà, dō ahay fok bay.

³ Əna Bahay a mənuko nà, winen dō dīdek awan, i mak ikwen zek sə təra dō məgala aya awan, aday i ba kwanay pə Fakalaw wa re. ⁴ Bahay a mənuko awan a man umo zek sa dəf pikwen nga hwiya. Ma san zle re, ki gen anan way a manay sa jak ikwen gen ataya, aday ki ti gen anan hwiya azanan re ata awan. ⁵ Bahay a mənuko á mak ikwen zek à mível a kwanay ahay inde, anga aday k̄ sənen anan nə Mbərom a pəlay kwanay kəkəməw ata awan, aday k̄ səmen anan anə dəce ahay kawa Yesu Almasihu awan.

Kuwaya á ga mer su way

⁶ Mərak a manay ahay, manay apan mi jak ikwen tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu nà, dō sə isew ahay á wulen a kwanay inde ataya nə k̄ njihen pə kərtek a tə tinen bay. Bina tinen tə təmahak 'am a manay sa jak ikwen ataya itəbay. ⁷ Kə sənen anjahay a manay á wulen a kwanay zle, aday lele dükwen njihen kawa ana manay ata re. A alay a manay əga kwanay nà, manay isew aya bay asanaw? ⁸ Ma pak dəf a dōwan kəriya bay, ma lar zek adəka nə pi mer su way aday m̄ pan way i zek a manay ahay, kwa á ga nə sə luvon, kwa á ga nə sə sipec, anga a nan umo sə vawak ikwen nga ta 'am sə way sa pa a manay ahay bay. ⁹ Ma ga matanan ata nà, a nan sa ja nà, mə cəcihek pikwen wa dəf nə, ma gak way lelibay a bay, əna a nan umo tə minje a manay adəka nə sə tətakak ikwen anan way. ¹⁰ A alay a manay əga kwanay ata dükwen, ma jak ikwen nà, kak dōwan a a nan sa ga mer su way bay cəna, á pa way bay ite re.

¹¹ Mə vindek ikwen ayak həna matanan ata nà, anga mə slənek dō ahay inde á wulen a kwanay a nan atan sa ga mer su way itəbay, tinen isew aya awan. Əna ta gan may cəna, sə dazay á 'am sə dō ahay inde so. ¹² Tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu nà, manay apan mi gafan 'am anə zahav su dō kətanat anaya, t̄ mbəsak way ataya aday t̄ ga mer su way sa njad anan dəf a tinen cite re.

¹³ Mərak a manay ahay, kwanay ite nà, k̄ si yen nga bay, pərihen anan azar sa ga way lele aya awan. ¹⁴ Kak dōwan a k̄ bənək anan 'am a manay a sə vindek ayak á dərewel a anan inde ata bay cəna, sənen anan dōwan ata lele. K̄ sa jipen t̄ winen sabay aday waray á gan. ¹⁵ Əna k̄ cen apan kawa winen dō manidə bay. Jen anan apan adəka nə t̄ cəved lele awan, anga winen mərak a kwanay hwiya.

Andav sa 'am ahay

¹⁶ Bahay a mənuko Yesu, dō sə varak uko zay ata, â varak ikwen zay kwa siwa siwa fok, kwa kəkəma fok, tə alay anahan awan. Yesu Bahay a mənuko â njahay tə kwanay a fok ite.

¹⁷ Nen Pol, na jak ikwen ayak 'am. Nə vindek ayak 'am a anan nà, tə alay uno awan. Na taa vinde sləmay uno pə derewel uno ahay fok matanan. Həna anan nà, alay uno awan. ¹⁸ Bahay a mənuko Yesu Almasihu â gak ikwen sumor à kwanay a fok.

**Derewel ana Pol sə vinden ayak anà
Timote
mama'am ata awan
Adakay way pə deftere a anan**

Timote a taa man zek anà Pol à man sa bar anahan ahay ti mer su way. Həna Pol a vinden ayak derewel a anan anà Timote nà, way sa man zek anà egliz wiya aya awan. A nan à Pol nà, ləbara a Yesu mugom a anan à ta 'am kwa aha. Anga nan, a dakan anan ayak anà Timote nə miter mungwalay aya inde, tinen apan ti gəzla do ahay pi zek wa à egliz ahay inde. Aday dukwen, Pol a dakan anan anjahay tədə do a Yesu ahay ti gan may à egliz ata awan.

Nga sa 'am ahay

Anjahay sə do ahay à egliz inde (1.1 - 3.13)

Adakay way pə miter mungwalay aya awan (3.14 - 4.5)

Adakay way anga maced sə egliz ahay (4.6 - 6.21)

Pol a jan ayak 'am anà Timote

¹ Sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, do maslan ana Yesu Almasihu. Sa daf nen do maslan a nà, atə Mbərom, do sa tam mənuko, tə Yesu Almasihu, dowan a mənuko sə dafan ide ata awan.

² Nə vindek ayak derewel a anan nà, akiken Timote. Iken kawa wan si zek uno awan, anga iken do sa daf nga pə Yesu.

Atə Mbərom Bəbay a nuko tə Yesu Almasihu Bahay a nuko tã gak sumor, tã varak zay a tinen, aday kã gan atan i zek wa ite re.

Atatak way su do mungwalay aya awan

³ 'Am uno sa jak à alay a nen apan ni zla way uno pə daliyugo sə Make-doniya ata nà, ni mənahan ayak həna nà, anà 'am ata re. Na jak nà, njahay à Efesus, bina do ahay inde à Efesus, tinen apan ti tətakan anan 'am sə mungwalay ahay anà do ahay. Anga nan, gafan atan 'am. ⁴ Jan atan nà, tã mbəsak sə ngwedəsl 'am kəriya aya awan, tã mbəsak 'am sə baslay zahav ahay. Way ataya nà, 'am kəriya ca, 'am sə zəbay avad awiyaway à wulen su do ahay inde kəriya awan. 'Am ata dukwen i man zek anà do sa daf nga pə Yesu ahay bay. Aday i man atan zek sa ga mer su way sa zlan à nga anà Mbərom bay re. ⁵ Dakan atan anan, anga aday tã pəlay do ahay tã mivəl kərtek a lele, mənəna sə bayak nga sa ga mbadire, aday ta sa daf nga pə Mbərom tã didək a acakan.

⁶ Azar su do aya nà, tə zluwek à cəved wa, ta ma nga sə ngwedəsl nə 'am kəriya aya awan. ⁷ Abay ta gan may adəka nà, sə tətakan anan 'am a Mbərom anà do ahay. Əna cəkəbay, tinen a nà, ta ga nə, sə ndərəfrasi zek, bina tə gəzlan alay pi zek wa anà way a tinen sə tətakan anan anà do ahay ata bay.

⁸ Mənuko nà, da san zle, Tawrita a Musa nə lele, kak dowan a kə pərahak anan azar tə didəm a nà, na. ⁹ Asa, sənuko apan aday re, Tawrita ma var a, anga do sa ga way lele aya ata bay, əna ma var adəka nà, anga do lelibay aya awan, anga do sə vəze pə Mbərom ahay, anga do sə dafan apan anà Mbərom bay ataya awan, anga do mə tahasl aya awan, anga do sə həran nga anà Mbərom bay ahay, anga do sə təra anan 'am a Mbərom à mändak ahay, anga do sə lize anan atə bəbay tə may a tinen ahay ataya awan, aday anga do sa vad nga su do ahay azar aya re, ¹⁰ anga do sa ján uho ahay, aday anga do sə nahay tə do ahay nə kawa su do zənzen a sabay ataya awan, anga do sə sukom

a way tã do ahay ãile aya coy ata awan, anga do sa gad mungwalay ahay, aday anga do sã mbadan pa nga wa anã mungwalay ahay ataya re. Ayaw, Tawrita a Mbãrom ata ma var a nã, anga do sa ga way lelibay aya fok sa nes anan 'am a Mbãrom a nuko sã tãtak lele ata re. ¹¹ Sã ðakak uko anan way ataya nã, lãbara mugom a mbala a Mbãrom, winen do sã mazlaã, aday do sã ngama ata awan. Sã mbuko anan 'am sã lãbara mugom ata ã alay inde nã, winen awan.

Pol a ngãran ã Yesu Almasihu anga sumor anahan

¹² Nen nã, nen apan ni ngãran anã Bahay a mãnuko Yesu Almasihu, do sã vuro mægala sa ga mer su way anahan ata awan. Nã ngãran anga kã ðafak nga pi nen ta sã mbuko anan mer su way anahan ã alay inde. ¹³ Kurre ata nã, nen nã jãnak anan pa 'am anã Mbãrom, nã jugurak 'am pu do anahan ahay wa, aday na gak anan alay tu do anahan ahay tã mindel re. ðna winen kã gak uno sumor anga a ca upo nã, na san awan bay, aday nen nã ðafak nga pã winen a bay re. ¹⁴ Natiya, Bahay a mãnuko Yesu Almasihu kã gak uno sumor mæduwen a sa ðaf nga pã winen a, aday kã varak uno mægala sã pëlay do ahay tã asan zek anahan awan.

¹⁵ Ihe, nga sa 'am ðidek a hãna, aday u no nã, kuwaya ã tãma anan tã mivel kãrtæk awan. 'Am ata nã, natiya: Yesu Almasihu a nay pã daliyugo nã, anga sa tam anan do sã atahasl ahay. Aday cãkëbay bahay nga su do sã atahasl aya nã, nen a adãka bugol. ¹⁶ ðna na gak anan ã zek wa anã Yesu, nen bahay nga su do sã atahasl ahay. Ti nen kutok, Almasihu Yesu a kan anan ahay ngatay anahan a sa ndav bay ata anã do ahay, anga aday tã ðaf apen nga aday tã njad sifa sa ndav bay ata re. ¹⁷ Kuwaya ã zambad a Mbãrom Fetek, Ba Mæduwen. Winen nã, a mac itëbay, dowan a canan itëbay re. Mbãrom nã, winen kãrtëktække. Kuwaya ã hãran nga, ã varan mazlaã pa sã viyviya awan. Amen.*

¹⁸ Iken ite, wan uno Timote, hãna nã mbãsakak anan atãtak way anaya ã alay anak inde, kawa ana do maja'am a Mbãrom ahay sa ja anga iken kurre ataya aday. 'Am ataya ti varak mægala sa ga mægãzlëga sã tavan ã nga wa anã 'am a Mbãrom. ¹⁹ Ki mba apan sa ðaf nga pã Mbãrom lele tã mivel kãrtæk awan. ðna azar su do a aya nã, tã ngãmak sa ga matanan bay. Anga nan kutok, tã mbãðahak anan lœn anã cãved a Mbãrom, aday tã lizek. ²⁰ A wulen su do ataya nã, atã Himeniyas tã Aleksandire inde ã wulen a tinen. Nã mbãsakak atan pã alay ana Fakalaw, aday tã mbãsak sã jãnãn pa 'am anã Mbãrom.

2

Adakay way pa 'am sa ga amboh

¹ Mama'am sã way, aday u no sã ðakan anan ayak ù do a Yesu ahay nã, hãna: Gen anan amboh ã Mbãrom, dãbuken anan, ngãren anan anga do ahay fok. ² Gen anan amboh a Mbãrom anga bahay ahay, tu do mæduwen aya awan, anga aday ðã njahay sãkëffe zay ta sã ðefan apan anã Mbãrom, aday ta sa ga way lele aya sã cãban ã Mbãrom bay ata awan. ³ Ki gen matanan nã, wita lele, ã zlan ã nga anã Mbãrom, do sa tam nuko. ⁴ A gan may do ahay fok tã tam, tã san ðidek sã way ahay. ⁵ Anga Mbãrom a nã, winen kãrtëktække, aday do sã japay anan Mbãrom pi zek tã do ahay ðukwen, winen kãrtëktække re, winen nã, Yesu Almasihu. ⁶ Winen kã nak ahay, kã varak anan nga anahan sa mac anga sã bãmbad anan do ahay fok. Natiya kutok, ã alay a Mbãrom sã walay ata nã, Yesu a ðakay anan nã Mbãrom ã tam anan do ahay. ⁷ Anga nan, Mbãrom kã tãrak nen do maslan anahan sa zla sa tãtakan anan way anã do

* 1:17 Amen, kawa sa ja nã, ã tãra matanan.

sə pəra ahay, anga aday tã daf nga pə Yesu tə didek awan. Way ma ja a anaya nã, didek aya awan, mungwalay uda ibay.

Anjahay su do a Yesu ahay à egliz

⁸ Natiya awan, na gan may mungol ahay tã ga amboh kwa aha fok, əna tã ga nə tə mivəl mə banay awan, mənɟəna way ma caɓ a, aday tə kuzom a bay re. ⁹ Uwar ahay dukwen, tã ɓan zana aday təde a zla pi zek sa ɓan ata awan. Tã sa wahay nga sɛ zlapay anan, anga aday do ahay tɛ canan atan ata bay re. Tã laway way sɛ gura ahay pi zek kabay mambətəmbətə ahay bay. Kabay tã pak zana sɛ dala bayak aya pi zek bay re. ¹⁰ Aya əna, way sɛ ndakay do adəka nã, aga mer su way lele awan, mer su way kawa sɛ uwar lele aya sa jəka tɛ dɛfan apan anã Mbərom ataya awan. ¹¹ U doh a Mbərom nã, uwar ahay tɛ pəkan sləmay anã atətək way səkəffe lele tɛ anahay nga awan. ¹² Nə varak anan cəved anã uwar ahay sɛ tavyay pa 'am su do mungol aya sɛ wazan atan bay, tɛ lavan nga anã mungol ahay bay re, əna tɛ njahay way a tinen tete. ¹³ Anga Mbərom a ndakay pa 'am nã, Adama, aday a ndakay Hawa à dɛba wa kutok. ¹⁴ Aday asa, Fakalaw a nay, a njak nã, Hawa, bina Adama bay. Natiya uwar ata kɛ dazak i ines inde. ¹⁵ Tə winen ata təkə dukwen, Mbərom i tam atan re, anga tinen nã, may a nuko ahay. Əna si ti jəra sa daf nga pə Yesu, sɛ pəlay do ahay, sa ga way lele aya awan, aday ta sɛ tɛra do sɛ waray ahay re.

3

Mer su way ana do sɛ njahan pa 'am wa anã do a Yesu ahay

¹ Ihe, 'am didek a hənã: Kak dowan a kã gak anan may sɛ tɛra do sɛ lavan nga anã do a Yesu ahay nã, wita kɛ pəlak mer su way lele awan. ² Əna do sɛ lavan nga anã do a Yesu ahay nɛ anjahay anahan a á ga nã, natiya: Ines á ga inde apan aday sɛ gədan anan apan azar bay. Uwar á ga inde apan dukwen kərtək coy. A tɛra do sɛ jinje bay, á tɛra do ma san nga awan, á gəba mazlaɓ pi zek wa bay, á tɛma mbələk ahay lele. A mba apan sɛ tətakan anan way à do ahay lele. ³ A waway nga tɛ mahay bay. A cakal 'am tɛ do ahay bay, á tɛra adəka nã, do tete awan. A jugwar 'am bay, aday á ga ubor pə dala bay re. ⁴ A lavan nga anã gulom su doh anahan tɛtɛ, á jan pə akəta anã gwaslay anahan ahay tɛ cəved awan, aday tɛ dɛfan apan lele. ⁵ Bina, kak dowan a kã mbak apan sɛ lavan nga anã gulom su doh anahan tətibay nã, i mba apan sɛ lavan nga anã do a Yesu ahay tətibay re asanaw?

⁶ Kak ki dafen dowan a aday i lavan nga anã do a Yesu ahay nã, kã sa dafen do sɛ tɛma Yesu Almasihu həniniye mba ata bay, bina winen mbələk a mba nã, hinahibay i i har nga i mer su way ata inde. Ata dukwen, Fakalaw i njad apan alay sa 'am aday Mbərom dukwen i gan sariya re. ⁷ Dowan ata nã, anjahay anahan á ga nɛ lele aday kwa do sa san Mbərom bay ahay təkede tɛ dɛfan apan. Bina, kak matana bay cəna, do ataya ti njad sɛ gədan azar pə ines anahan ahay ata dukwen, i slahay à alay a Fakalaw inde kutok.

Do si mer su way ahay à egliz ahay inde

⁸ Hənã asa, anjahay ana do si mer su way ahay à egliz ahay inde nã, natiya: Tã gəba mazlaɓ pi zek wa bay, miresl á ga à 'am a tinen ahay inde cuwcew bay, tɛ varan zek anã mahay bay, tã sa ga ubor aday sɛ pəlay dala tɛ cəved sɛ danakay bay. ⁹ Sumor a nã, tɛ dɛfan apan anã 'am ana Mbərom sa kak uko anan ahay uho ata nɛ tɛhhe lele tɛ mivəl kərtək awan. ¹⁰ Ki sa dafen anan do ataya i mer su way inde nã, do a Yesu ahay tã ca pə anjahay a tinen a lele aday. Ata kak ines inde patan sɛ gədan atan anan apan azar ibay nã, ti daf atan à mer su way inde kutok.

¹¹ Uwar ahay dukwen tē gəba mazlaḅ pi zek wa bay, tē gədan azar a dowan bay, tē vaway nga bay, aday dō ahay tā daf patan nga kwa à ma inde anaw fok.

¹² Dō si mer su way ataya nà, uwar à ga inde patan dukwen kərtek kərtek coy, tē lavan nga anà gwaslay a tinen ahay aday anà gulom su doh a tinen ahay tate. ¹³ Aday kak dō ataya ta gak anan mer su way a tinen tē cəved a nà, dō ahay ti dəfan atan apan, aday ti mba apan sə dəkay anan 'am a Yesu nē ndəndan lele, anga tē təmahak Yesu Almasihu tē mivēl kərtek awan.

Nga sa 'am pə didek a Mbərom

¹⁴ Abay nē jalak sa zlak ayak à man anak bəse, əna hənə suwan nē vindek ayak dərewel a anan tamak. ¹⁵ Hənə kwa nē sak a zlak ayak bəse sabay dəp nà, dərewel a anan i dəkay anan anjahay sə dō ahay à gulom su doh a Mbərom inde. Gulom su doh a Mbərom nà, winen Egliz, kawa sa ja nà, dō a Yesu ahay. Egliz nà, winen kawa saray galak sa ban anan didek a Mbərom bahay sə sifa. ¹⁶ Tē didek a, way a mi dər a pə cəved sa daf nga pə Yesu ata nà, way məduwen awan:

Yesu Almasihu nà, a nay ahay à mburom wa.

A tēra dō zənzen awan.

Apasay a Mbərom kə vəḃak panan awiyaway ta sə dəkay anan, winen dō didek awan.

Masley a Mbərom ahay tē canak anan.

Dō sə pəra ahay tē slənek ləbara anahan awan.

Dō sə daliyugo ahay tē dəfak apan nga.

Mbərom a cakafak anan ayak à man sə mazlaḅ anahan inde à mburom, pə cakay anahan awan.

4

Do sə tətakan anan way mungwalay aya anà dō ahay

¹ Apasay a Mbərom kə jak anan 'am a didek ata kurre a coy, a wa: Azanaka pa 'am nà, azar su dō ahay ti mbəsak sa daf nga pə Yesu, aday ti pərahan azar anà atatak way sə apasay sə mungwalay ahay tē atatak way sə setene ahay.

² Dō sə tətək way ataya nà, tinen dō sə mbaḃəmbaḃa ahay, aday tinen dō sə mungwalay ahay re. Mivēl su dō ataya nà, mi nes aya awan, kawa tē ndəzak atan anan zlac tē njamde mā ga uko ngəlaḃaḃa ata awan. ³ Dō sə mungwalay ataya nà, tinen apan ti gafan 'am anà dō ahay sə gəba uwar, tinen apan ti gafan 'am anà dō ahay sa pa way sa pa azar aya awan. Aday cəkəbay Mbərom a var anan way sa pa ataya nà, anga aday dō ana Yesu Almasihu ahay sa san didek sə way ataya tā pa ta sə ngəran apan anà Mbərom. ⁴ Anga way a Mbərom mē ndakay aya cəna, fok lele. Way aday sa lar anan wa nà, ibay. Di mba apan sə ngəran à Mbərom aday dī pa way sa pa anuko ahay kutok. ⁵ Bina way sa pa ataya nà, lele, anga 'am a Mbərom tē amboh anuko ti tēra atan cəncan aya pa 'am a Mbərom.

Do sa gan mer su way anà Yesu Almasihu lele awan

⁶ Natiya kutok, ka sak a tətakan anan way a iken a sə sləne a anan anà dō a Yesu ahay nà, iken nē dō sa gan mer su way a Yesu Almasihu lele awan. Ata nà, iken kə tərək dō mā har awan, à 'am a Mbərom inde, anga kə varak anan way sa pa sa 'am a Mbərom anà zek anak, aday kə njadak məgala à atatak way a iken sə pərahan azar tē mətəndəron ata awan. ⁷ Əna avəved 'am kəriya aya nà, kə pəkan sləmay bay. Sumor a nà, anjahay anak à zəga apan sa ga nē lele pa 'am a Mbərom sidew sidew adəka. ⁸ Kə kətahak anan zek anak nà,

lele anahan a inde nə mənjoek coy. Əna anjahay anak a kà gak lele pa 'am a Mbərom nà, wita i mak zek à way ahay inde bayak awan, anga ki njad sifa hana, aday azana pə uho sa nay ata dukwen, ki njad re. ⁹ Əna ihe, nga sa 'am ata nà, didek awan. Sumor a nà, kuwaya á təma anan à mivél anahan inde fandar kwayan'a. ¹⁰ Anga nan mənuko apan dī ga mer su way ndəlekeke, mənuko apan dī ga danda a mba. Mənuko apan dī dəfan ide anà Mbərom, bahay sə sifa, winen dō sa tam anan dō ahay fok, aday mə zakay a nà, mənuko dō sa daf nga pə Yesu Almasihu ahay.

¹¹ Timote, iken tavay nà, njənan lele, aday dakan anan way a anaya anà dō a Yesu ahay. ¹² Iken nà, gwaslay aya mba, əna təde nà, dōwan á sa kədey iken anga nan bay. Kan anan anà dō a Yesu ahay adəka nà, minje lele awan, ta 'am anak sa ja, tə azla anak, tə asan zek anak, tə cəved anak sa daf nga pə Yesu tə mivél kərtek ata awan, tə anjahay anak à cəncan sa 'am a Mbərom inde ata fok. ¹³ Var a nga anak sə dakan anan Deftere a Mbərom anà dō a Yesu ahay, wazan atan, tətakan atan anan way ahay hus pə luvon uno saa dəzlek ayak ata awan. ¹⁴ Ká sa ca pə məgala a Mbərom sə varak ata nə kawa way sə gəsle anan bay. A varak anan kurre tə dungo ana dō maja'am anahan, aday məced sə egliz ahay dukwen tə dəfak anak alay pa nga à alay a iken sə təma magwagway ata awan.

¹⁵ Gan nga anà mer su way a anan ata nà, lele, ká sa gan məsfaya bay. Aday dō ahay fok, ti canan anà mazlaḃ si mer su way anak i zla pa 'am pa 'am. ¹⁶ Gan nga anà zek anak, dəfan ide anà atətak way anak re. Ka gak anan mer su way anak ahay lele nà, iken tu dō sə sləne atətak way anak ahay fok, ki təmen.

5

Azla ana dō a Yesu ahay pa 'am a Mbərom

¹ Iken Timote, ká sa ngəraz pu dō məced a bay. Kak winen kà gak way lelibay a nà, jan apan zəhha kawa winen bəbay anak. Njavar ahay dukwen, jan atan apan kawa tinen mərak anak ahay. ² Uwar məduwer ahay nà, jan atan apan kawa tinen may anak ahay. Dalay sə uwar ahay ite nà, jan atan apan kawa tinen dənəbay anak ahay aday fok, tə mivél kərtek awan.

³ Mədukway sə uwar ahay nà, gan atan nga lele, anga hinahibay dōwan a tinen ahay inde sa gan atan nga ibay. ⁴ Hinahibay mədukway sə uwar ata nà, wan anahan inde, kabay wan sə kutov anahan ahay dukwen inde. Kak matanan nà, wan ataya tē tətak mer su way sə dəfan apan anà may a tinen ahay ta sa gan atan nga lele, kawa ana bəbay a tinen ahay sa gan atan ahay nga à alay ata awan. Ata, mer su way a tinen ata i zlan à nga anà Mbərom a kutok. ⁵ Aday hinahibay mədukway sə uwar hinen inde, aday dōwan sa gan nga ibay ata nà, winen i dəfan ide à Mbərom, i gan amboh luvon tə ipec, anga aday Mbərom á man zek. ⁶ Əna mədukway sə uwar hinen inde, winen a ga nə way sa zlan à nga dəkdek ata nà, kwa á ga nə winen inde tə sifa mba dəp nà, winen kawa dō ma mac awan. ⁷ Matanan, dakan anan 'am a anan anà dō a Yesu ahay lele, anga aday dōwan á sa gədan atan azar bay.

⁸ Əna hinahibay dō hinen inde nà, a gan nga anà dō anahan ahay itəbay, kwa dō sə gulom su doh anahan ahay təkede, a gan atan nga bay re. Ata nà, winen kə zluwek à cəved sa daf nga pə Yesu ata wa. A ga nə way aday kwa dō sa san Mbərom bay ahay dukwen ti ga way ata bay re ata awan.

⁹ Ká sa vinde sləmay sə mədukway sə uwar à dərewel inde kəriy kəriy bay, si ava a uwar ata kə dəzlek kwa kuro mbərka, aday dukwen a zla à mbaz nà,

saray kærtektække coy re. ¹⁰ Sumor a dukwen, do ahay tã ndëran slëmay anga mer su way anahan ma ga lele ataya aday. Kawa sa ja nã, kã dëdukok anan gwaslay anahan ahay lele, kã tãmahak mbëlok sa taa zlak ayak äga winen ataya lele, kã gak anan mer su way lele awan anã do a Yesu ahay, kã mak anan zek anã do ahay ä dëce a tinen ahay inde, aday kã gak mer su way lele aya cara cara fok aday ki sa vinde slëmay anahan ä dërewel inde.

¹¹ Æna slëmay sã mädukway sã uwar aya aday tinen wan aya mba ata nã, kã vinde slëmay a tinen ä dërewel inde fan bay. Bina hinahibay haway sa mbaz kã sak a gan atan nã, ti mbësak sã përahan azar anã Almasihu. ¹² Ata ta sak ä ga way matanan ata nã, tã nãsek, Mbërom i gan atan sariya, anga tã pësakak anan 'am a tinen ma ßan a anga sa jëka ti gan mer su way anã Mbërom ata awan. ¹³ Bina ka sak a vinde anan slëmay a tinen ä dërewel inde nã, ti ga isew, ti bar awan ä wulen su doh fok, doh tu doh. Aday sã cëbak jiya dukwen, ti bëbal awan ta 'am kãriya awan, ti slahay ä 'am aday abay kã cak atan anan bay ata re, aday 'am tãde sa ja bay ata nã, tinen ti ja anan. ¹⁴ Anga nan, mädukway sã uwar a wan ataya inde matanan nã, na gan may nã tã zla ä mbaz asa, ti wahay wan, ti gan nga anã gulom su doh a tinen ahay. Ata do manide ahay ti njad sã gädak uko azar sabay. ¹⁵ Tã dïdek a acëkan nã, azar sã mädukway sã uwar aya nã, tã zluwek ä cëved a Mbërom wa, aday tã përahan azar anã Fakalaw cukutok.

¹⁶ Kak uwar a inde aday a daf nga pë Yesu lele, aday mädukway sã uwar inde äga winen nã, ä gan nga lele. Bina ä sa mbakan anan 'am a pa nga ana egliz bay. Ata nã, egliz i mba apan sa gan nga anã mädukway sã uwar a aday dowan inde sa gan nga ibay sã dïdem dïdem ata awan.

¹⁷ Natiya asa, kak maced sã egliz ahay ta gak anan mer su way a tinen ata lele nã, tãde ti njad magwagway a tinen nã mæcapar cew. Aday mæ zakan a jiga nã, anã do sã wazay ahay aday tu do sã tëtakan anan way anã do ahay ata awan. ¹⁸ Anga Deftere a Mbërom a ja nã: «Ä alay a sla winen apan i gak mer su way ä guvo nã, kã sa ßanan mbulo pa 'am anga sã gafan 'am pë arac way bay.*» Matana re: «Do si mer su way cëna, i pa nã way sã herreb anahan.†»

¹⁹ Hinahibay, dowan a i zlak ayak ä man anak sa ra 'am pë maced sã egliz, i jak nã: «Maced sã egliz a tiya ata nã, kã gak way lëlibay awan.» Natiya, kã sa tãma 'am ata kwayan'a fan bay. Sumor a nã, slëne 'am ata pë do ahay wa cew kabay pë do ahay wa maakan aday ki sa jëka acëkan nã, na. ²⁰ Dowan a kã gak ines nã, jan apan i ide sã do ahay inde këzlek, anga aday do azar aya tã jëjar sa ga ines ite.

²¹ Timote, nen apan ni jak ayak 'am a anan pa 'am ana atë Mbërom tã Yesu Almasihu aday pa 'am ana maslay a Mbërom a mæ walay ataya re. Kem, dëfan apan anã 'am uno sa jak ataya fok ite. Kem ä nak asa, kã sa gëzla anan do ahay pi zek wa bay. Pëlay atan nã, hërro ä alay kærtek a wa. ²² Dowan a aday a nak sã varan mer su way sã lavan nga anã do a Yesu ahay nã, kã sa ga hologor sã dëfan alay pa nga fan bay. San anan dowan ata lele aday. Aday asa, kã sa slahay i ines su do inde bay, gan nga anã zek anak.

²³ Timote, kã sa a'am vërre bay, suwan sa apan mahay mænjoek anga dëvac sã kutov anak a sidew sidew sã varak bële ata awan.

²⁴ Ines su do a azar aya a nã, kã cak uho mænjoena alay sã sariya a sã dözley ahay, æna su do a azar a ite nã, kã cak uho fan bay, si pë dëßa a wa. ²⁵ Matana re, mer su way lele aya nã, ti kay uho kutok. Kwa abay ä ga nã hëna mi der aya mba dëp nã, ti naa kay uho tæktek.

* 5:18 Ca pë Tooktaaki Tawreeta 25.4. † 5:18 Ca pë Lukas 10.7.

6

¹ Bile ahay fok tã dɛfan apan anã bahay a tinen ahay nã, lele. Ata dɔ ahay ti gɛdan azar anã Mbɛrom tɛ atɛtak way a nuko ahay sabay. ² Hinahibay, ɓile inde aday bahay anahan nɛ, winen dɔ a Yesu nã, ɓile ata ã dɛfan apan hwiya, bina ã sa kɛdey anan anga sa jɛka tinen tɛ mɛrak ã slɛmay ana Almasihu inde ata bay. A gan mer su way nɛ lele, zal anã bahay hinen ata, anga bahay anahan ata nã, winen dɔ a Yesu, aday Mbɛrom a pɛlay anan re.

Timote, way a anan ataya nã, dakan anan ù dɔ a Yesu ahay nɛ lele, aday tã ban anan.

Do sɛ tɛtak way mungwalay aya awan

³ Kak dɔwan a kɛ gɛbak 'am sɛ tɛtak way anahan hinen cara nã, winen kɛ tɛmahak didek sa 'am mbala ana Bahay a nuko Yesu Almasihu sɛ dɛkak uko anan ata sabay. Aday dɔwan ata kɛ tɛmahak atɛtak way a mɛnuko pɛ anjahay su dɔ ahay pa 'am a Mbɛrom sabay re. ⁴ Kak matanan nã, winen dɔ sa har nga kɛriya awan, a san awan bay. A gan may nɛ anã avɛved 'am, ta sa vad awiyaway pa 'am ahay sɛ zɛban atan ahay nɛ atɛre coy. Matanan, dɔ sɛ pɛkan slɛmay anã way ataya nã, ti ga sɛrak ahay pi zek, ti cakal 'am, ti jan 'am ma caɓ aya ã zek ahay, ti bayak way lelibay aya pu dɔ ahay, ⁵ ti vɛved 'am nɛ hway apan. Anga abayak nga su dɔ ataya nã, kɛ nɛsek, way didek a dukwen ta san sabay re. Tinen tɛ bayak ã ga nã, ã cɛved sɛ pɛrahan azar ã Yesu inde nã, ti njad wa zlile.

⁶ Ayaw, dɛ pɛrahan azar anã Yesu nã, dɛ njad wa magwagway mɛduwen awan. ɛna way aya inde pukɔ ã alay inde ataya nã, dɛ kɛdey atan bay. ⁷ Tɛ wahay mɛnuko pɛ daliyugo nã, awan inde pukɔ kwa mɛnjɔek ibay. Matana dɛ mac way a nuko nã, dɛ gɛba awan ã alay inde bay re. ⁸ Natiya kak hɛna mɛnuko apan dɛ njad way sa pa tɛ zana sa pak pi zek cɛna coy, tasluko mivɛl anga way ataya awan. ⁹ Dɔ sa gan may anã zlile tɛ mindɛl ataya nã, Fakalaw ã njak atan, aday ã njad patan alay sa 'am sa mbazl atan ã ɓalay anahan inde. Ubɔr kɛriya aya cara cara ti njad sa nes atan, ti lize atan sɛ coy. ¹⁰ Anga ubɔr sɛ pɛlay dala nã, a tɛban cɛved anã sɛdɛk ahay cara cara fok. Azar su dɔ aya nɛ ta gak apan ubɔr tɛ mindɛl, hus pa sɛ zluwe atan ã cɛved a Mbɛrom wa. Anga nan kutok kɛ gɛbak atan ahay 'am ahay bayak awan.

Andav sa 'am a Pol anã Timote

¹¹ Hɛna kɛmaya Timote, ãken nɛ dɔ a Mbɛrom ata nã, hawan anã way a lelibay ataya awan. Jɛra zek sɛ tɛra dɔ didek a pa 'am a Mbɛrom. Pɛrahan azar anã cɛved a Mbɛrom nɛ lele, daf nga pɛ winen a hwiya. Pɛlay anan dɔ ahay, sɛman anã way ahay, njahay way anak sɛkɛffe. ¹² Jɛra zek anak anga aday sa ga vɛram pɛ cɛved a Mbɛrom lele. Njad a sifa sa ndav bay ata awan. Mbɛrom a ngamak nã, pɛ sifa ata awan, aday ka ga side sɛ adaf nga anak pɛ Yesu nã, pa 'am sɛ dɔ ahay bayak awan. ¹³ Nen apan ni jak 'am hɛna pɛ ãde a Mbɛrom, dɔ sɛ varan sifa anã way ahay fok, aday pɛ ãde anã Yesu Almasihu, dɔwan a sɛ dɛkak anan way didek aya pa 'am ana guvɛner Pontiyos Pilatu ata awan, na jak nã: ¹⁴ Dɛfan apan anã 'am uno sa jak a anan. Kã sa ga anan mer su way anak tɛ mɛsɛfaya bay, anga aday dɔ ahay tã gɛdak apan azar bay re. Ga matanan hus pɛ luvon a Bahay a mɛnuko Yesu Almasihu sa may ahay ata awan. ¹⁵ I sa may ahay nɛ pɛ luvon a Mbɛrom a ma daf a ata awan. Mbɛrom a nã, winen dɔ sɛ mazlaɓ, winen kɛrtek Ba Mɛgala, winen Bahay sɛ zalay bahay ahay, aday winen dɔ sɛ lavan nga anã dɔ sɛ lavan nga anã dɔ ahay ahay fok re. ¹⁶ Mbɛrom a kɛrtek nã, winen inde pa sɛ viyviya awan, winen ã man sɛ ãde jiyjay ma dav a tɛ mindɛl ata inde. Dɔwan saa mban nã, ibay. Dɔwan kula

kà canak anan nà, ibay, aday dɔwan saa canan asa dukwen ibay re. Do ahay fok tã hãran nga, á ga bahay pa sã viyviya awan. Amen!

¹⁷ Timote, jan anà dɔ sã zlile ahay pã daliyugo a anan ataya nà, tã hãran nga anà zek tã zlile a tinen ahay bay. Tã saa daf apan nga a tinen ahay bay re, anga zlile ata i ga inde pa sã viyviya nà, ta san bay. Əna suwan tã daf a nga a tinen nã pã Mbərom dɔ sã varan kwa ma anà dɔ ahay bayak a ta 'am kəriya aday dɔ taslay a mivel ata awan. ¹⁸ Jan atan asa nà, tã ga sumor, tã ga anan mer su way lele aya bayak awan, tã varan way à dɔ ahay, tã man zek anà dɔ ahay tã zlile a tinen ataya awan. ¹⁹ Ta gak matanan acəkan nà, ata tã ndakak ayak man pã zlile a tinen à man lele a inde, anga aday ti njad sifa didək ata awan.

²⁰ Iken Timote, gan nga anà way a Mbərom a sã varak ata awan. Kak dɔ ahay tinen apan ti ja 'am sã mindel kəriya aya nà, kã sa ja uda bay. Avad awiyaway sã mindel sã dɔ ahay sa jəka 'am sã asan way ata dukwen, kã sa ja uda bay re. ²¹ Tã varan zlangar anà way a tinen sa jəka ta san zle ataya awan, əna cəkəbay tã zluwek à cəved a Mbərom wa.

Natiya, Mbərom á gak ikwen sumor anahan.

**Derewel ana Pol sɛ vinden ayak anà
Timote
mɛ slala cew awan
Adakay way pɛ deftere a anan**

A alay a Pol sɛ vinden ayak derewel a anan anà Timote ata nà, zek anahan winen à dangay, aday a ga apan i sa mac bɛse. A jan anà Timote nà, à gan nga anà lɛbara a Yesu mugom ata nɛ lele. Dɛce ahay ti ga inde, ɛna Timote à sɛmen sɛ njahay hwiya à dɛdek inde, aday à pɛrahan azar tɛ mɛgala si zek anahan a tɛke sɛ dakay anan lɛbara a Yesu mugom awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a varan mɛgala anà Timote (1.1 - 2.26)

Timote à pɛrahan azar sɛ dakay anan 'am a Mbɛrom hus à amac (3.1 - 4.8)

Adakay way mɛdakwidok aya awan (4.9-22)

Pol a jan 'am anà Timote

¹ Sɛ vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, nen dɔ maslan ana Yesu Almasihu, anga kà zlak anan à nga à Mbɛrom a matana awan. A slan nen sɛ dakay anan 'am sɛ sifa anahan sɛ zlapak uko anan kurre ata anga dɛ japak tɛ Yesu Almasihu.

² Nɛ vindek ayak nà, anakiken Timote, iken nɛ wan uno, lɛliwe uno awan. Atɛ Mbɛrom Bɛbay a mɛnuko tɛ Bahay a mɛnuko Yesu Almasihu tɛ gak sumor, tɛ varak way a tinen, aday kà gan atan i zek wa ite.

Pol a ngɛran a Mbɛrom anga Timote

³ Nen apan ni ngɛran à Mbɛrom anga iken tɛ mivɛl kɛrtek awan. Nen ni dɛfan apan anà Mbɛrom kawa ana bije uno ahay sa taa dɛfan apan ata tɛ mivɛl mɛ banay a cɛrah lele. Kwa siwa siwa ni gan amboh anà Mbɛrom cɛna, nen apan ni slaf uda slɛmay anak, nɛ mbɛdek iken à nga wa bay jiga awan. ⁴ Hɛna nen apan ni may anan ahay à nga inde asa nà, à alay anumo sɛ gɛzla nga nà, iken ki yimak anga nen aday hɛna ku go haway. Na gan may, zlangumo sɛ canan i zek ahay aday ataslay mivɛl uno à rah wa ite. ⁵ Nen apan ni may anan ahay à nga inde asa nà, adaf nga anak pɛ Mbɛrom. Iken kà daf nga pɛ Mbɛrom nà, cɛrah lele wanahan. Jɛba sɛ adaf nga anak a pɛ Mbɛrom matana ata nà, miije anak Lowis tɛ may anak Ewnike tɛ lahak anak ahay apan sa daf nga pɛ Mbɛrom matanan. Na san zle hwiya iken nà, kà daf nga pɛ Mbɛrom nɛ kawa ana tinen awan.

Pol a varan mɛgala anà Timote

⁶ Anga nan kutok, nen apan ni jak: Gan nga anà mɛgala a Mbɛrom a iken sa njad à alay nen sɛ dɛfak alay pa nga ata nà, lele. ⁷ Anga Apasay Cɛncan a mbala ana Mbɛrom sɛ varak uko ata nà, i varak uko zlawan i zek inde adɛka bay. Apasay ata i varak uko adɛka bugol nà, mɛgala sa gan mer su way anà Mbɛrom. I varak uko mɛgala sɛ pɛlay dɔ ahay tɛ mɛgala sa ba anan nga a mɛnuko aya awan asa.

⁸ Matanan Timote, iken nà, dakan anan lɛbara sa 'am a Bahay a mɛnuko Yesu ata anà dɔ ahay nɛ lele, kɛ jɛjar sɛ dakay anan bay fok. Aday kwa abay à ga hɛna nen à dangay anga lɛbara ata tɛkede nà, à sa gak waray bay jiga awan. Iken nà, tɛma sa ga dɛce kawa nen, anga lɛbara mugom a ata awan. Mbɛrom i varak mɛgala sɛ sɛmen anà dɛce ataya awan. ⁹ Mbɛrom nà, kɛ tɛmak mɛnuko,

kà ngamak uko anga aday dâ tæra dõ anahan ahay. Mbærom a gak uko sumor ata nà, anga sa jækà dâ gak anan mer su way lele aya ata bay. A gak uko sumor a nà, anga a zlan à nga anà winen a sa gak uko matana awan. A lavak uko anan zek sa gak uko sumor ata nà, tæ alay a Yesu Almasihu a kurre, à alay a daliyugo dukwen winen mæ ndakay a fan bay. ¹⁰ Hæna nà, sumor a Mbærom ata kà kak ahay zek uho, anga Yesu Almasihu, dõ sa tam mænuko ata kà nak ahay pæ daliyugo. Winen a nay ahay nà, a gægar mægala pæ amac wa. Winen kà dækak uko anan kak dæ tæmahak cæved sæ læbara mugom ata nà, dî njad sifa sa ndav bay ata pa sæ viyviya awan.

¹¹ Nen nà, Yesu kà tærak nen dõ maslan anahan, anga aday nê dakan anan læbara mugom a anà dõ ahay, aday nê tètakan atan anan way re. ¹² Anga nan, hæna nen à dæce inde anga winen. Aya æna tæ winen ata tæke dukwen, u go waray bay re, anga nen na daf nga næ pæ wayaw nà, na san zle. Na san zle re, dowan uno sa daf apan nga ata, winen tæ mægala a sa ba anan way a sæ mbuko anan à alay inde ata hus pæ luvon sæ sariya anahan.

¹³ Iken Timote nà, tètakan anan way anà dõ ahay nà, kawa iken a sæ slæne pi nen wa ata awan. Iken apan ki tètakan anan way ataya anà dõ ahay nà, daf nga pæ Mbærom lele, tæ asan zek mbala Yesu Almasihu sæ varak uko ata awan. ¹⁴ Iken nà, ba anan way mbala a Mbærom sæ varak ata næ lele. Apasay a Mbærom Cæncan a winen mæ njahay a à mænuko inde ata, i varak mægala awan.

¹⁵ Ka san apan zle re, dõ a Yesu ahay pæ daliyugo sæ Aziya tæ mbæsakak nen taayak, særret ta tak puno 'am. Kwa atæ Figelus tæ Hermogenes dukwen, tæ mbæsakak nen re. ¹⁶ Na gan kem anà Mbærom anga aday à gan sumor anà dõ sæ æga Unisiforus ahay ite, anga winen a nà, kwa nen à dangay tæde nà, waray kà gak anan bay, a tao mo anan mivel ù doh. ¹⁷ Winen a dæzley à Ruma nà, a ma nga sæ pelay nen, hus zek kà dak anan, aday a saa njad nen kutok. ¹⁸ Bahay a mænuko Yesu Almasihu à man zek aday à gan i zek wa anà Mbærom pæ luvon saa ga sariya ite. A alay nen à Efesus nà, Unisiforus ata kà mak uno zek bayak awan. Iken dukwen ka san apan zle re.

2

Suje ana Yesu lele awan

¹ Iken wan uno Timote, jæra zek lele, anga Yesu Almasihu i gak sumor ta sæ varak mægala. ² Iken nà, kæ slænek atatak way uno pa 'am sæ dõ ahay bayak ata awan. Anga nan iken dukwen, man anan à slæmay inde anà dõ didek aya aday tæde ti mba apan sæ tètakan anan anà dõ azar aya tæte re ata awan.

³ Sæman anà dæce anak kawa suje ana Yesu Almasihu lele awan. ⁴ Bina suje inde sa ga way sa nga anahan nà, ibay. Si way sa zlan à nga anà bahay anahan, anga aday bahay anahan ata à pelay anan. ⁵ Matanan asa, dõ sa haw ahay tinen apan ti ga waway sa haw nà, si i dæfan apan anà way ma ban ataya aday bina kak kà sak a haw mænjàna sæ dæfan apan anà way ma ban ataya nà, i njad magwagway sæ ahaw anahan ata bay. ⁶ Matanan asa re, dõ si mer kà yak nga sa ga mer su way nà, azlapan dukwen winen awan à lahan apan anà dõ ahay sæ tukom way sæ guvo anahan ata aday næ tæde. ⁷ Ønga, jalay pæ way a nen sa jak hæna ataya aday. Bahay a mænuko i mak zek sæ slæne anan way ataya fok.

⁸ Ønga, bayak pæ Yesu Almasihu, winen dõ sæ zahav ana Dawuda ata aday. Kæ mæcak aday kæ slabakak ahay à mæke wa re. Way ata nà, læbara mugom a nen sæ dækay anan ata awan. ⁹ Nen à dæce inde hæna à dangay, ma ban a tæ calalaw kawa dõ ma ga ines a nà, anga læbara mugom a ata awan. Øna 'am

a Mbərom nà, ma ban a itəbay. ¹⁰ Natiya kutok, nə təma sə səman anà dəcə a anan matanan nà, anga aday dō a Mbərom mə walay ataya tā tam tə alay ana Yesu Almasihu ite. Aday tinen tā njad sə dazle à man sə mazlaḅ a Yesu Almasihu inde sə njahay pa sə viyviya ata awan. ¹¹ Ihe, 'am didek a həna:

Kak mənuko də məcak pə kərtek tatə winen nà,
dī njad sə njahay tə sifa a pə kərtek a tatə winen a re.

¹² Kak mənuko də təmahak sə səman anà dəcə anga winen nà,
dī naa ga bahay tatə winen a kutok re.

Aday kak mənuko dā jak dā san anan bay nà,
winen dukwen i ja a san mənuko bay re.

¹³ Kak mənuko də mbəsakak sə pərahan azar nà,
i mba apan sa ga way mədədəren a ite sabay,
bina winen kà jak anan 'am anahan coy.

Do sa ga mer su way sa zlan à nga anà Mbərom

¹⁴ Man anan 'am a nen sa jak ata à sləmay inde anà dō a Yesu ahay, anga aday tə jalay apan hwiya. Jan atan tə sləmay a Mbərom nà, tinen tə mbəsak sa vad awiyaway sa 'am kəriya aya awan. Jəba sa 'am ataya nà, a nes anan dō a Yesu sə sləne 'am ataya adəka, bina a man zek à dōwan bay. ¹⁵ Iken nà, ga mer su way anak lele, anga aday ki təra dō sa zlan à nga anà Mbərom. Iken dō sa ga mer su way. Ga nà, mer su way aday waray i naa gak apan bay ata awan. Dakay anan didek sa 'am a Mbərom tə cəved awan. ¹⁶ Kà sa pəkan sləmay anà dō sə ngwedəsl 'am kəriya aya ata bay, anga dō ataya nà, tinen apan ti zluwe à cəved a Mbərom wa dərən jiga awan. ¹⁷ Atətak way su dō ataya nà, kawa gurlen. Atə Himeniyas tə Filitus inde à wulen a tinen. ¹⁸ Dō ataya nà, tə zluwek à cəved sə didek wa. Tə tətakan anan anà dō ahay nà, way mungwalay a ta sa ja nà, Mbərom kə slabakak anan ahay dō ahay à məke wa coy. Anga nan, dō azar aya tə lizek à cəved a Mbərom wa anga tinen. ¹⁹ Aya ənə, didek a Mbərom nə kawa saray su doh aday i wulaḅ itəbay ata awan. Anga nan, 'am a mə vinde apan ata nà, natiya, a wa: «Mbərom Fetek a san dō anahan ahay zle.*» Mə vinde apan asa, a wa: «Dowan a kà jak sa jəka “nen dō a Yesu” cəna, à mbəsak sa ga way lelibay awan.»

²⁰ A gulom su doh məduwen aya inde nà, way sa ga mer su way ahay kawa gəsa'am ahay inde cara cara. Way azar aya awan, sə guro ta sə rəslom aya awan. Aday way azar aya awan, tinen sə dədom kabay ta han sə dudō. Matanan a ga anan mer su way anahan a tə way ataya à gulom su doh ahay inde dukwen cara cara re. Winen lele ataya nà, ta ga anan mer su way nà, si mbəlok inde. Aday azar aya nà, ta ga anan mer su way nə so pac pac.

²¹ Mənuko dukwen matanan re. Kak dōwan a kə mbəsakak mer su way a lelibay aya nen sa jak ikwen ayak sə mbəsak ataya nà, Mbərom i varan mer su way sa nga anahan awan. I təra nà, kawa gəsa'am lele awan, aday ta ga anan mer su way ahay lele aya awan.

²² Matanan, iken Timote nà, kə pərahan azar anà ubor si zek sə njavar ahay bay. Adəka nà, daf nga pə Mbərom, pərahan azar anà didek anahan, anà asan zek anahan, tə zay anahan, pə kərtek a tu dō sa gan amboh anà Mbərom tə mivəl nə banay aya ata awan. ²³ Kak dō ahay tinen apan ti vad nà, awiyaway sa 'am kəriya aya sə mindel nà, kə slahay uda bay. Ka san apan zle, vad awiyaway kawa way ataya nà, a zəbay nà, acakal 'am ahay. ²⁴ Anga nan, sumor a nà, dō sa ga mer su way a Mbərom nà, à njad sə cakal 'am tə dōwan bay. A jan 'am anà dō ahay nə ləfedədə. A mba apan sə dakan anan way anà dō a Yesu ahay nə tə cəved awan. A səmen anà 'am sə dō ahay sa ja apan ataya

* 2:19 Ca pə Limle 16.5.

awan. ²⁵ Hinahibay manide anahan ahay inde nà, à dakan atan anan way nà sèhhe, lèfedede lele. Aday izəne Mbərom i man atan zek sa yam pə ines a tinen ahay, ti san didek anahan ite. ²⁶ Bina dō ataya nə Fakalaw kə bənak atan à balay anahan inde, ta ga nə way sa zlan atan à nga aya vərre. Əna izəne ti san nga a tinen, ti təmay ahay à balay ata wa mba.

3

Luvon mədakwidok aya awan

¹ San apan lele Timote, à luvon mədakwidok aya inde nà, dəcə ahay ti ga inde bayak awan, way i da 'am tə mindel. ² Anga kə dəzlek à alay ataya inde nà, dō ahay ti pəlay nà, zek a tinen aya vərre. Ti gan may anà dala nə tə mindel. Ti təra nà, dō sə kwecele ahay, ti zlapay awan tə mindel. Ti gənahən anà Mbərom, ti dəfan apan anà bəbay a tinen ahay sabay. Ti ngəran u dō pə awan sabay re, aday ti dəfan apan anà way cəncan aya bay fok. ³ Asan zek i ga inde patan ibay, dōwan i gan atan i zek bay re. Ti gədan azar anà dō ahay. Ti mba pi zek sa ba anan nga a tinen pə way lelibay ataya wa sabay. Ti ga anan alay tə dō ahay tə mindel, aday ti nan ide anà way lele aya fok. ⁴ Ti njakan uda anà dō ahay, ti ga way nà, kawa medelengwez ahay. Ti həran nga i zek. Ti pərahan azar nà, anà way sə mivəl a tinen ahay, bina ti pərahan azar anà Mbərom sabay bugol. ⁵ Pə ide sə dō ahay nà, ta wa: «Manay dō a Mbərom ahay.» Aday cəkəbay taayak a tinen a nà, ti gan may aday məgala a Mbərom à təra atan dō didek aya bay. Jəba su dō ataya nà, kə jipen tə tinen a bay jiga awan.

⁶ Azar su dō a tinen aya tə nək anan gulom su doh sə dō ahay, tinen apan ti zla à gulom su doh sə dō ahay sənəh, tə njakak anan uwar bəle aya tə atətak way a tinen ahay. Uwar ataya dükwen, dō sa ga ines ahay, aday kuzon tə bənak atan à 'am wa anà dō ataya re. Uwar ataya nà, tə pərahan azar anà mer su way lelibay aya cara cara kawa sa zlan atan à nga. ⁷ Tinen apan ti tətək way ahay kwa siwa fok, əna ta njad sa san anan didek sə way aya bay re. ⁸ Kwakwa nà, atə Yanes tə Yambres tə ngəmak 'am a Musa bay.* Matanan hənə dō ataya ta ga nə jəba sə way a tinen ataya re. Ajalay nga a tinen nà, kə nək coy. Aday tə zluwek à cəved a Mbərom wa, bina ta daf nga pə Mbərom tə didek a bay. ⁹ Aya əna, ti zla anan ti mer su way a tinen a jo bay, anga mindel a tinen ata i cay patan wa uho, kawa mindel ana atə Yanes tə Yambres sa kay patan wa uho ata re.

'Am sə dakay way

¹⁰ Aya əna, iken Timote nà, kə tətəkak way ahay bayak a pi nen wa. Kə pəkək anan sləmay anà atətak way uno ahay, kə pərahək anan azar anà minje uno. Na gan may i mer su way uno inde fok anà maw nà, ka san zle. Aday nen na daf nga pə Mbərom kəkəməw nə, ka san zle re. Aday iken ka san munapanaw uno zle, ka san asan zek uno sa gan anà dō ahay ata zle re, aday ka san mətəndəron uno pa 'am a Mbərom zle re. ¹¹ Ka san apan zle, dō ahay ta gak alay ti nen bayak awan, aday na sak dəcə dükwen bayak a à wulen su doh sə Antakiya, à Ikoniya aday à Listəra fok. Na gak dəcə nà, tə mindel jiga awan, əna awan sə zalay Mbərom nà, ibay. Winen kə təmak ahay nen à dəcə ataya wa. ¹² Tə didek awan, dō sa gan may sə pərahan azar anà cəved a Mbərom anga tinen dō ana Yesu Almasihu ahay cəna, dō ahay ti ga atan alay nə bayak awan. ¹³ Əna dō lelibay aya awan, tu dō sa njak dō ahay nà, ti

* 3:8 Ca pə Gurtaaki 7.11, 22, 9.11. Sə varan sləmay anà dō ataya nà, Yahuda ahay.

ma nga sa ga way lelibay aya matanan hwiya. Ti njak anan do ahay bayak awan, aday cakabay way ata i man atan nga ana tinen aya awan.

¹⁴ Aya ana, iken pərahan azar ana way anak sə tətək aday sa daf apan nga kurre ata awan. Kə dagwar ə way ata wa bay. Anga iken a na, ka san apan zle, dowan aya iken sə tətək way pə tinen wa ataya na, tə dakak anak anan way lele aya coy re. ¹⁵ Na jak kə dagwar bay na, anga iken a aday na, ka san Deftere a Mbərom na, kwa ə cədeu a wa. Natiya Deftere a Mbərom ata i varak kəlire† aday ki tam, anga kə təmahak Yesu Almasihu ə mivəl anak inde coy. ¹⁶ Way mə vinde aya ə Deftere a Mbərom inde fok na, sə dakan atan anan cəved sə vinde anan na, Apasay a Mbərom awan. Deftere ata i mak uko zek sə tətək sa san didek, i dakak uko anan ines a mənuko ahay, i dakak uko anan cəved sə mbədahan ləen ana ines a mənuko ahay, aday i mak uko zek sa san sa ga way sa zlan ə nga ana Mbərom awan. ¹⁷ Deftere a Mbərom a dakak uko anan way ataya fok na, anga aday do sə pərahan azar ana Mbərom ahay tə təra do mə lavay zek aya sa ga nə mer su way lele aya fok.

4

Pol a varan məgala ana Timote sə dakay anan 'Am a Mbərom

¹ Timote, nen apan ni jak ayak 'am a anan pa man sə ide ana atə Mbərom tə Yesu Almasihu awan. Yesu na, i i may ahay sa naa gan sariya ana do tə sifa aya aday do ma mac aya təkə fok, aday i naa sləray ahay nə kawa bahay. ² Natiya iken na, dakan anan 'Am a Mbərom ana do ahay, tavay apan nə lele. Kwa i zlan atan ə nga, kwa i zlan atan ə nga bay fok na, dakan atan anan. Dakan atan anan ines a tinen ahay, jan atan apan, varan atan gədan. Dakan atan anan way ahay na, tə munapanaw awan. ³ Anga alay a inde i slay ahay aday dowan i gan may ana atətək way didek a sabay. Adəka na, ti halay miter ahay bayak a saa tətakan atan anan way tədə pə way sə mivəl a tinen ahay, aday ti pəkan sləmay ana way sa zlan atan ə nga ataya kutok. ⁴ Ti mbəsək sə sləne way didek aya awan, aday ti pəkan sləmay adəka na, ana atətək way mungwalay aya awan. ⁵ Aya ana, iken Timote na, pərahan azar sa ba anan nga anak lele pə way ahay wa fok. Səman ana dəce anak ahay. Ga na, mer su way sə dakay anan ləbara mugom ata hwiya. Nday anan mer su way a Mbərom sə ngamak apan ata re.

⁶ Bina nen na, alay a kə slak aday mi zla ə man a bije uno ahay bəse. Nen na, kawa gənaw aday ti gədan dundo bəse coy anga Mbərom ata awan. ⁷ Na gak mer su way a Yesu tə mivəl kərtek awan, kawa do sa ga məgəzləga lele ata awan. Way kawa ana Mbərom su jo na ga ata na, nə ndəvak a coy. Nen ni daf nga pə Mbərom ndekərkərre hwiya. ⁸ Nen həna na, magwagway uno, winen apan i ba nen pə cakay a Mbərom. Bahay a mənuko, do sa ga sariya tə didek ata, i vuro magwagway uno pə luvon sə sariya anahan. I vuro na, i nen taayak bay. I varan magwagway ata nə ana do sə dəfan ide ana luvon anahan a saa may ahay ataya fok.

Do ahay tə mbəsək anan Pol taayak anahan awan

⁹ Kem Timote, hayak ahay ə man uno bəse, aday kə sa gak ayak munok bay. ¹⁰ Bina Demas kə mbəsəkək nen taayak, a gan may sə pərahan azar ana way sə daliyugo ahay. Kə zlak way anahan ə Tesaloniki. Kereskes kə zlak ə Galatiya, aday Titus dukwen kə zlak ə Dalmatiya. ¹¹ Mə mbəsək a pə cakay uno na, Lukas a taayak. A lay iken apan ki nay ahay na, hayak ikwen ahay

† 3:15 Kəlire a anan na, madan bay, ana asan way ana Apasay a Mbərom.

tə Markus maya awan, anga i naa mo zek i mer su way inde. ¹² Tikikus nà, nen a nə slənak anan à Efesus. ¹³ Iken apan ki nay ahay nà, hayak ahay tə wulen su doh sə Təruwas. Aday ki zəḅo anan ahay zana saa mađ uno a inde à alay, nə mbəsakak anan ayak àga Karpas. Kú ro anan ahay deftere uno ahay, mə zakay jiga nà, deftere a mə ndakay a tə ambar ataya awan.

¹⁴ Aleksandire sə dōwan a inde dō təvad awan, kà gak uno way lelibay aya tə mindel. Bahay a mənuko tə alay anahan a saa haman. ¹⁵ Lavan i zek anak, anga à alay ata nà, kə tavak anan anà atətak way a manay re.

¹⁶ Pə luvon mama'am a aday sa zla nen pa 'am su dō sa ga sariya ahay ata nà, sə mbəda pa 'am ahay nə nen a taayak uno awan. Bina dōwan su mo zek nà, ibay. Tinen a fok tə hawak, tə mbəsakak nen. Bahay a mənuko á sa gan atan sariya bay. ¹⁷ Əna su mo zek nà, Bahay a mənuko. Kə varak uno magala anga aday nê đakay anan ləbara anahan mugom a cərah fok. Natiya, dō sə pəra ahay fok tə slənek ləbara sa 'am a Mbərom a re. Matana re, Mbərom awan kə təmak ahay nen à 'am ana ziyel wa. ¹⁸ Bahay a mənuko i təmay ahay nen à way lelibay aya wa fok. I tam nen aday i zla nen à mburom à bahay anahan inde. Zambaduko anan Bahay a mənuko pa sə viyviya awan. Amen!

Aja 'am ahay

¹⁹ Jan anan 'am anà Pəriskila tə Akilas, aday jan anan 'am anà dō sə gulom su doh ana Unisiforus ahay re. ²⁰ Erastus, winen à Korintu hwiya, aday Torofimus nà, nə mbəsakak anan ayak à Miletus, anga winen đəvac awan.

²¹ Hayak ahay à man uno anga anga, bina alay sa mađ winen apan i sla coy. Atə Ewbulus tə Pedas tə Linus tatə Kalawdiya aday tə mərak a azar aya fok, ta jak anak ayak 'am.

²² Bahay a mənuko á ba iken, á gak ikwen sumor, kwanay a fok.

Derewel ana Pol sɛ vinden ayak anà Titus Adakay way pɛ deftere a anan

Atɛ Titus tɛ Pol ta taa zla sɛ dɛkay anan lɛbara mugom a nà, maya awan. Tɛ njahak à Kereta sɛ dɛkay anan lɛbara mugom awan, aday Pol a mbɛsak anan Titus à man ata awan, sɛ walay mɛcɛd sɛ egliz ahay. Pol a dɛkan anan ayak anà Titus nà, dɔ tɛdɛ i tɛra mɛcɛd sɛ egliz nà, anjahay anahan a nɛ kɛkɛmaw ata awan. A dɛkan anan ayak way pɛ anjahay su dɔ azar à egliz ahay inde ata re.

Nga sa 'am ahay

Mɛcɛd sɛ egliz ahay tɛ miter mungwalay aya awan (1.1-16)
Anjahay su dɔ a Yesu ahay (2.1 - 3.15)

Pol a jan 'am anà Titus

¹ Titus, sɛ vindek ayak dɛrewel a anan nà, nen Pol, dɔ si mer su way ana Mbɛrom, aday nen dɔ maslan ana Yesu Almasihu re. Mbɛrom a slan nen pɛ cakay ana dɔ anahan a mɛ walay ataya awan, anga aday tɛ dɛf apan nga. A slan nen dɛkwen sɛ dɛkan atan anan aday tɛ san dɛdek anahan. Ata, ti san sa gan nga anà anjahay a tinen kawa sa zlan à nga anà Mbɛrom a kutok.

² Natiya, dɔ ataya ti san, tinen nà, tɛ njadɛk sifa sa ndav bay ata awan. Anga Mbɛrom a a zlapan atan anan 'am sɛ sifa ata nà, kwakwa, daliyugo dɛkwen mɛ ndakay a fan bay re. Aday winen nà, a gad mungwalay itɛbay asanaw!
³ A dɛzle pɛ alay ata cɛna, a dɛkay anan 'am anahan tɛ dungo ana dɔ sɛ dɛkay lɛbara anahan ahay. Mbɛrom, dɔ sa tam nuko ata awan, sɛ mbɛsuko anan mer su way anan à alay inde nà, winen awan. U jo nà: «Zla, ká sa tɛkɛren anan 'am uno anà dɔ ahay re.»

⁴ Kɛmaya Titus, nɛ vindek ayak 'am a anan nà, akiken awan. Iken nà, kawa wan si zek uno awan, anga dɛ japak à cɛved kɛrtek a inde, cɛved sɛ dɛfan apan anà Yesu.

Bɛbay a mɛnuko Mbɛrom, tɛ Yesu Almasihu dɔ sa tam dɔ, tɛ gak sumor aday tɛ varak zay a tinen.

Mer su way a Titus sa ga pɛ daliyugo sɛ Kereta

⁵ Titus, nɛ mbɛsakak ayak iken à Kereta nà, aday ká ndav a wa mer su way a mɛ mbɛsak ataya lele, aday ká dɛf mɛcɛd sɛ egliz ahay à wulen su doh ahay fok, kawa anuno sa jak kurre ata awan.

⁶ Mɛcɛd sɛ egliz ahay nà, anjahay a tinen aya nɛ natiya: Ines á ga inde patan sɛ gɛdan atan azar bay. Uwar á ga inde patan sɛ gɛdan atan anan azar bay. Gwaslay a tinen ahay kɛma, tɛ tɛma Yesu Almasihu à mivel a tinen inde. Anjahay a tinen dɛkwen á ga nɛ lele. Tɛ sɛder awan aday sɛ gɛdan atan apan azar bay re. Tɛ dɛfan apan anà dɔ a tinen ahay fok lele.

⁷ Dɔ sɛ lavan nga anà egliz ahay cɛna, ta ga nɛ mer su way a Mbɛrom. Natiya awan, lele bine siwaw nà, ines á ga inde patan sɛ gɛdan atan anan azar bay. Anga nan, tɛ hɛran nga anà zek bay, tɛ ga mivel bay, tɛ vaway nga bay, Tɛ tɛre tɛ dɔ ahay bay, aday ubor sɛ dala dɛkwen á ga inde patan ibay re. ⁸ Sumor adɛka nà, tɛ tɛma mbɛlok ahay ága tinen lele, á zlan atan á nga sa ga mer su way lele aya awan, tinen dɔ ma san nga aya awan, dɔ dɛdek aya awan, dɔ sɛ dɛfan apan anà Mbɛrom ahay, tɛ lavan nga anà zek tɛte. ⁹ Aday tɛ ban anan 'am dɛdek a à mivel inde, kawa a nuko sɛ tɛtakan atan anan ata awan.

Matanan kutok, ti mba apan sə varan mægala anà do ahay ta sə tətakan atan anan didek sa 'am a Mbərom. Aday dukwen ti mba apan sə dakan anan anà do sa ngam atətak way a nuko bay ataya nà, tinen tə zluwek à cəved sə didek wa.

¹⁰ Na ja matanan ata nà, anga do ahay bayak a tə dəfan apan anà dowan sabay. Ta ja nà, 'am kəriya aya awan, 'am sa man zek anà dowan bay. Tinen apan adəka nà, ti njəkan uda awan, anà do ahay. Alay avan ù do sa ga way ataya nà, Yahuda ahay sa dəf nga pə Yesu ata awan. ¹¹ Gifen anan 'am anà jəba su do ataya awan. Anga tinen apan ti nes anan gulom su doh sə do ahay bayak a tə atətak way a tinen ata awan. Tə tətakan anan anà do ahay nà, way aday abay tədəbay ata awan, aday anga sa njad anan dala pə do ahay wa.

¹² Aday kwakwa nà, dowan a inde à wulen a tinen Kereta aya awan, winen kəlire awan, a ja patan 'am, a wa: «Do sə Kereta ahay fok nà, tinen mungwalay aya awan. Tinen kawa kəla kiə ahay, tə bayak nə pə way sa pa dəkdek, aday dukwen tinen isew aya re.» ¹³ Aday 'am anahan ata dukwen, 'am didek a acəkan.

Kak matanan nà, jan atan pə akəta nə lele, anga aday tə pərahan azar anà Mbərom tə cəved a, sə didek awan. ¹⁴ Jan atan pə akəta, anga aday tə mbəsak sa pak sləmay pə ləbara sə Yahuda ahay mungwalay aya ata awan, aday dukwen tə pərahan azar anà 'am su do sə mbəsak cəved sə didek ahay ata sabay.

¹⁵ Pu do sə cəncan ahay cəna, way ahay fok cəncan aya ite. Əna pu do sa ga ines ahay, aday sa dəf nga pə Mbərom bay ataya ite nà, awan inde cəncan a sabay. Abayak nga a tinen adəka bugol nà, kə nəsek. Aday tinen apan ti ga way lelibay aya dukwen, a gan atan waray sabay re. ¹⁶ Ta jan i zek a tinen aya adəka nà, ta san Mbərom zle. Cəkəbay, way a tinen sa ga lelibay ataya nà, a dəkay anan nà, ta san Mbərom a bay bugol. Tinen nə gərlakay aya awan, tə dəfan apan anà dowan bay jiga awan. Aday ta mba apan sa ga mer su way lele aya sabay re.

2

Titus, i dakan anan didek a Mbərom anà do ahay

¹ Titus, iken a aday nà, dakan anan à do ahay didek sa 'am a Mbərom. ² Jan anà do maced aya nà, tə vaway nga bay, tə gəba mazlaḅ pi zek wa bay aday do ahay ti dəf patan nga. Tə təra do ma san nga aya awan, tə dəf nga pə Mbərom lele, tə pəlay do ahay tə mivəl kərtek awan, aday tə səman à way ahay lele.

³ Natiya ite, jan anà uwar maced aya nà, anjahay a tinen dukwen à zla pi zek ta 'am ana Mbərom, tə gədan azar anà dowan bay, tə təra bile sə mahay bay, aday tə tətakan anan way lele aya anà do ahay adəka. ⁴ Ta gak matanan nà, ti mba apan sə dakan anan way anà dalay sə uwar ahay sə pəlay mbaz a tinen tə gwaslay a tinen ahay, ⁵ aday tə təra uwar ma san nga aya awan, tə ján uho bay re. Tə ga mer su way à gulom su doh inde nə lele, aday tə dəfan apan anà mbaz a tinen ahay lele re. Kak ta gak matanan nà, do ahay ti təra anan 'am a Mbərom à məndak bay.

⁶ Matanan re, jan anà njavar ahay ite nà, tə san nga nə lele. ⁷ Iken a dukwen, pə way ahay fok nà, ga nə way lele aya awan, aday ki təran atan minje lele a re. A alay aday iken apan ki tətakan atan anan way nà, dakan atan anan tə mivəl kərtek awan, aday mazlaḅ i ga inde pa 'am anak ahay. ⁸ Tətakan atan anan nà, way didek a aday dowan i təra anan à məndak bay ata awan, anga aday do sə pəlay sə gədak uko azar ahay tə njad awan lelibay a à atətak way anak ahay inde bay, aday waray à gan atan.

⁹ Aday asa, jan anà òile ahay nà, tã ðəfan apan anà bahay su doh a tinen ahay pə way ahay fok. Tã vəðan atan awiyaway bay, əna way a tinen sa ga fok cəna, à zlan à nga anà bahay su doh a tinen aya re. ¹⁰ Tã saa kəra patan wa way bay, tã ga adəka nà, way lele aya bugol, aday bahay su doh a tinen ahay tã san ti mba apan sa ðaf patan nga. Kak ta gak matanan nà, do ahay ti haran nga anà atətak way a mənuko ahay sə ðakan atan anan 'am a Mbərom, do sa tam mənuko ata awan.

¹¹ Natiya, na wa, lele nà, do a Yesu ahay tã ga anan way a nen sa jak ata nà, angamaw? Mbərom a gan may sa tam anan do ahay fok. Anga nan, a kay anan ahay sumor anahan anà do ahay. ¹² Matanan, sumor a Mbərom ata a ðakak uko anan nà, di mba apan sa ga sədək sabay, aday sa ga ubor pə way sə daliyugo ahay sabay re. Adəka bay, pə daliyugo a anan nà, zəgahuko anan apan sa san nga, sə təra do ðidek aya awan, aday azla a mənuko à zlan à nga anà Mbərom. ¹³ Guko matanan, ta sə ðəfan ide anà luvon anà do sa tam mənuko, Yesu Almasihu, saa may ahay tə mazlað anahan ata awan. Winen Ba Məduwen, Mbərom a mənuko. ¹⁴ Kə məcak anga mənuko. Matanan a mba apan sə tamay mənuko à sədək a mənuko ahay wa. A təra mənuko do anahan ahay, do cəncan aya pa 'am anahan, aday do sa gan may sa ga way lele aya awan.

¹⁵ 'Am a anaya nà, ðakan anan à do ahay tə məgala si zek anak a təke. Man atan anan mivél ù doh. Jan atan pə akəta lele, aday ðukwen dowan à sa kəðey iken a bay re.

3

Anjahay su do a Yesu ahay pə daliyugo

¹ Titus, man anan 'am a hana anan à sləmay inde anà do ahay lele: Tã ðəfan apan anà bahay ahay, anà do sə lavan atan nga ahay, aday tã bənan atan à 'am wa lele. Tã lavay zek sa ga mer su way lele aya awan. ² Tã gəðan azar anà dowan bay, tã cakal 'am tã do ahay bay re. Tã təra do sə munapanaw ahay. Tã ðəfan apan anà do ahay fok adəka bugol.

³ Abay à alay ata nà, mənuko aya ðukwen də sənək ahay nga cara dāw? Da taa ðəfan ahay apan anà dowan inde cara dāw? Də zluwek ahay à cəved ahay wa re. Da taa gan may nà, sa ga way lelibay aya awan, way kawa sa zlak uko à nga vərre. Anjahay a mənuko aya ðukwen, lelibay, aday dā ga sərək ahay pi zek re. Do ahay ta nak uko ide, aday mənuko aya ðukwen, dā nan ide i zek ahay re.

⁴ Əna tə winen ata təke ðukwen, Mbərom do sa tam mənuko kà kak uko anan ahay sumor anahan, tə asan zek anahan hwiya. ⁵ Mbərom a tam mənuko aday nà, anga mer su way a nuko lele aya bay! Bina abay di njad sa ka anan nà, mer sa ma a mənuko adəka ite anaw? Əna a tam mənuko nà, anga dā gan i zek wa. Kə banak puko wa ines a nuko ahay tə gədan sə Apasay anahan Cəncan awan. Natiya kutək, Apasay Cəncan ata a təra mənuko do wiya aya awan. ⁶ Mbərom a varak uko ahay Apasay Cəncan ata nà, sa rah anan mivél a mənuko ahay. A varay ahay nà, tə alay a Yesu Almasihu, do sa tam mənuko ata awan. ⁷ A ga matanan nà, anga aday dā njad sifa sa ndav bay, way a mənuko sə ðəfan ide ata awan. Di njad sifa ata nà, anga Mbərom kà gak uko sumor anahan, kə tərək mənuko do ðidek aya pa 'am anahan.

⁸ 'Am a nen sa jak ata nà, 'am ðidek aya awan, aday kà sa gan məsəfaya bay, tavay apan nə lele. Matanan, do sa ðaf nga pə Mbərom ahay, ti var a nga a tinen sa ga mer su way lele aya hwiya. Wita nà, lele. I man zek anà do ahay. ⁹ Avad awiyaway kəriya aya nà, zlam wa. Matanan, 'am sə zahav ðukwen, zləman lele re. Kə dazay à acakal 'am a tinen ahay inde bay. Tinen apan ti vad

awiyaway pə Tawrita a Musa dukwen, kə slahay uda bay. Way ataya fok, way lelibay aya awan, i man zek anə dowan bay. ¹⁰ Kak do sa ja 'am sə wanbahay inde à wulen su do a Yesu ahay nà, jan apan. Kak aday kə slənek anak anan bay nà, jan apan mə slala cew a re. Hwiya aday kə slənek anak a bay re nà, mbəsak anan səfek à alay anak wa, kə jipen sabay. ¹¹ Ka san apan zle, jəba su do ata nà, kə zluwek à cəved a Mbərom wa, winen do sa ga ines way anahan. Tə way anahan sa ga ataya nà, a dakay anan tə alay anahan awan, winen do sə mungok coy.

'Am maza aya awan

¹² Azanan, ni slənak ayak do, izəne Artemas, kabay Tikikus à man anak. Dowan ata, kə dazlek ayak cəna, hawak ayak bəse à man uno à Nikopolis aday. Anga na ja nà, ni i njahay à man ata à alay sa mad. ¹³ A alay a atə Zenas, do sa ga sariya, tə Apolos ti hədek à man anak wa nà, man atan zek tə dala kawa ana tinen sa gan may anga cəved. ¹⁴ Sumor a nà, do a mənuko ahay dukwen tē tətak sa ga mer su way lele aya awan, anga aday tā san sa man zek anə do sa gan may anə maməzek a tinen ahay. Kak matanan nà, ata mer su way a tinen kə tərak kəriya bay.

¹⁵ Do sa man uno anaya fok ta jak anak ayak 'am. Jan 'am anə do sa daf nga pə Yesu ahay sə pəlay mənuko ataya fok. Natiya awan, Mbərom à gak ikwen sumor anahan.

Derewel **ana Pol sə vinden ayak anà** **Filemon** **Adakay way pə deftere a anan**

Pol a vinde derewel a anan nà, à alay a winen à dangay mba ata awan. A vinden ayak nà, anà Filemon, dō sə lavan nga anà dō ahay à egliz a inde. A nan à Pol nà atə Filemon tə ßile anahan Onesimus tà zlah anan malmal a tinen.

Nga sa 'am ahay
 Aja 'am (1-3)
 Atə Filemon tə Onesimus (4-22)
 Andav sa 'am (23-25)

Pol a jan 'am anà Filemon

¹ Nen Pol sə vindek ayak derewel a anan à dangay wa. Ta ban nen nà, anga sləmay ana Yesu Almasihu. Sə vindek ayak nə manay tə Timote, akiken car a manay Filemon. Iken, dō sa ga mer su way a Mbərom kawa manay a re. ² Mə vinden ayak dukwen, anà dō a Yesu ahay sa taa halay nga àga iken ataya awan, tatə Afiya mərak a nuko uwar ata awan, tə Arkipus dō sə rəzlen à nga wa anà mer su way kawa mənuko a re ata awan. ³ Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tà gak ikwen sumor aday tə varak ikwen zay a tinen.

Pol a ngəran anà Mbərom

⁴ Filemon, mərak uno, nen apan ni gan amboh à Mbərom anga iken cəna, nə mbədek anan à nga wa sə ngəran anga iken bay re. ⁵ Anga nə slənek 'am sə asan zek anak sa gan anà dō a Yesu ahay fok ata awan. Aday adaf nga anak pə Yesu Almasihu dukwen inde lele re. ⁶ Nen apan ni gan amboh anà Mbərom, anga aday adaf nga a sə japay numo à sləmay a Yesu Almasihu inde ata, à mak umo zek sa san magwagway a mənumo sa njad à alay anahan wa ata awan. ⁷ Mərak uno, nə taslak mivel tə mindel, aday kə bənak uno mbac re, anga asan zek anak kə varak anan ataslay mivel anà dō a Yesu ahay.

Pol a dubok anan Filemon anga Onesimus

⁸ Natiya, way uno sə cəce panak nà, həna: Abay ni mba apan sa jak ayak nà, ga natiya, anga nen dō maslan ana Yesu Almasihu. ⁹ Əna suwan nə dubok iken a dubok, anga mənumo tə asan zek awan. Ca apan, sə vindek ayak nà, nen Pol, dō maced awan, nen à dangay anga sləmay ana Yesu Almasihu. ¹⁰ Nə dubok iken nə, anga Onesimus, ßile anak, winen kə tərak dō a Yesu anga nə dəkak anan anan 'am a Yesu à dangay à man ana awan. Wan ata nà, winen kawa wan uno awan. ¹¹ Abay a taa mak zek bay, ənà həna adəka nà, i mak zek aday i mo zek i nen re.*

¹² Anga nan, nen apan ni mak anan ayak pə cakay anak. Winen a aday nà, kawa zek uno awan. ¹³ Bina, həna nen à dangay anga ləbara a Yesu mugom a ata nà, u no abay ni mbəsak anan pə cakay uno awan, anga aday i mo zek à yime anak inde. ¹⁴ Əna u no sa ga way ata mənəna iken sə vuro ahay apan cəved bay ata bay. U no sa gak bəlaray su go sumor bay. Lele a nà, iken a ki gan may way anahan. ¹⁵ Izəne, Mbərom a varan cəved anà Onesimus sə gəzla

* **1:11** Ta 'am a tinen nà, Onesimus a nan sa ja «i ma zek.»

nga tə iken mənjoek nà, anga aday kà sa njad anan way anak pa sə viyviya awan. ¹⁶ Anga həna nà, winen bile adəka cəna coy bay. A zalay bile anga winen mərak a mənumo lele a kutok. Nen nà, nə pəlay anan tə mindel. Iken dukwen nà, pəlay anan nə, zal nen, anga winen dō zəzen awan, aday winen dō ana Yesu Almasihu kutok asa.

¹⁷ Anga nan kutok, kak mənumo ta car acəkan nà, təma anan Onesimus lele kawa kə təma dukwen nen awan. ¹⁸ Kwa abay ā ga nə kà gak anak mer su way lelibay awan, kabay ā ga nə gudire anak inde apan dəp nà, mbəsak anan 'am a pa nga uno awan. ¹⁹ Sə vindek ayak 'am a anan nə nen Pol awan: Ni hamak anan. Əna ka san apan zle asanaw? Nen dukwen na gak anak sumor ta sə dəkak anan 'am a Mbərom bidaw? ²⁰ Matanan mərak uno, kem, go sumor anga Bahay a nuko, tuslo mivel anga Yesu Almasihu ite. ²¹ Nə vindek ayak dərewel a anan aday nà, anga na san zle ki ga anan kawa anuno sə cəce panak ata awan. Na san zle ki ga adəka nà, zal mbala uno sa gan may ata awan. ²² Asa dukwen luvo zek tu doh sə nahay ite. Anga nə bayak nà, Mbərom i sləne amboh a kwanay, i vuro cəved sa zlak ayak āga kwanay awan.

Aja 'am ahay

²³ Manay tə Epafəras à dangay nə miya awan anga sləmay a Yesu Almasihu, winen kà jak anak ayak 'am. ²⁴ Matanan, dō a anaya ata dukwen ta jak anak ayak 'am re, atə Markus, Aristarkus, Demas tə apan Lukas, tinen dō si mer su way a Mbərom ahay pə cakay uno a re.

²⁵ Natiya, Yesu Almasihu Bahay a mənuko ā gak ikwen sumor anahan.

**Derewel mā vinden a anà
Ib̄eraninko ahay
ata awan
Adakay way pə deftere a anan**

Da san sə vinde derewel a anan nə wayaw bay. Winen kawa wazo zubor awan sə slənan ayak anà egliz ahay cara cara bayak awan. Derewel a anan a dākay nà, Yesu a zalay way ahay fok. A dākay nà, cəved inde sə cəce apəse ines pə Mb̄erom wa, anga Yesu kə məcak à yime sə dō ahay inde. Wita nà, 'am a Mb̄erom sa ban wiya a tə dō ahay ata awan. A wulen sa 'am anahan ahay sə dākay anan way ataya nà, winen apan i tətak way pə anjahay su dō a Mb̄erom ahay.

Nga sa 'am ahay

Mb̄erom a walay anan Yesu anga sə mbəfa anan daliyugo wiya awan (1.1 - 2.4)

Cəved a Yesu sa tam dō ahay a zalay cəved mbala Musa (2.5 - 4.13)

Yesu nà, bahay nga su dō sə gəfan dungo anà way ahay anga Mb̄erom (4.14 - 6.12)

'Am a Mb̄erom sa ban tə dō ahay wiya ata awan (6.13 - 10.39)

Adaf nga pə Mb̄erom (11.1 - 13.25)

Mb̄erom a jan 'am anà dō ahay tə dungo ana wan anahan

¹ Kwakwa ata nà, Mb̄erom a taa jan 'am anà bije a mənuko ahay tə dungo ana dō maja'am anahan ahay. A taa jan atan 'am tə cəved ahay cara cara, aday saray bayak a re. ² A taa jan atan ahay 'am nə matanan hus ahay à alay ana mənuko biten. Əna həna, alay a mədakwidok a anaya nà, a jak uko 'am tə dungo ana wan anahan. A alay ana Mb̄erom sə ndakay daliyugo ata nà, a ndakay anan tə alay ana wan ata awan. Aday a walay sə lavay anan way ahay fok dukwen, wan ata kərtek a sə coy. ³ Mazlaḅ a Mb̄erom a wuteden pi jər nà, anà wan ata awan. Ta ga minje ti zek a Mb̄erom a nə uwək. Way sə daliyugo a anan ataya fok ta ga inde anga 'am anahan məgala awan. Anga winen, Mb̄erom i pəsen anan ines anà dō ahay aday tə təra dō cəncan aya re. Pə dəfa ana way ata wa nà, Mb̄erom Ba Məgala a gəba anan way anahan pə cakay anahan à mburom, saa ga bahay pə way ahay fok.

Yesu a zalay maslay a Mb̄erom ahay

⁴ Anga nan kutok, Mb̄erom a daf anan wan anahan pa nga sə maslay anahan ahay, anga sləmay anahan sə varan ata a zalay mbala ana tinen, bina a ngaman wan anahan. ⁵ Kula Mb̄erom kà jak anan 'am a anan anà maslay anahan ahay bay:

«Iken nə wan uno.

Biten nə tərak bəbay anak.* »

Kabay

«Iken nà, ni təra bəbay anak,

iken ki təra wan uno.†»

A jan 'am ataya nà, anà Yesu a kərtek. ⁶ Aday asa, à alay a Mb̄erom i sa slənay anan ahay wan anahan mənduwel a pə daliyugo ata nà, a wa:

«Maslay a Mb̄erom ahay fok tə həran nga.‡»

* **1:5** Ca pə Jabuura 2.7. † **1:5** Ca pə 2 Samuyila 7.14; 1 Habaruuji Nyalaade 17.13. ‡ **1:6** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.43.

⁷ Pə maslay a Mbərom ahay ite nà, a wa:
«Maslay a Mbərom ahay tinen dō si mer su way anahan ahay.
Tinen kawa mad, aday kawa miresl sə uko ahay re.Š»

⁸ Əna pə Wan a Mbərom a kutok nà, Deftere a Mbərom a wa:
«Iken nə Mbərom, ki ga bahay pa sə viyviya awan,
aday ki lavan nga anà dō anak ahay tə cəved awan.

⁹ Kə pəlay dukwen way didek aya awan,
aday way sə sədək cəna, a nak itəbay.

Anga nan, Bəbay anak Mbərom a ngamak, a varak ataslay mivél,

aday a təra iken dō məduwen a pa nga su dō pə cakay anak ataya fok.* »

¹⁰ Deftere a Mbərom a ja asa, a wa:
«Bahay, à alay ana way ahay sə dazlan ata nà,
kə ndakay daliyugo nə tə alay anak awan,
aday kə ndakay mburom re.

¹¹ Way anak sə ndakay ataya fok ti ndav,
əna iken a nə ki ga inde pa sə viyviya awan.

Way ataya fok ti i ga məduwer kawa zana sa nes ata awan.

¹² Ki i lapay atan wa, kawa dō sə lapay anan wa zana anahan məduwer a ata awan.

Way ataya ti mbəda kawa zana a'am a sə pəkay ahay wa ata awan.

Əna iken ki mbəda itəbay,
sifa anak i ndav itəbay re.†»

¹³ Kula Mbərom kə jak anan 'am a anaya anà maslay anahan ahay bay:
«Njahay tə day sə alay puway uno,
aday dō manide anak ahay fok nà,
ni təra atan bile anak aya awan.‡»

A jan 'am ataya matanan nà, anà wan anahan a dəkdek. ¹⁴ Maslay a Mbərom ahay nà, tinen apasay sa gan mer su way anà Mbərom ahay cəna coy. I slan atan saa man zek anà dō saa njad sifa aday sə njahay à man a Mbərom ataya awan.

2

Də kədey anan 'am a Mbərom sa jak uko ata bay

¹ Kak Mbərom kə jak uko 'am tə dūngo ana wan anahan cukutok nà, lele sa pak apan sləmay, anga 'am anahan nə 'am sə sləne. Bay nà, dī lize à cəved wa.

² Da san apan zle, maslay a Mbərom ahay ta nak ta jak uko 'am sə Tawrita, winen məduwen awan. Dō sə dəfan apan bay ataya nà, tə njadak sariya təde pə ines a tinen ata awan. ³ Əna, mənuko aday nà, Mbərom kə varak uko 'am anahan aday dā tam à sariya anahan wa. Anga nan, kak də kədiyək anan 'am anahan a sa jak uko ata nà, i i gak uko sariya anahan sabay kutok daw? Sa nay anan ləbara ata pa 'am nə zek a Bahay a mənuko Yesu Almasihu awan. Dō sə sləne 'am anahan ataya, sa jan umo ləbara ata nə didek a nə tinen awan.

⁴ Mbərom dukwen kə dəkak uko anan 'am anahan ata nə didek awan, ta sa ka anan way masuwayan aya bayak a cara cara, aday ta sə varan məgala sa ga way ahay cara cara anà dō ahay tə alay ana Apasay Cəncan awan, kawa sa zlan à nga.

Yesu kə dəkak uko anan cəved sa tam

Š 1:7 Ca pə Jabuura 104.4. * 1:9 Ca pə Jabuura 45.7-8. † 1:12 Ca pə Jabuura 102.26-28. ‡ 1:13 Ca pə Jabuura 110.1.

⁵ Mbərom a dəf sə lavan nga anə daliyugo a mənuko sa ja apan wiya ata nà, maslay anahan ahay bay. ⁶ Adəka bay, mə vinde a à Deftere a Mbərom inde nà:

«Mbərom, do zənzen a nə ma aday hus iken sə bayak apan anaw? Winen waya aday hus ki nay sa man zek ata anaw?

⁷ Kə ndakay anan, winen nà, ù vo sə maslay a Mbərom ahay mənjøek. Pə dəba anahan a wa, kə varan mazlaḅ, kawa mazlaḅ sə bahay.

⁸ Kə dəfak anan bahay a pa nga sə way ahay fok.*»

Mbərom kə dəfak anan bahay a pa nga sə way ahay fok ata nà, awan a inde winen sə lavay bay nà, inde sabay. Əna həna, də canan nà, winen bahay a pa nga sə way ahay fok fan bay. ⁹ Əna də canan, kwakwa ata nà, anə Yesu, Mbərom kə dəfak anan ù vo sə maslay anahan ahay alay a mənjøek, anga sa gan sumor anə do ahay. Anga nan kutok, Yesu kə sak dəce aday kə məcak anga do ahay fok. Matanan Mbərom a varan man sə njahay sə bahay tə mazlaḅ awan. ¹⁰ Sə ndakay way ahay fok nə Mbərom, aday ta ga inde dukwen anga winen. Natiya a zla pi zek nà, Mbərom á ndav anan mer su way ana Yesu sa ga, tə dəce anahan a sə canan, aday do ahay bayak a tə təra wan anahan ahay, tə zla à man sə mazlaḅ anahan kutok. Anga saa njahan atan pa 'am wa, aday saa tam atan dukwen, zek a Yesu awan. ¹¹ Sə təra anan do ahay do cəncan aya pa 'am a Mbərom dukwen, Yesu awan, aday do anahan a sə təra atan cəncan ataya dukwen, Bəbay a tinen a nə kərtek, Mbərom awan. Anga nan kutok, a zlan à nga anə Yesu a sə ngaman atan «mərak uno ahay.» ¹² A Deftere a Mbərom inde nà, Yesu a jan anə Mbərom, a wa:

«Ni i taran anan 'am anak anə mərak uno ahay,

ni i hərak nga tə ara pa 'am sə do ahay.†»

¹³ A ja asa, a wa:

«Ni mbəsakan anan zek uno nà, anə Mbərom.‡»

Aday asa, a wa:

«Nen həna, manay tu do a Mbərom sə vuro ataya awan.§»

¹⁴ Do a Mbərom sə varan ataya nà, tinen do zənzen aya tə mez aya i zek inde kawa mənuko. Anga nan, Yesu a ta nga anahan a dukwen a təra do zənzen ti zek a kawa nuko, anga aday tə amac anahan á lize anan wa Fakalaw, dowan a sə lavan nga anə do ahay tə məgala sa mac atan ata awan. ¹⁵ Yesu a ga matanan nà, anga aday zlawan sə amac á gan anə do ahay sabay. Kwakwa ata nà, do ahay tə njahay nə kawa bile ahay anga zlawan sə amac. Əna həna Yesu kə tamak atan coy. ¹⁶ Yesu a nay ahay nà, sa naa man zek anə maslay a Mbərom ahay bay, əna sa naa man zek adəka nà, anə zahav ana Ibərahima ahay pə daliyugo a anan. ¹⁷ Aday natiya kutok, a zla pi zek nà, á təra kawa mərak anahan ataya kwa à ma inde anaw fok. A ga matanan anga aday á təra bahay nga su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom, do si mer su way anahan didek a aday sumor awan. Ti mer su way anahan nà, i pəsen anan ines anə do ahay, i zlahan atan anan məlmal a tinen tə Mbərom kutok. ¹⁸ Həna nà, i mba apan sa man zek anə do mə njəkan atan uda ataya tətə, anga winen a dukwen á alay a tə njəkak anan uda awan, kə sak dəce.

3

Yesu a zalay bije a mənuko Musa tə mazlaḅ

* **2:8** Ca pə Jabuuru 8.5-7. † **2:12** Ca pə Jabuuru 22.23. ‡ **2:13** Ca pə Esaaya 8.17. § **2:13** Ca pə Esaaya 8.18.

¹ M̄arak uno ahay, Mb̄erom k̄a ngamak ikwen s̄a t̄era d̄o anahan ahay. Anga nan, bayiken p̄a Yesu aday. Winen d̄o maslan a Mb̄erom, aday winen bahay nga su d̄o s̄a ḡadan dundo an̄a way, winen d̄owan a m̄anuko a sa d̄af apan nga ata awan. ² Sa d̄af anan pi mer su way ata n̄a, zek a Mb̄erom awan, aday Yesu n̄a, a b̄anan à 'am wa c̄avedab̄ay, kawa Musa s̄a b̄anan à 'am wa an̄a Mb̄erom pi mer su way anahan sa gay ahay anga d̄o su doh a Mb̄erom ahay fok ataya re. ³ Lele s̄a h̄eran nga an̄a Yesu n̄a, zal Musa, kawa ana d̄o ahay s̄a h̄eran nga an̄a d̄o sa han doh zal doh ata re. ⁴ T̄e d̄id̄ek a n̄a, doh fok c̄ana, sa han anan n̄a d̄o, əna d̄o s̄a ndakay way ahay fok ite n̄a, Mb̄erom. ⁵ Matanan, Musa n̄a, winen d̄o si mer su way lele s̄a d̄afan apan an̄a Mb̄erom. Mer su way anahan a n̄a, s̄a d̄akan anan an̄a d̄o a Mb̄erom ahay, way a Mb̄erom sa ja pa 'am ataya awan. ⁶ Əna Yesu Almasihu ite n̄a, winen n̄a wan s̄a lavan nga an̄a d̄o a Mb̄erom ahay, a ga mer su way anahan n̄a ta s̄a d̄afan apan lele. M̄anuko dukwen, kak d̄a p̄erahak anan azar sa d̄af apan nga lele, aday s̄a d̄afan id̄e an̄a way saa nay ata t̄e ataslay m̄ivel a n̄a, à andav a inde dukwen, d̄i t̄era d̄o anahan ahay re.

Mb̄erom i varan alay a sa man uda an̄a d̄o anahan ahay mba

⁷ Anga nan, Apasay C̄ancan awan a ja, a wa:

«Kak k̄a sl̄anen dundo a Mb̄erom biten n̄a,

⁸ k̄a sa kuren anan nga a kwanay ahay kawa bije a kwanay ahay kwakwa s̄a kuray anan nga a tinen ahay ata bay.

A alay ata n̄a, tinen à k̄ibe inde ava kwa kuro fud̄o, tinen apan ti v̄aze p̄a Mb̄erom ta s̄a katab̄ anan.

⁹ Mb̄erom a wa: “Kwa à ga n̄a t̄e canak anan an̄a way uno ma ga masuwayan aya ava kwa kuro fud̄o d̄ap n̄a, t̄e katab̄ak nen hwiya.

¹⁰ Anga nan, na mba apan sa ban m̄ivel tu d̄o ataya t̄ete sabay, aday na wa: T̄e j̄aj̄ayak anan c̄aved lele à m̄ivel a tinen wa, t̄e p̄erahak anan azar an̄a c̄aved uno sabay.

¹¹ A aga m̄ivel uno inde, n̄a mb̄adak, na wa:

Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda sabay.†”»

¹² M̄arak uno ahay, gen anan nga ĩ zek, anga aday d̄o lelibay a sa ngam sa d̄af nga p̄a Yesu sabay ata à ga inde à wulen a kwanay kwa k̄artek bay. Do k̄e d̄afak nga p̄a Yesu sabay c̄ana, k̄e larak a Mb̄erom, bahay s̄a sifa ata awan.

¹³ Ad̄aka bay, viren anan m̄agala an̄a zek ahay pac pac, anga aday Fakalaw à njad pikwen alay sa 'am sa njak kwanay bay, bina ki sa t̄eren m̄a kuray nga aya aday ki gen ines ahay. Əna alay a inde mba cukutok as̄ane, pac pac varuko anan m̄agala an̄a zek ahay. ¹⁴ Kak d̄a mb̄ak apan sa ban anan way a m̄anuko s̄a d̄afay ahay apan nga kurre ataya hus à andav inde n̄a, ata m̄anuko d̄i japay t̄e Yesu Almasihu t̄e d̄id̄ek a kutok. ¹⁵ M̄a vinde à Deftere a Mb̄erom n̄a:

«Kak biten k̄a sl̄anen dundo a Mb̄erom n̄a,

k̄a saa kuren anan nga a kwanay kawa bije a kwanay ahay s̄a kuray anan nga a tinen ata bay.

A alay ata n̄a, tinen apan ti v̄aze p̄a Mb̄erom.‡»

¹⁶ Waya s̄a sl̄ane dundo a Mb̄erom aday ta ma nga s̄a v̄aze apan ata anaw? Do ana Musa s̄a t̄emay atan ahay à Misra wa ataya fok ba? ¹⁷ Mb̄erom a ga m̄ivel ava kwa kuro fud̄o n̄a pa maya anaw? A ga m̄ivel n̄a, pu d̄o sa ga ines ahay. Tinen n̄a, t̄e m̄acak à k̄ibe inde tololo. ¹⁸ Mb̄erom a mb̄aday sa j̄aka: «Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda sabay» ata n̄a, a ja n̄a, p̄e maya

* 3:2 Ca p̄a Limle 12.7. † 3:11 Ca p̄a Jabuura 95.7-11. ‡ 3:15 Ca p̄a Jabuura 95.7-8.

anaw? A ja pu dō a sē dāfan apan bay ataya fok. § 19 Natiya dā canak anan, tē njadak sa zla ā man sē njahay ata bay, anga tē dāfak nga pē Mb̄erom a bay.

4

1 Mb̄erom kē zlapak i varak uko caved sa zla ā man sa man uda pē cakay anahan awan. 'Am ata dukwen, hwiya winen inde. Anga nan, guko anan ngatay anā zek lele. Bina dōwan ā sa zluwe pē caved ata wa, aday sa njad man ata sabay bay. 2 Anga m̄nuko dukwen dē sl̄nek l̄bara mugom a kawa dōwan a sē kibe ataya re. Tinen nā, tē sl̄nek, ēna kā mak atan zek bay, anga tē dāfak apan nga bay. Matanan, tē njadak man sa man uda ata bay. 3 Man sa man uda ata nā, ana m̄nuko, anga dē dāfak nga pē Yesu. Mb̄erom a jan anā dō sa ngam sa dāf nga pē l̄bara anahan mugom a it̄bay ataya nā:

«Kula ti zla ā man uno inde lele saa man uda ata sabay.*»

Ata nā, a nan sa ja nē man sa man uda inde fan bay bay. Bina, ēa Mb̄erom a kē nd̄vak anan mer su way anahan sē ndakay daliyugo a kurre ata bay aday d̄aw? 4 Deftere a Mb̄erom winen apan i ja pē luvon sa man uda nā, a wa:

«Pē luvon cuw̄e anahan a nā, Mb̄erom a man uda pi mer su way anahan ahay wa fok.†»

Matanan, man sa man uda nā, inde coy. 5 'Am ata mē vinde inde re, a wa:

«Kula ti zla ā man uno inde lele saa man uda ata sabay.‡»

6 Dō sa lah sē sl̄ne l̄bara mugom ataya ta zlak ā man sa man uda ata bay, anga tē dāfak anan apan anā Mb̄erom a bay, ēna man sa man uda nā, inde aday dō ahay inde tinen ti zla uda awan. 7 Anga nan, Mb̄erom a dāf luvon hinen miza awan, a ngaman «biten». A sa dāf luvon ata dukwen, kē vak pē d̄ēa a Musa wa bayak awan, a ja anan tē dūngo ana Dawuda, a wa:

«Kak biten kē sl̄nen dūngo a Mb̄erom nā,
kā saa kuren anan nga a kwanay bay.»

8 Kak abay Yosuwā kē zlak anan dō ahay ā man sa man uda mbala Mb̄erom ata acakan nā, Mb̄erom i ja 'am sa luvon sa man uda hinen sabay. ēna tinen dukwen tē d̄azlek bay. 9 Kak matanan nā, luvon sa man uda awan kawa ana Mb̄erom sa man uda pē luvon cuw̄e ata i nay ahay anga dō a Mb̄erom ahay mba. 10 Mb̄erom a ndav anan mer su way anahan c̄na, a man uda awan. M̄nuko dukwen, matanan re. Dōwan a kē d̄azlek ā man sa man uda kawa ana Mb̄erom ata nā, i ga mer sē awan sabay, mer su way kē nd̄vak. 11 Anga nan, guko m̄gala lele sē d̄azle ā man a Mb̄erom sē lavay anan zek sa man uda ata awan. Guko m̄gala anga aday dōwan ā saa zluwe pē caved wa anga kē dāfak anan apan anā Mb̄erom bay kawa bije a m̄nuko ahay ata bay.

12 'Am a Mb̄erom nē, winen tē sifa awan, aday winen apan i ga mer su way kawa sa nan. A pa a zalay maslalam 'am a cew ata tē apa. A gad nē hus ā miv̄el su dō inde, sē ḡzla anan apasay tē sifa. A gad hus a sē ḡzla anan man sē zlangay ana k̄lakas̄l ahay tē uzoz a t̄ke. A mba apan sa kay anan abayak nga su dō uho t̄te re. 13 Awan a inde winen mi d̄er zek a pa 'am a Mb̄erom nē inde it̄bay. Way mē ndakay aya fok ta ca ike pa 'am anahan, a san atan zle k̄rtek k̄rtek. Way sē miv̄el a m̄nuko ahay fok, dī saa v̄ne anan nē pa 'am anahan.

Yesu winen bahay nga su dō sē ḡdan dūngo anā way ahay anga Mb̄erom

14 Bahay nga su dō sē ḡdan dūngo anā way ahay anga Mb̄erom inde anga m̄nuko, winen Yesu, Wan a Mb̄erom. Kē j̄nak pē cakay a Mb̄erom awan ā

§ 3:18 Ca pē Limle 14.1-35. * 4:3 Ca pē Jabuura 95.11. † 4:4 Ca pē Laataanooji 2.2. ‡ 4:5 Ca pē Jabuura 95.11.

mburom. Anga nan, bënuko anan way a mənuko sa daf apan nga ataya lele, dakuko anan anan anà dō ahay. ¹⁵ Bahay nga su dō sə gədan dongo anà way ahay anga Mbërom ata nà, a san bəle a mənuko zle lele. Winen nà, kə canak anan anà dəcə ahay kawa mənuko. Ta ngak anan balay pa 'am, əna kà gak ines itabay. ¹⁶ Anga nan, hayak ikwen ahay, hədəkuko pə cakay ana Mbërom, dō sa gan sumor anà dō ahay, mənjenja sə jəjar awan, anga aday dā gan i zek wa aday dā njad sumor anahan à alay a tədə da gan may ata awan.

5

¹ Bahay nga su dō sə gədan dongo anà way fok nà, Mbërom a walay anan à wulen sə dō ahay wa, anga aday á gan atan mer su way pa 'am a Mbërom. I varan way ahay anà Mbërom anga ines a tinen a sa ga ataya awan. ² Dō sa san awan bay ataya aday tinen apan ti zluwe à cəved wa ataya nà, bahay nga su dō sə gədan dongo anà way ata nà, a san sa gan atan nga zle, anga winen a dukwen bəle a kawa tinen awan. ³ Anga nan, i varan way ma sla dongo aya à Mbërom anga ines anahan aya aday anga ines sə dō ahay re. ⁴ Dowan sə walay zek anahan pi mer su way ata nà, ibay. Sə ngaman pi mer su way ata cəna, zek a Mbërom awan, kawa anahan sə ngaman apan anà Haruna ata awan. ⁵ A təra tə Almasihu dukwen, matanan. A walay zek anahan anga sa njad mazla6 sə təra bahay nga su dō sə gədan dongo anà way anga Mbërom bay. Sə ngaman apan nà, zek a Mbërom awan. A jan nà:

«Iken nə wan uno.

Biten nə tərak Bəbay anak.*»

⁶ A man hinen inde dukwen, a jan nà:
«Iken dō sə gədan dongo anà way pa sə viyviya awan,
kawa Maliki Sadaka.†»

⁷ A alay Yesu winen pə daliyugo mba ata nà, a san zle, Mbërom nə məgala anahan inde sa tam dō à amac wa. Anga nan, a gan amboh tə məgalak a, tə ayam awan, aday Mbërom á tam anan à amac wa. Mbërom a slənan anan, a slabakay anan à məkə wa, anga a dəfan apan. ⁸ Kwa á ga nə winen Wan a Mbërom dəp nà, a tatak sə dəfan apan anà Mbërom tə cəved sə dəcə. ⁹ A ndav anan mer su way anahan cəna, a təra dō sa tam anan dō sə dəfan apan ahay fok, aday tā ga inde pa sə viyviya awan. ¹⁰ Mbërom a daf anan bahay nga su dō sə gədan dongo anà way ahay anga Mbërom nə kawa ana Maliki Sadaka ata awan.

Gen anan nga i zek à cəved a Mbërom inde

¹¹ Way ahay inde bayak a sa jak ikwen pə Maliki Sadaka. Əna ma da 'am a sa jak ikwen anan, anga ki slənen anan bəse bay. ¹² Alay a kà slak həna tədə ki təren dō sə dakan anan way anà dō ahay ite, əna hwiya ki gen anan may dō ahay tə dəkak ikwen anan way cacədəw aya à 'am a Mbërom inde asa. Abay ki pen nə way sa pa su dō məduwen aya coy, əna ki gen anan may həna nà, anà pay kawa gwaslay ahay mba. ¹³ Dowan a winen apan i sa pay cəna, winen gindez a mba. Dō matanan ata nà, a san awan fan bay, a gəzlan alay anà way ahay pi zek wa tətibay. ¹⁴ Dō məcəd aya nə ta slak sa pa daf tətədō awan. Tə tətakak aday sa mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anà way ahay, lele aya tə libabay aya re.

6

¹ Kak matanan cukutok nà, mbəsakuko anan way a mənuko sə tətak pə Almasihu wa cədəw ataya mə dədəba aday, zluko pa 'am saa tətak way su dō

* 5:5 Ca pə Jabuura 2.7. † 5:6 Ca pə Jabuura 110.4.

məduwen aya awan. Də pəkək anan saray su doh a coy. Də mbədək apan maza sabay. 'Am sa yam pə ines, 'am sə mbəsək mer su way kəriya aya awan, 'am sa dəf nga pə Mbərom, ² 'am sa ga bəptisma tə cəved awan, 'am sə dəfan alay pa nga anə do ahay tə sləmay a Mbərom nə kəkəməw, 'am sə aslabakay su do ma mac aya à məke wa, ta 'am sə sariya a Mbərom, way ataya fok, mi tətəkək ikwen anan maza sabay. ³ Di mbədək pə way ataya sabay. Kà zlak anan à nga à Mbərom a nà, di ga way maza aya pa 'am.

⁴ Kak do ahay tə mbədəhak anan ləen à Mbərom nà, dōwan i mba apan sa may atan pə cəved sa yam pə ines a tinen maza sabay. Do ataya nà, tə canak anan anə jiyjay a Mbərom, tə təmahak magwayway anahan sə gəzlan anə do ahay ata re, tə təmahak Apasay Cəncan a re. ⁵ Tə canak anan, 'Am a Mbərom nə lele, tə sənək məgala sə daliyugo saa nay ata re. ⁶ Aday, kak do matanan ataya tə zluwek à cəved a Mbərom wa nà, cəved inde sa may atan saa yam pə ines a tinen ahay sabay, anga kə tərək kəkal kawa tə daray anan Wan a Mbərom pə dədom mə zləngad a maza awan, aday tə gənəhak anan pa 'am sə do ahay fok re.

⁷ Bayiken pə yugo aday. Iven a taa ga nà, yugo a sa anan aday a ga way sa pa lele, aday way sa pa ata a man zek anə do sə guvo awan. Kawa sa ja nà, Mbərom a dəf ngama pə yugo ata awan. ⁸ Aya əna, kak guvo kà hak adak tə gujed nà, i man zek anə dōwan bay, Mbərom i i tahasl anan wa coy aday i i lize anan wa sə coy.

⁹ Car uno ahay, kwa à ga nə dā ja matanan dūkwen, dā san apan zle, kwanay nà, ka ta pərihen anan azar nə anə cəved lele awan, aday Mbərom i tam kwanay. ¹⁰ Mbərom nà, a gan anə do ahay nə way tə cəved aya vərre. I mbədək anan mer su way a kwanay sa ga lele aya à nga wa bay. Kawa sa ja nà, sə dəkay anan kə pəlen Mbərom nə, mer su way a kwanay sa ga sa man zek anə do a Yesu ahay, aday ana kwanay sa man atan zek hwiya ata awan. ¹¹ A nan umo nà, pərihen anan azar sa ga məgala matanan hwiya, hus à ndav a inde, kà si yen nga bay. Matanan ki njiden anan way a kwanay sə dəfan ide ata awan. ¹² Kì gen isew bay. Təren adəka nà, kawa do sa dəf nga pə Yesu ahay sə səmen anə way ahay fok ataya awan. Sa njad anan way a Mbərom sə zlapay anan ataya nə tinen a kutok.

Way a Mbərom sə zlapay anan ataya fok, ti təra

¹³⁻¹⁴ Dā san apan zle, kwa həna kabay, Mbərom kə zlapak anan tə way anə Ibərahima. A wa: «Tə didek a ni dəf apak alay sə wasay anan zahav anak bayak awan.*» A mbadəy nə tə sləmay anahan awan, anga dōwan inde sə zalay Mbərom ibay. ¹⁵ Ibərahima a sləne matanan cəna, a ga ngatay, aday way a Mbərom sə zlapay anan i varan ata, kə njadək anan acəkan re.

¹⁶ Do ahay tinen apan ti mbadəy nà, tə mbadəy tə sləmay su do sə zalay atan ata awan. Ata a mba apan sa ndav anan 'am à wulen sə do ahay wa acəkan.

¹⁷ Anga nan, Mbərom a mbadəy. A nan sə dakan anan anə do winen sə zlapan atan anan tə way ataya nà, i mba apan sə mbədəhan alay anə way anahan sə zlapay anan ata tətibay. Anga nan, a zlapay aday a saa mbadan pa nga wa.

¹⁸ Natiya, way ahay inde cew nə tə mbədə itəbay: atə azlapay tə ambadəy a Mbərom. I mba apan sa gad uda mungwalay itəbay. Mənuke do sa tam à man ana Mbərom ataya nà, way a anan i varak uko məgala sə dəfan ide anə way a Mbərom sə zlapak uko anan i varak uko ata awan. ¹⁹ Way ata a bənək uko mbac nə hərəp lele pa 'am a Mbərom, kawa njamde sə təvay anan kwalalan à 'am inde ata awan. Anga nan, də takas anan zana sə gəzla anan man cəncan

* **6:13-14** Ca pə Laataanooji 22.16-17.

a pi zek wa tɔ dɔ ahay ù doh sɛ mazlaɓ a Mbèrom ata, aday hɛna dɪ zla pɛ cakaya a Mbèrom tɛte kutok. ²⁰ Yesu kɛ lahak sa zla uda pa 'am a mɛnuko anga mɛnuko, bina kɛ tɛrak bahay nga su dɔ sɛ gɛdan dungo anà way anga Mbèrom pa sɛ viyviya awan, kawa ana Maliki Sadaka ata awan.

7

Maliki Sadaka, dɔ sɛ gɛdan dungo anà way anga Mbèrom

¹ Maliki Sadaka sɛ dɔwan ata nà, winen bahay sɛ Salem, winen dɔ sɛ gɛdan dungo anà way anga Mbèrom sɛ bagɛbaga mburom. A alay a inde nà, Ibèrahima a zla à vɛram, a mbasay pɛ bahay ahay. A alay a winen apan i may agay nà, Maliki Sadaka ata a zla pɛ cakay anahan, a daf apan alay sɛ mazlaɓ anahan. ² Ibèrahima ata, a varan way anà Maliki Sadaka alay mbok* nà, a var wa kɛrtek pɛ way sɛ vɛram anahan ahay wa fok.† Maliki Sadaka ata nà, slɛmay anahan a a nan sa ja nɛ Bahay sɛ Didek. Aday winen Bahay sɛ Zay re, anga winen bahay sɛ wulen su doh sɛ ngaman Salem ata awan, aday Salem a nan sa ja nɛ «zay». ³ Dɔwan ata nà, dɔwan a san babay anahan a bay, dɔwan a san may anahan a bay. Kwa bije anahan ahay dukwen, dɔwan a san atan bay re. Tɛ wahay anan siwaw, a mac siwaw dukwen, dɔwan a san bay. Winen kawa Wan a Mbèrom, anga i njahay dɔ sɛ gɛdan dungo anà way pa sɛ viyviya awan.

⁴ Cen apan aday. Maliki Sadaka ata nɛ winen mɛduwen awan. Ibèrahima nà, bije sɛ Isɛra'ila ahay, ɛna kɛ gɛɓak way ahay à vɛram wa, a varan wa alay mbok nà, kɛrtek anà winen. ⁵ Zahav ana Lewi ahay azar aya tɛ tɛrak dɔ sɛ gɛdan dungo anà way anga Mbèrom. Tawrita a Musa a ja nà, Isɛra'ila ahay tɛ varan atan à way a tinen ahay wa fok, alay mbok nà, kɛrtek.‡ A nan sa ja, ti tɛma way ataya nɛ à alay ana mɛrak a tinen ahay wa, kwa à ga nɛ tinen dukwen wan ana Ibèrahima ahay. ⁶ ɛna Maliki Sadaka nà, winen zahav ana Lewi itɛbay, ɛna Ibèrahima kɛ varak anan way alay mbok nà, kɛrtek. Ibèrahima nà, Mbèrom a zlanan sɛ varan way nɛ anà winen. ɛna Maliki Sadaka a daf alay sɛ mazlaɓ pɛ Ibèrahima, bina Ibèrahima a daf alay sɛ mazlaɓ pɛ Maliki Sadaka bugol bay. ⁷ Aday da san apan zle re, dɔ sa daf ngama pu dɔ nà, a zalay dɔwan anahan a sa daf apan ngama ata awan.

⁸ Do sɛ zahav ana Lewi ahay sɛ tɛma alay mbok nà, kɛrtek ataya fok dukwen, ta taa mac re. ɛna Maliki Sadaka, dɔ sɛ tɛma alay mbok nà, kɛrtek kawa ana Deftere a Mbèrom sa ja ata nà, winen a mac itɛbay. ⁹ Di mba apan sa jɛka Lewi nà, wan anahan ahay tɛ tɛmahak pu dɔ a tinen ahay wa alay mbok nà, kɛrtek ata, kɛ varak anan way ata anà Maliki Sadaka ata re, anga bije anahan Ibèrahima kɛ lahak sɛ varan coy. ¹⁰ Kawa sa ja bine siwaw nà, à alay a Ibèrahima sɛ varan way ata anà Maliki Sadaka aday tɛ wahak Lewi fan bay ata nà, Lewi kɛ varak anan tɛ alay ana bije anahan Ibèrahima ata coy.

Bahay nga su dɔ sɛ gɛdan dungo anà way anga Mbèrom maza inde, kawa Maliki Sadaka

¹¹ Mer su way su dɔ sɛ gɛdan dungo anà way anga Mbèrom à zahav ana Lewi ata nà, kà mbak apan sa ndav anan wa way a Mbèrom sa gan may ata bay. Abay à mba apan sa ndav anan wa tɛte cɛna, dɪ gan may anà dɔ sɛ gɛdan dungo anà way anga Mbèrom maza, kawa ana Maliki Sadaka ata, sabay. Abay i slahay nà, pu dɔ sɛ gɛdan dungo anà way anga Mbèrom pɛ slala ana Haruna cɛna coy. Mbèrom a varan Tawrita anà dɔ anahan Isɛra'ila

* 7:2 Alay mbok nà, a nan sa ja nà, way kuro. † 7:2 Ca pɛ Laataanooji 14.17-20. ‡ 7:5 Ca pɛ Limle 18.21.

ahay nà, à alay ana dō sà zahav ana Lewi inde. ¹² Kak Mbërom kà mbëdàhah anan slala su dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom cëna, ata Tawrita i mbëdà ite re. ¹³ Da ja way a anaya nà, pë Bahay a mënuko Yesu, winen dō sà slala hinen cara. Dowan inde pë zahav anahan kà gak mer su way ata ù doh sà mazla6 a Mbërom kulibay. ¹⁴ Da san apan zle, Bahay a mënuko Yesu nà, zahav ana Yahuda. A alay ana Musa sa ja 'am pu dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom ahay nà, a ja në pë zahav ana Lewi, bina pë zahav ana Yahuda bay. ¹⁵ 'Am a anan i zëga apan sà banay hëna adëka bugol: Dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom hinen, kà nak, winen kawa Maliki Sadaka. ¹⁶ Dowan ata a tëra dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom nà, anga 'am sà Tawrita bay. Winen nà, a tëra dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom nà, anga mägala anahan inde sà njahay tã sifa pa sà viyviya ata awan. ¹⁷ Mä vinde inde à Deftere a Mbërom, a wa:

«Iken dō sà gëdän dundo anà way pa sà viyviya awan,

kawa Maliki Sadaka.Š»

¹⁸ Mbërom kè mbacac anan wa nga sa 'am më baslay a kwakwa ata awan, anga winen bæle awan, a man zek anà dō ahay tëtibay. ¹⁹ Tawrita a Musa nà, kà mbak apan sà tëra anan dō ahay, dō cëncan aya pa 'am a Mbërom bay. Hëna nà, way sà zalay Tawrita inde, way a mënuko sà dëfan idé ata awan. Sà varak uko cëved sà hädëk nuko pa 'am a Mbërom në winen awan.

²⁰ Way hinen nà: A alay a Mbërom i sa daf anan Yesu bahay nga su dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom ata nà, a mbaday apan aday. A alay ana dō sà zahav ana Lewi ahay sà tëra dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom ata nà, dowan kà mbadak apan itëbay. ²¹ Əna Mbërom a mbadän anà Yesu ta sa jan nà:

«Nen Mbërom Fetek, në mbëdà itëbay.

Në mbadak, ki tëra dō sà gëdän dundo anà way pa sà viyviya awan.*»

²² Anga nan kutok, kuse Yesu a, 'am a Mbërom sa ban tã dō ahay ata, winen a zalay 'am mbala anahan sa ban tã dō ahay kwakwa ata awan.

²³ Way hinen inde re: Dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom ahay nà, tinen mënjëk bay, anga ta mac wa kwerkwër, tã mbësakan mer su way ata anà dō hinen ahay asa. ²⁴ Əna Yesu në a mac itëbay, a ga mer su way anahan pa sà viyviya awan. ²⁵ Anga nan, i mba apan sa tam dō ahay kawa ana tinen sa nay ahay pa 'am a Mbërom tã alay anahan ata awan. Anga winen dō tã sifa awan, i taa ga amboh anga tinen sà coy.

²⁶ Winen nà, bahay nga su dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom a tädë anga mënuko ata awan. Winen dō cëncan awan. Atahasl inde à winen inde itëbay, kà gak ines itëbay re. Winen cara pi zek wa tu dō sà ines ahay. Mbërom a daf anan winen nà, pë cakay anahan à mburom. ²⁷ Yesu në winen kawa bahay nga su dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom azar ataya bay. A gan may sà gëdän dundo anà way anga Mbërom pac pac itëbay. Kwa á ga në sa nga anahan awan, kwa á ga në sà ines sà dō ahay, a gan may bay. A var anan nga anahan në saray kërtek, à alay anahan a sa mac pë dëdom më zhlëngad' ata awan. ²⁸ Tawrita ana Musa a daf kawa dō sà gëdän dundo anà way ahay nà, dō zënzen aya awan, əna ta slak bay, anga tinen dō sa ga ines ahay re. Aya əna, à alay a Mbërom sà mbaday pë dëba ana Tawrita wa ata nà, 'am anahan ata a njahay à yime ana Tawrita inde kutok. Mbërom a daf Wan anahan bahay nga su dō sà gëdän dundo anà way anga Mbërom. A ndav anan wa way a Mbërom sa gan may ata sà coy kutok.

8

Dowan inde sa ga mer su way anga mənuko, winen bahay nga su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom

¹ Way a məduwen a à 'am a manay sa jak ikwen ayak ata inde nà, həna: Dowan inde sa ga mer su way anga mənuko adəka, winen bahay nga su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom. Winen mə njahay a à mburom à alay puway ana Mbərom Ba Məgala. ² Kwakwa ata nà, do sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom ta ga mer su way a tinen nə à jawjawa sə mazlaə a Mbərom inde, do ahay sə ndakay ata awan. Yesu ite nà, a ga mer su way anahan nà, à man cəncan awan, pə cakay a Mbərom à jawjawa sə mazlaə a Mbərom inde didek a, Mbərom sə ndakay ata awan.

³ Mbərom a dəf bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay nà, anga sə varan way aday sə gədan dundo anə gənaw ahay. Matanan re, lele dükwen do mbala mənuko i njad awan a sə varan anə Mbərom a re. ⁴ Abay à ga nə winen pə daliyugo aday nà, Yesu i təra do sə gədan dundo anə way a bay jiga awan, anga do ahay inde coy, tinen apan ti taa varan way à Mbərom a kawa ana Tawrita awan. ⁵ Do ataya nà, ta taa ga mer su way a tinen u doh sə mazlaə a Mbərom, əna doh ata dükwen, winen minje su doh sə mazlaə a Mbərom a didek ata à mburom ata awan. A alay Musa i saa ndakay jawjawa sə mazlaə a Mbərom nà, Mbərom a jan nà: «Pak sləmay lele, bəəot anan nə kawa anuno sa kak anan ahay à bəzlom wa ata awan.*» ⁶ Yesu nà, mer su way anahan nə a zalay su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom ataya fok. Anga, tə winen, Mbərom a bən 'am zal way anahan sa bən tə do ahay kwakwa ata awan, aday way anahan sə zlapay anan i varak uko ata dükwen, a zalay winen a kwakwa ata re.

⁷ Kak abay 'am a Mbərom sa bən tə do ahay kwakwa ata kà tərak way lele coy nà, Mbərom i gan may abay sa bən 'am maza wiya sabay. ⁸ Əna də ca apan həna nà, kà slak bay acəkan, anga Mbərom winen apan i gafan atan 'am pə way ahay inde bayak awan, aday a jan atan nà:

«Luvon a inde i nay ahay, ni bən 'am wiya tu do sə Isəra'ila ahay, aday tu do sə Yahuda aya təke.

⁹ 'Am ata i ga minje tə əbən 'am uno tə bije a tinen ahay kwakwa ata sabay. A alay a nen sə bənan atan ahay alay à Misra wa ata nà, mə bənak 'am, əna tə dəfak anan apan bay, aday nen Mbərom Fetek, nen dükwen nə mbəsakak atan.

¹⁰ Alay a kà slak nà, ni bən 'am tə tinen.

Ni dəf anan 'am uno à abayak nga a tinen inde, aday ni vinde anan 'am uno pə mivəl a tinen re.

Ti təra do uno ahay, nen ni təra Mbərom a tinen.

¹¹ Dowan inde i gan may sə tətakan anan way anə dowan sabay, dowan i jan anə do hinen: “San Mbərom” sabay, anga i bənay pə məced aya wa, hus pə gwaslay ahay, do ahay fok ti san nen.

¹² Ni pəsən atan anan huwan a tinen ahay,

ni may anan ahay ines a tinen ahay à nga inde sabay.†»

¹³ Ana Mbərom a sa ja 'am sa bən 'am wiya ata nà, a təra anan winen mama'am ata, way kwakwa awan. Way a kwakwa ata aday məduwer ata nà, winen apan i lize bəse coy.

* 8:5 Ca pə Gurtaaki 25.40. † 8:12 Ca pə Yeremiya 31.31-34.

9

Aḅan 'am mēduwer a tē aḅan 'am wiya awan

¹ A alay ana Mbərom sa ḅan 'am a mama'am ata nā, Tawrita inde sē ḁakan anan anā ḁo ahay cəved sē həran nga anā Mbərom. Man sē həran nga anā Mbərom inde mē lavay zek a re. ² Tē ndakay jawjawa, tē gəzla anan man cew. Day mama'am awan, tē ngaman man cəncan awan, ta ḁaf uda way sē lalam aday tabal tē pen mē varan a à Mbərom aya apan. ³ Day a hinen ata ḁukwen, mē gəzla pi zek wa tē winen mama'am ata nē tē zana, aday tē ngaman anā day ata nā, man a Mbərom cəncan awan. ⁴ A man ata kutok, tē ndakay uda ruwec sē gura, sē vakan apan ləluway anā Mbərom. Ta ḁaf uda zəndok sē aḅan 'am à Mbərom, mē ndakay a nē tē gura. A zəndok ata inde asa, tuwez sē gura uda re, ta ḁaf uda way sa pa sē ngaman *manu*, Mbərom sē gucen atan ahay à mburom wa ata awan.* Sukol ana Haruna sa ḁa ata inde à man ata à zəndok inde.† Aday kon ana Mbərom sē vinden ahay apan 'am ma ḅan a anā Musa ataya uda à man ata re.‡ ⁵ Pa nga sē zəndok ata ḁukwen, tē ḁafak apan awan aya inde kawa maslay a Mbərom ahay. Awan ataya tē ḁakay anan Mbərom winen inde à wulen sē ḁo ahay tē mazlaḁ awan. Awan ataya nā, tē bərgaslay aya awan, ta ka anan bərgaslay a tinen sa man nga à mburom, à man sa pak mez sē gəḅaw ahay aday Mbərom à pəsen anan ines à ḁo ahay ata awan. Həna nā, alay a inde sē təkər way pə awan ataya fok bay.

⁶ Natiya, tē ndakay anan way ataya à man ata kutok nā, ḁo sē gəḁan dungo anā way ahay ta taa zla nē ù doh a mama'am ata awan, aday ta taa ga uda mer su way a tinen ahay nē pac pac. ⁷ A day su doh a mē slala cew ata nē, sa zla uda nā, bahay nga su ḁo sē gəḁan dungo anā way ahay anga Mbərom ata ḁəkḁek. Ava daz nā, a zla à man ata ḁukwen saray kərtektəkke. I i zla uda ḁukwen, i pak mez sē gəḅaw à alay inde aday i varan anan mez ata anā Mbərom. Ata Mbərom i pəsen anan ines anahan pi zek tē ines sē ḁo ahay sa ga mənḁəna sa san apan ataya təkə fok. ⁸ Apasay Cəncan a a nan sē ḁakak uko anan nē 'am a həna ana awan: Kak jawjawa a mama'am ata inde hwiya cəna, cəved inde mē tēḁa sa zla à man a Mbərom cəncan a fan bay. ⁹ Way ataya tē ḁakay anan nē way a sē təra həna biten ataya awan. A nan sa ja nā, way sa ḁo ahay sē waslay aday sē varan anā Mbərom ataya nē ti mba apan sē banay anan mivel su ḁo sa var way ata pa 'am a Mbərom bay. ¹⁰ Way ataya tē ḁakak uko anan way pa 'am sē way sa pa, pa 'am sē way sa sa, pa 'am sē banay way kawa sa zlan à nga à Mbərom. Way ataya ḁukwen, way pa 'am sa zlay si zek, bina pə mivel su ḁo zənzen a bay, aday tē njahay nē mənḁək cəna coy, hus pə luvon a Mbərom i mbəḁahan alay anā way ahay, aday i ma atan wa way mēduwer ataya awan.

¹¹ Həna nā, Almasihu kà nak ahay coy. Winen nā, bahay nga su ḁo sē gəḁan dungo anā way ahay. Way a mənuko sa njad lele ataya fok ta nay nā, à alay anahan a wa. Doh a aday Yesu a ga uda mer su way anahan ata nā, a zalay doh mbala ana ḁo sē gəḁan dungo anā way ahay kwakwa sa taa ga uda mer su way a tinen ata awan. Sē ndakay anan doh ata nā, ḁo zənzen a bay, Mbərom a tē alay anahan awan. Aday doh ata ḁukwen, winen pə daliyugo à man a anan bay. ¹² A alay a Almasihu i sa zla à man a Mbərom a cəncan ata nā, kə gəḁak mez sē vuwar sē awak ta sa wan sa sla ahay à alay inde bay. A gəḁa aḁaka nā, mez si zek anahan awan, a zla anan à man a Mbərom a cəncan ata saray kartektəkke. Natiya kutok, a tam mənuko tē mez anahan ata pa sē viyviya awan.

* 9:4 Ca pə Gurtaaki 16.13-15, 31. † 9:4 Ca pə Limle 17.23. ‡ 9:4 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 10.3-5.

¹³ Kwakwa ata n̄a, ta taa waslay n̄a vuwar s̄a awak t̄a guson sa sla aya s̄a kwecek mez a p̄a d̄o ahay aday ines a tinen ahay ā ga inde p̄a ide a Mb̄erom sabay. Ta taa waslay t̄akalak sa sla aday s̄a vakan ā Mb̄erom, ata ti ra r̄ēba anahan a sa pak p̄a d̄o ahay. Natiya kutok, d̄o sa nes anan anjahay a tinen t̄a Mb̄erom ataya ti t̄era d̄o c̄ancan aya asa. ¹⁴ Aya, kak matanan cukutok n̄a, mez a Yesu n̄a, t̄a m̄agala a zal mez s̄a ḡanaw a tinen kwakwa ataya awan. Almasihu a ḡēba anan zek anahan, a var anan anga Mb̄erom t̄a alay anahan awan, aday t̄a m̄agala s̄a Apasay C̄ancan a winen inde pa s̄a viyviya ata awan. Way anahan a s̄a varan ā Mb̄erom ata n̄a, c̄ancan a t̄a mindel, a mba apan s̄a banay anan mivel a m̄anuko t̄ate, anga d̄a ga ines ahay s̄a varak uko amac sabay, ̄ana d̄i ga ad̄eka n̄a, mer su way a Mb̄erom bahay s̄a sifa kutok.

¹⁵ T̄a way ana Yesu a sa ga ata kutok, winen d̄o sa zlah anan m̄almal a Mb̄erom t̄o d̄o ahay, anga Mb̄erom k̄ē banak 'am wiya t̄a tinen. Anga nan, d̄o ana Mb̄erom s̄a ngamay ataya ti n̄jad way a Mb̄erom a s̄a zlapay anan i varan atan kawa anahan a sa ja i varan atan anan s̄a coy ata awan. I t̄era matanan anga Yesu k̄ē m̄acak anga d̄o sa nes anan 'am a Mb̄erom sa ban m̄aduwer ataya ata awan. T̄a amac anahan ata n̄a, a b̄embaday atan ahay ā atahasl a tinen ahay wa.

¹⁶ Kak d̄owan k̄a jak 'am s̄a ḡazla anan zliile anahan aday a saa mac c̄ana, d̄o ahay ti saa ga anan mer su way a n̄a si winen a i mac aday ata ti saa ḡazla anan zliile anahan ata awan. ¹⁷ Kak d̄owan sa ja 'am ata winen t̄a sifa mba c̄ana, 'am anahan a sa ja ata n̄a m̄agala uda ibay. Anga ta saa ga anan way anahan sa ja ata c̄ana, a mac aday. ¹⁸ Matanan d̄ukwen, ā alay a Mb̄erom sa ban 'am t̄a d̄o ahay ata n̄a, a wa ḡanaw ā mac aday mez a ā p̄okay. ¹⁹ Musa a d̄akay anan Tawrita fok pa 'am s̄a d̄o ahay fok n̄a, a ḡēba mez s̄a wan sa sla ahay t̄a vuwar s̄a awak ahay tinen s̄a ḡad̄an d̄ungo ataya, t̄a japay anan t̄a a'am. A ra daslam ahay pi zek t̄a sib̄cek s̄a t̄aman d̄azd̄az aya awan, a pak anan ā mez ata inde, a kwecek anan mez p̄a Deftere s̄a Tawrita t̄a winen awan, aday a kwecek anan mez p̄a d̄o ahay t̄a winen a re. ²⁰ A jan atan, a wa: «H̄ena anan n̄a, mez a Mb̄erom sa ban anan 'am t̄a kwanay ata awan. A jak ikwen n̄a, d̄efen anan apan lele.Š» ²¹ Musa a kwecek mez ata p̄a jawjawa s̄a mazlaḅ a Mb̄erom t̄a way a tinen sa ga anan mer su way uda ataya t̄ake fok matana re. ²² A alay ana Tawrita s̄a l̄avan nga an̄a d̄o ahay ata n̄a, t̄a banay way ahay alay avan n̄a t̄a mez. Matanan, m̄anj̄ona mez s̄a p̄okay c̄ana, Mb̄erom a p̄ase ines s̄a d̄o ahay bay.

Mez a Yesu a banay ines s̄a d̄o ahay

²³ Matanan, na jak, na wa: Way s̄a kwakwa ataya fok t̄a banay atan t̄a mez matanan ata n̄a, s̄a d̄akay anan way s̄a t̄era ā mburom ataya awan. T̄a banay way ahay kwakwa ata n̄a, kawa ana Tawrita sa jan atan ata awan. ̄na p̄a way d̄idek aya ā mburom ata n̄a, a nan ā Mb̄erom n̄a mez s̄a zalay s̄a ḡanaw ataya awan. Winen lele ata n̄a, zek a Yesu a sa var anan ata awan. ²⁴ Da san zle kutok, Almasihu n̄a k̄a zlak ā man a Mb̄erom c̄ancan a mbala ana d̄o ahay s̄a ndakay ata it̄abay. Wita n̄a, mezeze sa man c̄ancan a d̄idek a ā mburom ata awan. ̄na winen a zla n̄a, ā mburom p̄a cakay a Mb̄erom. H̄ena n̄a, winen pa 'am a Mb̄erom anga sa ga amboh anga m̄anuko kutok. ²⁵ Bahay nga su d̄o s̄a ḡad̄an d̄ungo an̄a way ahay ā man a Mb̄erom c̄ancan a ata n̄a, ta zla uda n̄a p̄a ava p̄a ava. Ta zla uda d̄ukwen t̄a mez s̄a ḡanaw ahay ā alay inde, mez si zek a tinen a bay. ̄na Almasihu n̄a, a var n̄a nga anahan awan, aday a var anan d̄ukwen, saray k̄artek coy, k̄a m̄anahak anan it̄abay. ²⁶ A ga matanan bay n̄a, abay i m̄anahan an̄a d̄ace anahan ahay saray bayan a re. Bina kwa p̄a

ana Mbërom sê ndakay anan daliyugo nâ, i taa mac anga dō anahan ahay pë
ava pë ava. Əna matanan bay, a nay ahay nê saray kërtek, aday à alay a uho
kwakwa ata winen apan i ndav coy ata awan. A var anan zek anahan kawa
way ma sla dungo a anâ Mbërom, anga sê pëse anan ines dō ahay sê coy.
²⁷ Kuwaya i mac nê saray kërtek. Pë dăba anahan a wa cəna, Mbërom i gan
sariya. ²⁸ Almasihu dükwen a var anan nga anahan nâ, saray kërtektəkke
coy sê pësen anan ines anâ dō ahay bayak a kutok. I i may ahay pac a inde
dükwen mē slala cew awan. I may saa pëse ines ahay sabay, əna sa naa tam
anan dō sa ba anan ataya fok.

10

¹ Tawrita ana Musa winen kawa mezeze sê way sê dakay anan way lele aya
saa tēra pa 'am ataya awan. Aday mezeze sê way ataya dükwen, winen kawa
zek ana way ataya bay re. Pë ava pë ava, dō ahay tē varan way anâ Mbërom
nê sê hädəken pë cakay, əna way ataya ti njad sê tēra dō cəncan aya bay hwiya.
² Kak abay dō ahay tē tēra cəncan aya pa 'am a Mbërom tē way ma gad dungo
aya nâ, ti var way ma gad dungo aya sabay bidaw? Bina ti tēra cəncan a nê
saray kërtek cəna coy, ti gan may anâ apëse ines sabay. ³ Adəka bay, way a mē
varan a anâ Mbërom ataya nê ta man atan anan ahay à nga inde pë ava pë
ava nâ, ines a tinen ahay, ⁴ anga mez sê guson sa sla ta sê vuwar sê awak aya
a mba apan sê banay anan ines sê dō ahay bay.

⁵ Anga nan kutok, à alay ana Almasihu i sa nay ahay pë daliyugo ata nâ, a
jan anâ Mbërom, a wa:

«A nak tē gədan dungo anâ gənaw ahay anga iken bay,
a nak tē varak awan bay re.

Əna kə varak uno zek su dō zənnen awan aday nê varak anan.

⁶ Gənaw a ma tak ataya ta zlak anak à nga bay.

Way sê dō ahay sa var anga sê pëse anan ines a tinen ahay ata dükwen, kə
zlake anak à nga bay re.

⁷ Anga nan kutok na wa: Mbërom, nen hənə!

Ni zla pë daliyugo saa ga way sa zlake à nga,

kawa mē vinde a à Deftere anak inde pi nen ata awan. * »

⁸ Almasihu a ja aday nâ: «A nak tē gədan dungo anâ gənaw ahay anga iken
aday tē varak awan bay re. A nak tē təkak gənaw ahay bay re. Aday a nak
tē pak mez sê gənaw ahay anga sê pëse ines sê dō ahay bay re asa.» Kwa à
ga nê ta var way ataya dükwen, tē dəfan apan anâ Tawrita dəp nâ, a nan anâ
Mbërom a bay. ⁹ Am mē slala cew a nê a wa: «Mbërom, nen hənə! Ni zla pë
daliyugo saa ga way sa zlake à nga.» Matanan nâ, a nan sa ja nê Mbërom kē
mbacak anan wa agədan dungo anâ way kawa sê kwakwa ata awan, aday
a daf uda way maza wiya awan: amac a Yesu. ¹⁰ Natiya kutok, dē tərak dō
cəncan aya pa 'am ana Mbërom, anga Yesu Almasihu kə gak way sa zlan à
nga anâ Mbërom, aday kə varak anan zek anahan kawa way ma sla dungo
awan, a mac saray kërtektəkke coy.

¹¹ Dō sê gədan dungo anâ way à wulen sê Yahuda ahay nâ, tinen mē tavay
aya sa ga mer su way a tinen nê pac pac, ti mənahan anâ agədan dungo à
gənaw ahay maza awan. Əna way a tinen a sa var ataya dükwen, ta mba
apan sê pëse anan ines sê dō ahay bay re. ¹² Əna Yesu Almasihu nâ, a var nê
zek anahan awan, a var anan saray kërtek sê pëse anan ines sê dō ahay pa
sê viyviya awan. Pë dăba anahan a wa, a njahay way anahan à alay puway a
Mbërom. ¹³ Hənə nâ, winen apan i ba alay a Mbërom saa tēra anan dō manidē
anahan ahay fok bīle anahan aya ata awan. ¹⁴ Tē way anahan a sê varan anâ

* 10:7 Ca pë Jabuura 40.7-9.

Mbəróm ata kərtektəkke, kə tərək atan dō mənǰəna ines aya pə idə a Mbəróm, kə tərək atan dō cəncan aya pə 'am a Mbəróm sə coy re.

¹⁵ Apasay Cəncan a dükwen kə jak uko anan 'am ataya tinen dıdek aya coy re. A wa:

¹⁶ «Nen Mbəróm Fetek, alay a kə slak nà, ni ban 'am tə tinen.

Ni daf anan 'am uno à abayak nga a tinen inde,

aday ni vinde anan 'am uno pə mivél a tinen aya re.†»

¹⁷ Aday a ja asa:

«Ni may anan ahay huwan a tinen ahay tə ines a tinen ahay à nga inde sabay.‡»

¹⁸ Mbəróm kə pəsek anan anan ines anà dō ahay cukutok nà, dō ahay ti gan may sa var awan a maza re anga sə pəse ines asa dāw?

Hədəkuko pə cakay ana Mbəróm

¹⁹ Mərək uno ahay, kak matanan cukutok nà, amac ana Yesu aday mez anahan sa pak ata nà, tə varak uko cəved sa zla à man a Mbəróm cəncan a kutok. ²⁰ Yesu kə nǵərwak anan zana sə gəzla mənuko pi zek wa ta man a Mbəróm cəncan ata awan, a təbak uko anan cəved a sa zla ù doh ata awan. Cəved ata dükwen, winen wiya aday dı njad sifa nà, tə winen awan. Zana anahan sə nǵəraw anan ata nà, winen zek anahan a dō ahay sə daray anan pə dədom mə zləngad ata awan. ²¹ Natiya kutok, dō sə gədan dundo anà way anga mənuko inde məduwen a winen a gan nga anà dō a Mbəróm ahay fok. ²² Anga nan, hayak ikwen ahay kutok, hədəkuko pə cakay a Mbəróm tə mivél kərtek awan, aday dəfuko apən nga mənǰəna hiyem hiyem, anga mez a Yesu kə tərək anan mivél a mənuko ahay cəncan aya awan, kə banak nuko tə 'am lele kutok. ²³ Way a Mbəróm sa jak uko ata nà, i ga anan, winen a gad mungwalay itəbay asanaw! Anga nan, pərahuko anan azar sə dəkay anan nə də dəfan idə nà, anà way a Mbəróm sə zlapay anan ata awan. Dəfuko apən nga, də gudəc bay. ²⁴ Pəluko cəved a aday dı man anan zek anà dō azar aya ata awan, anga aday mənuko fok, də pəlay zek ahay zal sə kwakwa awan, aday də zəga anan sa ga way lele aya kutok. ²⁵ Də mbəsak sə halay nga pə kərtek a kawa dō azar aya ata bay. Adəka bay, varuko anan məgala anà zek ahay lele. Bina luvon ana Yesu Almasihu i saa may ahay ata, winen bəse coy.

²⁶ Dəwan a, kə sənək cəved dıdek a coy, aday winen pəlasl ma tə alay anahan a saa ga ines ahay re nà, awan a inde i varan anà Mbəróm anga sə pəsen anan ines anahan ataya nə inde sabay. ²⁷ Də sa ga way matanan ata nà, à jəjar, anga sariya a Mbəróm i ban anan dō sa ga ines ahay fok. Pə dəbə anahan a wa, i ba uko sə mbacay itəbay saa vak anan dō manidə ana Mbəróm ahay ata awan. ²⁸ Kə sənən zle coy, dəwan a kə nəsek anan Tawrita a Musa nà, kak dō ahay cew kabay maakan ta jak kə gak matanan acəkan cəna, ta vad anan mənǰəna sa gan i zek wa anə dəwan. § ²⁹ Kak way matanan ata a tərə tu dō sa nes anan Tawrita ana Musa cukutok nà, dəce ana dō sə kədəy anan Yesu Wan a Mbəróm i sa tərə nə kəkəma ite anaw? Də matanan ata nà, mez ana Yesu, Mbəróm sa ban anan 'am tə winen ata, kə tərək anan cəncan pə 'am a Mbəróm. Aday pə dəbə anahan a wa dükwen, winen ta sə kədəy anan Yesu nà, a gənahan dükwen anə Apasay a Mbəróm sa gak uko anan sumor anahan ata awan. Də matanan ata nà, dəce anahan inde mə zalay awan. ³⁰ Mbəróm a tə alay anahan a a wa:

«Ni ga mivél tu dō sa ngam 'am uno bay ataya awan,

† 10:16 Ca pə Yeremiya 31.33. ‡ 10:17 Ca pə Yeremiya 31.34. § 10:28 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

ni man atan anan siked sə ines a tinen ahay.* »

Da san zle, i ga anan way anahan sa ja ata awan. Asa, Deftere a Mbərom a wa:

«Nen Mbərom Fetek, ni gan sariya anə dō uno ahay.†»

31 Mbərom nə bahay sə sifa. Kak sariya kə bənak anan dōwan a nə, dəcə inde tə mindel anga dōwan ata kutok.

32 Sənen apan aday: A alay a kə cinen anan anə jiyjay a Mbərom mama'am a ata nə, kə njiden dəcə ahay bayak a ə alay sə dō ahay wa, aday kə dəmen anan hwiya. 33 A alay a anan nə, tə gənəhak ikwen pə 'am sə dō ahay, ta gak alay tə kwanay re. Aday ə alay azar aya bine siwaw nə, a nak ikwen sə jəpay tu dō aya aday tinen ə dəcə ata inde ataya re. 34 Dō ma ban aya ə dangay anga Yesu ataya, ta gak ikwen i zek wa. Dō ahay ta rak ikwen anan way ahay dükwen, kə gak ikwen ə nga wa bay, adəka kə tislən anan mivəl, anga kə sənen zle way mə mbəsakak ikwen a inde sə zalay ana tinen sa ra anan ataya awan, aday way a mə mbəsakak ikwen ata nə, i ndav bay, i ga inde nə pə sə viyviya awan.

35 Anga nan kutok, pərihen anan azar sa daf nga pə Yesu. Ki gen matanan hwiya cəna, ki njiden magwagway məduwen a pə 'am a Mbərom. 36 Lele cəna, səmen anan anə way ahay anga aday kī gen way sa zlan ə nga anə Mbərom, aday kə njiden anan way anahan sə zlapay anan ata awan. 37 Bina Mbərom a wa:

«A mbəsak nə mənəcək, dōwan a saa nay ata i nay ahay coy, i njahak ayak sabay.

38 Dō didek a pə 'am uno nə, i njad sifa sa ndav bay ata awan, anga kə dəfak upo nga.

Əna kak, dōwan a kə mak ə dəbə nə, ni taslay mivəl tə winen itəbay.‡»

39 Mənuko aday nə, a ga upo nə mənuko dō sa ma ə dəbə ataya aday sə lize ataya itəbay. Adəka bay, mənuko nə dō sa daf nga pə Yesu ahay. Natiya, di njad sifa sa ndav bay ata awan.

11

Dəfuko nga pə Mbərom kawa bje a mənuko ahay

1 Adaf nga pə Mbərom, a nan sa ja nə maw? A nan sa ja nə: Da san zle, way a mənuko sə dəfan ide ata nə i təra, kwa ə ga nə də canak anan tə ide fan bay, da san zle, tinen inde re. 2 Dō a kwakwa ataya ta daf nga pə Mbərom nə matanan. Anga nan, tinen ta zlan ə nga anə Mbərom.

3 Də dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, da san zle lele, Mbərom a ndakay daliyugo nə ta 'am anahan sa ja. Natiya, way a mənuko sa ca apan həna pə daliyugo ataya fok, ta nay ahay ə way a aday ta ca bay ataya wa.

4 Abel kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, a varan way lele awan anə Mbərom, a zalay way mbala ana mərək anahan Kaynu sə varan anə Mbərom ata awan. Abel kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen dō didek awan. Zek ana Abel a dükwen, kə sənak anan, anga Mbərom kə təmahak anan way anahan sə varan anə Mbərom ata awan. Anga nan, kwa ə ga nə Abel kə məcak təkede nə, winen apan i jak uko 'am hwiya.*

5 Anuhu kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, winen kə məcak itəbay. Mbərom kə zəfak anan tə sifa aday ti zek a təke ə mburom. Kula dōwan kə

* 10:30 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.35. † 10:30 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.36. ‡ 10:38 Ca pə Habakuk 2.3-4. * 11:4 Ca pə Laataanooji 4.3-10.

canak anan sabay, anga Mbərom kə zəḁak anan. Deftere a Mbərom a ja nà, winen a zlan à nga anà Mbərom, aday Mbərom a gəḁa anan à mburom.†

⁶ Dowan inde i zlan à nga à Mbərom mənǰəna sa ḁaf apan nga nà, ibay. Kak a nan à dowan a sə həḁək pə cakay a Mbərom nà, à ḁaf apan nga nə winen inde aday. Aday à san ḁukwen, Mbərom a varan magwagway nà, anà do sə bənan bitem ataya awan.

⁷ Nuhu kə ḁəfak nga pə Mbərom. Anga nan, a pak sləmay nə pa 'am a Mbərom awan. A ḁakan anan way a saa təra pa 'am ataya awan. Nuhu kə canak anan anà way ataya njək tə ide anahan fan bay, əna kə bənak anan à 'am wa, a ndakay kwalalan məduwen a kawa ana Mbərom sa jan ata awan. A zla uda tu do su doh anahan ahay, aday Mbərom a tam atan à a'am wa. Nuhu a ga matanan nà, anga a san zle, do sə daliyugo ahay nə ti i lize acəkan, anga ta gak ines. Mbərom a ja nə winen kə tərak do ḁiḁək awan, anga adaf nga anahan.‡

⁸ Ibərahima kə ḁəfak nga pə Mbərom. Anga nan, kə bənak anan à 'am wa re. A zla ù kon aday Mbərom a jan «zla» ata, mənǰəna sa san man ata awan, anga Mbərom i sa varan kawa kon anahan a mba. § ⁹ Ibərahima kə ḁəfak nga pə Mbərom. Anga na awan, kə njahak ù kon ana Mbərom sə zlapan anan i varan ata awan, kwa à ga nə winen kawa mədurlon. A taa njahay nə à jawjawa ahay inde karara. Atə Isiyaku tə Yakob ḁukwen tə njahak uda re, anga tinen ḁukwen, Mbərom kə zlapak atan anan tu kon ata kərtek a re. ¹⁰ Ibərahima a ga matanan, anga winen apan i ba wulen su doh a Mbərom ma han a aday kula i mbazl itəbay ata awan.

¹¹ Saratu ḁukwen, kə ḁəfak nga pə Mbərom. Anga nan, kwa à ga nə winen məduwer a coy ḁəp nà, kə tərak do. A san zle, dowan a sə zlapan ta wan ata nà, a gad mungwalay itəbay.* ¹² Anga nan kutok, Ibərahima kə wahak wan à məduwer inde. Ibərahima nà, winen do kərtek, əna ta wan anahan ata ḁukwen, kə wasak kawa mawuzlawazl sa nga mburom ahay, aday bayak a kawa wiyen sə zlinder, dowan a mba apan sə baslay bay ata awan.

¹³ Do ataya fok, ta taa ḁaf nga pə Mbərom, hus pə luvon sə amac a tinen. Tinen aday ḁukwen, tə njadək anan way a Mbərom sə zlapay anan i varan atan ata bay, tə canan ayak nə ḁəren ta nga, tə taslak anan mivəl re. Ta ja, ta wa: «Man a manay inde à man a ibay. Manay nə mədurlon ahay pə daliyugo a anan.†» ¹⁴ Do sa ja 'am matanan ataya nà, tə ḁakay anan nə tinen apan ti pəlay kon nga a ana tinen a cara. ¹⁵ Tə bayak pa man mbala ana tinen sə mbəsək ataya sabay. Abay ta taa bayak apan kəma, tiya nə ta mak way a tinen à ḁəḁa coy. ¹⁶ Adəka bay, tə pəlay nà, man sə zalay mbala ana tinen ataya awan, kawa sa ja nə, man à mburom. Anga nan, a zlan à nga anà Mbərom tə ngaman Mbərom a tinen, aday a ndakan atan kon lele sə coy ata kutok.

¹⁷⁻¹⁸ Mbərom kə zlapak anan anà Ibərahima, a jan nà: «Ki njad wan sə kutov ahay nə tə Isiyaku.‡» Matanan, a nan à Mbərom sə kataḁ anan adaf nga ana Ibərahima kutok, a jan, à gəḁan dundo anà wan anahan Isiyaku, aday à varan anan. Ibərahima kə ḁəfak nga pə Mbərom. Anga nan, a gəḁa anan wan anahan a mənduwəl ata saa gəḁan dundo anga Mbərom. ¹⁹ Ibərahima a san zle, məgala ana Mbərom inde sə slabakay anan ahay Isiyaku à amac wa. A təra nà, kawa abay Isiyaku ata kə məcək acəkan, aday a slabakay à məke wa.

† **11:5** Ca pə Laataanooji 5.18-24. ‡ **11:7** Ca pə Laataanooji 6.9-9.29. § **11:8** Ca pə Laataanooji 12.1. * **11:11** Ca pə Laataanooji 18.10. † **11:13** Ca pə Laataanooji 23.4. ‡ **11:17-18** Ca pə Laataanooji 21.12.

²⁰ Isiyaku kə dəfak nga pə Mbərom re. Anga nan, a jan anə atə Yakob tə Isuwa, a wa: «Mbərom á daf pikwen alay sə mazla6 anahan.» A ja matanan ata nà, anga a san zle, pac a inde nà, way i təran atan matanan awan. §

²¹ Yakob dukwen kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, á alay a i saa mac bəse coy ata nà, kə dəfak alay sə ngama pa wan ana Yusufu ahay cew, aday a tavay pə dəker, a həran nga anə Mbərom.*

²² Yusufu dukwen kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, i saa mac coy nà, a jan anə wan sə kutov anahan Isəra'ila ahay, a wa, ti i təmay ahay á Misra wa azanan mba. Anga nan, a dakan atan anan way a tinen saa ga tə kəlakasl anahan pə də6a sə amac anahan wa. †

²³ Atə bəbay tə may ana Musa dukwen, tə dəfak nga pə Mbərom ite re. Anga nan, tə wahay anan Musa cəna, ta dər anan kiya maakan agay. Ta ca pa wan ata nə a rə6a ike. Tə jəjarak sa nes anan 'am ana bahay sə Misra bay. ‡

²⁴ Musa kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, a har lele nà, a nan dōwan á ngaman wan ana dəna a bahay sə Misra sabay. ²⁵ A ca apan nə suwan tã ga dəcə pi zek tu dō a Mbərom ahay pə kərtek awan, bina a nan sə taslay mivel ta sa ga ines bay, anga ataslay mivel matanan ata a njahay bayak a bay. § ²⁶ A san zle, suwan dō ahay tã ga anan alay anga winen dō ana Almasihu, bina dəcə ata a zalay zliile sə Misra ahay fok. A bayak matanan, anga winen apan i dəfan ide nà, anə magwagway a Mbərom saa varan ata awan.

²⁷ Musa kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, a slabak á Misra wa, mənəjəna sə jəjaran anə mivel ana bahay sə Misra ata awan. Kə tavak anan nənjan lele, anga a ca pi zek a Mbərom awan, kula dōwan kə canak anan bay re.

²⁸ Musa kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, a ga azar uko a sə ngaman Pasəka ata awan. A jan anə Isəra'ila ahay nà, tə kwecek mez sə gənaw ahay pə alay sə məsudoh, anga aday maslay a Mbərom sə lavan nga anə amac ata kə zlak ayak nà, á njad' sa vad' anan murkwaya a tinen ahay bay.*

²⁹ Isəra'ila ahay tə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, bəlay a sə ngaman Bəlay Dəzdəz ata kə gəzłak i zek wa təkiiyen pa 'am a tinen wa. Matanan, tə takasak wa tə saray pə wiyen mə kuray awan. Misra ahay ta zlak ayak ite cəna, a'am sə dəlov ata a mbəzlay ahay patan sa haw maza awan, a sədak atan á alay a a nan atan sə takas wa ite ata awan. †

³⁰ Isəra'ila ahay tə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, ta van nga anə Yeriko, kawa ana Mbərom a sa jan atan ata awan. Ta van nga luvon cuw6e cəna, dədon sə wulen su doh ata a wulad' i zek wa fok, anga á azla a tinen a luvon cuw6e ata inde nà, ta daf nga nə pə Mbərom. ‡

³¹ Uwar a sə ngaman Rahab aday a taa dah uho ata kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, a təma anan dō maslan sə Isəra'ila ahay sa zlak ayak əga tinen tə akar ataya awan. Anga nan kutok, á alay ana Isəra'ila ahay sa nja anan dō sə Yeriko ahay anga tə dəfak anan apan anə Mbərom bay ata nà, Rahab nə tə vədak anan itəbay. §

³² Alay a i slo bay, bina ni zəga anan apan 'am ana Gediyon*, Barak†, Samson‡, Yefta§, Dawuda, Samiyel, aday 'am ana dō maja'am a Mbərom azar

§ 11:20 Ca pə Laataanooji 27.1-40. * 11:21 Ca pə Laataanooji 47.29-31. † 11:22 Ca pə Laataanooji 50.24. ‡ 11:23 Ca pə Gurtaaki 2.1-2. § 11:25 Ca pə Gurtaaki 4.19-23. * 11:28 Ca pə Gurtaaki 12.21. † 11:29 Ca pə Gurtaaki 14.21-31. ‡ 11:30 Ca pə Yosuwu 6.12-21. § 11:31 Ca pə Yosuwu 2.1-7, 6.22-25. * 11:32 Ca pə Alkaali'en 6.11. † 11:32 Ca pə Alkaali'en 4.6. ‡ 11:32 Ca pə Alkaali'en 13. § 11:32 Ca pə Alkaali'en 11.1.

aya fok. ³³ Do ataya ðukwen, tə ðəfak nga pə Mbərom. Anga nan, ta gak vəram tu kon azar aya, aday tə mbasak pu kon ataya re. Ta gak bahay tə cəved lele awan, tə njadak anan way a Mbərom sə zlapay i varan atan ataya awan. Tə tacan anan 'am anə ziyel ahay, ³⁴ tə mbacac anan uko sə uvon ahay, tə təkak pu do sa gan atan may sə wacay atan tə maslalam ataya wa re. Abay tinen bəle aya awan, əna Mbərom kə varak atan məgala. Tə tərak do sə vəram gədan aya awan, aday tə rəzlak anan do sə vəram a tinen mədurlon ataya awan. ³⁵ Uwar ahay tə njadak anan do a tinen ma mac ataya tə slabakak ahay à məkə wa, tə canak atan maza awan.* Do azar aya ta sak lirew bayak awan. Abay tə mbasak sə pərahan azar anə Mbərom nà, do ahay ti ga atan alay bay. Əna ta gan may sa mac à ðəce matanan ataya inde, anga ta san zle, Mbərom i sa slabakay atan ahay pə luvon a inde aday ti i njad sifa lele sə zalay sə daliyugo a anan kutok.

³⁶ Do azar aya ite nà, tə pəkak atan waray i ide, tə ndəbak atan, tə jawak atan à səsile ahay inde, aday tə gucek atan ayak à dangay. Do ataya fok tə səkak anan anə way ataya awan lele. ³⁷ Do azar aya ta mac nà, ta tar atan tu kon. Do azar aya asa, ta mac nà, ta gad atan i zek wa cuwcew dəgəlan dəgəlan. Do azar aya ite asa, tə wacay atan tə maslalam. Do azar aya ite asa re, tə jəjay nə so, karara, doh a tinen ahay inde itəbay. Tinen nə mətawak aya awan, ta pak pi zek nə ambar sə gənaw ahay. Do ahay tə jugurak patan wa 'am, ta gak atan məgad lele. ³⁸ Ta taa jəjay nə à bəzlom ahay, à man sa saf ahay kəray. Man sa njak ahan a tinen aya nə lar, pac a hinen ahay nə à tohoho inde. Do ataya nà, do lele aya awan. Təde abay ti njahay pə daliyugo a lelibay a anan bay.

³⁹ Do ataya fok nà, ta zlak anan à nga à Mbərom, anga tə ðəfak nga fok a tinen nə pə winen awan. Mbərom kə zlapak atan anan tə way lele awan, əna tə njadak anan way ata fan bay, ide a tinen kə canak anan anə awan bay. ⁴⁰ Bina Mbərom kə lavak anan zek tə way lele awan anga manuko, sə zalay way sə kwakwa ata awan, aday a wa i i japay atan tə mənuko à alay kərtek a wa, anga aday tinen ðukwen tə njad way a lele ata kutok.

12

Dəfuko anan ide anə Yesu

¹ Do ataya tə ðəfak a nga a tinen pə Mbərom, aday tinen pə cakay a mənuko sə ðakak uko anan cəved a tinen a sa ðaf nga pə Mbərom ata awan. Anga nan, laruko anan way a sa ba puko, aday ða zla anan pa 'am tətə sabay ataya awan. Mbəsakuko ines a sa tapay puko ataya, aday hawuko à man a Mbərom sa jak uko ata awan. Də ya nga bay. ² Dəfuko anan ide nə anə Yesu. Kuse, anga kə varak uko cəved sa ðaf nga pə winen, aday saa dəzle mənuko hus ðukwen, winen awan. Winen nà, kə təmahak tə vad anan pə dədom mə zləngad a, waray kə gak anan sa mac pə dədom ata bay. Anga a san zle, Mbərom kə jugurak anan ataslay mivəl inde i varan. Həna nà, winen mə njahay a à alay puway ana man sə njahay a Mbərom. ³ Bayiken pə Yesu aday. Do sə atahasl ahay ta nak anan ide, aday winen a kə səkak anan anə ðəce ataya awan. Bayiken pə winen, anga aday mbac à slahak ikwen bay, aday kɪ yen nga bay.

⁴ Tə didek a nà, kə rəzlen anan à nga wa sə mbəsak ines ahay, əna kə dəzlen anan hus pə amac fan bay. Matanan, kə məcən alay à jugom wa həna nà, angamaw? ⁵ 'Am a Mbərom sə varak ikwen məgala ata nà, kə mbəðəken anan à nga wa daw? A jak ikwen 'am nə kawa bəbay sa jan 'am anə wan anahan ahay, a wa:

«Dəna uno, Mbərom Fetek kə jak anak pə akəta tə ðəce nà, bayak apan adəka!

* 11:35 Ca pə 1 Laamiife 17.17-24; 2 Laamiife 4.18-37.

Kak a kata6 iken dukwen, kâ mac alay à jugom wa bay,

⁶ anga a kɛta nɛ do winen sɛ pɛlay anan ata awan.

A ndabay dukwen, do winen sa ca apan kawa wan anahan ata re. * »

⁷ Natiya, lele ki sɛmen anan anà dɛce ahay aday sɛ tɛtak wa way ahay adɛka. Bina, dɛce ahay tɛ dakay anan nɛ Mbɛrom kɛ tɛrak kwanay gwaslay anahan ahay coy. Wan inde aday kula bɛbay anahan i kɛta anan itɛbay nà, inde daw? Ibay! ⁸ Mbɛrom a ga tɛ gwaslay anahan ahay nɛ fok kɛtanan. Kak kɛ kɛtahak kwanay itɛbay nà, ata ki sɛnen anan kutok, kwanay wan sɛ gala anahan ahay itɛbay, kwanay mɛdazlay ahay. ⁹ Way hinen inde kɛrtek, bɛbay a mɛnuko ahay pɛ daliyugo tɛ kɛtahak mɛnuko, aday dɛ varak atan ahay zlangar re. Kak matanan cukutok nà, tɛde abay dɛ varan zlangar anà Bɛbay a mɛnuko sɛ bagɛbaga mburom nɛ zal tinen a fok kutok bidaw? Kak dɛ varak anan zlangar lele cɛna, i varak uko sifa sa ndav bay ata awan. ¹⁰ Bɛbay a mɛnuko ahay pɛ daliyugo nà, tɛ kɛta mɛnuko nɛ alay a mɛnjɛk cɛna coy, aday kawa ana tinen sɛ bayak apan nɛ lele ata awan. Bɛbay a mɛnuko sɛ bagɛbaga mburom nà, winen a kɛta mɛnuko nɛ sa mak uko zek aday dɛ tɛra kawa winen a, do cɛncan aya sɛ coy. ¹¹ A alay a tinen apan ti kɛta mɛnuko ata nà, a ca6 ike, a tɛra kawa way lele a bay. Dɛce ata kɛ ndɛvak coy nà, do sɛ tɛma way ata à kɛta atan ataya nà, ta ga way sa zlan à nga anà Mbɛrom, aday tinen à zay inde.

Way lele aya sɛ bayak apan

¹² Mɛrak uno ahay, kak matanan cukutok nà, kɛ mɛcen alay à jugom wa bay, kɛ gen bɛle à gɛrmec wa bay, zɛgihen anan apan sa zla. ¹³ Kak do ahay inde à wulen a kwanay garmec a han patan nà, tã zla nɛ tɛ cɛved mɛ tavay nga awan. Ata ti guro6 sabay, ɛna gɛrmec a tinen ahay ti pasay adɛka.

¹⁴ Gen mɛgala anga aday zay à ga inde à wulen a kwanay ahay inde, aday tɛ do ahay fok re. Gen mɛgala re, anga aday kɛ tɛren do cɛncan aya pa 'am a Mbɛrom, bina dɛwan saa canan à Mbɛrom mɛnjɛna sɛ tɛra do cɛncan a nà, ibay. ¹⁵ Gen anan nga i zek, anga aday dɛwan à saa mbɛsak anan sumor a Mbɛrom zɛv à mɛndak bay. Gen anan nga i zek re, anga aday dɛwan à saa daf 'am ma ca6 a sɛrekeke pɛ mivel bay, bina i i nes anan mivel su do azar aya re. ¹⁶ Gen anan nga i zek, anga aday dɛwan à saa tɛra do sa dah uho bay, do sɛ kɛɛy anan cɛved a Mbɛrom kawa Isuwa bay re. Winen a kɛɛy anan anjahay sɛ murkwaya anahan, aday a sukom anan way anga daf sɛ luvon kɛrtek. A mbɛsak anjahay sɛ murkwaya, a tɛma uda daf pɛ mɛrak anahan cɛdew a wa. ¹⁷ Kɛ sɛnen zle, pɛ dɛba anahan a wa nà, a nan bɛbay anahan à daf apan alay sɛ ngama anahan, aday i saa pa 'am su doh ana bɛbay anahan, ɛna kɛ njadak anan sabay. Bɛbay anahan ata a ngɛman anan sabay. Kwa à ga nɛ a yam apan tɛ ide sɛ ayam a cɛdɛk cɛdɛk dɛp nà, kà mbak apan sɛ mbɛda anan way anahan a sa nes anan ata sabay.†

¹⁸ Sɛnen anan aday nà, man a kwanay sɛ tavay apan hɛna pa 'am a Mbɛrom ata aday nɛ winen kawa bɛzlom ana do sɛ Isɛra'ila ahay sɛ tavay apan kwakwa ata bay. Bɛzlom a tinen nà, do ahay ta mba apan sɛ laman tɛ alay. Uko sa ban apan jan jan ata nà, tɛ canak anan. Aday takadimbom luvon kà gak uda re, jiyjay uda sabay. Tɛ canak anan anà vɛvara sɛ slabak apan ata re. ¹⁹ Tɛ slɛnek andar sɛ mɛzlɛzlilen, aday tɛ slɛnek andar sa 'am a Mbɛrom uda re. Tɛ slɛne andar sɛ dundo a Mbɛrom ata nà, tɛ jɛarak, ta gan amboh à saa jan atan 'am kula sabay, ²⁰ anga way anahan a sa jan atan ata a zalan atan mɛgala à nga wa. Bina a jan atan, a wa: «Dowan a kɛ lamak anan alay

* 12:6 Ca pɛ Balndi 3.11-12. † 12:17 Ca pɛ Laataanooji 25.29-34.

anə bəzlom a anan nà, kwa á ga nə gənwaw, tiren anan tu kon aday á mac.†»

²¹ Way a tinen a sə canan ata nà, kà gak atan zlawan bayak awan. Kwa Musa dukwen, kà jak: «Nen apan ni jəjar, anga zlawan u go.‡»

²² Kwanay nà, kətanən itəbay. Kə tiven nə pə bəzlom a sə ngaman Siyona ata awan, winen nə wulen su doh ana Mbərom, bahay sə sifa. Wulen su doh ata nà, Urəsalima sə bagəbaga mburom ata awan. Maslay a Mbərom ahay bayak a uda tə baslay zek bay. ²³ Kwanay á man sə halay nga su do a Yesu ahay tinen murkwaya a Mbərom ahay, tinen apan ti ga azar uko. Mbərom kə vindek anan sləmay a tinen á derewel inde á mburom. Kə hədəken pə cakay ana Mbərom, do saa gan sariya anə do ahay fok ata awan. Kə dəzlen pə cakay ana do didek aya pa 'am a Mbərom, tinen do a Mbərom sə təra atan do cəncan aya ata awan. ²⁴ Ki nen ahay pə cakay ana Yesu, do sə jəpəy anan atə Mbərom pi zek tə do ahay aday Mbərom á ban 'am wiya tə do ahay ata awan. Ki nen ahay pi mez a Yesu sə pəre pə do ahay ata awan. Mez anahan ata a dəkak uko anan nə way lele sə zalay way ana mez ana Abel sə dəkak uko anan ata awan.

²⁵ Kak matanan cukutok nà, gen ngatay mənjoek aday, bina ki saa təmen anan 'am ana Yesu, do sa jak ikwen 'am həna ata awan. Kwakwa ata nà, do ahay tə ngəmak sa pak sləmay pa 'am ana Musa bay re, winen dowan a sa jan atan 'am a Mbərom pə daliyugo ata awan. Anga nan, tə təmak pə dəce ahay wa bay. Mənuco do sa pak sləmay pa 'am ana Yesu ahay nà, kak də ngəmak 'am anahan bay, winen tu do sa nəy ahay á mburom wa ata nà, dı tan á nga á dəce á alay anahan wa, i zalay anan ana tinen kutok bidaw? ²⁶ Kwakwa ata nà, dundo a Mbərom a bal anan daliyugo, əna həna kə zlapak, a wa: «Saray kərtək asa, ni bal anan daliyugo aday ni bal anan apan bagəbaga mburom re.*» ²⁷ 'Am anahan ata sa ja «Saray kərtək asa» ata a dəkay anan nə way anahan sə ndakay ahay fok ti bal aday ti lize wa, anga aday way sa bal itəbay ata á njahay uda awan.

²⁸ Natiya, ngəruko anan anə Mbərom, anga i varak uko kon sa bal itəbay ata awan. Həruko anan nga kawa sa zlan á nga, aday dəfuko anan apan tə ajəjar a lele. ²⁹ Tə didek a nà, Mbərom a mənuco sa taa gan amboh ata nə winen kawa uko, aday i vak anan way a sa zlan á nga bay ataya fok.

13

Anjahay sa zlan á nga anə Mbərom

¹ Kwanay do ana Yesu ahay, pərihen anan azar sə pəlay zek ahay. ² Kà sa mbədəken anan á nga wa sə təma mbəlok ahay əga kwanay bay. Do ahay inde ta gak matanan, tə təmahak maslay a Mbərom ahay əga tinen mənəna sa san atan nə tinen maslay a Mbərom ahay. ³ Bayiken pu do sə dangay ahay, kawa á dangay ata nà, kwanay jiya pə kərtək awan. Bayiken pu do sa ga dəce ahay, kawa sa ga dəce ataya nə kwanay aya re.

⁴ 'Am sə gəba zek cəna, do ahay fok tə dəfan apan kawa ana Mbərom sa ja ata awan. Atə mungol tə uwar anahan tə ga mədigwed pi zek ahay bay. Sənen anan lele, Mbərom i gan sariya anə do sa ga mədigwed ahay fok. Kwa dowan aya nə mə gəba zek a coy, kwa dowan aya nə mə gəba zek aya fan bay, Mbərom i gan atan sariya.

⁵ Ki gen ubor pə dala bay. Kə kədiyen anan way a kwanay ahay bay, anga Mbərom a ja nà:

«Ni ca kwanay uho kula bay,

† 12:20 Ca pə Gurtaaki 19.12-13. § 12:21 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 9.19. * 12:26 Ca pə Haggay 2.6.

ni mbəsak kwanay kula bay re. *»

⁶ Anga nan, kuwaya i mba apan sa ja mənəjnə ajəjar:

«Mbərom Fetek i mo zek hwiya,
ni jəjaran anə awan kula bay.

Do zənzen a i go tətə nə maw?†»

⁷ Bayiken pu do sa gak ikwen ahay nga kurre ataya aday, tə dəkak ikwen anan ahay 'am a Mbərom. Bayiken pə anjahay a tinen aday, ta mac nə kəkəməw ata awan. Dəfen nga pə Yesu kawa ana tinen a sə dəfay ahay apan nga ata awan. ⁸ Yesu Almasihu a nə winen kəkəməw, kwakwa, biten aday pa 'am dukwen, winen a mbədə itəbay pa sə viyviya awan. ⁹ Do a azar aya tinen apan ti tətakan anan anə do ahay nə way wiya aya aday tə cəved ahay cara cara. Tə saa lizek ikwen anan cəved a lele a anən bay. Kə saa pəken atan sləmay pə way a tinen a sa jak ikwen ataya bay, anga saa varak ikwen məgala ə mivəl inde nə sumor a Mbərom, bina way ana do zənzen a sa pa ata bay. Lele nə matanan, bina do sə pərahan azar anə Tawrita pə way sa pa ahay ataya nə, kə mak atan zek pə awan a ibay jiya awan.

¹⁰ Do sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom ü doh sə mazləə a Mbərom ataya nə, ti mba apan sə varan way ə Mbərom kawa mənuko itəbay.

¹¹ Bahay nga su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom nə, a gədan dundo anə way aya nə anga aday Mbərom ə pəsen anan ines anə do ahay. A zla anan tə mez sə way anahan a sə gədan dundo ataya, ə man a Mbərom a cəncan ata awan. Zek ana gənaw a mə sla dundo ata nə ta zla anan ə wulen su doh wa saa vak anan tə uko. ¹² Anga nan, Yesu dukwen a mac nə, uho ə wulen su doh wa. A pak anan mez anahan, anga aday i pəsen anan ines anə do ahay, ti tərə do cəncan aya pa 'am a Mbərom. ¹³ Kak matanan cukutok nə, də pərahan azar anə cəved sə Yahuda ahay sabay. Zluko uho pə cakay ana Yesu. Tə kədəy mənuko tatə winen awan. ¹⁴ Bina wulen su doh a mənuko inde sə njahay uda pə daliyugo a anan pa sə viyviya ibay. Də dəfan ide nə, anə wulen su doh a mbala a Mbərom a di i njahay uda sə coy ata awan.

¹⁵ Iya! Həruko anan nga anə Mbərom pac pac, anga way ana Yesu sa ga ata awan. Ahəran nga a mənuko ata nə, i tərə kawa way a mənuko sə varan mə sla dundo ata ite. Matanan, zambadəko anan sləmay anahan pa 'am sə do ahay pa sə viyviya awan. ¹⁶ Gen anan sumor anə do azar aya awan, gəzlen way a kwanay ahay tə tinen, anga way aday Mbərom a gan may di varan ataya nə, tinen awan. Kə sa mbədəken anan ə nga wa bay.

¹⁷ Dəfen anan apan anə do sə lavak ikwen nga ahay, gen way a tinen sa jak ikwen ataya awan. Anga tinen apan ti ba kwanay sa gak ikwen nga. Tinen ti naa jan anə Mbərom way a tinen sa gak ikwen anan nga ata awan. Kak kə dəfen atan apan nə, ti ga mer su way a tinen tə ataslay mivəl awan. Kak matana bay nə, ti ga mugo, aday mer su way a tinen sa ga ata i mak ikwen zek sabay. ¹⁸ Pərihen anan azar sa gan amboh anə Mbərom anga manay. Mə san zle, mə gak way lelibay a bay. Adəka bay, a nan umo sa ga nə mer su way lele aya hwiya. ¹⁹ Nə cəce pikwen wa mə zakay a nə, gen anan amboh ə Mbərom anga aday ə vuro cəved sa mak ayak əga kwanay bəse.

Andav sa 'am ahay

²⁰ Mbərom a sə varan zay anə do ahay ə mivəl inde ata nə, sə slabakay anan ahay Bahay a mənuko Yesu ə məke wa nə winen awan. A tərə anan Bahay a pa nga su do sa gan nga anə təman ahay fok. A mac nə, anga mənuko təman anahan aya awan. Mbərom a ban 'am tə do ahay pa sə viyviya a nə tə mez

* 13:5 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 31.6, 8. † 13:6 Ca pə Jabuurə 118.6.

anahan awan. ²¹ Matanan kutok, Mbərom â varak ikwen mægala, anga aday kî gen way kawa sa nan. A ga mer su way anahan â mənuko inde tə mægala ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu, anga aday dê təra kawa sa zlan â nga. Do ahay t̄ə varan mazlaḅ anā Yesu Almasihu pa sə viyviya awan. Amen.

Aja 'am ahay

²² Mərak uno ahay, nə vindek ikwen ayak dərəwel a anan nā, sə varak ikwen ayak mægala, aday nə vindek ikwen ayak nə mənjoek cəna coy. Matanan kutok, bənen anan 'am a anaya â mivəl a kwanay ahay inde lele. ²³ Sənen nā, mərak a mənuko Timote winen â dangay sabay, tə mbəsakak anan ahay. Kā sak a dəzley ahay â man uno bəse cəna, ata mi zlak ayak āga kwanay nə maya awan. ²⁴ Jen anan 'am anā məced sə egliz ahay pi zek tu do a Mbərom ahay fok. Do a Yesu ahay pə daliyugo sə Italiya fok ta jak ikwen ayak 'am re. ²⁵ Mbərom â gak ikwen sumor anahan, kwanay a fok.

**D̄erewel ana
Yakuba
sə vinde ata awan
Adakay way pə deftere a anan**

Yakuba a vinden ayak d̄erewel a anan nà, anà d̄o a Yesu ahay kwa aha ataya awan. A jan atan ayak nà, d̄o a Yesu ahay ti i njahay pə k̄artek a nà k̄əkəmaw. Adaf nga pə Yesu nà, a lagay d̄o nà pi mer su way lele aya awan. Kak matana bay nà, adaf nga a tinen pə Yesu k̄ə t̄arak kawa way ma mac awan. A jan atan ayak dukwen, t̄ə p̄alay k̄əlire a Mb̄erom, aday t̄ə d̄əfan apan anà 'am a Mb̄erom re.

Nga sa 'am ahay

P̄əlen k̄əlire a Mb̄erom (1.1-18)

Dakay anan adaf nga anak nà, ma mac a bay ti mer su way (1.19 - 2.26)

S̄ənen pa 'am a kwanay saa ja (3.1 - 5.6)

Aga ngatay ta sa ga amboh (5.7-20)

¹ Sə vindek ayak 'am a anan nə nen Yakuba, nen d̄o si mer su way ana Mb̄erom aday d̄o si mer su way ana Bahay a m̄ənuko Yesu Almasihu re.

Na jak anan ayak 'am anà d̄o a Yesu ahay ma ta 'am a pə daliyugo fok ataya awan.

Mb̄erom a dakan anan k̄əlire anà d̄o sa d̄af apan nga ataya awan

² M̄ərak uno ahay, à alay a d̄əce ahay bayak a cara cara t̄ə njadak kwanay c̄əna, t̄islen ad̄aka nə m̄iv̄el. ³ Angamaw? Anga d̄əce ahay t̄ə njadak kwanay nà, adaf nga a kwanay i har. Ata ki mben apan s̄ə tavay nj̄ənj̄an kutok. ⁴ Tiven nj̄ənj̄an pə luvon pə luvon aday k̄ə t̄əren d̄o ma san nga aya lele. Ata, anjahay a kwanay i ndav wa lele kutok.

⁵ K̄əlire* nà, way lele awan. Anga nan, kak k̄əlire a k̄əcan à d̄owan a nà, à c̄əce pi zek a Mb̄erom a wa. Mb̄erom winen azay a bay, a taa varan way anà d̄o s̄ə c̄əce panan wa ataya fok, m̄ənj̄əna s̄ə gafan atan pa 'am. I varan anan k̄əlire anà d̄o s̄ə c̄əce ata ac̄əkan. ⁶ Əna, kak d̄owan a i c̄əce k̄əlire pə Mb̄erom wa ite nà, à d̄af nga pə Mb̄erom awan m̄ənj̄əna hiyem hiyem aday. Anga kak d̄owan a c̄əce t̄ə hiyem hiyem a c̄əna, winen kawa m̄əsugurndolon s̄ə a'am, mad̄sa tan 'am so k̄əray ata awan. ⁷ D̄o matanan ata c̄əna, à sa j̄əka i njad̄ way pə Bahay a m̄ənuko wa bay. ⁸ Anga abayak nga anahan aya pə Mb̄erom nə cuwcew, id̄ə zuhhwe pə Mb̄erom, aday alay faram faram ta man maza aya awan. A san nga anahan bay.

D̄o s̄ə z̄lile ahay tu d̄o matawak aya awan.

⁹ D̄o inde à wulen a kwanay, winen m̄əstawak a nà, à taslay m̄iv̄el, anga Mb̄erom k̄ə cakafak anan anan nga. ¹⁰ Aday d̄o inde z̄lile awan à wulen a kwanay ite nà, à taslay m̄iv̄el, anga Mb̄erom k̄ə mak anan anan nga à m̄əndak. Bina abay a san z̄le, i mac kawa av̄ərez s̄ə way ahay. ¹¹ Pac k̄ə d̄əvak do'a c̄əna, av̄ərez s̄ə way ahay ti butoy, ti guce t̄ə ar̄əba a tinen ataya t̄əke. Matanan re, d̄o s̄ə z̄lile ahay dukwen ti lize à alay a tinen apan ti ga mer su way a tinen ahay ata awan.

D̄əce t̄ə way s̄ə sapat d̄o ahay ataya awan

* 1:5 K̄əlire a anan nà, madan bay, ana asan way ana Apasay a Mb̄erom.

¹² Mbərom i daf alay sə mazlaḅ anahan pu do sə tavan anà dəcə duwurra ata awan. Anga azanan dəcə ahay tə ndəvak cəna, i təma magwagway, kawa ana Mbərom a sə zlapay anga do sə pəlay anan ataya awan. Magwagway anahan a nə sifa sa ndav bay ata awan.

¹³ Way ahay ta sak a njak anan dōwan a nà, à sa jəka Mbərom sə njəkan anan bay. Anga dōwan inde sa mba apan sə njəkan uda anà Mbərom ibay, aday winen a dukwen a njəkan uda anà dōwan bay re. ¹⁴ Sa njak do aday sa ga way lelibay aya cəna, ubor sə way a lelibay ataya cite. ¹⁵ Ubor sə way u do inde nà, i wahay ines, ines kə hərak nà, ata do i mac kutok. ¹⁶ Anga nan kutok, mərak uno ahay, dōwan à sa njak kwanay bay. ¹⁷ Anga way a lele aya fok ta nay ahay nà, pə cakay ana Mbərom a wa, winen do sə ndakay atə pac tatə kiya tə mawuzlawazl aya təkə fok. Way ataya nà, tə slahay u doh, ti mbəsak kwanay à luvon inde. Əna zek a Mbərom nà, a mbədə kawa awan ataya itəbay. ¹⁸ A zlan à nga sə varak uko sifa ta 'am anahan dīdek awan. Ata aday dē təra do mama'am aya à wulen su way anahan mə ndakay aya wa kutok.

Sa pak sləmay pa 'am a Mbərom, aday sa ga anan mer su way awan

¹⁹ Mərak uno ahay, bayiken pa 'am a anan aday: Lele cəna, kuwaya à lah sa pak sləmay aday i saa mbədə pa 'am ahay nà, na. A saa mbədə pa 'am ahay bəse bəse bay, à saa ga mivəl bəse bəse bay re. ²⁰ Anga do kà sak a ga mivəl cəna, a mba apan sa ga way lele aya sa zlan à nga anà Mbərom sabay. ²¹ Anga nan kutok, mbəsiken anan abayak nga a kwanay lelibay aya fok. Kī gen ines ahay sabay re. Men anan nga a kwanay anà vo a Mbərom, aday təmihen anan 'am anahan sə zəvak ikwen à mivəl a kwanay inde ata awan. 'Am anahan ata nà, i mba apan sa tam kwanay pə way ahay wa re.

²² Anga nan kutok, kà saa tislən mivəl sə sləne anan 'am a Mbərom dəkdek cəna coy bay. Kī gen matanan nà, ata kə sapiten nga a kwanay bugol. Lele cəna, gen anan way ana 'am a Mbərom sa jak ikwen sa ga ata re. ²³ Do kə pəkak sləmay pa 'am a Mbərom, aday kə ngəmak sa ga kawa anahan sə sləne ata bay nà, ata winen a ga minje tu do sa ca ide à malam inde. A canan anà zek anahan a ca kəmaw, ²⁴ a daf anan malam cəna, a mbədək anan à nga tə way anahan sa cay apan à malam inde ata awan. ²⁵ 'Am a Mbərom nà, winen 'am lele awan, a var məgala sə təmay do à atahasl wa. Anga nan, dōwan a kà cak apan aday kə mbədəkek anan à nga wa bay, a ga anan mer su way a nà, Mbərom i daf apan alay sə bahay anahan pə way anahan sa ga ataya awan.

²⁶ Dōwan a inde kə bayakak winen do sə pərahan azar anà 'am a Mbərom, aday kə mbəsakak sa ja 'am so bay cəna, a gədan mungwalay anà nga anahan. Kə zluwek adəka, a pərahan azar anà 'am ata tə dīdek a bay. ²⁷ Anga cəved lele sə pərahan azar anà 'am a bəbay a mənuko Mbərom cəna, həna: Sa gan nga anà wan mətawak ahay pi zek tə mədukway sə uwar aya awan, à dəcə a tinen ahay inde fok, aday sa ba anan nga anahan anga aday way sə daliyugo ahay tə saa nəsən anan mivəl bay.

2

Kà saa gəzlen anan do ahay pi zek wa bay

¹ Mərak uno ahay, kwanay kə dəfen nga pə Yesu Almasihu, winen nə Bahay a mənuko tə mazlaḅ awan. Anga nan kutok, kà saa gəzlen anan do ahay pi zek wa bay. ²⁻³ Anga nan minje a nà, do zliile a kà zlak ayak à man sə halay nga a kwanay, zana pi zek lele awan, wurdek sə gura à alay inde. Kwanay kī viren anan zlangar anà do sə zliile ata awan, kī jen anan: «Hayak, njahay pa man lele awan.» Aday do hinen inde ite, winen mətawak awan, zana anahan pi zek

mə ngəraw a, kà zlak ayak re. Aday anà dōwan mətawak a ata ki jen anan: «Zla, kà saa tavay tiya!» kabay ki jen anan: «Njahay à mändak à man a anan.»
 4 Ka sak i gen kətanən cəna, ki gen ines sə gəzla anan dō ahay pi zek wa. Ki gen way ataya nə tə abayak nga lelibay aya bidaw?

5 Mərak uno nen sə pəlay ataya awan, pəken uno sləmay aday. Mbərom a walay dō mətawak aya hənə pə daliyugo aday tã njad zliile hinen ta sa daf nga pə Yesu, aday tã lavan nga anà man sə njahay sə bahay kawa anahan sə zlatan anan anà dō sə pəlay winen ataya awan. 6 Aka aday kwanay ki men ngə adəka nà, sə kədəy anan dō mətawak aya nə kəkəməw? Sə bənək ikwen mbiyed hənə nà, maya anaw? Sə ngəza kwanay hənə pə 'am sə bahay ahay nà, maya anaw? Sa ga way ataya nə dō sə zliile aya awan. 7 Sə tərə anan sləmay a Yesu Almasihu Mbərom sə varak ikwen lele ata à mändak dukwen, tinen aya re.

8 'Am inde mə vinde à Deftere a Mbərom inde, a wa: «Pəlay anan dō sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.* » Kak kə dəfen anan apan anà 'am a Bahay Mbərom ma ja ata tə didek cəna, ki gen way lele awan. 9 Ənə kak ka sak a gəzlen anan dō ahay pi zek wa cəna, ata ki gen ines. Aday asa, 'am a ma ja ata i gak ikwen sariya kutok, anga kə kədiyen anan 'am ata awan. 10 Anga kak dō kə bənək anan à 'am wa anà 'am a Mbərom mə baslay aya fok, aday kə tawadək pə kərtek a wa, ata kə nəsek anan 'am ataya fok re. 11 Anga sa jəka: «Kà ga mədigwed bay†» ata nà, dōwan a sa jəka: «Kà vad nga su dō bay†» ata re. Natiya, kwa à ga nə kə jənək uho bay, ənə kə vadək nga su dō cəna, kə nəsek anan 'am a Mbərom ata coy re. 12 Anga nan, na jak ikwen, na wa: Jen 'am aday gen mer su way lele aya awan, anga Mbərom i i gak ikwen sariya nə pə ana kwanay sə dəfan apan anà 'am anahan bay ata awan. 'Am ata nà, sə təmay ahay dō à atahasl wa nə winen awan. 13 Kak aday abay dōwan kə gak ikwen i zek wa bay nà, ki gen anan i zek wa anà Mbərom a nə kəkəmə kəla anaw? Hənə, Mbərom i gak ikwen sariya. Bina saa mbasay pə sariya cəna, dōwan a aday dō a gan i zek wa ata awan.

Adaf nga pə Yesu ta sa ga mer su way lele aya awan

14 Mərak uno ahay, kak aday dō a ja ta 'am, a wa: «Nen nà, nə dəfak nga pə Yesu», aday a njad sa ga anan way ana Mbərom a sa jan ata bay nà, i gan dədaf nə kəkəməw? Adaf nga pə Yesu a matanan ata nà, i tam anan bay re asanaw? 15 Izəne, mərak ahay inde à wulen su doh a kwanay, zana a tinen ibay, way sa pa inde patan ibay re. 16 Dō à wulen a kwanay wa kutok, i jan anà mərak a matanan ataya: «Njihen lele, mad à gak ikwen bay, may à han pikwen bay re», ənə kə varak atan way a a tinen a sa gan may ata bay nà, saa gan atan dədaffa nə məw? 17 Adaf nga pə Yesu a dukwen matanan. Kak aday dōwan a kə jak a daf nga pə Yesu, aday a ga way sa zlan à nga anà Mbərom a bay cəna, adaf nga anahan ata nà, ma mac awan.

18 Izəne dōwan a i ja nà: «Dō ahay inde ta daf nga pə Yesu lele. Dō maza aya inde ta ga mer su way lele a re.» Matanan, nen ni mbədəhan apan natiya: Duko anan bidaw, ki daf nga pə Yesu, aday ki gan mer su way lele aya bay ata nà, kəkəməw? Nen na ja nà, ki sənən anan nə dəfak nga pə Yesu, anga mer su way uno sa ga lele ataya awan. 19 Kə dəfak nga pə Mbərom nə winen kartektakke daw? Lele, ənə setene ahay dukwen ta daf apan nga matanan re, aday tə jəjaran. 20 Iken nə mə səder awan! Kak dō kə dəfak nga pə Mbərom

* 2:8 Ca pə Farillaaji Lewinjko'en 19.18. † 2:11 Ca pə Gurtaaki 20.14, Tooktaaki Tawreeta 5.18.

† 2:11 Ca pə Gurtaaki 20.13, Tooktaaki Tawreeta 5.17.

nà, i ga mer su way anahan awan. Matana bay cəna, adaf nga anahan ata, winen ma mac awan. A nak nə ni dəkak anan: ²¹ Bije a mənuko Ibərahima nà, Mbərom a təra anan dō dīdek a pa 'am anahan nà, tə cəved wuraw? Na wa, Ibərahima a daf anan wan anahan Isiyaku sə gədan dundo anga Mbərom aday ba? ²² Həna kə sənək kutok ba, Ibərahima a daf nga pə Mbərom, ta sa ga mer su way awan. Natiya, ti mer su way anahan sa ga ataya nà, a daf nga pə Mbərom tə mivəl kərtek a kutok. ²³ A təra nà, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja ata awan, a wa: «Ibərahima kə dafak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen dō dīdek awan.» Tə ngaman car a Mbərom re. ²⁴ Ka san zle kutok, Mbərom a ca pu dō kawa dō dīdek a nà, ti mer su way, bina ta sa daf apan nga dəkdek bay.

²⁵ Aday asa, Rahab, uwar sa dah uho ata dukwen, matanan re. Mbərom a ca apan kawa winen dō dīdek a nà, anga a təma anan dō maslan sə Yahuda ahay əga winen, aday a man atan zek sə gəday atan ahay à wulen su doh wa tə cəved hinen ata awan.*

²⁶ Natiya kutok, kak abay apasay su dō kà nak à winen wa nà, dōwan ata winen tə sifa re daw? A'ay, dōwan ata kə məcak asanaw! Adaf nga pə Mbərom a dukwen, matanan. Kak dō a njad sa ga mer su way lele aya bay cəna, adaf nga pə Mbərom ata nà, ma mac awan.

3

Agan nga anà miresl

¹ Mərak uno ahay, kwanay nà, dō ahay bayak a tē pəlay sə təra dō sə tətakan anan way anà dō ahay bay. Anga sariya mbala Mbərom saa gan umo à manay dō sə tətakan way anà dō ahay ata nà, i zalay su dō a azar aya awan.

² Mənuko a fok, saray bayak a da ga ines ahay. Kak dō inde a ga ines tə miresl anahan itəbay nà, ata winen dō lele tə mindel, aday ines inde apan ibay. A san sa gan nga anà zek anahan zle fok. ³ Gəbuko minje sə pəles aday. Tə dəfan rəslo m cədew a à 'am inde, aday a sa bənan atan à 'am wa, aday zek anahan fok a saa zla ta man sa nan atan ata kutok. ⁴ Gəbuko minje hinen asa, kawa kwalalan məduwen ataya awan. Tinen məduwen aya ba? Əna tə ngəza atan dukwen tə way cədew aya awan. Kwa mad a bal tə məgalak a dukwen, ti ngəza anan tə way a cədew ata ta man a aday a nan atan sa zla ata re. ⁵ Matanan dukwen, miresl su dō, kwa à ga nə cədew a mənəcək, a ga mer su way məduwen aya awan.

Kə sənən zle re, uko nà, winen mənəcək à adazlan a inde, əna kà sak a tam pa saf cəna, uwaw a ban anan saf nə fok. ⁶ Natiya re, miresl su dō nà, kawa uko ata awan. Ines sə daliyugo a anan fok mə halay nga nà, pə miresl su dō awan. A mba apan si nes anan zek fok. Miresl a han uko sə lize anan sifa su dō fok nə matanan. Uko ata kutok nà, a nay ahay à dəlov sə uko sə mbacay itəbay ata wa.

⁷ Dō ahay ta mba apan sə kəta anan way sə kibe ahay cara cara: gənaw ahay, məvuhom ahay, way sa zla tə kutov ahay, aday way sə njahay à 'am inde ataya re. ⁸ Əna dōwan a mba apan sə kəta anan miresl itəbay. Miresl a aday dukwen, winen sədək awan, a njahay səkəffe itəbay, anga winen ma rah a tə umom sa vad dō ata awan. ⁹ Tə winen nà, də həran anan nga anà Bəbay a mənuko Mbərom. Aday tə winen a re də təra anan dō azar aya à məndak, tinen dukwen mə ndakay aya ta ga minje tə Mbərom re. ¹⁰ 'Am sə ahar nga, 'am sə təra dō à məndak, a nay ahay à 'am kərtek a wa. Mərak uno ahay, lele

abay di ga matanan bay. ¹¹ Anga a'am mugom a halaf halaf a, tə a'am aday hərbəbe ata nā, ti nay ahay à kurok kərtek a wa daw? ¹² Mərak uno ahay, təroz nā, i wahay duwaz bay asanaw? Viyes dukwen i wahay təroz bay re. Matana re, a'am mugom a i nay ahay à kurok sə a'am hərbəbe wa bay re.

Kəlire sa nay ahay à mburom wa

¹³ Do inde à wulen a kwanay winen kəlire a daw? A zla tə cəved lele aya awan, à ga nə way lele aya ta sa ma nga anahan à məndak adəka kutok. Ata do ahay ti san anan, winen do kəlire awan. ¹⁴ Əna do ahay inde tinen apan ti ga sarak à wulen a tinen inde kə zalak, aday tə pəlay saa zla pa 'am nā, zek a tinen aya dəkdek asa. Kak kwanay matanan cukutok nā, kə hərən anan nga anā zek bay, kə məminen anan didək a Mbərom bay re. ¹⁵ Anjahay sə wurwer matanan ata nā, sa var nə Mbərom bay. Wita wurwer sə daliyugo a anan. Apasay a Mbərom uda ibay, way sə alay ana Fakalaw. ¹⁶ Anga kak do ahay ti ga sarak pi zek ahay anga sə pəlay cəved sa zla pa 'am cəna, ata 'am i zlan atan pi zek ahay sabay, aday sədək i təra way sə alay a tinen ahay fok.

¹⁷ Aya əna, do tə kəlire mbala Mbərom sa var ata nā, mivəl anahan nə lele, aday a gan may dukwen anā zay, a təre tə do ahay bay, əna a pəkan sləmay pa 'am anā do ahay adəka. Do ahay ta gan i zek wa lele, a ga nə way lele aya awan. A gəzla anan do ahay pi zek wa itəbay. Mbadəmbada inde à nga anahan itəbay re. ¹⁸ Do sə ndakay do ahay pi zek ataya nā, tə varan anā do ahay nə zay. Mer su way a tinen sa ga ataya dukwen, a ndav tə way lele aya awan, anga wita nə mer su way sa zlan à nga anā Mbərom awan.

4

Də pəlay way sə daliyugo ahay bay

¹ Kə tərighen aday kə vəden zek nā, angama kərtek anaw? Na wa, anga ubor si zek a kwanay sa lah sa vad zek à mivəl a kwanay ahay inde ba?

² A nak ikwen sa njad way lele aya, əna kə njiden atan bay. Anga nan kutok, a nak ikwen sa vad anan wa do azar aya anga sa njad anan way ataya awan. Ki gen ide pə way, əna kə njiden anan bay. Anga nan kutok, kə tərighen, kə vəden zek. Aya əna, kə njiden anan way a kwanay sa ga apan ide ataya bay, anga kə cəcighen anan pə Mbərom wa bay. ³ Kwa à ga nə ki gen amboh anā Mbərom dəp nā, ki njiden bay re, anga kə cəcighen tə mivəl kərtek a bay. Kə cəcighen nə way sa zlak ikwen à nga à kwanay a vərre.

⁴ Kwanay kə mbədighen anan ləen anā Mbərom. Dowan a kə pəlak way sə daliyugo ahay cəna, ata winen kə tərək do manide ana Mbərom. Kwanay kə pəlen sə dəfen apan anā way sə daliyugo ahay ite nā, ata kwanay nə do manide a Mbərom ahay re. ⁵ Kā saa bayiken sa jəka 'am a Mbərom a ma ja à Deftere inde ata nā, i təra kəriya bay. A wa: «Apasay mbala Mbərom a sə varak uko à mivəl inde ata nā, winen sarak a tə mindel.» ⁶ Aya əna, sumor a Mbərom dukwen a zalay sarak anahan a re. Anga nan, Deftere a ja nā: «Mbərom winen a ngazlan uda saray anā do sə kwecele ahay, əna a gan sumor nā, anā do sa ma nga a tinen ahay nə hənək à məndak ataya awan.*»

⁷ Anga nan kutok, dəfen anan apan anā Mbərom. Ngizlen anan saray à cəved inde anā Fakalaw, aday i hawak ikwen dərən. ⁸ Hədəken ahay pə cakay anā Mbərom, aday winen a dukwen i hədəkey ahay pə cakay a kwanay ahay re. Kwanay do sə ines ahay, binen anan ines à mivəl a kwanay ahay wa. Kwanay do aday abayak nga mə gəzla cuwcew ataya awan, tiven anan abayak nga a kwanay pə Mbərom. ⁹ Ines a kwanay a ma ga ataya tə cəfak

* 4:6 Ca pə Balndi 3.34.

ikwen ite, zlihen pi zek aday yimen apan ite. Kê mbisen sabay, yimen adâka. Kê tislén mível sabay, éna mível á cêbak ikwen adâka. ¹⁰ Men anan nga a kwanay à mândak pa 'am a Mbêrom. Ata winen i cakaf kwanay ite.

Mbêsiken sa man anan mungok anâ zek ahay

¹¹ Mêrak uno ahay, kê gâden anan azar i zek ahay rococo bay. Anga dowan a kê gâdak anan azar anâ dô a Yesu, kabay kâ mak anan anan mungok anâ dô a Yesu cêna, winen a gâdan azar aday a man anan mungok nâ, anâ 'Am a Mbêrom. Aka aday kâ sak a man anan mungok anâ 'Am a Mbêrom nâ, ata kê dâfan apan sabay bidaw? Ka gan adâka nê sariya. ¹² Sê varan 'Am a Mbêrom anâ dô ahay nê zek a Mbêrom awan. Matanan, saa mba apan sa gan atan sariya a dükwen, winen a re. Winen a kêrtek, i mba apan sa tam anan dô ahay, aday i mba apan sê lize atan wa re. Aday iken? Kak iken ki man anan mungok aday ki gâdan azar anâ mêrak anak nâ, ka jan à nga anak a nê iken wayaw?

Kê hêren anan nga anâ zek bay

¹³ Ngatay aday, pâken uno slêmay hêna, kwanay dô sa jêka: «Izêne biten, izêne sidew nâ, mi zla à man dâren awan. Mi i vak ayak, mi i gay masa tê way ahay sa njad' anan dala.» ¹⁴ Kwanay a dô sa ja 'am matanan ataya nâ, kwa way a saa têra sidew ata nâ, kê sênen zle dâw? Sifa a kwanay a aday nê awan a maw? Kwanay kawa matapasl ahay hêna vegege, aday azanan mânjêk asa cêna, dowan i canan atan sabay ata awan. ¹⁵ Abay lele cêna, ki jen nâ: «Kâ zlak anan à nga à Mbêrom ite nê mi ga inde aday mi ga natiya kabay natiya awan.» ¹⁶ Aka aday kwanay gâdek sê mbêlen anan ta sê hêran nga anâ zek ta 'am vêrre. Wita nê lelibay.

¹⁷ Natiya awan kutok, kak dowan a a san sa ga way lele aya zle, aday kâ gak atan bay cêna, dowan ata kâ gak ines pa 'am a Mbêrom.

5

Do sê zlile ahay tâ yam

¹ Ngatay aday, pâken uno slêmay, kwanay dô sê zlile ahay. Zlihen pi zek, aday yimen, anga dâce i nay ahay pikwen. ² Zlile a kwanay ahay tê rêbasak, mumok ahay ta pak ikwen anan zana a kwanay ahay, ³ dala a kwanay ahay dükwen mangaz kâ pak anan. Mangaz ata nâ, a ra pikwen 'am, anga kwanay azay aya awan, aday azanan mangaz i pak ikwen anan zek cite re, kawa uko sa vak anan zana. Daliyugo winen apan i ndav, cêkêbay kwanay apan ki hilen zlile hwiya re. ⁴ Kagasl, kwanay gâdek a pa anan dala ana dô sê halan nga anâ way à guvo a kwanay wa ataya awan. Pâken slêmay aday, tinen apan ti zlah pikwen, aday Mbêrom Ba Mâgala kê slênek ayam a tinen.

⁵ Kwanay apan ki pen uho a kwanay hêna pê daliyugo, kawa sa zlak ikwen à nga. Ki pen way lele, kwanay ma har aya lele, kawa sla sê viya maray ahay.

⁶ Kwanay gâdek a ban anan dô mânjêna ines ataya, aday kwanay mbêram patan sa vad' atan re. Tinen ta mbak apan sa ga pikwen mâgala itêbay.

Gen anan ngatay aday

⁷ Anga nan kutok, mêrak uno ahay, na jak ikwen, na wa: Gen anan ngatay aday nâ, hus pê ana Bahay a mânuko sa may ahay. ðnga, cen pu dô sa ga mer à guvo aday. A njahay tete, a ba hus iven ndaw i ga, aday kê caslak way coy dükwen, i ba iven sê mækêsafay ataya re. ⁸ Kwanay hêna dükwen, ben, njihen tete matanan re. Ngizlen saray lele, anga luvon ana Bahay a mânuko i sa may ata, winen bêsê, i dâzley ahay coy.

⁹ Mərak uno ahay, kə zlihen pi zek ahay bay, anga aday Mbərom á sa gak ikwen sariya bay. Do sa ga sariya, winen apan i ba pə məsudoh, a nan sa nay ahay.

¹⁰ Mərak uno ahay, bayiken pu do maja'am a Mbərom a kwakwa ataya aday, ta jak 'am tə sləmay a Mbərom. Tətiken anjahay a tinen ahay re, anga ta gak dəce ahay, aday ta gak ngatay hwiya. ¹¹ Da san zle, do sə səmen anə dəce ahay nə, da ja bine siwaw nə Mbərom kə dəfak patan ngama. Kə slənen ləbara sə ngatay ana Ayuba sa ga ata bidaw? Aday Mbərom kə varak anan way sə mivəl anahan ahay pə dəba wa re.† Tə didek a cəna, do ahay ta gan i zek wa anə Mbərom, aday a pəlay atan tə mindel re.

¹² Mərak uno ahay, mə zakay a jiya nə, kə saa mbiden pə awan bay. Kwa á ga ki mbiden nə tə mburom, kwa á ga ki mbiden nə tə dəliyugo, kə mbiden tə awan bay fok. Adəka nə, jen «Ayaw» kabay «A'ay» cəna, kə slak coy. A saa zalay matanan bay, anga aday Mbərom á saa ban kwanay á sariya anahan inde bay.

¹³ Kəmaya, dowan inde á wulen a kwanay, winen apan i sa dəce daw? A cəce Mbərom á man zek. Dowan inde winen apan i taslay mivəl daw? A həran nga anə Mbərom tə ara ahay.

¹⁴ Dowan inde á wulen a kwanay winen dəvac a daw? A ngaman anə məced sə egliz ahay əga winen awan, tə ga apan amar tə sləmay a Bahay a mənuko Yesu, aday tə ga amboh anga do sə dəvac ata awan. ¹⁵ Kak do ataya tə dəfak nga pə Mbərom acəkan nə, Mbərom i təma amboh a tinen, i man zek anə do sə dəvac ata awan, dowan ata i mbar acəkan kutok. Kak ines anahan ahay ma ga inde dükwen, Mbərom i pəsen anan.

¹⁶ Anga nan kutok, na wa: Diken anan ines a kwanay i zek ahay lele. Gen amboh anga mərak ahay á wulen a kwanay re. Gen matanan, anga aday kə mbəren ite. Amboh su do didek a pa 'am a Mbərom nə, məgala uda awan, a ma zek bayak a re. ¹⁷ Eliya nə, do zənzen a kawa mənuko bidaw? Kə gak amboh tə mivəl kərtek awan anga aday iven á ga bay.‡ Ava maakan tə kiya mbərka nə, iven ata kə gak bay acəkan. ¹⁸ Pə dəba anahan a wa dükwen, kə gak amboh asa. Mbərom kə mbakak ahay alay pə iven wa, iven kə gak lele, aday pə dəba wa, way sa pa ahay fok tə nahak maza awan.§

¹⁹ Mərak uno ahay, kak dowan a kə slarak á cəved sə didem wa nə, lele cəna sa may anan pə cəved lele awan. ²⁰ Sənen anan aday, kak dowan a kə mak anan do sə atahasl pə cəved lele a nə, kə tamak anan anan sifa anə do sə atahasl ata awan. Kwa á ga nə, ines anahan ahay inde bayak a dəp nə, Mbərom i pəsen anan.

* 5:11 Ca pə Ayuba 1.1 - 2.10. † 5:11 Ca pə Ayuba 42.10-17. ‡ 5:17 Ca pə 1 Laamiife 17.1.

§ 5:18 Ca pə 1 Laamiife 18.1, 41-46.

Derewel ana Piyer sə vinde mama'am awan Adakay way pə deftere a anan

Piyer a vinden ayak derewel a anan nà, anà dō a Yesu ahay à egliz ahay inde aday dō ahay tinen apan ti bənan atan mbiyed ataya awan. I varan atan mägala ta sə dakan atan sumor a Mbərom sa ga anga tinen. I dakan atan anan nə sə walay atan nə zek a Mbərom awan, aday Yesu kə təmak atan re. Həna nà, tinen dō a Mbərom ahay, aday dō si mer su way ana Almasihu ahay kutok. Kwa á ga nə tinen a dəcə inde anga tinen dō a Yesu ahay dəp nà, lele, anga dəcə a tinen ata a dakay anan nà, Apasay a Mbərom winen à tinen inde.

Nga sa 'am ahay

Mbərom kə walak anan dō anahan ahay (1.1-12)

Njihen kawa sa zlan à nga anà Mbərom (1.13 - 3.22)

Agan mer su way a Mbərom kwa à dəcə inde (4.1 - 5.14)

Piyer a jan 'am anà dō ahay

¹ Nen Piyer, nen dō maslan ana Yesu Almasihu, nə vindek ikwen ayak anà kwanay dō a Mbərom mə walay aya anga sə parahan azar, kwanay ma ta 'am aya pə daliyugo sə Pontus, sə Galatiya, sə Kapadosiya, sə Aziya, aday sə Bitiniya ata awan, kwanay mə njahay aya ù kon ataya nə kawa mədurlon ahay. ² Ba kà zlak anan à nga anà Mbərom Bəbay a mənuko sə walay kwanay. A təra kwanay dō anahan ahay tə Apasay anahan Cəncan awan, anga aday kə dəfen anan apan anà Yesu Almasihu, aday tə kwecek pikwen mez anahan, ata kwanay kə təren dō anahan cəncan aya pa 'am a Mbərom kutok.

Mbərom á zəgahak ikwen anan apan sumor anahan, aday á zəgahak ikwen anan apan zay anahan pac pac re.

Mbərom a varak uko nə sifa sa ndav bay ata awan

³ Həruko anan nga anà Mbərom Bəbay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu, anga dā gak anan ì zek wa, bina kə varak uko sifa sa ndav bay ata tə alay ana Yesu Almasihu, dō sə slabakay ahay à məkə wa ata awan. Anga nan, dī dəfan idə anà aslabakay a mənuko à məkə wa ite re. ⁴ Da san zle re, dī njad way ana Mbərom saa varan anà dō anahan ahay à mburom ata awan. Way ata nà, a rəbas bay, a nes bay, a butoy bay re. ⁵ Kə dəfen nga pə Yesu. Anga nan, Mbərom winen apan i ba kwanay tə mägala anahan, anga aday kə njiden anan sifa anahan saa kan anan anà dō ahay pə luvon saa ndav anan daliyugo ata awan.

⁶ Anga nan kutok, ki tislən anan mivel. Kwa á ga nə dəcə ahay inde həna pə cəved cara cara dəp nà, ki tislən anan mivel, anga way ataya ti njahay sə coy a bay. ⁷ Dəcə ataya ti tak ikwen à nga, anga aday sə lavay anan kə dəfen nga pə Yesu tə dīdek a daw ata awan. Kwa gura dəp nà, a nes ike asanaw, əna tə təkər anan tə uko. Aday adaf nga a kwanay bugol nə a zalay gura ata bidaw? Anga nan, lele sə təkər anan aday á sa nes bay. Matanan kutok, pə luvon ana Yesu Almasihu saa kan zek anà dō ahay ata nà, dō ahay ti hərən nga anà Mbərom, ti zambad anan, ti varan mazlab. ⁸ Kwa á ga nə kə cinen anan anà Yesu tə idə a kwanay həna fan bay, kə pəlen anan. Kwa á ga nə kwanay apan ki cen apan həna fan bay, kə dəfen apan nga coy. Anga nan, kwanay tə ataslay mivel a məduwen a lele, a zalay way sə dō ahay sa ja apan tətə ataya awan, ⁹ anga

kə dəfen nga pə Yesu, aday ki njiden anan way a kwanay sa dəf apan nga ata awan. Way ata nà, sifa pə cakay a Mbərom.

¹⁰ Do maja'am a Mbərom ahay kwakwa tə dəfak anan ahay ide sə wudeh anan lele aday tə san Mbərom i tam anan do ahay nə kəkəmwaw ata awan. Tə lahak apan sə taker 'am sə sumor ana Mbərom a sə lavay anan zek anga kwanay ata awan. ¹¹ Apasay ana Almasihu a à tinen inde ata kà jak atan panan, Almasihu i sa dēce aday i sa njad anan mazlaḅ anahan. Do maja'am a Mbərom ataya tə pəlak sa san anan way ataya ti i təra nə à alay wuraw ata awan, aday ti i təra kəkəmwaw ata re. ¹² Mbərom a jan atan nà, way ataya ti təra nə à alay a tinen tə sifa pə daliyugo ataya bay, əna a mbəsakan atan anan à nə a kwanay inde həna pə daliyugo ataya kutok. A alay a anan ata nà, do sə dakay anan ləbara mugom ataya ta jak ikwen anan didek sə way ataya re. Tə wazak ikwen anan dukwen tə məgala sə Apasay Cəncan a Mbərom sə slənay ahay ata awan. Maslay a Mbərom ahay dukwen ta gak anan may sa san anan way ataya re.

Njihen kawa sa zlan à nga anà Mbərom

¹³ Anga nan kutok, lele cəna abayak nga a kwanay à lavan zek anà mer su way a Mbərom. Gen anan nga anà zek lele. Dəfen anan ide lele anà sumor a Mbərom a saa gak ikwen à alay a Yesu Almasihu i may ahay azanan ata awan.

¹⁴ Dəfen anan apan anà Mbərom à alay wura wura fok, kawa wan mə kəta pə cakay a bəban anahan ata awan. A alay a kə sənən ləbara mugom a fan bay ata nà, sa zlak ikwen à nga cəna, way lelibay aya awan. Əna həna kɪ men pə way ataya sabay jiya awan. ¹⁵ Adəka bay, azla a kwanay à təra cəncan a à way ahay inde fok. Bina, Mbərom do sə ngamak ikwen ata, winen nà, do cəncan awan. ¹⁶ Deftere a Mbərom a ja matana re, a wa Mbərom a ja nà: «Təren do cəncan aya, anga nen do cəncan awan.*»

¹⁷ Kwanay apan ki gen amboh nà, kə ngimen anan à Mbərom nà, Bəbay. Əna winen apan i gan sariya anà do ahay ite nà, a gəzlan atan alay pi zek wa bay, əna kuwaya nə pə ines anahan a way anahan. Anga nan kutok, ndəven anan luvon a kwanay mə mbəsakak ikwen a pə daliyugo a anan ataya ta sə dəfan apan lele. ¹⁸ Kə sənən apan zle, Yesu kə bəmbadək ahay kwanay anga aday kà sa njihen kəriya kawa bije a kwanay ahay kwakwa ataya sabay ite. A bəmbadək ahay kwanay nà, tə way sə njahay bay, kawa dala sə gəda a nes bay ataya bay. ¹⁹ Əna a bəmbadək ahay kwanay adəka nə tə mez a Yesu Almasihu a tə alay anahan awan, mez anahan nə məgala awan. Yesu, winen kawa wan sə təman lele mənəna ines, aday do ahay tə waslan anə Mbərom ata awan. ²⁰ Mbərom a walay anan winen nà, kwa daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay, aday həna Mbərom a kay anan uho pə alay a madəkwidok a anan anga sa tam kwanay. ²¹ Anga winen kutok, kwanay kə dəfen nga pə Mbərom, winen do sə slabakay anan ahay Yesu à məkə wa, sə varan mazlaḅ. Natiya, kə dəfen nga pə Mbərom, aday kə dəfen anan ide nə hwiya anà winen a re.

²² Kə ndiken anan mivəl a kwanay lele anga kə pərihen anan azar anà cəved sə didek. Ata ki mben apan sə pəlay mərək ahay tə didek awan. Anga nan, na wa pəlen atan nə pac pac tə mivəl kərtek awan. ²³ Bina kə tənən do wiya aya anga 'am a Mbərom kə wahak kwanay miza awan, 'am ata dukwen a nes itəbay sə coy awan. Sə varak ikwen sifa wiya ata nà, zek a Bəbay Mbərom awan, winen a mac itəbay. ²⁴ Deftere a Mbərom a wa:

«Do ahay fok tinen kawa gujed,
mazlaḅ a tinen aya dukwen kawa avərez ana gujed ataya re.

* 1:16 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.2.

Gujed i mac, avərez a dukwen i guce.

²⁵ Əna 'am a Mbərom nā, winen nā i ga inde pa sə viyviya awan.†»

'Am a Mbərom a mənuko sa slaf anan həna ata nā, ləbara mugom a mbala a kwanay sə sləne ata awan.

2

Mbərom a walay kwanay aday kə tərən do anahan aya awan

¹ Kak matanan cukutok nā, mbəsiken sa ga sədœk, kə gəden mungwalay sabay, kə jipen miresl a 'am cuwcew bay, kə gen ide pə way su do bay, kə gəden anan azar u do bay re. ²Tərən adəka nā, kawa wan gindez aya sa gan may anā pay a may a tinen ahay pac pac ataya awan. Natiya, gen anan may anā 'am a Mbərom a didek ata nā, kawa gwaslay ahay sa gan may anā pay ata awan. Matanan, ki sa həren hus pə ana Mbərom sa tam wa kwanay sə coy ata kutok. ³Anga Deftere a Mbərom a ja nā: «Kə tukumen anan coy, Mbərom nə do lele awan.* »

⁴Hədəken ahay pə cakay a Yesu. Winen nə kon sa var sifa, əna do ahay ta lar anan kawa kon lelibay awan. Aya əna, Mbərom a gəba anan, anga pə ide anahan nə, sə zalay kon sa dezl way ahay fok adəka nā, winen awan.

⁵Kwanay dukwen, kə tərən kawa kon a tə sifa aya ata awan, aday Mbərom winen apan i ra kwanay sa dezl anan doh a aday Apasay anahan i sa njahay uda ata awan. U doh ata dukwen, ki tərən uda do sə gədan dundo anā way ahay ma ga nga aya awan, saa gan mer su way sa zlan a nga a Mbərom, anga Yesu Almasihu. ⁶Mə vinde a Deftere a Mbərom inde, Mbərom a wa:

«Cen apan, ni dəf kon sə mide uno a wulen su doh sə Urəsalima inde, ni han apan doh.

Nə walak anan, winen kon lele awan.

Kuwaya dowan a kə bənak alay a winen inde cəna, waray i naa gan itəbay.†»

⁷Pə kwanay do sa dəf apan nga ataya nā, winen kon lele awan. Əna pu do sa dəf apan nga itəbay ataya ite, winen matanan bay. Bina tə vinde a Deftere a Mbərom inde nā:

«Kon mbala ana do sa dezl way ahay sa lar anan ata nā,

sə təra kon sə mide lele adəka nā, winen.‡»

⁸Asa tə vindek a Deftere inde re, Mbərom a wa:

«Ni dəf kon sə hawan saray anā do ahay,

aday ti slahay apan re.§»

I hawan atan saray, anga tə dəfak nga pa 'am a Mbərom a bay. A təra kətanan anga a nan anā zek a Mbərom a kwakwa way anahan.

⁹Əna kwanay nā, zahav a mə walay ataya awan, do sə gədan dundo anā way ahay anga Bahay a mənuko, slala ma ga nga anga Mbərom ata awan, do mbala ana Mbərom a sə ngamay ataya awan. Mbərom a təmay kwanay i ide zənzen a wa, a dəf kwanay i ide jiyjay anahan inde sa dav cəvedabay ata awan. A walay apan kwanay anga aday kə diken anan anan mer su way anahan lele aya anā do ahay. ¹⁰Kwakwa ata nā, abay kwanay do a Mbərom ahay bay. Əna həna kə tərən do anahan ahay kutok. Kwakwa ata nā, abay kə sənən way a Mbərom sa gak ikwen lele aya ata bay, əna həna kə sənən anan, kə njiden anan adəka coy kutok.

Tərən do si mer su way a Mbərom ahay

† 1:25 Ca pə Esaaya 40.6-8. * 2:3 Ca pə Jabuurā 34.9. † 2:6 Ca pə Esaaya 28.16. ‡ 2:7 Ca pə Jabuurā 118.22. § 2:8 Ca pə Esaaya 8.14.

¹¹ Mərak uno ahay, sənen apan aday nà, kwanay nə mbəlok ahay, mədurlon aya həna pə daliyugo. Man sə njahay a kwanay inde à man a anan ibay. Anga nan na wa, mbəsiken sa ga way ana ubor si zek sa gan may. Kí gen apan ide bay. Way ataya ti nəsək ikwen anan mivel a kwanay lele ata awan. ¹² Anjahay a kwanay à wulen su do sə pəra ahay á ga nə lele, anga aday kwa á ga nə ti gədak ikwen azar dəp nà, ti canan anà mer su way a kwanay sa taa ga pac pac ataya lele aya awan. Ata, pə luvon ana Bahay a mənuko saa may ahay ata nà, ti həran anan nga anà Mbərom kutok.

¹³ Dəfen anan apan anà do a məduwen aya həna pə daliyugo ataya awan, anga həna kwanay nə do ana Bahay a mənuko Yesu ahay. Dəfen anan apan anà bahay sə Ruma, anga a lavan nga anà do a azar aya awan. ¹⁴ Dəfen anan apan anà guverner ahay re, anga sa dəf atan aday tã gan sariya anà do ahay nə zek a bahay sə Ruma awan. A dəf atan aday tã kətah anan do sa ga way lelibay aya awan, aday sə ngaman anà do sa ga way lele ataya cite re. ¹⁵ A nan a Mbərom cəna, gen way lele aya awan. Ata do mindel a sa san awan bay ataya ti gədak ikwen azar sabay, əna ti tacay 'am adəka kutok. ¹⁶ Njihen anjahay sa nga a kwanay, əna ká sa bayiken nə ki mben apan sa ga way lelibay a anga anjahay a kwanay barbarar a ata bay. Adəka bay, njihen nə lele, tədə kawa anjahay su do si mer su way a Mbərom ahay ata kutok. ¹⁷ Dəfen anan apan anà do ahay nə fok. Pəlen anan mərak sa dəf nga pə Yesu ataya awan. Jəjiren anà à Mbərom. Dəfen anan apan anà bahay su kon re.

Dəce ana Almasihu sa sa

¹⁸ Kwanay do sa ga mer su way əga do ahay ataya awan, dəfen anan apan anà bahay su doh a kwanay ahay, həren atan nga lele. Kwa á ga nə tinen do ləfedede aya awan, kwa á ga nə tinen do jinje aya awan, dəfen atan apan nə à alay kətek a wa hərro fok. ¹⁹ Do kə səmak anan sa sa lirew anga Mbərom nà, lele. Kwa á ga nə abay tədə á sa lirew ata matanan bay dəp nà, wita way sa zlan à nga anà Mbərom. ²⁰ Kak ti sak ikwen lirew anga ki gen nə way lelibay aya cukutok nà, wita dəce sə munapanaw mba dəw? Adawar! Əna, kak ti sak ikwen lirew anga ki gen nə way lele awan, aday kə səmen anan nà, i zlan à nga à Mbərom a kutok bidaw?

²¹ Mbərom a a ngamak ikwen nə pə winen awan, anga Almasihu a ta nga anahan a kə sak lirew nə bayak a anga sa tam kwanay. Winen nə minje sə dəkak ikwen anan cəved aday kí gen kawa winen a re. ²² Kula winen kə gak ines itəbay fok. Mungwalay inde à winen inde itəbay re. ²³ Do ahay tə gənahak anan, kə mak atan anan uda siked a bay. Kwa á ga nə kə sak lirew dəp nà, kə pəlak 'am pə dowan wa bay re. Adəka bay, a mbəsakan anan way ata à alay inde ana Mbərom, winen do sa san sa ga sariya lele ata awan. ²⁴ Yesu Almasihu a ta nga anahan a kə tavakak anan ines a mənuko ahay pa nga anahan awan, a mac anan pə dədom mə zləngad awan. A ga matanan, anga aday dē təra kawa do ma mac aya pə cakay sə ines ahay, aday dā njad sə njahay sə didək a lele. Də mbərak həna anga mbəlak anahan a sa njad ataya awan. ²⁵ Abay kə təren kawa təman mə lize aya awan, əna həna ki men ahay, ki pərihen anan azar nà, anà dowan a sa ca pikwen aday sa gak ikwen nga ata awan.

3

Anjahay atə ana uwar ta mbaz

¹ Kwanay uwar ahay dükwen, kuwaya á dəfan apan anà mbaz anahan. Ka sak i gen matanan asanaw cəna, kwa mbaz a kwanay ahay tə dəfak nga pa 'am a Mbərom fan bay dükwen, ti canan anà azla a kwanay a lele ata nà,

kwa abay ki jen awan tə təbəlem a kwanay bay dəp nà, ti mbəda anan mivél a tinen, ti daf nga pə Mbərom. ² Ti ca pə anjahay a kwanay nə lele, aday kə dəfen atan apan dukwen lele a re. ³ Kə dəfen anan abayak nga a kwanay pə way sə ndakay zek ahay ata bay, kawa sa ja nà, kə viren anan anan alay a kwanay fok anà atəraf nga bay, anà andakay zek tə way sə gura ahay aday masa bayak ataya bay, aday anà apak zana lele aya ata bay re. ⁴ Əna, suwan arəba a kwanay á cay ahay adəka nà, á mivél a kwanay ahay wa bugol. Təren do sə tətə ahay aday səkəffe aya awan. Bina arəba kawa winen ata nà, a nes itəbay fok, a zlan á nga anà zek a Mbərom a bayak awan.

⁵ Bayiken pə uwar kwakwa aya sə dəfan idé anà Mbərom ataya aday. Tə ndakay zek nə kətanən, tə dəfen apan anà mbaz nə lele, ⁶ kawa ana Saratu sə dəfan apan anà Ibərahima. A ngaman dukwen bahay anahan. Kak kə mbəsiken anan cəved anà zlawan bay, aday ki gen way lele aya nà, ata kə tərən dəna ana Saratu ahay re.

⁷ Kwanay bahay su doh ahay dukwen, kuwaya á njahay tə uwar anahan lele matanan. Gen atan lele, anga kə sənən zle, uwar ahay nə bəle aya awan, tinen kawa kwanay bay. Dəfen atan apan, anga sifa ana Mbərom sa var kəriya ata nà, a var anan anga do ahay fok həro, uwar tə mungol. Ata Mbərom i təmahak ikwen anan amboh a kwanay a sa gan ataya awan.

Liven anan zek anà asa lirew

⁸ Ni ndav anan 'am uno həna nà, natiya: Kwanay a fok, 'am á zlak ikwen pi zek ahay lele. Agan i zek wa ù do, á ga inde á wulen a kwanay ahay. Pəlen zek ahay lele, anga kwanay kə tərən tə mərak ahay pə cəved a Mbərom. Gen anan lele anà do azar aya awan. Nihen anan nga a kwanay ahay. ⁹ Kí men anan anan uda siked anà do sə sədək ahay bay. Dowan a kə gənahak ikwen dukwen, kə gənihen anan uda bay. Adəka bay, pəsen anan 'am lele aya awan, anga Mbərom a ngamak ikwen nà, sa ga matanan. Kí gen matanan nà, Mbərom i gak ikwen sumor anahan. ¹⁰ Deftere a Mbərom a ja nà:

«Kuwaya a nan sa njad anjahay mugom a tə atlaslay mivél a cəna,
á ja 'am lelibay a sabay, á gad mungwalay bay re.

¹¹ A sa ga way lelibay a sabay, á ga adəka cəna, way lele aya awan.
A pəlay cəved sa njad zay tə do ahay bugol.

¹² Mbərom a dəfan idé lele nà, anà do sa ga way lele aya ata awan.

Do ataya ta gak amboh cəna, a pəkan atan apan sləmay lele.

Əna do sa ga way lelibay aya ite nà, a nan sə canan atan pə idé wa bay jiya awan.*»

¹³ Kak kə pəlen sa ga nə way lele aya tə mivél kərtek a nà, waya saa gak ikwen huwan cara anaw? ¹⁴ Kwa á ga nə awan a i cak ikwen wurnjalan i zek wa anga mer su way a kwanay a sa ga lele ataya dəp nà, Mbərom i taslak ikwen anan mivél. Natiya kutok, kə jəjiren anan anà do sə pəlay sa gak ikwen sədək ataya bay, kə jilen awan bay fok. ¹⁵ Əna adəka bay, həren anan nga anà Almasihu á mivél a kwanay inde. Winen taayan bahay a kwanay. Liven anan zek lele sə mbədahan apan anà do sə cəce pikwen wa kə dəfen anan idé anà Yesu Almasihu nà, anga ma kərtek anaw ataya awan. ¹⁶ Mbədihən atan apan nə ta 'am ziyzay awan, aday dəfen atan apan re. Gen nə way a aday kə sənən zle, winen lele ataya hwiya. Ata, do ahay ta jak pikwen 'am lelibay a cəna, waray i gan atan, anga tə gədak ikwen azar nə pə anjahay a kwanay pə cəved ana Almasihu lele aya ata awan.

* 3:12 Ca pə Jabuurə 34.13-17.

¹⁷ Kak kà zlak anan à nga anà zek a Mbərom a nà, suwan sa sa lirew anga mer su way lele aya awan, ta sa sa lirew anga sədœk a kwanay ahay nà, nà. ¹⁸ Yesu Almasihu a mac anga ines a mənuko ahay nà, saray kərtek, aday kà ndəvak anan mer su way anahan coy. Winen dō mənɲəna ines ata, kə məcak anga dō sə ines ahay, anga aday à zla kwanay à man a Mbərom. Dō ahay tə vədak anan, əna Apasay Cəncan a kà mak anan anan sifa anahan. ¹⁹ Tə mægala ana Apasay ata, kà zlak saa dakan anan ahay 'am a Mbərom anà apasay ahay tinen à dangay inde ataya awan. ²⁰ Apasay ataya nà, kwakwa tə vəze pə Mbərom, à alay anahan sa ga munapanaw anga Nuhu ta sa ba anan i ndakay kwalalan ata aday. Dō sa tam a kwalalan ahay inde nà, tinen mənɲœk, dō ahay jəmaakan ca. Mbərom a tam atan nə tə a'am. ²¹ A'am a tinen sə takas wa ata nà, a ga minje tə baptisma sa tam kwanay i ines a kwanay ahay wa ata awan. Winen nə abanay mbala mənuko sə cəce pə Mbərom wa aday à banay puko wa ines ahay ata awan, bina abanay sə dō ahay sə banay zek ata bay. Ata baptisma i təma kwanay kutok, anga Yesu Almasihu kə slabakak ahay à məkə wa. ²² Yesu Almasihu nə kà mak way anahan à mburom, a njahay pa man sə njahay lele pə alay puway a Mbərom, winen Bahay sə maslay a Mbərom ahay, aday Bahay sə way mægala aya ata re.

4

Mbərom à ga pikwen bahay

¹ Da san zle, Almasihu kà sak lirew nə bayak awan. Anga nan, lele dukwen kwanay kə liven anan zek anà asa lirew ata re, anga dō kà sak a sa lirew bayak a nə a ga ines sabay. ² I ban pə həna anan wa hus pa 'am azanan, à alay a kwanay saa njad sə njahay pə daliyugo ata fok cəna, gen nə way sa zlan à nga anà Mbərom, bina way a sa zlan à nga anà ubor si zek a kwanay lelibay ataya sabay. ³ Kə lizen anan alay a bayak coy matanan, sa ga way kawa su dō sə pəra ahay sa gan may sa ga ata awan. Kɪ gen matanan həna sabay. Kwakwa ata nà, kə mbəlen anan ahay, ka ti gen ahay cəna, way sa zlan à nga anà ubor si zek a vərre, ka taa viwen ahay nga, ka tii gen agəsle lelibay aya awan, ka taa njihen sa sa mahay, ka tii gen pəra, way sa zlan à nga anà 'am a Mbərom a bay ataya awan.

⁴ Əna həna kutok, dō sə pəra ahay ti ga way ataya asa nà, ki zlen tə tinen jiga sabay. Aday dō ataya tə canak ikwen tə tinen sabay ata nà, a gan atan masuwayan, aday ti gənahak ikwen. ⁵ Əna pə luvon a inde ite nà, ti naa mbədahan apan anà sariya a Mbərom saa gan anà dō ahay fok ata awan. Kwa dowan aya nə tə sifa aya awan, kwa dowan aya nə ma mac aya awan, Mbərom kə lavak zek sa gan atan sariya anahan. ⁶ Anà dō ma mac aya nà, 6a Mbərom kə gak atan ahay sariya kawa anahan sa taa gan ahay anà dō ahay pə daliyugo a anan ata awan. Aya əna Almasihu a zla à man su dō ma mac ataya saa dakan atan anan ahay ləbara mugom awan, anga aday tã njad sifa sa ndav bay ata pə kərtek a tə Mbərom.

Anjahay su dō a Yesu ahay à wulen a tinen aya inde

⁷ A mbəsak bayan a sabay, daliyugo i ndav. Anga nan, kwanay sənən nga lele, aday gen anan nga i zek, anga aday kɪ mben apan sa gan amboh anà Mbərom. ⁸ Mə zakay a jiga nà, pərihen anan azar anà asan zek à wulen a kwanay ahay tə mivél kərtek awan, anga kak kə pəlen zek ahay cəna, kwa ines a à ga inde nə bayak dəp nà, kɪ pəsen zek ahay re. ⁹ Təmihen mbəlok ahay, təben anan wa anà dō ahay, mənɲəna sə gungwazan atan apan. ¹⁰ Mbərom kə gak ikwen sumor nə bayak awan tə cəved ahay cara cara. Kə varak anan mægala sa ga way ahay cara cara anà kuwaya fok. Kuwaya à ga anan mer

su way tə mægala a Mbərom a sa var anga sa man zek anà dō ahay ata awan. ¹¹ Kak dōwan a nə mægala anahan inde sa ja 'am nà, á ja nə 'am a Mbərom a sa ja ata awan. Kak dōwan a mægala anahan inde sa gan mer su way anà dō ahay, á man atan zek tə gədan a Mbərom a sə varan ata awan. Gen matanan anga aday dō ahay t̄ həran nga anà Mbərom pə way ahay fok tə sləmay ana Yesu Almasihu. Mazlaḅ tə mægala nà, á alay anahan inde pa sə viyviya awan. Amen!

Asa lirew anga sə pərahan azar anà Almasihu nə lele

¹² Car uno ahay, kwanay apan ki sen lirew bayak a nà, á gak ikwen masuwayan bay. Way ata nà, təktek i ga zek wanahan. ¹³ Kə tiren nga nà, á dəcə ana Almasihu sa sa ata inde. Anga nan, tisen anan mivəl adəka, anga aday pə luvon a mazlaḅ a Yesu i kay zek uho ata nà, ki i tisen mivəl nə bayak awan. ¹⁴ Kak dō ahay tinen apan ti gənahak ikwen anga Almasihu nà, Mbərom i daf pikwen alay sə mazlaḅ anahan, anga Apasay a Mbərom sə zalay way ahay fok tə mazlaḅ ata i njahay tə kwanay kutok. ¹⁵ Dōwan á wulen a kwanay á saa sa lirew anga sa ga way lelibay a bay, kawa avad nga su dō, aga akar, adazay á 'am sə dō ahay inde. Wita nà, á sa tərak ikwen bay, dəcə lele a anga kwanay bay. ¹⁶ Əna, kak dōwan a a sa lirew nà, anga a pərahan azar anà Almasihu cəna, waray á sa gan anan bay. A həran anan nga anà Mbərom adəka, bina winen dō ana Almasihu.

¹⁷ Alay a kà slak, Mbərom i gan sariya anahan anà dō ahay kutok. I lah sa gan sariya a pa 'am nà, anà dō anahan ahay aday. Aka aday kak mənuko dō anahan ahay dukwen i lah sa gak uko sariya pa 'am nà, dō aday kə dəfak anan apan anà ləbara mugom a bay jiga fok ataya nà, i sa ga atan nə kəkəma kutok anaw? ¹⁸ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja, a wa:

«Kak dō didek aya ta tam nə wurcihew wurcihew nà,

dō sə atahasl ahay sə dəfan apan anà Mbərom itəbay ataya ti sa ga nə kəkəma?»

¹⁹ Anga nan kutok, dō sa sa lirew ahay anga a zlan à nga anà Mbərom ataya nà, t̄ pərahan azar sa ga lele, t̄ mbəsak a zek a tinen pə alay a Mbərom awan. Winen nə dō sə ndakay atan aday a ga anan way anahan sa ja ataya fok hwiya ata awan.

5

Agan nga anà dō a Yesu ahay

¹ Ni jan ayak 'am həna anan nà, anà məcəd sə egliz ahay á wulen a kwanay inde ataya awan. Nen a dukwen, məcəd sə egliz a re. Nen nə canak anan anà lirew anà Almasihu sa sa á alay ata awan. Ni njad sa zla á man sə mazlaḅ ana Almasihu ata inde pə kərtek a tə kwanay. Anga nan, na jak ikwen, na wa: ² Gen anan nga anà dō a Yesu ahay, winen sə varak ikwen á alay inde ata awan. Gen atan nga nə tə mivəl kərtek awan, kawa dō sa gan nga anà təman anahan ahay ata awan. Gen atan nga kawa sa zlan á nga anà Mbərom awan, bina kawa dōwan a a gak ikwen apan bəlaray bay. Dəfen anan abayak nga a kwanay nə pi mer su way, mənɲəna a kwanay sə bayak pə dala a saa njad ata awan. ³ Ká si gen bahay pa nga su dō a Mbərom sə varak ikwen ataya tə mægala bay, ana tərən atan minje lele aya awan adəka. ⁴ Ki gen anan matanan acakan cəna, pə luvon a Yesu Almasihu dō sa gak uko nga i nay ahay kutok ata nà, kwanay ki i njiden anan magwagway a məduwen a sə njahay pa sə viyviya ata awan. Anga magwagway ata nà, a zalay way azar aya fok.

* 4:18 Ca pə Balndi 11.31.

⁵ Kwanay njavar ahay ite, na jak ikwen, na wa: Dæfen anan apan anà mæced a kwanay ahay. Na jak ikwen à kwanay a fok kutok, men anan nga a kwanay à mændak, men anan zek ì zek ahay lele, anga Deftere a Mbærom a ja, a wa: «Mbærom winen a ngazlan uda saray anà dō sə kwecele ahay, ana a gan sumor nà, anà dō sa ma nga a tinen ahay nə hænek à mændak ataya awan.*»

⁶ Anga nan, na jak ikwen, na wa: Men anan nga a kwanay hænek à mændak pa 'am a Mbærom Ba Mægala, anga aday winen a á cakaf kwanay à alay a sa zlan à nga ata awan. ⁷ Way sə juwprak ikwen anan abayak nga fok, mbæsiken anan anan à alay anahan a inde, anga winen dō sa gak ikwen nga.

⁸ Gen anan nga ì zek ahay, ben! Bina dō manide a kwanay Fakalaw winen apan ì bar, winen apan ì pəlay dowan a aday ì ban anan, kawa ziyel sa zlah pi zek sə dazay zugwender sə pəlay way sa pa anahan ata awan. ⁹ Tiven anan pa 'am njanjan lele, pərihen anan azar sa daf nga pə Mbærom. Kə sənən apan zle, dō a Yesu ahay kwa aha fok tinen apan ti ga dæce bayak a kawa kwanay aya re. ¹⁰ I njahay bayak a sabay, ka sak ì sen lirew ata coy nà, Mbærom dō sa taa gak uko sumor ahay ata, ì lavay anan zek tə kwanay, ì varak ikwen mægala sə səmen anà way ahay fok. A ngamak ikwen anga aday kə dazlen à man sə mazlaḅ anahan à alay ana Yesu Almasihu inde sə coy awan. ¹¹ Winen nà, mægala anahan inde pa sə viyviya awan. Amen!

Andav sa 'am ahay

¹² Su mo zek sə vinde anan dærewel a cædew a anan nà, Silas. Winen nə mærak uno, dō didek awan. A pərahan azar anà Yesu tə didek a re. Nə vindek ikwen ayak nà, anga aday kə njiden mægala lele. Aday nə dækak ikwen anan ayak nà, sumor a Mbærom sa gak uko tə didek ata awan. Kà sa sliren wa à man a bay.

¹³ Dō a Yesu ahay à Babila à man a anan ta jak ikwen ayak 'am. Mbærom a walay atan dükwen kawa anahan sə walay kwanay ata re. Wan uno Markus kà jak ikwen ayak 'am a re. ¹⁴ Jen anan 'am ì zek ahay lele, tə mivél kærtek awan, anga kwanay tə mærak ahay.

Mbærom á varak ikwen zay anahan, kwanay mə japay a tə Almasihu ataya awan.

* 5:5 Ca pə Balndi 3.34.

Derewel ana Piyer sə vinde mə slala cew awan **Adakay way pə deftere a anan**

Piyer a vinde derewel a anan anga egliz azar aya, do maja'am a Mbərom mungwalay aya tə njəkak atan ataya awan. Do maja'am a Mbərom mungwalay ataya tinen apan ti cəce, Yesu a may bəse bay nə angamaw. Piyer a ja nā, lele sə pərahan azar anā atətak way a Yesu, kawa ana Apasay Cəncan a sə dakan atan anan ata awan. Yesu nə kə gak munok bay. A nan adəka nā, do ahay tā yam pə ines a tinen aday.

Nga sa 'am ahay

Angazlay saray ā didek a Mbərom inde (1.1-21)

Do sə tətakan anan mungwalay anā do ahay (2.1-22)

Liven zek lele, Yesu winen apan i may (3.1-18)

Aja 'am

¹ Sə vindek ayak derewel a anan nə nen Simon Piyer. Nen bile ana Yesu Almasihu aday do maslan anahan re. Nə vindek ikwen ayak anā kwanay do sa njad sa daf apan nga kawa manay a re ataya awan. Wita nə way lele awan anga kwanay, lele anga manay a re. A təra matanan, anga Yesu Almasihu nə winen do didek awan. Winen nə Mbərom, aday winen do a sa tam mənuko a re. ² Sumor a Mbərom tə zay anahan ā zəgahak ikwen, kawa ana kwanay sə zəga anan sa san Mbərom tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko ata re.

Anjahay a kwanay ā təra kawa ana Yesu Almasihu

³ Yesu Almasihu a varak uko cəved sa san anan Mbərom, do sə ngamak uko ata, anga aday dē njahay ā mazlaḅ anahan inde, dā njad sa zla kawa ananahan a kutok. Anga dā san anan zle ata awan, kə varak uko way a mənuko sa gan may ataya fok tə məgala anahan məduwen ata awan, anga aday dā njad sifa sa ndav bay, dē njahay kawa sa zlan ā nga anā Mbərom.

⁴ Tə cəved ata kutok, kə varak uko magwagway sə zalay way ahay fok, kawa anahan a sə zlapak uko anan kurre i varak uko ata awan. Way ataya nə, way lele aya anga mənuko. A ga matanan nā, anga ka sak a njiden anan way ataya kutok nā, ata ki tamen pə way sə daliyugo ahay wa, way mbala ana do ahay sa ga apan ide ataya awan, aday anjahay a kwanay i təra kartek tə ana Mbərom.

⁵ Anga nan kutok, gen məgala lele. Kə dəfen nga pə Yesu Almasihu coy nā, zlen azla lele kutok. Ki zlen azla lele coy nā, jipen anan apan asan way pə Mbərom re. ⁶ Kə sənən way pə Mbərom lele coy nā, jipen anan apan asan nga lele re. Kə sənən nga lele coy nā, sənən anan anā way ahay fok. Kə sənən anan anā way ahay fok coy nā, zlen kawa sa zlan ā nga anā Mbərom a kutok.

⁷ Ki zlen kawa sa zlan ā nga ā Mbərom coy nā, tənən anan anā mərək ahay do lele aya awan. Kə tənən do lele aya anā mərək ahay coy nā, asan zek ā ga inde ā wulen a kwanay tə do ahay fok. ⁸ Ki gen anan way ataya matanan pac pac cəna, asan way a kwanay pə Bahay a mənuko Yesu Almasihu i təra way kəriya bay. Mer su way a Mbərom ā alay a kwanay inde ataya ti zla nə pa 'am pa 'am lele. ⁹ Əna do sa ga way ataya itəbay ata nā, tinen kawa do hurof aya awan, tə canan anā way ahay lele kula itəbay. Mbərom kə pəsek atan anan ines a tinen ahay dukwen, tə mbədəkek anan ā nga wa kwakwa coy.

¹⁰ Anga nan kutok, mərak uno ahay, gen mægala lele anga Mbərom a ngamak ikwen aday a walay kwanay nà, anga aday kɪ gen matanan. Ata ki zluwen pə cəved sə pərahan azar anà winen a wa itəbay. ¹¹ Mbərom i varak ikwen cəved sa zla à bahay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu inde, i təma kwanay lele, winen dō sa tam mənuko. Bahay anahan a nə i ga inde hwiya pa sə viyviya awan.

¹² Anga nan kutok, kwa à ga nə kə sənən way ataya zle coy aday kə njihen njənjən à way a kwanay sə tətakay ahay ataya inde nà, ni pərahan ayak azar sa mak ikwen anan way ataya à sləmay inde. ¹³ A alay a nen tə sifa a mba cəna, na wa lele nə nà mak ikwen anan way ataya à sləmay inde, anga aday kə tərən dō mə pədek aya hwiya. ¹⁴ Na san zle, ni mac way uno bəse coy, kawa ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu sə duko anan à alay ata, ata awan. ¹⁵ Nə rəzlen à nga wa matanan hənə nà, anga aday à alay a nen inde sabay ata dükwen, way ataya tã mak ikwen ahay à nga inde hwiya.

Piyer a canan anà mazlaḅ ana Yesu Almasihu

¹⁶ A alay ata nà, mə dəkak ikwen anan coy, Bahay a mənuko Yesu Almasihu a nay ahay pə daliyugo tə mægala anahan a nə kəkəməw. Ma ja matanan ata nà, mə təkər 'am sə guvugo ahay bay, 'am su dō zənzen a bay re. Əna mə canan anà mazlaḅ anahan a nə tə idə a manay awan. ¹⁷ A alay ana Bəbay anahan Mbərom sə varan anan mazlaḅ məduwen ata nà, manay inde à man ata awan. Mbərom Bahay sə mazlaḅ məduwen ata, a wa: «Həna anan nà, wan uno, ləliwə uno awan. Nə taslay mivəl bayak a nə tə winen awan.» ¹⁸ A alay a manay à 6əzlom cəncan a tatə Yesu ata nà, mə sləne dūngo a ndəray ahay à mburom wa tə sləmay a manay awan. * ¹⁹ Anga nan kutok, ma san zle, way ana dō mājə'am a Mbərom sa ja ataya nà, dīdek aya awan. Lele a nà, gen anan nga anà 'am a tinen ahay, anga tə tərak kawa uko sə lalam sa dav à luvon inde ata awan, aday, idə i saa cəde nà, jiyjay sə bəmtay, kawa sa ja nà, Almasihu, i sa dav à mivəl a kwanay inde. ²⁰ Abay kə sənən way a hənə anan aday nə lele: Dəwan inde saa mba apan sə dəkay anan 'am ana dō mājə'am a Mbərom ahay ta nga anahan à Deftərə a Mbərom wa nà, ibay. ²¹ Anga dəwan sa ma anan 'am a Mbərom anga a zlan à nga nà, ibay. Əna Apasay Cəncan a a varan atan mægala sa ma anan 'am a Mbərom aya kutok, kawa anahan a sa jan atan ata awan.

2

Dō sə tətakan anan mungwalay anà dō ahay ataya awan

¹ Kwakwa ata dükwen nà, dō mājə'am a Mbərom mungwalay aya à wulen su dō a Mbərom ahay inde. A wulen a kwanay azanan dükwen, miter mungwalay aya ti ga inde re. Ti lələkay zek tə akar, ti tətakan anan way mungwalay aya sə lize anan dō ahay, aday ti məmən anan sə pərahan azar anà Bahay a mənuko sa tam atan ata awan. Natiya ti gəḅan ahay anà nga a tinen nə sariya sə lize atan bəse ata awan. ² Dō ahay bayak a ti pərahan atan azar à cəved sə sədək a tinen inde. Anga azla a tinen ata awan, dō ahay ti tərə anan cəved sə dīdek à məndak. ³ Miter sə mungwalay ataya ta gan may anə way sə dō ahay tə mindel. Anga nan, ti tətakak ikwen anan nà, way mungwalay aya aday sa njad anan magwagway. Əna sariya a tinen a nə mə lavay zek a kwakwa coy. Dəce i tan atan à nga, ti lize bəse kwayan'a.

⁴ Kwa maslay a Mbərom a sa ga ines a kwakwa ataya dükwen, Mbərom kə julək atan cara bay, əna kə larək atan à məke inde, i idə zənzen a inde. Tinen mə dərəzl aya à man ata hus pə luvon saa gan atan sariya a tinen. ⁵ Mbərom

* **1:18** Ca pə Mata 17.1-5; Markus 9.2-7; Lukas 9.28-35.

kà mbəsakak anan daliyugo lelibay a kwakwa ata bay re, əna kà lizek anan wa dō sa ngam sə dəfan apan itəbay ataya tə a'am. Mbərom a tam wa nà, Nuhu dō sə dəkay anan didek à Mbərom, winen tu dō su doh anahan ahay dəkdek cuwbe.*

⁶Mbərom ata kərtek a, kà gak anan sariya tə uko anà wulen su doh ana atə Sodoma tə Gomora.† Kə tərak atan rəba, anga aday dō sə sədək ahay fok tà ca apan, saa njad atan nə way ata re. ⁷A alay ata ite, Mbərom a tam wa nà, Ludu, dō sə didek. Dō sə sədək ahay ta sak anan lirew nə bayak awan, tə anjahay a tinen a lelibay ata re. ⁸Ludu, dō didek a, kə njahak à wulen a tinen, aday pac pac kə canak atan, kə sləkək way a tinen a sa ga lelibay ataya fok, kə bənak anan mbiyed à mivél inde bayak awan.

⁹Natiya kutok, Bahay a mənuko Mbərom nà, a san sa tam anan dō anahan lele ataya à dəcə a tinen ahay wa, aday a san sa gan nga anà dō lelibay ataya anga aday i kəta atan pə luvon sə sariya anahan re. ¹⁰Mə zakay a nà, Mbərom i san sə kəta anan dō sa ga ubor pə way si zek ahay lelibay ataya kutok re. Tinen dükwen ti kədəy anan mazláb a Mbərom.

Miter sə mungwalay ataya nà, tə jəjar itəbay. Tinen apan ti həran nga anà zek, ti kədəy anan way sə mazláb ahay à bagəbaga mburom, ti gənhahan atan re. ¹¹Kwa maslay a Mbərom ahay sə zalay miter a mungwalay ataya tə məgala ataya dükwen, tə gənhahan anà way a tə mazláb ataya pa 'am a Mbərom à mburom bay re. ¹²Əna dō ataya nà, tə pərahak anan azar anà zlay si zek a tinen kawa way sə kibe ahay aday tinen mə wahay aya dükwen anga sa ban, sa vad ataya awan. Tinen apan ti gənhahan anà way aday tinen a ta san bay ata awan. Mbərom i lize atan dükwen kawa way sə kibe aya re. ¹³I man atan anan nà, way a tinen sa san lirew anà dō ahay ata awan. Tinen nà, tinen apan ti taslay mivél sa ga sədək pa 'am sə dō ahay. Tinen apan ti pa way pə kərtek a tə kwanay nà, ti taslay mivél sa van nga anà dō ahay adəka. Wuna, anjahay a kwanay tə tinen ata a ga waray. ¹⁴Ta gan may tə mindel cəna, sə zəzor uwar ahay, ta ya nga sa ga ines itəbay re. Tinen apan ti lələk anan dō bəle aya à balay a tinen inde. Mivél a tinen kə sənək anan zek tə ubor sə way ahay. Mbərom kə tahaslak atan coy. ¹⁵Tə mbəsakak cəved didek a, tə slarak way a tinen à kibe. A man ata kutok, tə pərahan azar anà cəved ana Balama, wan ana Be'or. Dowan ata a nan sa ga sədək cəvedabay, anga a gan may anà dala. ¹⁶Əna Mbərom kə gafak anan 'am anà dō maja'am anahan ata awan. Bina, abay zungo nə a ja 'am bay, əna anà winen nə kà jak anan 'am kawa dō zənzen awan. A gafan 'am pə cəved sə bəlbəle anahan ata awan.‡

¹⁷Dō sə tətakan anan mungwalay anà dō ahay ataya nà, tinen kawa kurok mə kuray aya ata awan, tinen kawa matapasl mad sa bal anan vegege, a ga iven itəbay ataya a re. Mbərom kə lavak atan anan zek ta man i ide zənzen a inde. ¹⁸Tinen apan ti zlah awan kəray ta 'am kəriya awan, aday tinen ti ga anan mer su way tə ubor si zek sə sapat anan dō a sə gəzla nga həniniye tu dō sa san didek a Mbərom itəbay ataya awan. ¹⁹Tə zlapən anà dō ataya nə ti təmay atan à bile wa adəka, əna tinen aya aday dükwen, bile sə sədək aya awan, anga awan a kə gak apak bahay cəna, iken bile ana awan ata awan. ²⁰Kak dowan a kə sənək Yesu Almasihu Bahay a mənuko aday dō sa tam mənuko re cəna, kə təmak à balay sə way sə daliyugo ahay wa. Aday kə sak a ma pə way a lelibay ataya re, aday way ataya ta sak a ga apan bahay asa nà, à andav a inde nà, suwan anjahay anahan kwakwa ata awan. ²¹Kak sə matanan ata nà, suwan abay † san cəved sə didek ata bay, ta sa san anan

* 2:5 Ca pə Laataanooji 6.1 - 7.24. † 2:6 Ca pə Laataanooji 19.24. ‡ 2:16 Ca pə Limle 22.2-35, 31.16.

aday sə mbəsak anan 'am a Mbərom, ta sa ma pə anjahay məduwer ata nà, na. ²² Way a sə tərən anà dō ataya a dākay anan 'am sə jike aya inde nà, tinen dīdek aya awan, ta wa: «Kəla a ma pə avəne anahan, a pa anan asa.^S» Ta wa: «Gadura sə banay anan həniniye ata kà mak saa nahay à dəndəlōb inde maza awan.»

3

Bahay a mənuko Yesu i may ahay

¹ Car uno ahay, həna anan nà, derewel uno mə slala cew a sə vindek ikwen ayak. A derewel uno ataya cew a inde nà, na man ayak nà, anà 'am aday kə sənən zle coy ataya awan, anga u nō sə pədek anan abayak nga a kwanay pə cəved lele awan. ² U no nà, bayiken pa 'am ana dō maja'am a Mbərom cəncan aya kwakwa ataya aday. Bayiken pa 'am a Yesu, dō sa tam dō, Bahay a mənuko, ma jak ikwen ataya re. 'Am anahan ataya nà, sə tətakak ikwen anan nə dō maslan anahan ahay. ³ Sənən anan way inde lele aday: Pə luvon a saa ndav anan daliyugo ata nà, alay a i nay ahay, dō sa ga way sə ubor si zek ahay ti nay ahay sə mbasay pikwen. ⁴ Ti ja: «Yesu a wa i may ahay. Həna winen ahaw? Bəbay a mənuko ahay tə məcak, kà mak ahay bay. Way ahay pə daliyugo həna dükwen, kawa sə kwakwa ataya hwiya re. Sə mbəda həna nə maw?» ⁵ Ti ja matanan, anga ta gak anan may sə mbədek anan way inde kərtək à nga wa. Bina kwakwa Mbərom a ndakay daliyugo nə ta 'am anahan ma ja awan. A ndakay daliyugo pi zek tə a'am, aday a ray yugo dükwen à a'am ata wa re. ⁶ A alay a Nuhu dükwen, dō sə daliyugo ahay tə lizek tə a'am a kərtək ata re. [†] ⁷ Mbərom a wa, daliyugo a anan ta nga mburom a həna ata təkə, ti ga inde nə hus pə anà luvon a aday uko i lize atan wa ata awan. I gan atan nga hus pə luvon anahan saa ga sariya sə lize atan wa dō sə dəfan apan bay ataya fok.

⁸ Car uno ahay, way inde kərtək nə kə mbədəken anan à nga wa bay: Pə Mbərom nà, atə luvon kərtək tə ava dəbu (1,000) dükwen, tinen mende, way kərtək awan. ⁹ Dō ahay inde sə bayak nə Mbərom kà gak munok sa ga kawa anahan sa ja ata awan. Əna adəka bay, matana bay jiga awan. A ga ngatay nə anga kwanay. A nan nə dō ahay tə yam pə ines a tinen ahay, a nan dōwan kwa kərtək à saa lize bay. ¹⁰ Kə dəzlek pə alay a cəna, Bahay a mənuko Yesu nà, i may ahay acəkan. I may ahay nə kawa dō sə akar, aday dōwan i san luvon a bay. A alay ata kutok, dō ahay ti sləne abəbal awan bayak a à mburom, aday kərngay i lize. Uko i vak anan way sə dala mburom ahay fok: mawuzlawazl ahay, kiya, pi zek ta pac a təkə. Aday way sə dala dəlōn ahay tə way a azar aya fok ti lize a wa re.

¹¹ Kak way ataya ti lize matanan cukutok nà, lele a ki njihen nə kəkəməw? Gen nə way sa zlan à nga anà Mbərom awan, dəfen anan apan à Mbərom pə way ahay fok. ¹² Dəfen anan ide anà luvon anà Mbərom a saa ndav anan daliyugo ata awan. Aday dükwen, gen way a kwanay sa mba apan sa ga ataya awan, anga aday luvon a à hədəkey ahay bəse. Pə luvon ata nà, uko i vak anan way sə dala mburom ahay, i ndav atan nə fok, aday way a sə mburom ataya dükwen ti vak wa zek nə fok. Awan a saa mbəsak kwa kərtək ibay. ¹³ Əna Mbərom a jak uko nà, bagəbaga mburom wiya pi zek tə daliyugo wiya ti sləray ahay, way dīdek aya ti i njahay uda sə coy. [‡] Winen ata dükwen, way a mənuko sa ba ata awan.

§ 2:22 Ca pə Balndi 26.11. * 3:5 Ca pə Laataanooji 1.6-9. † 3:6 Ca pə Laataanooji 7.11. ‡ 3:13 Ca pə Esaaya 65.17, 66.22.

¹⁴ Anga nan kutok, car uno ahay, kak kwanay apan ki ben way a saa tɛra pa 'am ata cɛna, tɛkɛren anan sa ga sɛ mɛgala way a tɛde sa ga ataya tɛ mivɛl kɛrtek awan aday. Ata, luvon ata kɛ sak a dɛzley ahay nɛ, i njad kwanay mɛnjɛna ines ahay ɛ zay inde pa 'am a Mbɛrom awan. ¹⁵ Sɛnen anan aday, Bahay a mɛnuko Yesu kɛ gak ayak munok nɛ, anga a mbɛsakan alay a anɛ do ahay sa tam. Pol, mɛrak a mɛnuko a sɛ pɛlay ata, kɛ vindek ikwen anan ayak 'am ata re. A vinde anan dukwen tɛ kɛlire^S a Mbɛrom a sɛ varan ata awan. ¹⁶ A dɛrewel anahan ahay inde fok, kak winen apan i vinde sa ja 'am ata cɛna, a ja nɛ matanan. Way ahay inde ɛ dɛrewel anahan ahay nɛ ta da 'am sɛ slɛne wanahan. Do ma san way a bay aday tɛ bayak nga pɛ Mbɛrom nɛ cuwcew ataya, tɛ mbɛda anan nɛ cara, aday tɛ cɛved lele aya ite sabay, kawa ana tinen sa taa ga anan 'am sɛ Deftere a Mbɛrom ma ja azar aya ata re. Kawa ana tinen sa ga matanan ata nɛ, tinen apan ti ngɛzahan ahay sariya a Mbɛrom anɛ nga a tinen aya awan.

¹⁷ Car uno ahay, kwanay nɛ, kɛ sɛnen anan way ataya zle coy. Anga nan, na jak ikwen na wa: Gen anan nga i zek, bina do a sɛ dɛfan apan anɛ Mbɛrom itɛbay ataya tɛ saa ra pikwen wa saray sɛ slahay kwanay i ines inde bay, aday ata ki mbɛsiken anan cɛved a kwanay lele ata, kwanay sɛ tavay uda njɛnjan ata awan. ¹⁸ Matanan bay, pɛrihen anan azar anɛ Bahay a mɛnuko Yesu Almasihu, do sa tam mɛnuko ata awan adɛka, anga aday ɛ zɛga anan sa gak ikwen sumor anahan, aday ata ki zɛgihen sa san anan zek anahan a kutok.

Varuko anan mazla⁶ dukwen, hɛna, aday pa sɛ viyviya awan. Amen!

^S 3:15 Kɛlire a anan nɛ, madan bay, ɛna asan way ana Apasay a Mbɛrom.

**Derewel ana
Yuhana
sə vinde mama'am awan
Adakay way pə deftere a anan**

Derewel a anan nà, winen kawa wazo. A nan à Yuhana sə dakan atan anan ayak way anga dō maja'am a Mbərom mungwalay aya awan. A jan atan nà, tinen nə wan a Mbərom ahay. Anga nan, tē njahay à jiyjay a Mbərom inde, aday tē pəlay zek ahay. Aday dükwen, tē pərahan azar anà cəved a tinen sə tətək sə pərahan azar à Mbərom ata lele kutok.

Nga sa 'am ahay

Anjahay à jiyjay a Mbərom inde (1.1 - 2.17)

Wan a Fakalaw ahay ta wan a Mbərom ahay (2.18 - 3.10)

Asan zek a Mbərom (3.11 - 4.21)

Adaf nga pə Yesu (5.1-21)

Yesu Almasihu dō sə varan sifa anà dō ahay

¹ Mi vindek ikwen ayak pə Yesu Almasihu, 'Am a Mbərom, dō sə varan sifa anà dō ahay. Winen inde nà, kwa həna kabay daliyugo dükwen mə ndakay a fan bay. Mə slənek 'am anahan awan, mə canak anan njək tē ide a manay, mə zəzurok anan lele, mə lamak anan tē alay a manay awan. ² Dō sa var sifa ata a kay zek uho nà, mə canak anan. Anga nan kutok, manay apan mi ga side sə dəkak ikwen anan 'am sə sifa sa ndav bay ata awan. Sifa ata nà, abay winen pə cakay a Mbərom, Bəbay a nukō, əna həna sifa ata kà kak umō ahay zek. ³ Way a manay sə canan tē ide a manay aday sə sləne tē sləmay a manay ataya nà, mi dəkak ikwen anan ayak à kwanay, anga aday kə jipen tē manay. Manay mə japay aya tē Bəbay Mbərom aday tē Yesu Almasihu, wan anahan. ⁴ Matanan, mə vindek ikwen ayak way anaya nà, anga aday ataslay mivəl a manay à rah wa lele kutok.

Njahuko ĩ ide jiyjay a Mbərom inde

⁵ 'Am a a manay sə sləne pə Yesu Almasihu wa ata nà, manay apan mi dəkak ikwen anan ayak həna: Mbərom nà, winen dō sə ide jiyjay, ide zənzen sə awan inde pə cakay anahan kwa mənjkək ibay. ⁶ Kak dā jak mənuko mə japay a tē Mbərom, aday hwiya mənuko ĩ ide zənzen inde cəna, wita də gədak mungwalay, aday mənuko pə cəved sə dīdem sabay re. ⁷ Kak də njahak à jiyjay a Mbərom inde adəka, kawa winen a sə njahay ĩ ide jiyjay inde ata nà, ata mənuko mə japay a pə kərtek a tu dō sə jiyjay azar aya awan. Aday ti mez a Yesu wan anahan, Mbərom ĩ pəsek uko anan ines ahay fok, dī təra dō cəncan aya awan.

⁸ Kak dā jak mənuko mənjkəna ines nà, ata də gədak anan mungwalay ĩ zek a mənuko ahay, aday dīdek inde à mənuko ibay. ⁹ Əna, kak də sənək pə ines a mənuko ahay aday də yimək apan cəna, Mbərom ĩ pəsek uko anan, ĩ təra mənuko dō cəncan aya awan, anga winen aday nà, dō dīdek awan, hwiya a ga anan way anahan sa ja ataya fok. ¹⁰ Kak dā jak dā gak ines bay cəna, ata də tərək anan Mbərom dō sə mungwalay awan. Aday dükwen 'am anahan inde à mivəl a mənuko ite sabay.

2

¹ Dəna uno ahay, nə vindek ikwen ayak way anaya nà, anga aday kɪ gen ines sabay. Əna, kak aday dōwan a kà gak ines dəp nà, dō a mənuko inde pə cakay a Bəbay a nuko Mbərom, i mak uko zek. Dōwan ata nà, Yesu Almasihu, winen a ga ines itəbay. ² Winen kə varak anan sifa anahan anga mənuko, anga aday Mbərom â pəsek uko anan ines a nuko ahay. A var a sifa anahan aday nà, anga ines a mənuko ahay vərre bay, əna anga ines sə dō ahay pə daliyugo fok.

Dəfen anan apan anà Mbərom

³ Kak də dəfak anan apan anà 'am a Mbərom tə dīdem a nà, adəfan apan a mənuko ata i dəkay anan dā san Mbərom zle acəkan. ⁴ Kak dōwan kà jak «Na san Mbərom zle» aday a dəfan apan anà 'am a Mbərom a bay cəna, ata winen dō sə mungwalay, dīdek inde à winen ibay. ⁵ Aya əna, kak dōwan kə dəfak anan apan anà 'am a Mbərom nà, tə dīdem a nə asan zek anahan anga Mbərom ma rah a à mivél inde. Da san mənuko mə japay a tə Mbərom nà, natiya: ⁶ Kak dōwan kà jak winen mə japay a tə Mbərom nà, azla anahan à təra nə kawa ana Yesu Almasihu a kutok.

⁷ Car uno ahay, way a nen sə vindek ikwen ayak həna ata nà, way wiya pə kwanay bay. Adəka bay 'am məduwer a coy, kə slənen anan kwa həna kabay. Kə slənen anan 'am ata nà, kurre, à alay a kwanay sə təma 'am a Mbərom ata awan. ⁸ Əna 'am a məduwer a nen sə vindek ikwen anan ayak ata nà, winen kawa 'am wiya awan. Kə tərak 'am dīdek a à anjahay a Yesu inde aday à anjahay a kwanay inde, anga idé zənzen winen apan i ndav, aday idé jiyjay guzwez a kə dazlak anan sa dav uda coy.

⁹ Dōwan a kà jak winen i idé jiyjay a inde, aday cəkəbay hwiya a nan idé anà mərak ahay cəna, ata winen i idé zənzen a inde hwiya mba. ¹⁰ Əna dō sə pəlay mərak ahay nà, winen i idé jiyjay inde kutok, aday way sə zluwe anan à cəved wa dükwen, inde à winen ibay re. ¹¹ Aday dō sa nan idé à mərak ahay ite nà, winen i idé zənzen inde, winen apan i jəjay uda awan. A san i zla ahaw bay, anga idé zənzen kə hurfok anan.

Kə wihen ubor pə way sə daliyugo ahay bay

¹² Dəna uno ahay, ni vindek ikwen ayak həna, bina Mbərom kə pəsek ikwen anan ines ahay anga sləmay a Yesu Almasihu.

¹³ Məcəd ahay, ni vindek ikwen ayak həna nà, anga kwanay kə sənən dōwan a aday winen inde kwa pə dələn a wa ata awan.

Njavar ahay, ni vindek ikwen ayak həna nà, anga kwanay nə kə mbisen pə Fakalaw.

¹⁴ Dəna uno ahay, nə vindek ikwen ayak nà, anga kə sənən ahay Mbərom, Bəbay a mənuko.

Məcəd ahay, nə vindek ikwen ayak nà, anga kwanay kə sənən dōwan aday winen inde kwa pə dələn a wa ata awan.

Njavar ahay, nə vindek ikwen ayak nà, anga kwanay məgala aya awan, 'am a Mbərom inde à mivél a kwanay, aday kwanay kə mbisen ahay pə Fakalaw coy.

¹⁵ Kə wihen ubor pə anjahay su dō sə daliyugo ahay bay, aday pə way sə daliyugo aya bay re. Kak dōwan a kə wahak ubor pə way ataya nà, i pəlay Bəbay a nuko Mbərom sabay. ¹⁶ Anga anjahay sə daliyugo aday nà, natiya: Dō ahay ta ga nə way sə ubor si zek a tinen ahay. Tə canak anan à way cəna, a nan atan sa njad anan. Tə njadək anan coy dükwen, ti gan anan ti zek

anà dō a azar aya kutok. Way matana ataya nà, ta nay ahay à Bəbay a nuko Mbərom wa bay. Wita, way sə daliyugo ahay adəka kutok. ¹⁷ Kə sənən apan zle, daliyugo nà, i ndav, pi zek tə way sə dō ahay sa ga apan ubor ataya təkə fok. Əna dō sa ga way sa zlan à nga à Mbərom nà, i njahay tə sifa a pa sə viyviya awan.

Bənen nga a kwanay pu dō manide a Yesu ahay wa

¹⁸ Dəna uno ahay, daliyugo nà, i ndav bəse coy! Kə slənən sa jəka dō manide a Yesu inde i i nay ahay. Aday həna, dō manide ahay bayak a tinen inde ta nak ahay coy. Anga nan, dā san zle, daliyugo i ndav bəse kutok. ¹⁹ Dō manide ataya nà, abay tinen inde à wulen a mənuko, əna tinen dō a mənuko ahay tə didəm aya bay. Anga nan, tə mbəsakak mənuko. Abay á ga nə tinen dō a mənuko ahay tə didəm aya nà, ti mbəsak mənuko bay. Ana tinen a sə mbəsak mənuko ata nà, a dəkay anan abay tinen dō a mənuko ahay bay wanahan.

²⁰ Kwanay adəka nà, Yesu Almasihu kə varak ikwen Apasay Cəncan awan. Aday həna, kwanay a fok kə sənən didəm sə way ahay zle coy. ²¹ Nə vindek ikwen ayak həna nà, anga sa jəka kə sənən didəm bay ata dāw? A'ay, nə vindek ikwen ayak adəka nà, anga kə sənən didəm zle coy ata awan. Aday kə sənən zle re, mungwalay nà, a nay à didəm wa kula itəbay. ²² Dō sə mungwalay aday nà, wayaw? Dō sə mungwalay nà, dōwan a sa jəka, Yesu nə winen Almasihu bay ata awan. Winen nà, dō manide ana Yesu Almasihu. A ngam Bəbay Mbərom bay, aday a ngam Yesu wan anahan bay re. ²³ Kak dōwan a kə ngəmak Yesu winen Wan a Mbərom bay nà, a san bay nà, zek a Bəbay Mbərom awan. Aday dō sə təma Yesu winen Wan a Mbərom ite nà, a san nə zek a Bəbay Mbərom awan kutok.

²⁴ Kwanay nà, 'am a kwanay sə sləne kurre ataya nə, tə njahay à mivəl a kwanay inde. Kay 'am ataya inde à mivəl a kwanay inde cəna, kwanay dukwen mə japay aya tə Wan a Mbərom, aday tə Bəbay Mbərom a re. ²⁵ Aday dukwen, Yesu Almasihu a kə zlapak uko anan tə awan a inde. Way anahan a sə zlapak uko anan ata nà, anjad sifa sa ndav bay ata awan.

²⁶ Nə vindek ikwen ayak way anaya nà, anga aday kə bənen nga a kwanay pu dō sa njak kwanay ahay wa. ²⁷ Kwanay nà, Apasay a Yesu sə varak ikwen ata, inde à kwanay inde. Anga nan, ki gen anan may anà dō hinen sə dəkak ikwen anan awan sabay. Apasay Cəncan ata i dəkak ikwen anan way ahay fok. Aday dukwen way anahan sə dəkak ikwen anan ataya nà, didəm aya awan, mungwalay udā ibay. Natiya awan, njihen kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu, kawa Apasay anahan sə dəkak ikwen anan ata awan.

²⁸ Matanan, dəna uno ahay, njihen kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu hwiya, anga aday, pa luvon anahan saa may ata nà, dī jəjar bay, waray i gak uko pa 'am anahan sabay re. ²⁹ Kə sənən apan zle, Yesu Almasihu nà, winen dō didək awan. Matanan, kuwaya dōwan a a ga nà, way didək a cəna, winen wan a Mbərom.

3

Wan a Mbərom ahay

¹ Cen apan aday, Mbərom a pəlay mənuko tə mindel hus a sə ngamak uko wan anahan ahay. Anga nan, mənuko wan anahan ahay tə didək a acəkan! Dō sə daliyugo ahay ta san mənuko bay. Ta san Bəbay Mbərom bay, aday ta mba apan sa san mənuko wan anahan ahay bay re. ² Car uno ahay, həna nà, mənuko wan a Mbərom ahay. Aday dī i təra azanan pa 'am kəkəmwə nà, dā san fan bay. Əna dā san zle, Yesu kə sak a may cəna, dī təra kawa winen awan, anga dī i canan azanan njək tə ide a mənuko nà, winen a uwek wanahan.

³ Dowan a nà, winen apan i dɛfan ide anà amay a Yesu Almasihu cəna, i gan nga anà zek à cədan'a inde, anga Yesu winen dɔ cəncan awan.

⁴ Kuwaya dowan a kà gak ines cəna, a vəze nə pə Mbərom, anga aga ines nà, avəze pə Mbərom awan. ⁵ Əna kə sənən apan zle, Yesu kà nak sa naa pəse anan ines pə dɔ ahay wa. Aday winen a nà, ines inde apan kwa mənjoek itəbay. ⁶ Anga nan kutok, dɔ mə jəpay a tə winen ataya nà, ti pərahan azar sa ga ines sabay. Aday dɔ sə pərahan azar sa ga ines cəna, kula kə canak anan itəbay, kə sənək anan itəbay re.

⁷ Dəna uno ahay, bənən nga a kwanay pu dɔ saa njak kwanay ahay wa. Do sa ta ga way didek aya nà, winen dɔ didek awan, kawa Yesu winen dɔ didek a ata awan. ⁸ Aday dɔ sa ta ga ines ahay nà, winen dɔ ana Fakalaw, anga kwa pa sə adazlan ana daliyugo wa nà, Fakalaw winen dɔ sa ga ines way anahan. Anga nan kutok, Yesu a nay ahay nà, sa naa lize anan wa mer su way ana Fakalaw ataya awan. ⁹ Matanan, kuwaya dowan a winen wan a Mbərom cəna, i pərahan azar sa ga ines sabay, anga 'am a Mbərom sa var ata nà, winen mə njahay a à mivəl anahan inde kawa zahav. I mba apan sa ga ines sabay, anga winen nà, kə tərak wan a Mbərom. ¹⁰ Natiya awan, dɔ mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anà wan a Mbərom ahay tə ana Fakalaw ahay nə kəkəməw? 'Do sa ga way didek a bay nà, winen wan a Mbərom bay. Aday dɔ sə pəlay mərak ahay bay dükwen, winen wan a Mbərom bay re.

Asan zek su dɔ a Yesu ahay

¹¹ Matanan, 'am a kwanay a sə sləne kurre ata nà, həna: Sənən zek ahay.

¹² Kə sənən apan zle, Kaynu kə vədək anan mərak anahan Abel bəskol.* A vad'anən nà, anga mer su way ana Abel nə lele, aday mbala anahan a bugol nə lilibay ata awan. Matanan, dɛ tərə kawa Kaynu bay. Winen nə dɔ ana Fakalaw.

¹³ Mərak uno ahay, dɔ sə daliyugo ahay tinen apan ti nak ikwen ide nà, à gak ikwen masuwayan bay. ¹⁴ Ana mənuko sə pəlay mərak ahay ata nà, a dəkay anan, dɛ takasak ahay à amac wa, dɛ zlak à sifa inde. Əna dɔ sə pəlay mərak ahay itəbay ata nà, winen kə mbədəkek ayak à amac inde vədəkka hwiya.

¹⁵ Do sa nan ide anà mərak ahay nà, winen dɔ sa vad nga su dɔ re. Aday kə sənən apan zle, dɔ sa vad nga su dɔ nà, sifa sa ndav bay ata inde à winen ibay.

¹⁶ Asan zek nà, awan a maw? Way ata, dɛ san a zle, bina Yesu kə varak anan sifa anahan anga mənuko. Matanan, mənuko dükwen, varuko anan sifa a mənuko ahay anga mərak ahay ite re. ¹⁷ Izəne dɔ inde à wulen a kwanay winen zlile awan. Hinahibay kə canak anan anà mərak anahan à dəcə inde, aday kə mak anan zek bay nà, ata asan zek a Mbərom inde à mivəl anahan acəkan dɛw? ¹⁸ Dəna uno ahay, dɛ pəlay dɔ ahay ta 'am vərre bay. Əna kuko atan anan asan zek a mənuko anà dɔ ahay ta sa man atan zek tə didek awan.

¹⁹ Kak dɛ gak matanan nà, dɔ san mənuko nə dɔ sə didek ahay. Ata dɔ mba apan sə tavay pa 'am ana Mbərom, ajəjar inde sabay. ²⁰ Kwa abay à ga nà, mivəl a mənuko winen apan i mak uko anan mungok təkede nà, dɛ san zle, Mbərom nə winen məduwen awan, a zalay mivəl a mənuko ahay. Aday a san way a mənuko sa ga ahay zle fok. ²¹ Car uno ahay, kak mivəl a mənuko kə mak uko anan mungok pə awan ibay nà, ata dɔ mba apan sə tavan pa 'am à Mbərom, ajəjar inde sabay. ²² Aday way a mənuko saa cəce panan ataya fok, i varak uko anan, anga mənuko apan dɔ dɛfan apan anà 'am anahan ahay ta sa ga nə way sa zlan à nga anà winen ahay kutok. ²³ Ihe, 'am a Mbərom sa jak uko ata nà, həna: Dəfuko nga pə sləmay a Yesu Almasihu wan anahan, aday

* 3:12 Ca pə Laataanooji 4.8.

sənuko zek à wulen a mənuko ahay inde lele, kawa anahan sa jak uko ata awan. ²⁴ Aday dōwan a kà dɛfak anan apan anà 'am a Mbərom ma ja ataya nà, winen kà japak tə Mbərom, aday Mbərom kà japak tə winen kutok re. Aday di san Mbərom kà japak tə mənuko nà, anga Apasay anahan a sə varak uko ata awan.

4

Agəzla anan dō a Yesu ahay pi zek wa tə ana Fakalaw ahay

¹ Car uno ahay, kà sa dɛfen nga pa 'am su dō sa jəka: «Manay nà, Apasay a Mbərom inde à mível a manay ahay» ataya fok bay. Əna, bənen nga a kwanay pə tinen wa adəka bugol nə lele. Cen patan wa mazan aday. Kak Apasay a Mbərom inde à mível a tinen ahay acəkan, kabay awan inde à mível a tinen ahay ibay cəna, sənən atan aday. Na ja matanan ata nà, anga dō maja'am mungwalay aya inde həna bayak a kwa aha fok. ² Natiya, həna ki sənən atan dō sa jəka Apasay a Mbərom inde à mível a tinen ataya nə kəkəməw? Ki sənən atan aday nà, pa 'am a tinen aya wa. Dōwan a kà jak, Yesu Almasihu a dazay ahay à mburom wa, kə tərak dō tə sluwed si zek a nà, ata winen Apasay a Mbərom inde à mível anahan acəkan. ³ Əna dō sa ngam sa ja matana itəbay ataya nà, Apasay a Mbərom inde à mível a tinen itəbay. Aday tinen nà, apasay anà dō manidə a Yesu inde à mível a tinen ahay. Kwanay nà, kə sənən pa 'am ata zle coy. Dō manidə a Yesu ata, i nay ahay mba, əna həna ata dükwen, winen inde pə daliyugo coy.

⁴ Dəna uno ahay, kwanay nà, wan a Mbərom ahay, aday kə pəken atan waray i ide anà dō maja'am mungwalay ataya awan. Kə pəken atan waray i ide inde nà, anga Apasay a Mbərom a à mível a kwanay inde ata, a zalan atan məgala à nga wa anà apasay ana dō manidə winen pə daliyugo həna ata awan. ⁵ Dō maja'am mungwalay ataya nà, tinen dō sə daliyugo ahay. Ta ja nà, 'am su dō sə daliyugo ahay, aday dō sə daliyugo ahay tinen apan ti slənən atan anan 'am a tinen ahay lele. ⁶ Mənuko bugol nà, wan a Mbərom ahay. Aday dō sa san Mbərom nà, a pak sləmay pa 'am a mənuko. Əna dō sa san Mbərom bay ahay nà, ti slənek uko anan 'am a mənuko ahay itəbay. Matana awan, di mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anà Apasay a Mbərom, tə apasay ana Fakalaw a kutok.

Asan zek a Mbərom

⁷ Car uno ahay, pəluko zek ahay lele, anga asan zek a aday nà, way a Mbərom. Dōwan a kə pələk dō nà, winen wan a Mbərom, aday a san Mbərom zle re. ⁸ Dōwan a aday a pəlay dō itəbay ata nà, winen a san Mbərom bay. Anga Mbərom nà, winen asan zek. ⁹ Winen a a kak uko anan ahay asan zek anahan a aday nà, kəkəməw? A kak uko anan ahay nà, natiya: A slənay anan ahay Wan anahan mənduwel a pə daliyugo, anga aday dā njad anan sifa ta Wan ata awan. ¹⁰ Asan zek a nà, awan a maw? Asan zek a nà: Mənuko dā lah sə pəlay Mbərom pa 'am bay, əna Mbərom a lah sə pəlay mənuko bugol. A slənay anan ahay Wan anahan, aday Wan ata kə varak anan sifa anahan anga sə pəsek uko anan ines a mənuko ahay.

¹¹ Car uno ahay, Mbərom kə pələk nuko. Matana nà, mənuko dükwen pəluko zek ahay lele ite. ¹² Mbərom a nà, kula dōwan kə canak anan bay. Əna kak də pələk zek ahay nà, wita a dəkay anan nə Mbərom winen inde à mível a mənuko ahay inde. Ata, asan zek ana Mbərom a à mível a mənuko inde ata, kə gak mer su way kawa sa zlan à nga anà Mbərom awan.

¹³ Mbərom kə varak uko ahay Apasay anahan. Anga nan həna dā san zle, winen kə japak tə mənuko, aday mənuko dükwen də japak tə winen ite re.

¹⁴ Bəbay a nuko Mbərom kə slənak anan ahay wan anahan pə daliyugo, sa

naa tam anan do ahay. Manay na, me canak anan, aday ma jak ikwen anan ayak hana te didem a na, 'am ata awan. ¹⁵ Downan a ka jak Yesu na, Wan a Mbərom acakan na, ata Mbərom ka japak te winen aday winen dukwen ka japak te Mbərom a ite re. ¹⁶ Manay ma san zle, Mbərom na, asan zek. Me defak nga pe asan zek anahan ata awan.

Natiya, asan zek na, way a Mbərom. Do sa san do na, winen ka japak te Mbərom, aday Mbərom ka japak te winen a ite re. ¹⁷ Kak asan zek a Mbərom a a mənuko inde ata, ka gak mer su way te didem a na, ata pe luvon anahan saa gak uko sariya ata ne di jəjar sabay. Di jəjar sabay ata na, angamaw? Anga anjahay a mənuko hana pe daliyugo ata na, winen kawa anjahay ana Yesu Almasihu awan. ¹⁸ Kak asan zek a Mbərom winen a mivél a mənuko inde na, ajəjar i njad uda man sabay. Anga kak asan zek a a mivél a mənuko inde ata ka gak mer su way te didem a na, i rəzlay anan ahay ajəjar a mivél wa. Bina, way se jəjar anan do na, sariya a Mbərom. Natiya kutok, do ka sak a jəjar na, ata anga asan zek a Mbərom a a winen inde ata dukwen, ka ndəvak anan mer su way anahan fan bay.

¹⁹ Mənuko de pəlay do na, anga Mbərom a ka lahak se pəlay mənuko pa 'am aday. ²⁰ Downan a ka jak: «Nə pəlay Mbərom» aday cakəbay winen apan i nan ide ana mərak ahay na, ata a gad mungwalay. Anga, a canan ana mərak anahan zle, Mbərom na, kula ka canak anan itəbay. Ka pəlak a mərak anahan a aday a canan zle ata bay na, i jəka a pəlay Mbərom ne kəkəmwaw? ²¹ Aday asa, Yesu a jak uko na: Downan a ka pəlak Mbərom na, təktek i pəlay mərak ahay re.

5

Adaf nga pe Yesu Almasihu, Wan a Mbərom

¹ Kuwaya ka defak nga pe Yesu, winen Almasihu na, downan ata ka tarak wan ana Mbərom coy. Downan a ka pəlak anan Bəbay Mbərom na, i pəlay anan wan anahan ahay re. ² Di san sa jəka, de pəlay wan ana Mbərom ahay ne kəkəmwaw? Di san anan ta se pəlay Mbərom, aday ta se defan apan ana 'am anahan ahay. ³ Apəlay Mbərom a aday na, adəfan apan ana 'am anahan aya awan. Adəfan apan ana 'am anahan aya dukwen, a da 'am bay, ⁴ anga do ka tarak wan a Mbərom na, məgala anahan inde se mbasay pe way se daliyugo ahay. Di mba apan se mbasay pe way se daliyugo aya na, anga de defak nga pe Yesu Almasihu ata awan. ⁵ Saa mba apan se mbasay pe way se daliyugo a aday ne wayaw? Saa mba apan kərtek na, si do sa daf nga pe Yesu aday ka sənək anan winen ne Wan a Mbərom a re ata awan.

Way ahay se dakay anan Yesu ne Wan a Mbərom ata awan

⁶ Yesu Almasihu a nay na, te a'am se baptisma anahan, aday te mez se amac anahan. A nay te a'am se baptisma cəna coy bay, əna te a'am se baptisma anahan aday te mez se amac anahan re. Aday se side didək se way ataya na, Apasay a Mbərom awan, anga Apasay ata na, a dakay anan ne didək se way ahay. ⁷ Way ahay inde hana maakan na, te dakay anan na, Yesu, winen Wan a Mbərom. ⁸ Way a maakan ataya ne hana: Apasay a Mbərom, a'am, aday mez. Aday dukwen, maakan a tinen a fok, 'am a tinen a ne kərtek. ⁹ Do ahay ta gak uko side dukwen na, da daf apan nga re. Aday side a Mbərom sa ga na, a zalay se do ahay adəka bugol bidaw? Aday sa ga side pe Wan anahan na, zek a Mbərom awan. ¹⁰ Downan ka defak nga pa Wan a Mbərom na, ka təmahak side a Mbərom a mivél anahan inde. Downan a ka təmahak side a Mbərom bay cəna, ata pe winen na, Mbərom ne do se mungwalay, anga downan ata ka təmahak side a Mbərom sa ga pe Wan anahan ata bay. ¹¹ Side ata na, hana: Mbərom

kà varak uko sifa sa ndav bay ata tə alay a wan anahan. ¹² Dowan kə təmahak Wan a Mbərom nà, kə njadak sifa ata awan. Aday dōwan a kə təmahak anan bay ite nà, kə njadak sifa ata bay.

Sifa sa ndav bay ata awan

¹³ Nə vindek ikwen ayak 'am a anan nà, anà kwanay dō sa daf nga pa Wan a Mbərom ataya awan. Nə vindek ikwen ayak, anga aday kə sənən tə didek a nà, kwanay kə njiden sifa sa ndav bay ata coy. ¹⁴ Di ga amboh pa 'am a Mbərom nà, də jəjar bay, anga da san zle, kak də cəcihen way pə Mbərom wa kawa sa zlan à nga à winen a nà, i slənek uko anan. ¹⁵ Aday kak da san apan zle, way a mənuko sə cəce panan ataya, i slənek uko anan nà, da san zle, i varak uko anan way a nuko sə cəce panan ataya fok acəkan.

¹⁶ Kak dōwan a kə canak anan anà mərak anahan inde winen apan i ga ines, aday ines ata i zla anan à amac inde bay nà, à ga amboh anga winen. Ata Mbərom i varan sifa anà mərak anahan ata kutok. I ga amboh nà, anga ines a aday i zla anan dō ahay à amac inde bay ata dəkdek. Na ja matana ata nà, anga ines hinen inde nə a zla anan dō ahay à amac inde. Əna na jak gen amboh anga ines ata bay. ¹⁷ Asəder a wura wura fok cəna, ines. Əna ines ahay fok nà, ta zla anan dō à amac inde bay.

¹⁸ Da san apan zle, dō kə tərak wan ana Mbərom nà, i pərahan azar sa ga ines ahay sabay, anga Yesu, Wan a Mbərom, winen apan i ba anan. Natiya Fakalaw dukwen i mba apan sə fakan alay sabay re.

¹⁹ Da san apan zle hwiya, mənuko nà, wan a Mbərom ahay, aday dō sə daliyugo ahay fok nà, tinen à alay ana Fakalaw inde mba. ²⁰ Da san apan zle hwiya re, Wan a Mbərom kə nak ahay, kə varak uko məgala sa san anan Mbərom, winen dō didek awan. Natiya, Mbərom nà, dō didek awan, də tərak dō anahan ahay bina də japak tə Wan anahan Yesu Almasihu. Yesu nà, winen nə Mbərom a didek awan, winen dō sa var sifa sa ndav bay ata re.

²¹ Dəna uno ahay, bənen nga a kwanay pə pəra ahay wa.

Derewel ana Yuhana sə vinde mə slala cew awan Adakay way pə deftere a anan

Yuhana a vinden ayak derewel a anan nà, anà dō a Yesu ahay à egliz a inde. A varan atan mægala sə pəlay zek ahay à wulen a tinen inde, aday a dakan atan anan dō sə mungwalay ahay tinen inde à wulen a tinen.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am (1-3)

Adəfan apan anà didek (4-13)

Yuhana a jan 'am anà dō sə egəliz ahay

¹ Nen Yuhana dō məced awan, nə vindek ayak anakiken, uwar a Mbərom sə walay anan ata, aday anà gwaslay anak a nen sə pəlay atan tə didek a ataya re. Sə pəlay kwanay nə nen dəkdek bay, əna dō sa san didek a Mbərom ahay fok, tə pəlay kwanay re. ² Nə pəlay kwanay aday nà, anga didek ata winen à mivəl a nuko inde həna, aday i njahay uda sə coy.

³ Bəbay a nuko Mbərom tə Yesu Almasihu, wan anahan, tà gak uko sumor a tinen, dā gan atan i zek wa lele, tə varak uko anjahay zay. Way ataya ti tərak uko anà mənuko dō sə pərahan azar anà didek a Mbərom, tə asan zek anahan ata awan.

Sənen zek ahay lele

⁴ Nə taslak mivəl bayak a tə mindel, anga nə slənek sa jəka gwaslay anak ahay inde əngal nə tə pərahan azar anà didek a Mbərom, kawa ana Mbərom sa jak uko ata awan. ⁵ Matanan kutok mazar uno, way a nen sə vindek ayak həna ata nà, way wiya pə iken bay. Kə slənek anan kwa həna kabay. Na ja nà, 'am kartek a hwiya: Sənuke zek ahay. ⁶ Da gak matanan cəna, a nan sa ja nə də dəfak anan apan anà 'am a Mbərom a mə baslay ataya kutok, anga Mbərom a ja nà: «Sənen zek ahay lele.» Wita nə 'am a kwanay sə sləne kurre ata awan.

Do sə tətək anan way mungwalay aya awan

⁷ Na ja matanan ata nà, anga dō sə mungwalay ahay inde həna pə daliyugo bayak awan. Tinen tə ngəmak 'am a sa jəka Yesu Almasihu nà, kə tərak dō zəzen a acəkan ata itəbay. Dō matanan ataya nà, tinen dō sə mungwalay ahay, aday dō manide ana Yesu ahay kutok. ⁸ Anga nan kutok, na wa, gen anan nga anà zek lele. Bina ki sa lizen anan magwagway si mer su way a manay à wulen a kwanay ata awan. Abay ki ben sə təma nə magwagway a kwanay ahay ite asanaw?

⁹ Sənen anan aday nà, kak dōwan a kə pərahak anan azar anà atətək way ana Almasihu sə tətəkak uko anan ata bay, aday kə zluwek pə cəved anahan wa nà, winen kə japak tə Mbərom a bay. Əna dō aday winen nə pac pac a pərahan azar anà cəved sə atətək way ana Almasihu nà, winen kə japak tə Mbərom aday tə wan anahan Yesu Almasihu a re.

¹⁰ Dōwan a kə sak a zlak ayak əga kwanay aday a dəkak ikwen anan nə atətək way mbala Almasihu bay cəna, kə təmihen anan əga kwanay bay. Kə sa viren anan alay anga sa jan 'am a bay jiga awan. ¹¹ Anga dōwan a kə sak a jan 'am cəna, ata tə japak tə winen à huwan anahan a sa ga ata inde re.

Andav sa 'am ahay

¹²Way ahay inde bayak a uno sa jak ikwen ayak. Əna u no sə vinde anan avavinde à dèrewel inde bay. U no adəka həna nà, sa zlak ayak əga kwanay awan. Ata dī ja anan 'am ata i ide inde i ide inde, aday ata ataslay mivel a mənuko ahay tâ rah wa lele.

¹³Do sə egliz a Mbərom sə walay anan à man a anan anaya ta jak anak ayak 'am.

Derewel ana Yuhana sə vinde mə slala maakan awan Adakay way pə deftere a anan

Yuhana a vinde derewel a anan nà, anà car anahan inde tə ngaman Gayus, winen do sə lavan nga anà egliz. A vinden ayak nà, anga dōwan a inde tə ngaman Diyotrefes, winen apan i gəzla do ahay pi zek wa à egliz inde.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am (1-2)

Atə Diyotrefes tə Demetriyus (3-15)

Yuhana a jan 'am anà Gayus

¹ Nen Yuhana do məced awan, nə vindek ayak anakiken Gayus, iken car uno, nen sə pəlay tə didek ata awan.

² Car uno, na ga amboh nà, way ahay fok tã zlak lele aday kã njahay iken gədan a hwiya, kawa mível anak pa 'am a Mbərom nə zay ata awan.

Yuhana a həran nga anà Gayus

³ Nə taslak mível tə iken bayan a anga mərak ahay ta taa nay, tu jo nà, 'am anak awan. Tu jo nà, kə rəzlek anan ahay à nga wa lele sə tavay pə didek wanahan. Aday hənə dukwen iken apan ki rəzlen à nga wa hwiya matana re. ⁴ Nə slənek gwaslay uno ahay tinen mə tavay aya à cəved sə didek inde cənə, a tuslo anan mível, abay awan a saa tuslo anan mível sə zalay way ata nà, inde sabay.

⁵ Car uno, iken kə rəzlen à nga wa anà 'am sa man zek anà mərak ahay lele tə mindel. Kwa à ga nà, ka san mərak ataya bay dukwen, ka man atan zek re.

⁶ Do a iken sa man atan zek ataya ta nay ike à man a anan, tə təkərek 'am sə asan zek anak ata anà mərak ahay à man a ana awan. Hənə ata dukwen, man atan zek tə dala sə cəved, kawa sa zlan à nga a Mbərom. ⁷ Tə slabak agay wa nà, anga mer su way ana Yesu Almasihu. Ta zla nə mənəjəna sə təma way pu do sə pəra ahay wa. ⁸ Anga nan kutok, mənuko do ana Yesu Almasihu aya nà, təmahuko anan do matana ataya nə lele. Ata kutok i təra dā ga mer su way pə kərtək a tə tinen anga didek a Mbərom.

Atə Diyotrefes tə Demetriyus

⁹ Nə vindek anan ayak derewel anà do a Yesu ahay əga iken ata hinen inde, əna Diyotrefes, do sə pəlay cəved sə təra do məduwen ata, winen a nan sə sləne 'am uno itəbay. ¹⁰ Anga nan, na sak a zlak ayak nà, ni dəkay anan way anahan a sa ga lelibay ataya fok, kawa anahan a sa gad upo mungwalay ataya awan nà, na. Way ata adəka cənə coy bay, a ngam sə təma mərak ahay əga winen itəbay re. Aday winen apan i gəfan 'am anà do aday tinen ta ga lele sə təma mərak ahay əga tinen ataya asa. Aday a razl atan à wulen sə do ahay wa.

¹¹ Car uno, kə pərahan azar anà azla su do huwan aya ata bay, əna pərahan azar hənə adəka nà, anà azla su do lele aya awan, anga do sa ga way lele aya nə tinen wan a Mbərom ahay. Aday do sa taa ga nə way sə huwan ahay ite dukwen, tinen tə sənək Mbərom bay.

¹² Demetriyus ite nà, kuwaya a həran nga. Azla anahan didek ata dukwen a həran nga re. Manay dukwen, mə həran nga nə matana awan. Aday ka san zle, ma ja nà, 'am didek aya awan.

Andav sa 'am ahay

¹³Way ahay inde bayak a u no sa jak ikwen ayak. Əna u no sə vinde anan avavinde à derewel inde bay. ¹⁴U no adaka nà, nê canak həna bəse. Kak i ga zek nà, ata dī ja anan 'am ata i ide inde i ide inde kutok.

¹⁵Zay a Mbərom á tərak. Car anak a sa man a anan ataya ta jak anak ayak 'am lele fok. Jan 'am anà car a mənuko ahay fok kərtek tə kərtek.

**Derewel ana
Yuda
sə vinde ata awan
Adakay way pə deftere a anan**

Yuda a vinde derewel a anan nà, anga dō sə tətak way mungwalay aya tinen inde à wulen ana dō a Yesu ahay. Miter a mungwalay ataya ta ja nà, dō zənzən a i mba apan sa ga ines kawa sa nan, anga Mbərom i pəsen anan. Yuda a dakan atan anan ayak wurwer sə tavan anà dō sə mungwalay ataya awan.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am (1-2)

Wurwer sə tavan anà dō sə mungwalay ahay (3-25)

Aja 'am

¹ Sə vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Yuda. Nen dō si mer su way ana Yesu Almasihu, aday nen mərak ana Yakuba re. Nə vindek ikwen ayak nà, anà kwanay dō a Mbərom sə ngamay ataya awan. Aday dukwen Mbərom, Bəbay a nuko, a pəlay kwanay, winen apan i ba kwanay anga Yesu Almasihu.

² Mbərom à zəga anan sa gak ikwen sumor, sə varak ikwen zay anahan aday à zəgahak ikwen anan asan zek anahan re.

Sariya pu dō sə tətakan anan 'am sə mungwalay anà dō ahay

³ Mərak uno ahay, abay na gak anan may sə vindek ikwen ayak pa 'am sə sifa a mənuko sa njad ata nà, kwa hənà kabay. Əna bəlaray kə njahak upo hənà sə vindek ikwen ayak tə guzlgozl a kutok. Anga u no sə varak ikwen ahay məgala sə rəzlen à nga wa anà way a mənuko sa daf apan nga ata awan. Way a mənuko sa daf apan nga ata nà, ba Mbərom kə varak anan anan anà dō anahan ahay sə coy.

⁴ Nə vindek ikwen ayak tə guzlgozl ata nà, anga dō sa san Mbərom bay ahay tə ləlakak ayak zek à wulen a kwanay inde. Tinen apan ti nes anan 'am sə sumor a Mbərom sa ga anga dō ahay ata awan. Ta jan anà dō ahay nà, Mbərom kə varak uko cəved sa ga ines kawa ana mənuko sa gan may. Aday dō ataya dukwen, tə mbəsakak sə bənan à 'am wa anà Yesu Almasihu, winen kərtek Bahay a mənuko ata re. Deftere a Mbərom kà jak pə sariya a tinen a kwakwa coy.

⁵ Natiya kutok, u no bayiken pə way aya hənà nen apan ni mak ikwen anan ayak à sləmay inde ata aday. Kwakwa ata nà, ba Mbərom kə təmək anan ahay dō sə Isəra'ila ahay à Misra wa bidaw? Əna pə dəba anahan a wa dukwen, Mbərom a kə lizek anan azar su dō a tinen aya awan, anga tə təmahak 'am anahan sabay.* ⁶ Ənga, bayiken pə maslay a Mbərom ahay aday re. Azar a tinen aya tə jənan pa 'am à Mbərom, tə dəfak anan apan anà Mbərom sabay. Aday maslay a Mbərom ataya, tə mbəsakak ayak man sə njahay a tinen lele ata awan. Natiya awan, Mbərom kə dərzlak atan mə jaway aya i idə zənzən a inde. Aday tinen apan ti ba luvon a Mbərom saa gan atan sariya pə luvon ana daliyugo saa ndav ata awan. ⁷ Asa, bayiken pə ləbara sə Sodoma tə Gomora aday tə wulen su doh a sa mban atan ataya awan aday.† Dō sə wulen su doh ataya ta ga nə way lelibay aya kawa maslay a Mbərom ataya re. Tinen aday nà, tə nahay nə tə dō ahay so, aday kawa dō zənzən aya sabay re. Anga nan, Mbərom kə lizek atan tə uko. Natiya, à alay a daliyugo i ndav nà, i təra

* 1:5 Ca pə Limle 14. † 1:7 Ca pə Laataanooji 19.1-26.

matanan re. Mbərom i gan sariya anà dō ahay tə uko sə mbacay itəbay ata awan.

⁸ Matana awan, dō sə ləlakak ayak zek à wulen a kwanay inde ataya, ta ga dukwen way lelibay aya kawa su dō ataya re. Cœn sə zūbay lelibay aya winen apan i zəban atan. Anga nan, ta ga nà, way sə ubor si zek a tinen ahay. Tə kədəy anan mægala a Mbərom, aday tinen apan ti gənahān anà maslay a Mbərom ahay re. ⁹ Minje nà, dō sə lavan nga anà maslay a Mbərom ahay inde tə ngaman Mikayel, winen dukwen kà gak kawa ana tinen ata bay re asanaw? Kwakwa ata nà, tə tere tə Fakalaw pə məsinde a Musa, saa gəba anan nə wayaw ata awan.† Aya əna, Mikayel kə ngəmak sə gənahān anga sa gan sariya anà Fakalaw bay re. A jan adəka nà: «Mbərom à gak sariya anahan!» cəna coy. ¹⁰ Aka aday dō a ataya ta ma nga adəka nə sə gənahān anà way a aday tinen a ta san bay ataya awan. Tinen nà, kawa way sə kibe ahay ta san awan bay. Ta ga nà, way sa zlan à nga anà sluwed si zek a tinen ahay vərre. Way ataya ti man atan zek nà, sə lize atan sə coy awan.

¹¹ Wawayah! Alize wura a tinen ata anaw? Wuna wuna! Ta mba apan sa ba anan nga a tinen pə ines ahay wa bay, kawa Kaynu ata re.‡ Tə njəkak anan dō ahay sa ga ines aday sa njad anan dala, kawa Balama sa ga kwakwa ata asa.* Tə kədəy anan mægala su dō, kawa ana Kore, winen sə kədəy anan mægala ana Musa ata awan.† Anga nan, ti lize fok, kawa Kore ata re.

¹² A alay a ki pen way pə tuwez nà, tinen à wulen a kwanay inde nə, kawa way mənjadak aya awan. Tinen a aday nà, dō sə kutov ahay, əna a gan atan waray bay. Tə bayak nà, si pə kutov a tinen a dəkdek. Tinen kawa matapasl sə iven, mburom a zəbay vegege, əna mad a tan 'am sawayah, aday iven a ga sabay ata awan. Ta ga minje tə dədazl si sé sə wahay wan bay ata awan. Asa ta ga minje tə dədazl si sé, mad sə ndaha anan pəreh, aday a kuray sokok sə coy ata awan. ¹³ Tinen kawa zəlaka sə dəlos anan a'am sə zlinder ata awan. Mer su way a tinen dukwen kawa məsugurndolon sə a'am sə mbəsak mədərəsəsan pa 'am mæguguje ata re. Asa, ta ga minje tə mawuzlawazl ma mac aya aday sə gucey ahay à məndak ataya awan. Natiya tə mbəsakak ayak man a Mbərom sə varan atan ata awan. Mbərom a dukwen kə lavak atan anan zek anà dō ataya, i ide zənzen a inde sə njahay uda sə coy awan.

¹⁴ Kə njahak həna bayak a dukwen, Anuhu, məgije ana Adama mə slala cuwbe awan, a dəkay anan sariya ana dō ataya awan, a wa: «Kagasl, Mbərom Fetek winen apan i nay ahay tə maslay anahan ahay dəfasasa, tə baslay zek bay. ¹⁵ Ti nay ahay saa gan sariya anà dō sə daliyugo ahay fok. Ata, Mbərom i ban anan dō sa nan ide ahay fok à sariya ata inde. I ban atan nà, anga mer su way a tinen sa ga aday sa nan anan ide anà Mbərom ata awan, aday anga 'am a tinen sa ja apan lelibay ataya re.» ¹⁶ Dō ataya nà, tə njahay nə sə gungwaz awan hway apan. Tinen apan ti yam pi zek, aday tə pərahan azar anà ubor si zek a tinen ahay hwiya re. Tinen apan ti həran nga i zek re. Tinen apan ti ran mindel anà dō ahay ta sə varan atan zlangar aday sa njad patan wə way.

Yuda a varan mægala anà dō sə bayak nga ahay

¹⁷ Mərak uno ahay, kwanay a adəka nà, bayiken pa 'am ana dō maslan ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko ataya, tinen sa jak ikwen kurre, pə way sa naa təra ataya aday. ¹⁸ Ta taa ja nà: «Zukwa daliyugo i sa ndav nà, dō ahay inde ti nay ahay sə təra kwanay à məndak. Tinen aday nà, ta san Mbərom bay, aday tə pərahan azar nà, anà way sə ubor si zek a tinen ahay dəkdek.»

† 1:9 Yuda a ja nà, pə ləbara aday winen à Deftere inde bay. § 1:11 Ca pə Laataanooji 4.1-16.

* 1:11 Ca pə Limle 31.16. † 1:11 Ca pə Limle 16.1-35.

¹⁹ Matanan, sə gəzla anan do ahay pi zek wa tə mawrasan dukwen, tinen awan. Abayak nga a tinen aya nə pə way sə daliyugo ahay, anga Apasay a Mbərom dukwen inde à mivel a tinen ibay re.

²⁰ Mərak uno ahay, kwanay nə, viren anan məgala i zek ahay sə jəra anan adaf nga a kwanay pə way sa nay ahay à Mbərom wa ataya awan. Gen amboh nə tə məgala sə Apasay Cəncan awan. ²¹ Mbərom a pəlay kwanay. Anga nan, ka si zlen dəren pə asan zek anahan wa ta sa ga way lelibay aya bay. Dəfen anan ide anə luvon a Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, saa gak ikwen sumor ta sə varak ikwen sifa sa ndav bay ata awan. ²² Do sa zla zazan zazan à adaf nga a tinen ahay inde pə Mbərom ata nə, tã gak ikwen i zek wa ite. ²³ Bayiken patan sə təmay atan ahay à sariya saa zla atan u uko inde ata wa. Do azar aya dukwen tã gak ikwen i zek wa ite re. Əna gan anan nga i zek a kwanay ahay lele, anga aday ines a tinen aya à saa zəvak ikwen à kwanay a bay.

Həruko anan nga à Mbərom

²⁴ Həruko anan nga à Mbərom. Winen i mba apan sa ba kwanay aday kə slihen à cəved anahan wa bay. Winen i mba apan sə banay anan ines a kwanay ahay lele cədan'a. Natiya nə ki tiven pa 'am sə mazlaḅ anahan tə ataslay mivel awan. ²⁵ Həruko anan nga, anga winen Mbərom kərtek coy. Sa tam mənuko tə alay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko dukwen, winen awan. Do ahay fok tã həran nga lele. Tã san a nə, winen do sə mazlaḅ, winen Ba Məgala. Tã san gədan anahan re, aday tã san dukwen winen Bahay Məduwen awan. A təra matanan, kwa pa sə dazlan ana daliyugo, kwa həna, aday kwa azanan pa 'am re. Amen!

Cœn sə zúbay ana Yuhana Adakay way pə deftere a anan

Sə vinde anan deftere a anan nà, Yuhana dō maslan a Yesu ata awan. A vinde anan nà, à alay a dō a Yesu ahay tinen à dæce inde anga dō ahay tinen apan ti ga atan alay ata awan. Yuhana a vinde nà, way anahan sə canan Mbərom a kan anan à cœn sə zúbay inde ataya awan. Deftere a anan a dākay anan nà, way saa təra à alay a daliyugo i saa ndav ataya awan. A andav inde nà, Yesu kə mbasak pə Fakalaw, aday kə ndakak daliyugo wiya awan, bagəbaga mburom wiya re, aday Mbərom i njahay uda tu dō anahan ahay pa sə viyviya awan.

Nga sa 'am ahay

Adazlan anahan awan (1.1-8)

Adakay way anga egliz ahay cuwbe ataya awan (1.9 - 3.22)

Atə Mbərom ta wan sə təman (4.1 - 5.14)

Ti kwahak anan mətətok ahay cuwbe (6.1 - 8.5)

Ti fa məzləzlilen ahay cuwbe (8.6 - 11.19)

Do manide a Mbərom ahay (12.1 - 13.18)

Sariya a Mbərom (14.1 - 16.21)

Mbərom a mbasay pu dō manide anahan ahay (17.1 - 20.15)

Mbərom a ndakay way wiya aya miza awan (21.1 - 22.6)

Andav sa 'am ahay (22.7-21)

Adazlan anahan awan

¹ Way ana Yesu Almasihu sa ka anan ataya nà, tinen həna. Mbərom a jan anà Yesu à kan anan anà dō si mer su way anahan ahay, aday tã san anan way a sa naa təra bəse ataya awan. Anga nan kutok, Yesu Almasihu a slənay ahay maslay a Mbərom sà kan anan way a anaya awan, anà Yuhana, dō si mer su way anahan. ² Natiya awan, Yuhana a side anan pa 'am sə dō ahay, way anahan sə canan ataya fok tə dīdem awan. Kawa sa ja nà, a taker anan 'am a Mbərom, tə way ana Yesu Almasihu sə dākay anan ataya fok.

³ Mbərom i daf alay sə mazlaḅ anahan pu dō sə jinge anan 'am a anan pa 'am sə dō ahay ata awan. I daf alay sə mazlaḅ anahan pu dō sa pak sləmay pa 'am a anan aday sa daf apan nga ata re. Anga alay ana way ataya i təra ata nà, i sla həna bəse coy.

Yuhana a jan ayak 'am anà egliz sə wulen su doh ahay cuwbe

⁴⁻⁵ Sə vindek ayak 'am a anan nà, nen Yuhana. Na jan ayak 'am anà egliz ahay cuwbe pə daliyugo sə Aziya.

Sumor a Mbərom tə zay anahan à ga inde tə kwanay a fok. Atə Yesu Almasihu tə apasay ahay cuwbe tinen mə njahay a pa 'am a Mbərom ataya dūkwen, tə varak ikwen asan zek tə zay a tinen re.

Mbərom nà, winen inde kwa həna kabay, winen inde həna, aday azana pa 'am dūkwen, winen a re.

Yesu Almasihu nà, dō sə side dīdem awan. Winen dō sə lahan pa 'am anà dō ahay sə slabakay à mæke wa, aday winen dūkwen Bahay a pa nga sə bahay sə daliyugo ahay fok. Winen dūkwen a pəlay mənuko. Anga nan, kə mæcak anga mənuko re. Tə mez anahan, a təmay ahay mənuko i ines a mənuko ahay wa. ⁶ A təra mənuko, dō anahan ahay à bahay anahan inde. A təra mənuko dō sa gan mer su way anà Bəbay anahan Mbərom. Dō ahay fok tə həran nga anga mazlaḅ anahan tə mægala anahan pa sə viyviya awan. Amen!

7 Cen ide à mburom! Yesu nã, i nay ahay à matapasl inde. Do ahay fok, ti canan tã ide a tinen, aday kwa do sa ndaz anan ataya ðukwen ti i canan tã ide a tinen ahay re. Zahav sã do ahay pã daliyugo ahay fok ti yiman. Acãkan. Amen!

8 Bahay Mbërom, Ba Mëgala, a ja nã: «Sã dazlan anã way ahay fok nã, nen awan. Aday saa ndav anan wa way ahay fok ðukwen, nen a re.»

Mbërom nã, winen inde kwa hëna kabay, winen inde hëna, aday azana pa 'am ðukwen, winen a re.

Yuhana a canan anã Yesu kawa i cœn sã zũbay inde

9 Nen nã Yuhana, mërak a kwanay. Nen ðukwen mã japay tã Yesu nã, kawa kwanay a fok. Mbërom a ga puko bahay nã pã kãrtek awan. Natiya na ga dãce anga 'am a Mbërom ðukwen kawa kwanay awan, dï sãmen ðukwen pã kãrtek a re.

Nen, nã wazay anan 'am a Mbërom. Nã tãtakan anan lãbara ana Yesu anã do ahay. Anga nan kutok asanaw nã, ta ban nen, tã dãfay ahay nen à Patmos, ù kon a à mamasl sã 'am inde ata awan.

10 Apasay Cãncan a a nay ahay upo, pac sã Zlaba a inde. Aday dungo a ndëray ahay à dëba uno wa, kawa mæzlãzlilen. 11 'Am a a ndëray à dungo ata wa, a wa: «Way a iken saa canan ata nã, vinde anan pã dërewel, aday slan anan anã egliz ahay cuwbe: à Efesus, à Samirna, à Përgam, à Tiyatira, à Sardis, à Filadelfiya, aday à Lawdikiya.»

12 Nã slãne anan cãna, nã mbëda 'am aday ni ca pã dõwan a su jo ahay 'am ata awan, nã canan nã, anã lalam ahay ma daf aya pã way ahay cuwbe, mã ndakay aya ðukwen tã gura. 13 Nã canan anã awan a inde, winen kawa do, à wulen sã way sa daf lalam ataya inde re. Zana anahan pi zek kawa rãkot hus pã gudãba, aday winen ma ban dãginëgine a hërap tã maslërapa sã gura.

14 Sibøk sa nga anahan a ca kawa gugumay herre. Ide anahan ahay ta dav nã kawa miresl sã uko. 15 Saray anahan ahay ðukwen ta dav kawa ndëfere mã gëbay a ù uko wa ata awan. A ja 'am ðukwen, a ndar kawa zëlaka sã dazay à glinder pã pëkërad ata awan. 16 Down ata nã, mawuzlawazl ahay cuwbe inde à alay puway anahan, maslalam ma pa awan, a zlëray ahay à 'am anahan wa mbeet. Ide anahan a dav nã kawa pac sa dav man ipëc ata awan.

17 Nã canan cãna, nã slahay duboz pa 'am anahan, kawa nen ma mac awan, ëna a daf upo alay puway, u jo: «Kã jëjar bay! Sã dazlan anã way ahay fok nã, nen awan, aday saa ndav anan way ahay fok ðukwen, nen a re. 18 Nen nã, Do sã Sifa. Nã mãcak, aday hëna nen tã sifa pa sã viyviya awan. Nã lavan nga anã Amac tã Møke anahan a tãke. 19 Natiya kutok, vinde anan way anak sã canan, way sã tãra hëna, aday way saa tãra azana pa 'am ataya re. 20 Ni ðakak anan 'am ana mawuzlawazl a iken sã canan à alay puway uno inde, tinen cuwbe ataya awan, tã way sã lalam a cuwbe mã ndakay aya tã gura ataya awan. San nã, mawuzlawazl a cuwbe ataya nã, tinen nã maslay a Mbërom sa ba pã egliz ahay cuwbe ataya awan. Way sã lalam a cuwbe ataya ðukwen, tinen nã egliz a cuwbe ataya re.»

2

Derewel anga egliz à Efesus

1 Down ata awan u jo asa, a wa: «Vinden ayak anã maslay a Mbërom a à egliz à Efesus ata nã, natiya: Nen Yesu nã, nen dõwan a mawuzlawazl ahay à alay puway anahan inde cuwbe ata awan, nen apan ni bar à wulen sã way sã lalam ahay inde cuwbe mã ndakay aya tã gura ata re.

² «Həna a anan nà, 'am uno awan: Na san mer su way anak a sa ga anga nen ataya zle. Kə pəruho azar tə dəcə awan, əna kə səmak anan, bina kə mbəsakak anan mer su way ataya bay. Aday na san zle, kə təmahak dō sə sədək ahay sə njahay à wulen a kwanay inde aday sa ga mer tə kwanay bay. Anga ta ja nà, tinen dō maslan a Yesu ahay, əna kə sənək atan, tinen dō sə mungwalay ahay bina, nen nə slənak atan ayak bay. ³ Kə hawak atan bay, kə səmen anà dəcə ahay nà, anga nen awan.

⁴ «Aya əna, way inde ni gafak apan 'am: Kə pəlay nen həna kawa ananak sə dazlan kurre ata sabay. ⁵ Natiya, bayak pə asan zek anak a kurre ata aday, ca apan, ka mak à dəba jiya awan, mbəsak ines anak ata awan, aday ga kawa ananak a kurre ataya awan. Bay nà, ni zlak ayak əga iken, ni gəba anan way sə lalam anak ata awan.

⁶ «Ta day maza kəmaya, iken apan ki ga mer su way lele awan, ta sa nan ide anà mer su way mbala ana dō a Nikolay* ahay ata awan. Nen a dükwen na nan ide anà mer su way a tinen ata re.

⁷ «Natiya, dō aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan. Anà dō sə mbasay pə dəcə ahay nà, ni varan cəved sa zla à jerne a Mbərom sa ban bumbok i sé sə varan sifa anà dō ahay ata wa, aday i pa.»

Derewel anga egliz à Samirna

⁸ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Samirna ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dō sə dazlan anan way fok, aday sa ndav anan way ahay fok ata awan. Nə məcak, aday nə slabakak ahay à məke wa re.

⁹ «Na san dəcə anak a zle, na san mətawak anak ata zle re, əna tə dīdem a nà, iken zlıle awan. Lelibay sə dō ahay sa ja apak ata nà, na san anan zle. Dō ataya ta ja nà, tinen Yahuda ahay, aday cəkəbay ta gad mungwalay. Tinen nà, dō ana Fakalaw ahay cukutok.

¹⁰ «Ka saa jəjaran anà dəcə saa nay ahay apak ataya bay. Sləne 'am a anan: Fakalaw i ban dō ahay à wulen a kwanay wa, i zla atan à dangay aday sə katab anan adaf nga a kwanay pi nen. Dəcə ataya i təra nà, luvon kuro. Ban mivəl. Kwa à ga nə 'am sa njad' wa amac dəp nà, kə mbəsak anan adaf nga anak pi nen bay, anga ni varan magwagway anà dō matana ataya awan, ti njad sifa sa ndav bay ata awan.

¹¹ «Natiya, dō aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan. Dō sə mbasay pə dəcə ataya nà, i mac à məke sə mərda itəbay.»

Derewel anga egliz à Pərgam

¹² Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Pərgam ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dōwan a maslalam anahan inde ma pa ata awan.

«Həna anan nà, 'am uno awan: ¹³ Na san man sə njahay anak ata zle, man sa ga bahay ana Fakalaw. Ta vad Antipas, dō sa taa dəkay anan 'am uno dükwen à man ata awan. Əna iken kə pərahak uno azar à alay ata tə dīdem awan, aday iken apan ki pəruho azar hwiya. Kə məmanak anan sləmay uno bay.

¹⁴ «Aya əna, way ahay inde dükwen ni gafak apan 'am: Dō ahay inde əga iken, tinen apan ti pərahan azar anà atətak way ana Balama.† Balama ata a dakan anan anà Balak cəved sa njak anan Isəra'ila ahay aday tā ga ines. A

* **2:6** Nikolay ahay nà, tə sləfan sləmay anà dō ataya nà, à Deftere ana Yuhana a anan inde. Dowan a san awan maza patan bay. † **2:14** Ca pə Limli 31.16, 22.1 - 25.9.

njak atan sa rac sluwed sə pəra aday sa ga mədigwed re. ¹⁵ Matana re, dō sə pərahan azar anā atatak way anā dō a Nikolay ahay dukwen inde āga iken asa.

¹⁶ «Anga nan kutok, mbəsak ines anak ataya awan. Bay nā, ni zlak ayak bəse, nen tə maslalam a saa zləray ahay ā 'am uno wa ata awan. Aday ni ga vəram tə tinen kutok.

¹⁷ «Natiya, dō aday sləmay inde apan nā, ā sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anā egliz ahay ata awan: Anā dō sə mbasay pə dāce ataya nā, ni varan magwagway. I njad way sa pa mi dər a sə ngaman *manu* ata awan. Aday ni varan kon sə masitolok kweđekkweđek awan, sləmay wiya mə vinde apan. Dowan saa san sləmay ata nā, ibay, si dōwan a sə təma kon ata vərre.»

Derewel anga egliz ā Tiyatira

¹⁸ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anā maslay a Mbərom a ā egliz ā Tiyatira ata nā, natiya: Nen Yesu nā, nen dō aday ide anahan ahay ta dāv nə kawa miresl sə uko ata awan, aday saray anahan ahay dukwen mə ndərkesl aya kawa tə gəbay ahay ndəfəre ū uko wa ata re. Həna anan nā, 'am uno awan.

¹⁹ «Way anak sa ga nā, na san zle. Na san asan zek anak tə adaf nga anak pi nen zle. Na san zle, ka gak anan mer su way anā dō ahay, aday kə rəzlek anan ā nga wa sə pəruho azar re. Həna dukwen, ka ga nə way sə zalay ananak sə dazlan ata asa.

²⁰ «Aya əna, way inde nā, ni gafak apan 'am. Kə mbəsak anan uwar a sə ngaman Yezebel ata, winen apan i njak a dō ahay ta sa ja nā, winen nə dō maja'am a Mbərom. Winen apan i tətakan anan mungwalay anā dō si mer su way uno ahay aday tā ga mədigwed, tā rac sluwed sə pəra asa re. ²¹ Nə varak anan alay awan aday ā yam pə sədək anahan awan, əna a ngam sə mbəsak ines anahan ahay bay hwiya.

²² «Anga nan, ni zləmba anan pə lala sə mədigwed anahan ata awan, aday tinen tu dō anahan a sa ga mədigwed ataya ti sa məndolor sə dāce ā alay uno wa. Kak si tə mbəsakak, tə yimak pə ines a tinen ataya aday bay nā, ni mbəsak atan bay. ²³ Ni pəslay panan gwaslay ahay re, aday egliz ahay fok sənən nā, nen na san way a kwanay sə bayak ā mivəl a kwanay ataya zle. Ni varak ikwen magwagway pi mer su way a kwanay ataya fok.

²⁴ «əna kwanay, dō azar aya ā Tiyatira ite nā, ni jak ikwen: Ni tavakak ikwen awan maza pa nga ite bay, anga kwanay kə ngəmen sa daf nga pə atatak way a tinen ā lelibay ataya itəbay. Aday asa, way a tinen sə ngaman wurwer ana Fakalaw mi dər ataya nā, kwanay kə tətiken itəbay re. ²⁵ Way inde kərtek: Bənen anan adaf nga a kwanay ata lele, hus pə luvon uno saa may ahay.

²⁶ «Anā dō sə mbasay pə dāce ataya, aday winen apan i ga mer su way uno hwiya cəna, ni varan məgala sə lavan nga anā kon azar aya awan, ²⁷ kawa ana Bəbay uno sə vuro məgala ata awan. Ni varan anā dōwan ata dukwen sukol sə rəslom sa ga anan bahay, aday ā kad anan kon ahay kawa sa kad səngəle sə dudō ngum ngum, sedede ata awan, †²⁸ aday ni varan bəmtay ā alay inde re.

²⁹ «Natiya, dō aday sləmay inde apan nā, ā sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anā egliz ahay ata awan.»

3

Derewel anga egliz ā Sardis

† 2:27 Ca pə Jabuurā 2.9.

¹ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Sardis ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dōwan a mawuzlawazl ahay inde à alay anahan cuwbe aday a lavan nga anà apasay ahay cuwbe sa ga mer su way ana Mbərom re ata awan. Na san mer su way anak a zle. Do ahay tinen apan ti ngərak, ta wa: “Kə njadak sifa coy.” Cəkəbay iken adəka nà, ma mac awan.

² «Na tan à nga anà mer su way anak pa 'am a Mbərom nà, ma ndav a wa bay. San pi zek, aday slabak. Gan nga anà mer su way anak mə mbəsak ata lele, bina winen apan i ndav zek coy. ³ Bayak pə way anak mə sləne kwakwa ata aday. Ka taa sləne 'am a Mbərom nà, kəkəma kəlanaw? Həna kəma, kə ga ines adəka sabay, yam pə ines anak, aday daf nga pa 'am a Mbərom à mivél anak inde. Kak kə sənək pi zek aday sə pədək bay cəna, nen ni zlak ayak apak kawa do sə akar. Ki san luvon a ata bay.

⁴ «Aya əna, do ahay inde kərtek kərtek əga iken à Sardis nà, ta gak ruhom pə zana ana tinen ahay itəbay. Tinen adəka nà, ta slak sa pak zana kwedəkkwedek aya pi zek, aday mi bar pə kərtek awan.

⁵ «Anà do sə mbasay pə dəcə a anaya nà, ni varan cəved sa pak zana herre ata pi zek, aday dukwen ni mbacay anan sləmay anahan à derewel su do tə sifa aya wa bay. A alay a nen pa 'am ana Bəbay uno tə maslay anahan ahay nà, ni ja way anahan, winen nà, do uno.

⁶ «Natiya, do aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

Derewel anga egliz à Filadelfiya

⁷ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Filadelfiya ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen do cəncan awan, aday na gad mungwalay itəbay. Way sə təba məsudoh su doh ana bahay Dawuda nà, à alay uno inde. Nə tacak anan məsudoh nà, do maza saa təba dukwen ibay. Nə təbak anan dukwen, dōwan saa tacay anan isabay re.

⁸ «Na san way anak a sa ga ata zle, aday na san zle, məgala anak inde gem ibay. Əna, kə dəfak anan apan anà 'am uno lele, kə dəkak anan iken do uno re. Ca apan, nə təbak anak məsudoh həna, dōwan saa tacay anan dukwen ibay.

⁹ Sləne aday, do sa jəka tinen Yahuda ahay, aday cəkəbay ta gad nə mungwalay ataya nà, tinen do ana Fakalaw ahay. Ni bənan atan ahay nga ù vo anak, aday ti san, nə pəlay iken acəkan. ¹⁰ Kə rəzlek anan à nga wa kawa anuno sa jak ata awan. Anga nan kutok, ni gak nga ì iken a lele aday kə dazay à dəcə ahay inde bay. Bina, dəcə inde i dazay pu do ahay bayak awan, i katab anan abayak nga su do sə daliyugo ahay fok. ¹¹ Nen apan ni mak ayak bəse. Ban anan way anak sa njad ata nà, lele, anga aday tã sa ngəzar panak wa mərdok sə way uno nen saa varak ata bay.

¹² «Do sə mbasay pə dəcə ataya nà, ni təra atan kawa kon sə alay su məsudoh ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom uno inde, aday kula dōwan a i rəzlay atan ahay wa bay. Ni vinde patan sləmay ana Mbərom uno tə sləmay sə wulen su doh ana Mbərom uno. Wulen su doh ata nà, winen Urəsalima wiya awan. Wulen su doh ata i dazay à mburom wa, pə cakay ana Mbərom uno wa. Do ataya dukwen ni vinde patan sləmay uno wiya re.

¹³ «Natiya, do aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

Derewel anga egliz à Lawdikiya

¹⁴ Dowan ata awan u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Lawdikiya ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dōwan a tə ngaman Amen

ata awan. Nen dō dídek a sa taa dakay anan 'am a Mbərom. Mbərom a ndakay way aya fok nà, a nay pi nen a wa.

¹⁵ «Na san way anak sa ga ata zle fok. Kə pəruho azar nə tə mível kərtek a bay, aday dukwen nə slənek sà jəka, kə larak nen bay re asa. Kə tavay à gaga inde ata dukwen, u zlo à nga bay re. ¹⁶ Anga nan, kak kə tavak à gaga inde kətanan acakan nà, ni vənihēy iken à 'am uno wa mbaak.

¹⁷ «Iken, ka jan anà nga anak dukwen, iken zlile awan, awan a kəcak bay, aday ka gan may anà awan sabay. Cəkəbay, ka san bay, bina iken mə lənged a həməcekeslkəsle, iken ndəpasasa ma ga mugo awan, iken mətawak awan, iken ti zek kəriya sərđaluwwa, aday iken hurōf a re. ¹⁸ Anga nan kutok, pak sləmay. Nen apan ni jak həna: Sukom gura mə banay a tə uko awan, à alay uno wa, aday ki njad zlile dídek a acəkan. Sukom zana herre ata à alay uno a wa, aday ki pak pi zek. Ata waray i gak sabay. Sukom way sə ide pi nen wa, aday ata ki tudé í ide inde, aday ki i canan ide lele kutok.

¹⁹ «Nen nə pəlak anan dōwan a nà, nə gafan 'am pə way ahay aday nə kəta anan re. Matanan, sumor a nà, kə gəsle anan ta 'am uno itəbay, yam pə ines anak ahay adəka! ²⁰ Pak sləmay lele, nen mə tavay a həna pa 'am su doh, ni ngamay uho. Dōwan kə slənek 'am uno uho, aday kə təbak uno ayak wa nà, ni zla ù doh àga winen, mi i pa daf maya awan.

²¹ «Dō sə mbasay pə way sə daliyugo ahay nà, ni varan atan cəved sa nay ahay aday mi i njahay tu dō ataya pa man sə njahay sə bahay uno. Kawa nen a dukwen, nə mbasak pə way ataya re, həna mə njahak tə Bəbay uno pa man sə njahay sə bahay anahan ata awan.

²² «Natiya, dō aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

4

Ahəran nga anà Mbərom à mburom

¹ Pə dəba anahan a wa, na ca ide à mburom, nə canan anà 'am su doh mə təba awan. Nə sləne dūngo a dōwan a su jo 'am kurre ata, a ndar kawa məzləzlilen ata awan. U jo nà: «Hayak à mburom à man a anan aday ni dakak anan way a sa naa təra ataya awan.»

² A alay ata cəna, Apasay Cəncan a a nay ahay upo. Nə canan anà man sə njahay sə bahay à mburom, dōwan a inde winen mə njahay a apan. ³ Dōwan ata nà, ide anahan a wuted kawa kon mə rəba aya ata awan, a ca zeziyē, aday dəzdaz a re. Awan a kawa kulay a van nga anà man sə njahay anahan ata awan, kulay ata dukwen a dav nə kawa kon ataya re.

⁴ Man sə njahay maza aya inde kwa kuro cew nga anahan a fudō à man ata re. Ta van nga anà man sə njahay sə bahay ata awan. Məced ahay inde, tinen kwa kuro cew nga fudō mə njahay aya apan. Tinen tə zana aya pi zek nə kwedekkwedek, aday jugo sə bahay ahay inde patan mə ndakay aya sə gura.

⁵ Cərcəd, Mbərom a wuted, tanday a dac apan hohum hohum pa 'am sə man sə njahay sə bahay ata wa. Lalam ahay inde à man ata cūwbe, tinen apan ti dav à man ata lele. Lalam a cūwbe ataya dukwen, tinen nà, apasay ahay cūwbe sa ga mer su way ana Mbərom. ⁶ Awan a inde kawa dəlov sə malam, ide a slar wa nà, ngal ngal kawa malam mə banay awan. Awan ata dukwen pa 'am ana man sə njahay sə bahay ata awan.

Awan aya inde fudō, ta van nga anà man sə njahay ata tew. Awan ataya nà, tinen tə sifa aya awan, aday zek a tinen a dukwen cərkəzlkazl ide a dəkdek, ta sa 'am aday ta sə dəba a təke re. ⁷ Awan a mama'am a nà, a ga minje tə ziyel. Way mə slala cew a nə a ga minje ta wan sa sla. Way mə slala maakan

a kəma, idé anahan nà, kawa idé su dɔ. Aday way mə slala fudɔ kutok nà, winen kawa zləba winen apan i fatay. ⁸ Awan ataya fok aday nà, bərgaslay ahay inde patan nə mbərka mbərka. Žek a tinen aya dʊkwen cərkəzlkəzɪl idé a dəkdek, pə day sə bərgaslay ahay fok re. Awan ataya tinen apan ti ga ara mənʒəna sə mbəsak, luvon tə ipec fok. Ta wa:

«Cəncan a nà, Mbərom a taayak!

Cəncan a nà, Mbərom a taayak!

Iken Mbərom, kə zalay way ahay fok,
iken a pa nga awan.

Iken inde kwa hənə kabay,
iken inde hənə,
aday azana pa 'am dʊkwen, iken a re.»

⁹ Awan fudɔ ataya ta ga nà, ara sə zambad anan Mbərom awan. Tə həran nga, tə ngəran anà Mbərom, dowan a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata awan, anga winen inde tə sifa pa sə viyviya awan. ¹⁰ A alay a tinen apan ti həran nga ata nà, məced ahay kwa kuro cew nga fudɔ ataya, tinen apan ti dukwe gərmec pa 'am ana Mbərom mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata awan, aday winen tə sifa dʊkwen pa sə viyviya awan. Ata ti cəlukwan jugo à nga wa ti daf anan pə cakay sa man sə njahay sə bahay ata awan, ti həran nga matanan, ta wa:

¹¹ «Bahay a manay Mbərom,
mazləb tə məgala inde apak.

Lele nà, dɔ ahay tə dafak apan, tə hərak nga,
anga sə ndakay way ahay fok nà, iken.

Kə ndakay atan dʊkwen,
anga a zlak à nga,
aday tà ga inde.»

5

Saa təba anan dərəwel mə tapay a nà, wan sə təman

¹ Aday nə canan anà dərəwel a inde à alay puway ana dowan a mə njahay a pa man sə njahay ata awan. Dərəwel ata dʊkwen mə vinde a nà, day cew maya awan. Dərəwel ata mə faday a asa, aday ma ga mətətək a à man ahay cuwbe lele, aday à saa təba bəse bay.

² Natiya awan, nə canan à maslay a Mbərom, aday nə sləne winen apan i ja tə məgalak a, a wa: «Dowan a saa mba apan sə kwahak anan mətətək a anan aday i pəsak anan dərəwel a anan nə wayaw?» ³ Əna dowan ibay, kwa à wulen su dɔ ma mac aya awan, kwa à man wura, kwa à mburom dʊkwen, dowan inde saa mba apan sə kwahak anan mətətək ata, aday saa ca idé à dərəwel ata inde nà, ibay. ⁴ Na ma nga pə ayam cədcək cədcək, anga dowan inde tədə i kwahak anan mətətək aday i ca idé à dərəwel ata inde nà, ibay.

⁵ Məced ahay kwa kuro cew nga fudɔ ataya, kərtek a tinen a, u jo a wa: «Kā yam bay. Ca idé, dowan inde tə ngaman “Ziyel”, winen zahav ana Yahuda, slala ana bahay Dawuda. Winen nà, dɔ sə mbasay pə way ahay fok. I mba apan sə kwahak anan mətətək a cuwbe ataya aday sə təba anan dərəwel ata awan.»

⁶ Cəna, nə canan anà wan sə təman a inde, winen mə tavay a pə cakay sa man sə njahay sə bahay ata awan. Məced ahay tatə awan a fudɔ ataya ta van nga tew. Wan sə təman ata nà, winen abay ma vad awan. Winen tə ləkam aya cuwbe pa nga. Idé ahay inde cuwbe pa nga anahan re. Idé ataya cuwbe

nã, tinen apasay a Mbærom ahay cuwþe sa taa slan atan kwa aha pã daliyugo ataya awan.

⁷ Wan sã tãman ata a zla à man ana ðowan a mæ njahay a pa man sã njahay sã bahay ata awan, a tãma anan ðerewel ata à alay puway anahan wa.

⁸ A tãma anan ðerewel ata cãna, awan a fuðo ataya tã mæced a kwa kuro cew nga fuðo ataya tã dukwen gærmec ù vo anã wan sã tãman ata awan. Tinen tã gånjaval aya fok à alay inde, aday tã tasa sã gura aya re. Tasa ataya nã, ma rah aya tã lãluway. Lãluway ataya nã, amboh su ðo ana Yesu ahay sa taa ga ataya awan.

⁹ Do ataya ta ga ara wiya awan, ta wa:

«Iken ka slak sã tãma anan ðerewel,

ka slak sã kwahak anan mætãtok aya re.

Anga iken a aday nã, tã vãðak iken, kã mæcak.

Kã tãmak anan ðo ahay bayak a tã mez anak ata awan.

Kã bæmbaðak ðo ahay anã Mbærom,

à wulen sã zahav ahay wa fok,

à wulen sa 'am ahay wa fok,

pã slala, pã slala fok,

aday pu kon, pu kon fok re.

¹⁰ Tã tãrak ðo anahan ahay à bahay anahan inde, aday tinen ðo sa gan mer su way anã Mbærom ù doh sã mazlaþ anahan, aday ti ga bahay pã daliyugo fok.»

¹¹ Pã ðãba anahan a wa cãna, nã canan anã maslay ana Mbærom ahay, tinen bayak a ti baslay zek bay. Tinen ma van nga awan, anã man sã njahay sã bahay ata awan, anã awan a fuðo ataya pã kãrtek a tã mæced a kwa kuro cew nga fuðo ataya awan. Nã slãne tinen apan ti ga ara. ¹² Ta ga ara ata nã, tã mægalaþ awan, ta wa:

«Wan sã tãman a ma vad ata nã,

kã slak, aday ði hãran nga, ði ðãfan apan,

anga mægalaþ anahan inde, zlile anahan inde,

asan way anahan inde re, gãdan anahan a ðukwen a ndav bay,

winen tã mazlaþ awan.»

¹³ Natiya nã slãne asa, way ahay fok, à mburom, pã daliyugo, à bælay ahay inde, aday à man su ðo ma mac aya, tinen apan ti ga ara, ta wa:

«Hãruko anan nga anã ðowan a mæ njahay a pa man sã njahay sã bahay ata awan,

aday anã wan sã tãman re, ðãfuko atan apan.

Mægala tã mazlaþ ahay fok ta nay ahay à tinen a wa.

Zambaðuko atan pa sã viyviya awan.»

¹⁴ Awan a fuðo ataya tã mbãða apan, ta wa: «Amen!» Mæced ataya ta ma nga sã dukwen gærmec ù vo anã wan sã tãman tu ðo a mæ njahay a pa man sã njahay sã bahay ata awan, tã hãran atan nga.

6

A kwahak anan mætãtok ahay

¹ Cãna, nã canan anã wan sã tãman, a tãma anan ðerewel a mæ tapay a tã mætãtok man cuwþe ata, a kwahak anan mætãtok a kãrtek awan. Ata, nã slãne awan a à wulen sã awan a fuðo ataya, a ja 'am, a ndar kawa Mbærom a dac ike, a wa: «Hayak!» ² Kagasl, pãles kwedëkkwedek a a zlaray ahay bok. Ðowan a inde pã pãles ata awan, linge inde à alay anahan, aday winen a ðukwen ta tuwðek anan jugo sã bahay à nga inde. Kã mbasak pã ðo manidã ahay, aday kã zlak saa ga vëram aday i mbasay patan asa re.

³ Aday wan sə təman a kwahak anan mətətək mə slala cew awan. Cəna, nə sləne awan a mə slala cew ata, a wa: «Hayak!» ⁴ Pəles maza awan, a ca dəzdəz, a zləray ahay bok. Tə varan anə dōwan a mə njahay a pə pəles ata nā, maslalam məduwen awan. Tə varak anan cəved sa njak anan dō sə daliyugo ahay pi zek, aday tā ga vəram, tā jaf zek ahay, məsinde səngaf səngaf.

⁵ Aday wan sə təman a kwahak anan mətətək mə slala maakan awan. Cəna, nə sləne awan a mə slala maakan ata, a wa: «Hayak!» Kagasl, pəles zənzen a tərew tərew a zləray ahay bok. Agwada sə lavay way inde à alay anə dōwan pə pəles ata awan. ⁶ Nə sləne dūngo a kawa su dō, a ndəray ahay à wulen sə awan a fudō ataya wa, a wa: «May pə daliyugo! Dala si mer su way hway cəna, i sukom nā, ndaw agwada kərtəktəkke. Kak ndaw gadam nā, agwada maakan. Əna mbəsak anan atə mahay tə amar tā ga inde tuwwa.»

⁷ Aday wan sə təman a kwahak anan mətətək mə slala fudō ata cəna, nə sləne awan a mə slala fudō ata a wa: «Hayak!» ⁸ Pəles a inde kəfatata. Dōwan a pə pəles ata, tə ngaman Amac, aday Məke a pərahan azar. Tə njadak cəved pa man sə daliyugo ahay fudō fok, sə gəba wa day kərtək a, aday dō ahay tā mac ta may, tə məgara, tə vəram à man ata awan, aday way sə kibe ahay dukwen tā rac atan re.

⁹ Aday wan sə təman a kwahak anan mətətək mə slala dāra awan. Nə canan anə sifa su dō ma vad aya anga tə wazay 'am a Mbərom, tinen mə njahay aya ù vo sa man sə varan way anə Mbərom ata awan. Ta vad atan anga tə təmahak 'am a Mbərom, aday tə dəkak anan kawa ana Yesu sa jan atan ata awan.

¹⁰ Dō a ataya ta ja tə məgalak a, ta wa: «Bahay a manay Mbərom, iken nə məduwen awan, iken dō cəncan awan, aday dō didək awan. Dō sə daliyugo ahay tə vədak manay. Ki i gan atan sariya nə siwa kəla anaw?»

¹¹ Kagasl, ta pak patan zana kwedəkkwedək aya fok, ta jan atan: «Ben apan mənəcək asa, tā vad apan mərək a kwanay sa gan mer su way à Mbərom ataya kawa tinen sa vad kwanay ataya re asa aday. Ta sak a vad apan dō ahay aday kə dəzlek kawa ana Mbərom sa gan may ata nā, i i gan atan sariya kutok.»

¹² Aday nə canan anə wan sə təman ata, a kwahak anan mətətək a mə slala mbərka ata awan. Daliyugo fok a bəl kəzlek kəzlek. Pac dukwen a dav sabay, a ca zənzen kawa kupon. Ata kiya nā, a ca ngəlazaza kawa mez.

¹³ Pərtətəzltəzla mawuzlawəzli ahay mə guce aya à məndək, kawa wan sə rəve ma nah a bay a, mad sə gucey anan ahay i sé wa ata awan. ¹⁴ Mburom fok inde sabay, a faday zek kawa sə faday biket ata awan. Bəzlom pi zek tə culok ahay à a'am inde ataya, tinen inde à man a tinen ahay inde sabay re.

¹⁵ Dō ahay pə daliyugo fok ta dər zek. Ta dər zek à sləlak sə bəzlom ahay inde, à lar ahay inde. Sa dər zek a nā, bahay ahay, wan bahay ahay, bahay sə suje ahay, dō sə zliile ahay, dō məduwen aya sə daliyugo a anaya awan, bile ahay aday dō azar aya fok re. ¹⁶ Tə ngaman anə bəzlom ahay, aday ta wa: «Mbəzlen ahay pumo, dərən manay pa man sə ide a dōwan a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata wa. Dərən manay pa wan sə təman wa re, anga winen tə mivəl a tə manay. ¹⁷ Anga mivəl a tinen ata kə dəzlek ahay. Waya saa mba apan sə səmen à luvon ata anaw?»

7

Do sə Isəra'ila ahay 144,000

¹ Pə dəba anahan a wa, nə canan anə maslay a Mbərom ahay fudō, tinen mə tavay aya pə bərgaslay a Mbərom ahay fudō fok ite. Ta gan nga anə mad sa day ahay fudō fok lele, anga aday mad à saa laman anə a'am bay, anə daliyugo bay, aday à saa laman anə dədəzli si sé ahay bay re.

²Nə canan anà maslay a Mbərom a hinen inde a may ahay à dəlon wa. Way sa ga vivay a Mbərom bahay sə sifa pə dō ahay, inde à alay anahan. A ngaman tə məgalak a anà maslay ataya fudō awan, anga Mbərom a varan atan məgala sa nes anan dədala tə a'am nà, anà tinen awan. ³A jan atan, a wa: «Kâ nəsən anan dədala, a'am tə dədazl si sé ahay fan bay. Guko vivay ana Mbərom pi jər ana dō si mer su way anahan ahay aday.»

⁴⁻⁸Tu jo abaslay su dō ataya ma ga vivay aya awan, tinen mbulo səkət tə kwa kuro fudō nga fudō (144,000), tinen à wulen sə zahav sə Isəra'ila ahay wa kuro nga cew fok. Kawa sa ja nà, pə zahav fok mbulo kuro nga cew. Zahav ataya nà, zahav ana Yahuda, ana Ruben, ana Gada, ana Aser, ana Neftalim, ana Manasa, ana Simiyon, ana Lewi, ana Isakar, ana Jabulon, ana Yusufu aday ana Benyamin.

Man su dō su kon azar aya awan

⁹Pə dəba anahan a wa nà, nə canan anà man su dō, a baslay zek bay. Ta nay ahay kwa à wulen sə zahav ahay wa fok, aday pə slala pə slala, pu kon pu kon, aday 'am ahay fok inde. Tinen a fok mə tavay aya pa 'am ana man sə njahay ana bahay aday pa 'am ana wan sə təman. Tinen a fok ma pak zana aya pi zek kwedekkwedək aya awan, aday daslam sə təba ahay à alay inde sə həran anan nga anà Mbərom. ¹⁰Ta ja 'am tə məgalak awan, ta wa:

«Da tam nà, tə alay ana Mbərom a mənuko
winen mə njahay a pa man sə njahay anahan,
aday tə alay ana wan sə təman re.»

¹¹Maslay a Mbərom ahay fok, tinen mə tavay aya awan, aday ta van nga anà man sə njahay sə bahay, pi zek tə məcəd ahay pə kərtek a tə awan a tə sifa aya fudō ata awan. Tə dukwen gərmec ù vo anà man sə njahay sə bahay, aday tə həran nga anà Mbərom ¹²ta sa ja asa:

«Amen!

Mbərom a mənuko nà,
mazlaḅ inde apan,
məgala anahan inde,
winen kəlire* awan,
gədan inde apan,
inde apan pa sə viyviya awan.

Həruko anan nga,
guko anan suse,
dəfuko anan apan,
sə coy awan.

Amen!»

¹³Dowan a à wulen su dō məcəd ataya kərtek a, a cəce puno wa, a wa: «Həna anan, ma pak zana aya kwedekkwedək a anaya nà, maya ite anaw? Ta nay ahay awanaw?»

¹⁴Nə mbədahan apan, na wa: «Sa san nə iken awan! Bina nen na san atan bay.»

U jo asa, a wa: «Dō anaya nà, ta gak anan ngatay anà way ahay fok, tə səmak anan anà dəcə məduwen ata awan. Tə banak anan zana a tinen ahay i mez ana wan sə təman inde, anga aday à dav herre. ¹⁵Anga nan kutok: Ta njad sə tavay pac pac pa 'am ana man sə njahay a Mbərom. Ta gan mer su way à Mbərom ù doh sə mazlaḅ anahan awan.

* **7:12** Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Mbærom, ðowan a mæ njahay a pæ man sã njahay ata i i gan atan nga tæ mazla6 anahan.

¹⁶ May tæ jom i gan atan kula sabay.

Pac i kwadah atan sabay,
way saa han patan uko nã, inde sabay.

¹⁷ Anga wan sã tæman a pæ cakay ana man sã njahay sã bahay ata, i gan atan nga,

i lagay atan pæ kurok sã a'am sa var sifa ata awan.

Mbærom i tælkadan atan anan ide sã ayam a tinen ahay pæ ide wa.»

8

Akwahak mætatok a mædakwidok a ata awan

¹ Wan sã tæman a ma pæ ðerewel ata awan. A kwahak anan mætatok a mædakwidok a mæ slala cuw6e ata cœna, ðowan kã jak 'am à mburom sabay tætemtemme, i ga way sã minit kwa kuro maakan.

² Pæ dæba a wa nã, næ canan anã maslay a Mbærom ahay cuw6e sa taa tavay pa 'am ana Mbærom ataya awan, aday tæ varak atan mæzlæzlilen à alay inde fok a tinen a re.

³ Maslay a Mbærom hinen inde kærtek a nay, a tavay pa man sã varan way anã Mbærom ata awan, aday tasa sa vak læluway ahay à alay inde, tasa ata nã, sã gura. Tæ varak anan læluway ahay bayak a aday i vak anan pæ ruwec sã gura ata anga Mbærom, aday ruwec ata ðukwen winen pa 'am ana man sã njahay sã bahay. Winen apan i vak anan læluway ataya cœna, ata a zæga anan amboh su ðo a Yesu ahay sa ga pæ daliyugo ata awan. ⁴ Natiya kutok, jinjek sã læluway ata, pi zek tæ amboh su ðo a Yesu ataya, a slabak pa 'am a Mbærom, à alay ana maslay a Mbærom ata wa. ⁵ Maslay a Mbærom ata a gæba tasa sã gura ata, a rah anan ta slan sã uko sã ruwec ata awan, a pækak anan ayak pæ daliyugo. Mbærom a wuted, a dac nguzlec, aday a gungwal. Daliyugo a fok a bal kæzlek kæzlek.

Mæzlæzlilen ma fa aya fuðo

⁶ Natiya maslay a Mbærom a cuw6e ataya tæ lavay zek sa fa anan mæzlæzlilen a tinen ahay. ⁷ Aday maslay a Mbærom mama'am ata a fa anan mbala anahan. Lanja, uko, mez, tæ japay fok kærtek, aday a pækay ahay pæ daliyugo. Daliyugo ite a gæzla zek maakan, aday day kærtek a, a vak tæ dædazl su way aya tæke. Gujed ahay fok tæ vakak re.

⁸ Natiya, maslay a Mbærom mæ slala cew ata a fa anan mæzlæzlilen anahan ite. Awan a inde mæduwen a kawa bæzlm winen apan i ban, ta lar anan i a'am inde tæzlev. A'am ata a gæzla zek maakan, aday day kærtek a tæra fok kawa mez. ⁹ Way sã a'am ahay fok, kærtek pæ maakan a næ kè mæcak, aday kwalalan ahay ðukwen, tæ næsek matanan re.

¹⁰ Natiya asa, maslay a Mbærom mæ slala maakan a ata a fa anan mæzlæzlilen anahan ite. Mawuzlawazl a inde mæduwen a, a slahay à mburom wa. Winen apan i ban kawa miresl sã uko. A slahay cœna, a nes anan zlinder ahay kærtek pæ maakan aday tæ kurok aya tæke. ¹¹ Tæ ngaman anã mawuzlawazl ata nã, Mæðuwek. A'am sã zlinder ahay fok tæ gæzla maakan, aday Mæðuwek ata a tæra anan a'am sa day mæ slala maakan ata særekeke. Ðo ahay bayak a tæ mæcak anga sa sa a'am a særekeke ata awan.

¹² Maslay a Mbærom mæ slala fuðo ata a fa anan mæzlæzlilen anahan ite. A fa anan cœna, tæ ðacan anã way ahay fok à mburom. Pac a gæzla maakan, kiya matana awan, aday mawuzlawazl ahay kærtek pæ maakan fok kè mbacac à alay kærtek a wa mbætæk, ta dav sabay. Luvon tæ ipec a tæke a gæzla zek

maakan re. Day sə ipec kærtek a pə maakan, day sə luvon kærtek a pə maakan nà, awan kə dəvak uda sabay.

¹³ Kagasl, nə canan anà zləba məduwen a winen apan i fatay à mburom. Nə sləne winen apan i ja tə məgalak awan, a wa: «Wawayah! Wawayah! Dəce pu dō sə daliyugo ahay! Anga maslay a Mbərom ahay inde maakan ti fa məzləzlilen a tinen ahay mba. Ta sak a fa atan cəna, dəce ahay ti nay ahay bayak awan.»

9

Məzləzlilen ma fa mə slala dāra awan

¹ Cəna, maslay a Mbərom mə slala dāra ata a fa anan məzləzlilen anahan. Nə canan anà mawuzlawazl a inde mə slahay à mburom wa, à məndak. Tə varan anan lakile sə təba anan bələlən sə məke sə mərda ata awan. ² A təba anan dō'a cəna, jinjek a zləray wa dul dul kawa jinjek sə uko sa tak way. Jinjek ata a kərtan pə ide anà pac kustehtehhe, aday ide zenzen a ga takəđimbom.

³ Jaray a zləray à jinjek ata wa pə daliyugo fok. Mbərom kə varak atan məgala sa nda dō ahay kawa rəje. ⁴ Kə varak atan cəved sa gan awan anà daslam ahay bay, tā saa laman anà gujed bay, aday kwa dədom təkede tē laman bay re. Tā nda nà, dō ma ga vivay ana Mbərom a pi jœr itəbay ataya awan. ⁵ Tə njadak cəved sa mac anan dō ataya bay re, əna ti ga dəce kiya dāra cəna coy. Dəce ata dukwen, a han kawa ahan sə rəje sa nda dō aday a gan atan ata awan. ⁶ A kiya dāra ata inde ite nà, dō ahay ti gan may anà amac, aday ti njad bay. Ti pəlay amac pi zek, əna cəved sa mac inde sabay.

⁷ Jaray ataya nà, ta ga minje tə pəles sə vərəm ahay. Jugo sə bahay ahay inde patan à nga inde, ma han aya nə tə gura. Nga a tinen aya dukwen kawa nga sə dō ahay. ⁸ Sibœk a tinen aya nə kawa sibœk sə uwar ahay, aday slan a tinen aya kutok nà, kawa slan sə ziyel ahay ite. ⁹ Dəginəginə a tinen ahay ma bən aya kawa tə palalam sə rəslom. Bərgaslay a tinen awan, a ndar nə kawa muta sə pəles ahay bayak a, tinen apan ti haw à man sə vərəm ata awan. ¹⁰ Guter patan kawa ana rəje nduwrenren, aday ta nda dō nà, tə winen a re. Sə varan atan məgala sa gan way anà dō ahay kiya dāra ata dukwen, guter ataya awan. ¹¹ Bahay a tinen a nà, maslay a sa ba pə məke sə mərda ata awan. Tə ngaman ta 'am sə Yahuda ahay nà, Abadon, aday ta 'am sə Gərek ite, Apoliyon. Šləmay ataya a nan sa ja nà: «Dō sə lize way.»

¹² Natiya, dəce mama'am a kə ndəvak. Əna dəce maza aya inde cew asa re.

Məzləzlilen ma fa mə slala mbərka awan

¹³ Kutok, maslay a Mbərom mə slala mbərka ata a fa anan məzləzlilen anahan ite. Nə sləne 'am a ndəray ahay kwa à ləkam ahay fudō pə ruwec sə gura ata wa, winen pa 'am a Mbərom ata awan. ¹⁴ 'Am a sə ndəray ahay ata a jan anà maslay a Mbərom a sa fa məzləzlilen a mə slala mbərka ata, a wa: «Pəsak atan maslay a Mbərom aya fudō, ma bən aya pa 'am zlınder sə ngaman Efəratis ata awan.»

¹⁵ Tə pəsak atan cəna, ta vadō dō ahay, kærtek pə maakan fok kə məcak. Anga Mbərom a lavay anan zek tə tinen sa ga mer su way ata à alay a anan, pə luvon a anan, pə kiya a anan, aday pə ava a anan re.

¹⁶ Cəna, nə canan anà suje ma ján a pə pəles ataya, tinen bayak awan. Tu jo abaslay a tinen awan, tinen mliyon səkət cew (200,000,000).

¹⁷ I cœn sə zúfay uno ata, nə canan nà, natiya. Pəles ahay tu dō a ma ján aya apan, tinen tə zana sə vərəm aya pi zek dəzdəz kawa slan sə uko, aday mbamburom kawa a'am sə dəlov ahay, aday kawa azay sa wan re. Nga sə

pales ataya kawa nga sã ziyel ahay. Jinjek a pi zek tã uko, tatã mætãtok sã uko ta nay à 'am a tinen ahay wa. ¹⁸ Dãce a maakan a sã zlaray à 'am sã pãles ataya wa nã, ta vad' dõ kãrtek pã maakan fok. ¹⁹ Natiya awan, mægala ana pãles ataya sa gan way lelibay a anã dõ ahay, a nay nã, à 'am a tinen aya wa. Guter a tinen aya ðukwen ta gan way anã dõ ahay re, anga gutter aya kawa ðadew ahay, nga ahay inde patan.

²⁰ Dõ aday tã mæcak anan tã ðãce ataya itãbay ata nã, ta ngam sã mbæsak sã hãran nga anã setene ahay bay, ta ngam sã mbæsak pãra a tinen a sã ndakay ataya bay re. Tã ndakay pãra a tinen aya nã, tã gura, tã dala, tã ndãfãre, tu kon aday tã ðãdom re. Way a mã ndakay ataya nã, tã canan ide bay, tã slãne slãmay bay, aday ta zla bay re. ðna a nan atan sã pãrahan azar sã hãran nga hwiya.

²¹ Dõ ataya nã, tã mbæsakak sa ga ines ahay bay, tinen apan ti vad' dõ hwiya, tinen apan ti ga madan a tinen ahay, tinen apan ti dah uho, tinen apan ti kãra way ahay hwiya re.

10

Maslay a Mbørom tã ðerewel cãdew awan, à alay inde

¹ Pã ðãbã anahan wa, nã canan anã maslay a Mbørom hinen mægala a re, winen apan i dazay ahay à mburom wa. Zana anahan pi zek nã, matapasl, aday winen mã tuwed' nga nã tã kulay. Ide anahan a ðav kawa pac sã ipec. Saray anahan ahay ta ca kawa miresl sã uko. ² ðerewel cãdew a inde à alay anahan, mã tãbã awan. A ngazlay saray sã alay puway pa nga sã a'am, saray sã alay gula nã, pã yugo uho. ³ A zlah tã mægalak a kawa ziyel sa yam. Cãna, nã slãne Mbørom a ðac tanday tanday saray cuwõe sã mbãdahan apan.

⁴ Adac a Mbørom a cuwõe ataya a ndav nã, abay u no sã vinde anan way a nen sã slãne ata awan, ðna nã slãne dũngo a ndãray ahay à mburom wa asa, u jo: «Kã vinde anan 'am ana Mbørom sa ðac cuwõe ataya bay, anga aday ðowan à san 'am ataya bay.»

⁵ Maslay a Mbørom a mã ngazlay saray a kãrtek pa nga sã a'am, kãrtek pã yugo ata, a ka alay à mburom, ⁶ a mbãdãay ðãrzalah tã slãmã a Mbørom, a wa: «Mbørom winen inde tã sifa pa sã viyviya awan, winen dõ sã ndakay atã mburom tã daliyugo tã bõlay. A ndakay mburom tã awan anahan aya tãke, daliyugo ðukwen tã awan a anahan aya tãke, aday bõlay tã awan anahan aya tãke ite re. Way a saa tãra ata nã, winen apan i tãra hãna bãse kutok. ⁷ Azanan, maslay a Mbørom mã slala cuwõe ata kã fak anan mãzlãzlilen anahan nã, Mbørom i ndav anan wa way anahan mi ðer ata awan, kawa ananahan sa jan panan wa anã dõ maja'am anahan ahay kwakwa ata awan.»

⁸ Dũngo ana ðowan nen sã slãne 'am anahan ata u jo ahay à mburom wa, a wa: «Zla, kã saa tãma anan ðerewel a mã tãbã ata à alay ana maslay a Mbørom a mã ngazlay saray a pa nga sã a'am aday pã yugo ata wa.»

⁹ Natiya na zla à man ana maslay a Mbørom ata awan, na jan: «Vuro anan ðerewel a cãdew a anan.»

U jo nã: «Tãma anan, rac anan. I gumak à 'am inde nã, kawa umam, ðna ka sak a sãðak anan cãna, i gak sãrekeke.»

¹⁰ Nã tãma anan ðerewel ata à alay anahan wa, na rac anan. A 'am inde nã, u gom kawa umam acãkan wanahan. Nã sãðak anan gãdek cãna, u go sãrekeke.

¹¹ Asa tu jo nã: «Zla, kã sa ma anan 'am a Mbørom sa ja pã zahav ahay, pu kon ahay, pã slala sa 'am ahay, pã bahay su kon ataya asa.»

11

Do sã ðakay anan 'am a Mb̄rom ahay cew

¹ Natiya, tã vuro gusuko à alay inde kawa sukol sã lavay way. Tu jo nã: «Slabak, zla, kã saa lavay anan doh sã mazla6 a Mb̄rom, lavay anan man sã varan way anã Mb̄rom, baslay anan do ahay aday tinen apan ti hãran nga anã Mb̄rom ataya awan. ² Òna kã saa lavay anan gala sã uho ata itãbay, anga Mb̄rom a kã varak anan anan man ata anã do a azar aya mbala anahan ahay bay ataya awan. Do ataya ti i ngãrasl anan wulen su doh à kiya kwa kuro fudo nga anahan a cew inde, kawa sa ja nã, luvon mbulo tã sãkat cew tã kwa kuro mbarka (1 260). ³ A alay ata nã, ni i slanak ayak do sã ðakay anan 'am uno ahay cew. Ti man anan 'am uno anã do ahay à luvon a mbulo tã sãkat cew tã kwa kuro mbarka (1 260) ataya inde, ti pak pi zek ðukwen zana sa zla à mäsinde.»

⁴ Do ataya cew a nã, mã tavay aya pa 'am ana Mb̄rom, winen Bahay a pã daliyugo ata awan. Do ataya nã, tinen ðadazl si sé ahay cew sã ngaman *ulivet* ataya awan.* Aday tinen lalam ahay cew re. ⁵ Dowan kã pãlak sa gan atan awan a cãna, uko a nay ahay à 'am a tinen wa, a vad anan ðowan ata awan. Natiya, do sa gan may sa nan atan ide ahay, ti mac nã, matana awan. ⁶ A alay a tinen apan ti ma 'am a Mb̄rom ata nã, mægala a tinen inde sã gafan 'am anã iven, aday à ga bay. Mægala a tinen inde sã tãra anan a'am mez a re. Aday mægala a tinen inde sa pak mægara pu do sã daliyugo ahay cara cara, kawa sa zlan atan à nga ata awan.

⁷ Ta sak a ndav anan ama 'am a tinen ata nã, zizœk a inde, i nay ahay à mãke sã mërda wa re. Zizœk ata i vad zek tu do a cew ataya awan. I mbasay patan, i nja atan, ti mac. ⁸ Mäsinde a tinen aya ti njahay hwiya pã cãved sã wulen su doh a mãduwen ata awan. Tã ngaman à wulen su doh ata nã, Sodoma, kabay Misra, kawa sa ja bine maw nã, ta ga ines ataya kãrtæk awan. Tã daray anan bahay a tinen pã ðadom mã zlãngad a nã, à man ata re. ⁹ Do ahay ti nay sa ca pã mäsinde ataya nã, à wulen sã zahav ahay wa fok, à wulen sã slala ahay wa fok, à wulen sa 'am ahay wa fok, aday pu kon ahay wa fok re. Anga nan, tã varak anan cãved anã ðowan sa la atan bay luvon maakan tã njamde ahay apan kuro nga anahan cew. ¹⁰ Do sã daliyugo ahay fok ti taslay mivel anga amac su do a cew ataya awan. Ti ga azar uko sa vad do ataya awan, ti varan magwagway ì zek ahay, anga do a Mb̄rom ataya cew a nã, tã pøkak mægara pu do sã daliyugo ahay, à alay a tinen apan ti ma anan 'am ana Mb̄rom ata awan.

¹¹ Natiya awan, luvon a maakan ataya tã ler aya kuro nga anahan cew ataya a ndav cãna, Mb̄rom a vãzle patan apasay sã sifa anahan, tã slabak way a tinen, tinen tã sifa aya awan. Man su do a sa zlak ayak sa cay ahay patan ataya, ta ma nga pã ajãjar anga zlawan. ¹² Do a cew ataya tã slãne dungo a jan atan ahay 'am tã mægalak a kwa à mburom wa, a wa: «jãnen ahay à man a anan!» Ta jãn way a tinen dece6 à mburom à matapasl inde pã ide su do a sa nan atan ide ataya fok. ¹³ A alay ata cãna, daliyugo a 6al kãzlek kãzlek. A wulen su doh ata fok, pu doh ahay kuro nã, kãrtæk a kã mbãzlek. Anga nan re, do ahay mbulo cuw6e (7,000) fok tã mæcak. Do a mã mbæsak a tã mæcak itãbay ataya ðukwen, tã jëjarak bayak awan. Aday tã hãran nga anã Mb̄rom sã bagãbaga mburom.

¹⁴ Natiya kutok, ðãce mã slala cew ata kã ndãvak coy, hinen mã slala maakan a, winen apan i nay bãse coy re.

* 11:4 Ca pã ðeftere Jekariya 4.1-14.

Maslay a Mbərom a fa anan məzləzlilen mə slala cuwbe awan

¹⁵ Pə dəba anahan a wa cəna, maslay a Mbərom mə slala cuwbe awan, a fa anan məzləzlilen anahan ite. Nə sləne dungo ahay məduwen aya tə gungwal à mburom, aday ta wa:

«Həna Bahay a mənuko Mbərom tə Almasihu anahan,
ti ga bahay pə daliyugo kutok.

Mbərom i ga bahay kətanən hwiya pa sə viyviya awan.»

¹⁶ 'Am ataya ta ndav cəna, məced' ahay kwa kuro cew nga anahan a fudo, mə njahay aya pa 'am ana Mbərom ataya, tə dukwen gərmec ù vo, tə hərən nga. ¹⁷ Ta wa:

«Bahay a manay Mbərom, Ba Məgala,
iken inde nə kwakwa,
həna dukwen iken a re.

Mə ngərak, anga iken apan ki ga bahay pə daliyugo
aday ki lavan nga tə məgala anak awan.

¹⁸ Ba do su kon ahay ta gak mivəl,
əna alay a ma var a həna, iken ki ga patan mivəl ite,
ki gan sariya anə do ma mac aya fok.

Alay a ki varan magwagway anə do maja'am anak ahay, anga tinen bīle anak
ahay ata nə, kə dəzlek.

Ki varan magwagway anə do anak ahay,
anə do sə dəfak apan ataya fok,
kwa gwaslay ahay,
kwa do məced' aya awan.

Əna do sa nes anan daliyugo ahay ite nə,
ki lize atan wa kutok.»

¹⁹ Pə dəba sa 'am a tinen ata wa cəna, məsudoh su doh sə mazləb a Mbərom à mburom ata a təba pangaya. Zəndok sə əban 'am a Mbərom ata uda a cay ike. Cərcəf, Mbərom a wuted', tanday a dac apan hohum hohum, daliyugo a bal, aday lanja a pəkay ahay səngef səngef bayak awan.

12*Atə uwar tə zizək a inde*

¹ Cəna, nə canan anə awan a à mburom, a ga masuwayan. Nə canan anə do uwar awan, zana anahan pi zek nə, pac. A dəf saray anahan ite nə, pə kiya. Mazangalan anahan dukwen, sə mawuzlawazl ahay kuro nga anahan a cew, winen kawa jugo sə bahay. ² Uwar ata nə, wan à kutov. Winen apan i wahay bəse coy, kə dəlak anan tə mindel, a han apan. Anga nan, a zlah pi zek tə məgalak awan.

³ Nə canan anə awan a inde à mburom asa. Zizək a inde, winen kawa gədam məduwen awan, a ca dəzdaz. Nga ahay inde apan nə cuwbe, aday jugo sə bahay ahay pa nga cuwbe ataya re, ləkam ahay kuro inde anan pa nga.

⁴ A mənə anan mawuzlawazl ahay à mburom wa à məndak tə guter anahan. Kərtək pə maakan fok kə gucek ahay à mburom wa. Winen a aday nə, a tavay pa 'am ana uwar a winen apan i wahay ata, aday kə sak a wahay a cəna, i gəba anan wan a mə wahay ata awan, aday i rac anan.

⁵ Natiya, uwar ata a wahay anan wan anahan a nə, mungol awan, aday i i təra bahay tə məgala awan pa nga su kon ahay fok. A wahay anan cəna, tə gəba anan, ta haw anan pa 'am ana Mbərom winen mə njahay a pa man sə njahay sə bahay anahan ata awan. ⁶ Zek ana uwar a kutok nə, a haw, a man à nga à man sa saf inde, à man ana Mbərom a sə lavan anan zek aday tã gan

uda nga ata awan. I i njahay à man ata nà, luvon mbulo tə səkat cew tə kwa kuro mbərka (1 260).

⁷ Kagasl, vərəm a slabak à mburom. Maslay a Mbərom inde tə ngaman Mikayel, a ra maslay anahan ahay fok, ta vad zek tə zizcek ata aday tə maslay anahan ahay cite re. ⁸ Əna Mikayel tu dō anahan ahay tə mbasay patan, tə rəzlak atan. Anga nan, man sə njahay a zizcek ata tə maslay anahan ahay nə inde à mburom sabay. ⁹ Natiya, ta lar anan zizcek a məduwen ata uho. Zizcek ata nà, winen nə, dədew kwakwa awan sa taa njəkan uda anà dō ahay kwakwa pə daliyugo fok ata awan. Tə ngaman bahay sə apasay lelibay aya awan. Sləmay anahan dukwen Fakalaw. Tə larak anan à məndak, winen tə maslay anahan ahay fok.

¹⁰ Cəna, nə sləne 'am a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa:
«Həna nà, Mbərom kə təmak nuko kutok.

Kà kak anan məgala anahan.

Winen bahay awan.

Həna dukwen, Almasihu anahan kà kak anan mazlaḅ anahan.

Anga həna,

dowan a sa taa ra 'am pə mərak a mənuko ahay
pə cakay ana Mbərom luvon tə ipec ata nà,
tə larak anan ayak à məndak.

¹¹ Əna mərak a mənuko ahay tə mbasay apan nə,
anga mez ana wan sə təman.

Tə mbasay apan dukwen,

anga 'am a tinen sə dəkay anan dīdek ata awan.

Tə təmahak sa mac,

ta mak anan wa bay.

¹² Kwanay a həna à mburom ata awan,
tislen mivəl kutok.

Atə dədala tə a'am kəma,

dəce anga kwanay kutok wuna!

Anga Fakalaw kə dazak ayak əga kwanay,

aday dukwen winen tə mivəl awan,

anga a san zle, a mbəsakan alay a bayak a sabay.»

¹³ Zizcek ata a ca apan tə larak anan pə daliyugo kəma, a ma nga sə kukwaran azar anà uwar a sə wahay wan mungol ata awan. ¹⁴ Əna, uwar ata nà, tə varan bərgaslay sə zləba məduwen awan, aday à fatay way anahan à man sa saf à man a Mbərom sə lavan anan zek aday tã gan uda nga ata awan. I i njahay à man ata nà, ava maakan tə rita.* Zizcek a kawa dədew ata i mba apan sə dəzle apan alay à man ata sabay.

¹⁵ Anga nan, dədew ata a vənihey a'am à 'am wa kawa zəlaka, aday a'am à hawan azar anà uwar ata, à ra anan. ¹⁶ Aka aday maw? Dədala kə mak anan zek anà uwar ata awan. Dədala a ta cədak, a sa anan a'am a sa nay ahay à 'am anà zizcek wa ata fok.

¹⁷ Zizcek ata a canan à dədala sa san anan a'am ata nà, a zəga anan mivəl anahan sa ga pə uwar ata asa. Anga nan, a ma pə dəḅa saa ga vərəm tə gwaslay sə slala anahan a mə mbəsak ataya awan. Tinen kəma, dō sə dəfan apan anà 'am a Mbərom ahay, aday sə təma sə dəkay anan ləbara sa 'am a Yesu ataya awan.

¹⁸ Natiya, zizcek ata a zla way anahan saa tavay pa 'am məgugujuje sə bəlay.

* **12:14** Ava maakan tə rita: kawa sa ja nə luvon 1 260 ata re.

13

Zizœk a inde a zlrã y ahã à bõlay wa

¹ Cœna, nœ canan anã zizœk a inde, a zlrã y ahã à bõlay wa ladãdã. Nga ahã y inde apan nœ cuwõe, aday lãkam ahã y kuro. Jugo sã bahã y ðukwen pœ lãkam pœ lãkam. Slõmay lelibã y a inde mœ vinde pa nga pa nga, sã gœnahan anã Mbœrom. ² Zizœk ata nã, kawa lungõ. Sarã y anahan aya ðukwen kawa sarã y sœ ðãrlinge. 'Am a ðukwen kawa 'am sœ ziyel. Zizœk a kawa gœdam ata a mbœsakan anan nœ gœdan anahan, bahã y anahan awan, aday mœgala anahan mœduwen awan.

³ Nga anahan a kœrtek a nã, a ga nœ kawa vivã y sœ mbœlak mœduwen a inde apan, abã y i mac anan, œna mbœlak ata kœ pasak. Anga nan, vivã y anahan ata a gan masuwayan anã ðõ sœ daliyugo ahã y, tœ dazlan sœ pœrahan azar. ⁴ Fok a tinen aya tœ hœran nga anã zizœk a kawa gœdam ata awan, anga kœ varak anan mœgala anahan anã zizœk sa nay à bõlay wa ata awan. Tinen apan ti hœran nga anã zizœk ata kurkœw re, ta wa: «Wã yã mœduwen a kawa zizœk a anan anaw? Wã yã saa mba apan sa ga vœram tœ winen anaw?»

⁵ Zizœk ata kœ njadãk cœved mœnjœk sœ hœran nga anã zek, aday sœ gœnahan anã Mbœrom. Kœ njadãk cœved sa ga bahã y kiya kwa kuro fudõ nga anahan a cew (42) re.* ⁶ A dazlan sœ gœnahan anã Mbœrom: a gœnahan anã slõmay anahan, anã man sœ njahã y anahan a re, aday anã ðõ mœ njahã y aya à mburom ata fok. ⁷ Kœ njadãk cœved sa ga vœram tu ðõ a Yesu ahã y, aday à mbasã y patan. Matanan, kœ njadãk mœgala sœ lãvan nga anã slala ahã y fok, anã zahã v ahã y fok, anã 'am ahã y fok, aday anã kon ahã y fok re. ⁸ Ðõ sœ daliyugo ahã y fok ti ðukwen gœrmec ù vo. ðna ðõ aday slõmay anahan inde mœ vinde à ðerewel su ðõ tœ sifa aya inde nã, i ðukwen gœrmec ù vo itã yã y. Mbœrom a vinde ðerewel ata nã, a ban pœ ananahan sœ ndakã y daliyugo wã, aday a varan anan à alã y inde anã wan sœ tœman a ma vad ata awan.

⁹ Natiã y, ðõ aday slõmay inde apan cœna, à slœne 'am a anan: ¹⁰ Ðowan a nã, Mbœrom a ja nã, sa ban anan, ti ban anan. Ðowan a nã, Mbœrom a ja nã, sœ wacã y anan tœ maslalam ðukwen, ti wacã y anan tœ maslalam acãkan. Anga nan kutok, lele nœ ðõ a Yesu ahã y tœ zœga anan sa ðãf nga pœ Mbœrom, aday tœ sœmen anã way ahã y.

Zizœk a inde, a zlrã y ahã y à yugo wa

¹¹ Pœ ðœã wa, nœ canan anã zizœk a inde maza asa, winen apan i zlrã y ahã y à yugo wa. Lãkam ahã y inde anan pa nga cew, kawa lãkam sa wan sœ tœman, aday a ja 'am kawa ana gœdam re. ¹² A ga bahã y anahan a ðukwen tœ mœgala ana zizœk a sa nay à bõlay wa ata awan, a ga nœ pa 'am anahan awan. A ðãf bœlarã y pu ðõ sœ daliyugo ahã y fok sœ hœran nga anã zizœk ata awan, winen tœ vivã y sœ mbœlak mœduwen a aday mœ pasã y a coy ata awan. ¹³ Kœ gak wã y ahã y bayã k a, ma ga masuwayan aya awan: a dazã y anan ahã y uko à mburom wa pœ idœ sœ ðõ ahã y fok à mœndãk. ¹⁴ Kœ njadãk cœved sa ga masuwayan ahã y bayã k a pa 'am ana zizœk a sœ zlrã y à bõlay wa ata awan. Natiã y, masuwayan atã yã ðukwen tœ njœkãk anan ðõ ahã y bayã k a re. Zizœk sœ zlrã y à yugo wa ata a jan atan nã: «Ndiken pœra sa ga minje tœ zizœk a mœ wacã y a tœ maslalam, aday kœ mœcãk anan tœ mbœlak anahan a bay ata awan.» ¹⁵ Zizœk a sa ja 'am ata nã, kœ njadãk cœved sœ vœzle apasã y à pœra ata inde, aday à ja 'am, à mba apan sa var cœved sa vad anan ðõ sœ hœran nga bay atã yã awan. ¹⁶ Zizœk ata a gan bœlarã y anã ðõ ahã y fok, gwaslã y ahã y tœ mœced sœ ðõ ahã y, ðõ sœ zlile aya pi zek tu ðõ mœtawãk aya awan, bilœ ahã y pi

* 13:5 Kiya kwa kuro fudõ nga anahan a cew: kawa luvon 1 260 re.

zek tu dõ azar aya awan, tã tãma vivay pã alay puway a tinen ahay, kabay pi jœr a tinen ahay re. ¹⁷ Dõwan a aday vivay anahan inde apan ibay nã, i njad sã sukõm way à lumõ wa bay, i njad sã sukõm anan way tã way anahan ahay itãbay re. Vivay ata ðukwen nã, slãmay ana zizœk ata awan, kawa sa ja nã, lamba sã slãmay anahan.

¹⁸ Natiya, lele nã, dõ sã kãlire ahay tã san way. Dõ sã kãlire ahay tã san nã, lamba ata a ðakay anan nã maw re. Anga lamba ata nã, lamba sã slãmay su dõ zãzen awan. Lamba anahan nã, sãkat mbãrka tã kwa kuro mbãrka nga anahan a mbãrka (666).

14

Do ana Yesu ahay tinen apan ti ga ara wiya awan

¹ Na ca idẽ asa cœna, nã canan anã wan sã tãman mã tavay a à ðãzlom sã ngaman Siyona ata awan, tinen tu dõ a aday slãmay a wan sã tãman tã slãmay ana Bãbay anahan mã vinde aya pi jœr a tinen ataya awan. Tinen a fok nã, tinen mbulo sãkat tã kwa kuro fudõ nga fudõ (144,000). ² Nã slãne asa bine maw nã, agungol inde a ndãray à mburom wa kawa zãlaka sã dazay pã pãkãrad à zlinder ata awan, a ndar kawa adac a Mbãrom, aday a ndar kawa dõ ahay tinen apan ti fa gãnjaval re. ³ Man su dõ ataya ðukwen tinen mã tavay a pa 'am sa man sã njahay sã bahay, aday pa 'am ana awan a fudõ ataya awan, aday pa 'am ana maced ahay re. Tinen apan ti ga ara wiya awan. Dõwan a mba apan sã tãtak ara a tinen ata bay, si kak dõ a mbulo sãkat tã kwa kuro fudõ nga fudõ (144,000) a mã bãmbadãy aya pã daliyugo wa ataya aday. ⁴ Dõ a anaya nã, ta gak anan nga i zek lele. Tã dabolok zek tã uwar ahay itãbay. Tã pãrahan azar anã wan sã tãman nã kwa aha. Mbãrom a tãmay atan ahay à wulen su dõ sã daliyugo ahay wa anga winen, aday anga wan sã tãman re. ⁵ Mungwalay inde à 'am a tinen itãbay, ines a tinen ðukwen ibay.

Maslay a Mbãrom ahay maakan

⁶ Natiya awan asa, nã canan anã maslay a Mbãrom maza awan, winen apan i fatay pa nga mburom. A ðakay anan lãbara mugõm a a mbãda itãbay pa sã viyviya ata awan. I ðakan anan anã dõ sã daliyugo ahay fok, anã dõ sã zahav ahay a fok, anã dõ sa ja 'am wura wura fok, aday pã slala pã slala, pu kon pu kon re.

⁷ Maslay ata a ja 'am tã mãgalak awan, a wa: «Jõjiren anan anã Mbãrom, hãren anan nga, anga alay a kã slak hãna i gan sariya anã dõ ahay. Hãren anan nga. Sã ndakay bagãbaga mburom, tã daliyugo, tã bõlay, tã kurok ahay nã, winen a re.»

⁸ Maslay a Mbãrom hinen a slãray ahay asa, a wa: «Coy! Babila, wulen su doh a mãduwen ata kã slahak. Babila kã slahak dezdezez! Winen a aday nã, kã hak anan mahay sã atahasl anahan anã dõ ahay. Atahasl anahan ata nã, kã wadadãk anan pã dõ sã daliyugo ahay fok, aday tã ga kawa winen awan.»

⁹ Maslay a Mbãrom mã slala maakan awan, a slãray ahay asa. Winen ite a ja tã mãgalak awan, a wa: «Kuwaya, dõwan a kã ðukwek anan gãrmec ù vo anã zizœk ata awan, kabay anã pãra sa ga minje tã winen ata awan, aday kã tãmahak vivay anahan pi jœr kabay pã alay re ata kãma, ¹⁰ i ga ðãce. I gurac mahay à gãvet sa ga mivel a Mbãrom wa, aday mahay ata nã, mã japay a tã a'am itãbay. Natiya dõwan ata i sa ðãce ù uko à ðãlov sã uko inde mã japay a pi zek tã mätãtok sã uko ata awan. Dãce ata i tãra ðukwen nã, pa 'am ana maslay a Mbãrom cãncan aya awan, aday pa 'am ana wan sã tãman re. ¹¹ Jinjek sã uko sa man sã ðãce a tinen ata i slabak pa nga mburom nã dãdekwdukwe pa sã viyviya awan. Kuwaya dõwan a kã ðukwek anan gãrmec ù vo anã zizœk aday

anã pãra sa ga minje tã winen ata cœna, kã tãmahak vivay sã slẽmay anahan, i man uda kula itãbay, luvon tã ipec fok.»

¹² Anga nan kutok, kwanay dõ ana Yesu ahay, dõ sã dãfan apan anã 'am a Mbãrom ahay, dõ sa dãf nga pã Yesu ahay, tiven nã lele.

¹³ Asa, nã slãne dungo a jay ahay 'am kwa ahay à mburom wa, a wa: «Vinde! I ban pã hãna anan wa nã, Mbãrom i dãf alay sã bahay anahan pu dõ sa mac aday, winen apan i ga mer su way anahan hwiya ata awan.»

Apasay Cãncan a a mbãda apan, a wa: «Matanan acãkan. Ti man uda tã ataslay mivel awan, anga Mbãrom a san pi mer su way a tinen ma ga lele ataya zle.»

Sariya a dazlan

¹⁴ Na ca ide asa, nã canan anã matapasl kwedekkwedek awan. Awan a inde mã njahay a apan, a ga minje tã wan su dõ. Jugo sã bahay inde à nga anahan, ma han a tã gura. Winen ti dem ma pa a hepepe à alay inde.

¹⁵ Maslay a Mbãrom maza awan, a nay ahay ù doh sã mazlaõ a Mbãrom wa, a jan anã dõwan mã njahay a à matapasl inde ata tã mãgalak awan, a wa: «Gãba dem anak, car, anga alay sã halan nga anã way ahay kã slak. Daliyugo fok ma nah a tãde sa car.»

¹⁶ Natiya, dõwan a mã njahay a à matapasl inde ata a gãba dem anahan, a car anan way sã daliyugo ahay fok kãrap.

¹⁷ Nã canan anã maslay a Mbãrom hinen a nay ahay ù doh sã mazlaõ a Mbãrom à bagãbaga mburom wa, winen ðukwen ti dem anahan a ma pa a à alay inde re.

¹⁸ Maslay a Mbãrom hinen inde maza awan, a nay ahay à man sã varan way a Mbãrom ata wa. Winen nã, maslay a Mbãrom sã lavan nga anã uko ata awan. A tãba 'am, a jan ahay anã maslay a Mbãrom a ti dem a ma pa a à alay inde ata, a wa: «Gãba dem anak, aday zlav anan cune mã wahay aya pã daliyugo ata fok. Anga wan si sé ataya tã nahak coy.»

¹⁹ Maslay a Mbãrom ti dem a à alay inde ata, a zlav anan cune mã wahay aya pã daliyugo wa, a pak anan à kudõm sã caslay anan wan sã cune ahay. Kudõm ata ðukwen, man sa ga mivel a Mbãrom. ²⁰ Wan sã cune ahay fok, mã caslay aya à kudõm inde uho, à wulen su doh wa zad. Zãlaka sã mez a pãkay ahay à kudõm ata wa, a haw. Zãbor sã zlinder sã mez ata i ga kilomiter sãkat maakan (300). Sãdek anahan a ðukwen i ga miter cew, pãles á tavay uda nã, saa cay ahay wa nã nga dãkdek.

15

Maslay a Mbãrom ahay tã pãkay ahay mãgara ahay cuwõe

¹ Pã dãba anahan a wa nã, nã canan anã awan a inde mãduwen awan, aday ma ga masuwayan aya à mburom asa. Maslay a Mbãrom ahay inde cuwõe, tã mãgara aya à alay inde cuwõe ite re. Awan ataya ðukwen, mãgara mãdakwidok aya awan, anga tã mãgara ana Mbãrom ata ðukwen, mivel anahan i ndav sã coy.

² Aday nã canan anã awan a inde kawa dãlov sã malam mã japay a tã uko awan. Asa, nã canan anã dõ sã mbasay pã zizœk tã pãra anahan ataya awan, aday tã lamba sã slẽmay anahan. Tinen nã, Mbãrom kã varak atan gãnjavañ ahay à alay inde, aday tinen mã tavay aya pa 'am sã dãlov sã malam ata awan.

³ Tinen apan ti ga ara ana Musa, dõ si mer su way ana Mbãrom, tã ara ana wan sã tãman. Ara ata nã, natiya:

«Mbãrom Ba Mãgala,

mer su way anak ahay fok nã mãduwen aya awan,

ta ga masuwayan.

Bahay su kon ahay fok nà, iken awan.

Way anak ahay sa ga dukwen,
lele aday dídek aya re.

⁴ Bahay a manay,

dowan a saa jɛjarak bay nà, wayaw?

Dowan a saa ngam sɛ hɛrak nga bay nà, winen wayaw?

Anga iken a kɛrtek cɛncan awan.

Do su kon ahay fok ti nay adɛka nɛ sɛ hɛrak nga,

anga do ahay fok tɛ canak anan anà mer su way anak ahay fok nɛ lele.»

⁵ Pɛ dɛba anahan a wa asa, nɛ canan anà doh sɛ mazlaɓ a Mbɛrom à bagɛbaga mburom inde, kawa sa ja nà, jawjawa cɛncan awan, winen mɛ tɛba awan. ⁶ Maslay a Mbɛrom cuwɛ ataya tɛ mɛgara aya cuwɛ à alay inde, tɛ zɛray à man a cɛncan ata wa. Tinen ma pak zana kwedekkwedek aya pi zek re, aday tinen ma ban mbac aya tɛ maslɛrapa sɛ gura. ⁷ Kɛrtek à wulen sɛ awan aya fudò tɛ sifa ataya inde, a varan tasa sɛ gura ahay cuwɛ anà maslay a Mbɛrom a cuwɛ ataya cite. Tasa ataya ma rah aya tɛ mível a Mbɛrom sa ga pɛ do ahay, aday Mbɛrom nɛ inde tɛ sifa pa sɛ viyviya awan.

⁸ Natiya, doh sɛ mazlaɓ a Mbɛrom a rah tɛ jinjek sɛ mazlaɓ a anahan tɛ gɛdan anahan a tɛke dadekwdukwe. Dowan sa mba apan sa zla ù doh ata ibay, hus azanan maslay a Mbɛrom a cuwɛ ataya tɛ ndɛvak anan mɛgara a tinen a cuwɛ ataya aday.

16

Tasa sɛ mɛgara ahay cuwɛ

¹ Nɛ slɛne dungo a mɛduwen a a ndɛray ahay kwa ù doh sɛ mazlaɓ a Mbɛrom wa. Winen apan i jan anà maslay a Mbɛrom a cuwɛ ataya, a wa: «Zlen, ká sa pɛken anan way sɛ tasa sɛ mível a Mbɛrom a cuwɛ ataya pɛ daliyugo kutok.»

² Natiya maslay a Mbɛrom a mama'am awan, a zla, a pak anan way sɛ tasa anahan pɛ daliyugo. Mbɛlak lelibay aya aday ma han aya a gan anà do ahay. Sa njad mbɛlak ata nà, do sa njad vivay ana zizɛk ataya awan, aday ta taa dukwen gɛrmec ù vo anà pɛra ana zizɛk ata re.

³ Asa maslay a Mbɛrom mɛ slala cew awan, a pak anan way sɛ tasa anahan pa nga sɛ bɛlay. A'am sɛ bɛlay ata a tɛra kawà mɛngɛdazay su do ma mac awan, aday way sɛ a'am ahay fok tɛ mɛcak.

⁴ Maslay a Mbɛrom mɛ slala maakan awan, a pak anan way sɛ tasa anahan pa nga sɛ a'am sɛ dɛlov ahay aday pa nga sɛ a'am sɛ kurok ahay fok. Natiya kutok a'am ahay fok tɛ tɛra mez asa re. ⁵ Aday nɛ slɛne maslay a Mbɛrom a, sa gan nga anà a'am ata a hɛran nga anà Mbɛrom, a wa: «Iken nà, do cɛncan awan. Iken inde nà, kwa hɛna kabay, hɛna dukwen iken a re. Ka gak anan sariya anà do ahay hɛna tɛ cɛved awan. ⁶ Do anaya tɛ vɛdak anan do anak ahay, aday tɛ vɛdak anan do maja'am anak ahay re. Anga nan, ka han atan mez, tɛ njadak magwayway pɛ lelibay a tinen kutok.»

⁷ Cɛna nɛ slɛne dungo a ndɛray ahay à man sɛ varan way anà Mbɛrom ata wa. A wa: «Ayaw, Bahay Mbɛrom, Ba Mɛgala, ka ga sariya anak nɛ tɛ cɛved awan, tɛ dídek a re.»

⁸ Natiya kutok, maslay a Mbɛrom mɛ slala fudò awan, a pak anan way sɛ tasa anahan pɛ ide sa pac. Cɛna pac a njad cɛved sa dav ndayaya aday sa han sɛ zalay sɛ kukwa ata awan, a vak anan do ahay tɛ uko anahan awan. ⁹ Anga pac a sa vak atan ata awan, do ahay ta ma nga adɛka nɛ sɛ gɛnahan anà slɛmay

a Mbərom, winen dō sə lavan nga anà məgara ataya awan. Bina, tə ngəmak sə mbəsak anan cəved a tinen a lelibay ataya bay, aday tə ngəmak sə həran nga anà Mbərom anga mazlaḅ anahan bay re.

¹⁰ Maslay a Mbərom mə slala dāra awan, a pak anan way sə tasa anahan pa man sə njahay ana zizək ata awan, aday luvon a ga takəḏimbom pə bahay anahan ata fok. Dō ahay ta ma nga sa rac slan, anga dəcə inde ndəlekeke bayak awan. ¹¹ Tə gənanan anà Mbərom sə bagəbaga mburom, anga dəcə tə mbəlak a tinen ataya awan. Aya əna, tə mbəsakak sa ga huwan bay hwiya.

¹² Natiya asa re, maslay a Mbərom mə slala mbərka awan, a pak anan way sə tasa anahan ite. Winen nà, a pak anan mbala anahan nə à zlinder a inde məduwen a tə ngaman Efaratis. Coy a'am a sa wa, aday bahay sə dəlön ahay ta njad cəved sə takas anan zlinder ata awan. ¹³ Cəna nə canan anà apasay lelibay aya maakan. Tinen kawa njəladaw ahay, tə zləray à 'am ana zizək a kawa gədam ata wa, à 'am ana zizək a sa nay à bəlay wa ata wa, aday à 'am ana dō maja'am a Fakalaw ata wa re. ¹⁴ Tinen nà, apasay sə setene ahay sa ga masuwayan ahay cara cara. Apasay ataya ti halan nga anà bahay sə daliyugo ahay fok, anga aday ti ga vərəm pə luvon a məduwen a ana Mbərom Ba Məgala ata awan.

¹⁵ Bahay a wa: «İhe, nen apan ni zlak ayak nə kawa dō sə akar, dōwan i san apan bay. Ni daf alay sə mazlaḅ uno pə dō sə dəfan ide anà luvon ata mənəna sə njak ahan ata awan, aday dukwen zana anahan inde mə lavay zek a lele, anga aday na sak a zlak ayak cəna, waray i gan sa bar pa 'am sə dō ahay bay, bina zana i ga inde pi zek.»

¹⁶ Natiya kutok, apasay a lelibay ataya, tə halan nga anà bahay ahay fok à man kərtek awan. Tə ngaman anà man ata ta 'am sə Yahudə ahay nà, Harmagedon.

¹⁷ Kagasl, maslay a Mbərom a mə slala cuwḅe a kutok, a ndav anan sa pak way sə tasa anahan pa nga mburom. Dungo a ndəray tə məgalak a kwa ahay pa man sə njahay ana Mbərom a wa, ù doh sə mazlaḅ anahan a wa, a wa: «Həna nà, kə ndəvak coy kutok!»

¹⁸ Cəna, cəreḏ, Mbərom a wuted, tanday a dac apan hohum hohum, aday daliyugo a 6al tə məgalak awan. Kwa pə ana Mbərom sə ndakay dō ahay pə daliyugo nà, hus ahay həna, kula daliyugo kə 6alak matanan bay. ¹⁹ Cəḏak, daliyugo a ta i zek wa. Wulen su doh a məduwen ata a gəzla i zek wa maakan re. Wulen su doh sə daliyugo ahay fok tə mbəzlak, tə nasek. Natiya kutok, Mbərom a may anan ahay à nga inde ləbara ana Babila, wulen su doh a məduwen ata awan, a varan tasa sa ga apan mivəl anahan ata ma rah a ledled tə mahay awan, aday à sa anan wa nə fok. ²⁰ Kon aya aday a'am sə bəlay a van atan nga ataya fok, tə ndarmadak à a'am inde. Bəzlom ahay dukwen tə dafasak fok cite re. ²¹ Lanja dugulom aya kawa məndaḅ a pəkay ahay mbortoto bayak a pə dō ahay. Anga nan, dō ahay tə gənanan anà Mbərom, anga iven sə lanja ata kə gəḅak dəcə nə ndəlekeke bayak awan.

17

Atə uwar tə zizək

¹ Pə dəḅa anahan a wa nà, dō kərtek à wulen sə maslay a Mbərom a cuwḅe sa ban tasa ahay cuwḅe à alay inde ataya, a nay, u jo: «Hayak, ni dakak anan sariya ana Mbərom sa gan anà uwar a sa jan uho tə dō ahay so ata awan. Winen nà, wulen su doh a ma han a pə cakay sə zliḏer ahay ata awan. ² Bahay sə daliyugo ahay ta gak mədigwed tə winen, aday dō sə daliyugo ahay bayan a tə vawak nga ta sə nahay tə winen a re.»

³ Apasay Cœncan awan, a nay ahay upo, a ban nen, aday maslay a Mbœrom ata a zla nen à saf inde. A man ata awan, nã canan anã uwar a inde, winen ma jãn a pœ zizœk a inde, a ca dœzdaz. Nga anahan ahay cuwœe, aday lœkam ahay apan kuro re. Zek anahan a fok œukwen mœ vinde apan nã, slœmay lelibay aya dœkdek, sã gœnahan anan anã Mbœrom. ⁴ Uwar ata ite nã, zana anahan pi zek dœzdaz kawa zana vavize awan, way sœ slœmay anahan inde sœ gura, aday kon lele aya pi zek tœ mœdine ahay inde apan re. Tasa sœ gura œukwen inde à alay anahan, aday way lelibay aya uda teppe, mœ rœbas aya vœrekeke, kawa sa ja nã, mer su way anahan sa ga lelibay ataya awan. ⁵ Slœmay inde mœ vinde pi jœer anahan, aday slœmay ata nã, a dœkay a way mi œer a inde hœna: «Nen Babila, wulen su doh mœduwen awan. Nen may sœ uwar sœ nahay tœ dœ ahay so ataya fok, aday nen may su dœ huwan aya fok re.»

⁶ Aday nœ canan bine siwaw nã, uwar ata kã sak mez su dœ a Yesu ahay ma vad aya anga tœ dœkay anan slœmay a Yesu cœrkœke ataya awan. Aday uwar ata kœ vawak nga tœ mez a tinen ataya awan.

Nœ canan matanan cœna, u go masuwayan. ⁷ Maslay a Mbœrom ata u jo, a wa: «Sa gak masuwayan nœ maw? Ni dœkak anan way a mi œer a pœ uwar ata tœ zizœk a sœ gœfa anan, winen tœ lœkam aya kuro pa nga ahay cuwœe ata awan. ⁸ Zizœk a iken sœ canan ata nã, abay winen tœ sifa awan, œna hœna nã, kœ mœcak. Azanan nœ i jœnay ahay à mœke sœ mœrda wa. Kã sak a jœnay ahay wa cœna, Mbœrom i lize wa sœ coy a kutok. Do aday slœmay a tinen inde mœ vinde à œerewel su dœ tœ sifa aya inde itœbay, kwa sœ ndakay anan daliyugo ata fok, ti canan anã zizœk ata nã, i gan atan masuwayan. Anga abay winen tœ sifa awan, aday hœna winen ma mac awan, aday pa 'am mœnjœk œukwen i i may ahay tœ sifa asa re.»

⁹ U jo asa, a wa: «Lele nã, dœ ahay tã njad kœlire sa san way a anan. Nga ataya cuwœe nã, ta ga minje tœ œœzlmœ ana uwar ata sœ njahay apan ataya awan. Aday œukwen, a ga minje tœ bahay ahay cuwœe re. ¹⁰ A wulen sœ bahay ataya œukwen, œara aya nã, tœ mœcak coy. Bahay mœ slala mœrka nœ winen inde hœna bahay awan. œna bahay mœ slala cuwœe a ite nã, alay a anahan kã slak fan bay. Alay anahan a à sla œukwen, i njahay bayak a bay. ¹¹ Zizœk ata ite nã, abay winen tœ sifa awan, aday hœna winen tœ sifa sabay asa, ata winen a œukwen bahay a mœ slala jœmaakan awan. Bahay ata œukwen tinen pœ kœrtek a tœ bahay a cuwœe ataya awan. Kã sak a slœray ahay asa nã, Mbœrom i lize wa sœ coy a kutok.

¹² «Lœkam a kuro iken sœ canan ataya nã, ta ga minje tœ bahay ahay kuro ti nay ahay mba, bina ta gak bahay fan bay. Ti i njad cœved sa ga bahay a mba, aday ti ga bahay a nœ jiya tatœ zizœk ata awan, œna ti njahay bayan a bay. ¹³ Bahay ataya kuro œukwen, tinen kœrtek a i mer su way a tinen inde. Aday ti varan mœgala a tinen tœ mazlaœ a tinen anã zizœk ata aday à ga anan bahay anahan. ¹⁴ Ti ga vœram tœ wan sœ tœman, aday wan sœ tœman ata i mbasay patan, anga winen Bahay sœ zalay bahay ahay fok. I mbasay patan, winen tu dœ anahan a mœ ngamay ataya awan. A walay atan, aday ti pœrahan azar tœ mivœl kœrtek awan.»

¹⁵ Maslay a Mbœrom ata u jo asa, a wa: «Uwar a sa jãn uho tœ dœ ahay so ata nã, winen mœ njahay a pœ cakay sœ zliinder aya iken sœ canan ataya awan. Zliinder ataya nã, ta ga minje tu dœ sœ zaav ahay fok, ta 'am ahay fok, tœ slala ahay fok, aday tu kon ahay fok re. ¹⁶ Lœkam a kuro iken sœ canan ataya, aday tœ zizœk a iken sœ canan ata nã, ti ma nga sa nan ide anã uwar a sa jãn uho tœ dœ ahay so ata awan. Ti ngœzar panan way anahan ahay fok à alay wa, aday i njahay zek kœriya slokwitor a, ti rac sluwed si zek anahan, ti lize anan tœ uko.

17 Bahay a kuro ataya ta ga matanan nà, anga Mbərom a daf abayak nga ata à mivèl a tinen inde. Natiya, 'am a zlan atan pi zek anà bahay ataya sə varan məgala sə bahay a tinen anà zizœk, hus pə luvon a aday 'am a Mbərom ma ja aya ti ndav wa coy ata awan. 18 Uwar a iken sə canan ata ite nà, a ga minje tə wulen su doh məduwen a sə lavan nga anà bahay sə daliyugo ahay fok ata awan.»

18

Mbərom a gan sariya anà wulen su doh sə Babila

1 Pə dəba anahan a wa kutok, nə canan anà maslay a Mbərom hinen inde, winen apan i dazay ahay à mburom wa. Məgala anahan inde bayan awan, jiyjay sə mazlaḅ anahan dukwen a dəvan anà daliyugo fok. 2 A zlah tə məgalak awan, a wa: «Coy! Wulen su doh a sə ngaman Babila ata kə slahak, Babila kə slahak dezdezez! Wulen su doh ata kə rahak tə apasay lelibay aya awan, apasay huwan aya, aday tə məvuhom ma ga mənjadak aya* cara cara tinen ma rah a à wulen su doh ata inde re. 3 Anga winen kə varak anan mahay anà do su kon ahay fok aday tə sa. Asa mahay anahan nà, ubor sa ga mədigwed tə winen awan. Bahay sə daliyugo ahay fok ta gak mədigwed ata awan. Do sa ga masa tə way ahay fok, tə tərak do sə zlile ahay anga zlile sə mədigwed anahan sa ga ata awan.»

4 Nə sləne asa bine maw nà, dundo a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa: «Kwanay do uno ahay, hayak ikwen ahay à wulen su doh ata wa, anga aday kə limen anan alay anà ines a tinen ataya bay, kɪ gen dəcə kawa tinen bay re.

5 Hayak ikwen ahay à wulen su doh ata wa, anga ines anahan ataya dukwen tə dəzlek zek jəgenegene hus pa man sə ide a Mbərom, aday Mbərom awan, a may anan ines ana Babila ataya à nga inde re.

6 Gen anan nə kawa anahan a sa gak ikwen ata cite. Gen anan adəka nà, si sə zalay mbala anahan ata məcapar cew awan. Kak winen kə varak ikwen mahay gəzlaway zet nà, viren anan uda kawa anahan ata awan, əna məgala mbala a kwanay á zalay anahan məcapar cew awan.

7 Kə pəlak anjahay sə mazlaḅ tə zlile a nə cəvedabay.

Matanan bənen anan mbiyed nə bayak a kutok,

á ga dəcə dukwen matanan re, kawa winen ù doh sə məsinde.

Aday nà, a wa: “Nen bahay, nen mə njahay a pa man sə njahay sə bahay uno lele.

Nen mədukway sə uwar bay, ni yam ma ite anaw, anga mbaz uno inde kə məcak ibay.”

8 Anga nan kutok, məgara ahay ti tan à nga nə luvon kərtek: amac, ayam, aday may re.

Ti vak anan tə uko, anga Bahay Mbərom a sa gan sariya ata nà, winen məgala awan.

9 «Bahay sə daliyugo ahay sa taa japay tə winen pə ubor, aday pa sa ján uho tə winen ataya fok, ti yam tongof tongof, anga ti canan anà jinjek sə uko ata awan. 10 Ti tavay dären, anga zlawan sə dəcə məduwen ataya i gan atan. Aday ti ja à wulen a tinen:

“Wuna, wuna!

Babila, iken wulen su doh məduwen awan,

* 18:2 Minje kawa zənzen, mugudok, ngahak, kəzkez. Ca pə Tooktaaki Tawreeta 14.3-21.

Babila iken wulen su doh mægala ata, iken inde sabay!

Kà lizek à ler kàrtek inde ca!

Matanan, Mbərom kà gak anak sariya coy.”

11 «Do sa ga masa tə way ahay dukwen ti yam, ti ja mawa, anga dowan saa sukom way a tinen ahay nà, inde sabay: 12 way kawa gura, dala, kon lele aya awan, mädine ahay; zana kataw aya awan, zana dəzdəz aya awan, zana kwedekkwedek aya awan, zana vavize aya re; dədom sə rəbas lele aya awan, aday way mə ndakay aya ta slan sə mbəle ataya awan, aday way mə ndakay aya tə dədom masa a da 'am ataya re; azar aya dukwen mə ndakay aya tə dangwa, tə rəslom, aday tu kon mə rəba aya awan; 13 kemsire lele aya awan, amar sa ga pi zek ahay, wurde sə ngaman *mira* ata awan, wurde sa vak avavak ahay; mahay, amar sə ile; ndaw, nuko sa ndaw; sla ahay, təman ahay, pəles ahay, muta sə pəles ahay; bile ahay, aday sifa sə do ahay fok, dowan saa sukom way ataya nà, inde sabay.

14 «Natiya, do sa ga masa ahay ti jan anà wulen su doh ata, natiya: “Way anak a sa ga anan ti zek ataya fok tə lizek. Zlile anak, way sə ndakay zek anak, fok tə lizek. Kula ki njad atan sabay.” 15 Do sa njad zlile ta sa ga masa sə way ataya ti tavay dären pə wulen su doh wa, anga dəcə anahan ataya a gan atan zlawan. Ti ma nga sa yam, sa ja mawa nə bayak awan. 16 Ti ja: “Waay, waay! Babila, wulen su doh məduwen awan, abay a taa pak pi zek nə zana aday kwedekkwedek aya, zana dəzdəz aya, aday zana vavize aya bidaw? Winen mə ndrakesl a nə tə way sə gura ahay, tu kon sə masa lele aya awan, aday tə mädine ahay re. 17 Way ataya fok tə lizek à ler kàrtek a inde ca!”

«Do sə kwalalan ahay pi zek tə bahay nga a tinen aya təkə, tatə do sa bar tə kwalalan ahay, ti tavay dären cite re. 18 Ti canan anà jinjek sə uko sa vak anan wulen su doh ata nà, ti zlah, ti ja: “Kula wulen su doh inde məduwen a kawa həna anan nà, ibay!” 19 Ti ra yugo, ti pak pi zek tə ayam awan†, ti ja mawa tə ayam awan: “Waay, waay, Babila, wulen su doh məduwen awan! Do sə kwalalan ahay pa nga sə bəlay fok ta ga zlile nà, tə winen a bidaw? Way anahan ahay fok tə lizek à ler kàrtek inde ca!” 20 Natiya kutok, kwanay do sə mburom ahay, tislen mivél, anga wulen su doh ata kə lizek. Kwanay do a Yesu ahay, do maslan a Yesu ahay, do maja'am a Mbərom ahay, tislen mivél, anga Mbərom kà mak anan anan gəsiked' anahan, kawa Babila sa gak ikwen ata awan.»

21 Kagasl kutok, maslay a Mbərom məduwen a hinen inde, a zla, a gəba van məduwen awan, a lar anan à bəlay inde dəzlez, a wa: «Ti lar anan Babila wulen su doh a məduwen ata dukwen, kətanən. Dowan i canan kula sabay. 22 Ara su do sa fa gənjaval ahay, sa fa məzləzlilən ahay, sa fa cicək ahay, aday tə ara su do sa fa sləlem ahay i ga inde à Babila sabay. Dowan i canan anà do sa han way ahay, do sə ndakay way ahay fok sabay. Dowan i sləne aɓal ana wan sa van pa van à Babila sabay. 23 Dowan i canan anà jiyjay sə uko sə lalam à Babila sabay. Dowan i sləne ara su do sə gəba dalay ahay à Babila sabay fok. Ayaw, do sa ga masa ahay à Babila nà, tə zalay do sə daliyugo ahay fok tə mazlab. Əna, kə njəkək anan do su kon azar ataya ta sa ga masuwayan anahan ahay cara cara pə daliyugo fok. 24 Mez su do a maja'am anahan ahay, pi zek tə mez anà do a Yesu ahay ma pak awan, à wulen su doh ata awan. Aday asa, mez sə do ahay ma pak a pə daliyugo fok ata nà, pa nga ana Babila awan. Mbərom a gan sariya anà Babila nà, matanan.»

† 18:19 Aga tinen ta yam məsinde nà, ta ra yugo pi zek.

19

1 Pã dãbã anahan a wa kutok, nã slãne awan a inde kawa dungo sã dõ ahay bayan a à mburom, winen apan i ja, a wa:

«Hãren anan nga à Mbãrom!
Anga Mbãrom a manuko nã dõ sa tam dõ,
mazlãb nã pã winen,
mãgala anahan inde.

2 Mbãrom a ga sariya ðukwen tã cãved awan, aday tã ðidẽm a re.
Kã gak anan sariya anã uwar sa jãn uho tã dõ ahay so ata awan.

Sa nes anan daliyugo fok tã mädigwed nã, winen a re.
Mbãrom kã gak anan sariya anga kã vãdak anan anan dõ si mer su way anahan ahay.»

3 Ta ja asa:

«Hãren anan nga anã Mbãrom!
Anga jinjek sã uko sã ðãroz à wulen su doh ata wa nã, i ndav kulibay,
i ðãroz wa nã pa sã viyviya awan!»

4 Natiya kutok, mãced ahay kwa kuro cew nga fudõ pi zek tã awan a fudõ tã sifa ataya, tã dukwen gãrmec ù vo anã Mbãrom a mã njahay a pa man sã njahay sã bahay anahan ata awan. Dõ ataya ta wa: «Amen, matanan! Hãren anan nga anã Mbãrom!»

Azar uko sã gãbã dalay ana wan sã tãman

5 Cãna, nã slãne 'am a ndãray ahay kwa à man sã njahay sã bahay a Mbãrom wa, a wa:

«Hãren anan nga anã Mbãrom a nuko,
kwanay dõ si mer su way anahan ahay,
dõ sã jãjaran ahay,
mãced ahay pi zek tã gwaslay aya tãke fok.»

6 Nã slãne asa abãbal awan sã man su dõ mãduwen awan, kawa zãlaka sã dazay pã pãkãrad à zlinder ata awan, kawa Mbãrom sa dac tã mãgalak ata awan. Nã slãne nã, a wa:

«Hãren anan nga anã Mbãrom!
Anga Mbãrom Ba Mãgala, dõ sã lavak uko nga nã winen Bahay awan!

7 Tasluko mivel, mbasuko pã kãrtek awan.
Hãruko anan nga, anga mãduwen anahan!
Alay a kã slak, wan sã tãman i gãbã uwar anahan.
Dãna ata ðukwen kã lavak zek, winen apan i ba.

8 Tã varak anan zana sã gãbã zek kãlfedẽdẽ aday ma dav a herre,
à pak pi zek.»

Zana anahan a kãlfedẽdẽ ata nã, mer su way ana dõ a Yesu ahay sa ga lele aya ata awan.

9 Natiya kutok, maslay a Mbãrom ata u jo, a wa: «Vinde: Mbãrom i ðaf alay sã mazlãb anahan pã dõ mã ngamay aya à man sã azar uko sã gãbã dalay ana wan sã tãman ata awan.» Asa, u jo, a wa: «'Am a anaya nã, 'am ðidẽk aya awan, 'am a Mbãrom.»

10 Nã slãne 'am ata cãna, nã dukwen gãrmec pã saray anã maslay a Mbãrom ata awan, ãna u jo, a wa: «Kã ga matana sã dukwo gãrmec ù vo bay. Nen ðukwen dõ si mer su way kawa iken, aday kawa mãrak anak azar aya sa ga side pã Yesu ataya re. Dukwen gãrmec ù vo nã, anã Mbãrom!» Anga sã varan mãgãla anã dõ maja'am a Mbãrom ahay ðukwen, side sã ðakay anan 'am ana Yesu ata awan.

Do sa jãn pã pãles kwedekkwedek awan

¹¹ Kagasl, nɛ canan anɔ mburom mɛ tɔbɔ awan, aday pɔles a inde ɔ man ata kwedekkwedek awan. Dɔwan a ma jɔn a apan ata nɔ, tɔ ngaman nɛ dɔ ma dɔf nga awan, aday dɔ didɛk a re. A ga sariya, aday a ga vɔram nɔ, tɔ cɔved awan. ¹² Idɛ anahan ahay ta dav nɛ kawa miresl sɛ uko. Jugo sɛ bahay ahay inde anan ɔ nga nɛ bayak awan. Aday dʉkwen, slɛmay anahan inde mɛ vinde apan, ɔnɔ dɔwan a san anan bay, si zek anahan awan. ¹³ Zana anahan pi zek nɔ, dɔzdɔz tɔ mez awan. Tɔ ngaman nɛ 'Am a Mbɛrom. ¹⁴ Dɔ sa ga vɔram anahan ahay fok tɔ pɛrahan azar ɔ mburom wa, tinen a fok ma jɔn aya pɛ pɔles kwedekkwedek aya re. Zana a tinen pi zek dʉkwen kɔfɛdɛdɛ aya dɔkɛk, aday ma dav aya herre re. ¹⁵ Mbeet, maslalam ma pa awan, a zlɛray ahay ɔ 'am anahan wa. I mbasay pɛ dɔ manidɛ anahan ahay pu kon pu kon nɔ, tɔ winen awan. I tɛra bahay tɔ mɛgala awan, pa nga su kon ahay. I zlaɔ atan kawa dɔ sa zlaɔ wan si sɛ ɔ kudom inde ata awan. Way ata dʉkwen, aga mivel ana Mbɛrom Ba Mɛgala. ¹⁶ Slɛmay inde mɛ vinde pɛ zana anahan, aday pɛ gos anahan natiya: «Bahay sɛ zalay bahay ahay fok.»

¹⁷ Aday nɛ canan ayak anɔ maslay a Mbɛrom hinen, winen mɛ tavay a pa pac. A ngaman ayak anɔ mɔvuhom sa nga mburom ahay fok tɔ mɛgalak awan, a wa: «Hayak ikwen ahay, anga dɔ halay nga sa pa dɔf sɛ azar uko ana Mbɛrom. ¹⁸ Hayak ikwen ahay, rɛcen sluwed si zek sɛ bahay ahay, sɛ bahay nga sɛ suje ahay, ta sɛ suje aya awan, aday sluwed sɛ pɔles pi zek tɔ sluwed su dɔ sa jɔn pɛ pɔles ataya tɔke, aday tɔ sluwed sɛ dɔ ahay fok: sluwed su dɔ su kon ahay ta sɛ bile ahay, sluwed su dɔ mɛced aya ta sɛ gwaslay aya tɔke.»

¹⁹ Aday nɛ canan anɔ zizɔek ata kutok, anɔ bahay sɛ daliyugo ahay pi zek tɔ suje a tinen aya tɔke, tɔ halay nga sa ga vɔram tɔ dɔwan a ma jɔn a pɛ pɔles a kwedekkwedek ata, pi zek tɔ suje anahan ahay ite re. ²⁰ Ta ban anan zizɔek ata, aday tɔ jaway anan, winen tu dɔ maja'am ana Fakalaw sa ta ga masuwayan pa 'am anahan ata awan. Tɔ masuwayan ataya dʉkwen kɔ njakak anan dɔ ahay aday tɔ tɛma vivay ana zizɔek ata pi zek a tinen, tɔ hɛran nga anɔ pɛra sa ga minje tɔ winen ata re. Natiya, ta ban anan zizɔek ata tu dɔ maja'am ana Fakalaw ata nɔ, ta lar atan ɔ dɔlov sɛ uko inde tɔ idɛ aya awan. Dɔlov sɛ uko ata nɔ, ma han a nɛ tɔ mɛtɔtok sɛ uko. ²¹ Suje ana zizɔek ataya nɔ, dɔwan a pɛ pɔles kwedekkwedek ata a vad atan nɛ tɔ maslalam sɛ zlɛray ɔ 'am anahan wa ata awan. Mɔvuhom sa nga mburom ahay fok tɔ rahak tɔ sluwed su dɔ ataya tɔehɛhɛ.

20

Fakalaw i ga ava mbulo ɔ dangay

¹ Aday nɛ canan anɔ maslay a Mbɛrom inde, winen apan i dazay ahay ɔ mburom wa. Lakile sɛ tɔbɔ mɛsudoh sɛ mɛke sɛ mɛrda ata, inde ɔ alay anahan, aday calalaw ma ba awan, inde ɔ alay anahan re. ² Maslay a Mbɛrom ata a ban anan zizɔek a kawa gɛdam a mɛduwen ata awan. Zizɔek ata nɔ, winen dɛdew sɛ njakan uda anɔ dɔ ahay kwakwa way anahan, winen nɛ Fakalaw. Maslay a Mbɛrom ata a jaway anan sɛ ava mbulo. ³ aday a lar anan ɔ mɛke sɛ mɛrda ata inde kutok. A tacan a 'am tɔ lakile, aday a tapay anan tɔ mɛtɔtok, anga aday ɔ saa ma apan sa njak anan dɔ su kon ahay sabay, hus pɛ ava mbulo ata sa ndav. Ava ata kɔ ndɔvak nɔ, ti i mbɛsakay anan mɛnjɔek asa re.

⁴ Pɛ dɔbɔ anahan a wa nɔ, nɛ canan anɔ man sɛ njahay sɛ bahay ahay. Mɛ njahay aya apan ataya nɔ, dɔ aday Mbɛrom a varan atan cɔved sa gan sariya anɔ dɔ ahay ataya awan. Nɛ canan anɔ sifa su dɔ ma mac aya awan. Tinen, ma car aya tɔ tirez, anga tɔ dɔkay anan lɛbara ana Yesu, aday anga tɔ wazay

anan 'am a Mbərom re. Do ataya nà, tə dukwek anan gərmec ù vo anà zizœk tə pəra anahan ata itəbay. Tə təmahak lamba sə sləmay anahan pi jœr a tinen ahay itəbay re. Kwa pə alay a tinen dukwen, vivay sə lamba anahan inde patan ibay. Tinen tə slabakak ahay à mæke wa, ta ga bahay tatə Yesu Almasihu aya mbulo. ⁵ Wita nà, aslabak à mæke wa mama'am awan. Do azar aya nə tə slabakak ahay ite fan bay, hus ava mbulo ata i ndav aday.

⁶ Ataslay mivél i təran anà do a saa slabakay ahay à mæke wa à aslabak a mama'am ataya awan, anga tinen do ma gan nga aya anga Mbərom. Amac mə slala cew awan, i mba patan sabay. Ti təra adəka nà, do sa ga mer su way ù doh sə mazlab a Mbərom, anga Mbərom aday anga Yesu Almasihu re. Ti ga bahay tə Yesu Almasihu ava mbulo.

Mbərom kə mbasak pə Fakalaw

⁷ Fakalaw kà sak a va mbulo à mæke sə mərda ata inde nà, ti mbəsakay anan uho asa. ⁸ Kə jənak ahay à mæke wa cəna, i zla saa njak anan do su kon ahay pə daliyugo fok asa, kawa sa ja nà, atə Gog tə Magog.* Fakalaw i halan nga anà do ahay pə kərtek awan, sa ga vəram tə Mbərom. Tinen nà, mə wasay aya kawa wiyen sə zlinder. ⁹ Nə canan atan nà, tinen mə ndire zek aya awan, ta zla kwa ta sə wura fok pə daliyugo, aday ta van nga anà man ana do a Yesu ahay mə njahay aya uda ata awan, kawa sa ja nà, Urəsəlima, wulen su doh ana Mbərom a sə pəlay anan ata re. Ta van nga lele cəna, uko a dazay ahay à mburom wa, a vak atan fok. ¹⁰ Zek ana Fakalaw a sa taa njak atan ata nà, ta ban anan, aday tə larak anan ayak à dəlov sə uko ata inde. A man ata dukwen nà, mətətok sə uko winen apan i ban. Ba tə larak anan ayak zizœk tu do maja'am ana Fakalaw ata à man ata kurre. Dəce à man ata a ndav itəbay, luvon tə ipec fok, aday pa sə viyviya awan.

Sariya mədakwidok awan

¹¹ Natiya, nə canan anà man sə njahay sə bahay məduwen a aday a ca kwedekkwedek. Dowan a inde, winen mə njahay a apan. Daliyugo pi zek tə bagəbaga mburom a, ta haw pa 'am anahan wa sə coy awan. Dowan i canan atan kula sabay. ¹² Aday nə canan anà do ma mac aya awan, mæced ahay tə gwaslay aya tæke fok, mə tavay aya pa 'am ana man sə njahay sə bahay ata awan. Deftere ahay inde, həna mə təba aya awan. Deftere hinen inde, mə təba a re. Winen nà, mə vinde uda nə sləmay su do tə sifa aya awan. Mbərom a gan sariya anà do ma mac ataya awan, kuwaya pi mer su way anahan ma ga aya aday mə vinde a à deftere ataya inde ata awan. ¹³ A'am a vənihey anan do sa mac à a'am inde ataya awan. Amac pi zek tə Mæke, tə vənihey anan do a tinen ma mac aya fok. Mbərom a gan sariya anà do a ataya fok, kuwaya pi mer su way anahan ma ga aya fok re. ¹⁴ Ta lar anan Amac pi zek tə Mæke à dəlov sə uko ata inde. Dəlov sə uko ata nà, amac mə slala cew ata awan. ¹⁵ Kak dowan a nə sləmay anahan inde à derewel su do tə sifa aya ata bay cəna, ta lar anan nə gem à dəlov sə uko ata inde re.

21

Bagəbaga mburom wiya awan, tə daliyugo wiya awan

¹ Cəna nə canan anà bagəbaga mburom wiya awan, tə daliyugo wiya inde re. Bagəbaga mburom mæduwer ata tə daliyugo mæduwer ata tə lizek, bəlay dukwen kə lizek re. ² Nə canan ayak anà wulen su doh cəncan awan, winen Urəsəlima wiya awan, winen apan i dazay ahay à mburom wa, pə cakay ana Mbərom wa. Winen mə ndakay zek a dukwen kawa dāna dalay a i zla à mbaz

* 20:8 Ca pə Ejekiyel 38 - 39.

ata awan. ³Nã slãne dũngo a ndãray ahay kwa à man sã njahay sã bahay wa, a ja tã magalak awan, a wa: «Hãna nã, man sã njahay a Mbãrom, winen à wulen sã dõ ahay inde. I njahay tã tinen, aday ti tãra dõ anahan ahay. Zek a Mbãrom a ðukwen i ga inde à wulen a tinen, winen Mbãrom a tinen. ⁴I takad patan wa ide sã ayam a tinen ahay fok. Amac inde sabay, ayam inde sabay, dãce inde sabay re. Way mãduwer aya fok nã, tã ndãvak sã coy.»

⁵Kagasl, dõwan a mã njahay a pa man sã njahay ata, a wa: «Hãna nã, ni mbãda anan way ahay fok, aday way ahay ti tãra nã wiya aya awan.» U jo i nen a kutok, a wa: «Vinde anan, anga 'am a anaya nã, ðãdek aya awan, aday 'am sa ðaf apan nga ahay re.»

⁶A pãrahan azar ta su jo asa, a wa: «Mer su way a anan ðukwen kã ndãvak. Sã dazlan anã way ahay fok nã, nen awan. Aday saa ndav anan wa way ahay fok ðukwen, nen a re. Jom kã gak anan anã dõwan a cãna, ni varan a'am kãriya awan, à kurok sa var sifa wa. ⁷Do saa mbasay pã dãce ata nã, ni varan anan way ataya fok. Ni tãra Mbãrom anahan, aday i tãra wan uno. ⁸Ëna, dõ aday a nan sã pãruho azar bay anga zlawan a gan atan ataya awan, dõ sa ðaf upo nga sabay ataya awan, dõ sa ga way mãnjadak aya awan, aday dõ sa vad nga su dõ ahay, dõ sa dah uho ahay, dõ sa ga maram ahay, dõ sã tawal pãra ahay, aday dõ sa gad mungwalay ahay ðukwen, man sã njahay ana dõ ataya fok nã, à ðãlov sã uko a pi zek tã mãtãtok sã uko ata inde. Way ata nã, amac tã slala cew a kutok.»

Urãsalima wiya awan

⁹Maslay a Mbãrom a inde, a nay ahay pã cakay uno kutok. Winen dõ kãrtek à wulen sã maslay a Mbãrom a cuwãe sa ban tasa ahay cuwãe à alay inde ataya awan. Tasa a tinen ahay nã, mã rah aya tã dãce mãdakwidok aya cuwãe ite re. Dõwan ata u jo: «Zlumo, ni i ðakak pã ðãna aday wan sã tãman i i gãba ata awan.» ¹⁰Apasay a Mbãrom a nay ahay upo, a ban nen, aday maslay a Mbãrom ata a gãba nen pa nga sã bãzlom zãbor a aday sololo ata awan. U ko anan Urãsalima, wulen su doh a cãncan ata awan, winen apan i dazay ahay pã cakay ana Mbãrom à mburom wa. ¹¹A dav nã pãzlad pãzlad lele tã jiyjay sã mazlaã a Mbãrom awan. A wuted kawa kon lele aya aday mã rãba aya ata awan, zeziye aday ide cãrwa kawa malam. ¹²Zled mãduwen a a van nga tew fok. Mãsudoh ahay inde apan nã kuro nga anahan a cew. Aday maslay a Mbãrom ahay kuro nga anahan a cew ðukwen, tinen apan ti ba pã mãsudoh a kuro nga cew ataya re. Slãmay sã zahav sã Isarã'ila ahay kuro nga anahan a cew ðukwen mã vinde aya apan. ¹³Mãsudoh ahay maakan tã day sã ðãlon, maakan tã day sã mburom, maakan tã day sã walay, aday maakan ðukwen tã day sã wundala. ¹⁴Zled sã wulen su doh ata nã, saray a mã pak a ðukwen tu kon ahay kuro nga anahan a cew, aday slãmay su dõ maslan ana wan sã tãman ahay kuro nga anahan a cew mã vinde aya apan re.

¹⁵Maslay a Mbãrom a su jo ahay 'am ata nã, way sã lavay way inde à alay anahan, anga sã lavay anan wulen su doh, tã mãsudoh anahan aya tãke, aday ti zled anahan a tãke re. Way sã lavay way ata ðukwen, mã ndakay a sã gura. ¹⁶Wulen su doh ata nã, day anahan aya fudõ fok, tã lavay ike hedek hedek. Maslay a Mbãrom ata a lavay anan wulen su doh tã way sã lavay way anahan ata kutok. Day anahan a kãrtek a nã, kilometer mbulo cew tã sãkat cew (2 200). * Day anahan aya ðukwen, tã lavay ike tã zãbor sã mburom ata awan. ¹⁷A lavay anan zled sã wulen su doh ata awan. Zãbor sã mburom anahan nã, miter kwa kuro cuwãe nga anahan a cew (72)†, kawa alavay way a mãnuko.

* **21:16** Kawa sa ja nã, «stadi» 12 000. † **21:17** Kawa sa ja nã, «cukulek» ahay 144.

¹⁸ Zled sã wulen su doh a nã, mi ðezl a tu kon sã ngaman *yaspa* ata awan. Əna zek a wulen su doh a ite nã, mi ðezl a tã gura, aday ide cërwa kawa malam. ¹⁹ Kon sã saray su doh ataya kuro nga cew nã, tinen mæ ndakay aya tu kon mæ rãba aya cara cara. Kon kãrtek a nã mæ ndakay a tã *yaspa*, hinen tã *safira*, hinen tã *agate*, hinen tã *miradi*, ²⁰ hinen tã *onikis*, hinen tã *sardis*, hinen tã *kirisolit*, hinen tu kon zeziye awan, hinen tã *topas*, hinen tã *kirisoparasu*, hinen tã *lipilar*, aday hinen tã *ametistu*.[†] ²¹ Way sã tacay 'am su doh aya kuro nga anahan a cew ataya ðukwen, tinen nã mæðine ahay kuro nga anahan a cew ite re. Aday ðukwen, way sã tacay mæsudoh kãrtek fok, mæðine kãrtek coy. Cæved sã wulen su doh mæduwen ata ðukwen, winen mæ ndakay a tã gura aday ide cërwa kawa malam ata awan.

²² A wulen su doh ata nã, nen nã canak anan anã doh sã mazlaḅ a Mbərom sabay, anga Bahay Mbərom, Ba Məgala, ta wan sã təman, sã təra doh sã mazlaḅ a Mbərom nã, tinen awan. ²³ Wulen su doh ata ðukwen a gan may anã pac kabay kiya saa dav uda sabay, anga jiyjay sã mazlaḅ a Mbərom winen apan i dav uda coy. Lalam sa man ata ðukwen, wan sã təman awan. ²⁴ Do su kon ahay fok, ti zla nã, à jiyjay anahan ata inde. Bahay sã daliyugo ahay ðukwen ti zlak ayak tã zlıle a tinen ahay uda awan. ²⁵ Mæsudoh sã wulen su doh ataya nã, tã tacay atan itəbay, anga luvon a ga à man ata bay. ²⁶ Məgala a pi zek tã zlıle su kon ahay fok ti halak anan ayak à man ata awan. ²⁷ Way mənjadak aya fok nã, ti dazle uda itəbay. Do sã mungwalay ahay tu do sa ga ines ahay, ti njad sa zla uda itəbay re. Saa zla uda cəna, do aday sləmay anahan mæ vinde a à derewel su do tã sifa aya, mbala ana wan sã təman sã lavay ata awan.

22

¹ Cəna, maslay a Mbərom ata u ko anan zlınder sã a'am sa var sifa a inde, ide cërwa kawa malam, aday a zləray ahay à man sã njahay ana atə Mbərom ta wan sã təman ata wa. ² A'am sã zlınder ata a haw à wulen su doh inde à mamasl sã cæved mæduwen ata awan. Pa 'am zlınder ata ta day cew maya fok, sé sã varan sifa anã do ahay ma zav a inde patan. Sé ata a wahay saray kuro nga cew à ava daz inde, pə kiya pə kiya fok saray kãrtek. Daslam anahan a ðukwen, disise sa mbar anan do su kon ahay fok à dāvac a tinen ahay wa. ³ Atahasl do i ga inde à wulen su doh ata sabay. Man sã njahay sã bahay ana atə Mbərom tã wan sã təman i tavay uda sã coy.

Natiya, do si mer su way ana Mbərom ahay ti həran nga à man ata awan. ⁴ Ti canan anã ide a Mbərom awan, aday sləmay anahan i ga inde mæ vinde pi jər a tinen ahay. ⁵ Luvon a ga à man ata sabay, ta gan may anã lalam bay, ta gan may anã pac sabay re, anga mazlaḅ a Mbərom Ba Mæduwen i dəvan atan. Tinen nã, ti ga bahay tã winen pa sã viyviya awan.

⁶ Cəna, maslay a Mbərom ata u jo, a wa: «'Am a anaya nã, ðidek aya awan, aday 'am sa ðaf apan nga ahay re. Mbərom Ba Mæduwen, do sã varan ahay Apasay anahan Cəncan a anã do maja'am anahan ahay ata, a slənay ahay maslay anahan anga aday à ðakan anan anã do si mer su way anahan ahay way a sa naa təra bəse ataya awan.»

Yesu i may ahay

⁷ Yesu a ja, a wa: «Pəken sləmay, ni mak ayak bəse! Ataslay mivél inde anga do sã dəfan apan anã way a mæ vinde à derewel a anan inde ata awan, anga sã ðakay anan nã zek a Mbərom awan.»

[†] 21:20 Kon ataya nã, inde àga manuko ibay.

⁸ Nen Yuhana, nen nà, dō sà slāne aday sà canan anà way a anaya awan. Nə slāne anan aday nə canan lele nà, na ma nga sà dukwen garmec ù vo anà maslay a Mbərom a sà duko anan way ataya fok, aday ni haran nga. ⁹ Cəkəbay, winen a dukwen u jo, a wa: «Kâ ga matanan bay! Kâ hərə nga bay. Anga nen dukwen dō si mer su way a Mbərom kawa iken a re, aday kawa marak anak dō maja'am a Mbərom ahay azar aya sà dɛfan apan anà 'am a mə vinde à deftere a anan inde ataya awan. Həran nga nà, anà Mbərom a dəkdek.»

¹⁰ U jo asa, a wa: «Kâ saa dər anan way a iken sà vinde à dərewel inde anaya pə dō ahay wa bay, anga alay sə way anaya i təra bəse coy. ¹¹ Dō sə huwan, à zəga anan apan huwan anahan. Dō mənjadək awan, à zəga anan apan sa ga mənjadək anahan re. Dō sa ga sumor, à zəga anan apan sumor anahan ata ite re. Aday dō sə cəncan ite dukwen, à zəgahan alay anà cəncan anahan ite hwiya.»

¹² Yesu a ja, a wa: «Pəken sləmay, ni mak ayak bəse! Ni zlak anan ayak magwagway à alay inde. Kuwaya i njad nà, tədə pi mer su way anahan a sa ga ataya awan. ¹³ Sə dazlan anà way ahay fok nà, nen awan. Aday saa ndav anan wa way ahay fok dukwen, nen a re. Nen dō mama'am awan, aday nen dō mədakwidok a re.»

¹⁴ «Ataslay mivél inde anga dō sə banay anan rəkot a tinen ahay ataya awan, anga tinen ti njad sa zla tə məsudoh sə wulen su doh, aday ti pa bumbok i sé sa var sifa anà dō ahay ataya wa re. ¹⁵ Əna, dō sa ga way sa zlan atan à nga ahay, maram ahay, dō sa ga mədigwed ahay, dō sa vad nga su dō ahay, dō sə pəra ahay, dō sa taa gan may sa gad mungwalay ahay nà, ti ka nga à wulen su doh ata inde itəbay jiya awan.»

¹⁶ «Nen Yesu, nə slənək ayak maslay uno saa dəkək ikwen anan way a anaya awan, kwanay dō sə egliz ahay cuwbe ataya fok. Nen a aday nà, dō sa nay à zahav ana Dawuda wa. Nen bəmtay sa dav ata awan.»

¹⁷ Apasay Cəncan awan, tə dəle ana wan sə təman a saa gəba ata, ta wa: «Hayak!» Kwanay a sə slāne 'am a anan ataya dukwen, jen nà: «Hayak!»

Kuwaya, jom a gan anà dowan a nà, à nay. Kà nak anà dowan cəna, i təma a'am sa var sifa həna kəriya awan.

Mədakwidok sa 'am ahay

¹⁸ Nen Yuhana nà, nen apan ni gafan 'am anà dō sə slāne 'am a mə vinde à dərewel a anan inde ataya fok: Kak dowan a kə zəgahak anan apan 'am pə dərewel a anan nà, Mbərom i zəgahan anan apan dace ahay kawa ana dərewel a anan sa ja apan ataya re. ¹⁹ Aday kak dowan a kə zəbak panan ite, Mbərom i zəban pə magwagway anahan ahay wa, kawa ana deftere sa ja apan ataya re. I njad sə njahay à wulen su doh a cəncan ata bay, i njad sa pa wan si sé sa var sifa anà dō ahay ata bay re.

²⁰ Dowan a sa san didek sa 'am anaya, a ja nà: «Tə didek a, nen ni zlak ayak bəse coy!»

Amen! Yesu Ba Məduwen, hayak ahay coy.

²¹ Bahay a mənuko Yesu à gan sumor anà dō sa daf apan nga ahay fok.